

PEDANII
DIOSCORIDIS
ANAZARBEI, DE MEDICA MATERIA
LIBRI SEX,

Ioanne RVELLIO Suessionensi interprete.

HIS ACCESSIT, PRAETER Pharmacorum simplicium catalogum, copiosus omniũ fermè medelarum siue curationum Index.

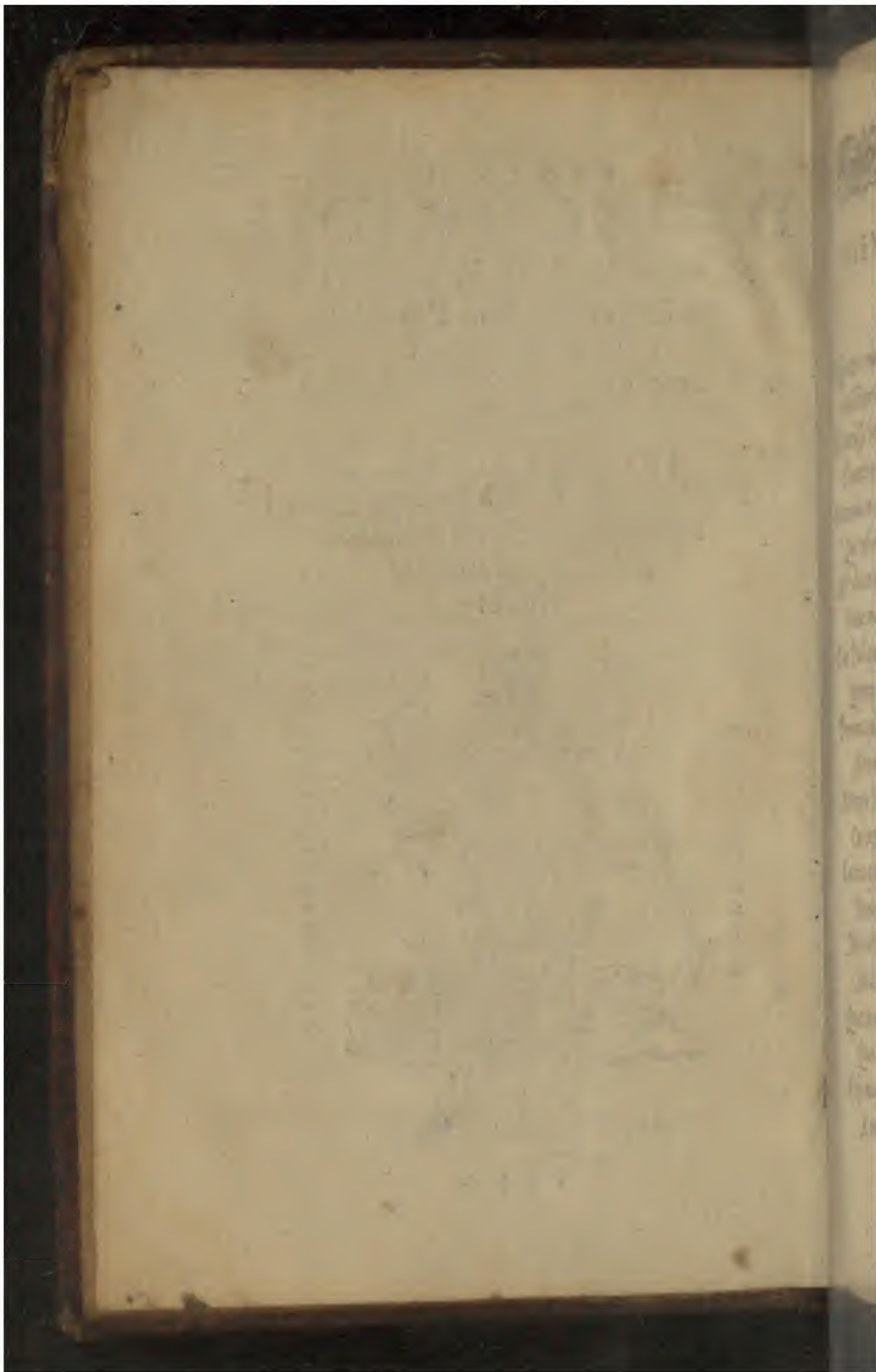

FLORE FRVCTVS

PAVLATIM SVCCRESCIT.

LVGDVNI,
Apud Iacobum Faure.

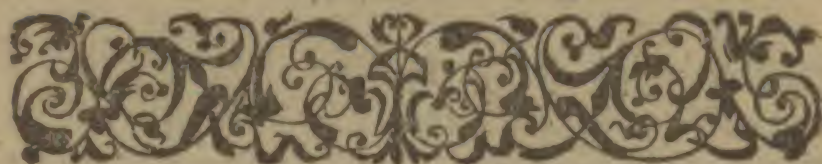
1554

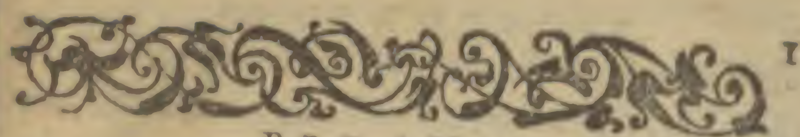
NAENIA IN OBITV RVELLII.

Cesserat è viuis ad celsa Ruellius astra,
Constiteratq; alti clarus in arce patris:
Cũ periisse hominẽ rata Mors, ait, Ecce triũphe
Clamet io, cui cui victima grata cadit.
Vicimus, en nostras toties qui eluserat arteis,
Qui toties mortem vicerat, interiit.
Ast vbi in ore virûm versari audítq; vidétq;,
Hunc magis atq; magis viuere, victa fremit.
Cui Peã, quibus ortus erat mihi redditur astris,
Quémq; putas victum, bina trophæa refert.
Prima, quòd olim animas mille atro depulit orco
Altera, quòd moriens nunc quoq; mille rapit:
Nempe Dioscoride Romana per oppida ducto,
Cui toga, cui potior lingua Latina, sua est.
Cætera quid memorem victuri scripta laboris,
Naturã & stirpes, pharmacáq; omne genus?
Non villas, nec equos, nec curam diuitis agri,
Nulláq; vitæ hominis commoda præteriit,
Quæ non tractarit, sapientibus edita Graiis,
Quæ non reddiderit, vel meliora suis.
Vtq; mage inuideas, dicam amplius, edidit annis
A mille haud quisquam tanti opus ingenii.

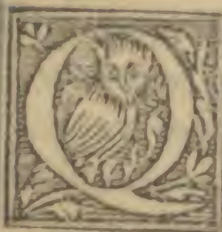
EPITAPHIVM Ioannis Ruellij, Dionysio Corronio authore.

Hic situs est, in quo viguit medicina, Ruellus:
In quo naturæ notitia, atque poli.
In quo prima fuit dos, Graiûm vertere scripta
In Latium, ac Latio scribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc est conuiua deorum,
Præmiáque illa sui grata laboris habet.

PEDANII
DIOSCORIDIS
ANAZARBEI, DE Medicinali materia, libri primi præfatio,

Ioanne RVELLIO Sueßionensi interprete.

Vanquam, amicißime Aree, complures non veterum modò, sed recẽtiorum quoq;, de medicamẽtorum compositione, viribus, atq; probatione cõmentati sunt: nobis tamẽ nec vanum, nec à ratione abhorrẽtem impetum animi ad hoc opus incesßisse, tibi ostendere tentabimus: quòd eorũ nonnulli absolutũ nihil ediderũt, alij quàm plurima, quæ auditu percunctando didicerãt, scriptis tradiderũt. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarentinus, omissa prorsus herbarũ tractatione, rem sanè quàm paucis perstrinxerunt. Neque verò omnes illi de metallicis quicquã rebus aut odoramentis memoriæ prodiderunt. Crateuas autem herbarius, & Andræas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte versati videntur, radices multas apprimè vtileis, herbásq; haud quaquam adnotatas reliquerũt.

Veruntamen priſcorum ſubſcribere oportet ſentẽtijs: quos, etſi pauca ipſis referantur accepta, magnam tamen impendiſſe diligentiam conſtat. Iunioribus minus aſſentiendum: è quibus Iulius Baſſus, & Niceratus, & Petronius Niger, & Diodotus, Aſclepiadæ omnes, medicinalem materiam vernaculam cognitámq; vulgò, dignam cenſuerunt, quæ ab ipſis literis exactè mandaretur: & vt medicamentorum vires probationéſq; curſim complexi, ſic nullo experimento eorũ effectus colligentes, inani verò reddendarum cauſarum ſtudio verba fundentes, alia pro alijs ſcriptitando, rem in aceruum congeriémq; controuerſitarum extulerũt. Siquidem, qui inter eos egregius habetur Niger, euphorbium, naſcentis in Italia, chamæleæ ſuccum eſſe contendit: androſæmónque eandem herbam cum hyperico eſſe. quinetiam aloën in Iudæa foßilem naſci, & pleraq; his ſimilia exponit, reclamante euidentia, quæ prorſus veritati refragantur. Quibus coniectura colligi poteſt, ea non oculata fide, ſed narratione potius ab alijs accepiſſe. In ordine ijdem ipſi aberrarunt, partim eorum diſcrepanteis nullaq; cognatione coniunctas vireis collidentes: partim per elementa literarũ ſcripta in ordinem digerentes, quò facilius memoriæ mãdarentur, genera & eorũ effectus à ſua cognatione diſiungentes. Nos verò ab iuuentute, vt ita dicam, iuuenta, iugi deſiderio cognoſcẽdæ materiæ allecti,

Dioſcoridis cognoſcendorũ ſimplicium ſtudium.

permu

permultis regionibus peragratis(nec enim nescis nos militarem vitam exegisse)tuo hortatu commentationem in sex libros cõtulimus:quod opus tibi dicamus, Aree, animi gratitudine obsequentes, ob eum, quo nos prosequeris, affectum. Etenim natura cùm in omneis eruditione excultos, tum verò in eos quibus cum tibi eiusdem artis neceßitudo intercedit, pronus ad amicitiam esse soles: in nos etiam aliquantò peculiarius. Enimuero non parum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi viri Licinij Baßi singularis erga te amicitia: quam vnà nobiscum degentes nouimus, cùm mutuam inter vos beneuolentiã æmulatione dignam intueremur. Admonitum autem te velim, eósque, qui in hosce commentarios incident, ne in verbis facultatem nostram æstimetis, sed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim plurima visu ipsi exactißimè cognouimus: quædam etiam ex ea, de qua inter omnes conuenit, historia, percunctationéq; rerum apud singulos vernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operã, vt differẽti ab alijs ordine tradito, genera medicinarum viréśq; describantur. Quòd autem necessaria sit medicamentorũ ratio, nemo est fermè qui ignoret: quòd ea & toti arti coniuncta sit, vniuersisq; eius partibus efficax administret auxilium. Quare per medicamentorum compositiones atq; misturas, & facta in morbis pericula extendi, & incre-

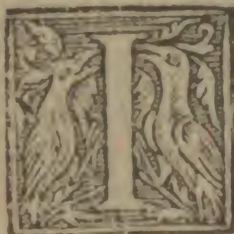
mentum capessere potest, quàm plurimum conferente singulorum medicaminũ cognitione. Quin etiam vernaculam familiarémq; materiam complectemur, vt perfecta sit quæ à nobis relinquetur doctrina. Verũ in primis curã impẽdere oportet, vt suis temporibus singula & demetãtur & recondantur. certè pro horum ratione aut valẽt viribus, aut euanido nullóq; munere funguntur. Serena igitur cœli constitutione demetẽda sunt. Magni siquidẽ refert inter colligendum, si vel squalores vel imbres infesti sint: quemadmodũ si loca, in quibus prodeunt, cliuosa, & ventis exposita sint & perflata, frigidáq; & aquis carentia: in his enim locis vires eorum longè validiores intelliguntur. Contrà, quæ in campestribus, riguis, & opacis, cæterísq; locis à vento silentibus enascuntur, plerunque degenerant, & minus viribus valent: multóq; magis, si non suo tempore nec opportunè colligantur, aut si per imbecillitatem intabuerint. Neq; ignorandum, sæpe pro peculiari loci natura, aut anni clemẽtia, maturius aut serius adolescere. Nonnulla propria vi, hyeme florent, & folia pariunt: quædam bis anno florifera. Quare cui in animo est horum peritiam assequi, necesse est eum prima germinatione solo emergentibus, adultis & senescentibus adesse. Nam qui pullulanti herbæ duntaxat adstiterit, adultam cognoscere non potest: neque qui adultam tantùm inspexerit, nuper erumpentem noscet.

Plantæ, vt exactè cognoscantur, omni tẽpore inspiciẽdæ.

ſcet. Quo fit, vt propter mutatam foliorum faciẽ, caulium proceritates, florum ſeminíſque magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nõnulli, qui olim has rerum varietates non perſpexerunt, magno in errore verſentur. Quæ cauſa etiam nonnullis ſcriptoribus impoſuit, qui herbas quaſdam, verbi gratia, gramen, quinque foliũ, & tuſsilaginem emittere florẽ, fructum & caulem negant. Ergo qui ſæpius ad viſcẽdas herbas & earum natales ſe contulerit, earum cognitionem maximè conſequetur. Scire etiamnum conuenit, ſola ex herbaceis medicaminibus veratri genera, nigrum, inquam, & candidũ multis edurare annis: reliqua à trimatu inutilia. Quæ verò fruticoſa ſunt, ſicut ſtœchas, trixago, polium, abrotonum, ſeriphum, abſynthium, hyſſopum, & alia id genus ſemine prægnantia demetãtur, flores quoque antea, quàm ſponte ſua decidant. fructus autem, vt maturi decerpantur neceſſe eſt: & ſemina, vbi ſiccari cœperint, priuſquam defluãt. Herbarum ſuccus & foliorum elici debet, germinantibus tum primum cauliculis. Lac & lacrymæ excipiantur, inciſo per ſummum adoleſcentiæ vigorem caule. Radices, & liquamenta, corticéſve vt recondantur, eximere conuenit cũ herbæ ſuis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatæ inibi, locis aſperginem non redolentibus: ſed quæ luto aut puluere ſunt obſitæ, aqua elui debent. Flores & omnia quæ iucundum odo

rem efflant, arculis tiliaceis, nullo situ obdu-ctis, reponantur. Nonnunquam charta aut folijs semina, vt perennent, aptè inuoluuntur. Liquidis medicaminibus densior materia, argentea, vitrea aut cornea conuenit. Fictilis etiam, si modò rara non sit, accommodatur: & lignea, præsertim è buxo: sed ænea vasa ocularijs medicamentis liquidísque, & omnibus ijs, quæ aceto, pice liquida, aut cedria componuntur. Adipem autem & medullas stagneis vasis recondi conuenit.

Iris. CAP. I.

RIS à cœlestis arcus similitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, sed maiora, latiora, & pinguiora. Flores in caule æqualibus inter se spatijs distant, incurui, varij: siquidem candidi, pallentes, *lutei, purpurei, aut cærulei conspiciuntur: qua diuersi coloris specie, quædam cœlestis arcus imago repræsentari videtur. Radices subiacent geniculatæ, *duræ, odoratæ: quæ frustratim dissectæ, in vmbra siccantur, & traiectæ lino reconduntur. Melior est Illyrica, & Macedonica: & inter has laudatißima, quæ pumila ferè & densa constat radice, frangenti contumax, subrufo colore, *gustu amaro, odore perquàm syncero, ita vt nullum prorsus situm redoleat: quæ dum tunditur, sternutamenta mouet. Secundum locum habet Africana,

* μήλινα, non μέλανα.

* στερεαὶ idest, solidæ.

* Τῇ γεύσει πυρωτέρα, id est, gustu feruẽtiore.

cana, candicans, gustúq; amara. Teredines in vetustate sentiunt, tunc tamen odoratiores reddi solent. Vis omnibus excalfactoria, extenuans, contra tussim efficax: humorum qui ægrè reijciuntur crassitiem digerunt, bilem crassámq; pituitam ex hydromelite drachmis septem potæ purgant, somnum conciliant, lacrymas ciũt, torminibus medentur. Eædem potæ ex aceto auxiliantur serpentium ictibus, lienosis, cõuulsis, perfrictionibus, horroribus, & quibus genitura effluit: menses ex vino potæ pellunt. Decoctum earum, fœminarum fotibus vtiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxãdáq; in eis venarum spiracula: ischiadicis infunditur, fistulas, ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditæ, partus extrahunt: quinetiam coctæ & illitæ, strumas, veterésq; duritias emolliunt. Siccæ quoq; vlcera replent, & cum melle purgant: nudata ossa corpore operiunt: doloribus capitis, cum aceto & rosaceo magna vtilitate illinuntur. Admotæ cũ albo veratro: & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie à sole cõtracta emaculat: pessis, malagmatis, & acopis inseruntur. In vniuersum, magni ad omnia vsus.

ANNOTATIO.

Censetur Galanga officinarũ. Nec enim Acori genuinam aut faciem aut naturam obtinet, quam vulgus herbariorum hoc nomine solet indicare.

Aco

Acorum. CAP. II.

Acorum folia iridis habet, angustiora tamen radices non dissimiles, complicatas, non in rectum sed obliquum actas, & summo cæspite sparsas, geniculis interceptas, albicantes, gustu acres, odore non ingratas. Optimũ est densum, candidum, plenũ, carie non excisum, odoratum, cuiusmodi Colchidicum & Galaticum, quod asplenion dicũt. Radici vis calfactoria. Decoctum potu vrinã cit: prodest lateris doloribus, & iocineris atque thoracis: item torminibus, vulsis, ruptis: lienem absumit, vrinæ stillicidio & serpentum ictibus auxiliatur, insidentibus ad muliebres affectus iridis modo vtiliter imponitur, oculorum caligines succo discutit, antidotis radix magno vsu commiscetur.

Meum. CAP. III.

*Meon, quod Athamanticũ vocãt, in Macedonia & Hispania plurimũ gignitur. *anetho folijs & caule simile, sed eo crassius. binûm fermè cubitorum altitudine attollitur. sparsis in obliquum rectúmq; radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem præclusorũ renũ vesicæq; farctæ vitia potu leniunt, vrinæ difficultati medẽtur, stomachi inflationes discutiunt. Torminibus, affectæ vuluæ, articulorum doloribus, atque fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliãtur, sanguinem*

** Plinius anisso habet: ac sic etiã Marcello in commentata. teste, Græci quidã vetustißimi codices. quæ diuersitas facit vt qualis herba sit Meõ, nõ facilè quis conecerit.*

per

per menstrua pellunt, desectionibus feruefactæ: infantibus autem illitæ imo ventri, vrinas mouent: quòd si plus quàm deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

Cypirus. CAP. IIII.

CYpirus, quem aliqui erysisceptrum, vt aspalathum appellant, folia fert porraceis proxima, sed longiora & exiliora: caulem odorati iunci, cubitalem aut maiorem, angulosum, in cuius cacumine minuta folia cum semine exoriuntur: radices, quarum in medicina est vsus, cohærentes inter se, oleis oblongis similes, aut rotundæ, nigro colore, suaui odore, amaro gustu. In lacunosis, palustribus & cultis enascitur. Optima est grauissima, densa, fractu contumax, plena & aspera, odoris cum quadam acrimonia iucundi, qualis est Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis petitur. Huic calida vis inest. Venarũ spiracula laxat, vrinam ciet, ad calculos aquámq; subter cutem vtilissimè, bibitur, aduersus scorpionum ictus remedio est, perfrictionibus vuluæ & præclusionibus fotu prodest, pellit menses. Contra vlcera oris etiam si depascant vorẽtq;, farina eius efficax est. Malagmatis calfacientibus, & vnguentorũ spissamentis bene adijci solet. Aliud cypiri genus tradunt in India nasci, gingiberis effigie, quod manducatum croci vim reddit, gustu amaro sentitur, & illitũ præsentem psilothri vim exhibet.

Card

Cardamomum. CAP. V.

CArdamomum optimum est: quod ex Comagene, Armenia, Bosphoróq; deuehitur: in India quoque, & Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti contumax, occlusum, farctúmq; (quod enim huiusmodi non est, exoletum indicatur) & gustu acre, subamarum, & odore caput tentans. Excalfactoriam vim habet, potúmq; ex aqua facit ad comitiales, ischiadicos, tusses, neruorũ resolutionem. Item ad rupta, vulsa, termina: latas ventris tineas excutit. Ex vino autem potũ, renibus, difficultati vrinæ, à scorpione ictis, neq; non omnibus venenum vibrantibus, auxilio est. Cum cortice radicis lauri epota drachma calculos comminuit, partus suffitu enecat, scabiẽ ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorũ spissamenta additur.

Nardum. CAP. VI.

DVo nardi genera: vnum Indicum, alterum Syriacum appellatur, non quòd in Syria proueniat, sed quòd montis, in quo oritur, pars vna ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere præcipuum est recẽs & leue, largam gerens comam, flauũ colore, perquàm odoratum, ac cyperum redolens, breui spica, amaro sapore, linguam siccante, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex Indicis autem nardum quoddã Gangitis vocatur, à fluuio Gange, apud quem enascitur, mõtem præterfluẽte: quod

gen

*renus ob multam loci, in quo prodit, vliginem, viribus infirmius est, atq; procerius adolescit, plures ferens spicas ab vnica radice comosas, vnáq; conuolutas, ac grauiter olentes. Montanum autē odoratius, spica breui ac mutila, odore cypero vicino, cæteras habens Syriaci dotes. Est & genus quoddam, cui Sampharitico nomē locus indidit, frutice breui, in magnas se spargens spicas, candidiore interim medio caule, hircorum virus supra modū redolente: quod improbatur. Madefactum vendi solet: quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, & squalida, *nullóq; puluere obsita. Adulteratur stibio cū aqua, aut palmeo vino, inspissationis ponderisq; causa inspirato. Intueri autem oportet si lutum radicibus insideat, & incerniculo puluerem excutere, eluendis manibus vtilem. Vim habent excalfactoriam, & exiccantem. Vrinam mouent, aluum potu sistunt, vuluæ profluuia, saniémq; apposita supprimunt. Nauseæ ex aqua frigida auxiliantur, & stomachi rosionibus, inflationi, iocineri, regio morbo, renum vitijs. Aquæ autem incoctæ fotu ad insessum, vuluæ inflammationibus medentur: ad glabras oculorum genas valent: siquidem eas ad densiorem pilum reducūt. perfusis humore corporibus insparguntur. Miscentur antidotis, & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinā, & cum vino in pastillos coacta.*

* καὶ μὴ ἔχειν τὸν χνοῦν, *id est, & quod natiua careat lanugine.*

N ard

Nardum Celticum. CAP. VII.

Celticum nardum nascitur in Liguriæ Alpibus, saliunca patrio nomine appellatũ, prouenítque in Istria. Exiguè fruticat, & cum radicibus in manuales fasciculos componitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido, florem luteum. Cauliculorum & radicum duntaxat vsus est, & odoris suauitas: vnde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exempta terra pauito solo atq; humẽti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidem vtile, cum aceroso, alienóque propter humoris vim, non excutitur. Adulteratur imposita herba simili, quæ hirculus vocatur, ab odoris grauitate, sed facilis cognitio: namq; herba candidior est, sine cauliculo, minoribus folijs, radice neque amara, neq; odorata, vti verum nardum est. Itaq; radices, atq; cauliculi, abiectis folijs triti secernuntur, vino excipiũtur, digerũtúrq; in pastillos, & ita fictili nouo diligẽter operto, asseruari debent. Laudatur maximè recens, iucundi odoris, radice numerosa cohærẽs, plenum, nec fragile. Ad eadem, quæ Syriacum pollet: sed vehementius vrinam cit, & stomacho vtilius est. Inflammationibus iocineris, & felle suffusis auxiliatur. Contra stomachi inflationes, cum absynthij decocto bibitur: item aduersus lienem, renum & vesicæ vitia, et venenatos ictus, ex vino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta.

Mon

Montanum nardum. CAP. VIII.

Montanum nardũ, quod ab aliquibus thylacitis, & nitris appellatur, in Cilicia, & Syria naſcitur, ſurculo & foliis eryngio ſimilibus, minoribus, minimè tamen ſpinoſis, aſperiſq;. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu haſtulæ regiæ, ſed longè gracilioribus, & longè minoribus. Neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Ad eadem, ad quæ Celticum, efficax.

ANNOTATIO.

*Minoribus.]Fuchſius in opere de Stirp. maioribus legendũ ſuſpicatur. Plinius, qui hinc omnia mutuatus eſt, mollioribus habet. quod ſanè vtrunque herbę, quàm aptiſſimè quadrat.

*Cytino hyoſcyami.]id eſt, flori hyoſcyami, qui veri cytini, quem domeſticæ punicæ florem eſſe nouimus, aliquam exprimit effigiem, vt in eius deſcriptione author eſt Dioſcorides.

Aſarum. CAP. IX.

*Aſarum, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardũ appellant, hederæ foliis *minoribus multò, rotundioribúſq;, floribus * cytino hyoſcyami ſimilibus, purpureis, inter folia proximè radicem emicantibus, odoratis, in quibus ſemen acinoſum. [Cauliculos habet anguloſos, aſperos, & molles] radices numeroſas, geniculatas, te-* *Deeſt in Græco.*

nues, obliquas, gramini non dißimiles, longè tamen graciliores: odoratas, excalfacientes, & quæ linguam vehementer mordent. Excalfactoriam vim habet: vrinam cit, hydropicis & vetusto coxendicũ dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses trahunt, & veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. Vmbrosis montibus prouenit, sed plurimum in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ Iustiniensi agro.

ANNOTATIO.

*Maioribus] Rectius fortè minoribus legas, vt Ruellius quoque monuit. Flores siquidem Valerianæ nunc dictæ, quam Phu esse omnes ferè suspicantur, Narcissum effigie expreßißimè quidem referunt, eo tamen longè sunt minores: ni fortè soli diuersitati id imputandum censeas.

Phu. CAP. X.

Hippo-selini.

*PHu, quod & aliqui syluestre nardum appellant, nascitur in Põto, folio *olusatri, aut elaphobosci, caule cubitali, aut altiore, leui, cauo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto, floribus narcisso proximis, *maioribus, tenerioribus, & ex albicante purpureis: radice superius ad digiti minoris craßitudinem, ex obliquo villosa in nigri veratri aut iunci odorati modũ: capillamentis inuicem contextis, flauescentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum*

emu-

æmulantibus. Excalfacit, vrinam mouet, si sicca potui detur. Decoctum eadem præstare potest. ad lateris etiam dolorē efficax, menses cit, antidotis inseritur. Adulteratur radice ruci ammista: sed maleficium deprehēditur: quoniam hæc dura est, & frangenti contumax, sine vlla odoris gratia.

Malabathrum. CAP. XI.

MAlabathrum arbitrantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quadam odoris cognatione: permulta enim nardum olent, quemadmodum phu, asarū, niris. secus autem res se habet. Nanque malabathrum folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectum statim lino transsuitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstiuo feruore aquis, humum aridis fruticibus vri: quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrū, nec fragile, odore caput feriens, quod diu in sua vi odore permaneat, & nardū sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmum verò & minutim contusum, præsertim si cariosum virus olet, vitiosum est. Easdē nardo sortitur vires, sed efficacius omnia præstat. Vrinam vehementius ciet, ac stomacho magis prodest malabathri vis. Lippitudinibus, inflāmationibúsq; tritum & in vino feruefactū commodè illinitur: subditum linguæ, oris halitū & suauitatem commendat. Vestium quoque odorem interpositum

seruat, & ab erosione tuetur.

ANNOTATIO.

Officinis falso Cinnamomum hodie dicitur. Est enim earum Casia, non quam hic Dioscorides, cui, sicut & alijs veteribus, fuit incognita, sed Actuarius libro de Composit. medic. depinxit.

Casia. CAP. XII.

*CAsia, cuius complura sunt genera, iuxta odoriferam Arabiam gignitur, crassi corticis sarmento, folijs piperis. Eligenda est fuluescēs, pulchri coloris, coralli æmula, perquàm angusta, longua, crassa, & fistulosa, gustu mordens & * cum aliquanto feruore adstringens, aromatica, vinoso odore, cuiusmodi est, quæ ab incolis, achy appellatur, ab Alexandriæ negotiatoribus, daphnitis. Huic præfertur crassa, purpurea, & nigricans, Zigir cognomine, quæ rosam odore imitatur, præcipui in medicina vsus. Secundum locū tenet antedicta. Tertia, cui Museletico blasto. id est germini, cognomē est. Reliquæ viles, & quæ * aphemum dicitur, nigra, insuauis, cortice tenui, ac rimoso: & quæ darca, et cittò vocitatur barbaro nomine. Similior huic est pseudocasia, quā vt explicari possit, quæ gustu coarguitur, cùm nec acris, nec odorata sit, hærentémque medullæ corticem habeat. Inuenitur etiam lata quædam fistula, mollis, leuis, surculosa, quæ antedictæ præfertur. Damnatur candicans, scabra,*

* μετὰ πολλῆς. i. cū multo.

* Græcus asyphemon.

bra, hircinum virus redolens, & quæ tenui fistula, & scabra cute sit. Vim obtinet calfaciendi, vrinam ciendi, siccãdi, & leniter adstringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum, quæ præstandæ claritatis gratia concinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit cum melle illita, menses trahit, contra viperarum ictus pota auxiliatur, aduersus intestinas inflammationes omneis & renũ vitia, pota proficit. Fœminis in solio desidentibus, aut suffimentis, prodest ad dilatationem vuluæ. Ea duplo pondere medicamentis mista, cinnamomi vicem supplet, si ipsum desit: nam eosdem effectus præbet, ad plurima perquàm vtilis.

Cinnamomum. CAP. XIII.

CInnamomi genera plura, patrium sibi nomen vendicãtia. Præfertur tamen Mosyliticum, quòd cassiæ, cui Monsyliti nomen est, aliquam referat, effigiem. Sed in eo genere recẽs, nigrum, ex vinoso in cinereum vergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perquàm iucũdè olens. Optimi ferè indiciũ iucundi odoris proprietate cõstat. Inuenitur enim cũ optimo, eóque quod peculiare est, odor rutæ aut cardamomo proximus. Insuper acre, mordens, & cum calfactione quadámtenus salsum, quod non citò confricanti asperum, aut friãti lanuginosum, læuibus tamen internodijs appareat. Si certior fieri voles, vellito ab radice surculum. facilis est huiuscemodi probatio: nãque fragmenta miscel-

lanea quædam esse videntur. Quæ autem melius spirant, suo halitu cùm nares primum consuluntur, olfactum explentia, deterioris dignotionem impediunt. Est etiam montanum, crassum, pumilum, fuluescens admodum. Tertium à Mosylitico, perquàm suauiter olet, nigrum, fruticosum, paucis intercedentibus geniculis. Quartum, fungosum, cãdicans, aspectu tuberosum, vile, ac friabile, magnam habens radicem, quæ caßiam planè repræsentat. Quintum genus, odore nares feriens, subrufum & cortice fuluæ caßiæ simile, tangenti firmum, minus neruosum, densa radice firmatum. Iis quæ thuris, caßiæ, myrti, aut amomi odorem spirant, minus suauitatis inest. Deligito scabrum, album, rugosum: at læue, et lignosum circa radicem, vt inutile reijcito. Est etiamnum simile aliud, cui pseudocinnamomo cognomen est, vile, inualidi odoris, solutarúmq; viriũ. Vocatur etiam Zingiber, cùm tamen sit xylocinnamomum, præbẽs quandam cinnamomi faciẽ. Est autem lignosum cinnamomum, sarmẽta longa robustáq; ferens, odore longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum, à cinnamomo genere differre dicãt, quòd à natura eius abhorreat. Cinnamomum omne excalfacit, emollit, & concoquit, vrinã ciet: tam menses, quàm partus potum aut ex myrrha impositum pellit, contra bestias, quæ virus eiaculantur, venenáq; cõuenit: caliginem pupillis oculorum obuersantem

discutit, craßitiem extenuat, lentigines, & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit: cõtra tusses, defluxiones, aquam subter cutem fusam, renum vitia, & vrinæ difficultatẽ efficax est, vnguentis pretiosis inseri solet: & in summa, magni ad omnia vsus. Tritum vino excipitur, vmbraq́; siccatum, quò diutius eduret, reconditur.

[Est & quoddam cinnamomum, quod aliqui pseudocinnamomum appellant, perquàm denso atque crasso sarmento, longè tamen inualidius cinnamomo, & odore, & gustu.] *Desunt in Græco.*

Amomum. CAP. XIIII.

*AMomũ exiguè fruticat, ex ligno se conuoluens in racemi modũ, flore, ceu cãdidæ violæ, paruo: folijs * vitis albæ similibus. Laudatur quàm maximè Armeniacũ, *fuluo auri colore, ligno subrufo, valde odorato. Medicum, quoniam in campestribus, & aquosis enascitur, infirmius esse constat. Est autem magnum, subuiride, tractu tenerum, frutice venoso, odore origani. Ponticum verò subrufum, paruum, fragile, racemosum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidum vel subrubrum, quod nec adstrictum cohæreat, nec cõuoluatur sed solutum diffundatur: seminis plenum, vuis paruis simile, graue, valde odoratum, modò cariem non contraxerit, acre, gustu mordens, simplici colore non euariante. Vim habet calfaciendi, adstringendi, exiccãdi. Somnum al-*

** bryoniæ.*

** χρυσίζον τῇ χρόᾳ, id est, colore aurũ imitans.*

licit,& illitum fronti,doloris sensum aufert, inflammationes, & meliceridas concoquit, discutítq;: iuuat quos scorpius percußit, ex ocimo illitum,& podagricis confert,inflammationes oculorum,viscerúmq; lenit ex vua passa,ad vuluarũ vitia in peßis,aut insessionibus vtile est. Decoctum iocineri,renibus,podagræ,potu conuenit. Antidotis immiscetur,& pretiosißimis vnguentis. Adulteratur amomum herba simili, quæ amomis vocatur,sed sine odore,sine fructu. Nascitur in Armenia flore origani. Quare in huiuscemodi probationibus fragmẽta fugienda sunt:eligenda autem, quæ ab vna radice integros surculos emittunt.

Costus. CAP. XV.

PRæcellit Arabicus,candidus, leuis, eximia odoris suauitate. Secundum locum sibi vendicat Indicus, leuis, vber,vt ferula niger. Tertius est Syriacus,grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens,albus, abundè plenus,densus,aridus,à teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria,vrinã ciet,menses pellit,vitijs,quæ vuluam malè habent, tam impositu quàm fotu & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextantem bibere prodest:item aduersus pectoris dolores,conuulsa,inflationésq;,ex vino & absynthio. venerem ex mulso stimulat,latas ventris tineas ex aqua pellit, horroribus ex oleo, ante febrium

brium acceßiones, & neruorum resolutionibus oblinitur: vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus emēdat. Additur in antidota & malagmata. Sunt qui admistis helenij comageni prædu ris radicibus, adulterēt: quod deprehēsu facile est: siquidem neq; gustu feruet helenium, neque vali dum odorem vibrat, vt caput tentare poßit.

Odoratus iuncus. CAP. XVI.

ODoratus iuncus, in Africa & Arabia nascitur. Laudatißimus ex Nabathea, proximus Arabicus, quem aliqui Babylonium cogno minăt, alij teuchitim: peßimus ex Africa. Eligēdus est rufus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmētis, qui manibus confricando rosæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguā. Floris, culmorum, radicisque est vsus. Vim vrinæ eiundæ habet, menses pellit, discutit inflationes, caput aggrauat, modicè adstringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos eius in potu vtilis sanguinem reijcientibus, doloribus stomachi, pulmonis, iocineris, & renum miscetur antidotis. Radix adstringentior est: ideo fastidijs stomachi, hydropicis, conuulsis, drachma vna cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad desidentium fotus, vtile est. *Officinis squinătum.*

Calamus odoratus. CAP. XVII.

CAlamus odoratus in India nascitur: melior est fuluus, dense geniculatus, & qui

assulose frangitur, plena araneorum fistula, albicans, lentus in mandendo, & adstringens, ac cũ aliquanta acrimonia amarus. Vrinã potu ciet: quare cum graminis aut apij semine coctus, in aquæ subter cutẽ fusæ morbo, renum vitijs stillicidio vrinæ, ruptísq;, cõmodè bibitur: menses & potu & apposítu pellit. tußi suffitu medetur per se, aut ex resina terebinthina, hausto per arundinem fumo: ad muliebres insessus decoquitur, & clysteribus imponitur. Suffitionibus, malagmatísq; odoris gratia commiscetur.

Balsamum. CAP. XVIII.

* Marcello loc⁹ hic suspectus.

BAlsamum, arbor * albæ violæ, lycij, siue pyracanthæ magnitudine conspicitur. Folium rutæ proximum longè candidius, perpetuò virens: in Iudæa solùm quadam valle & Aegypto nascens, his differẽs modis: scabritia, proceritate, gracilitate. Quod igitur tenui & capillacea coma est, theristum vocant, quasi demeßile: fortaßis quoniam ob gracilitatem facilè demetatur. Aestiuis sub ortu Canis ardoribus, arbos vnguibus ferreis inciditur, manatq; è plaga succus, quem Opobalsamũ vocant: sed tam exiguo stillatu, vt annis singulis, ne plures quidẽ quàm seni septeníve congij cogantur, inibiq; pondus duplo rependitur argento. Succi probatio est, vt sit recens, validi odoris, syncerus, non ad acorem vergens, dilui facilis, læuis, adstringẽs, ac modicè mordens gustu. Sed variè vitiatur, misto ab

aliq

aliquibus terebinthi, cypri, lentisci, balani vnguento: item susino, metopio, melle, aut Cypria cera liquida. quod maleficium facilè deprehenditur. Nanque merus in laneam vestem fusus, neque maculam facit, neque si eluatur notam relinquit: vitiatus autem inhæret, & lac instillatus coagulat, quod adulteratus nō efficit. Quintetiā syncerus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloréq; lactescit: vitiatus verò olei modo innatat, se cōuoluens, aut in stellæ modū diffundēs. Syncerus senescēs crassescit, deterioŕq; redditur. Hallucinātur, qui aqua concretū pessum ire, & ad ima sidere arbitrātur, postea dissipatū supernatare. E ligni genere, quod xylobalsamum vocāt, probatur recēs, sarmēto tenui, foliū odoratū, quadámtenus opobalsamum spirans. Necessarius etiam seminis erumpit vsus, quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderosum, mordens gustu, feruens in ore, modicè opobalsamum olens. Adulteratur semine hyperico simili, quod à Petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, viriū ignauia, sapore piperis. Efficacissima vis inest succo, & quàm maximè calfaciens: abstergit quæ tenebras oculorum pupillis offundunt, medetur perfrictionibus vuluæ cū rosaceo cerato appositus: menses quoque, secundas & partus extrahit, horrores illitu discutit, vlcera sordida expurgat & cruda cōcoquit, vrinam potu ciet, ægrè spirantibus prodest: datur

in

in lacte contra aconitum haustũ, aut serpentiũ ictus: miscetur acopis, malagmatis, & antidotis. In summa, præcipua authoritas succo, secũda semini, minima ligno. Semen cõmodè potui datur doloribus lateris, pulmonum vitijs, tussi, ischiadicis, comitialibus, vertiginosis, orthopnoicis, vrinæ difficultati, torminibus ac serpentum morsibus: ad muliebres suffitus perquàm vtile est: vuluam aperit in desessionibus balnearum decoctum, & humorem euocat. Lignum easdem habet vires, aliquãtò minores. Ex aqua potum cruditatibus, torminosis, vulsis, venenatorum ictibus opitulatur, vrinam cit, ad capitis vulnera cum sicca iri conuenit, squammas ossium extrahit, & ad vnguentorum spissamenta additur.

Aspalathus. CAP. XIX.

*ξυλώδης id est, lignosus.

*ASpalathus, alij erysisceptron, frutex est *surculosus multis spinis horrens, nascitur in Istro, Nisyro, Syria, & Rhodiorũ insula: quo ad vnguentorum spissamenta pigmentarij vtuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram vergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum genus candidum, lignosum, sine odore: quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum adstrictione obtinet. vnde decoctum cum vino ad tetra oris vlcera colluenda conuenit, ad nomas genitalium, & sordida vlcera infunditur subiectum impessis, partum extrahit, aluum sistit eius decoctum: & sangui-*

nis

nis reiectionem potu cohibet, vrinæ difficultatem inflationésque discutit.

Muſcus. CAP. XX.

BRyon, id eſt muſcus, à quibuſdă ſplachnon appellatur: in cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum eſt cedrinum, proximum populneum: in quo genere candidum & odoratius præſtat, nigricăs improbatur. Adſtringendi vim habet. Decoctum inſidentium vuluis vtile: vnguento balanino, oleiſque inſpiſſandi gratia inſeritur: thymiamatum, acoporúmque compoſitionibus conueniens.

Agallochum. CAP. XXI.

AGallochũ, lignũ eſt, quod ex India atq; Arabia deportatur, thuiæ ligno ſimile, maculatũ, odoratum, guſtu adſtringens, cũ quadam amaritudine, cute verius quă cortice veſtitur, aliquătulum verſicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, commendandi halitus gratia. Sudores arcet toto corpori inſparſum: pro thure ad ſuffimenta ſubſtituitur. Radix epota drachmæ vnius pondere, humida ſtomachi vitia, & imbecillitatem, feruorémq; mulcet: ſi lateris, iocinerísve dolor excruciat, ſi dyſenteriæ, aut tormina infeſtant, ex aqua bibere prodeſt.

Putatur lignũ aloës officinarũ.

Narcaphthum CAP. XXII.

NArcaphthum ex India defertur, corticoſum, ſimile ſycomori libro: quod iucũdi odoris gratia ſuffitur. Miſcetur thymiamatis compoſi

positis: constructionibus vulvæ suffitu prodest.

Cancamum. CAP. XXIII.

Videtur quibusdã Lacca officinarum.

CAncamum Arabici ligni lacryma est, myrrhæ quodammodo similis, virosi gustus, quam ad suffimenta vsurpant. Vestes eo, additis styrace & myrrha, suffiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obesos, si ternûm obolorum pondere ex aqua, aut mulso aceto, plusculos dies ebibatur: lienosis datur, comitialibus, & suspiriosis: mēses cum aqua mulsa pellit, oculorum cicatrices confestim emendat, vino madefactum medetur eorundem hebetudinibus, aduersus gingiuas humore prægnanteis, doloresque dentium, non aliud efficacius.

Cyphi. CAP. XXIIII.

CYphi odorati suffimenti cōpositio est, dicata dijs, qua abundè Aegyptij sacerdotes vtuntur. In antidota misceri solet, suspiriosis datur in potu. Permultæ componendi rationes, quarum vna hæc est: Sumito cyperi dimidium sextarium, cum pari baccarum iuniperi adultæ modo: vuæ passæ pinguis, exemptis vinaceis, minas duodecim: resinæ repurgatæ minas quinque: calami & iunci odoratorum, & aspalathi, singulorum minam: myrrhæ duodecim: vini veteris sextarios nouem, cum duabus mellis minis: vuam passam detractis vinaceis tusam, cum vino & myrrha subigito: cætera tusa & cribrata adijcito, die vno humorem combibere sinito, dein mel coquito

dum sibi glutinis asciscat crassitudinem, eliquatã resinam accuratè permisceto cum reliquis diligenter contritis, & in fictile vas recondito.

Crocum. CAP. XXV.

CRocum, optimum in medendi vsu Coryceum, recens, & boni coloris, paulum candidi gerens in capreolo, oblongum, omnibus suis partibus constans, non fragile, plenum à quo detractum est nihil, quod madefactum manus inficit, nec situm redolet, aut cariem sentit, subacre: sin huius generis non est, aut vetus, aut humore perfusum creditur. Secundus locus datur Coriceo, è tractu Lyciæ contermino. Tertius Lycio, è monte Olimpo. déin ex Aegibus Aetoliæ, Cyrenaicum & Centuripinum inter Sicilica omnia viribus infirmius est. Omnium natura oleracea. Itali tamen ob succi copiam, & coloris venustatem, tingendis mortarijs dicauerunt: quibus de causis magno venditur. Vtilissimum in medicina quod antè descripsimus. Adulteratur immisto crocomagmate tuso, atque etiam sapæ sublitu: contrita, quò pondus adijciatur, simul argenti spuma, aut plumbagine: sed maleficium declarat insidens puluis, præsertim si defrutum in odorando subolet. Thessalus ipsum tantùm odoratum esse voluit. Alij exitiosum, tribus drachmis ex aqua potis. Proculdubio vim coquendi, emolliendi, atque substringendi habet: vrinam cit, elegãtem colorem præstat, qui ex passo biber

biberint, crapulam non sentient: oculorum fluxiones illitum cũ humano lacte, cohibet: additur in potiones, quæ interaneorum causa temperantur: ad vuluæ etiã sedísq; cataplasmata, vtiliter inditur: venerem stimulat, vergentes ad ignem sacrum inflammationes mulcet, auricularijs collectionibus vtile. Quò facilius conteratur, in calido fictili sole siccari oportet, celeritérque versari. Vrinam mouet radix ex passo pota. Fit etiam expreßis vnguenti crocini odoramentis, & in formas digestis, quod crocomagma vocãt. Optimum est odoratum, modicè myrrham olens, graue, nigrum, ligni expers, læue, subamarum, quod madefactum croci colorem reddit, gustatúmq; vehementer dentes ac linguã inficit, * multis durans annis, quale est quod à Syria defertur. Habet suas vires ad delenda quæ caliginẽ oculis obuersant: vrinam cit, calfacit, concoquit, & emollit. vires croci proportione quadámtenus repræsentat, quandoquidem plurimam croci partem sibi crocomagma vendicat.

*Rectiꝰ Marcellus aliquot horas permanente colore.

Vulgò Enula cãpana.

Helenium. CAP. XXVI.

HElenium folia habet verbasci angustioris folij, asperiora, oblõga, caulem quibusdam in locis non emittit, radicem subalbidam, interdum subrufam, odoratam, subacrem, vegetẽ, magnam, ex qua agnatæ propagines liliorũ aut arimodo feruntur. * Montibus in vmbrosis, siccóq; solo prouenit. Foditur æstate radix, particulatímq;

* ἐν ὄρεσι νοτίοις, καὶ σκιοῖς, id est, in mõtosis ac opacis.

tímq; dissecta siccatur. Potum radicis decoctum mẽses & vrinas ciet. ipsáq; in eclegmate ex melle prodest tußi, orthopnϾ, ruptis, conuulsis, inflationibus, & serpentium morsibus. In summa excalfaciens. Folia ex vino cocta vtiliter ischiadicis illinuntur. Helenium stomacho vtile in passo conditum: siquidem salgamarij paululum siccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in sapam coniiciunt, & ad vsus recondunt. Trita potáq; ad cruentas excreationes efficax est. Alterum helenij genus in Aegypto gigni Crateuas tradit: herba est cubitalibus ramulis, serpylli modo per humũ repentibus, folijs lenticulæ circa ramos, sed lõgioribus crebrísque, radice pallida, digiti minoris craßitudine, per ima tenui, supernè craßiore, cortice nigro. Nascitur in maritimis collibúsq;. Radix vna in vino epota, contra serpentium ictus auxiliatur.

Omphacinum oleum. CAP. XXVII.

OLeum, quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos vsus rectè valentibus accommodatißimum: omphacinum id appellatur. Præstat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale vnguẽtorum compositionibus idoneum intelligitur. Stomacho vtile est, quòd adstringat: gingiuas contrahit, dentes firmat, si cõtineatur in ore, sudores cohibet, & quò vetustius ac pinguius, eò ad medicamẽta aptius est. Et (vt reliqua in commune dicantur) omne oleũ calfacit, emollit ven-

trem, à perfrictionibus corpus tuetur, ipsúmque promptius ad obeūda munera reddit, aluū emollit, vlcerantium venenorū vires permistum hebetat, cōtra venena datur, aßiduè potum redditúmq; vomitionibus: soluit aluum heminæ mensura cum pari ptisanæ succo aut aqua potum, ad tormina calidū simul decocta ruta tribus sextarijs in potu datur, ventris animalia pellit, idem maximè ilei intestini morbo laborātibus infunditur. Vetus magis calfacit & vehementius discutit, oculorum claritati sublitum cōfert. Si vetusti non sit occasio, in vase decoquitur ad mellis craßitudinem, vt vetustatem repræsentet.

Oleum syluestris oliuæ.

CAP. XXVIII.

Oleum, quod syluestres oliuæ fundūt, vehementer adstringit, & ad sanorū vsus secundum sibi locū vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro rosaceo substituitur: sudores arcet, defluētes capillos inhibet, furfures, vlcera capitis manantia, scabiem, leprásq; abstergit: tardius cautionem sentiūt, qui eo quotidie perungūtur. Candidum oleū fit hoc modo: Album colore, nec anniculo vetustius, in nouū fictile oris patuli funditur, centum heminarū mensura, & sub solem media quaq; die concha refunditur: ex altóq; demittitur, vt aßidua deuolutione, ictúq; agitatā respumet: octaua die fœnum græcū mundū quinquaginta denariorū pōdere, calida aqua made-

factum

factũ donec emollescat, in supradictũ oleũ deijcitur, ita ne extillet aqua: postea tedæ præpinguis piceæ, assulatim cæsæ æquale põdus adijcitur, & transactis octo diebus, oleum cõcha mouetur. Vbi candorem contraxerit, in vas nouũ vetere vino affusum recondi debet, substratis sertulæ cãpanæ corollis drachmas vndecim pendentibus, cum pari iridis põdere: sin minus, rursus Soli mãdandum, & idẽ munus obeũdũ, vsq; dum inalbescat.

Sicyonium. CAP. XXIX.

SIcyonij componendi ratio hæc est: In lebetem oris lati stanno inductum, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderũt, cõgius vnus, aquæ semicõgius. leui id igne coquitur, leuiter mouendo. at vbi bis efferbuit, & subtracto igne refrixit, innatans oleum concha decapulatur, & adiecta noua aqua confereuescit, & reliquis, vt diximus, peractis reponitur. In Sicyonia maximè fieri consueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendam vsque modum vim habet. Febri ac neruorum vitijs prodest. fœminæ ad commendandum faciei nitorem eo vtuntur.

Strigmenta balneorum. CAP. XXX.

STrigmenta à balneis calfaciũt, molliunt, discutiunt: ad sedis rimas & condylomata illinuntur. Illa verò quæ ex palæstris puluerem sibi asciuerunt, in sordis speciẽ redacta, articulorum nòdos imposita adiuuãt: ischiadicis in fotus aut malagmatis locum, calida commodè sufficiũtur.

Derasæ gymnasiorum parietibus simulacrísque sordes, calfaciunt: tubercula, quæ ægrè ad coctionem perducuntur, dissipant: desquammatis & vlceribus senum prosunt.

Elæomeli. CAP. XXXI.

IN Palmyris Syriæ, quod elæomeli vocant, ex quodam caudice manat, oleũ melle crassius, sapore dulci. Bilem, cruditatésq; detrahit, sextario cum vna aquæ hemina dato. Sed qui sumpsere, torpescunt & viribus deficiuntur: quod minimè vereri oportet, verùm crebro excitare, ne veterno pressi somnos captent. Fit & oleũ è pinguitudine surculorum oleæ optimum vetus, crassum, pingue, non turbidum. Calfacit, priuatímq; caliginibus oculorũ illinitur: lepras, neruorúmq; dolores illitum emendat.

Cicinum oleum. CAP. XXXII.

CIcinum oleũ hoc modo temperatur: Maturi ricini, qua voles quantitate, torrido sole flaccescũt, & vuarũ more instrati tantisper insolantur, dum vestiẽs cortex fractus decidat. Caro colligitur, & cõiecta in pilam diligenter tunditur. postea in lebetẽ stanno illito, qui aquã habeat, demittitur, subiectóq; igni feruescũt: & vbi insitum prorsus humorẽ reddiderunt, sublato ab igni vase, innatans oleum concha tollitur, & reconditur. Sed in Aegypto, vbi largior increbuit vsus, longè secus fieri solet. Nam repurgatos ricinos molæ mandant, & accuratè molitos per

sport

ſportulam torculo exprimunt. Tum quidem ema turuerunt ricini, cum continentibus orbiculis exuuntur. Ad pſoras, & vlcera capitis manãtia valet: prodeſt ſedis inflãmationibus, vuluis conuerſis atque præcluſis: itẽ indecoris cicatricibus, & aurium doloribus: emplaſtra efficaciora reddit additum, potu aquam aluo extrahit, ventris animalia pellit.

Amygdalinum. CAP. XXXIII.

AMygdalinũ oleum, quod aliqui metopium vocãt, hoc fit modo: Semodius ex amaris nucibus repurgatis ſiccatíſq;, in pila ligneo piſtillo leniter tũditur in offas, aquæ, quæ ferbuerit, ſextarius adijcitur, et vbi dimidia hora humorem hauſerit, vehementius quàm antea tunditur, mox tabellis premitur, & quod digitis hæſit, concha excipitur. Preſſis nucibus rurſum hemina aquæ inſpergitur, & poſtquã ebiberint, idem opus proſequendum. Singulas heminas reddunt ſinguli modij. Contra vuluarũ dolores, ſtrangulatus, cõuerſiones, & eorundem locorum inflammationes efficax eſt: vitijs renum, calculoſis, difficili vrinæ, ſuſpirioſis, lienoſiſq; proficit: dolores capitis, grauitatem auditus, ſonos incertos, tinnitúſq; diſcutit: maculas & vitia cutis tollit è facie, & eam erugat cum melle, radice lilij & Cypria cera aut roſaceo cerato, & oculorum hebetudines emendat, vlcera capitis manantia & furfures cum vino abſtergit.

Balaninum. CAP. XXXIIII.

Simili modo fit balaninum oleũ, quod repurgat maculas, lentigines, varos, et cicatrices nigras. Aluũ soluit, stomacho aduersatur, cõtra auriũ dolorẽ, sonos, et tinnitus auxilio est, cum anserino adipe instillatũ. Similis sesamini ratio. Fit etiã è nuce iuglande oleum, quod caryinum vocant. Eandem vim habet quam balaninum.

Hyoscyaminum. CAP. XXXV.

Hyoscyaminum sic fit: Semen candidũ, recens ac siccum tunditur, & calida aspergitur aqua, vt in amygdalino diximus. dúmq; insolatur, siccatæ, quæ sub manu sunt, partes cũ reliqua massa permisceãtur: hoc ĩ ante fieri oportet dum nigrescat et grauiter oleat: mox pressum atq; excolatum reconditur. Ad aurium dolores efficax est. peßis miscetur, ad emolliendum vtile. Fit et è grano gnidio purgato et tuso. Vis ei aluum soluere potu. Non secus cnicinũ oleum temperatur: cui facultas eadem est, quæ facto è gnidio grano, verùm inualidior. Rhaphaninũ è rhaphani semine fieri solet, cæterorum more. Phthiriases mala valetudine cõtractas tollit, scabritias cutis in facie emendat. Ad obsonia vtuntur Aegyptij. Melanthinum idem quod rhaphaninum potest. Tritum sinapis semen, & calida aqua madefactum, adiecto postea oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax est, trãsfert humores, qui in aliqua parte concreuerunt.

Myrt

Myrteum. CAP. XXXVI.

MYrtei faciundi ratio hæc est: E myrto nigra syluestri, aut satiua foliorũ mollissima quæque tusa premuntur: succo pares omphacini olei portiones adijciuntur, subiectisq; carbonibus inferuescũt, donec cõcoquantur, innatans oleum deraditur. Sed longè facilior hæc cõpositio: Tenera folia contusa coquuntur in oleo et aqua, et quod innatat eximitur. Priuatim alij derecta in oleum folia in sole macerant: alij prius oleum inspissant malicorio, cupresso, cypiro et iunco odorato. Efficacius est amarũ gustu et oleosum, viride, translucens, et olens myrtũ. Adstringit et indurat, ideò medicamentis miscetur, quæ cicatricem obducunt: prodest vlceribus in capite manantibus, ambustis igni, et papularum eruptionibus. Facit ad attrita et furfures, sedis rimas, condylomata, articulos laxatos, corporis sudores compescit, et omnia quæ adstrictionem inspissationémque desiderant.

Laurinum. CAP. XXXVII.

LAurinum fit hoc modo: Lauri baccæ cùm maturæ sunt, in aqua coquuntur: siquidem ex obducto cortice quandam pinguitudinẽ reddunt, quæ manibus subacta concha excipitur. Alij omphacinũ prius oleũ cypiro, iũco odorato, et calamo inspissant, déinde tenera lauri folia concoquunt. alij etiã baccas, donec oleum odorem contraxerit, alij styracem et myrtum addunt.

Optima laurus ad id latifolia & montana. Oleũ laurinum vtilius quò recentius, quóq; viridius colore, amarissimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliens: venarum spiracula aperit, lassitudines discutit, omnibus neruorum vitijs, algoribus, distillationibus, aurium doloribus, malis renum frigore contractis, illitum non aliud iuuantius: attamen potum nauseam parit.

Lentiscinum. CAP. XXXVIII.

SImilis lentiscini ratio. Nã è maturo fructu temperatur, factis prius spissamentis, vt in laurino diximus. Hoc scabiẽ iumentorũ canúmque sanat: vtilissimũ pessis, acopis, & leprarum medicamẽtis sudores cohibet. Nec secus terebinthinum fieri solet, quod refrigerat & adstringit.

Mastichinum. CAP. XXXIX.

MAstichinum è trita fit mastiche, quod contra omnia vuluæ mala efficax est: mediocriter calfacit, adstringit, & emollit. Aduersus prominentes stomachi duritias, cœliacorum, dysentericorúmque cruciatus vtile: faciem emaculat, & colorem nitidum facit. optimum in Chio insula componitur.

Vnguentorum compositio. CAP. XL.

DE ratione vnguentorum consequẽter tractandum existimauimus, quandoquidẽ ea in nonnullis corporũ vitijs, aut medicamẽtis mista, aut corpori perfusa, aut naribus obiecta, plurimùm prosunt: in quorũ probationibus consulete nares

re nares oportet, an ea oleãt, ex quibus tẽperantur. Optimũ huiuſcemodi iudicium, quod in quibuſdam planè obſeruari nõ poteſt, propter ea quæ admiſcẽtur odore cæteris præualẽtia: vt in amaracino & crocino, telino, & pleriſque alijs, quæ crebra circa hæc meditatione experiri cõueniet.

Roſaceum. CAP. XLI.

ROſaceum ſic fit: Iunci odorati quinque libras & beſſem tundito, & ſubactas aqua in viginti olei libris & quincũce ſubinde mouendo, coquito: dúmq; percolaueris, in olei libras viginti & quincuncem, adijcito roſas nõ madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identidem moueto, interdiu premens, ſinito nocte tota macerari, poſtea exprimito: & vbi recrementũ peſſum ierit, mutato vaſe, in craterem melle illitum recondito. Cæterùm roſas, quæ antea preſſæ fuerũt, in labellum demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, iterum premito, eritq; ſecundarium oleum. Quòd ſi tertias vſque, quartáſve perfuſiones infundens exprimere voles, ſecundarium fiet, tertiarium, & quartariũ vnguentũ. Sed quoties id feceris, vaſa melle oblini debent. Si verò ſecundam infuſionem inſtituere libet, in expreſſum oleũ, numero pari recentes roſas, nullo humore imbutas inijcito: manibus melle præmadefactis, agitans premito: & iterum, tertiò aut quartò ſimili modo exprimens facito, totiéſq; recenteis roſas detra-

ctis vnguibus immittito: fiet enim ita oleũ multò validius: nam septies oleum rosarum infusionem admittit, nec amplius. Prælum melle perungatur, oleum à succo diligenter secerni oportet: nam si minimum quid relinquatur, vnguẽtum corrumpet. Alij autem detractis vnguibus, rosas tantùm oleo macerãt in sole hoc modo: Rosæ quæ selibram pondere æquant, in sextario olei diebus octo madescunt, & vsque tertiam perfusionem quadraginta diebus insolantur, & sic oleum reconditur. Alij calamo, aut aspalatho prius olei spissamẽta faciunt. Alij coloris causa anchusam admiscent, et salem, quò minus oleat. Vim adstringendi et refrigerandi obtinet, fomẽtis et cataplasmatibus vtile. Potum soluit aluum, stomachi ardorẽ restringit, vlcera caua replet et mulcet, quæ cacoëthe vocantur: vlceribus in capite manantibus, atque feruidis eruptionibus illinitur: caput dolens eo perfunditur, dentes inter initia doloris collui prodest, ad genarum duritias illitum efficax est, ad lacessita interanea et concitatas vuluas vtilissimè subijcitur.

Elatinum. CAP. XLIII.

Fracta elate tusa & scarificata, in labellum deijcitur: omphacinum oleum triduo infunditur, mox per sportulã exprimitur: verùm pares esse debent vtriusque portiones, déin mundo vase ad vsus reconditur. Viribus rosaceo proportione respondet: aluum tamen non mollit.

Melinum. CAP. XLIIII.

MElinum hoc modo tẽperatur: Olei cõgius decẽ aquæ ſextarijs admiſcetur. Adijcitur elatæ palmarum fractæ quadrans, & iunci odorati vncia: quæ die vno macerata coquuntur, mox in vas oris patuli oleũ excolatur, et indita arundinacea crate, aut vetuſta tegete, cotonea mala ſuperponuntur, et veſtimentis operta tantiſper inibi reſident, dum malorum vires ad ſe oleum alliciat. Alioqui cotonea, decẽ dierũ ſpatio operimentis inuoluũt: vt contineatur odoris ſuauitas, nec euaneſcat: poſtea biduo macerata oleo exprimuntur, oleúmque reconditur. Id vim refrigeratoriam & adſtringentem habet. Contra ſcabioſa vlcera, et quæ ſerpunt, ac furfures, perniunculóſq; effectum præbet: exulceratis vuluis infunditur, citatam vrinam ſiſtit infuſum, ſudores cohibet, contra cantharidas, bupreſtim, pinorum erucas, bibitur. Laudatur maximè quòd cotonea mâla olet.

Oenanthini compoſitio. CAP. XLV.

OEnanthe è labruſca, optimè olens poſtquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleum mouetur, voluitúrque: & cùm biduo manſerit, exprimitur, & recõditur. Adſtringit proximum roſaceo effectum præbens: ſed aluum nõ reſoluit, aut mollit. Probatiſſimũ eſt, quod odore œnanthen refert.

Telini

Telini componendi ratio. CAP. XLVI.

FOeni græci libræ quinq;, calami libra vna, cypiri libræ duæ, olei libris nouem, septenis diebus macerātur, quotidie ter mouentur, postea premuntur, & reponuntur. Aliqui pro calamo cardamomū substituūt, & cypiri loco xylobalsamum macerāt. Alij oleo antea his odoribus spissato fœnum græcū macerantes exprimunt. Hoc telinum abscessus emollit, & concoquit, omnibus vuluarum duritijs magnopere cōuenit, fœminis difficilè parientibus subijcitur, vbi præ excretis humoribus loci siccitatem contraxerūt, sedis inflammationes lenit, tenasmo subditū prodest, vlcera capitis manātia furfurésq; expurgat, ambustis, & pernionibus addita cera proficit, vitia cutis in facie emendat, pigmentis ad conciliandū faciei nitorē inseritur. Eligi oportet recēs, quod non vehemēter fœni græci odorem præ se ferat, et manus abstergat, sapore ex dulci in amarū inclinato: tale enim optimum iudicatur.

Sampsuchini compositio. CAP. XLVII.

SErpilli, cassiæ, abrotoni, florū sisymbrij, frondium myrti, sampsuchi singulæ portiones, quadam pro viribus ipsorum coniectatione, vnà tunduntur, atque is omphacini olei modus adijcitur, qui madentium vires nō euincat: hæc post quatriduum exprimuntur. Denuò noua alia, simili mensura, et æquali tempore macerata premuntur: ita enim validius reddi solet. Eligi oportet

tet ſampſuchum colore ex atro viridi, plurimum redolens mediocriter acre, Vim habet acrem, calfactoriam, extenuãtem, aduerſus vuluæ præcluſiones conuerſionéſq; efficax eſt, mẽſes & ſecundas & partus extrahit, vuluæ ſtrangulatus recreat, lumborũ inguinúmq; dolores lenit: ſed cũ melle vti eo præſtat, quandoquidem vehementi adſtrictione locos indurat. Laſſitudines illitũ diſcutit, in opiſthotonicorum, vulſorúmq; cataplaſmata vtiliſſimè additur.

Ocimini compoſitio. CAP. XLVIII.

OCiminum oleum fit vt cyprinum: Ocimi folia decerpta librarũ vndecim, & beſſis pondo, die noctúq; viginti olei libris macerato, premito, colato: cúmq; exhauſeris quallũ, rurſus parem olei modum fundito, exprimito. Vocatur autem id ſecundarium: nam tertiæ perfuſionis non eſt capax. Deinde recens ocimum æquali pondere, vt in roſaceo diximus, rurſus maceratur, & cùm tãto temporis ſpatio maduerit, exprimitur, & oleum recõditur: quod ſi in animo fuerit ter, aut quater madefacere, ſemper ocimum recens addes. Poteſt ex omphacino confici: ſed illo modo melius. Idem quod ſampſuchinum poteſt, ſed inefficacius.

Abrotonini compoſitio. CAP. XLIX.

OLei cyprini odoribus imbuti libris nouem & quincunce, foliorum abrotoni libras octo die noctũq; madefactas premito. Quòd ſi in longum

gum

gum tempus oleum velis asseruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, & macerata exprimes. Calfacit, ad vuluæ duritias præclusionésq; efficax est, menstrua & secundas pellit.

Anethini compositio. CAP. L.

OLei libris octo & dodrante, florum anethi libras vndecim & bessem, maceratas in oleo die vna, manibus premito & recondito. Quod si iterum perfundere velis, recentes anethi flores consimiliter madefacito. Vuluarum duritias emollit, venarum spiracula laxat, contra horrores febrium circuitu redeuntes auxiliatur: calfacit enim, & lassitudines discutit: prodest articulorum doloribus.

Susinum. CAP. LI.

SVsinum, quod alij lilinum appellãt, sic temperatur: Olei libræ nouẽ cum quincunce, calami libræ quinque & quadrãs, myrrhæ vnciæ quinque, permisto odorifero vino decoquuntur, & colato oleo, cardamomi tusi & cœlesti aqua madefacti libræ tres & semis macerantur, premuntúrq;, tres libræ cum semisse spissati olei assumuntur: mille lilia decerptis folijs, in latũ, nõ tamen profundũ, labellũ demittũtur: iniectũ oleũ, manibus melle perunctis agitatur: die noctúq; cõquiescunt, & in pyxidẽ matutinis exprimũtur, quod defluet oleum, protinus ab aqua, quæ simul expressa fuerat, colo incerni oportet: (non enim, vt rosaceum, moram tolerat: nam concalfactum.

ferwet

feruet & cōputrescit: quare sæpius decapulādū) vasa melle illinenda, tenuis sal inspargendus, & si qua sordes vasis faucibus hæsit, eximenda. Odoramentis iam expreßis ex quasillo in labellum trāsfusis, rursum olei prius odoribus imbuēdi, quod primū pondus æquet, & cardamomi tusi drachmæ decem coniiciuntur. Hæc manibus scitè pressa, interiecta breui mora exprimūtur: quod profluit, repurgatur. Tertiò eadem infundūtur, adiecto cardamomo, & sale, & manibus melle madefactis. Longè optimum erit, quod prius exprimitur: secundum, quod sequitur: tertium locum sibi vendicat, quod nouißimum prodit. Denuò in mille lilia euulsis foliis expressum primò oleū infunditur: tum eadem ratione prosequendum, idémq; faciendū, vt prius, addito cardamomo, dein expresso: & quò frequentius recentia lilia maceraueris, eò validius vnguentum efficies. Deniq; cum factum abundè videbitur, singulis compositionibus miscere conuenit myrrhæ quàm optimæ duas & septuaginta drachmas, & croci decē, cardamomi quinque & septuaginta: croci verò & cinnamomi pares portiones tunduntur, & cribratæ in lutram cum aqua demittuntur, expressúmq; primò vnguentum infunditur: & paulò post excipiūtur vasculis siccis, myrrha aut gūmi anteà perfusis, & croco, melle et aqua madefactis. Eadem fiūt in altera aut tertia expreßione. Aliqui simplex ex balanino, alióve oleo, & liliis

& liliis componunt. Optimum esse constat in Phœnice, mox Aegypto factũ. Sed cum primis laudatur quod lilia redolet. Excalfacit, emollit vuluæ præclusiones, & collectiones aperit, vtilissimum ad muliebria mala: vlcera in capite manantia, feruidas eruptiones, varos, furfurésque emendat: vibices cicatricésque celerrimè ad colorem reducit, ita vt sæpe fallant. In summa extenuat, potum bilem per aluum extrahit, vrinam ciet: sed stomacho alienum est, & nauseam parit.

Narcissinum. CAP. LII.

NArcissini olei spissamẽta ita fiunt: Sex libræ aspalathi cum sextãte tunduntur, olei eloti libræ septuaginta cum vnciis quinque assumuntur. Aspalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur: quo exempto, calamus quinque libris, & besse adiicitur, cum myrrhæ gleba cõtũditur, cribratáq; ac vino veteri odorato immista, decoquitur: simulac autẽ cum iis efferbuerit, eximitur: refrigeratũ oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur, flores narcissi quàm plurimi coniiciuntur, qui bidui spatio (vt in susino dictum est) permoti exprimuntur. Oleum subinde decapulandum, siquidem celerrimè putredinem sentit. Valet hoc ad emolliendas vuluæ duritias præclusionésq;: sed capitis dolores facit.

Crocinum. CAP. LIII.

CVm crocinum componere voles, prius olei, vt in susino diximus, spissamenta facies,

eisd.

eiſdem ponderibus,& menſuris: cuius olei libras treis & ſemiſſem, croci vnciam vnam aſſumes, identidem quotidie moueto,& ſexta die, quàm hoc aſsiduò peregeris, oleum à croco colis incernito, eidem croco parem olei modum adijcito, moue triduo, déin contuſæ myrrhæ atque cribratæ drachmas quadraginta permiſceto,& in pila agitatum recondito. Aliqui oleo aromatibus ad cyprinum imbuto in crocini cõpoſitione vtuntur. Optimum eſt, quod abundè crocum ſpirat, in medendi vſu expetitum. Proximũ, quod myrrham refert. Calfacit, ſomnũ allicit, quare perſæpe phreniticis ſubuenit, perfuſum, aut naribus admotũ, aut illitũ: pus mouet, vlcera purgat, contra vuluæ duritias atq; præcluſiones,& vlcera, quæ cacoëthe vocantur, prodeſt cum croco, cera, medulla, duplicato olei pondere. Concoquit enim, emolit, humectat, & permulcet: ad oculorum glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem proportione reſpondent butyrinum, onychinum & ſtyracinum: quæ & ſi nominibus diſtant, viribus & compoſitione cognata ſunt.

Cyprini ſpiſſamentum. CAP. LIIII.

OLei omphacini eloti pars vna, aquæ cœleſtis tantundem cum ſemiſſe, cuius vna parte oleum diluitur, altera adijciendis odoramentis admiſcetur: déin aſſumptis aſpalathi libris quinque,& ſemiſſe, calami libris ſex,& ſemiſſe, myrrhæ libra vna, cardamomi libris tribus, & do-

drante, olei libris nouem, & vncijs quinq;. Aspalathus tusus, & aqua affusus decoquitur in oleo donec cōferuescat. myrrha autē vino vetere odorifero subacta, contusúsq; simul calamus, digeruntur in offulas, quæ exēpto aspalatho immittūtur & vbi efferbuerint, sublato aheno, oleū percollatur. Cardamomū tusum reliqua aqua aspersum infunditur. spatha agitatur, nulla, dū refrixerit, interpellatione. Post hæc colato oleo, in viginti octo libras olei floris ligustri, quod cyprum vocant. sex et quadraginta libræ cū lesse instillantur, quæ sufficiēter madefactæ per sportulā exprimuntur. Quòd si copiosius desideretur, idem recentium florum pondus iniectū simili modo prematur: et iterum aut tertiò si quis velit, madefacere poterit, et ita reddetur efficacius. Eligi oportet bonū, quod cū odoris suauitate nares feriat. Aliqui cinnamomū addūt. Calfacit, emollit, ora venarū adaperit, vuluæ neruorúmq; vitijs cōuenit, pleuriticis, fractísq; per se vel cerato immistum: malagmatis impeni solet, quæ opisthotonicis, angina laborantibus, inflammationíq; inguinum opitulantur. item in acopa adijcitur.

Irini spissamentum. CAP. LV.

SPathæ quàm minutissimè contusæ sex libras cum lesse, in tribus et septuaginta libris et quincūce olei, æreo vase, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorem acceperit: postea in cupulam melle oblitam colato. ex eo aromati-

bus

bus imbuto oleo, irinum primò temperatur, iride ex oleo inſpiſſato macerata, vt ſcripſimus. Sed alia eſt cõponendi ratio: In olei ſeptuaginta libris & quincũce, xylobalſami (vt dictũ eſt) cõtuſi, libras quinque & ſextãtem excoquito, poſtea detracto xylobalſamo nouem libras & dextantem adijcito, & myrrhæ glebam vetere vino odorato perfuſam, & in olei ita odoribus imbuti quatuordecim libris, totidem tuſæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, ſtrenuè & vehementer diſtringito. Quòd, ſi vis validius fieri, par pondus iterum ab tertiò ſimiliter maceratũ exprimito. Longè optimum eſt, quod ſolã irin olet, quale eſt in Perga Pãphylæ, & Lide Achaiæ natũ. Vim habet calfactoriam atque emollientem, cruſtas adimit, ſordida vlcera & putrida purgat: confert fœminis vuluæ cauſarijs: itẽ inflãmationibus eiuſdem atque præcluſionibus, partus eijcit, hæmorrhoidas recludit, contra auriũ ſonitus ex aceto, ruta & amaris nucibus, prodeſt: diuturnis deſtillationibus, naribus illitum, & contra graueolentia earum vlcera, quas ozænas vocant, auxiliatur: aluũ purgat cyathus epotus, facit ad ilei cruciatus, vrinam mouet, difficileis vomitiones adiuuat, perũctis eo digitis & immiſſis, vel ijs quæ ad vomitũ ciendũ indũtur. anginæ etiã illinitur, aut ex aqua mulſa gargarizatur. itẽ contra arteriæ ſcabritiam. datur etiam ijs, qui cicut. im, coriandrum, aut venena fungorum hauſerunt.

Gleucinum. CAP. LVI.

GLeucinum absolutè constat omphacino oleo iūco odorato, calamo, celtica nardo, spatha, aspalatho, sertula campana, costo, & musto: circundatis interim vinaceis vasi, quod aromata, vinū & oleum conceperat. Tricenis diebus, bis in die mouetur, postea expressum oleū reconditur. Calfacit, emollit, remittit: horroribus & neruorum vulueq; vitijs auxiliatur, omni acopo iuuantius, quippe quòd emolliat.

Amaracinum. CAP. LVII

AMaracinū longè optimū in Cyzico fieri solet ex omphacino & balanino: spissamētis è xylobalsamo, iunco odorato, & calamo factis, cōditisque amaraci, costi, amomi, nardi, casiæ, carpo balsami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quò pretiosius fiat, cinnamomū addunt. Mel autē & vinū assumūtur: hoc in vasorū illitionē, illud ad cogendas tusorū arromatum offas. Amaracinū calfacit, soporem mouet, venarum spiracula aperit, emollit, feruorem excitat, vrinam cit, putrilaginibus ac fistulis per quā vtile: necnon humentibus hernijs, postquam medica manus operam suam impenderit: crustas, & tetra vlcera, quæ theriomata vocāt, rumpit: difficili vrinæ, illita sede, & eius inflammationibus auxiliatur: hemorrhoidas illitu soluit, vuluæ subditum menstruos cursus euocat, duritias ac vuluæ tumores discutit, vulneratis neruis, & musculis

sculis confert, laneo centunculo modicè madefactum & impositum.

Megalinum, CAP. LVIII.

F*Actitabatur olim megalinum, sed nūc compositio exoleuit, & prorsus obliterata est. Cuius ad historiæ complementū meminisse non fuit alienum. Mistura cum amaracino eadem erat, sed resina exuperabat, hac tantùm ratione differens. Quare leniter emollit. Resina vnguētis, neque tutelæ neq; voluptatis gratia adijcitur, sed coloris crassamentiq; causa. Ea tantisper coquitur, dum desinat olere: cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de resina differemus.*

Hedychroum. CAP. LIX.

Q*Vod hedycroon vocant, in Co fieri solet: eisdem præditum viribus & misturis, quibus amaracinum, sed suauius spirat.*

Metopium. CAP. LX.

F*It in Aegypto vnguentum, quod metopion patrio nomine appellatur, propter galbani mistionem: nam lignum, in quo galbanū enascitur, metopion vocant. Constat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, vino, myrrha, balsami semine, galbano & resina. Probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomum & myrrham, quàm galbanū resipiat. Calfacit vehementer, & adurit, atq; extrahit, ora venarum aperit, vlcera purgat, extrahitq; : ad præcisos neruos, & musculos, ad*

hernias humore cōtractas, cum erodentibus medicamentis efficax est: ceratis et malagmatis inseritur, horroribus, conuulsisq; præsertim quibus ceruix in scapulas deiecta, et retrorsum cōtracta est, vtile habetur: sudores ciet, vuluæ spiracula recludit, et eiusdem duritias laxat: in summa, molliendi naturam habet.

Mendesium. CAP. LXI.

MEndesiū constat balanino oleo, myrrha, caßia, et resina. Aliqui tamen post singulorum pondera, cinnamomi exiguum addunt, nullo compendio: nam quæ simul excocta nō fuere, vim nullam exhibent. Similem metopio vim obtinet, sed inferiorem multò.

Stactæ. CAP. LXII.

STacte vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum exigua aqua tusæ, et organo expressæ. Ea perquàm odorata, ac pretiosa est: atq; vnguētum per se facit, quod stacte nominatur. Maximè probatur, quæ nullam olei mistionem admisit, cuius minima portiò compos est virium plurimarum. Vim calfactoriam myrrhæ & calidis vnguentis respondentem habet.

Cinnamominum. CAP. LXIII.

CInnamominum consit è balanino oleo, et xylobalsami, calami, iunci odorati spissamentis, atq; cinnamomi, et seminis balsamini suauitate conditur, quadrupláq; myrrhæ ad cinnamomum portione, mel ad cogenda omnia adÿcitur.

Laud

Laudatur non acre, molli odore, planè myrrham redolens, crassum, odoratũ, gustu perquàm amaro. Id nõ à resina, sed myrrha craßitudinem obtinuit: resina enim neq; amaritudinẽ præbet, neq; vllam odoris gratiam adijcit. Vim habet admodum acrem, amaram, & calfaciẽtem. Itaq; ora venarũ aperit, calfacit, discutit, diffundit, humores & spiritus attrahit, caput aggrauat, contrà vuluæ vitia cũ duplo oleo, cera, & medulla efficax est. Ita enim ferè multum acrimoniæ exolescit, & quædã emolliẽdi vis contrahitur. alioqui adurit, & præ omnibus craßis vnguentis indurat. Facit mirũ in modum ad fistulas & vlcera, quæ putredinis vitium senserunt: itẽ ad hernias humidiores, carbunculos, febriũ horrores, tremores, gangrænásq; cũ cardamomo: aduersus serpentiũ morsus illinitur, scorpionum & phalangiorum ictibus cum tritis großis imponitur.

Nardinum. CAP. LXIIII.

Ratio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio, aut sine eo fit: plerũq; autẽ balanino oleo, aut omphacino, iuncus odoratus spissamẽti gratia adijcitur: sicuti propter odoris suauitatem, costus, amomum, nardum, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, nõ acre, nardi aridæ aut amomi odorem referens. Vis ei extenuans, acris, expurgat, excalfacit, abstergit humores, rarefacit. Hoc liquidum est, nec habet strigmenti craßitudinem, nisi resinam recipiat.

Fit etiam ſimplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, coſto & nardo.

Malabathrinum. CAP. LXV.

MAlabathrinum ſpiſſamenta nardini habet, inſuper myrrhæ pluſculum additur: qua de cauſa calfacit, crocino aut amaracino viribus reſpondens.

Iaſminum. CAP. LXVI.

APud Perſas fit, quod iaſminum cognominatur, ex albis floribus violæ: quorū ſextans in Italicum ſextarium ſeſamini olei demittitur, violis, vt in lilino diximus, viciſsim permutatis. Apud Perſas inter epulandū vſurpatur odoris cauſa. Nam toti corpori conuenit, præſertim cùm in balneas deſcenſum eſt. Sed his opitulatur corporibus, quæ calfactionem, laxationémq; deſiderant: grauius enim ſpirat, quàm vt libenter à pleriſque recipiatur.

Myrrha. CAP. LXVII.

MYrrha lacryma eſt arboris, quæ in Arabia gignitur. Aegyptiæ ſpinæ non diſsimilis: è cuius vulnere defluit lacryma in ſubiectas tegetes, alia circum caudicem concreſcit. Dicitur ex his aliqua pediaſimos præpinguis, qua expreſſa, ſtacte emittitur. Alia gabirea pinguiſsima, læto & pingui ſolo naſcens, ea copioſam ſudat ſtacten. Omnium prima eſt, quæ Troglodytica appellatur, accepto cognomine à loco, in quo prouenit: ſplendens, ſubuiridis, ac mordens.

dens. Quinetiã legitur tenuis quædã, quæ à Troglodytica secunda est, bdellij modo mollis, verùm odore grauiuscula, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur, præter modum exoleta, nigra, & retorrida. Omniũ deterrima, quæ ergasima dicitur, pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gummis imaginem vergens, & viribus eius proxima. Improbatur aminnea cognomine. Ex ijs pastilli fiũt, sed è pinguibus pingues, & odorati: è siccioribus haudquaquam pingues, & inodorati: minus odore pollet, quæ oleum non admisit, cùm in pastillos digerebatur. adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, vndique concolor, quæ confracta venas vnguium modo candidas et læues ostẽdat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens. superuacua & inutilis est ponderosa, coloris picei. Calfacit, cohibet, soporem gignit, glutinat, siccat, adstringit, vuluam emollit, & præclusam aperit: menses & partus celeriter extrahit, cum absynthio, lupinorum cremore, vel succo rutæ admota: tuberculo fabæ deuoratur in vetere tußi, orthopnœa, in laterũ pectorísq; doloribus, in alui profluuio, & dysenteria: horrores discutit, duabus horis ante febrium acceßiones, fabæ magnitudine pota cũ pipere et aqua: subdita linguæ liquatáq;, scabritiẽ arteriæ expolit: obtusam vocem expedit, ventris tineas enecat, contra grauem oris halitum man

ditur, & aduersus alarum tædia cũ liquido alumine illinitur: gingiuas & dentes stabilit, colluto cũ vino & oleo ore: vulnera capitis illitu glutinat, medetur fractis auribus ac ossibus nudatis, peruncta cum cochleæ carnibus. Item purulentis auribus inflammatísq; cum meconio, castorio, & glaucio. ad varos autẽ cũ cassia & melle illinitur, impetigines ex aceto purgat, defluẽtes capillos cum ladano & vino myrteo illita, firmat: diuturnas destillationes lenit, illitis pinna naribus: oculorũ vlcera complet, albugines tollit, caliginẽ discutit, scabritiem læuigat. Fit è myrrha, périnde atq; thure, fuligo, &, vt postea ostẽdemus, ad eadẽ conueniens. Bœotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in Bœotia nascentis. Melior est, quæ myrrhã odoris suauitate repræsentat. Vis ei calfactoria inest, emollit discutitq;, suffimentis commodissimè inseritur.

Styrax. CAP. LXVIII.

STyrax lacryma est arboris malo cotoneæ similis. Præfertur *sordescens, flauus, resinosus, albicantibus grumis, quàm plurimum in sua odoris gratia permanens: qui dum mollitur, melleum liquorem reddit: qualis è Cataballis, Pisidia, & Cilicia deuehitur. Deterior niger, furfurosus, friabilis, canóq; situ obductus. Cæterùm lacryma inuenitur gummiũ similitudine, perlucida, & myrrhæ æmula: verùm perpauca manat. Adulteratur ligni scobe, quã vermiculi erodentes

* λιπαρὸς, id est, pinguis.

tes

tes excusserunt, melle, & iridis sedimento, & quibusdam alijs. Alij ceram aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimis solibus cum styrace subigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua veluti vermiculos exprimunt, venundántque. styracem hunc [quoniam in vermiculorum speciem contrahatur] scoleciten cognominant, tanquam syncerum imperiti approbāt, nō animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam: siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, & concoquit: medetur tussi, destillationibus, raucedini, grauedini, et interceptæ voci: vuluæ præclusæ duritiáve laboranti conuenit, cit mēses potu appositúq;, aluum leuiter mollit, si exiguū cū resina terebinthina catapotij modo deuoretur. Miscetur vtiliter discutiētibus malagmatis, acopísque. Adoletur autem et igni torretur, vt fiat ex eo, veluti ex thure, fuligo, ad eadē cōueniens ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Syria styracinum oleum componitur, quod calfacit vehemēter, & emollit: verùm caput dolore afficit, adgrauátque, & soporem adfert.

Adiectum ab interprete.

Bdellium. CAP. LXIX.

BDellium alij bolchon appellant, alij madelcon: lacryma est * saracenicæ arboris. Probatur gustu amarū, transflucidum, taurini glutinis in morē, intus pingue, liquescēs facilè, ligni ac sordis expers, suffitu odoratum, vngui simile.

* Vox adulterina Marcello.

Est

Est etiamnum bdellij genus sordidum, nigrum uberioribus glebulis in offas cōuolutum, aspalathi odore, ex India aduectum. Defertur etiā à Petra oppido siccum, resinosum, liuescens, sed facultate secundum. Adulteratur gummi, sed ita vitiatum nō perinde gustui amaritudinē repræsentat, nec usqueadeò suffitionibus odoratum. Calfacit & emollit, duritias, & turgētia guttura, humidásq; hernias discutit, cū ieiuna saliua dilutum. vuluæ spiracula laxat apposit u & suffitis, & partus humiditatésq; omneis extrahit, calculos potu comminuit, vrinam mouet, tussientibus & à serpēte percussis, vtilissimè datur: valet ad rupta, vulsa, laterū dolores, & discursantes spiritus: malagmatis inseritur, quæ cōtra duritias & neruorum nodos prosunt: contusum resoluitur affuso vino, aut aqua calida.

** ὑπόκιῤῥος, id est, subrufum est.*

Thus. CAP. LXX.

*Thus in ea gignitur Arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere masculum, stagonias appellatum, suapte natura rotundum: tale autem indiuiduum est, cādidum, cùm frangitur, intus pinguæ, in suffitu statim ardens. Indicū verò * fuluescit, & colore liuet, sed rotundū industria factitant: nā in quadrangulares formas dissectum fictilibus versant, donec rotunditatem cōtrahat: verùm huiusmodi thus tempore flauescit, quod atomum aut syagrū appellant. Secundum locum habet* Arabicum, & in*

** ὁ Ἀραβίας καὶ ὁ ἐν Σμίλῳ. id est, Arabias dictum, et quod in Smilo prouenit.*

*r in Smilo nascēs, quod aliqui copiscum vocāt, inus multò & fuluius. Est & genus aliud, cui momitæ cognomen est, alioqui candidum: quod um mollitur, mastiches more digitis cedit. Adul eratur * in itinere, pini resina & gummi, quod facilè deprehendi potest: siquidem suffitum gummi flammam non eiaculatur, & resina in fumum euanescit, thus verò statim ardet, idem ma eficium odor prodit. Ad calfaciendū & adstringendum pollet, oculorum caliginem discutit, caua vlcera complet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera glutinat, infrænátque cūctas sanguinis eruptiones, etiamsi cerebri mēbranis effluat. vlcera, quæ cacoëthe vocantur, & sedis & reliquarum partium permulcet tritum cū eo & lacte linamentum, formicantes verrucas inter initia, impetiginésque, ex aceto & pice illitū, tollit. ambusta igni, pernionésque cum suillo adipe, aut anserino, & vlcera in capite manantia cū nitro si infricetur, sanat: paronychijs cū melle, auribus fractis cum pisce, medetur: ad reliquos auriū dolores cum dulci vino infunditur, inflāmatæ à partu māmæ cum cimolia & rosaceo magna vtilitate perungūtur, additur ad arteriæ viscerúmque medicamenta, prodest sanguinis excreationi potū: sed in secunda valetudine haustū insaniam mouet, & largius cum vino potum interficit. In fictili mūdo thus crematur, flagrante glebula succensum à lucerna, donec exuratur post perfectā*

* μεθο-δευόμε-νος, id est, artificiosè cō-formatū

Sic Marc.

vstion

vstionem operire oportet, vsq; dum restinguatur: sic enim in cineres non redigitur. Aliqui ollulã æneo vase cauo circa medium perforato cingũt ad excipiendam fuliginem, vt in eius mentione mox ostendemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in fornacem indito, cremant. Fictili etiã nouo viuacibus prunis torretur, dum nõ amplius bullet, aut pinguitudinem vaporémve emittat. facilè enim comminuitur: quod perustum non est.

Thuris cortex. CAP. LXXI.

P*Ræfertur thuris cortex crassus, pinguis, odoratus, recens, læuis, minimè scaber, sine membranis. Adulteratur admisto pini aut nucis eius cortice, sed horum index ignis est: siquidem reliqui cortices suffiti nequaquam incenduntur, sed sine odore fumum eructant: thuris verò cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporẽ eiaculatur. Thuris modo vritur, & vis eadẽ quæ thuri, sed validior adstringẽtiórque. Quare potu cruentis excreationibus, vuluis fluxione laborantibus in pesso confert. ad cicatrices oculorum, & caua sordésque efficax est. tostus scabris lippitudinibus auxiliatur.*

Manna thuris. CAP. LXXII.

M*Anna thuris probatur candore, micarũ frequentia, & puritate. Vim habet eandẽ quam & thus. sed inualidiusculam. Sunt qui crĩbrata pini resina, ac polline, aut cortice thuris contusi adulterant: sed hæc igne deprehenduntur.*

tur. Neque enim æquè suffitu aërium vaporem, sed fuliginosum & impurum expuit, & permistum suaueolentiæ halitus virus habet.

Thuris fuligo. CAP. LXXIII.

FVliginem thuris sic facito: Forcipicula, lucernis accensas singulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam cõcauã imponito: & æreo vase in medio perforato, detersa diligenter sorde, obtegito: alteram admoueto, ex altera eius parte aut vtraq;, subiectis quaternûm digitorũ altitudine lapillis, quò facilius perspici queat, si vrãtur: & quà locus capax fuerit, glebulas alias supponito, & antea quã prorsus prior gleba restinguatur, aliam imponito, donec sufficientem fuliginem videaris coëgisse. Continuò tamẽ externæ æramenti partes spongia, aqua frigida madefacta, abstergantur: ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit: quæ alioqui per leuitatẽ decidua, thuris cineribus admiscetur. Derasa itaq; fuligine, cinis cremati thuris seorsum subtrahendus est. Idem opus, quoad satisfactum tibi videbitur, obeundũ. Oculorum inflãmationes mitigat, fluxiones suspendit, vlcera purgat, caua explet, carcinomata sistit. Simili modo è myrra, resina, styrace, reliquisq; lacrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

Picea & Pinus. CAP. LXXIIII.

PInus & Picea generi eidẽ adscribũtur, sed quandam flagitãt specierum distinctionem,

arbor

arbores vulgò cognitæ: quarum cortex adstringit, prodest tritus & illitus intertrigini, vlceribus summum corpus occupantibus, ambustísque, cum spuma argenti & manna. Vlcera delicatulorum acrimoniam recusantium, cerato myrtino exceptus, ad circatricem perducit: tritus cum sutorio atramento serpentia cohibet, suffitu partus & secundas eijcit, potus aluum sistit, vrinam mouet. Folia eorum trita & illita inflammationes leniunt, vulnera ab inflãmatione vindicãt, trita autẽ & decocta in aceto, feruẽti collutione, dentium dolores mulcent: hepaticis vtilia sunt, drachmæ pondere in aqua aut mulsa pota. Pineæ nucis cortex & folia potu idem præstãt. Teda earum particulatim secta si in aceto coquatur, & decocto dens colluatur, dolores leuat. Ex his etiã fit spatha acoporum pessorúmque cõpositionibus idonea. Quinetiã earum crematarum fuligo ad librarij atramenti confectionẽ excipitur: ea circunlitionibus efficacissimè imponitur, quibus palpebras ornant, colorémque mentiuntur, callibrephara Græci vocãt: arrosis oculorum angulis, callosis glabrísque genis, & collacrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorũ piceæq; fructus, qui in conis inueniũtur. Vim adstrictoriam habent, & aliquãtum excalfaciẽtem: tussi & pectoris vitijs auxiliãtur, per se, aut ex melle sumpti. Nuces pineæ cum strobili repurgatæ mandũtur, aut cum passo aut cucumeris semine

Pityides

bib

bibuntur, vrinã cient: acrimonias in renibus & vesica hebetant, stomachi rosiones leniunt: datæ cum portulacæ succo, virium infirmitatem roborant, corruptorum quoque humorum labem obtundunt. Pineæ nuces integræ recenter arboribus decerptæ in passo franguntur, & decoctæ vetustæ tußi ac tabitudini conferunt, si quotidie ex eo liquore terni cyathi libantur.

Lentiscus. CAP. LXXV.

LEntiscus nota arbor est, cui toti vis inest adstringẽdi: semini enim, folio, ramo, cortici, radicibúsq;, cognatæ insunt vires. Liquamentum autẽ ita fieri solet: Folia, cortex & radix in aqua coquũtur, et vbi abũdè cocta refrigeratáq; sunt, folia abijciuntur. aqua denuò coquitur, donec mellis habeat craßitudinẽ. Lentiscus sua adstringẽdi dote, valet aduersus sanguinis reiectiones, alui profluuia, & dysenterias in potu. Item cõtra eruptionẽ sanguinis è vulua, & eiusdẽ aut sedis procidentia. In totũ acaciæ & hypocistidis vicem repræsentat. Idem facit succus è tritis folijs. Decoctum fotu caua explet, & fracta ossa ferruminat, vuluæ fluxiones sistit, nomas arcet, vrinam pellit, motus dentium collutione stabilit. Virentes surculi calamulorum vice dentibus repurgandis affricantur. Fit è semine oleũ,* quod prodest, cùm quid adstringi opus est. Lentiscus resinam gignit, quæ lentiscina cognominatur, & ab aliquibus,* mastiche. Pota vtilis est

*σχινίνον. Mastix officinis.

e

sanguinem reijcientibus, & tussi veteri, stomacho auxiliatur, sed ructum mouet. Additur in dentifricia & illitiones faciei, ad nitorẽ cuti conciliandum. Palpebras oculis incommodas replicat, manducata halitum oris commendat, gingiuas contrahit. Optima & copiosissima in insula Chio prouenit. Præfertur [nitedulæ modo] resplendescens, & candore Tyrrhenicæ ceræ similis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris, resinæq; pineæ nucis mistura.

Insertũ ab interprete.

Terebinthus. CAP. LXXVI.

TErebinthus cognita arbor est, cuius folia, & semen, & cortex adstringunt, & ad eadem ad quæ lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptáq;. Fructus esui aptus est, sed stomacho aduersatur: excalfacit, vrinam mouet, venerem excitat, contra phalangiorum morsus cõuenienter in vino libitur. Resina eius ex Arabia Petræa defertur. Prouenit etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Aphrica & Cycladibus insulis: sed præualet candida, perlucida, vitreo colore, & in cæruleum vergente, odorata, terebinthum olens. * Terebinthina resinas omneis antecedit: proxima lentiscina, & è pinu, & abiete: has sequitur è picea & pineis nucibus resina. Natura omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare. Tussi ac tabi conueniunt per se, aut in eclegmate ex melle, vitia pectoris expurgant, vrinam

* Officinis, Terpentina.

inam cient, cruda concoquunt, ventrē emol- nt, palpebras commodiſsimè replicant, lepras llunt, cum ærugine ac ſutorio atramento, ni- ſque: auribus ſaniem emanantibus cum melle oleo, item in pruritu genitalium vtiles: ma- gmatis, acopiſque admiſcentur. Laterum do- ribus per ſe, illitu & appoſitu auxilio ſunt.

Reſinæ aliæ. CAP. LXXVII.

L*Iquida reſina è pinu & picea, à Gallia & Hetruria conuehi ſolet, atque olim à Colo- hone petebatur: hinc Colophoniæ ſibi cognomen m vendicauit. A Gallia quoque ſubalpina: uam vernaculo nomine laricem appellant inco-* e. Ea *in linctu, & per ſe, magnopere prodeſt ſi veteri. Colore inter ſe diſtant: ſiquidem alia andida eſt, alia oleoſa, alia mellei liquoris ſimi- tudine, vt larigna. Cupreſſus etiā liquidam ſun it reſinam, quæ ad eadem pollet. Quæ verò ari- arum generi adſcribūtur, quædā ex pineis nu- ibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longè omniū odoratiſsima, tranſlu- ens, non retorrida, neq; diluta, quandam ceræ aciem præbēs, & friabilis. E picea & abiete re- ſinæ cæteras antecedunt: odoratæ enim ſunt, atq; hus odore imitantur. Præſtantiores à Pityuſa inſula deferuntur, quæ ſecundum Hiſpaniā ſita eſt. Sed quæ è picea, nucibus pineis & cupreſſo manarūt, nihil ad illas, nec tātis viribus potiun- tur. Veruntamen eorundem gratia, quorum &*

illæ ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ reſpondet. Vritur reſina omnis liquida in vaſe quadruplæ capacitatis ad humorẽ, qui infunditur: itaq; reſinæ congius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis, reſina aſsiduè mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & retorrida reddatur, ac digitis cedat. Cæterùm vbi refrixit, in fictile non picatũ, quod aconitum vocant, id eſt non illitũ, reconditur. Fiet etiã eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quò fæculenta ſordes excernatur. Vruntur quoq; ſine aqua, primùm lento igne: & vbi coire cœperũt, maior carbonũ ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſsionem diſcoquuntur, vſq; dum antedictas naturæ ſuæ notas exuerint: mox, vt dictum eſt, reponuntur. Aridas vnius diei ſpatio decoxiſſe ſatis eſt. Vſtæ odoratis malagmatibus, & acopis, & vnguentorum colorationibus magnopere vtiles ſunt. E reſina périnde atq; thure fuligo excipitur, ad circunlitiones idonea: quibus palpebras fucãt, & colorẽ mẽtiũtur. Prodeſt glabris genis, collacrymationibus, eroſiſq; oculorum angulis. ex ea fit atramentum ſcriptorium.

Pix liquida. CAP. LXXVIII.

PIx liquida, quam alij conum vocant, è pinguiſsimis pini piceæque lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncera, læuis. Contra venena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſes, ſuſpiria, & pectoris humores, qui difficilè extuſsiuntur,

tußiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. Tonſillarum & vuæ inflammationes, anginæq́; vtiliter perungũtur: purulentis auribus infunditur cũ roſaceo, & illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus adiecta verò pari cera ſcabros vngues extricat, impetigineſque emẽdat: vulue duritias, ac ſedis tubercula diſcutit: cũ farináq; hordeacea & pueri impubis vrina decocta, ſtrumas rumpit: cohibet vlcera, quæ ſerpunt, cum pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cæterùm cum thuris manna & cerato profundos vlcerũ ſinus conglutinat, rimis ſedis & pedum, magno auxilio illinitur: vlcera replet, & cum melle purgat: quin & cum vua paſſa, & melle carbunculos, & putrida vlcera emarginat, diſrumpítque: erodentibus medicamentis, quas ſeptas vocant, probè immiſcetur.

Picinum oleum. CAP. LXXIX.

E Pice fit quod piſſelæon appellãt, ſeparato liquore aquoſo, qui ſupernatat pici, ſicut ſerũ lacti. Nam expanſa, quãdiu pix coquitur, ſupra cortinam vellera pura madeſcunt, acceptóq; halitu eius exprimũtur in vas. Quas pix liquida præbet vtilitates, alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitũ, quibus & liquida pix medetur, iumentorum vlcera ſcabiémq; emendat.*

Hæc deſunt, καὶ τοῦτο ἂν γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἕψηται.

Fuligo liquidæ picis. CAP. LXXX.

F It hoc modo è liquida pice fuligo: In lucerna noua, quæ ellychnium habeat, nonnihil picis

incendito, lucernámq; fictili vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, vt clibani esse solēt, operito, & adoleri finito: consumptóq; liquore nouum infundito, quoad sufficiētem vsui fuliginē collegeris. Vis ei adstringens, acrísque. Vsui est ad pigmenta, quibus palpebras linunt & venustant, & ad circunlitiones. Item vbi glabris genis pilos restitui oportet, ad imbecilles lacrymosósq; oculos, insuper ad eorundem vlcera non inutilis est.

Pix arida. CAP. LXXXI.

Liquida pix decocta in spissam coit, quā vocāt aliqui palimpissam: quo in genere quædam visci modo lentescit, boscas cognominata: altera sicca est. Probatur pura, pinguis, odorata, subrufa, resinosa. Talis Brutia & Lycia, picis resinæq; simul naturā habentes. Calfactoriam vim habet: dura emollit, pus mouet, tubercula pannósque discutit, vlcera replet, vulnerariis medicaminibus commodè permiscetur.

Zopissa. CAP. LXXXII.

Zopissam aliqui aiunt derasam nauibus resinam cum cera, quam alij apochyma appellant. Ea dissipandi naturam habet: quoniam marino sale macerata sit. Alij pineam resinam hoc nomine vocauerunt.

Bitumen. CAP. LXXXIII.

Bitumen Indicū cæteris anteponitur. Cuius probatio est, vt purpuræ modo splēdeat, sitq;

ponder

ponderoſum, ac validum odorem vibret. Nigrū autē & ſordidum, vitioſum eſt. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zacyntho, et Sidone. Liquidum inuenitur in Acragātino Siciliæ, fontibus innatans, quo vtūtur ad lucernarum lumina, olei vice. Hallucinantur, qui id Sicilicum oleum nominant: nanque liquidi bituminis genus eſſe conſtat.

Piſſaſphaltum. CAP. LXXXIIII.

NAſcitur in Apolloniatarū agro circa Epidaurū, quæ piſſaſphaltos appellatur. Ea Cerauniis mōtibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, eſtúq; in litus expuitur, illic coacta in glebas, miſtam bitumini picem redolet.

Naphtha. CAP. LXXXV.

NAphtham vocāt Babylonii, bituminis colamen, colore candidum: inuenitur etiam nigrum. Vis ei igniū rapax, ita vt ex ſpatio protinus in eā tranſiliāt. Ad ſuffuſiones oculorū, & albugines vtilis. Bitumen omne diſcutit, glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur, vuluarum procidētia, ſtrangulationésq; olfactu, ſuffitu, impoſitu, emendat. comitiales morbos ſuffitum deprehendit, gagatæ lapidis more: purgationes mulierum cum vino, & caſtorio potū elicit, tuſsim veterem & anhelitum adiuuat, ſerpentium morſibus, coxendicum laterúmq; doloribus auxiliatur, datur cœliacis in catapotio deuorandū, cum aceto potum diſcutit ſanguinem concretū, dyſen

tericis cum ptiſana liquatum infunditur, deſtil lationibus ſuffitione medetur, mitigat dentium dolores oblitum. cæterùm pilos incommodos ſiccum replicat, ſpecillo impoſitum: cõcalfactum autem, & cum farina hordeacea, nitro & cera illitum, podagris, articulorum doloribus, lethargicísque prodeſt. Piſſaſphaltos eadem, quæ pix & bitumen, ſi miſceantur, poteſt.

Cupreſſus. CAP. LXXXVI.

CVpreſſus refrigerat, & adſtringit. Cuius folia ex paſſo, & exiguo myrrhæ pota, veſicæ rheumatiſmis, & vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulæ autem ex vino tuſæ in dyſenteria, alui fluxione, tuſſi, & orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſimè bibuntur: earum decoctum eaſdẽ præbet effectus: tuſæ cũ fico duritias emolliunt, nariúmq; polypo medẽtur: in aceto coctæ, & cum lupinis detritæ ſcabros vngues eijciunt, hernias inteſtinorum prolapſu erumpẽtes illitu reprimunt. Folia eadem præſtant. Pilulæ cum arboris coma ſuffitæ, culices abigere exiſtimantur. Folia trita & impoſita, vulnera cõglutinant: ſanguinem ſupprimunt, capillum ex aceto tingunt, illinuntur per ſe, aut cũ polenta ignibus ſacris, vlceribus, quæ ſerpunt, carbunculis & oculorum inflammationibus, admota cum cerato ſtomachum corroborant.

Iuniperus. CAP. LXXXVII.

IVniperi genera duo: altera maior, altera minor,

nor, vtraq; acris est. Excalfacit, & vrinam mouet, accensa serpentes fugat. Baccarum nõnullæ nucis iuglandis magnitudine, nõnunquã grãdescere, aliæ* nucem Ponticã æquare inueniuntur: rotundæ, odoratæ, in mãdẽdo dulces, subamaræ, quæ arceuthides etiam, id est, baccæ iuniperi nominãtur. Modicè calfaciunt, & adstringũt: stomacho vtiles: cõtra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina, & serpẽtium ictus efficacissimè bibuntur: vrinã cient, vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strãgulatui subueniunt. Folia acrimoniã habent: ideò tam ipsa, quàm eorum succus, ex vino contra viperarum morsus illini aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit. Ramenta ligni deuorata interficiunt.

* Auellanã intellige.

Herba Sabina. CAP. LXXXVIII.

SAbina duorũ generũ est. Vna folijs cupresso similis, spinis horridior, grauiter olẽs, acris & feruens: arbor est coactæ breuitatis, quæ sese magis in latitudinẽ fundit: huius folijs nonnulli pro suffitu vtũtur. Altera tamarici folio similis est. Vtriusq; folia nomas sistũt, collectiones illitu mitigãt, & cum melle nigritias sordésq; repurgãt, carbunculos cũ vino pota rũpunt, sanguinẽ per vrinã eliciunt, partus apposita extrahunt, et suffitu idem præstãt, vnguentis calfacientibus immiscentur, & priuatim gleucino.

Cedrus. CAP. LXXXIX.

CEdrus arbor magna est, ex qua picem colli-

gunt, quæ cedria vocatur: iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas. Cedria optima est crassa, perlucida, grauis odoris: quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. Cui ea vis inest vt defuncta corpora conseruet, & viuentia corrumpat: qua ex causa mortuorum vitam aliqui appellauere. Vestimenta quoque, & pelles eximia calfaciendi & siccandi dote, corrumpit: magni ad ocularia medicamenta vsus, quippe illita oculis claritatem affert, albugines cicatricésq; detergit: instillata autẽ cũ aceto vermes aurium necat, cum hyssopi decocto infusa sonitus sibilósq; sedat, cauis dentiũ indita eos frangit, et dolores leuat. Idem facit cũ ex aceto colluitur: perunꝫto ante coitum genitali abortiuum fieri constat: anginæ ea perungũtur, tonsillarum inflammationibus auxilio est, lendes pediculósq; illitu enecat, cerastæ morsibus cum sale imposita subuenit, contra hausta leporis marini venena, in passo sumpta, auxiliatur: in elephantia, aut linctu, aut perunctione proficit: pulmonum vlcera purgat. et si cyathus eius sorbeatur, persanat: vermes & tineas subter indita necat, & partus extrahit. Fit & oleum, à cedria separatum, dum coquitur, velleribus supra halitum eius expansis, vt in pice. Eiusdẽ ad omnia vsus: priuatim vehementer perunctum scabiem quadrupedum, canum, boúmq; personat: inhærẽtes ricinos enecat, vlcera quæ ex tonsura accepe-

Cedrus mortuorum vita dicta.

runt,

runt, ad cicatrices perducit. Cedrides cedri fructus vocantur. Calfactoriam vim habent, stomacho aduersantur, auxilio sunt tussi, conuulsis, ruptis, stranguriæ: menses ciunt, ex polline piperis poti: contra haustum leporem marinum in vino sumuntur. serpentes fugantur, perunctо ex adipe ceruino aut medulla, corpore: in antidota addun tur. Fuliginem, quo modo ex pice, congeri oportet, quæ eandem, quam picea fuligo vim præbet.

Laurus. CAP. XC.

LAurus quædã tenui folio constat, altera latiore. Vtraq; excalfactoriam naturã habet, & emollientem. Vnde decoctum earum in muliebres insessus additũ, vuluæ & vesicæ vitijs conuenit. Virentia folia sensim substringunt: illita quoque ac trita vesparũ apiúmq; ictibus opitulantur, eadẽ cum polenta & pane illita inflammationem omnẽ mitigant, sed pota stomachum effundũt, & vomitiones mouẽt. Lauri baccæ ma gis, quàm folia calfaciunt: ergo in eclegmate tritæ cum melle vel passo prosunt tabi, orthopnϾ, & omnibus thoracis rheumatismis: contra scorpionum ictus ex vino bibuntur, vitiligines emaculant. Succus baccarũ vtilissimè aurium dolori, & grauitati instillatur, cũ vino vetere, & rosaceo. In medicamenta autẽ adijciuntur, quæ neruorum lassitudines reficiũt, acopa vocant: & ad vnguenta, quæ calfaciunt, & discutiunt. Cortex radicis calculos rumpit, partus necat, hepaticis prodest,

prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

Platanus. CAP. XCI.

TEnerrima platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluxiones sistunt, tumores & inflammationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ in vino potæ, serpentium morsibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambusta sanant incidens foliorum pilularúmq; lanugo, oculos & aures offendit.

Fraxinus. CAP. XCII.

FRaxinus arbor nota est, cuius foliorum succus, & ipsa peruncta, aut ex vino pota, viperarum ictibus auxiliantur. Corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. Ligni ramenta, scobémq; potu perniciem afferre tradunt.

Populus. CAP. XCIII.

POtus albæ populi cortex vnciæ vnius pondere, ischiadicis ac vrinæ stillicidio prodest: Abortiuum fieri tradunt, si cum mulino rene bibatur. Folia quoq; cum vino post purgationes pota, idem præstare produntur. Tepens foliorũ succus vtiliter auriũ dolori instillatur. Pilulæ, quæ primo foliorum partu exiliunt, illitæ cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderunt corticem albæ populi, & nigræ particulatim cæsum, & sulcis stercoratis mandatũ, omni tempore anni edules fungos proferre. Populi nigræ folia cum aceto illita, magna vtilitate poda-

gricis doloribus illinũtur. Resinam populus fundit, quæ in malagmata additur. Semẽ potum ex aceto comitialibus vtile est. Lacrymam populorum commemorant, quæ in Padum amnem defluat, durari, ac coire in succinũ, quod electrum vocant, alij chrysophorum. Id attritu iucundum odorem spirat, & aurum colore imitatur: tritum potúmque stomachi ventrísque fluxiones sistit.

De ortu electri multa lib. vlt. capit. 3. & 4. apud Plin.

Macer. CAP. XCIIII.

MAcer ex Barbaria aduehitur, cortex flauescens, crassus, gustu perquàm adstringens: qui contra cruentas excreationes, dysenterias, & alui fluxiones bibitur.

Vlmus. CAP. XCV.

VLmi & folia & cortex & rami, vim habent spissandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinũtur, vulnera glutinant, sed multò magis corticis tilia, si fasciæ loco intorqueatur: nam in lori morẽ flecti potest. Crassior cortex in vino aut aqua frigida vnciatim potus, pituitas trahit: fracta ossa celerius solidescũt, si decocto foliorũ, corticis aut radicis foueantur. Humor in folliculis enascẽs prima germinis eruptione, cuti illitus nitorẽ inducit, faciémq; splẽdidiorem præstat. Qui dum siccatur, in animalia abit, quæ culicũ formã gerunt. Folia cùm tenerescunt cocta, olerũ more ad obsonia vsurpantur.

Lignorum marcor. CAP. XCVI.

EX caudicibus lignísq; veteribus caries cõgeritur,

ritur, quæ farinæ modo illita, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: serpentia cohibet, si cum pari aniso & vino subacta, linteísque imposita illinatur.

Harundo. CAP. XCVII.

IN harundinũ genere quædam nastos, id est, farctior, vocatur, ex qua sagittæ factitari solent. Alia fœmina, qua tibiarũ ligulas efficiũt. Alia quòd fistulis addicta sit, syringias: cui multum inest carnis, crebris cincta geniculis, ad librorum conscriptionem accõmodata. Alia crassa, concaua, apud amnes nascens: quæ à quibusdam cypria, ab alijs donax appellatur. Alia phragmites seu vallatoria, gracilis, candicans, vulgò cognita: cuius trita radix per se, aut cum bulbis suis illita, spicula, aculeósq; corpore extrahit: luxata, lumborúmq; dolores cũ aceto mulcet. virentia folia tusa & imposita ignibus sacris medentur, & cæteris inflammationibus. Corticis cinere perunctæ cũ aceto alopeciæ sanãtur, paniculæ lanugo si aures intrauerit, exsurdat. Eundem effectũ implet harundo quæ cypria dicitur.

Papyrus. CAP. XCVIII.

PApyrus, qua chartæ fiũt, nullis nõ cognita, præcipuæ in medicina vtilitatis, ad laxandas fistulas: madefacta lino inuoluitur, vsq; dum inaruerit: constricta enim atque immissa in hiatum, humore cõpletur, & intumescendo fistulas aperit. Habet nescio quid alimenti radix: itaque

Aegyptij

Aegyptij eam mandunt, succum tantùm deuorantes, & mansam expuunt. Ipsis radicibus pro ligno vtuntur. Crematæ papyri cinis depascētia vlcera cum omniū partiū, tum oris maximè, cohibet: verū melius id combusta charta præstat.

Myrica. CAP. XCIX.

MYrica seu tamarix arbor vulgò cognita est, cùm apud pigras & stagnātes aquas enascatur, fructum quasi florem ferens compage muscosum. Aegyptus Syriáq; alterā gignūt mitiorem, syluestri cætera similem. Fructum parit gallæ proximū, inæqualiter adstringentē gustu: quo conuenienter vtimur vice gallæ in medicaminibus oculorum oríſq;. Datur cructæ excreationi in potu, & cœliacis, & cōtra profluuia fœminarum, regiū morbum, & phalangiorū morsus: illitus tumores inhibet. Cortex in eosdē vsus adhibetur. Decoctum foliorū cum vino potū, lienem absumit: ad dolorē dentium in collutionibus salutare, & mulieribus fluxioni vuluæ opportunis in desessionibus, phthiriasi lendibúsq; circunfusum prodest, abundantiā fœminarū sistit impositus arboris cinis, potorios calices è caudice lienosis moliūtur, quò datus in his potus proficiat. *Officinis Tamariscus.*

Erica. CAP. C.

*ERica * fruticosa arbor, myricæ similis, longè minor: cuius flore apes reprobum mel efficiunt, tam flos quàm coma serpentium ictibus illitu medetur.* ** Plin. fruticem dicit.*

Acacalis.

Acacalis. CAP. CI.

ACacalis fructus est nascentis in Aegypto fruticis, seminis myricæ quadámtenus similis: cuius aqua, in qua maduerit, ad collyria additur, quæ ad excitandam oculorum aciem conueniunt.

Rhamnus. CAP. CII.

RHamnus fruticat in sepibus, ramos ferens rectos & aculeos in acutæ spinæ modũ, folijs paruis, oblõgis, subpinguibus, teneris. Alterũ ei genus cãdidius. Tertiũ nigrioribus latioribúsq; folijs constat, & quadámtenus rubẽtibus: cuius rami quinûm ferè cubitorũ longitudinẽ implẽt, spinosiores quidem, sed infirmioribus minúsq; rigentibus aculeis. Fructũ edit latũ, candidum, tenuẽ, folliculari specie, verticillo similẽ. Omniũ folia igni sacro, & serpentibus vlceribus, efficaciter illinuntur. Fama est ramos huius valuis fenestrísve impositos, veneficia depellere.*

* ἐοικὸς ἀσφοδέλω, *id est, asphodeli fructui similem.*

Halimus. CAP. CIII.

HAlimus frutex est sepimẽtis idoneus, similis rhamno, sine spinis, folijs oleæ, sed latioribus: nascitur in sepibus & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. Radix, conuulsa, rupta, torminaque mitigat, drachmæ pondere in aqua mulsa pota: eadem lactis vbertatẽ facit.

Paliurus. CAP. CIIII.

PAliurus frutex cognoscitur aculeatus, durus, cuius semen pingue & fuliginosum in-

uenitur

uenitur: quod potum tußi opitulatur, vesicæ calculos comminuit, serpentium ictibus aduersatur. Folia & radix adstrictoriam vim habent: quorum decoctum potu aluum sistit, vrinam trahit, contra venena & serpentium morsus auxiliatur. Radix recentia tubercula, tumorésque omneis discutit, trita & imposita.

Acuta spina. CAP. CV.

ACuta spina, quam pyrinam aut pityanthen aliqui vocăt, arbor est pyrastro similis, spinosa valde & minor, baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleũ: radicẽ multifidă, altè descendentẽ. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuiũ, & abundantiă fœminarum sistunt. Radix illita aculeos & spicula extrahit, abortum fieri tradunt, si ter radice venter, aut sensim feriatur, aut perungatur. *Officinarũ Berberis.*

Rubus canis. CAP. CVI.

FRutex est arboris instar, rubo longè maior: folia fert multò latiora myrto, robustis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili, qui per maturitatem fuluescit, & flocculos intus continet. Fructus exemptis interioribus floccis arefactus, aluũ sistit: feruefacti enim ij in vino, mox poti, arteriam infestant.

Ligustrum. CAP. CVII.

LIgustrum arbor est oleæ folijs circum ramos similibus, latioribus, mollioribus, & *Officinis Alcăna.*

colore viridioribus: flore candido, muſcoſo, odorato: ſemine ſambuci, nigro. Optimum naſcitur in Canope & Aſcalone. Folia adſtrictoriã vim habent: quare commanducata vlceribus oris medẽtur, illita feruidis inflammationibus, carbunculísq; proſunt, decocto eorundem igni ambuſta fouẽtur: capillũ rufant trita folia, quæ in radiculæ ſucco maduerint. Flos ex aceto frõti illitus, capitis dolorem ſedat. Cyprinum oleum quod ex eo fit odoratum, excalfacit, emollítq; neruos: ſi quæ feruenti natura prædita ſint, aſſumat.

Tilia. CAP. CVIII.

χλίνος. TIlia arbor eſt liguſtri magnitudine, folijs oleæ, nigrioribus & latioribus, fructu* lentiſci, nigro, ſubdulci, racematim cohærẽte, aſperis naſcitur. Huius folia adſtringũt: ad eadẽ vtilia ad quæ oleaſter, cùm adſtrictione eſt opus: maximè ad oris vlcera, commanducata, aut ſi decocto colluantur: pota vrinam ac menſes cient.

Ciſtus. CAP. CIX.

CIſtus, quem aliqui citharon, aut ciſſarõ vocant, ramoſus frutex eſt, ſed improcerus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens, folijs rotundis, acerbis, hirſutis. flos* maſculo vt mali punicæ, fœminæ albet. Vis adſtringens: vnde flores in vino auſtero bis in die poti, proſunt dyſentericis, & nomas per ſe illiti cohibẽt. vetuſtati vlcerũ, & igni ambuſtis cum cerato medentur. Hypociſtis, orchethron, aut cytinus à nonnullis cognominata, iuxta ciſti radices

* Vox ex Plinio repoſita.

radices naſcitur, floris punici ſimilitudine. Quædam rufa, altera herbacea, tertia cãdida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamẽ exiccãt, fractámque macerãt, & incoquũt, reliquaq; vt in lycio proſequũtur. Vires acaciæ habet, verũ aliquantò magis ſiccat, & adſtringit. Prodeſt dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus: fœminarum profluuio & pota & indita.

Ladanum. CAP. CX.

EST & alterum ciſti genus, ledon à nonnullis appellatum, frutex ſimili modo naſcens, longioribus folijs & nigrioribus: quæ verno tempore quiddam contrahunt pingue. Foliorũ vis adſtringens, ac eoſdem, quos ciſtus, effectus præbens. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cùm ciſti frondes paſcuntur capræ, hircíq;, pinguitudinẽ conſpicuè barba carpunt, & ſuo lentore villoſis cruribus adhæreſcentem reportant: quam depectentes incolæ, colantéſq; cogunt in offas, & ita recondunt. Alij verò attractis funiculis, inſidentem fruticibus lentorem abſtergunt, conglomerántque in ladanum. Maximè probatur odoratum, ſubuiride, facilè molleſcens, pingue, quod arenas non collegit, nec ſquallore obſitum eſt, reſinoſum, quale in Cypro gignitur. Arabicum verò Libycúmq; vilius. Natura ei ſpiſſandi, calfaciẽdi, mollinendi: ora venarum patefacit, capillum fluentẽ continet, addito vino, myrrha, & myrteo oleo: cicatricibus decorem reddit, cum vino illi-

Colligendi ladani modus.

tum: medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut rosaceo infusum: suffitu secundas eijcit, pessis immistum vuluæ duritiem sanat, in medicamenta quæ dolorem tussímq; finiunt, & malagmata vtiliter inseritur: aluum sistit cum vino vetere potum, & vrinam ciet.

Ebenus. CAP. CXI.

EBenus optima habetur Aethiopica & nigra, nullos habens venarũ discursus, factitij cornus læuore cũ frangitur densa apparet, mordes gustus, atq; leniter adstringens. Suffitur iucũdo odore supra carbones sine fumi tædio. Recẽs autẽ ad ignẽ prolata ob pinguitudinem accẽditur, & trita ad cotẽ rufescit. Altera est Indica, internatis segmentis candicantibus, & modicè fuluis item frequẽtibus maculis: cæterùm prior, bonitate antecedit. Apud quosdã sesamina, aut spinea ligna consimilia pro ebeno veneunt: quod discernitur ex eo, quòd fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluũtur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentiæ in suffitu præferentia. Caliginem oculorum absterget, ad veteres destillationes pustulásq; mirum in modum pollet: si quispiam facta ex eo coticula collyrijs vtatur, melius proficiet. Ad oculorũ medicamenta efficax est, si scobes ramẽtáve vino Chio die noctúq; macerata, in collyria digerãtur. Nonnulli prætrita ipsa excolant, reliquáq; eũdem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo,

uo, donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi vsti modo, & ita siccis scabrísque lippitudinibus conducit.

Rosa. CAP. CXII.

Rosa refrigerat & adstringit, sed sicca multò magis. Succus recentibus folijs exprimitur, desectis forfice vnguibus (sic appellantur candidæ foliorum partes) reliquũ in pila premi & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorũ circumlitiones recondi. Siccãtur etiamnum folia rosarum, cõtinuò versata, ne muceãt, néve situs in ijs insideat. Aridis rosis & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, auriũ, oculorum, gingiuarũ, sedis recti intestini ac vuluæ, pinna illitus aut infusus. Eadem sine expreßione tusa, præcordiorum inflãmationibus, humidis stomachi vitijs, igni sacro illini prodest. siccis ac tritis femina asperguntur. Misceri solent vulnerarijs antidotis, atque compositionibus, quas antheras vocant. Folia vruntur in calliblephara. Flos, qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarum fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, & cruentas reiectiones sistunt. Quid vnguis in rosa.

Rosei pastilli. CAP. CXIII.

Pastilli, quos rhodides vocant, hac ratione conficiuntur: Rosarum viridium, quæ nullo antea humore madefactæ extabuerint, drachmæ quadraginta, Indicæ nardi drachmæ de-

cem, myrrhæ drachmæ sex, tritæ digeruntur in pastillos, qui trium obolorũ pondus æquẽt: siccatíq; in vmbra, in fictili non picato, atque obturato reconduntur. Alij adijciunt costi drachmas duas, iridis Illyricæ totidem, & vinum Chium cum melle miscent. Mulieribus monilium vice collo circundato vsui sunt, ad retundendum graue sudoris virus. Tritis etiam vtuntur ad illitiones & diapasmata, quæ fiunt ad sudores coërcendos, ita vt à balneis inarescant corpora, déin frigida aqua abluantur.

Lycium. CAP. CXIIII.

LYcium, quod aliqui pyxacanthan vocant, arbor est spinosa, ramis trium cubitorum, aut longioribus: folijs buxi, densis: fructu piperis, nigro, læui, amaro, densóque: cortice pallido, non dissimili lycio madefacto: radicibus multis, obliquis, lignosis. Nascitur plurimùm in Cappadocia, Lycia, & plerisq; alijs locis. Aspera loca amat. Succi extrahẽdi ratio hæc est: Rami cum radiculis tusi, & antè per multos dies macerati, coquuntur, tum abiectis lignis itidẽ liquor, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut absynthij succo, aut felle bubulo. Innatans spuma inter coquendum exempta, oculorũ medicamentis additur: reliquo ad alia vtuntur. Simili modo fit lycium, semine expresso et insolato. Optimũ, quod vri potest, restinctúmq; rubentẽ spumam ostendit, glebis

*bis extrinſecus nigris, intus, cùm fregeris, rufis, *odore minimè viroſo, cũ amaritudine adſtringens, crocino colore (cuiuſmodi Indicũ eſt) cæteris præſtãtius atque efficiacius. Lycium adſtringit, caliginem oculorum diſcutit, genarum ſcabiem, pruritus, veteréſq; fluxiones ſanat: facit ad puru lentas aureis, exulceratas gingiuas, tõſillas, labiorum fiſſuras, ſedis rimas, attritúſq; illitum: cœliacis, dyſentericis, potũ inditúmque conuenit. datur ſanguinem excreantibus & tuſsi, ex aqua: contra rabioſi canis morſus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur: flauo facit pilos: reduuijs, vlceribus, quæ ſerpunt aut putrent, medetur: fœminarum profluuia appoſitum ſiſtit: rabioſorũ ictibus ex melle potum aut, vice catapotij deuoratũ, auxiliatur. * Tradunt Indicũ fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato: ea ſpinarum generi adſcribitur, ramos rectos habens ternûm cubitorũ longitudine maioréſve, rubo craſſiores, à radice numeroſos. Fractus cortex rubeſcit, folia olei ſimilia. Herba in aceto decocta proditur lienis inflammationibus & regio morbo mederi, & fœminarũ purgationes elicere. Aſſeuerãt etiã crudã in potu, eoſdem effectu, præſtare, Semem cyatho dimidio potum, pituitam expurgare: venenis quoque auxilio eſſe.*

* Ita ex Plinio.

*Videntur Marcello quæ hinc ſequũtur, notha.

* Non eſt genuina officinarum Acacia, quamuis eadẽ vi ac natura prædita.

Acacia CAP. CXV.

ACacia in Aegypto naſcitur ſpina inſtar arboris, frutic oſa, non ſe in rectũ attollẽs.

Florem habet candidum, & semen lupino simile in folliculis, ex quo succus expressus siccatur in vmbra, niger ex maturo semine, subrufus ex viridi. Eligatur modicè rufus & odoratus, vt in hac arbore esse potest. Aliqui exprimũt ex foliis & semine succũ. Manat & gũmi ex ea spina. Vis ei ad spissandũ, refrigerandúmq; efficax. Succus oculorum medicamentis vtilis: valet ad ignem sacrum, vlcera quæ serpũt, perniones, pterygia, & oris vlcera: procidentes oculos reprimit, mensium abundantiam sistit, prociduam vuluam cohibet: citam aluum supprimit, aut potus aut subter inditus: capillos denigrat. Lauatur oculorum medicamẽtis, trito in aqua, mox effuso quod cõcreuerat, donec pura extet aqua: & ita cogitur in pastillos. Vritur etiam in cruda fidelia, donec fictile fornacibus percoquatur: torretúrq; in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spinæ gummi, quod in vermiculorum speciẽ contrahatur, & vitri modo perluceat, ligni expers: proximum est candidum: sordidum verò ac resinosum inutile. Cutis meatus obstruit, & medicamentorum, quibus admiscetur, acrimoniam hebetat, ambustis èx ouo illitum, pustulas nõ patitur erumpere. Alterũ acaciæ genus in Cappadocia Pontóque prouenit. Aegyptiæ spinæ similitudine, longè minus, tenerius, humile: aculeorum vallo munitur, folia habens rutæ. Semẽ lenticula

ticula minus fert autumno, in loculis connexis, ternûm quaternúmve capacibus. Succus eius adſtringit, viribus inferior, & ocularibus medicamentis inutilis.

Vitex. CAP. CXVI.

Vitex ſiue lygos frutex eſt in arborẽ aſſurgens, naſcitur in fluminum ripis, aſperiſq; locis, ac torrentiũ alueis: ramos gerit longos, fructu peruicaces: folia oliuæ: ſed molliora. Duo genera eius, vna harum album florem mittit cum purpureo: altera tantùm purpureum, & ſemen, vt piper. Excalfactorias vires habet, & adſtrictorias. Semẽ eius potũ venenatis ictibus, aquæ, quæ cutem ſubijt, lienoſiſq; auxiliatur: lac euocat, menſes ciet, drachmæ pondere in vino potũ: geniturã exoluit, caput tentat & ſoporẽ affert. Decoctũ herbæ & ſeminis in deſeſsione, mulieribus vuluæ malo opportunis opitulatur, item inflammationibus. purgationes mouet ſemen cum pulegio potum, etiam ſuffitu vel appoſitu. capitis dolorem diſſoluit illitum, inſtillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo & phrenitide. Folia ſuffitu aut ſubſtratu fugant venenata: illita quoque ſerpentium morſibus auxiliantur: teſtium duritias cum butyro & folijs vitium emolliũt: rimas ſedis ſemen cum aqua illitum mitigat, & cũ folijs medetur luxatis, vulneribúſq;. Virgã qui manu teneat dum iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnum, quaſi dicas caſtũ, vocant Græ-

Barbaris agnus caſtus.

Nominũ agni & lygi ratio.

ci, quoniam matronæ in thesmophorijs Atheniẽsium castitatem custodientes, folijs huius cubit sibi sternunt. & lygon, quasi vimen, propter inuictam ferè ramorum flexilitatem.

Salix. CAP. CXVII.

SAlix vulgò nota est: cuius semen, folia, cortex & succus spissandi vim habẽt. Trita folia cum exiguo pipere & vino pota, ilecsis subueniũt. sumpta per se & cũ aqua præstãt mulieribus ne cõcipiãt. Salignũ semen in potu sanguinẽ expuentibus prodest: cortex eosdem præbet effectus. Corticis cinis admisto aceto maceratus, illitus clauos & callos tolit. Ex folijs & cortice succus cum rosaceo in calice punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorum podagras foueri vtilissimum: furfures purgat in corpore. Excipitur succus, qui manat ex ea cùm floret, exciso cortice: in plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda, quæ obstant ocu lis, suam vim præbet.

Syluestris olea. CAP. CXVIII.

SYluestris olea, quam Latini oleastrum appel lant, alij Aethiopicam oliuam, folia adstrin gunt: trita autem & imposita ignem sacrum, vl cera, quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, redu uias nomásque cohibent: crustas emarginant cũ melle illita. Quinetiam sordida vlcera repurgant: inflammationes panósq; cum melle imposita discutiunt: cutem à capite vulsam congluti-

nant

nant: oris vlceribus, & priuatim infantiū, commanducata medentur. Succus & decoctū eosdē habent effectus: sanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus succus inhibet: vuæ oculorum, pustulisq; prodest: vlcera et veteres defluxiones sistit, (quapropter in collyria additur.) ad genarum erosiones perquàm vtilis. Exprimitur succus tusis folijs, affuso vino aut aqua, siccatúsq; sole in pastillos digeritur: sed longè validior ad recondendum succus habetur, qui cum vino quàm cū aqua expressus est. Auribus subuenit siue vlcerentur, siue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordacea illinuntur: vruntur cum floribus folia, vt spodij vicem cinis præstet, in cruda olla, oblito ore luto, vsque dum figlinum percoquatur: restinctáq; vino & rursus subacta, eodē modo vruntur, postremò cerussæ modo elota coguntur in pastillos. Huiusce-modi cinerem in medicamentis oculorū constat spodio non cedere, sed eisdem viribus præditum esse putandum est. Foliorum *satiuæ oleæ eadem vis intelligitur, sed aliquātò inferior: vnde oculаribus medicamentis ob suam mitiorē vim conuenientior est. Sudor ligno virenti accenso manans, illitu sanat lichenas, furfures & scabiem. Oleaginum semen illitū medetur furfuribus, & vlceribus quæ depascūt vorántq;: quod autē intra nucleum est, ex adipe & farina scabros vngues excutit. Colymbades tritæ & ambustis illitæ*

litæ postulas gigni prohibēt, sordida vlcera purgant, muriæ succus collutas gingiuas contrahit, & motus dentium firmat. Oliua flaua & recens stomacho vtilior est, ventri difficilis: nigra autē & matura corruptioni opportuna est, stomacho aduersatur, oculis non conuenit, capitis dolorem mouet, arefacta illitu depascētia vlcera sistit, & carbunculos emarginat. Oleum syluestris oliuæ gingiuis putri vligine laborātibus colluitur, dentium mobilitates stabilit, calfacti fotus gingiuis fluxione laborantibus vtilis est: lanam enim specillo circumligatam oleo madefacere oportet, & gingiuis admouere, donec albæ spectentur.

Lacryma Aethiopicæ oleæ.

CAP. CXIX.

LAcryma, quā Aethiopica olea stillat, scammonio similis quadámtenus est, fulua, stillis exilibus constans, mordax: quæ autem ammoniaci, aut gummi similitudinē refert, colore nigricans, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleæ, oleastrísq; similem lacrymam sudant, quæ commodè ad oculorum hebetudines illinitur: cicatrices albuginésq; illitu emēdat, vrinam & menses ciet, cauis dentium impressa ad dolores efficax est: inter venena scribitur: partus pellit, lepras & impetigines sanat. Appellatur autem Aethiopica & agrestis olea.

Amurca. CAP. CXX.

AMurca (expressæ oliuæ recremētū) de-

coct

cocta in cupreo vase ad craßitudinem mellis adstringit, cæteros præbens lycij effectus. Insuper dentium dolori & vulneribus, cum aceto, vino aut mulso commodè illinitur: additur in medicamenta ocularia, & meatus inductu suo obstruẽtia. Vetustate meliorem fieri constat. Vtiliter infunditur sedis, genitalium, ac vuluæ exulcerationi. Si verò cum omphacino recoquatur ad mellis craßitudinem, cariosos dẽtes extrahit: iumentorum scabiem cum decocto lupini, & chamæleõte illitu sanat. Cruda & recenti amurca podagras articulariósque dolores foueri, vtilißimum: perũcta in villosa pelle, & hydropicis imposita tumoris molem reprimit.

Quercus, glans, fagus, ilex.

CAP. CXXI.

QVercus omnis adstrictoriam vim habet, præsertim liber, qui cortici & ligno intercedit: quinetiam tunica putamini glandis subiecta. Decoctum ex ijs datur dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Trita in pesso, fœminis fluxione vuluæ laborantibus subijcitur. Glandes eosdem effectus exhibent: vrinam ciũt, capitis dolorem & flatus in cibum sumptæ pariunt, resistunt esitatæ venenatorum ictibus. Decoctum earum & corticis cum lacte vaccino potum, prodest contra toxica: intritæ crudæ, inflammationes illitu leniunt: ad duritias, quas cacoëthe vocant, & malefica vlcera cum salsa axũ
gia

gia conueniunt. Ilignea glãdes viribus quernas antecellunt. Fagus & ilex quercus generi aßignantur, & consimile munus obeunt. Iligneæ radicis cortex cum aqua coctus, cùm molitus intabescat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omniũ tusa & trita tumoribus prosunt, & imbecillas membrorum partes corroborant.

Castaneæ. CAP. CXXII.

SArdianæ glãdes, quas aliqui castaneas, aut lopima, aut glandes Iouis appellant, adstringunt, similésq; effectus præbẽt: præsertim tunica quæ carnẽ & corticem media intercursat. Caro his, qui ephemerum biberunt, conueniens est.

Galla. CAP. CXXIII

GAlla fructus est quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidẽ, sed tuberosa, solida, nullo foramine peruia. Altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior est. Vtriusque vis vehementer adstringere. Tritæ excrescentia in carne, fluxiones gingiuarum & vuæ, atque oris vlcerationem cohibent. Nucleus, dentium cauernis inditus dolorem sedat. Crematæ carbonibus, donec igne flagrent, & vino aut aceto aut acida muria extinctæ, sanguinem supprimunt. Decoctum, quibus insidere expedit, efficax est, & contra uuluas procidentes fluxionésque. Capillos denigrant, aceto aut aqua maceratæ, dysentericis cœliacísq; cum vino

aut

aut aqua tritæ cõuenienter illinuntur, aut bibũtur: obsonijs addi debẽt, aut integræ in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendũ est, quod his affectibus conferat. In summa, his vtẽdum ad adstringenda, aut siccanda quæ opus sunt.

Rhus. CAP. CXXIIII.

RHus quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus erythros appellata, semẽ est coriarij fruticis, sic vocati, quoniam coriorũ infectores eo vtãtur, ad inspissandas pelles. Arbuscula in petris nascens, binûm ferè cubitorum altitudine, folijs oblongis, subrubentibus, in ambitu serratis, acino vuarũ gracilium denso, magnitudine terebinthi, quadámtenus lato: cuius corticosa tunica perquàm vtilis est. Folia vim habent adstringendi, & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat, dysentericis infunditur, & in potus eorum insessusq; adijcitur: instillatur auribus purulentis. Gangrænas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad craßitudinẽ mellis in aqua decoctis, ad eadem, vt lycium, conueniens. Semen eosdẽ effectus exhibet: cœliacorum, dysentericorúmque obsonijs inspergitur: fracta, desquammata, liuidaq; illitum ex aqua, ab inflãmatione vindicat: linguæ asperitates cum melle abstergit, candida fœminarum profluuia sistit, hæmorrhoidas sanat, cum querno carbone intrito admixtum. Aqua, in qua semẽ maduit, decocta, cogitur coítque effica-

Officinis sumach, Arabũ more.

cior

cior ipso semine. Gummi defert, quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

Palma. CAP. CXXV.

PAlma in Aegypto gignitur. Ea medio maturitatis vigore, autumno decerpi solet, Arabici myrobalani similis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei. quod si ad maturitatē peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba est & adstringens: cōtra alui fœminarúmq; profluuia, in vino austero bibitur: hæmorrhoidas sistit, vulnera glutinat illitu. Phœnicobalani recentes plus siccis adstringunt, capitis dolorem afferunt, copiosiores in cibo inebriāt, sicciores sanguinem excreātibus, stomachicis, & dysentericis vtiles in cibo: illinuntur cum cotoneo & cerato œnanthino vesicæ vitijs. Cariotæ, præsertim esu faucium asperitati medentur. Thebaicarum decoctum potu æstuationem sedat, vires recreat cum hydromelite veteri sumptum: cibo idem faciunt. Fit ex eis vinum ad eadem cōueniens. Decoctū per se potu & gargarizatione magnopere adstringit, & cohibet. Nuclei palmarū, cæterorū more, cremati in crudo fictili, & vino restincti cinere loto, spodij vicē efficiūt: miscentúrq; in callible phara. Quòd si non iustam vstionem acceperint, denuò cremandi. Vim adstringendi habent, & spiracula cutis obductu suo claudunt: contra oculorum vuam & pustulas, palpebrarū defluuia, cum nardo effectū præbēt:

corpor

corporis excrescentias cum vino reprimunt, vlcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas vtiles ex palmis humilibus Aegyptiæ.

Palma elate. CAP. CXXVI.

PAlma, quam aliqui elaten aut spathã appellant, fructus palmarũ adhuc florentium, inuolucrũ est calyxq́; quo in spissamẽta vnguentarij vtuntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa, præclusa, intus pinguis. Vis ei adstrictoria: sistit vlcera quæ depascunt, laxatos artus cõmittit, trita miscetur cataplasmatis & malagmatis: prodest pcordijs, imbecilli stomacho, & iocineri affecto, mista conferentibus cataplasmatis. Eius decoctũ subinde detersum, capillos denigrat: datur bibendum cõgrue, renum, vesicæ, & viscerum vitijs: vuluæ ac ventris fluxiones sistit: scabiem cum resina, & cera sanat, si viginti diebus recens apponatur. Inuolutúsq; in ea elate fructus, quẽ suo amplexu fouet, elate etiã vocari solet, et ab aliquibus borassus. Adstringit, et spathæ effectus præstat, non sic vnguẽtis expetitus. Alba medulla caudicis recẽs in cibo, aut decocta eadem facit, quæ borassus.

Malum punicum. CAP. CXXVII.

MAlum punicũ omne boni succi est, stomacho vtile, perexiguũ sufficiens alimentum. Dulcia stomacho vtiliora habentur, sed aliquantulum in eo calorem gignunt, inflationes pariunt, vnde in febri abdicantur. Acida ad- *Vulgò malum granatum.*

ſtringunt, æſtuanti ſtomacho auxiliantur, & multò magis contrahunt, ac vrinam cient. Ora gingiuasq; lædunt. Vinoſa verò mediã ſortiũtur naturam. Nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati, & obſoniis inſparſi, concocti've, fluentem aluum ſtomachúmq; ſiſtunt. Cœleſti aqua madeſcunt, bibuntúrq; cõmodè ſanguinem excreantibus: ad deſeſſus dyſentericorum, fœminarúmq; fluxione vuluæ laborantium vtiles ſunt. Expreſſus nucleorum ſuccus coquitur cum melle, ad oris, virilitatis, & ſedis vlcera, nomas, reduuias, & ea, quæ in corpore extuberant, aurium dolores, & narium vitia: præſertim acidorum.

Cytinus Huius flores cytini vocãtur: qui adſtringũt, ſiccant, cohibent: ſanguinolenta glutinant, quas punicum, præſtant vtilitates: humida gingiuarum vitia mobiléſq; dentes decocto colluũtur, herniam prolapſu inteſtini erumpẽtem cataplaſmate repellunt. memoriæ tradũt qui tres quàm minimos cytinos deuorauerit, nullam eo anno lippitudinem paſſurum: eliquatur hypociſtidis exẽplo.

Malicorium. Malicorium, aſperum eſt mali punici putamen, quod aliqui ſidion appellant. Id ſpiſſandi vim habet, &, quos cytini, præbet vſus. Decoctum radicis potu latas ventris tineas pellit, & eaſdem euocat.

Balauſtium. Balauſtium ſylueſtris punici flos eſt, cytino ſimilis, cuius complura genera reperiuntur: candidum, fuluum, colore roſaceo. Succus ex eo exprimitur, hypociſtidis modo, cui adſtri

adstrictoria vis inest, eadem faciens, quæ hypocistis, & cytinus.

Myrtus. CAP. CXXVIII.

MYrtus satiua nigra vtilior est medicinæ quàm candida, & in hoc genere multò magis montana: semen tamẽ imbecillius parit. Vis & myrti & seminis adstringit. Semen viride aut aridum in cibo datur sanguinẽ excreantibus, & vesicæ erosionibus. Succus virentibus baccis expressus eosdem effectus exhibet: stomacho vtilis, vrinam cit: prodest contra phalangij morsum, & scorpionis ictus in mero: seminis decoctũ capillum tingit, ius decocti in vino vlcera in extremis membris nata sanat, oculorum inflammationes illitũ cũ pollinæ polentæ lenit, contra ægilopas illinitur, crapulã arcet præsumptũ vinum, quod feruefacto aliquantum eius semine exprimatur: aliàs enim acorẽ contraheret. Præstat idem seminis effectus. Vtile procidentiæ vuluarum in desesionibus, sedis vitijs, & fœminis fluxione vuluæ laborãtibus: purgat furfures, vlcera capitis manãtia, atq; eruptiones papularũ: fluentes capillos continet. Additur quoq; in medicamenta, quas liparas vocant, vti oleum quod ex folijs eius factum est. Decoctum foliorum ad desessiones balnearum conuenit, & contra laxatos artus, & malè solidescentes. Eo fracta ferruminationi repugnantia vtilissimè fouẽtur, vitiliginẽ emẽdat, purulentis auribus infunditur, et

capillos denigrat. Succus eadem efficit. Trita folia, & ex aqua illita humidis vlceribus, et partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; prosunt: & admisto omphacino oleo, aut exiguo rosaceo cum vino, ad vlcera serpentia ignem sacrum, testium inflammationes, epinyctidas, & condylomata. Arentium foliorum farina vtiliter inspargitur paronychijs, pterygijs, & cõtra alarũ fœminúmq; perfusiones: cardiacorum sudores cohibet. Folia cruda seu cremata cum cerato, ambustis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus adfuso vetere vino aut aqua cœlesti, cuius recentis vsus est: nam exiccatus planè cariem sentit, & vires amittit. Myrtidanum dicitur, adnatum inæquabile, verrucosum intumescénsque, & concolor: quod périnde quasi manus myrti caudicem amplectitur. Magis quàm myrtus adstringit: tusum addito austero vino reponitur, coactúmq; in pastillos siccatur in vmbra, multò efficacius, & folio & semine, cerato, pessis, insessionibus, cataplasmatis admistum, vbi adstringendum aliquid est.

Cerasia. CAP. CXXIX.

CErasia aluo vtilia sunt, si viridia sumantur: eadem siccata, illam sistunt. Gummi, quod cerasi resudarunt, cum vino diluto tussi vetustæ medetur: colorem commẽdat, visum exacuit, appetentiam inuitat: idem ex vino potum calculosis auxilio.

Siliq

Siliquæ. CAP. CXXX.

SIliquæ recentes stomacho aduersantur, aluū soluunt: eædem siccatæ sistunt, stomachóque vtiliores fiunt. Vrinam ciunt: sed præcipuè, quæ vinaceis conduntur.

Græcis Ceratia: arbor autem ipsa Galeno keratonia dicitur.

Mala. CAP. CXXXI.

FOlia, flores, & germina cum omnis mali, tum maximè cotoneæ adstringunt. Pomis acerbis adstringēdi vis inest: maturis verò longè secus. Eæ ijs vernabilem gignunt, neruos omneis lædunt, inflationes pariunt. Cotonea stomacho vtilia, vrinā cient: verùm tosta mitiora habentur. Prosunt cœliacis, dysentericis, purulēta extußientibus, cholericis, præsertim cruda. Maceratorum liquor commodè in stomachi aut vētris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fouentur vuluæ, & sedes si procidāt. Cotonea, quæ melle cōdiuntur, vrinam mouent: mel autem sibi constringentem illorum vim, & inspissantem adsciscit. Quæ cum melle coquūtur, stomacho atque ori gratiora sunt, sed minus inspissant. Cruda cataplasmatis adijciuntur, ad cohibendam aluum, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur, ad mammarū inflammationes, præduros lienes, & condylomata. Fit vinum ex ipsis tusis expreßisq;: sed quò perduret, quindecim sextarijs succi vnus mellis adiūgitur, alioquin in acorem degenerat. Prodest ad omnia,

quæ dicta sunt. Fit & oleum ex iis, quod melinū vocauimus, quo vtimur quoties adstringēti oleo est opus. Eligi oportet vera, quæ sanè sunt rotunda, parua & odorata: quæ verò Struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus vtilia. Flos & viridis & siccus cataplasmatis imponitur: iis conueniēs, quæ adstrictionem desiderāt, inflammationibus oculorū, reiectionibúsq; sanguinis. Contra citam aluum, & mensium impetus, in vino bibitur. Melimela ventrem molliūt, & ab eo animalia expellunt. stomacho negotiū exhibent. Aestiuosa. Ea multis dulcia mala vocātur. Epirotica mala, quæ Latinè orbiculata dicuntur, stomacho vtilia: sistunt aluū, vrinas euocant, malis tamen cotoneis inualidiora. Siluestria mala similia sunt vernis, & adstringūt. Sanè in hunc vsum immatura omnia opus sunt. Persica poma matura tā stomacho, quàm vētri vtilia sunt. Acerba aluum cohibent: sed sicca vehementius. Decoctū è siccis alui stomachíq; fluxiones sistit.

Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicūtur, minora sunt supradictis, & stomacho vtiliora.

Medica mala Persicáve aut cedromela, quæ Latini citria vocant, nemini nō cognita. Arbor ipsa omnibus anni tēporibus pomifera, aliis deciduis, aliis subnascentibus. Malū oblōgum est, rugosum, colore aurum imitans, cum grauitate odoratum. semen habet pyri. Id in vino potū venenis resistit, aluum mouet, oris suauitatem commend

mendat, decocto eius colluto, aut succo: estur in malacia mulieribus: vestiariis impositum eb erosionis vitio vestes vindicare existimatur.

Pyra. CAP. CXXXII.

PYrorum multa genera, quæ tamen omnia adstringunt: proinde adduntur conuenienter in repellentia cataplasmata. Decoctum è siccis & cruda ipsa aluum sistunt: ieiunos esitata lædunt. Achras pyrastri genus est, quod tardissimè ematurescit. Vim pyro adstringētiorem habet, & ad eadem conuenit: stringunt etiā eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi strangulant. Aiūt fungos, si syluestria pyra cū eis coquātur, innoxios fieri.

Mespilus. CAP. CXXXIII.

MEspilus, quæ à nōnullis aronia vocatur, spinosa arbor est, folio pyxacanthæ: fert pomum suaue, exiguo malo non dissimile, tribus intus ossiculis: qua ex causa id nonnulli triccoccon appellauere. Tardè maturescit, esus adstringit, stomacho gratum est, aluúmq; supprimit. Alterum mespili genus in Italia nascitur, quod aliqui setanium, alij epimelida vocant. Arbor folijs mali, sed minoribus: pomum fert rotundum esui aptum, vmbilico latiore: quod adstringit, seróq; maturescit.

Lotus arbor. CAP. CXXXIIII.

LOtus arbor est vastæ magnitudinis, ferens baccam pipere maiorem, dulcem, cibis gra-

tam, stomacho facilem. Aluum sistit baccis. Ramentorū ligni decoctum siue potu, siue infusione dysentericis ac fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, auxilio est rufat capillos, citã aluū cohibet.

Cornus. CAP. CXXXV.

Cornus dura arbor est, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primùm virẽt, dein per maturitatem rubescunt, aut ceræ colorẽ repræsentant. In cibo adstringunt, profluuio alui atq; dysenteriæ salutares, siue in edulio, siue in desru to exhibeantur. Muria, vt oliuæ, condiuntur. Sanies, quã virentia folia torrendo resudarunt, impetigini conuenienter illinitur.

Sorba. CAP. CXXXVI.

Sorba colorem luteū referentia prius, quàm maturescant, dissecta & sole siccata mãduntur, vt album sistant. Eadem est functio molitorum farinæ, si polentæ loco sumatur: quod & decoctum eorum in potu præstat.

Prunus. CAP. CXXXVII.

Prunus arbor est nota, cuius pomū estur: sed stomachum malè habet, aluū mollit. Syriaca pruna, & præcipuè quæ Damasci gignūtur, exiccata stomacho vtilia sunt, aluū adstringūt. Folia pruni in vino decocta collutione, & gargarizatu vuam, gingiuas, & tonsillas fluxione laborãt eis reprimūt. Præstant idem syluestriū prunorum baccæ, post maturitatem exiccatæ, cū sapa verò decoctæ, stomacho vtiliores reddūtur,

aluúm

aluúmq; magis adstringunt. Gummi prunorum agglutinat, potum in vino calculos comminuit: ex aceto quoq; illitum, lichenas infantiũ sanat.

Arbutus. CAP. CXXXVIII.

*ARbutus, siue vnedo, arbor est cotonæ malo nõ dissimilis, tenui folio: * cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo: huic memæcylo cognomen est maturus aut flauet, aut rubescit, in esu acerosus, stomacho aduersatur, capitísq; dolorem mouet.*

** Prunis magnitudine quidẽ hic fructus nequaquã cedit: cæterũ effigie adeò expsse refert fraga, vt nil queat expreßius.*

Amygdalæ. CAP. CXXXIX.

AMygdalæ amaræ radicum tritarum decoctum vitia cutis in facie corrigit: illitæ nuces idem munus præstant, menses admotæ ciunt, capitis dolori auxiliantur, illitæ fronti aut temporibus cum aceto vel rosaceo: epinyctidas sanant ex vino, item putrescentia vlcera, & quæ serpunt, & morsus canum cum melle: earum autem esu dolores finiuntur, aluum emolliunt, somnum faciunt, vrinam cient, contra sanguinis reiectiones cum amylo assumuntur, renum vitiis, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum resina terebinthina dantur: calculosis difficilíq; vrinæ in passo auxiliantur, & illinctu cum melle, & lacte hepaticis, tußi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine: quinis septenísve præsumptis ebrietatem non sentiunt potores: vulpes, si cum quadam esca eas vorauerint, emoriũ-

tur. Gummi eius calfacit, et adstringit: reijcientibus sanguinem, potū auxilio est: impetigines, quæ summum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit: tussi vetustæ cum diluto vino potum medetur: calculosis cū passo bibere prodest. E' nucibus græcis, dulces cibo idoneæ, sed multò minus valent in remedijs, quàm amaræ: attamē extenuant, vrinam ciunt, recentium esu cum suo putamine, humida stomachi vitia emendantur.

Pistacia. CAP. CXL.

PIstacia, quæ constat in Syria gigni, pineis nucibus similia sunt, & stomacho amica: trita cum vino contra serpētium ictus prosunt, siue edantur, siue bibantur.

Nux iuglans. CAP. CXLI.

NVces iuglandes, quas nōnulli Persicas vocant, sunt difficiles cōcoctu, stomacho inutiles, biliosæ, capitis dolorē inferentes, tussientibus inimicæ, & vomituris ieiunis in cibo aptæ. Cum ruta verò & ficis præsumptæ, & à summo cibo, venenis resistūt: nec minus si à venenū haustu comedantur: largius esitatæ tineas latas pellunt, illinūtur mammarum inflammationi, abscessibus, luxatísq;, cū mellis exiguo, & ruta: cū cæpa autem, sale et melle, canis hominísq; morsui proficiunt: tormina, cum calyce suo perustæ, & vmbilico admotæ, sedāt. Putamen combustum tritúmq; in oleo, & vino, infantiū capite peruncto, nutrit capillum, alopecias replet. Sistūt men

ses

ses nuclei vsti, si triti ex vino admoueãtur: iidẽ è veteribus, illiti carbunculis, gangrænis, & ægilopijs medentur: alopecijs commãducati, et impositi præsenti sunt remedio. Nucibus tusis oleum exprimitur. Recẽtes stomacho innocẽtiores sunt, vtpote suauiores: itaq; allio mistæ eximunt acrimoniam. Liuores in corpore illitu tollunt.

Nuces auellanæ. CAP. CXLII.

NVces auellanæ, quas & leptocarya vocãt, stomacho infestæ sunt: ipsæ tamẽ tritæ, & in aqua mulsa potæ, tussi veteri medentur: tostæ & cum exiguo piperis potæ destillationem concoquunt, crematarũ cinis cum axungia aut adipe vrsi perunctus alopecijs capillum reddit. Aiunt nonnulli vsta earum putamina, & in cineris speciem redacta, cum oleo, cæsiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuso sincipite.

Morus. CAP. CXLIII.

MOrus arbor nota est, cuius fructus aluum soluit, stomacho inutilis est, & facilè corruptionẽ sentit. Hoc idem præstat mori succus: decoctus autem æreo vase, atq; insolatus, adstringentior redditur. Facit ad fluxiones, nomas, & tonsillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed inolescit vis eius, adiecto scissili alumine, galla, croco, et myrrha: itẽ myricæ semine, iri, & thure. Immatura mori poma siccãtur, tusáq; acinorum rhois vice obsonijs miscẽtur, vt cœliacos iuuẽt. Radicis cortex decoctus in aqua et potus

tus aluum resoluit, latas ventris tineas excutit, his quoq; auxiliatur, qui aconitum hauserunt. Folia trita ex aceto illita, ambustis igni medentur, tingúntq; capillum, vitiũ & fici nigræ frondibus simul coctis in aqua cœlesti. Succus foliorum cyathi mensura potus cõtra phalangiorum morsus auxilio est. Feruefacti corticis & foliorum iure dentes aptissime in dolore colluuntur. Radix circiter messem incisa, facto in ambitu scrobe, succum emittit, qui postridie concretus inueniri solet. Is in dolore dentium efficax est: tubercula discutit, & aluum purgat.

Sycomorus. CAP. CXLIIII.

SYcomorum aliqui etiam sycaminum, id est, morum, vocant, cuius fructus sycomorum etiam propter inefficacem gustum appellatur. Arbor est magna, fico similis, frondosa, multo lacte abũdans: foliys mori, pomum ter aut quater anno fert, nõ ramis, vt ficus, sed caudice ipso, caprifico non dissimile, dulcius grossis, sine granis interioribus: quod nõ maturescit, nisi vngue aut ferro scalpatur. Nascitur plurimũ in Caria, Rhodo, locísq; nõ multi tritici feracibus: vbi prouẽtu fœcundo restiliíq; iuuamentum adfert, cùm annonæ caritas premit. Pomũ aluo vtile est sed per quàm exilem præbet alimoniam. Stomacho aduersatur. Succus primo vere tenera arbore, antequã fructuum ferat, eximitur, lapidis ictu summo cortice desquãmato: si enim altiore plaga

viol

violetur cortex, nihil effluet. Spōgia aut vellere lacryma excipitur, quæ siccata & in pastillos coacta fictili vase reponitur. Vis succi emollit, vulnera conglutinat, discutit collectiones coctioni repugnantes bibitur etiam aut illinitur contra serpentium morsus, duratos lienes, stomachi dolores, & perfrictiones. Celerrimè teredinē sentit. Gignitur & in Cypro arbor genere distāt, quæ cum sit vlmus, prædita tamen est foliis sycomori, fructu pruni magnitudine, multò dulciore, supradictis cætera similis.

Fici. CAP. CXLV.

FIci maturæ recentes stomachum lædunt, aluum soluunt: sed facile contracta ab eis fluxio sistitur: sudorē euocant, papulásq; , sitim sedant, calorem restringūt. Siccis natura excalfaciēdi, vires alunt, sed sitim magis stimulāt, aluo vtiles, rheumatismis ventris et stomachi cōtraria: gutturi autem, arteriæ, renibus, vesicæ, & iis, quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptissimæ: feruefactæ cum hyssopo & potæ, thoracem purgāt: tussi veteri, diuturnísq; pulmonum vitiis conueniunt: aluum molliunt tusæ cum nitro & cnico, déin manducatæ. Decoctum arteriæ & tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. Cum hordeacea farina cataplasmatis miscētur, & in muliebres fotus cū fœnogræco & ptisana. Cæterùm cum ruta coctæ torminibus infunduntur

tur. Coctæ illitæq́; duritias discutiunt, parotidas & furunculos emolliunt, panos ad maturationem perducunt, maximè nitro, iri, aut calce addita. Crudæ si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt: cum malicorio, pterygia purgāt: cum atramento sutorio, deploratis ferè tibiarum fluxionibus, & cacoëthicis vlceribus medentur: quin & cum vino decoctæ addito absynthio, & hordeacea farina, vtilißimè hydropicis illinuntur. Crematæ cū cerato sanāt perniones, prurigines, sonitúsq́; si crudæ terantur, & sinapi liquoréq́; aliquo exceptæ auribus instillentur. Tam sylvestris, quàm satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac contrahit, concretúmq́; dissoluit, vt acetum: exulcerat corpora, meatus aperit, soluit aluum, vuluam recludit cū detrita nuce græca potus, mēstrua ciet cum luteo oui appositus, aut Tyrrhenica cera: podagricorum cataplasmatis cum farina fœnigræci & aceto vtilis: lepras, lichenas, vitiligines, vitia cutis in facie, psoras. vlcera in capite manantia, cum polenta expurgat: instillatus plagæ, percußis à scorpione, venenatorum ictibus & rabiosi canis morsibus auxiliatur: prodest dentium dolori lana exceptus, & cauis eorum additus: verrucarum informicationes tollit cum adipe, circunlita in ambitu carne. Hoc idem præstat succus è teneris ramis sylvestris fici, qui lacte prægnātes, silente adhuc oculo, tusi exprimūtur, & siccatus in vmbra reponitur.

nitur. Et lac & succus imponuntur exulceratoriys medicamentis. Decocti cum bubulus carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionẽ. Lac efficiunt quod magis soluat, si inter coquẽdum ficulneo surculo spathæ loco moueatur.

Grossi. CAP. CXLVI.

GRossi, quæ crinei nõnullis vocantur, coctæ, illitæ strumas nodósq; omneis emolliũt: crudæ formicas, verrucas & thymos, nitro farináq; additis, tollunt. Folia eadem possunt, illita cum sale et aceto vlcera in capite manantia, epinyctidas, & furfures sanant: iis ficosæ extuberatiões, & genarum scabritiæ perfricantur. Nigræ ficus foliis cauliculísq; candidæ vitiligines perungũtur, faciũt ad canũ morsus, et vlcera quæ ceria, id est fauos, vocãt. Grossi cũ syluestris papaueris foliis ossa extrahũt, furũculos cũ cera discutiũt, contra muris aranei morsus, et scolopẽdræ venena, cum eruo & vino illitæ, auxiliantur. Fit ex cinere ficus tã syluestris quàm satiuæ lixiuiũ, crematis ramorũ cauliculis: quod subinde macerari opus est et inueterascere: siquidẽ inter caustica intelligitur. Gangrænis prodest: nãq; expurgat & consumit, quæ excrescunt: eóque sic vtendum est: Spongia aßiduè hoc lixiuio imbuta superponitur. Interdum dysentericis, & influxiones vetustas, & sinus cuniculatim excedentes, magnósq; instillari cõueniet. Etenim purgat, cõglutinat, carne replet, & oras cõmittit, nõ secus atque

atq; emplastra, quæ cruentis vulneribus iniiciũtur, enema vocant. Bibitur ad discutiẽdum sanguinem concretum, & cõtra præcipitationes, rupta, cõuulsa, cũ cyatho aquæ recenter colatũ: addito olei exiguo, cœliacis, dysentericis per se cyathus datus prodest: neruorũ vitijs, cõuulsionibus cõmodè illinitur ex oleo, vtpote quod sudores moueat: aduersus gypsi potum, et phalangiorũ morsus bibitur. Hæc eadem præstãt reliqua lixiuia, præsertim quernum: omnia tamen adstringunt.

Persea. CAP. CXLVII.

PErsea arbor est, in Aegypto, fructum ferens cibo idoneum, stomacho vtilem: in quo phalangia cranocolapta nomine inueniũtur, præsertim in Thebaide. Arida folia in farinã redacta, illitu sanguinis eruptiones sistũt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in Perside exitiosam esse, translatámq; in Aegyptum, mutata natura in cibos receptant.

Iberis. CAP. CXLVIII.

IBeris, siue cardamantica, folia habet nasturtij, vere viretiora caulẽ cubitalẽ, aut minorẽ: in incultis nascitur, æstate lacteũ florẽ promit, quo tẽpore efficacior est. Radices duas nasturtio similes habet, calfaciẽtes et adurẽtes: ipsæ enim ischiadicis cũ salsa axungia emplastri modo vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas descendatur, & postea oleo cum lana locus perungatur.

PRIMI LIBRI FINIS.

PEDANII

DIOSCORIDIS

ANAZARBEI, DE Medicinali materia, LIBER II.

Ioanne RVELLIO Sucßionenſi interprete.

N primo, chariſsime Aree, libro, quem de medicinali materia cõdidimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & naſcentibus ex eis ſuccis, lacrymis, ſeminibúſq; diſſeruimus. In hoc autẽ ſecũdo de animãtibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atque oleribus explicabimus. ſubnexis herbaceis, quæ acri prædita ſunt facultate, vt pote quæ cum ipſis cognatione iũcta ſint: qualia alliũ, cepa, ſinapi, intelliguntur. Idq́; ideo, ne cognatorum vires diſiunxiſſe videamur.

Echinus, ſiue erinaceus. CAP. I.

MArinus echinus ſtomacho vẽtríque vtilis eſt: vrinam cit, huius teſta cruda inaſſata commodè medicamentis admiſcetur, quæ pſoras abſtergunt: crematæ verò cinis ſordida vlcera expurgat, luxuriãtem carnem reprimit.

Terrestris erinacei corium combustum alopecijs cum pice liquida aptißimè illinitur, aßiccatum corpus & cum aceto mulso potum, renum vitijs auxilio est: item aquæ, quæ cutem subijt, conuulsionibus, elephantiæ, & malè habitis, quos cachectos vocant: viscerum fluxiones exiccat. Eiusdē iecur fictili solibus excocto arefactum, ad eosdem vsus vtilißimè reconditur.

Hippocampus. CAP. II.

HIppocampus marinū animal est exiguū, cuius cremati cinis exceptus cum liquida pice, aut axungia seu amaracino vnguento illitus, alopecias replet.

Purpura, buccina, corūmque volutæ.

CAP. III.

PVrpura vsta exiccat, dentes abstergit, excrescentias in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Eadem præstant concremata buccina, sed vehemētius vrunt: si quis salis plena, fictili crudo adurat, dētifricio conueniunt: ambustis vtiliter illinuntur, quibus solui medicamentū non oportet: nam postea quàm vulnus cicatricem duxerit, ipsum in testæ modum induratum, sponte sua decidet. Fit etiam calx è buccinis, vt in eius mentione demonstrabimus. Cionia vocātur purpurarum buccinorúmq; mediæ partes, circa quas testæ volumen clauiculatim interquetur. Cremata simili modo, maiorem purpuris buccinisq; facultatē vrendi consequuntur.

tur, quoniam apprimendi naturã obtinẽt. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles: sed aluum non molliunt.

Mituli. CAP. IIII.

MItuli laudatißimi in Ponto. Cremati eũdẽ buccinis effectum præbent. Priuatim plumbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur: genarum craßitudines absumunt, albugines purgant, & cætera quæ oculis caliginem offundunt: carnes eorum ad canis morsus vtilißimè imponuntur.

Tellinæ. CAP. V.

REcentes tellinæ aluo vtiles, sed maximè ius earum: salitæ vruntur, tritæq; in cinerem & cum cedria instillatæ, auulsos pilos * renasci non patiuntur.

* τῶν βλεφάρων.

Chamæ. CAP. VI.

CHamarum conchularũmq; in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet: id cum vino assumitur.

Vnguis odoratus. CAP. VII.

VNguis siue onyx conchylij tegumentũ est, ei simile quo purpura integitur: quod in Indiæ nardiferis lacubus inuenitur. suauẽ ideo spirans odorẽ, quod cõchylia inibi nardi pabulo vescantur. Colligitur posteaquàm stagnantes aquæ æstiuis caloribus inaruerunt. Laudatissimus qui à rubro mari defertur, candicans, pinguis. Babylonicus nigrescit, atque minor conspi-

citur. Ambo odoris gratia suffiũtur, sed aliquãte nus castoreum olent. Iidem suffitu excitãt fœminas vuluæ strangulatu oppressas, comitialésq; : poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit, quæ purpura & buccinum.

Cochleæ. CAP. VIII.

TErrestres cochleæ stomacho vtiles sunt, & nõ facilè corrumpuntur. Optimæ Sardonitæ, Aphricanæ, Astypaleicæ, & quæ in Sicilia, ac Chio gignũtur, & quæ in Liguriæ alpibus, pomatiæ, id est operculares, cognominatæ. Marina stomacho idonea, & facilè aluo excernitur: fluuiatilis virus olet. Quæ verò vepribus frutetísq; glutinata cohæret, quam vocant nonnulli sesilon, ventrem & stomachum turbat, vomitiones excitat. Crematæ omnium testæ excalfaciẽdi & vrẽdi naturam sortiuntur : purgant lepras, vitiligines, dentésq; : emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac visus hebetudines, si cum carne sua vstæ tritæq; ex melle illinãtur. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt : sed non antè soluantur, quàm omnis hauriatur humor. podagricas inflãmationes leniunt, impactos corpori aculeos illitæ euocãt, menses tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cùm vulnera alia, tũ maximè quæ nerui acceperunt, conglutinant: tritæ in aceto, sanguinẽ naribus erumpentẽ infrænãt. viuæ corpus, & præsertim Aphricanæ

næ, cum aceto deuoratum, ſtomachi dolores mitigat, trita cum teſta, vino & myrrha, ſi exiguũ inde bibatur, coli veſicæq; cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incõmodos replicat, ſi quis abraſo aculentore eius, pilum attingat.

Cancri. CAP. IX.

CAncrorum fluuiatilium exuſtorũ cinis, qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianæ modo, triduo potus cum vino, magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus: rimas pedum ſedíſq;, perniunculos, & carcinomata, cũ decocto melle lenit: triti crudi, potíque ex aſinino lacte, auxliantur contra ſerpentiũ phalangiorúmque morſus, atque ſcorpionum ictus: decocti autem & cum iure eſitati, ijs proſunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem marinũ hauſerunt: necant ſcorpiones triti, & cum ocimo admoti. Poſſunt eadẽ marini, verùm inefficacius omnia præſtant.

Terreſtris ſcorpio. CAP. X.

TErreſtris ſcorpio tritus & impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt quin eſtur aſſatus, ad eadem.

Marinus ſcorpio. CAP. XI.

MArini ſcorpionis fel cõuenit ad ſuffuſiões oculorum, albugines, & hebetudines.

Draco marinus. CAP. XII.

DRaco marinus diſſectus & apertus impoſitúsq; ictus ſpinæ ſuæ qua feri, medela eſt.

Scolopendra. CAP. XIII.

SColopĕdra in oleo decocta si illinatur, auellit capillos: sed contactu pruritus facit.

Torpedo piscis. CAP. XIIII.

MArina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiã mulcet: eadem apposita euersam sedem procíduámq; coërcet.

Viperæ. CAP. XV.

VIperinæ carnes si coctæ edãtur, claritatem oculis afferũt, neruorũ vitijs auxiliantur, increscentes strumas reprimunt: detracta autem cute caput caudáq;, quoniã carne vacant, amputari debent. quippe commentitiũ est quod præcipitur, certam vtrinq; mensuram præcidi oportere. Reliquum verò corpus exẽptis interaneis elotum dissectúmq; discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Aiunt ijs, qui viperas esitẽt, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adijciunt aliqui longam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. Sal ex eis ad eadem cõficitur, sed inefficacior est. Viua autem vipera in fictile nouum demittitur, adijciuntur salis caricarúmq; tritarũ, singulatim quinq; sextarij, mellis cyathi sex, mox fictilis operculũ luto oblinitur, & fornacibus inassatur, donec sal in carbones redigatur, qui postea tritus in pulueris faciẽ, recõditur. Plerunque, vt ori gratior fiat, immiscetur nardi spica, aut foliũ, aut malabathri momẽtũ.

Senect

Senecta anguium. CAP. XVI.

SEnectus anguium in vino decocta dolori aurium, infusu, & dentium collutione, auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum, sed præcipuè viperinam.

Lepus. CAP. XVII.

LEpus marinus loligini paruæ similis est, qui per sese tritus, aut cũ vrtica marina illitus capillos euellit. Terrestris leporis inassatum cerebrum mãditur, iuuandis tremoribus, qui valetudine contracti sunt: affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præstat: exustum caput & cum adipe vrsino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Leporinum coagulũ post triduum à concubitu potum, conceptum adimere, partúsq; spem intercipere proditur: vuluæ & alui fluorẽ sistit, comitiales iuuat, cõtra venena ex aceto bibitur, præsertim aduersus concretum lac, & viperarum morsus. Sanguis eius si calidus illinatur, vitia cutis in facie, vitiliginem, lentiginésq; sanat.

Pastinaca. CAP. XVIII.

MArinæ pastinacæ radius, qui eius cauda enatus aduersis squãmis reflectitur, dentium dolorem mitigat: nã eos frangit, & euocat.

Sepia. CAP. XIX.

SEpiæ coctæ dum estur atramẽtum ægrè cõcoqitur, aluum mollit, collyrijs è testa factis conueniẽter genarum scabritiæ perfricãtur:

vstũ in sua testa donec id, quod crustosum est, absedat. postea tritum, expurgat vitiligines, furfures, dentes & vitia cutis in facie: elotum in medicamenta oculorum adi solet: cõtra albugines, oculis iumentorum efficaciter inspiratur: pterygia oculorum absumit, cum sale tritum & iniectum.

Mulus piscis. CAP. XX.

MVllorum aßiduo cibo, aciem oculorum hebetari cõstat. Is marini draconis, aranei, ac scorpionis morsibus medetur, si crudus atque dissectus admoueatur.

Hippopotamus. CAP. XXI.

HIppopotami testes exiccati ac triti contra serpentium morsus bibuntur.

Fiber. CAP. XXII.

FIber ancipitis vitæ animal, plerunque cũ piscibus & cancris ex aqua victum capeßit. Huius testes serpẽtium venenis aduersantur, sternutamenta mouent, & in vniuersum varios obtinent vsus: siquidem menses ac partus ciũt, duabus drachmis cũ pulegio poti: partus secundasq; eijcunt: contra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiamq; ex aceto bibuntur. lethargicos, & vt cũque veterno obdormiscentes excitãt infusi: cũ aceto autem & rosaceo, olfactu & odoris suffitu, idem faciunt: poti & illiti prosunt tremulis, conuulsionibus, & omnibus neruorum vitijs. In summa, calfactoriã vim habent. Eligi debent testes qui ex vno ortu cõnexi sunt (fieri enim nõ potest,

test, vt gemini folliculi in vna membrana cõiuncti reperiãtur) liquore intus veluti ceroso, odore graui & virus redolente, gustu acri, mordẽte, ac friabili, naturalibus tunicis circũdato. Quẽ fraude aliqui corrumpunt, conijcientes in follẽ gummi, aut ammoniacum cum sanguine & castorio subactum, & ita exiccantes. Vanum est quod traditur, testes ab ipsis euelli, & à sese abijci, quum venatu vrgentur: siquidem tangi nequeunt, ita, vt in sue, substricti. Operæ autem pretium est, diuisa pelle melleum liquorem cum euestiente tunicæ assumere, & siccatum potui dare.

Mustela vulgaris. CAP. XXIII.

MVstela, quæ in domibus nostris oberrat, ambusta exenteratur, et inueterata sale, in vmbra siccatur. Ea binis drachmis cum vino pota, aduersus omnia serpentium venena præsentaneo est remedio: toxico, simili sumpta modo, resistit. Eius ventriculus coriandro farctus inueteratúsq; percußis à serpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis cõfert, cinere ex aceto illito. Sãguine perunctæ strumæ, iuuantur: comitialibus etiam prodest.

Ranæ. CAP. XXIIII.

COntra omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ, si ex sale & oleo decoctæ edantur, iúsque earũ itidem sorbeatur: cõtra inueteratos tẽdinum rigores pollent. Illitus earum cinis profluentis sanguinis impetus sistit: explen

dis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarum cruor auulsos genis pilos renasci prohibet, in vestigia euulsorum instillatus: decoctus in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.

Silurus. CAP. XXV.

SIlurus recens in cibo nutrit, & facilem præbet aluum: sale verò cōditus, minimū suppeditat alimētum. Arteriam expurgat, et vocem expedit, Illita saliti caro, aculeos & infixa corpori spicula extrahit. Muria eius incipientibus dysenteriis prodest, si in desidentium fotus adÿciatur, fluxiones siquidem ad summa cutis elicit: ischiadicis infusa medetur.

Smarides. CAP. XXVI.

SMaridis piscis caput exustum, excrescētes vlcerum oras puluillósque reprimit: nomas cohibet, thymos clauósque absumit. Caro non secus atque salsamentum prodest à scorpione percussis, aut à cane demorsis.

Mænæ. CAP. XXVII.

MAenarum ex capitibus cinis si illinatur, callosas sedis rimas abolet. Eius etiā garum oris putrilagines collutione sedat.

Gobius. CAP. XXVIII.

GObius recens in suillum ventrē coniectus, si consuta rima in duodecim aquæ sextariïs, donec duo supersint, decoquatur, excolatus et sub diuo refrigeratus potui detur, aluus sine molestia

deÿc

deijcitur. Illitus contra ſerpẽtium canúmq; morſus auxilio eſt.

Thunnus. CAP. XXIX.

Conditanei thunni caro, quam omotarichon vocant, ſumpta ijs auxiliatur, quos vipera nomine preſter momorderit: ſed oportet vinum quàm plurimũ ſubinde coganturhaurire, ita vt vomitione reddatur. Cõtra acrimonias eſitatorũ maximè valet, canũ morſibus vtiliſsimè illinitur

Garum. CAP. XXX.

Garum omne, quod ex piſcibus carnibúſq; ſale maceratis liquamen eſt, ſi ex eo fotus fiat, depaſcentia vlcera ſiſtit: morſis à cane medetur, dyſentericis atque iſchiadicis infunditur: nonnullis, vt exulcerata adurat: alijs autem, ad laceſſenda, quæ vlcera non ſenſerunt.

Ius piſcium. CAP. XXXI.

Recentium piſciũ ius, modò per ſe, modò ex vino potum, aluum ſubducit. Priuatim ad hunc vſum conficitur è phycidibus & ſcorpionibus, & iulide: è percis, & recentibus alijs ſaxatilibus, nec virus reſipientibus, ſimpliciter cum aqua, oleo & anetho.

Cimices lectularij. CAP. XXXII.

Cimices, qui in cubilibus enaſcũtur, cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorẽtur, quartanis auxilio ſunt: et citra fabas ſumpti, percuſsis ab aſpide proſunt: vuluarum exanimationes olfactu reuocant: poti

cum

cũ vino aut aceto, adhærentes ſanguiſugas abigũt: triti & vrinariæ fiſtulæ impoſiti, vrinæ anguſtias leuant.

Millepeda. CAP. XXXIII.

MIllepedæ, quæ ſub aquario vaſe ſtabulantur, animalia ſunt multis pedibus nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem: hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis cũ melle vtiliſsimum. Tritæ, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus aurium, addito roſaceo, conuenienter inſtillantur.

Blatta piſtrinaria. CAP. XXXIIII.

BLattæ eius, quæ in piſtrinis inuenitur, interanea trita aut cũ oleo decocta, aurium dolores inſtillatu mitigant.

Pulmones. CAP. XXXV.

POdagras pernionéſque emẽdat pulmo marinus recẽs, tritus & illitus, Suillus & agninus vrſinúſq; pulmo impoſitu attritus à calceamentis contractos, ab inflammatione tuetur. Vulpinus verò ſi arefactus bibatur, ſuſpirioſos adiuuat. Adeps quoq; liquefactus infusúsq;, auris dolorem finit.

Genitale cerui. CAP. XXXVI.

GEnitale cerui tritum & in vino potũ, à vipera demorſis auxiliatur.

Vngula aſini. CAP. XXXVII.

VNgularum aſini cinis per dies multos bi-
nis

nis cochlearibus potus proditur comitiales adiuuare, eædem oleo subactæ strumas discutiunt: & illitæ pernionibus medentur. Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

Lichenes equorum. CAP. XXXVIII.

*Lichenes sunt in equorum genibus, & * super vngulas in flexu harum partium indurati calli: qui triti & in aceto poti, comitialibus mederi traduntur.*

* Κατ' ἐπιγνα-φίω, non ἐπιγρα-φίω.

Iocinera. CAP. XXXIX.

Asini iecur inassatum esu comitialibus prodest, verũtamẽ ieiunis edendũ præcipitur. Capræ verò inassati decidua sanie, inungi lutiosos prodest: & dum coquitur, apertos oculos halitu eius vaporari: prodest in cibo tostũ ad eadem. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales deprehendi. Aprinum recens si arefactum teratur, ex vino potum contra serpentiũ volucrũmq; morsus auxilio est. Iecur canis, qui rabie exagitatur, tostum & in cibo ab emorsis sumptũ, ne tententur metu aquæ tueri creditur. Vtuntur autẽ ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur hunc à cane, qui momordit exẽptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adnectũt. Inueteratum autẽ sale mergi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum, secundas pellit.

Coria veteramentaria. CAP. XL.

Veteris corij cremati illitus cinis ambusta igni, intertrigines, necnon calceamentorũ

attri

attritus sanat.

Gallinæ. CAP. XLI.

DIssectæ gallinæ, & adhuc calentes appositæ, serpentium morsibus auxiliantur: sed identidem alias sufficere oportet. Earum cerebellum in vino bibēdum datur cōtra serpentium morsus sanguinem à cerebri membrana profluētem sistit. Quæ interiore ventriculi galli sinu residet membrana, secti in laminas cornus specie similis (ea verò inter coquēdum abijci solet) siccatur, tritáq; in vino conuenientissimè stomachicis datur in potu. Ius è vetere gallinaceo aluū deijcit. Abiectis itaque interaneis salem conijci oportet, & cōsuto ventre decoqui in viginti sextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigantur: totū id refrigeratum sub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicū, aut filiculā. Crudos humores crassósq;, atram bilem, & strigmenta elicit prodest longis febribus, suspirijs, articularijs morbis, & inflationibus stomachi.

Ouorum natura. CAP. XLII.

OVum molliculum plus alit sorbili, & durum plus molli. Luteum oui contra oculorum dolores vtile est: inassatum sedis inflammationibus prodest, cum croco, & rosacco: & condylomatis, cum meliloto: cum vua autē fruticis eius, quem rhoa dicunt, aut galla in patinis frigitur, vt cibo aluos sistat: per se etiam offerri solet.

Candidum oui crudum refrigerat, spiramēta

cutis

cutis occludit, inflammationes oculorũ infusum lenit, ambusta, si statim eo perungantur, pustulas non sentiunt: faciem à Solis adustione tuetur, frõti impositum cum thure fluxiones arcet, auertítq;: inflammationes oculorum lana exceptum, addito rosaceo, melle & vino, mitigat: vtiliter cõtra hæmorrhoidis serpentis morsus crudum sorbetur. summè tepidum prodest vesicæ rosionibus, renum exulcerationibus, gutturis scabritiæ, reiectionibus sanguinis, destillationibus, & thoracis rheumatismis.

Cicadæ. CAP. XLIII.

CIcadæ quæ inassatæ manduntur, vesicæ doloribus prosunt.

Locustæ. CAP. XLIIII.

LOcustæ odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuãt, præsertim quæ fœminis malè habẽt: earũ carnes nullo sunt in vsu. Est & quoddã genus locustæ, que asiracos aut onos dicitur, sine pẽnis, prælongis cruribus. Exiccata autem si ex vino bibatur, contra scorpionis morsus magnopere proderit. Hac abundè vescũtur Aphri, qui Leptin incolunt.

Ossifragus. CAP. XLV.

VEnter eius auis, quam Latini ossifragum appellãt, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

Galerita. CAP. XLVI.

GAlerita auicula est parua, apicem in vertice.

tice, pauonis modo, gestans: quæ assa, & in cibo sumpta, cœliacos adiuuat.

Hirundines. CAP. XLVII.

D*Issectis crescente luna pullis hirũdinis, qui primo partu exclusi sunt, in ventre eorum lapillos offendes: è quibus duos, vnum colore varium, alterum purum eximes: ij priusquàm terram attigerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle brachio aut collo adalligati, comitialibus proderunt, & sæpe prorsus eos recreabunt. Hirundines, vti ficedulæ, in cibo, aciei visus medicamentum præbent. Tam pullorum, quàm matrum in fictili olla crematarum cinis cũ melle oblitus, oculis claritatem adfert, anginæ eo commodè perunguntur: vuæ & tonsillarum inflammationibus hoc cinere succurritur. Et ipsæ & pulli exiccati, si drachmæ pondere ex aqua bibantur, hos iuuant, qui anginæ morbo conflictantur.*

Ebur. CAP. XLVIII.

E*Boris scobe illito paronychia sanantur. Vim adstringendi ebur obtinet.*

Suillus talus. CAP. XLIX.

S*Vis talus comburitur, dum è nigro albe cat: qui tritus & potus inflationibus colli, longísque torminibus medetur.*

Ceruinum cornu. CAP. L.

C*Eruini cornu cinis elotus, lini s ligulis epotus, prodest dysentericis, excreantibus sanguinem, cœliacis, regio morbo, & vesicæ doloribus*

bus cum tragacantha: fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contusum, crudo fictili, luto circunlito, & in furnum indito, vritur donec albescat: id cadmiæ modo elotum, vlceribus oculorum, & defluxionibus salutare est: infrictum dentes expurgat. Crudi cornu suffiti nidore serpẽtes fugãtur. feruefactum in aceto, si eo gingiuæ colluantur, maxillarum à dentitione dolorem adimit.

Eruca. CAP. LI.

ERucis, quæ in oleribus gignuntur, cum oleo peruncti, à venenatis bestijs feriri negãtur.

Cantharides. CAP. LII.

E Frumentis congestæ cantharides ad recondendum idoneæ sunt, quæ fictili vase nõ picato conduntur, & raro linteo obligato ore, & deorsum conuerso suspenduntur super aceti feruentis quàm acerrimi halitum, donec æstu exanimentur: postea lino transfixæ reponuntur. Potentissimæ omnes variæ, luteis lineis, quas in pennis transuersas habent, promissóq; corpore crassæ ac blattarum modo perpingues: sed inertes ac imbecillæ, quæ vnius sunt coloris.

Buprestes, & pinorum erucæ.

CAP. LIII.

SImili modo reconduntur buprestes, genera quędã cantharidũ, & pinorũ erucæ: quæ supra cribrum suspẽsum feruenti cinere paulisper intostæ, reponũtur. Vis omnium communis ero-

dere, vlcerare, calorem elicere: qua de causa admiscentur medicamentis, quæ lepras, feráſque lichenas & carcinomata sanant. Menses ciunt pessis emollientibus additæ. Aliqui cantharidas antidotis impositas, aquæ subter cutem auxiliari prodiderunt: argumento, quòd vrinam moueãt. Alij pennas pedésq; contra potarum veneficia, remedio esse tradiderunt.

Salamandra. CAP. LIIII.

SAlamandra lacertæ genus est, iners, variũ, quod frustra creditum est, ignibus non vri. Vim habet erodentem, calfactoriam, exulcerantem. Additur, vt cantharis, in medicamenta, quorum vis est exesse, & lepras abolere: similíq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pilos euellit. Exenterata, detractis pedibus & capite in melle seruatur ad eundem vsum.

Araneus. CAP. LV.

ARaneus, quem holcum, alij lycon, id est, lupum vocãt, subactus cum splenio, & linteo illitus, prolatúsq; vtriusq; temporibus aut fronti, tertianos circuitus persanat. Tela eius imposita sanguinem sistit, vulnera, quæ summam cutem occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterum aranei genus, qui candidam, tenuem, densámq; telam orditur: quẽ in aluta ligatum, & lacerto appensum, quartanis circuitibus mederi narrant. Decoctus ex rosaceo, & infusus, aurium doloribus auxiliatur.

Lacerta. CAP. LVI.

LAcertæ caput intritum, & appositum, aculeos, & omnia corpori infixa extrahit: varos, formicantes verrucas, & pensiles, quas acrochordonas vocãt, tollit. Iecur exesis dentibus coniectum dolores finit. Si diuulsa admoueatur, ictis à scorpione leuamentum præstat.

Seps. CAP. LVII.

SEps, quam aliqui lacertam chalcidicam vocarunt, in vino pota morsus suos sanat.

Scincus. CAP. LVIII.

*SCincus aut Aegypti, aut Indiæ, aut rubri maris alumnus, quãuis inueniatur in Lydia Mauritaniæ. Est autem terrestris crocodilus, sui * generis, sale inueteratus cũ nasturtio. Aiunt carnes, quæ renes amplectãtur, id sibi virium vendicasse, vt si drachmæ pondere libãtur, venerem accẽdant. Verùm decocto lentis cũ melle aut semine lactucæ cum aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.*

* ἰδίοις γένους ταριχευόμενος ἐμ καρδάμοις.

Terreni vermes. CAP. LIX.

TErreni vermes impositi, præcisos neruos glutinant, tertianas discutiũt: decocti cum anserino adipe, & infusi, affectis auribus medentur: cum oleo autem decocti, si in contrariam aurem instillentur, dentium doloribus præstant auxilium: triti in potu ex passo vrinam ciunt.

Mus araneus. CAP. LX.

MVs araneus dissectus, & impositus, sui

morsus veneficia luit.

Mures. CAP. LXI.

MVres, qui in domibus oberrant, concisos scorpionum plagis vtilissimè imponi, in confesso est: si inassatos infantes ederint, oris saliuam exiccari promittunt.

Lac. CAP. LXII.

LAc generatim omne boni succi est: corpus alit, aluum emollit, stomachum & intestina inflatione vexat: vernũ tamen dilutius æstiuo habetur, & è viridi pabulõ aluũ magis emollit. Probatur autẽ candidum, æquali crassitudine, quod vngui instillatũ cogitur. Aluum minus tentat caprinum: quoniã pecus hoc adstringentibus pabulis, robore, lentisco, & oleaginis frõdibus, & terebintho magna ex parte vescitur: inde stomacho accõmodatissimũ reddi solet. Ouillũ autem dulce, crassum, & præpingue, non vsqueadeò vtile stomacho. Bubulum tamen, asininum, & equinum, ventri magis idonea: sed ipsum turbant. Quibus in locis pecora, scãmoniam, veratrum, clematidẽ, aut mercurialem pascũtur, lac omne ventrẽ & stomachum subuertit. quale in Iustinis mõtibus esse, à nobis proditũ est. Siquidẽ capræ, quibus candidum veratrũ pabulo fuerit, primo foliorum partu euomunt: & eorũ lac haustum nauseam creat, & stomachũ in vomitiones effundit. Ventrem adstringit lac omne decoctũ, præcipueq; candentibus calculis marinis exustũ:

&

& in summa, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præsertim fauciũ, pulmonis, interaneorũ, vesicæ, & renũ: foris verò cõtra pruritum cutis, eruptiones papularũ, & vitiatos corporis succos, recẽs cum melle crudo, addito sale, datur exigua aqua dilutũ. Minus inflat quodcũq; semel feruefactum. Decoctũ cum calculis marinis ad dimidias, vlcerosas vẽtris fluxiones adiuuat. Lac quodcunq; serum cõtinet implicitum, quod vbi discessit à lacte, multò potẽtissimum ad purgatiões redditur. Datur quibus sine acrimonia volumus deiectionem moliri, vt melãcholicis, comitialibus, lepris, elephãtijs, & erũpentibus toto corpore papulis. Ex omni lacte fit, quod schistũ, id est scissile, appellant. Lac autẽ fictili nouo feruet, ramóq; ficulneo recenti mouetur, insparsis, postquam bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulsi cyathis, quot sunt heminæ lactis: ita enim serescẽs liquidũ ab eo diuiditur, quod in caseum concreuit. Sed cùm feruet, ne superfundatur, conueniet spongia ex frigida continuò fictilis labrũ detergere, sextariúmq; argenteũ frigidæ aquæ plenũ demittere. Bibitur heminis per interualla singulis, vsque ad quinas, ita vt intercedentibus spatijs potãtes ambulent. Lac autem recens efficax est contra rosiones vstionésq;, ab exitialibus medicamẽtis factas: vti à cantharidibus aut salamandra, bupreste, aut pinorum eruca, hyoscyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero. præser-

tim bubulũ ad id eximiè confert. Gargarizatur autem exulceratis faucibus, tõsillísq;. Asininum peculiariter collutos dentes gingiuásq; stabilit. Fluxiones alui, si vlcera sentiantur, tenemósq;, ouillum, bubulũ, aut caprinũ cum marinis lapillis decoctum, sistit: per se autẽ & cum hordeacea ptisana aut halicaceo cremore infusum magnopere intestinorũ rosiones mitigat: exulceratæ vuluæ immittitur. Humanum lac dulcissimum est, & maximè alit: mammis autẽ exuctũ, prodest tabi, & stomachi rosionibus: contra haustum leporem marinũ præsidio est: oculis cruore ex ictu suffusis cum thuris polline instillatur: podagricis vtile est, cum meconio, & cerato illitũ. Lac omne respuendum splenicis, hepaticis, comitialibus, vertiginosis, & neruorum vitio laborãtibus, febriculosis, & capite dolentibus: nisi si quis interdum purgationis gratia, vt ostẽdimus, schistum præbeat. Primi paræ canis lacte perunctos narrant glabrescere: potum contra venena antidoti vicem obtinet, abortus mortuos expellit.

Caseus. CAP. LXIII.

CAseus recens sine sale sumptus alit, stomacho vtilis est, & facilè in membra delegatur: corpus auget, aluum modicè emollit: alius tamen alio præstantior, pro natura lactis, à quo cõficitur. Decoctus autem, & expressus, déinde inassatus, aluum sistit: illitus, oculorum inflammationibus, & sugillatis prodest. Qui verò recens

salit

salitus est, minus alimenti præbet: corpus aptè minuit, stomacho aduersatur, negotium ventri interaneisq; exhibet: vetustiore sistitur aluus. Sero, quod à caseo manauit, quàm optimè canes aluntur. Quod hippacem vocãt, caseus est equinus: ea virus redolet, magnopere alit, bubuloque proportione respondet. Nec desunt, qui hippacen, equinum coagulum appellarint.

Butyrum & eius fuligo. CAP. LXIIII.

E Lacte pinguissimo probatũ sit butyrũ, quale ouillum est: fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Butyrũ natura oleosum est & emolliens: vnde largius epotum, ventrẽ resoluit: prodest, vbi oleum nõ adfuerit, contra venena. Cum melle si infricetur, dentitiones adiuuat: gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emẽdat. Illitũ foris capaciora alimentorum facit corpora, & ab albidis pustulis per summa scatẽtibus asserit. Contra inflammationes & duritias vuluæ, quod nec virus resipit, nec vetustatem sentit, butyrũ efficax est: dysentericis, et coli exulcerationibus infunditur: in medicamẽta addi solet, quæ pus mouẽt: vtile præsertim cũ nerui, aut cerebri mẽbranæ, vesicæ ceruix, vulnera acceperit. Id autem purgat, replet, carnẽ creat, ab aspide percussis vtilissimè imponitur. Recens obsonijs additum olei vicem pensat, & adipis vice fungitur in bellarijs. Colligẽdæ ex eo fuliginis ratio hæc est. Butyrũ in lucernã no-

uam ingeſtum accenditur, fictiliq; operculato quod supernè in siphunculi speciem desinat, & infima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur, & subinde aliud in absumpti locum sufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quem facere institueris: penna post deraditur ad vsus. Eius effectus est in medicamētis oculorum, exiccare & adstringere: fluxiones cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

Medicina lanarum. CAP. LXV.

SVccidæ lanæ molles, è collo feminibúsq; laudatiſsimæ habentur. Subueniūt inter initia vulneribus, percuſsis, desquammatis, liuidis, oſsibus fractis, aceto, oleo aut vino imbutæ: siquidē facile succos combibunt quibus immergūtur, & ob pecudum sordem [sic enim æsypum vocant] emolliunt: capitis, stomachi, aliarúmq; partium doloribus, cum aceto & rosaceo efficaciter imponuntur. Crematarum lanarum cinis crustas obducit, excrescentias in carne cohibet, & vlcera ad cicatricem perducit. Mundæ autem & carptæ, in fictili crudo, cæterorum more, vrūtur. Nec secus fimbriati marinarū purpurarū flocculi cremari solent. Aliqui cum sordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodémq; modo vrūt. Alij in fictili oris patuli, verucula inter se distātia componunt, & concerptas carminatásq; lanas oleo ita suffusas, vt ne stillare quidē poſsint, aſsulis tedæ subiectis, & eisdem lanisq; permuta

tim

tim interstratis, leuiter succendunt, & vstas tollunt: quod si è teda pix, pinguitudóve vlla profluxit, collecta reconditur. Lauatur ad oculorum medicamenta: cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & considere patiuntur: idq; sæpius, mutantes aquam, donec linguam adstringat, nec mordeat.

Oesypum. CAP. LXVI.

OEsypum vocant Græci, succidarum lanarum pinguitudinem. Cuius parandi ratio hæc est: Succidæ molles, radicula non curatæ, calida aqua lauantur, & quibuscunq; sordibus expressis, & in labellum æris ampli coniectis, aqua infunditur, magnóq; impetu ligula, vti respumet, agitatur, aut lignea rude validiusculè conturbatur, quò largius sordida spuma colligi possit, déinde marina respergitur, considente pingui quod supernatabat, collectóq; in altero fictili vase, denuò aqua in labellum fusa agitatur: spuma iterum mari perfunditur, & demum eximitur. Hoc tantisper fieri solet, dum consumpta pinguitudine nihil prorsus spumæ extet. Collectum œsypum manibus emollitur, & si qua insedit spurcitia, confestim demitur: exclusáque sensim omni aqua, recétíq; affusa, manibus misceatur, donec admotum linguæ œsypum adstringat leuiter, nec mordeat, atq; pingue candidúmq; spectetur: tum in fictili vase conditur. Verùm omnia feruido sole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigi-

da aqua eluunt, & manibus, non secus atq; ceratum mulieres, confricant: ita enim candidius redditur. Alij elotis lanis & sordibus quibuscũq; exemptis, ac lento igne in æneo vase ex aqua decoctis, pingue quod supernatat collectum, aqua, vt diximus, lauãt: colatúmq; in fictilem patellã, quæ calidam aquam contineat, linteo operiunt, atq; Soli mandant, donec calidum fiat, & satis crassum. Alij bidui spatio aquam effundunt, nouámq; adijciunt. Melius est læue, radicula non curatum, quod succidarũ virus oleat, & si manu in concha fricetur cũ aqua frigida, albescat, nihil in se duri aut cõcreti habens: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. Oesypum excalfacit, explet vlcera, & emollit: præsertim sedis ac vuluæ, cum meliloto & butyro: in vellere appositũ, menses & partus euocat, vlcera non aurium modò sanat, sed & genitalium cũ anserino adipe: cõtra erosos angulos oculorum, scabiosósq; genas, quæ occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax est. In testa noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinem amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, vti demonstrauimus: quæ in oculorum medicamenta commodè addi solet.

Coagulum. CAP. LXVII.

LEporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorũ morsibus, cœliacis, dysentericis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur. Sanguinẽ in gru

mos

mos concretum discutit. Post menstruas purgationes appositum vuluæ cum butyro, præstat mulieribus vt concipiant: potum vero partus enecat, & à puerperio, pariendi spem adimit. Equi coagulum, quam hippacen aliqui vocant, priuatim cœliacis dysentericísq; conuenit. Hœdi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, cerui, vituli, bubalíque coagula similes naturas sortiuntur. contra aconiti potum in vino, & concretum lac in aceto, conuenienter assumuntur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus admotum, partus spem intercipit. Vituli marini, castorei vires repræsentat: comitialibus, strangulatis vuluis, potu conferre existimatur. Sed si sit vituli marini, hoc experimentum est: aqua inspergitur, qua paulisper cùm alterius animantis, cum præcipuè agni coagulum, maduerit: nam si erit syncerum, statim liquescit in aquam: sin minus, consimile permanet. Excipitur autem catulis, qui nondum natare possunt. In summa, coagulum omne dissipata cogit, & coacta dissoluit.

Adeps. CAP. LXVIII.

ADeps anserinus aut gallinaceus recens & sine sale conditus, ad vuluæ vitia proficit: sale inueteratus, & qui temporis spatio acrimoniam concepit, vuluæ inimicus est. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demissus, quæ altero tantopere capacior sit, quantus sit modus adipis, quem curare institueris. obstructo diligen-

ter

ter vase, flagrantißimo Soli exponitur: eliquescens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis absumatur, mox loco vehementer frigido reconditur, et ad vsus digeritur. Alij fictile fulciunt super aquam calidam, aut tenuem & elanguidam prunam, quæ Solis vice pēset. Est & alia curandi ratio: Exemptis membranis teritur, coniectúsque in ollam eliquatur, adiecto minuti salis momento: mox lineo colo transfusus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ laßitudines & fatigationes leuāt. Suillus adeps & vrsinus hoc curantur modo: Recens, præpinguis, renibus potißimū detractus, in largiore aqua cœlesti, & quàm frigidißima, exēptis tunicis, diligentißime manibus confricatur, & exprimendo fermè siccatur, subindéq; noua aqua abluitur: cæterùm fictili capacitatis duplæ inditus, in aquam demergitur, & subditis leuibus prunis spatha mouetur: eliquatúsque colo transfunditur in aquam: vbi verò refrixit, & guttatim aquā omnē exclusit, in prælotum fictile demittitur, et infusa aqua leniter eliquari debet, & manu deprimi, quò facilius fæculentū virus pessum eat: postea in pilam spongia madefactam transfunditur. Vbi coire cœpit, residens in imo sordes eximitur. Tertiò citra aquam eliquatur, repurgatúsq; fictili benè operculato, per quā frigidis locis reponitur. Hircinū seuum, ouillum, ceruinúmq; ita curato: Elotum ex his quodcūq;,

tunic

tunicis,(vt in suilli mentione dictum est) exemptis, pilæ emolliendum tradito, ac manibus fricato, affusa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum virus excernatur, aut pingue aliquod innatet, sed nitida spectetur. Deinde in ollam fictilem cōijcito, & adiecta aqua, vt superemineat, leui pruna liquefacito, & moueto, atq; in aquam colato: cúmq; refrixerit, iterū in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus facito. Tertiò sine aqua liquefactum, in perfusam liquore pilā colato, refrigeratūq;, vt in suilli ratiōe diximus, recōdito. Bubulum autē seuū, renibus maximè detractum, exēptis mēbranis, aqua marina ex alto petita eluendum est: mox in pila tundendum diligenter, affusa maris aqua. Cùm verò dissolutum fuerit, in fictilem ollam conijciēdum, & marina aqua, quæ non minus dodrante superemineat, proluendum, decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad singulas seui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis: excolatumq;, detractis quæ pessum ierāt sordibus, in nouo fictili reponendum: opertumq; Soli interdiu credendum, vt ad candorem reducatur, & odoris virus euanescat. Priuatim taurorum pingue sic curari debet: Renibus euulsum pingue profluēte amnis aqua abluito, detractísq; tunicis, fictili nouo, postquā exiguum salem insperserit, liquefacito: dein in nitente aquā excolato, & vbi concrescere cœpit, manibus iterum

rum confricando vehemẽter lauato, aqua sæpius infusa refusáq;, donec quàm optimè elotũ videatur: rursus in olla cũ pari modo vini odorati decoquito, & cùm iterum efferbuerit, dempto ab igni vase, ibidem sinito pernoctare: postridie si grauiter adhuc oleat, noua olla repetitũ, vino odorato perfundatur: eadem quæ prius fiant, dum omne virus euanescat. Colliquatur & sine sale, præsertim affectionũ earũ causa, quibus sal aduersari solet, sed ita paratũ nõ magnopere albescit. Eodem modo pardorum ac leonum pinguia curari oportet. Taurinum autem et vitulinum pingue, necnon ceruinum, atque etiam huius animalis medulla, odoramẽtis imbuitur, hac ratione: Pingue, quod odoratum reddi debet, demptis, quæ diximus modò, membranis, elotum & vino quàm odoratissimo, nulla maris aqua diluto, feruefactum, pernoctare sinitur: alterũ id genus vinum eadem mẽsura infunditur, colliquatur, et exquisiti colatur: nouémque eius heminis, iunci Arabici septẽ drachmæ adiciũtur. Quòd si ipsum odoris fragrantioris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmæ, cum paribus palmæ, calami, & casiæ modis adduntur: & xylobalsami, aspalathi singulæ drachmæ: cinnamomi, cardamomi, & nardi, singulæ vnciæ: omnia exactius tunduntur, & affuso vino odorato, in vase operto, quod supra carbones firmiter collocatum sit, ter efferuescunt, & semoto ab igne vase inibi pernoctant:

ctam: postridie vinum effunditur, aliúdq; generis eiusdem adijcitur. Ter simili modo bene cōferuescat. Deinde, matutinis exempto adipe vinū effundatur, & abluto vase, si quid imo sul sidēs hæsit, detergatur. Postremò eliquatū pingue & excolatum, ad vsus reconditur. Hoc autē modo odoramentis imbuitur, quod antea curatum est. Verùm antè dicta prius inspissari solent, quò facilius sibi odoramētorum vires adsciscāt. Itaque assumens quodcūq; horū voles, cum vino feruefacito, impositis vnà myrti ramulis, serpyllo, cypero, itē aspalatho plenius tuso. Aliqui tamen ad hūc vsum, vno duntaxat horū contēti sunt. Cùm autē ter efferbuit, exemptū leniter, & linteo colatū, aromatis, vti expositū est, imbuitur. Adipibus spissamēta sic fiunt (quēcunq; acceperis, oportet vt recens tundatur) Syncerus & sanguinis expers adeps, reliquas habens notas, quas sæpe retulimus: in ollam nouā demittitur, infuso vino albo, vetere, odorato, quod semipedis altitudinem superet: lento igni feruescat, dum vernaculus odor aboleatur, planéq; vinum redoleat. At vbi deposito vase refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo vini eiusdem sextarij, & seminis loti, eius, inquā, cuius è ligno ludicræ tibiæ factitantur, tusi minæ quatuor adijciūtur: lento igni subinde miscendo decoquuntur: cúmq; odoris virus euanuerit, excolatúsque adeps refrixerit, vna contusi aspalathi mina, cum amaraci-

ni flo

ni floris minis quatuor, et vetere vino subigitur. Nocte vna hæc odorem rapiunt, combibũntve. Postridie in fictilem ollam tricongialẽ ea omnia cum adipe iniecta, additis sextarijs tribus vini, vnà feruescunt, quousq; & vim & odorẽ spissamentorum adeps ipse contraxerit: qui eliquescẽs colatur, & reponitur. Quòd si maiorem odoris fragrãtiam efflagites, drachmas octo quàm pinguißimæ myrrhæ vino maceratæ, quod multos in annos asseruatũ est, misceto. Gallinaceus anserinúsq; sic odoribus imbui solent: Cuiusuis eorum percurati sextarij duo fictili olla excipiuntur: erysisceptri, xylobalsami, palmæ elatæ, et calami planè contusi, singulorum sescuncia admiscetur: vini Lesbij veteris cyathus vnus adijcitur: ea ter efferuescũt prunis, mox vase sublato ab igne, die noctúq; refrigerantur: postridie liquata per linteũ crassum, mundum in vas excolantur. Vbi verò adeps coierit, cõcha excipitur, fictilíq; nouo densius operto per frigidis locis reponitur. Hyberno tempore id instituere oportet: æstate siquidẽ pinguia non coguntur. Nec desunt qui Tyrrhenicæ ceræ momentum adijciant, quò facilius in vnum corpus omnia coalescant. Eadem ratione suillus adeps & vrsinus, cæteríq; id genus, odoramentis imbuũtur. Verùm sampsuchi odorẽ adeps ipse repræsentabit hoc modo: Curati quàm optimè adipis, præsertim taurini, mina vna, tẽpestiníq; sampsuchi exquisitè cõfracti, sesquimina misceu

scẽtur, & inſperſor largiore vino digerũtur in of
fas, quæ in vaſe cooperto nocte quieſcunt: matuti
nis in fictili olla leuiuſculo igni, affuſa aqua, leui
ter coquuntur: dúmq; ſuum adeps odorẽ exuerit,
defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet:
postero die deterſa ſorde, quæ peſſum ierat, ſam-
pſuchi, vt dictũ eſt, contuſi iterũ ſeſquimina prio
ri pastillo adijcitur, eodémq; modo in offas cogi-
tur: alijs quæ diximus peractis, decoquitur & co
latur: & ſi qua fundo hæſit, ſpurcitia, deraditur,
& frigido loco reconditur. Si quis tamen incura
tum adipẽ anſerinũ, gallinaceũ, aut vitulinũ, à
putredine tueri velit, ita faciendũ eſt. Quemuis
adipẽ diligenter elothum & ſiccatũ in vmbra ſu
per cribrũ, per lintea munda manibus vehemen-
ter exprimat, linóq; conſutum vmbroſo in loco ſu
ſpẽdat, & poſt multos dies noua charta inuolu
tum, frigido loco recondat. Pinguia autẽ indito
melle vindicantur à putredinis vitio. Vis omniũ
eſt excalfacere, mollire, rarefacere. Taurinus a-
deps, bubulus, & vitulinus aliquantum adstrin
gunt: earundem virium cõpos leoninus: nam reſi
ſtere eũ aiunt ijs, qui inſidias moliũtur. Ceruino,
elephantinóq; perunctos, ſerpentes fugiunt. Ad-
ſtringentior eſt caprinus: qua ex cauſa decoctus
cum polẽta, rhoë, & caſeo, dyſentericis datur, &
cum ptiſanæ ſucco infunditur. Ius decocti phthi-
ſicis in ſorbitionibus prodeſt. Datur quoq; vtili-
ter ijs qui cãtharidũ venena hauſerũt hiroinus,

vt qui validißimè discutiat: podagricis auxiliatur, cũ fimo capræ & croco impositus: huic proportione respondet ouillus. Suillus verò cõtra vuluæ & sedis vitia idoneus est: ambustis igni medetur. Esue vetustißimus quisq; sole conditus excalfacit, & emollit: elotus vino pleuriticis prodest. Cinere aut calce exceptus, inflãmationibus, fistulis, ac tumoribus succurrit. Asininum tradunt cicatrices corporis cõcolores reddere. Anserinus gallinaceúsq; cõueniunt mulieribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandã faciam, & contra aurium dolores. Vrsinum constat raptos vitio alopeciæ capillos restituere, pernionibus subuenire. Vulpinus medetur aurium doloribus. Fluuiatilium piscium pinguia perunctis oculis claritatem afferunt, si in sole liquescant, & melli admisceantur. Viperæ adeps contra oculorum hebetudines suffusionésq; efficax est, addita cedria, melle Attico, & pari oleo vetere, pilos alis euulsos perunctis radicibus recens & per se illitus obliterat atque renasci non patitur.

Medulla. CAP. LXIX.

Laudatißima est ceruina, mox vitulina, post hanc taurina, dein caprina, & ouilla. Colliguntur æstatis exitu, cũ appetit autumnus: quippe cùm aliis anni temporibus concrementum sanguinis, & veluti caro friabilis, in oßibus inueniatur: nec facilè cognosci potest, nisi quis eam oßibus extrahat & recondat. Omnes medullæ molliunt, calfa-

calfaciunt, rarefaciunt: vlcera explent, ceruina perunctos venenata fugiunt. Curantur recentes, adipis modo, aquæ resperfu subactæ, selectisq; ossibus tantisper elotæ, & in linteum expressæ, donec aqua syncera emanet: & detersa sorde pēna, si qua innatet, liquatæ in duplicato, vase in pilā exprimūtur: & vbi coiere, omni fæce, quæ ad ima sidit, derasa, fictili nouo reponuntur. Quòd si libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anserū & gallinarum adipe demonstrauimus.

Fel. CAP. LXX.

F*El omne curatur hoc modo: Recens præligato ore folliculi lino tādiu dimissum in feruentem aquam, dum quis spatium triū stadiorū percursaret, mox exēptum siccatur vmbroso loco, aspe rginem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci solet, ligatum lino in vitreum vas, quod mel habeat, immittitur: circūuoluto ad os vasis lini principio, & operto vase recorditur. Est enim vis omnium acris & excalfaciēs intensis tamē & remissis viribus differunt: siquidem præstantius in effectu esse videtur fel marini scorpionis, & piscis qui callionymus appellatur, marinæ testudinis, hiænæq;: item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & syluestris capræ: quod priuatim prodest contra suffusiones incipientes, & oculorum caligines, argem as, & genarū scabritias. Ouillo, suillo, hircino, atq; vrsino, taurinum multò efficacius.* Felle *omni persa*

cilē, præsertim infantibus, deiectionē quis molietur, si intinctum eo tomentū aut fimbriā sedi subijciat: Priuatim taurino anginæ cū melle perunguntur: sedis vlcera sanat, & ad cicatricem vsq; perducit. Idem auribus fractis, & purulētis cum muliebri lacte aut caprino instillatum, medetur: & sibilo earundem ex porri succo. Admisceri insueuit vulnerarijs emplastris & circūlinitionibus, quæ contra venenata parantur. Phagedænicis vlceribus, colis & scroti doloribus, ex melle prodest: lepras, furfures cū nitro & terra cimolia quàm optimè purgat. Ouillum & vrsinū contra eadē pollent, verùm inefficacius hæc præstāt. Vrsinum eclemate comitiales adiuuat. Fel testudinum anginis, & inore infantiū nomis prodest: naribus inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarum felle peculiariter peruncti lusciosi sanantur. Hircinum idem obit munus, thymia abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra auriū vlcera, reliquáq; omnia, magno vsu assumitur.

Sanguis. CAP. LXXI.

SAnguis anseris, anatis & hœdi, vtilissimè in antidota miscentur. Palūbi autē, turturis & colūbæ, necnon perdicis, oculis cruore suffusis, & recentibus eorum vulneribus, lusciosisq; illinuntur. Peculiariter columbæ sanguis, cruorē membranis cerebri erùmpentem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis sanguis inassatus sartagine,

ne, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit: in vino potus contra toxica efficax est. Leporinus sanguis ita vt tepet illitus, vitia cutis in facie, lẽtiginésq; emaculat. Caninus commodè ad his bibitur, quos efferata in rabiem bestia momorderit: contra epotum toxicum auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradũt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino & leporis coagulo cuminóque cõtra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena, conuenienter bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias discutit, emollítque. Sanguis equarũ, quæ admissuram expertæ sunt, in medicamẽta additur, quæ erodunt, septica vocant. Sanguine chamæleonis genarũ palpebras euelli creditum est. Hoc enim viridium ranarum sanguine præstatur. Mẽstruus sanguis fœminarum, circunlitu conceptum inhibere existimatur, aut si omnino mulier menstrua supergrediatur: leuat podagræ dolores & ignem sacrum illitus.

Fimum. CAP. LXXII.

ARmentariæ bouis fimũ, si recens admoueatur, vulnerum inflãmationes mitigat: folijs autẽ inuoluitur, & calfactũ cinere feruenti superponitur. Coxendicis cruciatus fotu compescit: illitum ex aceto duritias, panos, & strumas discutit. Priuatim suffitu fimi, quod à masculo boue redditum est, procidentes vuluæ reprimuntur: accensi nidore culices abiguntur.

Fimum caprarum, præsertim in montibus degentium, potum in vino, regium morbum emendat: menses cit cum odoramentis haustum, & partus euocat: tritum in farinam, & impositum lanis cum thure, fœminarum profluuia sistit, cæterósq; sanguinis impetus ex aceto cohibet: medetur alopeciis exustum, & cum aceto aut oxymelite illitum: cum axungia verò impositũ, his, qui podagra tentantur, auxilio est. Caprillum in aceto decoctum imponitur serpentium morsibus, vlceribus quæ serpunt, igni sacro, & parotidibus. Vtilem ischiadici vstionem hunc in modum accipiunt: In eo interstitio vbi pollex brachiali committitur, caua veluti lacuna subsidet, in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde sigillatim feruẽtes stercoris caprini pilulæ imponũtur, dum vapor per brachium ad coxã sentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare: adustio id genus Arabica appellatur. Ouillum ex aceto illitum sanat epinyctidas, clauos, pensiles verrucas, thymos, & ambusta igni, rosaceo cerato exceptum. Fimum suis syluestris aridum, in aqua aut vino potũ, reiectiones sanguinis sistit: vetustũ lateris dolorem mulcet, ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur, luxatis cũ cerato rosaceo medetur. Tam asinorum quàm equorum fimum siue crudum siue crematũ, addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armentarij, qui herba pascitur, siccum fimum liquatum in vino, mox

potum,

potum, contra scorpionũ ictus magnopere auxiliatur. Columbinum vehementius & excalfacit & vrit: cum hordeacea farina mistum strumas ex aceto discutit: carbũculos emarginat, tritum cum melle, lini semine & oleo: ambustis igni medetur. Gallinaceum verò omnia eadem, sed inefficacius præstat: priuatim tamen contra venena fungorum, & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. Ciconiæ fimum, si ex aqua hauriatur, comitialibus prodesse credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto, & illitum, adopeciis medetur: cum thure & mulso calculos expellit: subditæ infantibus muscerdæ, alui deiectionem promouent. Caninum quod flagrantißimo canis sydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua potũ, sistit aluum. Humanum stercus illitum, vulnera ab inflãmatione vindicat, & oliter intumescere non patitur: sed ea statim glutinat, sicco ex melle anginæ perungi commodißimè traduntur. Terrestris crocodili fimum, crocodileam vocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitorémq; seruat. Optima est candidißima & friabilis, amyli modo, minimè põderosa, in humore statim eliquescens: quæ cũ teritur, fermenti acorem quadámtenus refert. Adulterant eam sturnorum fimo, quos captos oryza pascunt, ipsúmq; non dißimile vendũt. Alij amylum aut cimoliam miscent, & adscito anchusæ colore per rarũ cribrum paula-

tim exprimunt, vt se contrahat in vermiculorũ speciem: qui siccati pro crocodilea veneunt. Inter omnes conuenire inuenio, humanum stercus cani númque gutturi impositum, anginis auxiliari.

Vrina. CAP. LXXIII.

HVmanam vrinam suam cuiq; bibere, cõtra viperæ morsus, ac venena, incipientémque aquam inter cutẽ proderit: scorpionis, viperæ marinorum, draconísque morsus ea cõuenientißimè fouentur. Canina ad perfundendos canis morsus idonea est. pruritus & lepras nitro addito expurgat, sed vetus vlcera capitis manãtia, furfures, psoras, & feruidas eruptiones, multò magis abstergit: nomas, & præcipuè genitalium, cohibet: auribus infusa manans pus supprimit: decoctáq; in calyce mali punici, earum vermiculos abigit. Pueri impubis resorpta vrina, orthopnoicis auxiliatur: decocta in æreo vase cum melle emẽdat cicatrices, argema, caliginésque, ex ea & cupro idoneum auri ferrumen cõficiũt. Quod in vrina subsidit, illitu ignem sacrum mitigat: feruefactũ cum ciprino, inditúmque, vuluæ dolores mulcet: strangulatus leuat, genas deterget, oculorum cicatrices expurgat. Taurina, si cum myrrha instilletur, aurium dolores lenit. Aprina viribus eisdem prædita est: priuatim comminuit vesicæ calculos, & potu expellit. Caprina ad aquam quæ cutem subijt, cum nardi spica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinámque per aluũ

extrah

extrahit, aurium doloribus instillata medetur. Asinina traditur renũ vitijs mederi. Lyncis vrinam, quam lyncurium appellant, simul ac excernitur, glaciari coiréve in calculi duritiam, vulgò creditum est: quare quod de ea proditum est, vanum esse conuincitur. Est enim quod à nonnullis vocatur succinum pterygophoron, ideo dictum quòd pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua, stomacho aluóq; fluxione laboranti conuenit. Asininæ vrinæ potu renum vitia sanari traduntur.

Mel. CAP. LXXIIII.

PRincipem locum obtinet mel, quod Atticæ regionis est, præcipuè ex Hymetto, mox Cycladibus insulis, & è Sicilia, cognomine hybleum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, nec humectum, graue, & minimè fluxum, quod obsequacem lentitiam non facilè abrumpitur. tractúmque resilit in digitos. *Mellis probatio qualis.*

Mel abstergẽdi vim habet: ora venarum aperit, humores euocat, qua ratione in sordida vlcera sinúsque commodißimè infunditur. Decoctum atque impositum, abscedentem carnem glutinat, medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitum, item aurium sonitui & dolori, cum foßili sale trito, tepidum instillatur: lendes & fœda capitis animalia illitum necat, nudam glandem recutitis operit, præsertim quæ circuncisione aperta non est, si melle præputium à balineo triginta diebus emoliatur: oculorum cali-

ginem discutit, faucibus, tonsillis, anginæ collutum gargarizatúmve medetur: vrinā ciet, auxiliatur tussi, & à serpente percussis: cõtra haustum meconium, cum rosaceo calidū assumitur: aduersus venena fungorū, & rabiosi canis morsus linctum aut potum proficit: crudum tamen aluū inflat, tussim lacessit, & ea de re despumati vsus aptior est. Primatum tenet in mellis genere vernum, deinde æstiuum: hybernum verò, vtpote quod crassius cõstet, deterrimū reputatur, ceraginis halitum expirat. Quod in Sardinia gignitur mel, amarum est: quoniā apes inibi absynthio vescantur quo vitia cutis in facie & maculæ aptissimè perunguntur. Heracliæ in Ponto quibusdā anni tēporibus, propria quorundā florum dote, mel conflatur: quod qui edêre, mente ab alienantur, ac sudore diffluūt. Remedio sunt, esitata ruta, et salsamenta, aut epotum mulsum, resumpta, quoties vomitione reyciūtur. acre autem est, & olfactu sternutamenta mouet. Quod cum costo illitum, fœminarum cutem emendat, & cum sale sugillationes rapit. Est & aliud cõcreti mellis genus, quod saccharon nominatur. In India verò, & felici Arabia in arundinibus inuenitur: salis modo coactum est, dētibus, vt sal, fragile, aluo idoneum, & stomacho vtile, si aqua dilutum bibatur: vexatæ vesicæ renibúsq; auxiliatur, illitum ea discutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt.

Mel Sardoum amarum.

Saccharum.

Cera,

Cera. CAP. LXXV.

CEra optima est subfulua, suppinguis, pura, odorata, & halitum quadámtenus melleum referens, natione Pontica, aut Cretica. Secundum locum obtinet candicans, & suapte natura pinguis. Candida fit hoc modo: Ex ea radunt album syncerúmque, atque transfundunt in vas, quod satis habeat marinæ ex alto petitæ, inspersóque nitri mométo, decoquunt: cumq; iterũ tertióve inferbuit, separatum vas refrigerãt, ac ceræ pastillum eximũt, detersa sorde, si qua fortè adhæsit: tum denuò indita noua maris aqua feruet: vti retulimus: & vase dempto ex igne, fundũ ollulæ nouæ aqua frigida madefactũ, in cerã summam suspensa manu intingunt, quò celerius cõcrescat, & quàm minima portio extrahatur. Suscepto primo ceræ orbiculo, iterũ vasis imum aqua refrigeratum, tantisper in ceram immitti debet, dum tota excipiatur. Orbiculi lino cõsuti, interuacãte spatio suspẽdũtur, & interdiu, cõtinuò sub sole, noctu sub luna asperguntur, vsq; dũ perfectè albescant. Verùm si eximius ille candor desideretur, eadem factitari, & identidẽ recoqui operæpretiũ est. Nec desunt, qui pro marina, in muria quã acerrima semel aut iterũ excoquãt: déin laguncula tenui, rotũda, ansam habẽte, extrahũt postea orbiculos, substrato affatim cæspite herboso, insolant, donec candorẽ summum contraxerit. Præcipiũt hoc obeundum munus vere,

cùm

cùm sol remissa vehementia humorẽ pariat, vt nõ facilè liquetur. Cera omnis mollit, calfacit, mo dicè explet corpora: datur in sorbitione dysentericis, ac milij magnitudine decẽ grana ceræ hau sta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari.

Propolis. CAP. LXXVI.

PRopolis eligi debet flaua, odorata, styracem referens, in vehementi ariditate mollis, & mastiches more ductilis. Magnopere calfacit, & euocat: aculeos, & omnia infixa corpori extrahit, in vetere tussi suffita proficit, impetigines admota tollit: ea in aluneariorum foribus, cerosæ naturæ inuenitur.

Triticum. CAP. LXXVII.

OPtima è tritici generibus ad secundæ valetudinis vsus habentur, quæ recentia, et iam perfectè adulta, colorem luteum referũt: déin sequuntur trimestria, quæ nõnullis sitania nominã tur. Itaque cruda in cibis teretes tineas gignũt, canum morsibus prosunt, mansa & imposita: con fectus eorum similagine panis, plus alit, quàm cibarius, è trimestriũ farina panis leuiorẽ cibum præbet, & qui facilè in mẽbra demandetur. Farina eorum cũ hyoscyami succo illinitur aduersus neruorum fluxiones, quas Græci rheumatissmos vocant. Itẽ cõtra interaneorum inflationes, lentigines ex aceto mulso tollit. Furfures autẽ in acri aceto decocti, turgẽtes mammas sedant: viperarum ictibus auxiliantur, & torminosis prosunt

ſunt. Farinaceum fermentum calfaciẽdi, extrahendíq; vim habet. priuatim callos pedũ, clauóſq; extenuat, & cætera tubercula furũculóſq; ex ſale concoquit, & aperit. Sitaniorum farina, cõtra venenatos ictus cum aceto aut vino cõmodiſsimè illinitur: eadẽ ſi decocta in glutini modum delingatur, cruentis excreationibus proderit: contra tuſsim, & exaſperatas arterias, cum mentha & butyro decocta, efficax eſt. Tritici pollen ſi ex aqua mulſa, aut hydrelæo decoquatur, omnem diſcutit inflammationem. Panis & crudus, & coctus cũ aqua mulſa inflãmationes omneis illitu mulcet, cũ emolliat, & quadámtenus refrigeret: ſed herbis ſuccíſve huic rei accommodatis admiſceatur. Vetus panis aridus, adiectis conuenientibus, citam aluũ cohibet. Recens muria maceratus, illitu vetuſtas impetigines ſanat. Glutinum ex ſimilagine, & polline, quo chartæ glutinãtur, ſanguinem excreantibus prodeſt, ſi liquidus ac tepidum cochlearis menſura detur ſorbendum.

Hordeum. CAP. LXXVIII.

Hordeum optimum eſt candidum purúmq;: id minus quàm triticũ alit. Ptiſana tamẽ ob cremorem in decoctione redditũ, plus alimenti præbet, quàm polenta ex ordeo facta. Contra acrimonias atque gutturis ſcabritias, exulcerationéſq; pollet: quibus etiam triticea ptiſana præſidio eſt: ſed plus alit, magíſq; vrinã mouet. Lac abundè ſuppeditat, ſi cum fœniculi ſemine decocta

cta sorbeatur. Hordeum absterget, vrinam ciet, inflationem parit, stomacho aduersatur, tumore concoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulsa aqua cũ fico, vt inflãmationes collectionésque discutiat: duritias cum resina, & fimo columbarum concoquit: cum melioto autem, & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciant: aduersus intestinorum inflationes cum lini semine, fœnogræco, & ruta, illini iuuat: strumas cum pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri vrina, ad concoctionẽ perducit: & cum myrto, aut vino, aut malicorio, aut syluestribus pyris, aut rubo, alui profluuia sistit: podagricis inflãmationibus, cum cotoneis aut aceto prodest: decocta in acri aceto, modo quo hordeaceũ cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Cremor verò farinæ ex aqua, atq; cum pice, & oleo decoctus, puri mouendo est: cum aceto subactus itidem, & cum pice, contra articulorum fluxiones prodest. Farina ex his aluum cohibet, inflammationésq; mitigat.

Zythum. CAP. LXXIX

EX hordeo potus fit, cui Zytho nomen est. Is vrinam cit, renes & neruos tentat, membranis, præsertim cerebrum vestientibus, officit: inflationem parit, vitiosum succum creat, elephãtiasin gignit: perfusum Zytho ebur, obsequiosum & operi tractabile redditur.

Curmi. CAP. LXXX.

FIt & ex hordeo potus, quẽ curmi nominant,

eóque sæpe potu pro vino vtuntur: verùm dolorē capitis mouet, malum succū gignit, neruis nocet. Consimilia etiam potus genera ex tritico fieri solent, in Iberia, quæ occidentem spectat, & Britannia.

Zea seu semen. CAP. LXXXI.

Zea duorum generum est: vna simplex, altera in geminis putaminibus grana bina iuncta gerit, ob id dicoccos appellatur. Plus quàm hordeum alit, ori grata: digeritur in panificia, minus quàm triticum alens. *Vulgò spelta.*

Crassior farina. CAP. LXXXII.

Crimnon crassior est ex Zea triticóque farina, ex qua pultem faciunt. Abundè alit, facilè conficitur, aluum vehementius adstringit, si Zea, ex qua fit, prius torreatur,

Siligo. CAP. LXXXIII.

Eidem generi siligo adscribitur, sed minus aliquantò nutrit: in panes, vt Zea cogitur. Fit quoque è siligine crassior farina, quam Græci crimnom vocitant.

Athera. CAP. LXXXIIII.

Athera ex Zea fit tenuissimè molita: est autem sorbitio, quasi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplasmatis efficax.

Tragos. CAP. LXXXV.

Tragos quandam halicæ frugis figuram gerit: multò minus, quàm Zea nutrit, quòd multum aceris habeat: quare ægrius conficitur,

aluumq;

aluúmq; magis emollit.

Auena. CAP. LXXXVI.

AVena, genicula quædã habet, folio & stipula triticum imitatur, & in cacuminibus dependentes paruulas veluti locustas bipedes gerit, in quibus semẽ cõtinetur, vtile ad cataplasmata, vti hordeum. Pulte huius aluus sistitur, prodest tußientibus in sorbitione succus.

Oryza. CAP. LXXXVII.

ORyza frugum generis est in plaustribus riguísq; nascens. Mediocriter alit, sed aluum supprimit.

Halica. CAP. LXXXVIII.

HAlica fit ex Zea, quam dicoccon appellauimus: plus alit, quàm oryza: aluum magis cohibet, stomacho longè vtilior, decocta in aceto illitáque lepras tollit, vnguium scabritias extricat, incipientibus ægilopijs medetur. Decoctũ dysentericis, quos excruciat dolor, infusum, idoneum est.

Milium. CAP. LXXXIX.

MIlium in panes coactũ, minus cæteris frugibus alit, sistit pulte sua aluum, vrinã cit. Torretur milium, feruénsq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquísq; doloribus, si foueatur, auxilio sit.

Panicum. CAP. XC.

PAnicum, frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile, eodémque modo in panes

subig

ſubigitur: eoſdem habet vſus, minus tamen & nutrit, & ſtringit.

Seſama. CAP. XCI.

SEſama ſtomacho inutilis cibus, halitus grauitatem facit, quoties inter mãdendum cõmiſſuris dentium inhæſit: neruorum craßitiem illitu diſcutit, medetur auribus fractis, ambuſtis, inflãmationibus, coli doloribus, & ceraſtæ morſibus: capitis dolores, qui æſtuatione cõcitãtur, ex roſacea lenit: eadẽ efficit herba decocta in vino, præſertim inflammationibus oculorũ doloribúſq; prodeſt. Ex ea fit oleum, quo Aegyptij vtuntur.

Lolium. CAP. XCII.

LOlium, quod inter ſegetes naſcitur, molitũ, illitu nomas, putreſcentia vlcera, gangrænáſq; emarginat: ſanat cum raphanis, ſale & aceto feros lichenas, & ex aceto, & ſulphure viuo, lepras: ſtrumas quoque diſcutit, cum fimo columbino, & lini ſemine decoctum in vino: rumpit, quæ ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulſa, vtilißimè iſchiadicis illinitur: ſi cum polenta, thure, myrrha, aut croco ſuffiatur, conceptionem adiuuat.

Amylum. CAP. XCIII.

AMylum ex eo appellatum eſt, quòd ſine mola fiat. Optimũ ex trimeſtri, natione Creticum aut Aegyptium. Ratio faciũdi amyli hæc eſt: Purgatum trimeſtre triticum madeſcit quinquies die, &, ſi fieri poteſt, nocte: cùm

emollitum fuerit, effunditur sensim, sine agitatione, aqua, quò minus cremor vtilis vnà excludatur, vbi mollissimũ esse videtur, mutata aqua pedibus calcari oportet: rursus infusa, teri: tum demũ enatantes ibi furfures incerniculo eximẽdi, reliquúmq; quallo sportísq; siccatũ regulis nouis cõfestim torreatur flagrãtissimo in sole: nãq; si paulisper vdum maneat, acorem concipit. Contra fluxiones oculorum, pustulas, cauaq; vlcera efficax est: sanguinis reiectiones potu cohibet, exasperatas fauces lenit, lacti atq; olsonijs admiscetur. Fit etiam amylum ex Zea, quæ maceratur, ac eluitur vno aut altero die, & subactæ farinæ modo manibus subigitur: pressaq; feruẽtissimo in sole, vt antè retulimus, exiccatur: nullius in medicina vsus, ad alia tamen conueniens.

Fœnumgræcum. CAP. XCIIII.

FOenigræci farina vim habet emolliẽdi discutiendíque: in aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quàm externas inflãmationes, efficaciter illinitur: lienẽ cum aceto, & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarũ malis subuenit: & siue tumor, siue præclusio sit vuluæ, fouẽtur, & insident. Fœnigræci in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures, & manãtia capitis vlcera purgat: locus dilatat, & emollit; si cũ anserino adipe pessi vice subijciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillibus locis, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus tenesm

tenesmos, fœtidámq; dysentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, & myrto, capillos & genitalium cicatrices absterget.

Linum. CAP. XCV.

LInum vulgò notum est, cuius semẽ easdem, quas fœnumgræcũ, vires habet. Discutit, & emollit omnẽ intus foríſq; inflammationem, cũ melle, oleo, exiguaq; aqua decoctũ, aut melle cocto exceptũ: vitia cutis in facie varósq; crudũ tollit; illitũ cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duritiasq; discutit: vlcera, quæ serpunt, fauósque, cum vino decoctum expurgat: vngues scabros eximit, cum pari modo nasturtij & mellis: vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituatur: tussim lenit, venerem stimulat: si farina piperis, & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interaneorum vuluæq; erosionibus immittitur, alui excremẽta euocat, ad vuluæ inflammationes in desessionibus perquàm vtile.

Cicer. CAP. XCVI.

CIcer satiuum aluo idoneum est, vrinã ciet, inflationem parit, colorem cõmendat, menses ac partus expellit, lac auget, cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes testiũ, verrucosas informicationes, ad scabiem, vlcera capitis manantia, impetiginésq; : cõtra carcinomata, et vlcera, quæ cacoëthe vocantur, cum melle et hordeo prodest. Alterum genus arietinum nomina- *Cicer arietinũ.*

tur: vtrunque cit vrinas, dato cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus, eorum decocto. Lædunt ea exulceratam vesicam, & renes. In verrucarũ formicantium pensiliúmq; genere, prima luna singulis granis singulas tangunt, eáq; grana linteolo deligata abijci post se præcipiunt, ita decidere eas arbitrantur. Syluestre cicer, folijs satiuo simile est, odore acri, sed semine discrepat: idem quod satiuum præstat.

Faba. CAP. XCVII.

F*Aba inflationem excitat, ægrè cõcoquitur, tumultuosa somnia facit, tussi confert, carnẽ gignit, media calidi, frigidíq; natura. Decocta in posca, & cum suo cortice esitata, dysenterias, & cœliacorum profluuia sistit: cõtra vomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior cõtrahitur, si aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negotij stomacho exhibet, maiorémq; flatum parit. Lomentum eius & per se, & cum polenta illitũ, inflammationes, quas vulnus excitauit, mitigat: cicatrices cõcolores facit, turgẽtes grumoso lacte mammas, etiã si inflammatione tentẽtur, adiuuat: lac restinguit, furunculos, sugillata, parotidásq; cum fœnigræci farina & melle discutit: cum rosa autem, thure & oui candido, procidentes oculos, tumores, vuásq;, reprimit: subactum vino, suffusiones & ictus oculorũ recreat. Mãducata sine cortice faba, ad auertendas fluxiones, fronti illinitur: decocta in*

vino testiũ collectiones sanat: quò tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur: vitiliginem purgat. Fabarũ cortice illiti capilli, qui post euulsionem renascuntur, gracilescunt, & minus alimenti capessunt: cum polenta, scisso alumine, & vetere oleo impositi cortices, strumas discutiunt: decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas parteis diuisa, in quas suapte natura scinditur, imponi solet sanguinis defluxionibus ab hirudine concitatis: nanque eas supprimit, si semisecta apprimatur.

Faba Aegyptia. CAP. XCVIII.

AEgyptia faba, quã aliqui Ponticã vocant, in Aegypto plerunq; prouenit: in Asiæ etiam Ciliciæq; lacubus, inuenitur. Folia habet ampla* etiam si ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti craßitudine: florẽ roseũ, dupla papaueris amplitudine: & vbi flore exuitur, fert folliculos vesparum fauis similes, in quibus faba supra operculũ, bullantis ampullæ modo, prominet. Ciborion aut Cibotion ideò nominãt, id est arculam, quoniam seratur ipsa, humenti glebæ mandata, & ita in aquã demissa. Radice firmatur harũdine craßiore, quæ cruda coctáve estur: ei colocasiæ nomen est. Faba virens mãditur, & exiccata nigrescit, vulgarẽ magnitudine superat. Adstringendi facultatẽ obtinet, & stomacho vtilẽ: dysentericis, cœliacísq; prodest, insparso, polentæ vice, lomento: datur*

* πλεῖστος id est, plurima.

*Sic Plini. li. 21. cap. 15. Græcus habet, ὡς πέτασον, id est instar galeri.

quoque in pulte. Cortices in vino mulso decocti, si terni inde cyathi bibantur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio viride spectatur, gustu amarum, si tritũ & cum rosaceo coctum instilletur.

Lens. CAP. XCIX.

LEns frequenti cibo aciem oculorum obtundit, ægrè coquitur, stomachum malè habet, eúmque & intestina inflat: sed aluum cũ cortice cocta sistit. Præstat in cibo, quæ facillimè coquitur, nihil atri in maceratione reddẽs. Vim habet adstringendi: qua ex causa aluum cohibet, si detracto antea cortice discoquatur accuratè, primáq; aqua inter coquẽdum effundatur (quippe primum id decoctum ventrem resoluit.) Somnia tumultuosa excitat, capiti, neruis, ac pulmoni inutilis: melius suo fungetur munere cõtra alui fluxiones, addito cũ aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis rosis, aut mespilis, sorbísve, pyris Thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris: quæ post decoctionem abijciuntur, vel vuarũ rhois, quæ obsonijs insparguntur: verùm acetum cum eo diligẽter percoqui debet, aliàs aluum conturbat. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lẽtis delibrata deuorari proderit: decocta cũ polenta, & illita, podagras lenit: sinus cum melle glutinat, crustas rumpit, vlcera purgat, decocta in

aceto duritias & strumas discutit, cum cotoneo aut meliloto medetur inflammationibus oculorum, sedísque, addito rosaceo: sed in amplo sinu aut inflămationibus sedis, quæ maius remedium exigũt, cum putamine punici, ac siccis rosis, adiecto melle, decoquitur: nomis quæ in gangrænam euaserunt, adiuncta maris aqua, pustulis, et his quæ serpũt, igni sacro, pernionibúsque, vt antea dictum est: contra mămas, in quibus lac in grumos coijt, & præ nimia sui copia profunditur, cocta in aqua maris, & illata auxiliatur.

Phasioli. CAP. C.

P*Hasioli inflant, spiritus cient, ægrè coquuntur. Virides cibo aluum emolliunt, ad vomitiones idonei.*

Eruum. CAP. CI.

E*Ruum paruus frutex omnibus cognitus, angusto folio, tenuis, semina in valuulis habens, è quibus farina fit, nomine eruina, ad medĕdi vsus cõuenıens. Eruũ capiti onerosum est, aluũ esu turbat, sanguinem per vrină extrahit, elixo boues saginãtur. Parandæ farinæ ratio hæc est: Vberiora grana candidáq; deligũtur, permiscendóq; aqua respergunt, donec sufficienter combibant: postea torrentur, vsq; dum hians cortex disrumpatur, molitaq;, farinario cribro incernũtur, postremò farina reconditur. Hæc aluo vtilis est. vrinam ciet, meliorẽ colorem efficit, sanguinem per vesicam aut aluum cum torminibus eli-* *Officinis orobus, græca appellatiõe vocatur.*

cit, si largius in cibo aut potu assumatur: vlcera cum melle purgat, lentigines & vitia cutis in facie, & maculas totúmque corpus emendat: nomas, gangrænas, duritiásque, serpere non patitur: mammarum duritias emollit, atra vlcera, quæ theriomata vocant, fauósque emarginat, carbunculos rumpit: cũ vino subacta illitu morsibus viperarum, canum, hominúmq; medetur: vrinæ difficultates tenesmósque, ex aceto mitigat. Eruum tabidis, qui alimentum nõ sentiunt, tostum, & ad nucis magnitudinem melle exceptum, sumptúmque, conuenit. Eius cremor perniones, et pruritus in toto corpore, sanat fouẽdo.

Lupini. CAP. CII.

SAtiuus lupinus notus est: cuius farina cum melle delinctu, aut potu, ventris animalia expellit. Ipsi quoq; macerati, & cum sua amaritudine esiti, eadẽ efficiunt. Decoctum eorũ idem munus præstat, cum ruta et pipere potum: quare lienosis prodest. Eodem vlcera tetra, quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientem scabiem, eruptiones pustularum, vlcera in capite manantia, vitiligines, maculasq; fouere vtilissimum. Menses, et partus extrahit, cũ myrrha & melle subditũ in vellere. Eorum farina cutẽ liuorésq; corrigit, inflammationes cum polenta & aqua mitigat, tubercula & coxendicum cruciatus ex aceto lenit, strumas in aceto cocta illitáq; dissipat, carbunculos rumpit. Decocti cœlesti aqua,

donec

donec in cremorem lentescant, faciem abstergunt: medentur pecorum scabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita vt tepēte decocto abluantur. Cit vrinam radix cum aqua cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulcescere cœperint, cum aceto poti, fastidium detrahunt, & cibi auiditatem faciunt. Gignuntur & syluestres lupini, satiuis similes, sed omnino minores, qui eadem, quæ satiui possunt.

Rapum. CAP. CIII.

DEcocta rapi radix alit, inflationem parit, humentem ac fluxam carnem creat, venerem stimulat: decocto podagræ, pernionésq; fouētur, contritóq; rapo atq; imposito iuuantur: si excauatæ radici rosaceum ceratum adigatur, & ferueti cinere eliquescat, exulceratis pernionibus proficiet. Cymæ eius decoctæ manduntur, et vrinam ciunt. Semen antidotis & theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferūt, anodina vocāt, idoneum est: potum contra venena salutare est, venerem concitat. Rapum muria condîtum, minus alimenti sufficit: sed multò magis appetentiā recreat. Syluestre rapum in aruis nascitur, fruticosum in cubiti altitudinē assurgens, ramosum, læue: in cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora: & fructū in siliquis calyculatis: cūq; eorum inuolucra aperiūtur, alia intus siliqua spectatur, quæ quādam capitis speciē præbet, in qua semina paruula cōcipiuntur, fo-*

** Vox ex Plinio adiecta.*

ris nigra, intus alba. Additur in medicamēta, quibus ad detergendam cutem in facie, totóque corpore, vtimur: præsertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri solent.

Napus. CAP. CIIII.

COcta napi radix inflat, modicum alit. Semen eius potum venenorum vires hebetat, antidotis admiscetur, conditur sale radix.

Radix. CAP. CV.

RAdix (quæ Græcis rhaphanus dicitur) excalfacit, flatus gignit, ori suauis est: sed stomacho aduersatur, ructus ciet, vrinam pellit, aluo aptior: summo tamen cibo sumi debet, quò magis eius distributionē adiuuet. quū autē præsumitur, cibum suspendit: quare vomituris commodissimè datur ante cibum. Sensuum aciē excitat: decocta contra veterem tussim, & pituitæ crassitiem in pectore, efficax est. Cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet: hydropicis commodissimè illinitur, lienosis vtilis, sugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: contra viperarum ictus auxiliatur, alopecias ad pilum reducit, lentigines cū loliacea farina emendat, his qui fungis strangulantur, tam cibo quàm potu salutaris est. Semen vomitiones facit, vrinā mouet, menses cit, lienē extenuat, cū aceto illitum gangrænas validissimè emarginat: coctum cum aceto mulso anginis perquā vtiliter gargarizatur, cōtra cerastis morsus, potum ex vino, auxi-

lio

lio est. Syluestris raphani, quam Romani armoraciã vocant, folia satiuo similia, sed magis lampsanã imitantur: radix gracilis,* tenera, subacris. Tam folium quàm radix in olera recipitur: sed hæc excalfacit, vrinam concitat, æstuosa est.

*μαλακὴ, id est molis.

Siser. CAP. CVI.

SIser vulgò cognitum, cuius radix decocta ori grata est, et stomacho vtilis: vrinam ciet, & appetentiam inuitat.

Lapathum, siue rumex. CAP. CVII.

EX generibus rumicis, oxylapathum vocãt, quod in acutum tendit, dura habens extrema, in palustribus nascens. Alius est satiuus, illi dissimilis. Tertium genus syluestre, paruũ, plantagini proximum, humile & molle. Quartum est quod alij * oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocãt. Folia eius syluestri ac exiguo rumici similia, caule non magno, semine subacuto, rubente, acri, in caule & agnatis appẽdicibus, emicante. Omniũ decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, melicerides, rosaceo aut croco adiecto, discutiũtur. Syluestris & oxylapathi, & eius, quã oxalida nominãt, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionũ ictus. Quòd si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, et scabrosos vngues persanãt: sed anteà locus aceto & nitro in sole perfricandus

Officinis lapatium.

*Acetosa.

dus est. Pruritus corporis, decoctum earũ sedat, si foueatur, aut in solijs balnearum confricetur. Coctæ in vino & instillatæ, aurium dentiúmq; dolorem mulcent, strumas parotidásque discutiunt, lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ & admotæ fœminarum profluuia sistunt: cum vino autem potæ regio morbo medentur, calculos vesicæ comminuunt, menses cient, scorpionum ictibus auxiliantur. Hippolapathon olus est magnum, in paludibus nascens: easdem habet vires, quas supradicta rumicis genera.

Lampsana. CAP. CVIII.

LAmpsana syluestre olus est: plus alit quàm rumex, et stomacho vtilius. Cuius folia cauléscque coquuntur in cibo.

Blitum. CAP. CIX.

BLitum estur oleris modo, aluo vtile est, nullius in medicina vsus.

Malua. CAP. CX.

MAlua satiua, esui longè aptior syluestri: stomacho aduersatur, aluum iuuat, sed multò magis caules: interaneis & vesicæ vtilis. Cruda folia cũ salis exiguo manducata, ægylopas ex melle sanãt: verùm cùm cicatricẽ trahere cœperint, ea demũ citra salem vtẽdum est. Contra aculeatos apium vesparúmq; ictus illita efficax est: eadem cruda cum oleo trita perungi, nõ

fer

feriuntur. Vlcera manãtia in capite, furfurésq; cum vrina sanat. Sacris ignibus et ambustis decocta folia, tritaq;, vtilissimè ex oleo imponũtur. Eius decoctum vuluas insessione mollit: prodest erosionibus vesicæ, & intestinorum, vuluæ, sedísq;, clystere infusum. Ius decoctæ cum radice sua, cõtra omnia venena auxiliatur, si cõtinuò à bibẽtibus reuomatur. Contra phalangiorũ morsus remedio est, lac euocat. Semẽ in vino potũ addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatus lenit.

Atriplex. CAP. CXI.

ATriplicem aliqui chrysolachanon vocãt, cognitum olus est. Duo eius genera, syluestre & satiuum. Coctum estur, vt olus. Aluũ mollit, panos discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semẽ cum aqua mulsa potum, regium morbum sanat.

Brassica. CAP. CXII.

BRassica satiua aluo est idonea, si modò leuiter feruefacta edatur (nã percocta aluum sistit, sed multò magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur) stomachũ autẽ malè habet: acrior est æstiua. In Aegypto propter amaritudinẽ nõ estur. Cæcutientibus, & tremulis esse prodest: summo cibo sumpta crapulam discutit, & vini noxam restinguit. Melior stomacho cyma, sed acrior, & ad ciendum vrinã validior. Ea cõdîta stomacho inimica est, aluum conturbat. Crudus succus cum nitro et iri deuoratus aluũ emollit:

lit: cum vino quoq; epotus viperarum morsibus auxiliatur: cum fœnigræci farina podagris & articulorum vitiis illinitur: prodest & sordidis vlceribus & vetustis illitus: caput purgat naribus infusus: menses extrahit cum loliacea farina inditus. Folia per sese illita, aut cum polenta trita, conferũt inflammationibus, tumoribúsq;: epinyctidas, ignem sacrum, lepraśq; sanant, carbunculos ex sale rumpunt: fluentes capillos retinent: cocta, addito melle, aduersus depascentia vlcera, gangrænasq; valent, lienosisq; ex aceto cruda prosunt. Mansa, deuorato succo, retusam vocem instaurant. Decoctum eius potu, aluum & menses ciet. Flos post conceptionem in pesso subditus, partum abortu vitiat. Semen eius, præsertim quæ in Aegypto nascitur, potum tineas repellit: in antidota theriaca additur. faciei cutem lentiginésq; expurgat. Virentes cauliculi cũ radice cremati, & adipe porci vetusto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

Brassica syluestris. CAP. CXIII.

SYluestris brassica, maritimis præruptísq; locis, magna ex parte gignitur: satiuæ similis, sed candidior, hirsutiórq;, amara: cuius cyma in lixiuia cocta, ori non insuauis. Folia illitu vulnera conglutinant, & inflammationes tumorésque discutiunt.

ANNOTATIO.

Contendunt doctissimi quique eam esse

herb-

herbam, quam vulgò Soldanam, aut Soldanellam vocitant: quæ certè aristolochiã rotundã, vt à Dioscoride hic depingitur brassica marina, folijs adamussim repræsentat. Quòd autem in descriptione prælonga quoque adijciatur, mendosum planè suspicamur, ac fortè pro μακρὰ, vt Græci codices habent, legendum μικρὰ, id est, parua: quod & ipsum Soldanæ nostræ pulchrè respondet. Quomodo enim folia brassicæ marinæ prælonga rectè dixeris, si aristolochiæ rotundæ folijs similia? quæ cùm ex eius descriptione, tum oculata fide non in longitudinem protensa, sed circinatæ ferè esse rotunditatis, sæpe comperimus. Suum tamen cuique in hac re esto iudicium.

Brassica marina. CAP. CXIIII.

MArina brassica à satiua prorsus abhorret, quòd folia ferat rotũdæ aristolochiæ, prælonga, tenuia: singula à ramulis rubentibus exeunt, singulari, vt hedera, pediculo albo succo prædita est, sed pauco, salso gustu, & aliquãtum amaro, pingui concretu. Herba in totum stomacho inimica, acris, vehementissimè aluum ciet, in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

Beta. CAP. CXV.

BEta duorũ generũ est, è quibus nigra coquitur cũ lenticula, vt ventrẽ sistat: quod magis

gis radice eius præstatur. * *Candida aluo vtilis est. Vtraque tamen propter nitrosum humorem, quem habet in se, noxii succi est. Vnde succus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat, aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lendésq; deterget, perniones fotu mitigat. Crudis foliis vitiligines, nitro antea perfrictas, alopeciarũ inanitates, scalpello prius exasperatas, atq; depascentia vlcera, illini prodest. Eruptionibus papularum, igni sacro, ambustísq; , cocta medetur.*

** Antiqui hoc genus betæ, vt author est Theophrastꝰ, Siculum vocarũt quorum exemplo extrita vna tantum litera Sicla hodie dicitur.*

Portulaca. CAP. CXVI.

PORtulacæ vis adstringit: capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæterísq;, cum polenta imponitur: ardoribus stomachi, sacro igne, vesicæ doloribus, auxilio est: cõmanducata dentium stupores sedat: stomachi & intestinorum æstuationem, fluxionésq; mulcet: renes & vesicã adiuuat, etiam si erosionẽ sentiãt: veneris impetus exoluit: succus epotus simili effectu prodest, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas, cruentã excreationem, dysenteriã, hæmorrhoidas, & profluuia sanguinis, percocta efficax est. Item contra sepis morsus. Ocularibus medicamentis vtilissimè commiscetur, interaneis fluxione laborantibus, atq; vuluarum erosionibus, infunditur: contra dolores, quos æstus excitauit, caput ex rosaceo & oleo fouetur: eruptiones papularum in capite, cũ vino emendat: vulneribus

quæ

quæ ad ſyderationẽ ſpectant, ex polẽta, illinitur.

Aſparagi. CAP. CXVII.

COrruda, ſiue ſylueſtris aſparagus, vulgaris eſt notitiæ. Huius cauliculi in cibo cocti ventrem emolliunt, vrinam cient. Radicis decoctum contra vrinæ difficultatem, regium morbum, renum vitia, & coxendicum cruciatus, in potu proficit: cum vino autem, phalangiorũ morſibus auxiliatur. Si decocti ſuccus ſuper dẽte cõtineatur, eius dolori medetur. Semen potum ad eadem valet Canes, vt aiunt, ſi decoctum bibãt, emoriuntur. Aſparagum etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus contuſis, atq; defoßis: quod, quantum equidẽ ſentio, planè à veritate abhorret. Altilis autem aſparagus multis ramis fruticat, folij fœniculi, longis, numeroſis: radice rotunda, grandi, ſpongiam habente. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores ſedãt. Aſſus autem coctúſve, vrinæ ſtillicidiũ, difficultatémq;, ac dyſenterias, mitigat. Radix cũ vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Decocta cum ficis aut ciceribus ſumpta, regium morbũ ſanat: coxendicis cruciatus ſtranguriámq; leuat. Alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, cõceptum adimit, & ſterilitatem adfert.*

Officinis ſparagus.

**In græco codice hæc ad ſylueſtrẽ quoque aſparagum referũtur, nec fit altilis mentio. Marcello autẽ videtur adulterina.*

Plantago. CAP. CXVIII.

DVo plantaginis genera: minor folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora, & tenuiora: cauliculo anguloſo in terram inclinato:

floribus pallidis: semine summis caulibus emicāte. Altera maior, lætior, virétiórq;, latis cōstans folijs, *oleracei generis: cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, à medio ad verticē tenui semine circundatus: radicibus nititur teneris, hirsutis, cādidis, digitum craßitudine æquātibus. Nascitur in lacunosis, sepibus, & locis humidis. Multò vtilior magna est. Vim habēt folia exiccatoriam, constrigentem: quare omnibus malignis vlceribus, & fluxioni opportunis atq; elephanticis, sordidísq; illita prosunt: profluuia sanguinis, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, nomásq; cohibent: vetera vlcera & inæqualia cicatrice obducūt, chironia sanant, sinus cōglutinant: morsibus canis, ambustis igni, inflāmationibus, panis, parotidib', strumis, ægylopijs, illita cum sale prosunt. Coctum cū aceto & sale olus, dysentericis, cœliacisq; sumptum subuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. Et ad aquam inter cutem, cui leucophlegmatiæ nomē est, datur & herba decocta post aridas epulas, sic vt media antecedat: comitialibus & suspiriosis data proficit. Foliorum succus, colluta subinde oris vlcera, purgat: cum cimolia aut cerusa igni sacro medetur: fistulis infusus prodest, lipitudinibus & aurium doloribus idem succus instillatur. Additur quoq; in oculorum collyria. Gingiuis cruore suffusis, & sanguinis reiectionibus, potu cōfert: clystere dysentericis infunditur,

* Oleris nomine per antonomasiā Braßicā intellige Nec enim simpliciter ad quælibet olera, quorū diuersa admodum facies, folia plantaginis referri possunt.

contra tabem datur in potu, aduersus strangulationes vuluæ in vellere subijcitur, etiã si vulua fluxione laboret. Semẽ ex vino potũ, alui fluxiones & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix & mãducatu, & collutione, dentiũ dolores sedat: eadem cum folijs, vlceribus renum & vesicæ in passo datur. Ferunt treis radices cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sunt qui radicis gestamine, scutiendis strumis vtantur.

Lauer seu Sium. CAP. CXIX.

Sion in aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, olusatro similibus, sed minoribus, & odoratis. Quæ cruda coctáque esu, calculos rũpunt, atq; excernunt: vrinas ciẽt, menses & partus extrahunt, dysentericis in cibo auxiliatur. De sio Crateuas tradit, herbã esse fruticis specie, pauca folia ferentem, rotunda, maiora quàm mẽthæ, nigra, & ad erucam accedentia. Officinis Berula.

Sisymbrium. CAP. CXX.

Sisymbrium (alij serpyllũ syluestre vocant) in solo inculto nascitur, menthæ hortensis similitudine, odoratius, latiore folio. Inseritur coronis. Calfaciẽdi vim habet: cõtra stillicidia vrinæ, calculósque, semẽ ex vino bibitur: tormina & singultus sedat. Folia in capitis dolore, fronti aut temporibus illinuntur: idem contra vesparum apiúmque ictus. Vomitiones potu cohibet. Alterum sisymbrij genus, quod aliqui cardaminam, Officinis Balsamita. Vulgò nasturtiũ aquaticum.

alij sion appellãt. Et herba riguis gaudet, & eisdẽ in locis, quibus sion, prouenit: quæ ideò nõnullis cardamina nominatur, quòd gustu cardamũ, id est nasturtium, repræsentet. Folia primùm rotunda prodeunt, adulta erucæ modo finduntur. Id excalfacit, vrinas mouet, crudum estur, purgat lentigines: cutísq; vitia in facie, noctibus impositum, matutinísq; detractum.

Crithmum. CAP. CXXI.

Crithmum, seu potius, vt aliqui, crithamon, fruticosa & vndique foliosa herbula est, cubiti altitudinem ferè petens. Nascitur in maritimis, & petrosis: folijs pinguibus, numerosis, albicantibus, veluti portulacæ, latioribus, & longioribus, salso gustu, flores candidi sunt, & semẽ, ceu roris marini, odoratum, molle, rotũdũ, quod siccatum rumpitur: habet intus tritici modo nucleũ: radices digiti craßitudine, tres aut quatuor, grate odoris & iucũdi. Radix, semẽ, & folia incocta vino, potu vrinæ difficultati & regio morbo auxiliãtur: menses cient, estur crudum coctúmve in olere, seruatur etiam in muria.

Fuchsio Cornu cerui vulgò dictum.

Coronopus. CAP. CXXII.

Coronopus oblonga herbula est, per terram *repens, fißis folijs: coquitur in olere: radicẽ habet tenuem, adstringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in aggeribus, & locis incultis, & secus vias.

*ἰσχωμένον, id est strata.

Sonch

Sonchus. CAP. CXXIII.

*SOnchi duo genera: ſylueſtrior quidã eſt, & magis ſpinis horret: * alter teneritate quadã molleſcit, cibis expetitus, anguloſo caule *, inani, interdũ rubente: folijs in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; vis refrigerat, modicè adſtringit: vnde æſtuanti ſtomacho & inflammationibus illiti proſunt. Succus eorum ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat, lac elicit, in vellere appoſitus ſedis ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tam herba quàm radix illita vibratis à ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter ſonchus tenerior, arboris inſtar, latis conſtans folijs: caulem in ramos exeuntem folia diſtinguunt, ſed ad eadem pollet.*

** Vulgò roſtrum põcinũ.*

** Vox ex Plinio repoſita.*

ANNOTATIO.

Non video, quanuis & Græcus codex ſic habeat, quomodo Seris ſatiua hortenſi, quod planè eſt idem, ſtomacho vtilior dicatur: vt ſubeſſe errorem non parum ſuſpicemur. Marcellus, qui aut integriori vſus fuit exemplari, aut locum, quem & ipſe corruptum iudicabat, reſtituere conatus eſt, ſic vertit: Latioribus foliis altera, ſatiua & in cibis gratior.

Seris ſiue intybus. CAP. CXXIIII.

*SEris duũm generũ eſt: altera ſylueſtris, quæ picris et cichorion vocatur: * altera ſatiua, latioribus folijs conſtat, ſtomacho quàm hortenſis vtilior. Quæ iterum in duas ſpecies digeritur:*

** Officinis ſcariola.*

vna folio latiore prodit, lactucarum simillima: altera angustiore est folio, et gustu amara. Vtraq; refrigerat, & adstringit, stomacho vtilissima: aluum sistit cocta si cum aceto adsumatur. Syluestres stomacho meliores: quandoquidem æstuantem ipsum, & quem imbecillitas vexet, cibo leniunt. Cardiacis per se, aut cum polenta, vtiliter illinuntur: podagris, & oculorũ inflãmationibus auxilio sunt. Herba cum radice illita, percussis à scorpione subuenit, igni sacro cum polenta medetur. Succus cum cerusa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem desiderant.

Chondrilla. CAP. CXXV.

CHondrilla, quam aliqui cichorion, alij serin appellant, caulem, flores, & folia habet cichorio similia: qua ex causa nõnulli syluestris intubi speciẽ esse pronuntiarunt, verùm tenuior tota est in cuius ramulis, gummi mastiches simillimũ* tuberculo fabæ inueniri solet: quod cũ myrrha tritum, & linteo appositum, instar oliuæ, fœminarum mẽses trahit. Tusa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in pastillos, qui nitro admisti vitiligines emaculãt. Gummi inordinatos pilos replicat: quod itẽ tenera radix efficit, si intincta succo acus, plus admoueatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per sese potus, aluum sistit. Aliud habetur chondrillæ genus, folium ferens, oblengũ, circumrosum, humi sparsum, caulem succo madentẽ lacteo:

* μεγέθει κυάμιαῖα id est, magnitudine fabæ.

cteo: radice tenui, rotũda, leui, vegeta, flauescente, succosa. Cuius & caulis, & folia concoquendi vim habent. Succus incõmodos palpebrarum pilos reflecti. Nascitur in lætis, & cultis.

Cucurbita. CAP. CXXVI.

CVcurbita esui apta: cruda, trita illitu tumores, & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quã syriasin vocant, in sincipite illinũtur: oculorum inflammationes podagrásq; refrigerant. Succus è ramentis tusis per se, aut cũ rosaceo infusus, auriũ doloribus auxiliatur: adustiones cutis in ardenti febre illitu adiuuat: totius feruefactæ, & expressæ succus, cum melle exiguo, & nitro potus, aluũ leniter resoluit. Vinum in cucurbitam recentem excauatam infusum, si mistus sub diuo teneatur, potu aluum læuigabit.

Cucumer satiuus. CAP. CXXVII.

SAtiuus cucumis aluo & stomacho perquam vtilis habetur: refrigerat, corruptionem non sentit, vesicæ prodest, olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicè vrinam mouet: cum lacte aut passo, vesicæ exulcerationibus subuenit. Illita cum vino folia, morsus canũ sanant. & epinyctidas, cum melle. Peponis caro in cibis, vrinam cit: inflammationes oculorum illita sedat. Ramenta eius contra adustionem infantiũ, quã syriasin vocant, sincipiti imponuntur: fronti admota, oculorum fluxiones auertunt. Succus cum

ſemine, adiecta farina, ſiccatus in ſole cogitur in ſmegmata, quæ faciem repurgãt, & nitorem afferunt. Radix ſicca, & ex hydromelite pota, drachmæ põdere, vomitionẽ mouet. Si quiſquã moderatè ſecundum cœnã vomere cupiat, geminis obolis ſit contentus. Sanat quoque illita cum melle vlcera concreta in modũ faui, quæ ceria vocant.

Lactucæ. CAP. CXXVIII.

LActucæ ſatiuæ, quibus natura refrigeratrix ineſt, ſtomacho gratæ habẽtur: ſomnũ conciliant, aluum emolliunt, lac euocant: verùm decoctæ magis alunt: ſtomachicis illotas eſſe prodeſt. Epotum ſemen, aſſiduas libidinum imaginationes in ſomno, compeſcit, & veneri refragatur. Ipſæ verò frequentiores in cibo, claritati oculorum officium: inflammationibus, & ignibus ſacris opitulantur, muria condiuntur. Cùm in caulem exierunt, vim quandam nanciſcuntur, ſucco aut lacti ſylueſtris lactucæ ſimilem.

Lactuca ſylueſtris. CAP. CXXIX.

SYlueſtris lactuca ſatiuæ ſimilis eſt, ſed longior caulis & candidiora folia, graciliora, & aſperiora: amaro guſtu eſt, & viribus aliquãtum papaueri ſimilis: vnde lacteum eius ſuccum aliqui meconio permiſcuerunt. Aquam per aluũ elicit, potus in aceto mulſo ſuccus ad duos obolos: argema caliginémq; repurgat, contra aduſtiones efficaciter illinitur, cũ lacte mulierũ. In ſumma, ſomnum allicit, doloris leuamentum præſtat, men

ſes

ſes trahit, contra ſcorpionũ, & phalangiorum ictus bibitur. Semen, nõ aliter, quàm ſatiuæ, libidinũ imaginationes inſomno amolitur, ac venerẽ arcet. Succus ad eadẽ valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in alijs liquaminibus moris eſt, inſolatum.

Gingidium. CAP. CXXX.

GIngidium, aliqui lepidion, in Syria, & Cilicia* plerunque naſcitur: herbula ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & * amarior: radice parua, candicante, ſubamara. Olus hoc crudum, coctum, conditúmve eſtur magna ſtomachi vtilitate: vrinam cit. Decoctum ex vino potum veſicæ prodeſt.

Noſtrũ Cerefolium. * πλεῖσον id eſt, plurimum. * πικρότερον, non πυκνότερον

Scandix. CAP. CXXXI.

SCãdix, ſylueſtre olus eſt, amarum, ſubacre: quod crudum coctúmve manditur, ſtomacho & ventri vtile. Decoctum in potu, veſicæ, renibus, & iocineri confert.

Scãdix, Aëtio libr. 1. authore, agreſte olus eſt, gingidio ſimile, acre & ſubamarum.

Caucalis. CAP. CXXXII.

CAucalis, quã alij ſylueſtre daucum vocãt, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidíſque: candida in cacumine vmbella, ſuauiter olente. Crudum, coctúmve olerum modo eſtur: vrinam mouet.

Eruca. CAP. CXXXIII.

CRuda eruca venerem largiore cibo cõcitat. Semen eodem effectu prodeſt: vrinam cit,

concoctioni prodest, aluo perquàm commodata. Semine ad condimenta vtũtur: quod, vti in longum tẽpus asseruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in pastillos. Ginitur etiamnum syluestris eruca, maximè in Iberia, quæ occidentẽ spectat: cuius semine pro sinapi incolæ vtuntur. Vrinam vehementius pellit, multò satiua acrior.

Ocimum. CAP. CXXXIIII.

Officinis Basilicon.

OCimum vulgò cognitum. Id copiosiore cibo oculorum aciem hebetat, aluum mollit, spiritum mouet, vrinã pellit, lac euocat: ægrè tamen conficitur. Illitum cum polline polentæ, aceto & rosaceo, pulmonũ inflammationibus auxilio est: draconis marini, & scorpionis ictibus per se prodest: & cum vino Chio oculorum doloribus. Succus visus caliginem abstergit, destillatiões exiccat. Semen potum conuenit atram bilem gignentibus, difficili vrinæ, inflatisque: naribus haustũ, subinde mouet sternutamenta: quod idem herba efficit, sed oculos premi necessum est, cũ sternutamentũ vrget. Sunt qui in cibis abdicandum cẽseant: quandoquidem mãducatum, & in sole positum, vermiculos erat. Aphri autem adiiciunt, si feriantur à scorpione, qui ocimum ederint, nullo conflictari dolore.

Orobanche. CAP. CXXXV.

ORobanche cauliculus est sesquipedalis, & interdum maior, subruber, hirsutus, tener, sine folio, pinguis: flore subalbido, aut in luteum

verg

vergente:radice digiti craßitudine,&,cùm ariditate flaccescit caulis, fistulosa. Hâc inter quædam legumina nasci constat,& ea strangulare: vnde orobanche sibi cognomentum vsurpauit. Estur,vt olus,cruda,& in patinis,asparagi modo decocta. Legumentis addita, coctionem accelerare creditur.

Barbula hirci. CAP. CXXXVI.

BArbula hirci, quæ ab aliis come vocatur, breui est caule,foliis croci,radice longa,dulci,supina,magno super caulem calyce, è cuius summo semen nigrum dependet,vnde nomē inditum est. Herba esui apta est.

Ornithogalum. CAP. CXXXVII.

ORnithogalū cauliculus est tener,candicans, tenuis,sesquipedalis,tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis:à quibus flores prodeunt foris herbacei,& cùm hiantes se pandunt, lactei visuntur:inter quos dissectū cachryos modo,capitulū emicat. Coquitur cum pane, vt melanthiū. Radix bulbosa,cruda et cocta māditur.

Tubera. CAP. CXXXVIII.

TVbera rotundæ radices sunt,sine caule, sine foliis flauescentes: vere fodiuntur,cruda et cocta eduntur.

Smilax hortensis. CAP. CXXXIX.

HOrtensis smilax,frutex,cuius semē à nonnullis lobia vocatur: folia habet hederæ, molliora tamē:tenues caules,et capreolos,vicinis

frut

fruticibus circumuolutos: qui tantum adolescũt: vt topiarias scenas repræsentare videantur: siliquas fœnigræci profert longiores et torosiores, in quibus semina renum similia, sed inæquali colore recluduntur,* quæ quadã ex parte fuluescunt. Siliqua cocta, cum semine in oleribus, asparagi modo, estur. Vrinam ciet, & tumultuosa somnia facit.

* Græcè est ἐκ μέρους δὲ ὑποπυρίζοντα, quod rectius forsitan reddideris: quæ magna tamen ex parte fuluescũt vt intelligamus smilaca hãc diuersi quidẽ coloris semina magna tamen ex parte fuluescẽtia procreare. Est quã rura Viciã syluestrem vocitãt.

Medica. CAP. CXL.

MEdica, cùm recẽter prodijt, folijs & caule trifolio pratensi similis est: procedens verò folia contrahit, caules edens trifolij, & siliquas corniculorum modo intortas, in quibus semen lentis magnitudine dependet. Id siccatum, iucundi soporis gratia, conditaneo sali admiscetur. Viride, quibus refrigeratione opus est, illitu suffragatur. Herba tota pro gramine vtuntur, qui pecora alunt.

Aphaca. CAP. CXLI.

APhaca in aruis nascitur, altior lẽte, tenuibus folijs: siliquas lenticula maiores fert, in quibus terna quaternáue semina nigra, lẽte minora, cõtinẽtur: quæ adstringẽdi vim habent: quare torrefacta, stomachi aluiq; fluxiones sistunt, si fresa lentis more decoquantur.

Porrum capitatum. CAP. CXLII.

CApitatum porrum inflationem facit, noxium succum creat: tumultuosum somnum parit, vrinam ciet: aluo accõmodatur, extenuat, oculo

oculorum aciem hebetat, menſes pellit: ſed lædit exulceratam veſicam, renéſque: cũ ptiſana verò coctum, eſu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in deſeſsionibus, ad præcluſiones vuluæ, & duritias, vtilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctũ, tum frigida maceratũ, dulceſcit, & multò minus inflat. Semen acrius eſt, & quãdam adſtrictoriam vim habet quare ſuccus cũ aceto, addito thure aut mãna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maximè ſi naribus erũpat. Venerem ſtimulat: contra omnia thoracis vitiat tabémq; pro delinctu efficax eſt: arteriã eſu purgat, ſed ſi aſsiduè eſtur, viſus obſcuritatẽ inducit: ſtomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra beſtiarum morſus auxilio eſt: ipſum quoque cũ aceto aut thuris polline, lacte aut roſaceo, vtiliter aurium doloribus, & ſonitui inſtillatur. Varos tollũt folia illita cum vua rhois, qua ad obſonia vtuntur: epinyctidi medentur: cruſtas ex ſale illita rumpũt, veteres ſanguinis reiectiones cohibẽt, ſi binis drachmis & æquali baccarum myrti põdere bibẽtur. Ampelopraſum ſtomacho magis aduerſatur, & plus porro excalfacit: vrinam & menſes vehementius ciet. Id contra ſerpentium morſus eſſe conuenit.

Cæpa. CAP. CXLIII.

CAepa longa acrior eſt, quàm rotunda, item flaua quàm candida, & ſicca quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut ſale cõdita. Omnes tamen

men mordent, flatus gignunt, appetentiam inuitant, sitim mouent, & extenuant: fastidiũ pariunt, & expurgant: aluo vtiles sunt. Eæ detractis purgamentis in oleum coniectæ, hæmorrhoidas, reliquósq; excretionũ exitus reserant, subditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipientibus suffusionibus auxiliatur: anginæ eodẽ perunguntur: suppressos menses pellit, caput purgat naribus infusus: canis morsibus cũ aceto, ruta, & melle illinitur: cum aceto autem perunctus in Sole, vitiligines sanat: & cũ pari spondio, scabras lippitudines sedat: varos eum sale reprimit: contra calceamentorum attritus cum gallinaceo adipe vtilis est: citæ aluo prodest: in auribus sonitum, ac grauitatem emendat: ad purulentas aureis, & eliciendum earundẽ aquam valet: alopeciæ earum succo perfricantur, qui celerius, quàm alcyonium pilos euocat: largiore cibo cæpa capitis dolores ciet, coctáq; vehementius vrinam pellit: eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduersis, ea etiã cocta, plus æquo vescãtur: elixa, & cũ passis vuis, & fico illita, tubercula concoquit, & celerrimè rumpit.

Allium. CAP. CXLIIII.

ALlium quoddã satiuum atq; hortense habetur, quod in Aegypto, singulari, vt porrũ, capite cõstat, dulce, in purpureũ vergens, paruũ: reliqua verò magna, & candida, ex pluribus

rilus coagmentantur nucleis, quos aglitas, id est spicas, Græci nominant. Aliud est syluestre, quod Ophioscorodon, id est anguinum, vocant. Vis allij acris est: excalfacit, mordet, excernit, aluum turbat, inflationes facit, stomachum exiccat, sitim gignit, flatũ permouet, summã corporis cutẽ exulcerat, aciam oculorum esu hebetat. Eosdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoscorodõ dicitur: latas ventris tineas in cibo sumptũ abigit, vrinas detrahit: contra viperarum ictus, & priuatim hæmorrhoi, prodest, ita vt nõ aliud magis, si cum vino iugiter assumatur, aut tritum in eodem ebibatur: contra rabiosorum morsus & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarũ mutationes: vocẽ clarificat, veterem tussim crudum coctúmve lenit: potum autẽ cum origani decocto, pediculos, & lendes enecat: cremati cinis illitus sugillationibus cũ melle, & alopecijs cũ nardino vnguine, medetur: eruptiones papularum cum oleo & sale sanat: vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure, & teda decoctum, dẽtium dolorem leuat, si in ore contineatur: cõtra venenatos muris aranei morsus, cum ficulneis frondibus, & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, fœminarum desessionibus additum, menses & secundos partus extrahit. Allium eiusdem gratia suffitur. Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod myttoton vocant,

esu

esu cit vrinam, ora venarũ patefacit, hydropicis vtile. Scorodoprasum magnitudine porrũ æquat, qualitatum porri, & allij particeps: vnde promiscuas sibi vires ex vtroque vendicauit, effectus allij, & porri præbens: inefficacius tamen. Coctum, porri modo, dulcescit, & in olerum vicem transit.

Sinapi. CAP. CXLV.

SInapi hortense, aliqui napi vocãt. Eligi debet adultũ, valde rufum, nõ magnopere siccũ, sed quod fractum internè virescat, & veluti quodam succo madeat, cæsium colore: siquidem recens id genus, tempestiuũ habetur. Ad calfaciendum, extenuandum, extrahendum, efficax est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonsillarum tumores, ac veterẽ callosámq; arteriæ scabritiẽ, succus ex aqua, & melle, conuenienter gargarizatur: sternutamenta ciet, tritũ & naribus admotum: comitialibus quoq; auxiliatur. Fœminas vuluæ strangulatu oppressas excitat: lethargicis, deraso capite, illinitur cum ficis admistum, donec rubescat locus, & ad coxendicum cruciatus impositum, *ad lienes & omne genus dolores cõfert, cùm permutandæ valetudinis causa, ex alto vitia extrahẽda sunt. Alopecijs illitũ medetur, faciem purgat, sugillata cũ melle, adipe, aut cerato rapit. Feræ impetigines & lepræ, eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui, pol

* καὶ σπλῆνας ἐπὶ καθόλου εἰς πᾶν χρόνιον ἄλγημα.

polentæ modo, inſpargitur: extrahentibus emplaſtris, ſcabiémq; extenuantibus, vtiliter admiſceri ſolet: tritum, grauitati aurium & ſonitui. cum fico impoſitum prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum et genarum ſcabritias magna vtilitate illinitur. Expreſſus recenti ſemine ſuccus, in ſole ſiccatur.

Naſturtium. CAP. CXLVI.

NAſturtium optimum conſtat eſſe Babylonicum. Omnium ſemen eſt acre: excalfacit, ſtomacho aduerſatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menſes cit, venerem ſtimulat, ſinapis & erucæ ſimile intelligitur. Lepras & impetigines abſterget. Illitum cum melle, lienem extenuat, fauos expurgat, pulmonum vitia extrahit, ſorbitionibus incoctum. Serpentium venenis potum reſiſtit, atq; eas ſuffitu fugat: capillorum defluuia cohibet: carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta cõmodè ex aceto illinitur, tumores collectionéſq; diſcutit, emittit furunculos, illitum cum muria. Herba ad omnia eadem effectus, licet minor.

Thlaſpi. CAP. CXLVII.

THlaſpi herbula anguſtis folijs, digitali longitudine, in terram verſis, ſuppinguibus, in cacumine diuiſis: binûm dodrantum cauliculo, tenui, nõ ſine adnaſcentibus ramis: fructu circa ipſum totum, ab extremo in latus ſe panden-

te: semine nasturtij incluso* lenticulæ vasis effigie, nisi quòd infringitur, (vnde nomē accepit) flos albicat. Nascitur in semitis, & sepibus, fossisq́;. Semen asperi gustus, excalfaciens: bilem vtrinq; extrahit, potū acetabuli mēsura: prodest ischiadicis infusum: sanguinē potu educit, internas suppurationes rumpit: menses ciet, sed partus enecat. Alterum thlaspi tradit Crateuas, quod aliqui Persicon sinapi vocant, latis folijs, radicibus magnis: vtile ischiadicorum infusioni.

* δισκοειδοῦς, id est, disci figura.

Draba. CAP. CXLVIII.

DRaba herba ad cubiti altitudinē assurgit, tenues spargens* ramos, & ex vtroque latere folia ceu lepidij, sed molliora, et candidiora: in cacumine verò sambuci vmbellam gerit, candidos flores habentem. Herba hæc cū ptisana coquitur in Cappadocia maximè. Semen aridū pro pipere obsonijs admiscetur.

Alij arabis.

* ῥάβδους, id est, virgas.

Irio. CAP. CXLIX.

ERysimon, Latini irionem vocāt, iuxta vrbes, rudera, hortósque nascitur, folijs erucæ syluestris: cauliculis in lori modum lentis et obsequiosis: floribus luteis, siliquis in cacumine gracilibus, vt fœnograco, cornicularis: semine nasturtij, exiguo, vrentis gustus. Cōtra thoracis fluxiones efficax est, & si purulenta extussiuntur: regio morbo, & coxendicibus prodest: contra venena in delinctu cum melle datur: illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatis,

par

parotidibus, duritijs mammarum, & testiũ inflammationibus. In totũ extenuat, & calfacit. Mitius multò ad clysteres fiet, si aqua madescat atque torreatur, vel linteo illigatũ, pinsita, farina oblitum perassetur.

Piper. CAP. CL.

PIper in India nasci, breui arbore traditur: quæ inter initia, prælongum fructum, veluti siliquam promit, quod longum piper est: habet intus aliquid tenui milio simile, quod tandem in perfectum piper euadit. Id autẽ suis temporibus dehiscens, pãdénsque sese racemos emittit, granæ ferentes qualia videmus. Ea acerba candidũ piper faciũt, aptum ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ cõtra venenata parantur: theriaca vocãt. Longum verò vehementius mordet: & quoniã prius, quàm ematurescat, decerptum est, subamarũ relinquitur, antidotis & theriacis medicaminibus expetitũ. Nigrum verò, vt pote quod tempestiua maturitate collectũ sit, odoratũ esse cõstat, cãdido suauius, acrius, & ori gratius, necnon ad cõdimenta vtilius. Sed cãdidum, & adhuc in acerbum vergẽs, antè dictis infirmius est. Eligi oportet grauissimum, plenũ, nigrum, sine multis rugis, recẽs ac minime furfurosum. Inueniũtur etiamnum in genere nigri femina nutrimento defecta, cassa, inania, minimique ponderis, quod vocãt brasma. Vis omniũ excalfacit, vrinã ciet, cõcoquit, extrahit, discu-

tit, absterget caliginem, quæ oculis obuersatur. Piper, febrium horroribus circuitu repetẽtibus, siue potu, siue illitu, subuenit: serpentium morsibus auxiliatur, partus extrahit. conceptũ adimere creditur, statim à concubitu suppositum: tussi, omnibúsque pectoris vitijs, siue eclegmate, siue potu, succurrit: anginæ eo & melle cõueniẽter perungũtur: potum cũ recentibus lauri folijs, tormina discutit: cum vua passa manducatum, pituitam à capite elicit: valetudinem tuetur, dolores finit, appetẽtiam mouet, concoctionem adiuuat, ad intinctus esculentorum additũ: strumas cum pice discutit, vitiligines ex nitro emaculat.

* φακῆ, non φακῷ.

Fictili nouo, vt * lenticula, motũ torretur. Non est huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauere, sicuti paulò pòst ostendemus. Nanq; piperis radix costo similis est, ora gustantium accendit, saliuam ciet. Hæc lienem reprimit, cum aceto illita, aut pota: caput etiam purgat, mãducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant.

Gingiberis. CAP. CLI.

GIngiberis sui generis planta est, in Troglodytica Arabia magna ex parte nascens: qua virente, ad multa, périnde atque nos ruta, vtuntur, et primis potibus & edulijs admiscent. Huius radices, cyperi modo, paruæ sunt, cãdicantes, & odoratæ, atq; piper sapore imitãtur. Eligi debent quæ teredines non mouerunt. A multis tamen

*tamen ob id * condiuntur, quòd celeriter cariem sentiant, ac fictilibus in Italiã asportãtur. Gingiberis cibo conueniens est, & cum condimento assumitur. Excalfactoriam vim & excoquentẽ habet: aluum leniter emollit, stomacho vtilis est, efficax aduersus ea, quæ oculis caliginem offundunt. In antidota addi solet. In summa, piperis viribus respondet.*

Hydropiper. CAP. CLII.

*HYdropiper apud aquas nascitur, quæ stagnãt, aut pigro lapsu repunt: caulem edit geniculatum, * prædurum, multis alis concauũ: folia menthæ, maiora, molliora, candidioraq́; gustu piperis, acri, citra tamen vllam odoris gratiam fructum acrem, in surculis paruis, prope folia racematin cohærentem. Folia cũ semine illita tumores veterésque duritias discutiũt, sugillata delent: quæ postquam inaruerunt, tusa pro pipere in obsonijs admiscentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.*

Ptarmica. CAP. CLIII.

PTarmica exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotundos, abrotono non dissimiles, & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruum, rotundum, quod suo acri odore sternutamentum excitat: vnde nomẽ accepit. Folia cum floribus illita, sugillationes rapiunt. Flores sternutamẽta efficacissimè mouent. Nascitur in

** ταρι-χεύεται διὰ τὸ εὔσηπτον id est, sale cõsperguntur, quòd facilè putrescãt.*

** στερεὸν id est, solidum.*

montibus & petrosis.

Radicula, seu lanaria herba.

CAP. CLIIII.

Censetur ea quã vulgò sa ponariã dicunt.

STruthium herba vulgò nota, qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Huius radix est acris: vrinam ciet: prodest tussi, iocinerosis, orthopnœæ ex melle sumpta, cochlearis mensura: aluum soluit. Eadem cum panace & capparis radice calculos frangit, & cum vrina exturbat. duritiam lienis absumit: menses imposita trahit, partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepras tollit: tubercula discutit, cum farina hordeacea, & vino decocta. Miscetur & malagmatis, & ocularibus collyriis, claritatis causa. Sternutamenta mouet, per os purgat, trita cum melle, & naribus infusa.

Cyclaminus. CAP. CLV.

*CYclaminus folia habet hederæ, purpurea, varia, in quibus suprà infráq; albicant maculæ: caule nudo, quaternos digitos æquante: floribus in eo * purpureis, rosarum effigie: radice nigra, & aliquãtum lata, vt rapum videri possit. Quæ cum hydromelite pota, pituitã aquámq; detrahit: menses potu appositú ve ciet. Tradunt, si prægnans radicem transgrediatur, abortũ fieri. Partum appensa accelerat: contra venena, præsertim leporis marini, ex vino bibitur: illita contra serpentium ictus, remedio est: immista vi*

* πορφυρίζοντα, purpurascẽtibus.

no

no inebriat:regium morbum discutit, tribus drachmis pota, cum passo aut diluto mulso. Sed oportet eum, qui ebibit, multis vestibus cōtectum, loco calido, & à perfrictionibus tuto, recumbere, quò facilius exudet: eiecti autem sudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur: ad deiiciēda quoq; alui excrementa, in vellere sedi subiicitur: illito vmbilico & imo ventre coxarū tenus, aluum emollit, & abortum efficit: suffusionibus, & retusæ oculorum aciei, oblitus cum melle succus prodest. Medicamentis abortū inferentibus admiscetur. Succus cum aceto illitus, prociduam sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus, & ad mellis craßitudinē decoquitur. Radix cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, vulneribus ex aceto per se aut cum melle medetur, lienem absumit: vitia cutis in facie, & alopecias emendat: eius decocto luxata, podagras, & capitis vlcuscula, pernionésque foueri congruum est: ipsaq; in oleo vetere feruefacta, illito oleo, vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdū Tyrrhenicæ ceræ momento, vt strigmenti craßitudinem vnguentum contrahat, cū primis vtile pernionibus. Radix, scillæ modo, concisa reponitur. Narrant ad amatoria assumi contusam, & in pastillos diuisam. Nascitur in vmbrosis, maximè sub arboribus.

Altera cyclaminus. CAP. CLVI.

EST & altera cyclaminus, quam cissanthemon aut cissophyllon vocant: foliis hederæ, sed minoribus: geniculatis caulibus, crassísq; circa vicinas arbores, capreolorum modo se voluentibus: flore candido, odorato: acinis hederæ mollibus, lenti gustus, aliquantulum acris: radice superuacua: nascitur in asperis. Huius acini, drachmæ vnius pondere poti, cum vini albi cyathis duobus, quadraginta diebus, lienē per vrinam & aluum absumunt. Ad orthopnœam bibitur. reliquias à partu purgat.

Dracunculus. CAP. CLVII.

DRacunculus folio constat hederaceo, magno, candidis notis insigni: caule recto, bicubitali, versicolore, maculis resperso purpureis, ita vt anguē planè referat, baculi crassitudine: fructus summo caule racematim cohæret, colore primùm herbaceo, & cùm ematuruit, croceo; gustu feruens, mordaxq́; : radice aliquantulum rotunda, bullosa, aro non absimili, tenui obducta cortice. Nascitur in sepibus vmbrosis. Seminis succus cum oleo instillatus, aurium dolorem mitigat: naribus etiam ex lana impositus, polypum absumit: carcinomata illitu sistit: triginta eius grana, si in posca libantur, abortus inferunt: odorem aiunt posteaquam flaccidi flores emarcuerūt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit: orthopnœis, ruptis, vulsis, tussi, destil-

lation

lationibus, auxiliatur: humores pectoris excreatu facilè reddit, siue cocta tostaq; cum melle aut per sese edatur, siue farina eius ex melle delingatur: vrinā pellit, venerem excitat, cū vino pota. phagedænas vlcerum, & quæ cacoëthe vocātur, trita cum melle & bryonia alba expurgat, & ad cicatricem perducit: collyria ex ipsa ad fistulas & eijciendos partus fieri solent: qui radice suas manus perfricuerunt, à viperis feriri negātur: illita ex aceto, vitiligines emaculat. Folia recentibus vulneribus, linamētorum vice, conuenienter imponūtur: decocta in vino pernionibus apposuisse prodest: caseus folijs inuolutus, à putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, et oculorum caligines cōuenit. Radix cruda coctáve, ad sanorum vsus, pro olere recipitur: in Gymnesijs insulis, quæ Baleares vocātur, coctam radicem cum melle multo, in cōuiuijs placentarum loco offerunt. Radix messibus effoditur, lotaq; frustatim conciditur, & lino traiecta, siccatur in vmbra, & ita reconditur.

Arum. CAP. CLVIII.

ARon, apud Syros lupha vocitatū, folia emittit dracunculi, sed longiora, et paucioribus distincta maculis: caulem suppurpureum, dodrantalem, pistilli specie, à quo croceū semen exit radice dracunculi alba, quæ decocta estur, vtpote cùm minus acris sit. Folia ad esum condiuntur, & arida per se decocta mādantur. *Larus officinis.*

Radix, semen & folia, dracunculi vires habẽt. Priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur, et dracunculi more reponitur. In totum, ob mitiorẽ eius acrimoniam, in cibum expetitur.

Arisarum. CAP. CLIX.

ARisarũ exigua herbula est, cuius radix oleæ magnitudinẽ implet, lõgè maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas sistit. Fiunt collyria ex ea, ad fistulas efficacia. Illitu radicis, genitale animalis cuiuscunque in perniciem agitur.

Hastula regia. CAP. CLX.

Officinis Aphrodilos.

HAstula regia vulgaris notitiæ est, folijs maioris porri: caule læui, ferente in cacumine florẽ, quẽ anthericon appellãt: radices subiacent oblongæ, rotundæ, glãdibus similes, gustu acres, quæ excalfaciũt: vrinas & menses epotæ ciunt: lateris doloribus, ruptis, conuulsis & tussibus, drahmæ pondere potæ ex vino, medentur, Ea verò vomitiões adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata: à serpẽte demorsis datur aptissimè, verùm trium drachmarum pondere, folijsq; floribus & radice ex vino, morsus illinire oportet. Item vlcera sordida, & depascẽtia, mãmarum quoq; & testiũ inflammationes, tubercula, furunculósque, decoctis in fæce vini bulbis, recẽtibus inflãmationibus ex polẽta auxiliatur. Radicis succus adiecto vetere vino dulci, myrrha & croco decoquitur, fitq; perquã vtile oculis

lis medicamẽtum: ad purulentas aureis per ſe, & cum thure, melle, vino et myrrha tritus, prodeſt: in contrariam aurem infuſus,* dentiũ dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus et ambuſtis igni, conducit: & ſurditati, inſtillatum in aurẽ, auxiliatur. Candidam vitiliginem,* linteo antea perfrictã in ſole, illita radix emẽdat. Semen floréſq; in vino poti, ſcolopẽdræ et ſcorpionũ venenis, mirũ in modum reſiſtunt: aluum purgãt.

* λαβ ἑαυτὸν ἐγχυθεὶς

* προχ- νατρι- φίντα ἐν ὀθονίῳ.

Bulbus eſculentus. CAP. CLXI.

ESculentus bulbus vulgo cognitus, à nobis eſtur: ſtomacho & aluo vtilis rufus, et qui ex Aphrica defertur. Amarus verò et ſcillinus, ſtomacho aptior eſt, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent, excalfaciunt: venerem ſtimulant, linguam tonſilláſq; exaſperant, multum alimenti præbent, carnes creant, inflationem pariũt: luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinũtur: ſpicula extrahũt: gangrænas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorũ tumores, & canũ morſus cum melle & piperis polline illiti cohibent, ſudores compeſcunt: ſtomachi dolores mitigant: furfures & vlcera, quæ in capite manãt, cũ toſto nitro abſtergunt. ſugillata varóſq; per ſe, aut ex oui luteo, et lentigines cũ melle vel aceto, emendant: fractis auriculis vnguibúsq;, ex polenta medentur: iidẽ

calidis

calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: itẽ cum cinere è mænarum capitibus, impositi: cremati verò, & cum alcyonio misti, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti, emaculant. Faciunt ad rupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum, quoniam neruos tentant.

Bulbus vomitorius. CAP. CLXII.

*βόλβος. Bulbus, quem vomitorium vocant, folia habet lentiora multò & longiora quàm bulbus esculentus: radicem similem, * cortice nigro. Ea radix mansa, aut decoctum eius potum, vesicæ malis medetur: vomitiones mouet.

Scilla. CAP. CLXIII.

Officinis squilla, Varronis mole. Scilla vim acrem atq; feruentem habet: assatam ad multa vtiliorẽ esse constat. Polline ad crustam subacto, aut luto oblita, in clibanum conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens crusta sufficiẽter intosta fuerit: qua exempta, si nõ emollescat, altero polline simili, aut luto circũlinitur, & eadem quæ prius fiunt: nam quæ ita nõ assatur, interaneis maximè noxia est. Torretur item in olla, indito operculo, quæ in furnũ demittatur. Sumi etiam solet quod maximè est mediũ, direptis viuo tenus tunicis, quod frustatim cõsectum coquitur, mutata sæpius aqua, donec ipsa nec amaritudinẽ nec acrimoniã habeat: traiectáq; lino frusta siccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidẽ parte se contingãt: his scillæ segminibus

nibus ad oleum, vinum, aut acetum scillinũ vtimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina liquefacta imponitur: decocta in aceto demorsis à vipera, cataplasma est. Ad singulas assæ parteis adiectis octonis tosti salis, cochlear vnum aut alterũ damus ieiunis, ad emolliendam aluum: in potu autẽ & odoratis medicaminibus, & quibus vrinã ciere volumus, hydropicísq; & stomachicis, quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tussi vetere, suspiriosis, et ore reijciẽtibus tres obolos, in delinctu ex melle sumpsisse satis est. Coquitur cum melle, & estur eorundem gratia, maximè vt cõcoctionem adiuuet. Strigmenta per aluum extrahit. Cocta & simili sumpta modo, eosdem præbet effectus: sed cauendus scillæ vsus his, qui intestinum sentiũt vlcus. Ad pensiles verrucas, & perniones, tosta efficaciter illinitur. Tertium semen, & in carica aut melle deuoratum, aluum emollit. Scilla tota in limine ianuæ suspẽsa, mali medicamenti noxam arcet.

De Pancratio. CAP. CLXIIII.

PAncratium, quod aliqui scillam appellant, radice est magni bulbi, subrufo colore, aut suppurpureo, gustu amaro ac feruẽte: folijs lilij, sed longioribus. Scillæ vires & præparationem habet, eodémq; pondere in morbis efficaciter assumitur: cui tamen mitior quàm scillæ facultas inest. Radicis succus cum erui farina digeritur

in past

in pastillos, qui hydropicis splenicísq; cum hydromelite, commodissimè dantur.

Capparis. CAP. CLXV.

CApparis aculeatus frutex est, qui in terra stratus, magis in orbem euagatur: spinas, vt rubus, habet, in hami modum aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructũ oleæ similem, qui cùm dehiscens panditur, florem candidum promit: quo excusso, nonnihil glandis oblõgæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorũ similia ostendit, parua, rubicũda: radices lignosas spargit, grandes, numerosásque. Tenui plerũque solo, asperísq; locis, in insulis & iuxta rudera nascitur. Caulis & fructus cibi gratia condiũtur: aluũ turbat, stomacho aduersatur, sitim gignit: cocta tamẽ stomacho quàm cruda vtilior est. Fructus drachmis duabus in vino potus, quadraginta diebus, lienẽ absumit, & vrinã cruentúmq; excremẽtum emittit: bibitur vtilissimè in coxarum doloribus, & neruorũ resolutione, itẽ ruptis & cõuulsis: mẽses ciet, caput purgat. Dẽtium dolorem sedat semen ex aceto decoctũ, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadẽ proficit vlcera omnia vetera, & sordida, & quæ occalluerunt, expurgat: lienosis cũ farina hordei illinitur: dente demorsa, dolori eius auxiliatur: cũ aceto trita, vitiligines albas absterget. Radix foliáq; intrita, strumas ac duritias discutiũt. Aurium vermiculos infusus succus enecat. Aphri-

ca,

ca, & præsertim Marmarica capparis, vehemẽter inflat. Apula vomitus facit, & quæ à Libyco, & quæ Rubro mari defertur, mirum in modum acris est: siquidem in ore pustulas excitat, gingiuásq; osse tenus exest: quare in cibis non ab redamnatur.

Lepidium. CAP. CLXVI.

LEpidium aliqui gingidiũ vocant, herbula vulgò nota: muria cum lacte seruatur. Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadicis trita, præsentissimum est auxilium, si cũ helenij radice, quarta parte horæ, illinatur: lienosis simili modo prodest. lepras eximit. Radix appẽsa collo, dolore dentium liberare existimatur.

Censetur piperitis olitorũ.

Ranunculum. CAP. CLXVII.

*COmplura ranunculi genera: vis tamen omnibus vna, acris, & vehementer exulcerans. Nam vnum coriandri folijs constat, latioribus, subalbidis, pinguibus: flore luteo, interdum purpureo: caule gracili, cubitum alto: radice alba, exigua, amaráque, multis capillamentis, hellebori modo, fibrata: nascitur in limitibus humidis. Alterum lanuginosius, longiori caule, pluribus foliorum incisuris, *plerunque in Sardinia proueniẽs, quàm acerrimũ, quod syluestre apium appellant. Tertium minimũ, odore graui, flore aureo. Quartum huic simile, flore lacteo. Folia, flores, & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & crustas non sine dolore gignunt: quare*

Vulgò Apiũ risus.

** πλεῖσον, id est, copiosum.*

vng

vngues scabros extricant, scabiem eximunt, stigmata delent: formicantes verrucas, & pensiles, alopeciásque paulisper illita tollunt. Tepente decocto perniones fouentur. Sicca radix, tritáq;, sternutamenta ciet, naribus admota: dentium dolorem appensa leuat, ipsos tamen frangit.

Anemone. CAP. CLXVIII.

DVo anemones genera, vnum syluestre, alterum in cultis nascẽs. Cuius multæ species: vna phœniceum florem profert: altera candicantem, aut lacteum, aut purpureum. Harum folia coriandro similia, cæterùm scissa tenuius in terram inclinantur: caules lanuginosi, tenues, in quibus flores, vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulò grãdescit, ac veluti geniculis quibusdam cingitur. Syluestri amplitudo prorsus maior, latioraq; folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo, tenuibus, & multis radicũ capillamentis. Acrior est, quæ nigra habet folia. Vis vtriusq; acris: ea de causa succus naribus infusus, purgat caput. Commanducata radix pituitam trahit: decocta in passo & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices eorundem & hebetudines emendat, sordida vlcera abstergit. Folia, & caules, si cum ptisana decocti edantur, copiam lactis prębent: menstrua ciunt, vellere apposita. Illita quoque lepras eximũt. Sunt qui errore ducti, argemonen nominari cup

ri eup

ri eupatorium putent: quoniã à syluestri anemone, argemonen & papauer, quod rhœada appellant (de quo inter papaueris genera referemus) propter colorũ cognationẽ in floribus, distinguere nõ possunt. Verũ papauer & argemone colore minus saturato spectãtur, & vtraq; tardius floret. Quinetiam argemone croceum succũ, gustu admodũ acrem, reddit: rhœas verò candidiorem & acrẽ. Insuper anemone & rhœadi capitula syluestris papaueris similia insunt, sed in anemone supernè crassiusculum, in rhœade subangustius. Anemones genera nec succum remittunt, nec calyces habent, sed quasi asparagi cacumen. In aruis illa sæpius enascuntur.

Argemone. CAP. CLXIX.

ARgemone in totum syluestri papaueri similis est: folia habet anemones, diuisa: floren puniceum: caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & summis partibus latũ: radicem rotundã: succum croci colore, acrẽ dimittit. Argema & nubeculas expurgat. Folia illita inflammationes compescumt.

Anagallis. CAP. CLXX.

DVo anagallidis genera, quæ tantùm flore distant. Nam quæ cæruleo flore est, fœmina dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices sunt parui, in terra iacentes, foliis in quadrãgulo cauliculo pusillis, subrotundis, ad helxinæ folia accedentibus: semine rotundo. Vtraque mitigandi

vim habet: inflammationẽ arcet, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat: & naribus infusus, dolorẽ dentium lenit, si in aduersam narẽ iniiciatur: argema cum melle Attico emendat: retusæ oculorũ aciei auxiliatur: contra viperarum morsus, iocineris & renum vitia, si ex vino bibatur, prodest. Tradunt eam, quæ cœruleum edit florem, procidua sedem reprimere: quæ verò phœniceum, illitu euocare.

Hedera. CAP. CLXXI.

Hedera differentias multas in specie sortitur, summas autẽ genere treis. Nam quædam candida est, altera nigra, tertia helix. Cãdida, fructum fert candidũ: nigra, nigrũ, aut croci æmulum, quã vulgus Dionysiã vocat: helix fructũ non gignit, sed albas habet viticulas, & folia parua angulosa, & *concinniora. Hedera omnis acris est, & adstringens: neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus: ambustis cũ cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanãt. Foliorum & corymborum succus, cũ irino vnguẽto, melle aut nitro, naribus infunditur, & cõtra veteres capitis dolores *caput eo cum aceto, & rosaceo perfundi vtile est: purulentis auribus, aut dolẽtibus, cum oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut poti corymbi, corpus infirmant, mentẽmque turbant

* ἐνθυμώτερα, ἢ ὃν ἐρυθρά.

* ἁρμόζει, καὶ.

bant largius sumpti. Acini quinque triti, calfa-ctíq; in punici mali cortice cum rosaceo, si instillẽtur à contraria aure, dolorem dentium mitigãt. Denigrãt capillum, illiti corymbi. Folia in vino decocta, illinuntur omnium vlcerum generi, etiã si cacoëthe sint: vitia cutis in facie, & ambusta sanant, vti antea diximus, decocta. Mouent mẽses triti & subditi corymbi: ijdem poti, post purgationes fœminarum, drachmæ pondere, concipiendi spem adimunt. Pediculus foliorũ melle irrigatus ac vuluæ inditus, menstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tedia nariũ, grauєolẽtiámq; emendat, & sanitati restituit. Lacryma hederæ psilothrũ est: illitu pediculos enecat. Succus radicũ in aceto potus, cõtra phalãgia prodest.

Chelidonium. CAP. CLXXII.

CHelidonium maius; caule est gracili, cubitali aut altiore, agnatis foliosis: folis ranunculi, mollioribus tamen, & colore cæsijs: flore violæ albæ, secundum singula folia prodeunte: in eo succus croci, mordax, acris, & aliquantulũ subamarus, grauiter olẽs: radix supernè singularis, infernè in multa crocea capillamẽta fibratur: siliqua, ceu corniculati papaueris, tenuis, in metæ figurã longa: in qua semen papauere maius recluditur. Succus in æreo vase, cum melle prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Folijs, caule, radice, succus exprimitur ineunte æstate, & siccatus in vmbra digeritur in pastillos. Radix cũ aniso

& vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpũt: imposita cũ vino. aut manducata, dentiũ dolorẽ sedat. Hoc nomẽ sibi videtur vẽdicasse, quòd aduentu hirũdinũ exoriatur, & discessu emarcescat. Sunt qui narrãt, hirundines matres excæcatis pullis, admota herba visum restituere.

Chelidonium minus. CAP. CLXXIII.

Vulgò Scrofularia minor.

CHelidoniũ minus, quod triticũ sylvestre aliqui nũcuparũt, herbula pediculis ab radice pẽdens, sine caule: folijs hederæ, multò rotundioribus, & minoribus, teneris, & suppinguibus: radices habet ex eodẽ callo cõplures, pusillas, in granorũ tritici modũ aceruatim congestas: quarũ tres aut quatuor in longitudinẽ exeũt. Iuxta aquas & lacus nascitur, Vis ei acris, & anemones modo, summã cutẽ exulcerat: psoras & scabros vngues eximit. Succus radicibus expressus ad purgandum caput naribus infunditur. Decoctum eius cum melle gargarizatum, magnificè id præstat, & omnia pectoris vitia extrahit.

Othonna, CAP. CLXXIIII.

Variæ de Othõna sentẽtiæ.

OThonnam aliqui maioris chelidoniæ succum esse aiunt, quidã glaucij. Alij succum floribus corniculati pipaueris expressum, Alij permistos cœruleæ anagallidis, hyoscyami, & papaueris succos: esse cõtendunt. Alij Troglodyticæ cuiusdam herbæ succum, quæ othonna vocatur: nascíque eã in eo Arabiæ tractu, qui ad Aegyptũ spectat. Othonna folijs erucæ, perforatis c[illegible]i

modo, & veluti à tinea derosis, squallore obsitis, paucis flore croci, latifolio: quare quidã anemones speciẽ esse putauerũt. Extractus succus oculorum medicamentis adijcitur, vbi expurgare est opus: mordet enim & absterget omnem caliginẽ quæ oculis offunditur. Tradunt humorẽ quẽdam ex herba emanare, qui elotus, semotis calculis, in pastillos ad eadem digeritur. Aliqui tamẽ affirmant, lapidem esse Aegyptium, in Thebaide nascentem, exigua magnitudine, æreo colore, gustu cum feruore quodam & adstrictione mordaci.

Auricula muris. CAP. CLXXV.

MVris auricula, quã myosotida vocãt, herba est caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus ab imo rubẽtibus, & concauis: folijs angustis, oblõgis, dorso acuto, elato, nigricãtibus, per interualla aßiduè geminatis, atque in mucronem desinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarum sinu prodeũtibus: flosculo, vt anagallidis, cœruleo: radix digitali craßitudine, multis capillamentis fibrata. Radix illita ægylopia sanat. Sũt qui alsinem, muris auriculam vocitent.

Glastum. CAP. CLXXVI.

SAtiuum glastũ, quo infectores lanarũ vtũtur. folium habet plãtagini simile, verũ pinguius nigriusq́;: cuius caulis duũm cubitorũ altitudinẽ excedit. Illita folia tumores omneis discutiunt, cruenta vulnera glutinant. sanguinis profluuia sistunt, ignem sacrũ, phagedænas, putre-

ſcentia vlcera, & quæ ſerpunt, ſanant. Syluestre glaſtum ſatiuo ſimile eſt: folia fert maiora, lactucaceis proxima: caules* prætenues, multifidos, quadrámtenus rubentes: in quorũ cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarũ effigiem referẽtes, in quibus ſemẽ flore tenui, luteo. Eadẽ quæ & ſuprà dicta præstat: potu & illitu lienoſis auxiliatur.

*λεπτοτέρους, id eſt, tenuiores.

Vulgò Craſſula maior, et faba inuerſa.

Telephium. CAP. CLXXVII.

TElephium herba portulacæ ſimilis eſt, & caule, & folijs: alas binas in ſingulis foliorum geniculis annectit, ramuli à radice ſeni ſepteníve prodeunt, folijs referti cæruleis, craßis, lentis, ac carnoſis, flore luteo, aut cãdido. Naſcitur inter vites, & locis cultis vere. Folia ſenis horis illita albam vitiliginem ſanant: ſed poſtea hordeacea farina illini debet. perunctam ex aceto etiam in ſole vitiliginẽ tollunt, ſed vbi inaruerunt, abſterguntur.

SECVNDI LIBRI FINIS.

PEDANII
DIOSCORIDIS
ANAZARBEI, DE
Medicinali materia,
LIB. III.
Ioanne RVELLIO Sueßionenſi
interprete.

VPERIORIBVS, chariſſime Aree, cõmentarijs, tradidimus de aromatibus, vnguentis, oleis, arboribus, earum fructibus & lacrymis, itẽ de animalibus, cerealibus, oleraceis, & herbis acrimonia præditis. In hoc autem tertio radices, ſuccos, ſemina, herbas, & quæ vernacula & inter ſe cognata cẽſentur, quæq; pluribus ſcatent remedijs, proſequemur.

Agaricum. CAP. I.

AGaricũ radix fertur laſerpitij ſimilis, ſed facie ſumma ſolutior, & rariore fungoſoq; tota contextu. Duo eius genera: fœmina, quæ præfertur, rectis intus venarum diſcurſibus cõſtat, mas rotũdus eſt, & vndiq; cõpactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox ex diſtributione in amaritudinem tranſit: gignitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur. Sunt qui radicem

esse plantæ affirmẽt: alij vt fungos nasci in arborum caudicibus, quadam putredine. Gignitur in Galatia Asiæ, & Cilicia, in cedris. sed friabile, & infirmum. Adstringendi calfaciendíq; naturã habet: efficax est contra tormina, cruditates, & rupta: prodest itidẽ contusis, & ab alto deuolutis. Datur duobus obolis in vino mulso, febrim non sentiẽtibus. febriculosis verò, in aqua mulsa. Arquatis quoq; suspiriosis, iecineris, renúmq; vitio laborantibus, dysentericis. Itẽ si vrina ægrè red datur, si vuluæ strangulatus vrgeat, si pallor mẽbra decoloret, drachma vna dari solet: si tabes infestat, ex passo: si lien negotium exhibet, ex aceto mulso: si dissolutio stomachi est, ita vt cibi tenax non sit, manditur, & sine vlla humoris sorbitione deuoratur. Simili modo acida ructãtibus propinatur. Sanguinis reiectiones sistit, tribus obolis ex aqua sumptum. Facit ad coxendicum, & articulorum dolores, & comitiales morbos, si cum aceto mulso, pari pondere assumatur: menses ciet: fœminis, quas inflatio vuluæ vexat, vtiliter æquali modo datur. Horrores soluit datum ante febrium accessiones: aluũ purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulsa bibatur: venenorũ antidotum est denarij instar, cum diluta potione sumptum: si serpentes ictũ vibrarunt, morsúmq; subfixerunt, tribus obolis ex vino potum, mirè auxiliatur. In summa, internis omnibus vitijs conuenit, pro viribus, & ætate datũ, nũc ex aqua, nũc

ex

ex vino: alijs ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

Rhaponticum. CAP. II.

RHa, aliqui rheum, Latini rhaponticum vocant, prouenit in ijs, quæ supra Bosphorũ sunt regionibus, ex quibus affertur. Radix nigra, cẽtaurio magno similis, sed minor & rufior, fungosa, aliquantũ leuis, sine odore. Optimũ habetur, quod teredines non sensit: si gustatu cum remissa adstrictione lentescat, mãducatúmq; colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatẽ, & omne genus dolores, ad conuulsa, lienosos, hepaticos, tormina, ad renum, vesicæ, & pectoris vitia, aduersus intẽta præcordia, & vuluæ mala, coxendicum dolores, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus, & venenatorum morsus. Datur in singulis valetudinibus eodẽ, quo agaricũ, pondere, & cum eisdem liquoribus: si febri careãt, in mulso: sin aliter, ex aqua mulsa: si tabẽ experiuntur, ex passo: si lienis exercet, in aceto mulso, si dissolutio est stomachi, id est cùm cibi tenax non est, manditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. liuẽtia, lichenásq; tollit, cum aceto illitum. Inflammationes omneis veteres ex aqua oblitũ dißipat. summa eius vis adstringens cum aliquanto calore.

Ignoratur. Nec enim est q̃d Reupõtici nomine hodie indicatur.

Gentiana. CAP. III.

*GEntianæ inuentio prima aßignatur * Gẽtio.*

** Græcus Gentidi.*

Illyriorum regi, à quo cognomentum habuit. Folijs partim proximè radicem, iuglandi plãtagini've similibus, subrubris, partim à medio caule, & præsertim iuxta cacumẽ, paulũ dissectis: caule cauo, & læui, digiti crassitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binũ sæpe cubitorum: semine in calycibus lato, sine pondere, glumoso, satis ad sphondylij semen accedente: radice longæ aristolochiæ, crassa, amara. Nascitur in sublimibus montiũ iugis, vmbrosis locis, aquosisq;. Vis radicis excalfactoria, & adstringens: contra morsus serpentiũ, duabus drachmis, cum pipere, ruta, & vino pota, auxiliatur. Extracti succi drachma, laterum doloribus, & ex sublimi deturbatis, ruptis, & conuulsis, prodest: hepaticis & stomachicis, pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eijcit: imposita, vt lyciũ, vulneraria est, & vlcerũ cuniculatim depascentium medela. Succus præcipuè eodem effectu prodest: oculis inflãmatione laborantibus illinitur: pro meconio collyrijs acribus immiscetur. Radix vitiliginẽ absterget. Succi extrahendi ratio hæc est: Contusa radix quinque diebus aqua maceratur: postea in eadem tantisper decoquitur, dum extẽt radices: & vbi refrixit aqua, linteo excolatur: mox discoquitur, dũ mellis crassitudo fiat, fictiliq; reconditur.

Aristolochia. CAP. IIII.

A*Ristolochia nomẽ ex eo sibi adaptauit,*

quòd

quòd existimetur optimè puerperis opitulari. Tria eius genera tradũtur. Rotũda, quæ fœmina vocatur, folijs hederaceis: præstanti odore cum acrimonia, mollibus subrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongisq; palmitibus: floribus candidis, pilei similitudine, in quibus quod rubrum est, grauiter olet. Longa, mascula appellatur: nonnullis dactylitis, longiore quàm rotunda folio: tenuibus ramulis, dodrantalibus: flore purpureo, grauiter olente, qui marcescens in pyri similitudinem turbinatur. Radix rotundæ, in orbem conglobata, rapi modo. Longæ verò radix digiti craßitudinem, & dodrãtis longitudinem implet, nonnunquam paulò maiorem. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaro, & graui. Est etiamnum tertia lõga, quæ clematitis vocatur, ramulos habens tenues, refertos folijs subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso cortice odoratóq; vestitas, priuatim vnguẽtorum spissamentis conuenientes. Rotunda cæteris venenis resistit. Longa vero aduersus angues, & venena, drachmæ pondere ex vino bibitur & illinitur: pota cum pipere, & myrrha, mẽses, partus, & omnia vuluarum onera eijcit: eadem efficit subdita in pesso.

Rotunda ad eadem pollet: insuper singultibus, suspirijs, horroribus, lieni, conuulsis, laterum doloribus, pota cum aqua, singulariter auxiliatur. Aculeos, et spicula extrahit, oßiũ squamas illitu

adim

adimit, vlcera putrida exest, & sordida expurgat: cauat cum iri, & melle explet, gingiuas, & dentes extergit. Clematitis ad eadem pollere creditur, viribus tamen inferior est.

Dulcis radix. CAP. V.

Liquiritia officinis.

* μακροὺς id est, longas.

DVlcis radix plurima gignitur in Cappadocia, & Ponto: fruticosa est, ramis binûm cubitorum altitudine assurgẽtibus: folijs lẽtisci, densis, pinguibus, tactúque gummosis: flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis, asperiore, qui siliquas lentium modo habet, rufas & * paruas: radicibus longis, vt gentianæ, coloris buxei, subacerbis & dulcibus: quæ densantur in succum, lycij exẽplo. Is in arteriæ scabritia efficax habetur: verùm oportet vt linguæ subditus eliquescat, æstuanti stomacho, thoraci, ac iocineri conuenit: sanat vesicæ scabiem, & renum dolores, cum passo potus: idem eliquatus sitim sedat, vulneribus illitus accõmodatur, commanducatus ori prodest: recentis radicis decoctũ ad eadem cõuenit. Eiusdem farina pterygijs cõmodissimè inspargitur.

Centaurium magnum. CAP. VI.

Cẽsetur Rheupõticũ officinarũ.

CEntaurium magnum folia habet iuglãdis, oblonga, viridi brassicarum colore, serrata in ambitu: caulẽ, ceu rumicis, binûm aut ternûm cubitorũ, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papauerum, in rotũditate oblonga: flos cæruleus: semen cnico simile, ceu laneis floccis

quib

quibusdam inuolutum: radix crassa, grauis, solida, tripedalis, succo prægnans, cũ adstrictione aliqua & dulcedine acris, & rubescens. Amat solum pingue & apricum, ac syluas & colles. Copiosissima est in Lycia & Peloponneso, in Arcadia, Helide & Messenia, pluribúsque locis circa Pholoen, Lyciam & Smyrnam. Radix cõuenit ruptis, conuulsis, pleuriticis, spirandi difficultati, veteri tußi: sanguinem expuentibus, drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua: cæteris, in vino. Itẽ ad tormina, & vuluæ dolores. Ramẽta eius in collyrij formam vuluæ subdita, menses atque partus extrahunt. succus eadem præstat, vulneribus prodest: nam recens tusa, aut arida antè madefacta, ea glutinat & cõiungit. Carnes coalescunt, si tusa simul decoquatur. In Lycia succum exprimunt, quo pro lycio vtuntur.

Centaurium minus. CAP. VII.

CEntaurium, limnesiõ aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. Herba origani aut hyperici similis, caule anguloso, palmum excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram vergente: foliis rutæ prælongis & paruis: fructu tritico simili: radice pusilla, leui & superuacua, quæ gustanti amaritudinem adfert. Herba recens tusa, suo illitu vulnera conglutinat: vetera vlcera purgat, & cicatrices obducit: bilem crassósque humores per aluum exigit, si decocta deuoretur. Ius decocti ischiadicis cõuenientißimè infun

funditur: trahit enim sanguinem & dolorem leuat. Succus oculorũ medicamentis perquàm vtilis: siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat: in vellere appositus, mẽses & partus extrahit: epotus peculiariter neruorũ vitiis succurrit. Succi extrahẽdi ratio: Legitur herba semine prægnãs, & diebus quinq; madefacta, decoquitur, donec supereemineat aquæ: mox vbi refrixit, linteolo exprimitur, & eiecta herba, iterum decoquitur, vsque dum mellis craßitudinẽ habeat. Nonnulli eã recentem grauidámq; contundunt, atq; succũ fictili non picato exprimũt, & in sole, lignea rude aßiduè mouẽtes, inspissant. Quòd si quid concretum faucibus vasis adhærescat, deradunt, reliquóq; humori permiscent. Noctu diligenter operiunt: nanq; ros nocturnus, liquores coalescere non sinit. Quæ autem siccis radicibus aut herbis liquamenta exprimuntur, decocta (vt in gentianæ mentione retulimus,) præparantur: sed quæ ex corticibus humidis, aut contusis herbis factitantur, in sole, vti antè dictũ est, cogũtur. Sic è thapsia, sic è mãdragora reliquísq; similibus succus sic ex acerbis vuis melligo elicitur. Lyciũ tamen, & absynthium, hypocistis, & consimilia, decocta, eo, quo diximus, modo coguntur.

Chamæleon albus. CAP. VIII.

CHamæleon albus, ixia ideo aliquibus vocatur, quòd quibusdã in locis viscum circa radicem eius inueniatur, quo pro mastiche vtũtur

mul-

*mulieres: folia habet silybo aut carduo similia, *asperiora, acutiora, nigróque chamæleone validiora: caulem nō promit, verùm ex medio spinas, echini marini, aut cinaræ modo, erigit: flores purpureos, veluti papporum lanugines emittit: semē cnici simile: radicem in lætis collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam: aliquátenus aromaticam, graui odore, dulcem. Quæ pota acetabuli mensura, latas interaneorū tineas pellit. Bibitur autem in vino austero, cum origani feruefacti succo. Hydropicis commodissimè drachma in vino datur, etenim eos extenuat: contra difficultatem vrinæ decoctū propinatur. Hausta in vino, serpentium venenis resistit: occidit canes & sues: mures item necat, subacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.*

* *Sic Plin. græcus codex παχύτερα, id est crassiora, ni fortè τραχύτερα legēdum: quod ex herbarū collatione, si quando videre cōtingat facilè diiudicaueris.*

Chamæleon niger. CAP. IX.

CHamæleon niger, foliis scolymo similis esset, nisi minora, tenuioraq; ac rubro distincta viderentur: caulem emittit dodrantalem, crassitudine digitali, subrubrū: & in vmbella flores spinosos, tenues, hyacinthi æmulos, versicolores: radice crassa, nigra, densa, interdum exesa, quæ dissecta flauescit, & cōmanducata mordet. Prouenit in campestribus, siccis, & cliuosis tractibus, & maritimis. Radix trita, addito atramēti sutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, scabiem abigit: eadem, cùm sibi sulphur & bitumen asciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines abs-

tem

terget. Decoctum collutione dẽtium dolorem mitigat: cum pari pipere & cera oblita radix, dolenti denti auxiliatur. Radice concisa, & in aceto decocta, dẽtes fouentur: eos quoque frangit, si scriptorio stylo feruens admoueatur: vitia cutis in facie, vitiligineśq; cũ sulphure emendat: erodentibus medicamẽtis admiscetur: phagedænas, tetráque vlcera illitu sanat. Quare chamæleo vocetur, à varietate foliorũ euenit: mutant enim cũ terra colorem: hîc viridia, illic albicantia, alicubi cœrulea, nonnusquam rubra inueniuntur.

Nominis ratio

Crocodilium. CAP. X.

CRocodilion chamæleontis nigri figuram habet. Nascitur in syluosis, radice longa, læui, aliquantum lata, odore, vt nasturtij, acuto. Feruefacta in aqua & pota radix, sanguinem copiosum per nareis pellit. Datur lienosis, eos euidenter adiuuãs. Semen ei rotundũ inest, duplex vti scutum, quod suapte vi vrinam ciet.

Dipsacum, siue labrum Veneris. CAP. XI.

Virga pastoris vulgò.

DIpsacum, aculeatarum generis est: caulẽ habet altũ, spinis horridum, folijs lactucæ, spinosis, binis genicula singula complectentibus, prælongis, ceu quasdã bullas intus & extra aculeatas, in dorsi medio habẽtibus, concauo alarum sinu, in quo imber aut ros asseruetur: vnde dipsaci, quasi sitientis, nomẽ traxit. In cacumine caulis, singula circuli capitula insunt, oblonga, echinata

nata ſpinis: quæ areſacta, candida ſpectantur, diſſectáque medulla tenus, vermiculos oſtẽdũt. Sanat rimas ſedis, fiſtuláſque, ſi tuſa & decocta in vino radix, vſquedũ ſit craſsitudo ceræ, immittatur. Medicamentũ ærea pyxide recõdendũ. Aiunt formicationibus, verrucíſque penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe.

Spina alba. CAP. XII.

SPina alba naſcitur in montibus & ſyluoſis: folia fert albi chamæleonis, anguſtiora, candidiora, aliquantum hiſpida, & aculeata, caulẽ ſupra bina cubita altum, pollicari aut ampliore craſsitudine, albicantem, intus cauum: in cacumine capitulũ ineſt ſpinoſum, echini marini æmulum, ſed minus, & oblongum: flores purpurei, in quibus ſemen ceu cnicum, ſed rotũdius. Huius radix pota, cœliacis, ſtomachicis, & qui cruẽta extuſsiunt, efficax eſt: vrinam cit, tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore collui prodeſt. Epotum ſemen conuulſis infantibus, & à ſerpẽte demorſis auxiliatur: geſtatum pro amuleto, ſerpentes abigere traditur.

Spina Arabica. CAP. XIII.

ARabicam ſpinã natura albæ ſpinæ ſimilem eſſe cõſtat: ipſa ſiquidem ſtringit. Ad ſanguinis reiectiones, menſium abundantiam, cæteráſque fluxiones radix etiamnum

valet. Prouenit in asperis.

Carduus. CAP. XIIII.

Est gallorū Artichau.

CArduus, Græci scolymon vocant, folia chamæleonis habet, aut albæ spinæ, nigriora, & craßiora: caulem longum edit, foliosum, capite spinoso: radice nigra & crassa, quæ illita, graueolentiam alarum totiúsque corporis emendat: item si decocta in vino bibatur. Copiosam autem vrinam fœtidámque expellit. Herba cùm recens tenerescit, in olera, asparagi modo, transit.

Poterium. CAP. XV.

POteriū, Iones neurada vocant, largè fruticat, cortice obductum tenui, spinis horridū, lanugine spissa, ramulis lōgis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximis: folijs paruis, rotundis: flore exiguo, candidi coloris: semine nullius vsus, sed gustu acuto et odorato. Nascitur in aquosis, & collibus. Radices demittit binûm ternûmve cubitorū, neruosas, & firmas: quæ proximè terram recisæ, dant succum gummi similem. Tusæ, præcisis neruis & vulneribus glutinandis illinuntur. Decoctum quoque eius neruorum affectibus prodest.

Acanthium. CAP. XVI.

* Additum ex Plinio.

ACanthiū albæ spinæ simile, folijs nucleatis per extremitates* & lanugine araneosa obductis] ex qua collecta & neta, vestes bōbycinis similes texūt. Folia vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur.

Acan

Acanthus. CAP. XVII.

Officinis Brāca vrsina.

ACanthus, Romani pæderotā vocant, nascitur in hortis, petrosis, & riguis: folia habet multò lactucaceis latiora, et lōgiora, erucæ diuisura, nigricātia, pinguia, læuia: caulē binûm cubitorum, digitali craßitudine, læuē, prope verticem ex interuallis circundatum foliolis, ceu nucamenta quædam oblonga referentibus, spinosis, è quibus flos prodit albus: semen oblongum, luteum: caput thyrsi specie. Radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis: quæ vstis igni & luxatis artubus illitæ subueniunt: potæ vrinam ciunt, sed aluum cohibent. Ruptis, conuulsis, tabem sentiētibus, mirè prosunt. Nascitur & syluestris acanthus, scolymo similis, aculeatus, breuior quàm satiuus, & is qui hortis prouenit: cuius radix ad eadem, ad quæ superior, efficax.

Anonis. CAP. XVIII.

Vulgò, Resta bouis.

** Suspicor lotū syluestrē intelligēdū: ac ob id fortè pratensis*

ANonis, quā aliqui ononida appellāt, ramos habet fruticosos, dodrantales, aut paulò maiores, frequētibus geniculis cinctos, cauis alarū multis, capitibus rotundis, folijs lenticulæ, tenuibus, pusillis, ad rutæ aut pratensis loti folia accedentibus, subhirsutis, odoratis, non iniucundè olentibus. Muria conditur, antè quàm spinosa fiat, cibis gratißima. Rami acutioribus spinis, & veluti spiculis firmioribus horrēt: radicem mittit candidam, quæ excalfacit, & exte-*

nuat: huius cortex ex vino potus, vrinam ciet: calculos comminuit, margines vlcerum erodit. Radix cùm decoquitur in posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctum eius potu hæmorrhoidas sanare creditur.

sem dici, quòd trifolij pratẽsis cõstet folijs: vt volumine quarto à Dioscoride depingitur.

Leucacantha. CAP. XIX.

Leucacantha prædita est radice cyperi, valida & amara, quæ manducata dolorẽ dentium sedat: veteri laterum dolori, atque ischiadicis prodest, decocto cyathis tribus ex vino poto. Eadem ruptis & conuulsis medetur. Radicis epotus succus eosdem præbet effectus.

Tragacantha. CAP. XX.

Officinis Dragagantum.

Tragacãthæ radix lata & lignosa, summo cæspite nititur, vnde surculos humiles, robustos, latißimè fundit, in quibus minuta folia, multa, nonnunquam tenuia exoriũtur, quæ sub se spinas albas, rectas & firmas occulunt. Est etiamnum tragacantha, lacryma, quæ, vulnerata radice manans, concreuit. Præstat pellucens, gracilis, leuis, syncera & subdulcis. Cutis spiracula, vt gũmi, obstruit. Huius increbuit vsus ad oculorum medicamenta, ad tußim, exasperatas fauces, retusas voces, cæterasque destillationes, cum melle in delinctu: subdita quoque linguæ liquescit, & in passo madefacta, drachmæ pondere bibitur, contra renum dolorẽ, & vesicæ rosiones, misto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

Eryngium. CAP. XXI.

ERyngium aculeatarum generis eſt. Cuius folia in principio, ſale condîta, in cibos recipiũtur: lata autem ſunt, et extremo ambitu aſpera, guſtu aromatica. Sed vbi adoleuerũt, circa complures caulium eminentias in ſpinas aculeãtur, in quorum ſummitatibus globoſa capitula, durarum acutiſsimarũmq; ſpinarum ambitu ſtellatim circumuallãtur, quorum colos aliàs viridis, aliàs albus, interdum cœruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis craſsitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & campeſtribus. Vim habet calfactoriam: pota menſes & vrinas pellit, tormina inflationéſq; diſcutit: contra iocinerum vitia, ſerpentium morſus, & hauſta venena, cum vino prodeſt. Bibitur aduerſus plurima, cum ſeminis paſtinacæ drachma vna: appenſa illitáve, tubercula diſcutere proditur. Pota cum hydromelite radix, opiſthotonicis & comitialibus medetur.

Nũc corrupto vocabulo Iringũ dicitur.

Aloe. CAP. XXII.

*ALoes folium ſcillæ ſimilitudinem habet, craſſum, pingue, modicè latũ, rotũdum, retrorſus pandum: folia vtrinq; ex obliquo longioribus interuallis ſtriantur, & in ſpinulas deſinunt retuſas truncasq;. Caulis emittitur non diſsimilis *antherico: flos albus: fructus haſtulæ regiæ cognatus: graui tota eſt odore, & guſtu amariſsima: radice vna, ceu palo, in terrã depa-*

** Per antheri-cũ caulẽ Aſphodeli cui aptiſsimè comparatur Aloe, hic intelligi m⁹: quã uis Dioſcorides ĩ Aſphodeli ſiue Haſtulæ regiæ hiſtoria, eius florẽ hoc appellari nomine tradat.*

cta. Plurima præpinguíſque in India gignitur, ex qua coactus ſuccus adfertur. Naſcitur etiã in Aſia & Arabia, in locis quibuſdam maritimis: & in inſulis (vt in Andro) non valde ſucco extrahendo idonea, ſed ad glutinanda vulnera ſanè quàm vtilis, ſi detrita illinatur. Duo ſucci genera: quoddam arenoſum, quod ſedimentum puriſsimæ eſſe videtur. alterum ad iocineris imaginem vergit. Eligi debet * ſyncera, quæ nihil doli ſenſit, nitida, calculorũ expers, rufi coloris, friabilis, ac iocineris modo coacta, facilè liqueſcens, eximiæ amaritudinis: improbatur nigra & fractu contumax. Gummi eã adulterant: quod deprehẽditur guſtu, amaritudine, & valido odore: eóq; argumẽto, quòd digitis friata nõ ad minima vſq; fruſta reſoluitur. Nec deſunt, qui acaciam immiſceant. Natura eius eſt ſpiſſare, exiccare, ſomnum allicere, & corpora denſare, aluũ reſoluere. Stomachum repurgat binûm cochlearium mẽſura, in aqua frigida aut egelida pota: ſanguinis reiectiones ſiſtit: regium morbũ purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmæ põdere in potu: deuorata cũ reſina, aut cum aqua, vel melle cocto ſumpta, aluũ ſoluit: purgationis perfectæ cauſa, tribus drachmis ſumitur: alijs purgatorijs medicaminibus admiſta, præſtat vt minus ſtomachum infeſtent: ſicca glutinandis vulneribus inſpargitur, vlcera ad cicatricem perducit, cohibétq; eadem peculiariter exulceratis genitalibus

medet

* Plin. pinguis, qui non καθαρὰν vt noſtri codices habent, ſed λιπαρὰν videtur legiſſe.

medetur, & disrupta puerorum præputia iūgit: condylomata, rimásque sedis ex passo sanat: hæmorrhoidùm abundātiam & sanguinis eruptiones sistit, pterygia ad cicatricē ducit, liuores & insignita, ex melle tollit: priuatim scabras lippitudines, pruriginésque angulorū, permulcet: dolorem capitis sedat, temporibus & fronti illita, ex aceto & rosaceo: capillum fluentem continet, cū vino: tōsillis, gingiuis, & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit: oculorum medicamentis torretur, in mūda & candenti testa, pennáq; subinde versatur, vt possit æqualiter torreri. Lauatur, vt quod sit arenosissimum, tanquā inutile subsidat, & leue ac pinguissimum assumatur.

Absynthium. CAP. XXIII.

ABsynthium, aliqui bathypicron herba vulgò cognita. Præstantius in Pōto & capadocia, in monte Tauro nascitur. Vim habet calfaciēdi & adstringēdi: bilem expurgat, quæ & stomacho & ventri inhæsit: vrinam cit, & crapulam præsumptum arcet. Ad inflationes vētris, & stomachi dolores prodest, cum seseli & nardo Gallico potum: fastidia discutit, & arquatos sanat madefacti dilutū, aut decocti ius, quotidie tribus cyathis haustum: menses cit potum, aut cum melle appositum. Cōtra fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur. Aduersatur ixiæ venenis cū vino: item cicutæ, & muris aranei morsibus, & draconi marino.

Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. Ad sugillata & oculorũ caligines ex melle illinitur: item auribus, si manat sanies. Dẽtium auriúmque dolores decoctũ vaporis suffitu compescit. Decoctum in passo dolentibus oculis oblinitur: item præcordijs & iocineri, tritum cum cerato cyprino: stomacho quoq; longa valetudine laboranti, cum rosaceo: cũ ficis autem, aceto & loliacea farina, aquæ inter cutẽ lienosisq; subuenit. Vinum ex eo fit, quod absynthiten vocant, præsertim in Propõtide & Thracia, quo ad antè dicta vtuntur, cùm febri carẽt: alioquin in æstate propinant, & acceptam huic vino incolumitatẽ referunt. Insparsum arcis absynthium, vestes ab erodẽtiũ iniuria vindicat: culices ex oleo perunctũ abigit, & à corpore arcet: atramentum librarium diluto eius temperatum literas à muriũ erosione tuetur. Existimatur liquamentum eosdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quoniam stomachum malè habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta amurca, liquamentum adulterant.

Marinum absynthiũ. CAP. XXIIII.

*ABsynthiũ marinũ, quod aliqui seriphũ vocant, copiosissimũ in Tauro mõte: iuxta Cappadociã & in Taphorisi Aegypti gignitur: quo Isiaci pro oliuæ ramo vtũtur. Herba est tenuis, *abrotoni parui similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica.*

**Abrotonũ marẽ intellige.*

Ea

Ea grauiter olet, & cũ quadam calfactione adstringit: per ſeſe, aut cũ oriza cocta, interaneorum animalia, teretéſq; tineas, adiecto melle, enecat, aluum læuigat: cum edulio autẽ vel lenticula decocta, eadem præſtare poteſt. Pecora maximè pingueſcunt hoc pabulo. Tertium genus abſynthio aſsignatur, quo Gallia alpibus finitima ſcatet: id patrio nomine Santonicũ vocant, regionis in qua naſcitur cognomẽto, abſynthio nõ diſsimile, verùm ſubamarum eſt, nõ adeò ſeminis fœcundum. Eadem quæ ſeriphium poteſt.

Abrotonum. CAP. XXV.

ABrotonum duorum eſt generũ. Fœmina quadã arboris ſpecie fruticans, cãdicat, circũ ramulos folijs, ſeriphi modo, minutim inciſis: floribus referta eſt, comantibus in ſummo, fulgore auri, corymbis: quod per æſtatẽ prodijt, ſuauiter olet, cum grauitate quadam & amaro guſtu: id genus Siculum eſſe cõſtat. Alterũ mas vocatur ſarmẽtoſum, gracilibus ramulis vti abſynthium. Plurimũ in Cappadocia gignitur, & Galatia Aſiatica, atq; in Syriæ Hierapoli. Crudum ſemen, tritum & feruefactum ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, cõuulſis, ruptis, coxendicibus, vrinæ anguſtijs, menſibus ſuppreſſis, aut remorãtibus. In vino potum exitialium venenorum antidotum eſt: horroribus ex oleo illinitur: ſerpentes & ſubſtratu & nidore fugat: contra ictus eorum cum vino potum prodeſt: pri-

uatim efficax contra ſcorpionũ & phalangiorũ venena: oculorum inflãmationibus commodè illinitur, cũ cotoneo cocto, aut pane: tritum cũ farina hordeacea: decoctumq́; tubercula diſcutit: irini compoſitionibus admiſcetur.

Hyſſopum. CAP. XXVI.

HYſſopum, herba nulli non cognita, duûm generum eſt, montanum & hortenſe. Optimum eſt Cilicium. Vim habet extenuandi & calfaciẽdi: decoctum cum ficis, aqua, melle, & ruta, potúmq; peripneumonicis, diuturnæ tuſsi, ſuſpirioſis, deſtillatiõibus, & orthopnoicis auxiliatur: tineas enecat. Idem facit, ſi cum melle delingatur. Craſſum humorem per aluum extrahit, decoctũ ex aceto mulſo epotum: et ad ſubducendam aluũ cum ficis viridibus detritis manditur, vehementiusq; addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit: colorem in corpore fouet: lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitróque, inflammationibus quoq; ex vino illinitur: cum feruente aqua impoſitũ, ſugillata diſcutit: cũ decocto ficorum, optimè anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto, dentiũ dolorem in collutione ſedat: inflationes auricularum vaporis ſuffitu diſcutit.

Stœchas. CAP. XXVII.

Officinis, Stichas Arabica.

STœchas iuxta Galliam in inſulis eiuſdẽ nominis è regione Maßiliæ gignitur, vnde cognomẽtũ accepit. Herba tenuibus ſurculis, coma thymi, lõgiore folio, ſubamara guſtu, & aliquã-

tum acris. Cuius decoctum, hyssopi modo, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis miscetur. Viscera omnia & vniuersum animantis habitũ extenuat, ab obstructionibus & farctis liberat.

Origanum. CAP. XXVIII.

ORiganum Heracleoticum, quod & cunilam vocant, folium habet hyssopo non dissimile: vmbellam autem non in rotæ speciem orbiculatã, sed veluti multifidam, semine in summis virgis haudquaquã denso. Excalfacit: vnde decoctum cum vino potum, demersis à serpente cõuenit. Si cicutam aut meconion hauserũt, ex passo: si gypsum aut ephemeron, ex aceto mulso propinatur. Ruptis, conuulsis, hydropicis, cũ fico esui datur. Aridum acetabuli mẽsura potũ in aqua mulsa, atros humores per aluum extrahit: mẽses ciet, & tussi cum melle linctum medetur: ad pruriginem, psoras, regiumq; morbum, decocti ius in balneis prodest. Succus virentis tonsillas, vuam, & oris vlcera sanat, & per nares, ex oleo irino infusum, trahit: aurium dolores cum lacte mulcet. Cõficitur ex eo, & cæpis, & rhois frutice, quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentũ, his omnibus in cupreo vase per dies bis vicenos insolatis, dum caniculæ sydus flagrat. Herbæ autem substratu serpentes fugãtur. Quæ onitis appellatur, candidiore est folio, & hyssopo similior. Semẽ veluti cõiunctos corymbos habet. Vis ei origani Heraclei, sed multò inefficacior. Syluestre

orig

origanum, aliqui panaces Heraclion, alij cunilam vocãt, ex quibus est Nicander Colophonius. Folijs est origani, ramis tenuibus, dodrantem altis, in quibus vmbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis, superuacua. Peculiariter percussis à serpente, folia & flores ex vino poti auxiliantur.

Tragoriganum. CAP. XXIX.

TRagoriganũ tenus frutex est, syluestri serpyllo aut origano similis, folio & ramulis. Quibusdãm locis lætius virẽtiúsq; inuenitur, et latioribus folijs, satis glutinosum. Alterũ exilibus surculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui prasium vocauere. Optimum est Cilicium, & Cretense, & Smyrneum, & in Chio Cooque proueniẽs. Omnia excalfaciunt, vrinam cient, aluo accommodantur, decocto poto bilem deijciunt, lienosis ex aceto bibere prodest, contra pota ixiæ venenæ in vino bibuntur, mẽses trahunt: peripneumonicis, tussientibus, ex melle in eclegmate dantur. Grata ac mitis eorum potio est: quare cibum fastidientibus & stomacho acida ructãti, imbecilloq; traditur. Item si à maritima iactatione nausea, & æstus præcordiorum excitetur: tumores verò cum polenta illita discutiunt.

Pulegium. CAP. XXX.

PVlegiũ herba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, decoquit: menstrua, secundas ac partus eijcit: pulmonis vitia ex melle & aloe potum

tum

tū extrahit, & cōuulsis auxiliatur: nauseas stomachiq; intercisiones, ex posca permulcet: atram bilem per aluum exigit. Bibitur in vino vtilissimè cōtrà serpentiū morsus. Defectos animo recreat, cū aceto naribus obiectū: gingiuas arefacti cinere corroborat: illitum cum polenta inflāmationes omneis sedat, podagris per se subuenit, impositum vsq; dum rubescat locus: cum cerato varos extinguit, lienosis cum sale vtiliter illinitur: decoctum eius ablutas prurigines mitigat, conuersas vuluas corrigit, contra inflationes duritiasq; vuluæ, in desessiones conuenienter adijcitur. Vocant aliqui blechona, quoniā dum floret, gustatum à pecoribus, balatum concitat.

Dictamnum. CAP. XXXI.

DIctamnum, aliquibus syluestre pulegium vocatur. Cretensis herba est, acris, læuis, pulegio similis, sed maioribus folijs, quæ tomēto quodam spissáq; lanugine pubescunt. Florem nullum aut semē profert. Præstat omnia quæ satiuum pulegium, sed efficacius multò, nam nō potum modò, sed appositum quoq; aut suffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras sagittis percussas, huius herbæ pastu, eas excutere. Purgandi vim habet succus illitus, aut cū polenta tritus. Herba impactos pedibus reliquóve corpori aculeos, illitu reficit. Ad lienis dolorem efficax habetur: siquidem ipsum imminuit. Metunt æstate & autumno. Radix eius gustu cal-

Græcus, Dictamnum: ac sic etiam Plinius.

facit,

facit, partus accelerat. Succus cum vino potus, contra serpentium morsus præsidio est. Tanta herbæ facultas est, vt olfacta abigat bestias, quæ venenato ictu sæuiũt, appensaq́; cõtactu exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis morsibus, infusus succus præsentaneo est remedio, si etiam ab instillatione statim in potu assumatur. Quod pseudodictamnum vocãt, multis in terris nascitur, ante dicto simile, sed minus quàm illud acre. Eosdẽ effectus præbet, sed inefficacius multó. Defertur à Creta alterum dictãni genus, folijs sisymbrij, ramus maioribus: in quibus flores syluestris origani, nigri, molles: odor foliorũ inter sisymbrium & saluiam iucundissimus. Efficax ad eadem, sed minus nares ferit. Miscetur emplastris & medicaminibus, quæ aduersus serpentium iniurias confinguntur, theriaca vocãt.

Saluia. CAP. XXXII.

SAluia siue elelisphacon, frutex est ramosus, longus, virgas habens quadrangulas, & canas: folia mali cotonei effigie, sed longiora, asperiora, crassiora & quæ sensim attritarum quasi vestium scabritiem referãt, hirsuta, subalbida, perquã iucũdo odore, sed graui: semẽ summis in caulibus syluestri hormino simile gerit. In asperis nascitur. Mẽses cit & vrinas, decoctũ foliorum ramorúmque potus, & partus extrahit, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat, vulnerũ sanguinẽ cohibet, tetra vlcera

ra

ra purgat: testium pruritus sedant rami foliáque, si* decocto eorum foueantur. *σὺρ οἴνῳ.

Mentha. CAP. XXXIII.

MEntha, cognita herba est, calfaciẽdi, adstringendi, atque exiccandi vim habet. Sistit sanguinem, poto ex aceto succo: tineas in ventre teretes enecat, venerem stimulat, singultus, vomitiones, choleras'q; sedant terni ramuli cum acidi granati succo poti. Suppurationes discutit, si cum polenta illinatur. Imposita frõti, capitis dolores mulcet: mãmas, si tendãtur, aut lacte turgeant, compescit: cum sale, canum morsibus illinitur: aurium doloribus cum aqua mulsa subuenit: vuluæ ante coitum admota, cõceptioni resistit: linguæ scabritiẽ confricta læuigat: coire lac, densaríq; in caseum non patitur, si folia potiōibus lactis immergãtur. In summa, stomacho vtilis est, & in condimentis peculiarem gratiã habet. Syluestris mentha, Latini menthastrum vocant, hirsutiore est folio, & prorsus maiore, quàm sisymbrij, odore magis viroso: quare minus ad sanorum vsus expetitur. Mẽthastrum.

Calamintha. CAP. XXXIIII.

EX calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia ocimi habens, incana, surculos, & caules angulosos purpureum florẽ. Calamẽthũ officinarũ. Altera pulegio similis est, sed maior: quã syluestre pulegium ideo appellarũt, quòd odore ipsum æmuletur: nepetam Latini vocitant. Tertia mẽ- Nepeta.

thast

thastro cognata est, folijs oblõgioribus, caule & ramis maioribus, quã superiora, sed viribus inefficacior. Omniũ folia gustu impense feruẽtia, & acria: radix superuacua. Nascitur in campestribus, asperis, & aquosis. Potu aut illitu demorsis à serpẽte opitulatur. Decoctũ potu mẽses, & vrinas expellit: ruptis, conuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleris, horroribusq; auxiliatur: regiũ morbum expurgat: præsumpta in vino, venenis resistit: tineas cæteraq; interaneorum animalia, cum sale & melle pota, enecat: nec secus cocta crudáve, si teratur. Elephãticos esitata adiuuat, si postea serũ lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahũt, & partus enecant. Accensa aut substrata, serpentes fugant: nigris cicatricibus candorem reddunt, in vino cocta, & illita, & sugillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur, vt ex alto humores euocet, summã cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus.

Thymum. CAP. XXXV.

THymum ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs, multis & angustis circundatus: capitulis in cacumine, flore purpurascente refertis. Gracili solo, & petroso prouenit. Vim habet hanc, vt cum sale & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis, & anhelatoribus: tineas ventris exigit: menses, partus, & secũdas pellit, vrin

vrinas ciet: cum melle in eclegmate, faciles facit excreationes: recentes tumores discutit, cũ aceto illitum: concretũ sanguinẽ dissoluit: verrucas thymi colorem reddentes, pensiléſq; tollit: iſchiadicis cum vino, & polenta impoſitũ ſubuenit: hebetibus oculis in ciboprodeſt. Perquàm vtile pro cõdimento, duntaxat ad vſus eorũ, qui rectè valent.

ANNOTATIO.

Herba, quam Medici pro ſatureia hodie vſurpant, hyſſopi folio, thymũ magnitudine longè exuperat, vt non eſſe genuinã, ac hic deſcriptã, ſatis eius hiſtoria conuincat.

Satureia. CAP. XXXVI.

SAtureia triuialis notitiæ eſt: gignitur in aſperis locis, & tenui ſolo, thymo ſimilis, minor tamen, & tenerior: defert ſpicã florũ plenã, coloris herbacei. Eadẽ poteſt quæ thymum, ſi modo cõſimili ſumptitetur. Aptus ſanis vſus: eſt etiamnum quædam ſatiua, ſylueſtri prorſus minor, quæ propter mitiorem acrimoniam, commodius in cibos recepta eſt.

Serpyllum. CAP. XXXVII.

SErpyllum duorum generum eſt: Hortẽſe odore ſampſuchũ imitatur, atq; in coronas addi ſolet, cui à ſerpendo nomen inditum eſt: quoniã ſi qua eius particula terram attingat, inibi radices demittet. Folia & ramulos origani habet, ſed candidiores: in maceriŷs multò procerius aſſurgit. Silueſtre, zygis appellatum, non ſerpit,

ſed in altitudinẽ increſcit, ramulos, edens tenues, ſurculoſos, folijs refertos, lõgioribus quã rutæ, & durioribus, anguſtis: flores iucũdè olent, guſtanti acres: radicis nullus vſus. Naſcitur in petris, ſatiuo efficacius, atq; magis excalfaciẽs, & ad medẽdi vſum aptius. Menſes trahit, vrinã potu ciet: torminibus, ruptis, vulſis, et iocineris inflãmationibus, auxiliatur: & aduerſus ſerpẽtes potu illitúve: capitis dolores mulcet coctũ, adiecto roſaceo, & madefactũ in aceto: maximè verò phreniticis, & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus ſedat ſuccus, drachmis quatuor ex aceto potus.

Sampſuchum. CAP. XXXVIII.

SAmpſuchũ in Cypro, & Cyziceno laudatiſſimũ: ſecundum ſibi locum vendicauit Aegyptiũ. Amaracũ gens Sicula, & Cyzicena appellat. Herba eſt ramoſa, per terram repens, folijs eius calaminthæ, quæ tenui folio cõſtat, hirſutis, & rotundis ſuauiſsimum odorẽ ſpirat, ideo coronis inſeritur. Vis eius excalfaciens Succus decocti potus, conuenit incipientibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas, aut tormina excruciãt. Illita ex melle arida folia, ſugillata tollũt: menſes ſubdita in peſſo trahunt: cõtra ſcorpionis ictũ ex aceto & ſale illinuntur: lixatis tumoribúſq;, cerato excepta imponuntur: aduerſus oculorum inflammationes, tumoréſq; cum polline polentæ illini prodeſt Acopis malagmatíſq;, calfaciendi gratia commiſcetur.

Mel

Melilotos, siue sertula Campana.

CAP. XXXIX.

SErtula Cāpana laudatißima in Attica, & Cyzico, & Chalcedone nata: cuius color vicinus est croco, boni odoris. Nascitur & in Campania circa Nolam, colore in luteum languescente, odore infirmo. Vim habet adstrictoriam: inflammationem omnem emollit, præsertim quæ in oculis, vulua, sede aut testibus erumpat, si ex passo cocta illinatur: interdum autem addito oui luteo assato, aut fœnigræci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybóve. Recētes meliceridas per se cum aqua, & vlcera manātia in capite, illita cū creta Chia, vino aut galla sanat. Stomachi dolores, & cruda, & cocta cum aliquo ex antè dictis: leuat: doloribus aurium mitigādis cruda ex passo instillatur: in aceto aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

Marum. CAP. XL.

MArū herba cognita vulgò, surculosa, flore origani, folijs multò cādidioribus, flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilē. Substringit enim, & modicè calfacit: qua de causa illitu serpentia vlcera sistit, & in calidas illitiones additur. Iuxta Magnesiam, & Tralleis copiosißima gignitur.

Acinos. CAP. XLI.

ACinos aut aconos à Græcis dicitur, tenui siccóq; ramulo herba, ocimo similis, odo-

rata, sed hirsutior: quæ coronæ factitantur. à nõnullis olitoribus colitur. Menses & aluum pota sistit. Illita panos ignémq; sacrum sanat.

Baccharis. CAP. XLII.

* ἰώδης. i. odorata. BAccharis herba * fruticosa, quæ in coronas additur cuius folia aspera sunt, media violæ & verbasci magnitudine: caulis angulosus, cubiti altitudinẽ petens, aliquantulũ asper, nõ sine appendicibus adnatis: flore purpureo, subalbicante, odorato: radicibus veratro nigro similibus, quibus odor inest cinnamono proximus. Asperũ squallidúmq; solũ amat. Radix in aqua decocta ruptis, vulsis, ex alto præcipitatis, spirãdi difficultati, salutaris. Itẽ diuturnæ tussi, & vrinæ difficili: menses pellit: cõtra serpentiũ morsus vtilissimè datur in vino. Recens radix apposita, partũ extrahit: puerperis eius decoctum in desessionibus prodest: in diapasmata vtiliter inseritur, iucundi odoris gratia. Folia, vtpote quæ adstringãt, capitis doloribus illitu prosunt: oculorum inflãmationibus, mammis tumẽtibus à partu, ægylopijs incipientibus, ignibúsq; sacris auxiliantur. Odor somnum gignit.

Ruta. CAP. XLIII.

RVta montana syluestrisq; satiua, & hortensi acrior est, & in cibis damnata: satiua verò quę sub ficu arbore enascitur, magis in cibos admittitur. Vtraque vrit, calfacit, exulcerat: vrinam ciet, menstrua pellit, aluũ sistit potu cibóve:

leth

lethalium medicamentorum antidotum est, si semen ex vino, acetabuli mensura, ebibatur. Folia per se præsumpta, aut cũ nuce iuglande, aridísq; ficis, inefficaces venenorum vires reddunt: cõtra serpentes simili modo sumere cõuenit: genitu ram cibo potúve extinguit: cum anetho sicco decocta, tormina sedat. Facit ad pectoris laterúmq; dolores, difficultatem spirandi, tusses, pulmonis inflãmationẽ, coxendicum articulorúmq; cruciatus, & horrores febrium circuitu repetentes, pota vt antè dictum est. Itẽ ad inflationes coli, vuluæ, rectíq; intestini, cum oleo decocta, & infusa. Fœminas vuluæ strãgulatu liberat, si à genitali, sede tenus cũ melle subijciatur. Feruefacta ex oleo & pota, vẽtris tineas excutit: articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur. Eisdẽ in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias parteis, & oblita. Cruda cõditáq; cibo, visus aciem excitat: dolores oculorum illita cum polenta lenit, doloribus capitis cum rosaceo, & aceto illita auxiliatur, profluentem naribus sanguinem sistit trita & indita, testium inflammationibus cum laureis folijs imposita: & eruptionibus papularum cum myrto, & cerato prodest. Cum pipere autẽ, vino, & nitro affricta, albæ vitiligini medetur. Cũ eisdem illita fornicationes tollit, & verrucas, quæ thymi florem repræsentant: contra impetigines cum alumine, & melle vtilissimè imponitur. Succus in mali punici caly

ce calfactus, auriũ dolori efficaciter infunditur: hebetudinẽ oculi qui sensere, ruta cum fœniculi succo ac melle peruncti iuuãtur: ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, aut in capite manãt, cũ aceto, rosaceo, & cerusa persanat: mansa, alliorũ cæparúmq; acrimoniã domat. Mõtana, si copiosius estur, interficit. Dũ florẽ promit, & ad murias colligitur, cutem inflat, & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehementi inflammatione. Oportet itaq; eam vnctis antea manibus, & facie colligere. Tradunt succũ gallinaceis pullis insparsum feles arcere. Adijciunt eã, quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montosus autem is locus, viperis scatet. Semen eius potum contra intestina vitia efficax est: in antidota commodè additur: contra incontinentiam vrinæ tostum semen septenis diebus potui datur. Radix huius montanum moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est. Prodest comitalibus, & coxendicum doloribus: menstrua mouet, partus enecat. Acrior est viribus, quàm hortensis, & validior. Syluestris, vtpote noxia, cibis abdicatur.

Syluestris ruta. CAP. XLIIII.

VOcant etiamnum syluestrem rutã, quod in Cappadocia, & Galatia Asiæ finitima moly dicitur. Frutex est, qui ab vna radice multos emittit cauliculos: folijs multò, quàm alterius rutæ longioribus, tenerioribusq;, odore graui: flo

re

re candido: capitulis in cacumine paulò maioribus quàm satiuæ, rutæ quæ tribus maximè partibus constat: in quibus triangulum semen, subrufum gustu amarũ recluditur, cuius est vsus. Semen autumno maturescit: quod cum melle, vino, croco, & fœniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur cõtra retusam oculorũ aciẽ. Sunt qui eã harmalam vocent, Syri besasan. Qui Cappadociam incolunt, moly, quoniam quandam cum moly seruet similitudinem: radice nigra, flore candido. In collibus, & læto solo prouenit.

Moly. CAP. XLV.

MOly folia habet graminis laticra, humi sparsa: florẽ albæ violæ similẽ, sed minorẽ, ac magnitudine violæ purpureæ respondentẽ, lactei coloris: caulem candidũ, quaternûm cubitorũ, in cuius cacumine inest aliquid, quod allij speciem referat. Radix parua, bulbosa, quæ mirum in modum valet ad aperiendas vuluas, si trita cum irino vnguento, in pesso subijciatur.

Panaces. CAP. XLVI.

PAnaces nonnullis heracleum dicitur, ex quo opopanax colligi solet. Plurimum in Bœotia, & in Phocide Arcadiæ nascitur: ibiq; cõpendij, & quæstus, qui ex eo liquore factitatur, gratia studiose colitur. Folijs est asperis, in terra iacentibus, herbacei coloris, multum ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinq; partitò diuisis: caule, vt ferulæ, altissimo, qui lanugine quadam in-

canescit, folijs etiam minutioribus obsitus, muscarijs, ceu anethi, in cacumine: flore luteo, & semine odorato feruentéq;: radices habet multas ab origine vna, candidas, graueolentes, crassi corticis, & subamari gustus. Nascitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur succus incisa radice, recenti caulium pullulatu. Ea candidum succum emittit, qui siccatus, in summa cute croceum colorem contrahit. Effluentem autem succũ excipiunt, folijs excauato solo stratis, quæ siccata tolluntur. Simili modo caule messibus inciso, profluentem succũ eximũt. Meliores ex radicibus, albæ, rigentes, distentæq;, siccæ, quæ cariem non sentiant, aromaticæ, feruentes gustu. Fructus ex media ferula cibo idoneus est: sed ex agnatis stolonibus, ab vsu cibario abhorret. Maximè in hoc succi genere probatur, quã amarissimus, internè albus, aut subfuluus, foris ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, tener, statim in aqua eliquescens, graui odore. Niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cera: sed synceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resoluatur, & lactescat. Excalfacit, mollit, extenuat: horroribus febrium circuitibúsque, vulsis, ruptis, laterum dolori, torminibus, stillicidio vrinæ conuenit. Contra vesicæ scabiem ex aqua mulsa aut vino bibitur: menses trahit, fœtum enecat, inflationes, quæ vuluam malè habent, duritiasq;, ex melle dilutus, discutit: ischiadicis

dicis

dicis illinitur, acopis & capitis medicaminibus admiſcetur, carbunculos rumpit, podagricis cum vua paſſa illitus ſubuenit: dolore dentiũ liberat, cauis inditus: oculorum aciem illitu excitat. Ex eo & pice optimum fit emplaſtrum contra beſtiarum morſus, quæ in rabiem efferantur. Radix in ramenta conſciſſa, vuluæ admota, partus extrahit: ad vetera vlcera efficax eſt, nudata oſſa corpore operit, ſi trita cũ melle illinatur. Semen cum abſynthio ſumptum, menſes pellit: cum ariſtolochia, prodeſt aduerſus animalia quæ venenum eiaculantur, & contra vuluæ ſtrangulatus in vino bibitur.

Panaces Aſclepij. CAP. XLVII.

PAnaces Aſclepij caulẽ à ſolo emittit tenuẽ, cubitalem, geniculatum, circa quẽ folia fœniculi funduntur, ſed maiora tamẽ hirſutioraq́; odorata: in cacumine vmbella, vbi flores emicant aurei, odorati & acris guſtus: radix parua eſt & tenuis. Auxiliarẽ vim habẽt flores et ſemina, contra vlcera: phagedænas, & tubercula, ſi trita cum melle imponantur: aduerſus ſerpentes ex vino bibuntur, & cũ oleo illinuntur. Aliqui panaces ſylueſtre origanum vocant, alij cunilam, de qua in origani mentione diximus.

Panaces chironium. CAP. XLVIII.

PAnaces Chironiũ, in Pelio monte maximè prouenit: folium eius amaraco ſimile: flos aureus: radix parua, quæ non altè demittitur, gu

ſtu acris. Pota radix ſerpentium veneno reſiſtit, Illita coma, eadem præſtat.

Liguſticum. CAP. XLIX.

Galeno Libyſticum.

LIguſticum, quod alij panaceã, alij panaces vocant, plurimum in Liguria naſcitur, in monte Apennino, Alpibus contermino: vnde nomen traxit. Panaces incolæ non ab re appellant: quoniã & radice & caule, heracleotico panaci ſimile ſit, & viribus eiſdem præditũ. Gignitur in altiſsimis aſperíſq; mõtibus, ac vmbroſis, maximè verò * iuxta flucta. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuẽ, & in circuitu folia ſertulæ campanæ, molliora, odorata, prope verticem graciliora, & lõgè magis diuiſa: in cacumine muſcarium, in quo ſemen dependet nigrũ, ſolidum & oblongum, fœniculo proximum, guſtãti acre, & aromatizans: radix cãdida, heracleotici panacis ſimilis, odorata. Radicis ſeminíſq; vis excalfactoria, concoquens: prodeſt ad inteſtinos dolores, tumores, cõcoctiones. Itẽ ad inflationes, præſertim quibus ſtomachus turgeat: & contra ſerpẽtium ictus: vrinas & mẽſes potu trahit. Eoſdem præſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamẽtis decoquentibus admiſcetur: ori perquàm vtile: quare pro pipere vtuntur eo indigenæ, ad obſonia. Adulteratur ſemine quodam ſimili, quod facilè guſtu diſcernitur: amarũ enim eſt. Alij ſemen fœniculi aut ſeſelis admiſcentes, liguſticum dolo vitiant.

* παρὰ τοῖς διώρυξι, id eſt, iuxta foſſas.

Paſt

Paſtinaca. CAP. L.

PAſtinaca ſyluestris folia gingidij habet, latiora, ſubamara: caulē rectū, ſcabrum: vmbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio exiguum quiddā cernitur colore purpureo, ferè ad croceum accedente: radix digiti craßitudine dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. Semen potum vel impoſitū, menſtrua mouet. Iis conuenit in potione, quos vrinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat; aut ſi aqua cutē ſubijt: ſerpentiū morſibus ictibusq́; prodeſt: præſumentes id nulla affici iniuria à ſerpentibus traduntur: conceptus adiuuat. Radix vrinam pellit: venerem ſtimulat, partus appoſita eijcit. Folia trita, & cum melle impoſita, phagedænas vlcerum purgāt. Satiua ad eadem pollet, efficacior tamen, & cibo aptior.

Seſeli. CAP. LI.

SEſeli Maßilienſe folia fœniculi habet, craßiora: caulem vegetiorē: vmbellā anethi, in qua ſemen oblongum, anguloſum: deguſtāti ſtatim acre: radix longa eſt, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent: potu ſtranguriæ & orthopnœæ medentur, ſuffocationibus mulierum comitialibúsq; proſunt, mēſes & partus trahunt: ad omnia interna mala pollent, tuſſim veterem ſanant. Semen cū vino potum, concoquit, & tormina diſcutit: epialis febribus vtile, & cōtra perfrictiones in itineribus, cū pipere & vin

Recētioribus Siler montanum.

& vino bibitur: capris, cæterísq; pecudibus, datur in potu, quò facilius suos fœtus enitātur. Aethiopicum seseli, folia habet hederæ, minora, et ad periclymeni modum oblōga: frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extensis, ramis sesquipedalibus, capitulo anethi: semine in tritici morem denso, nigro, amaro, Massiliensi odoratiore, & acriore, multùm suaui. Peloponnense folia habet cicutæ, latiora, & craßiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulaceum, & latā in cacumine vmbellam, in qua semen latius, odoratum, & carnosius pendet. Eisdem viribus prædi tum est: nascitur in asperis, riguis, et collibus: inuenitur & * in insulis.

*ἰῤἴδῃ id est, in Ida mōte.

Creticum seseli. CAP. LII.

TOrdylium, quod aliqui Creticum seseli vocant, iuxta Ciliciam in Amano monte nascitur, herbula surculosa, semine duplici, rotundo, scutulorum effigie, odorato, subacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur, potu cit mēses. Succo seminis, caulísq; virentis, ternis obolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle.

Hic omissa est ab interprete descriptio.

Sison. CAP. LIII.

SIson exiguum semē est, in Syria natū, apio simile, nigrū, feruens, oblongum. Contra lienis vitia bibitur, vrinæ difficultatē potu emendat, remoratos menses citat. Quo in cōdimentis,

eum

eum cucurbita, & aceto indigenæ vtuntur. In cacumine granula multa gerit.

Anisum. CAP. LIIII.

ANisum in summa excalfacit, exiccat: oris halitũ iucũdiorẽ facit, doloris leuamentũ præstat, vrinã ciet: aquam, quæ subijt cutem, dißipat, potum sitim cohibet, animalium veneris aduersatur: valet ad inflationes, aluum & alba fœminarum profluuia sistit, lac ad mammas elicit, venerẽ stimulat: dolores capitis leuat, suffitum naribus: cum rosaceo tritum, instillatúmque, fractis auribus medetur. Melius semper recens, plenum, non furfurosum, odore præstans. Inter prima laudatum est Creticum, proximo loco Aegyptium.

Carum. CAP. LV.

CArum, semen est vulgaris notitiæ. Excalfacit, vrinam concitat, stomacho vtile, os commendat, concoctionem adiuuat, vtiliter miscetur antidotis & oxyporis: anisi vicem præbet. Radix cocta, pastinacæ modo manditur.

Anethum. CAP. LVI.

*ARidi anethi comæ seminisq; decoctũ potu lac euocat, inflationes & tormina sedat, aluũ vomitionésq; sistit, vrinas ciet, singultus lenit, oculorum aciem hebetat, & genituram restinguit aßiduè potum. Fœminis vuluæ malo opportunis, ad deseßiones vtile, * condylomata illitus eius cinis tollit.*

* τὺ ἢ στώςμα καὶ ρ καὶ κατάπλασ θὶρ.

Cum

Cuminum ſatiuum. CAP. LVII.

CVminum ſatiuum ori gratum eſt: ſed multò magis Aethiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secundum locum tenet Aegyptium: reliqua ſequuntur. Prouenit in Galatia, in Aſia, Cilicia. & Terentia, & pleriſque aliis tractibus. Excalfacit, adſtringit, exiccat: ad tormina inflationéſque conuenit, coctum & cũ oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. Orthopnoicis datur in poſca: demorſis à ſerpente, in vino. Teſtium collectionibus auxiliatur, impoſitum cum vua paſſa, aut lolij farina ceratóve. Menſium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto, & naribus obiectum, ſanguinis profluuia ſiſtit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

Syluestre cuminum. CAP. LVIII.

** Sic quidem Græcus: ſed rectius Marcellus, Galatia aſiæ.*

*SYlueſtre cuminũ, plurimũ efficaciúſque in Lycia & * Galatiæ Aſia. atque Carthagine Hiſpaniæ gignitur: frutice paruo: dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis foliis tenuibus, veluti ſerratis, et gingidij diuiſura In cacumine capitula quina, aut ſena habet, mollia, rotunda: in quibus eſt ſemen aceroſum, guſtu ſatiui acriore: naſcitur in collibus. Bibitur ſemen ex aqua, aduerſus tormina inflationéſq;: itẽ contra venenatas beſtias, ex vino ſingultus ex aceto ſedat, ſtomacho vtile, quem humor vexat, ſugillata tollit, ſi manducatum cum melle, & vua paſſa illinatur:*

natur: testium inflammationibus, adiectis eisdẽ illitum medetur. Est & aliud syluestris cumini genus, satiuo nõ dißimile, quod à singulis floribus promit cornicula in sublime exerta, in quibus semen est melanthio simile: quod potum omnium serpentiũ morsibus præsidio est. Calculosis & ijs qui vrinæ stillicido vexantur, aut concretum sanguinem cum lotio reddunt, auxiliatur sed apij semen feruefactum postea bibendum est.

Ammi. CAP. LIX.

AMmi * Aethiopicũ cuminũ appellant, *pleriq; hoc natura diuersum esse ab illo existimant. Vulgò notũ est, semẽ exile, multò minus cumino, origanum * resipiens. Eligendum est purum, minimè furfurosum. Vis ei excalfactoria, feruẽs, & exiccãs: facit ad tormina, vrinæ difficultatem, serpentium ictus, cum vino potũ: menstrua ciet. Miscetur derodẽtibus cantharidũ medicamẽtis, quæ ecdoria vocãt: vt inde exortis vrinæ difficultatibus resistat. Sugillata cũ melle tollit, colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitum cum vua passa aut resina, vuluas purgat.

* ἔνιοι καὶ τοῦτο.
* οἱ δὲ βασιλικὸν κύμινον καλοῦσιν, ἔνιοι δὲ &c.
* τῇ γεύσει.

Coriandrum. CAP. LX.

COriandrum, aut corianum, vulgaris est notitiæ, vim refrigeratoriã habens. Quare illitum cum pane aut polenta, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, medetur: epynictidas cum melle vel vua passa, testiũ inflammationes, carbunculósq; sanat: cum faba fresa, strumas & tubera

bera

ὕλιγορ. *bercula diſcutit: tineas interaneorũ expellit * ſemen cum paſſo potum, & geniturã adauget: largius autem ſumptum, mentem non ſine periculo mouet, quare continuo, & copioſore vſu abſtinendum. Succus cum ceruſa, ſpumáve argenti, necnõ aceto & roſaceo illitus, ardentes ſummæ cutis inflammationes emendat.*

Hieracium. CAP. LXI.

HIeracium magnum, caulem emittit, aſperum, ſubrubrum, ſpinoſum, cauum: folia ex interuallis rariuſculè diuiſa, ſimilia ſoncho per ambitum: luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerãdi habet, & modicè ſubſtringendi: vnde illitum, ſtomacho æſtuanti, inflãmationibúſque prodeſt. Succus eroſionem ſtomachi ſorbitione mitigat. Herba cum radice illita, vibratis à ſcorpione ictibus auxiliatur. Hieracium paruum, folia eodem modo obtinet ex interuallis diuiſa per ambitũ, cauliculos teneros, virentes, in quibus lutei flores, orbem circinantes, emicant. Vim ſuam ad eadem ad quæ ſuperior impendit.

ANNOTATIO.

Capitula cicutæ.] Legitur in Græcis, corruptè ac nullo planè, ſi quid eſt in me iudicij, ſenſu, κεφάλια μηκωνίῳ παρεμφερῆ. id eſt, capitula ſucco papaueris ſimilia. Videtur autem locus ex Theophraſto ac Plinio, quo Oreoſelinõ cicutæ folio deſcribũt, hoc modo poſſe reſtitui: φύλλα κωνείῳ παρεμφερῆ, id

id eſt, folia cicutæ nõ abſimilia : quod cum alijs ſatis aptè cohæret. Velim tamẽ in hac re, vt & alijs omnibus, ſuo quenque vti iudicio.

Apium. CAP. LXII.

HOrtenſis apij herba ad eadem, ad quæ corianum, conuenit : inflammationibus oculorum, cum pane aut polenta illinitur: æſtuantẽ ſtomachum mulcet: mammarum duritiam ex lacte concreto contractam reprimit: vrinam ciet, ſiue crudum, ſiue coctum edatur. Decoctum eius radiciſque potu, venenorum noxæ reſiſtit, quum vomitiones excitet, aluum cohibet. Semen vehementius vrinã pellit : contra ſerpẽtium venena, aut epotã argenti ſpumã auxiliatur: inflationes diſcutit. Admiſcetur medicamentis, quæ dolorum leuamenta præſtant : theriacis quoque, ac tuſſis remedijs. Eleoſelinum in humidis naſcitur, ſatiuo grandius, et ad eadem efficax. Oreoſelinum, caule eſt dodrãtem alto, ab radice tenui exeunte : per cuius ambitũ ramuli,* & capitula cicutæ, multò tamen tenuiora : ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui : naſcitur in petroſis & montibus. Vrinam ciet, ſemine ac radice in vino potis: menſes trahit. Antidotis, necnon medicamentis vrinam cientibus, & excalfactorijs, inſeritur. Nec hallucinari nos oportet, exiſtimãtes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit : aliud enim eſt petroſelinum. Petroſeli-*

Noſtrũ Petroſelinũ, vt colligitur ex notis plinij.

** Apiũ officinarum.*

num in Macedonia prouenit, in præruptis locis, semine ammij, odoratiore, sapore acri, aroma olente. Vrinã cit ac menstrua: contra stomachi & coli inflationes, & tormina prodest: laterum, renum, et vesicæ doloribus in potu subuenit. Admiscetur antidotis vrinam cientibus. Hipposelinũ, * Latini olusatrum appellant, aliqui smyrnion, quãuis aliud sit, quod propriè smyrnion dicitur, vt paulò pòst referemus. Est autem maius & satiuo apio candidius: caule alto, cauo, molli, habẽte veluti lineas: folijs latioribus, in puniceũ vergentibus: coma rorismarini, florum plena, dependentibus in cacumine corymbis, antè quàm deflorescat: ea semine turget nigro, oblongo, acri, solido, aromatico: radix dimittitur odorata, candida nec crassa, quæ os cõmendat. In vmbrosis & palustribus enascitur. olerũ generis, vt apium. Radix cruda coctáve estur. Folia cum caulibus decocta manduntur, & per se aut cum piscibus præparantur, crudáq; muria condiuntur. Vim hanc habet, vt poto semine ex mulso vino mẽses cieat: algentes calfacit potu aut illitu: vrinæ stillicidio auxiliatur. Radix eosdẽ præstat effectus.

*Galen⁹ Smyrnium. de quo sequẽti capit. Romanis sic dictum fuisse, libro 2. de Alim. facult. tradit.

Smyrnium. CAP. LXIII.

SMyrnion, quod in Cilicia petroselinum vocant, plurimũ in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, & stolones multos: folia latiora, subpinguia, ad terram infracta, robusta, odore medicato, cũ quadam acrimonia iucunda,

color

colore in luteum languescēte: capitibus caulium orbiculatis, vt anethi: semine braßicæ, rotundo, nigro, sapore aspero, sicut myrrha, ita vt alterum alterius loco cedat: radix quoque odorata, gustu acri, fauces mordet, succosa, mollis: cortex eius foris niger, intus viridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis, & collibus, atq; squallidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbæ, & seminis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur, alnum sistunt, radicem contra serpentium ictus bibere conuenit, tusses et orthopnœas mitigat, vrinæ difficultati medetur: recētes tumores, collectiones, duritiásq; discutit, illita & vulnera ad cicatricem perducit: partus abortu vitiat, si feruefacta subijciatur. Semen, lienis, renum & vesicæ vitijs prodest: menses & secundas pellit: commode datur ischiadicis in vino, inflationes stomachi lenit, sudores ciet, & ructus. Peculiariter datur hydropicis in potu, et contra febrium circuitus.

Elaphoboscum. CAP. LXIIII.

*ELaphobosco fœniculaceus caulis est, * aut rorimarino similis, geniculatus: folijs duûm digitorum: latitudine, vt terebinthi, prælongis, aliquantum asperis, circunfractis: adnata multa habet, ferentia vmbellis anethi similes, et semina eiusdem: florem subluteum: radice ternûm digitorum longitudinis, & craßitudinis vnius, candida, dulci, esui apta. Caulis tener pro olere*

**Intellige nō coronariā rosmarinū: sed eā, quæ simpliciter hoc nomine appellātur. de qua capit. lxx. huius libri.*

manditur. Contra serpentiũ ictus, datur semen in vino. Fama autem est, hoc pabulo, ceruas serpentium morsibus resistere.

Fœniculum. CAP. LXV.

FOeniculum si herba edatur, aut semen cum ptisana bibatur, mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus subditũ proficit, quippe quòd vrinam excitet: contra serpentium ictus in vino conuenienter bibitur: menses ciet: in febribus nauseam & stomachi feruorem, ex aqua frigida potum sedat. Contritæ radices & cum melle illitæ, morsibus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, et in sole siccatus, in medicamẽta adijcitur, quæ ad excitandã oculorũ aciem cõmodè temperantur. Extrahitur succus ad eadem valens, etiam semine viridi, ramulisq; & radicibus prima germinatione incisis. In Iberia, quæ ad occidentẽ spectat, succum reddit gummi similem. Caulem mediũ, dum herba floret rustici demetunt, igniq; admouent, quò facilius vi caloris exudans, gũmi remittat: qđ efficacius succo est, ad medicamenta oculorũ.

Fœniculum erraticum, siue hippomarathrum. CAP. LXVI.

EST & syluestre fœniculum, magnum: fert autem semen cãchryi simile, cuius radix iucundè olet, potáq; stranguriæ medetur: mẽses imposita ciet: vẽtrem sistit, radice aut semine poto, & contra serpentium morsus auxiliatur, calcu-

lósq;

lósq; comminuit, & regium morbũ expurgat: lactis abũdantiã facit decoctum foliorũ haustum, & fœminas à partu purgat. Traditur aliud hippomarathri genus, longo, exili, & angusto folio: semine coriandri, rotundo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus fœniculo respondet, sed ad omnia infirmius.

Daucum. CAP. LXVII.

DAucum aliqui Daucium vocant. Creticum folijs fœniculo simile, minoribus & tenuioribus: caule dodrantali, vmbella coriãdri, flore albo: semine acri, cãdido, hirsuto, suauissimi odoris in mãdẽdo: radix digitali crassitudine & dodrãtis lõgitudine adolescit: in saxosis nascitur, & locis sole illustratis. Aliud eius genus, syluestri apio simile, acre, odoratũ, aromatiẽs, feruẽtis gustus. Probatissimũ Creticũ. Tertium assignatur genus folijs coriandri, floribus albis, capite & semine anethi, muscario pastinacæ: semine oblõgo, ceu cumini, acri. Omniũ semẽ excalfacit: potum vrinã, menses, & partus extrahit, torminibus liberat, veterẽ tussim mitigat: phalangiorũ morsibus potũ in vino auxiliatur: tumores illitu discutit. Seminis dũtaxat in alijs generibus inualuit vsus: in Cretico, etiã radicis, quæ maximè contra venenatorum iniuriã in vino bibitur.

Delphinium. CAP. LXVIII.

DElphinium, surculos emittit à radice vna sesquipedales, aut maiores, à quibus folia

exeunt parua, tenuia, diuisa, prælonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: vnde tractum nomen est. Flos violæ albæ non dissimilis, purpureus: & semen in siliquis, milio proximum, quo nō aliud vtilius bibi potest, ab scorpione percussis. Aiunt enim obiecta herba, scorpiones resolui, atque ignauos torpescere: semota verò ea, sese recolligere. Prouenit in asperis & apricis. Alterū est delphinium, quod Romani bucinum vocant, superiori simile, sed folijs & ramis longè gracilius. Viribus eisdem pollet, sed non ita efficacibus.

Pyrethrum. CAP. LXIX.

PYrethrum Romani saliuarem vocant, folia caulémq; emittit vt daucum syluestre & fœniculum: vmbellámq; anethi, circinatæ rotunditatis. Radix longa est, pollicis crassitudine, gustu feruidissimo. Pituitam elicit: ideò in dolore dentium, decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur: mansa pituitam extrahit: sudores ciet, peruncto ex oleo corpore: diuturnis horroribus efficax est & contra perfrictiones membrorum, resolutionésque eximiè conducit.

Rosmarinus. CAP. LXX.

DVo rorismarini genera: vnū fœcundū frugiferúmq;, cuius semen canchrys vocatur: Cāchrys *folia fœniculi habet, crassiora & latiora, in rotæ speciem humi sparsa, iucundè olentia: caulem cubiti altitudine, aut maiorē, multis concauū alis:*

in

in cacumine vmbellam, in qua semen copiosum, cãdidum, sphondylo simile, rotũdum, angulosum, acre, resinaceum, quod in mãdendo linguã exurit: radix thus redolet, candida, prægrandis. Est & alterum omnino consimile, semen ferẽs latũ, nigrum, vti sphondylion, odoratũ minimè exurens, radice foris nigra, intus si frangatur, alba. Verùm id quod sterile dicitur, illorum planè similitudinem refert: sed neq; caulem, neque florem, neq; semen promit. Nascitur in saxosis & asperis. Trita omnium herba cõmuniter hæmorrhoidùm profluuia sistit, sedis inflammationes & cõdylomata mitigat, cõcoquit strumas & abscessus, qui ad maturationem ægrè perducũtur. Siccæ radices cum melle vlcera purgãt: torminibus medentur cum vino potæ, & contra serpentium morsus conueniunt: menses & vrinas cient, veteres tumores illitu discutiũt. Tam radicis quàm herbæ succus, adiecto melle illitus oculorũ aciem exacuit. Potum semen ad eadem pollet, si comitiale malum sentiatur, aut vetus pectoris vitiũ, auxilio est: regio morbo laborãtibus cum vino & pipere datur: sudores mouet, cum oleo perunctum: ruptis & conuulsis prodest: podagris, cum loliacea farina & aceto tritum, illinitur. purgat vitiligines, addito aceto quàm acerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidem quod canchryn non ferat, quippe illud sua acrimonia arteriam exasperat. Rosmarinum cum erica na-

sci, folijs lactucæ syluestris amaræ asperioribus, candidioribúsq;, radice breui, Theophrastus author est: potúq; idipsum alterutra parte purgare. Canchrys vim habet excalfaciendi, & vehementer exiccandi, quare abstergentibus medicamẽtis inseritur. Contra oculorum fluxiones capiti illinitur, ita vt tertio die soluatur.

Rosmarinum coronarium.

CAP. LXXI.

*ROsmarinum, quo coronarij vtũtur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, dẽsa, longa, exilia, subter incana, supernè virẽtia, * graui odore. Excalfactoria vi præditũ est: regium sanat morbum, si decoctũ in aqua, ante exercitatiões bibatur: et vbi laborãs exercitationi se crediderit, in balnea descẽdat, et merum potet. Acopis, gleucinóq; vnguento admisceri solet.*

* *Cõmodius Marcellus, cũ grauitate odorata.*

Sphondylium. CAP. LXXII.

SPhondylium folia quadámtenus platani et panacis habet: caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius assurgẽtes, in quorũ cacumine semẽ duplex, seseli simile, sed latius, candidius, & magis paleaceũ, grauis odoris: flores eius albi, aut pallentes: radice rhaphani, cãdida. Nascitur in palustribus et aquosis. Potũ semen pituitam per aluũ extrahit: medetur iocineris vitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, vulnarũ strangulationi. Veternosos suffitu reuocat: cum oleo commodè infunditur capitibus phreniti-

tic

ticorum, & lethargicorum, item capitis doloribus: cum ruta illitum, serpentia vlcera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iocineris vitia: circunrasa eadem, & iniecta callos fistularum derodit. Recentis floris succus exulceratis auribus, purulentisque accommodatur: qui cæterorum succorum more exprimi, déin recondi solet.

Ferula. CAP. LXXIII.

E Viridi ferula medulla pota vtilis est ad cruētas excreationes, cœliacósq;, & contra viperarum morsus in vino datur, erumpentémq; naribus sanguinem indita sistit. Semen potum torminosis auxiliatur. sudores ciet, vncto ex oleo corpore. Caules, si edantur, capitis dolores faciunt: muria cōdiuntur. Ferula itaq; caulem profert ternûm sæpe cubitorum: folia fœniculi, longè asperiora, & latiora, qua ab imo caule vulnerata, sagapenum efficitur.*

* Desunt in codice nostro græco, ac antiquißimis quibusque Marcello teste.

Peucedanum. CAP. LXXIIII.

PEucedanum, caulem emittit tenuem, gracilentum, fœniculo similem: comam habet statim ab terra copiosam, spissámq;: flore luteo: radice nigra, crassa, graui odore, succosa. gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluénsq; è plaga succus vmbræ mandatur: in sole siquidem confestim euanescit. Colligitur capite prius & naribus rosaceo perfusis, ne capitis dolor premat, & vertigo sentia-

tur. Assatione radix inutilis fit. Tam lac, quàm succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti è mandragora: verùm inefficacior succo lacryma habetur, & velocius expirat. Interdum etiã concreta inuenitur lacryma, thuris similitudine, caulibus radicibúsq; adhærens. Præfertur succus è Sardinia & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruẽs gustu. Ex oleo & rosaceo illitũ peucedanum prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, et longis capitis doloribus, resolutis, ischiadicis, conuulsis: omnibus, in vniuersum, vitijs neruorum, ex oleo & aceto illitũ prodest. Eius olfactu respirant vuluæ strangulatus, & veternosi reuocãtur: incensum serpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex rosaceo instillatur. cauernis dentium inditum, mitigat dolorem: contra tussim efficacissimè ex ouo assumitur, suspirijsq;, & torminibus, & inflationibus subuenit: ventrem leniter emollit, liene͂ absumit, difficiles partus mirè adiuuat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renum distentiones potum, & vuluam aperit. Radix ad eadem vtilis est, sed inefficacior: eius decoctum bibitur. Farina eius, sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit: squamas ossium extrahit. In cerata, & calfacientia malagmata additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

ANN

ANNOTATIO.

*Herba doctis omnibus pro melanthio recepta, folijs fœniculum potius quàm senecionem videtur imitari, vt certè locum hunc esse aut deprauatum, aut verum ignorari melanthion, sit suspicandum.

Gith, seu Melanthium.

CAP. LXXV.

*Gith exilibus surculis fruticat, sæpe binos dodrantes excedens: folijs * vt senecionis minutis, sed multò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui: paruo, ceu papaueris, oblongo, intercursantibus intus membranis: quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inspargitur. Capitis doloribus illitum fronti, subuenit: discutit recentes oculorum suffusiones, tritũ ex irino, & infusum naribus: tollit lepras, lentigines, duritias, tumorésque vetustos, cum aceto illitum: circunscarificatos clauos excutit, cum vetere vrina impositum: dentium doloribus, decoctum cum aceto, & teda, prodest: teretes ventris tineas expellit, peruncto ex aqua vmbilico: destillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo, & olfactum: vrinam & menstrua ciet, multis diebus sumptum, & lac extrahit, difficultatem spirandi cum vino potum leuat: phalangiorum morsibus ex aqua, drachmæ pondere, haustum auxiliatur: incenso serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.*

Laserp

Laſerpitium, & Laſer.

CAP. LXXVI.

LAſerpitium in Syria, Armenia, Media, et Libya naſcitur, caule ferulaceo, quem maſpetum vocant: folijs apio ſimilibus, lato ſemine. Radix excalfacit: in cibis ægrè concoquitur, veſicæ noxia ſugillatis illita cum oleo, et ſtrumis, ac tuberculis cum cerato, medetur: iſchiadicis conuenit cum irino aut cyprino cerato: excreſcentibus circa ſedem tollendis illinitur cū putamine mali punici, & aceto decocta: venenis pota reſiſtit: os commendat, cibis aut ſali permiſta. Laſer è radice atq; caule ſcarificatis colligitur. præfertur autem rufum, tranſlucens, myrrhæ æmulum, nō porraceum, odore valens, ſuaui guſtu: quod dilutum facilè albeſcit. Cyrenaicum ſi quis deguſtarit, humorem toto corpore ciet, blandiſſimo odore, adeò vt ne os quidem guſtanti niſi paululum ſpiret. Medicū & Syriacum minus viribus valent, & magis viroſum reddunt odorem. Laſer omne antequā ſicceſcat, adulteratur ſagapeno, aut fabæ lomento: quod maleficium deprehenditur guſtu, odore, viſu, & dilutiōe. Caulem aliqui ſilphion, radicem magudarin, & folia maſpeton vocauere. Efficaciſſimū laſer, mox folia, poſtremò caulis. Acrem vim habet, inflationes facit: perunctas cū aceto, pipere & vino alopecias ſanat: oculorum aciem exacuit, et incipientes ſuffuſiones, illitum cum melle, diſſipat: cauernis dentium

tium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circunligatur, aut cum hyssopo, ficis coctis in posca, os colluitur: ijs prodest, quos bestia in rabiem efferata momorderit, vulneribus immissum: valet aduersus venena telorum, & animalia omnia, quæ virus eiaculantur, potũ, aut illitum: scorpionum plagis oleo dilutum circunlinitur: gangrænis præcoërcitis immittitur: & cum ruta, nitro & melle, vel per se, carbunculis: clauos callósq; prius circunrasos vellit: cerato aut aridorum ficuum carne præmollitum, recentes lichenas ex aceto sanat. Et excrescentia in carne, polypósq;, si aliquot diebus cum atramẽto sutorio, aut ærugine illinatur: extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus fauciũ scabritijs opitulatur: grauem, subitóq; irraucescẽtem vocem dilutum aqua, sorbitione confestim expedit: vuam illitum cum melle reprimit: anginis ex aqua mulsa vtilissimè gargarizatur. vescentes eo, lætiore colore mangonizat: tussi cõmodè in sorbili ouo datur, & pleuriticis, in sorbitionibus: in fellis suffusione, et aqua inter cutẽ, cum aridis ficis: horrores discutit cum vino, pipere, & thure potum: neruorum contractionibus, opisthotonicísq; datur oboli pondere deuorandum: hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit: ad lac intus coagulatum bibitur: comitialibus ex aceto mulso proficit: menses ciet, cum pipere & myrrha potum: cœliacos adiuuat, in acino vuæ sumptum:

cum

cum lixiuio autem potui datũ, repentè conuulsis ruptísq; prodest: ad potiones resoluitur, nucibus amaris, aut ruta, aut calido pane. Foliorũ succo ad eadem proficitur, sed multò inefficacius: cum aceto mulso mãditur, ad expediendam arteriã, maximè cùm vox retũditur: eo cũ lactucis vtũtur: exítq; in vicem erucæ. Fertur & altera ma gudaris in Libya nasci, radix laserpitio similis, sed minus crassa, acris & fungosa, ex qua non profluit succus: eiusdem cum lasere facultatis.

Sagapenum. CAP. LXXVII.

SAgapenum ferulaceæ herbæ succus est, quæ in Media nascitur. Optimũ est translucẽs, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser & galbanũ redolens, gustu acri. Prodest laterum, & pectoris doloribus, tussibus vetustis, cõuulsis, & ruptis. Crassam pulmonis pituitã expurgat. Datur comitialibus, opisthotonicis, lienosis: item cõtra neruorũ resolutionẽ, perfrictiones, & febrium circuitus in potu: in vnguenta probè admittitur: menses pellit, sed fœtum exanimat, cum hydromelite potũ prodest ex vino haustum serpẽtium ictibus: olfactum ex aceto, vuluarum strangulatus exiccat, oculorum cicatrices, offusam caliginẽ, hebetudines, suffusionésq; detergit. Resoluitur vt laser, ruta, aqua, et amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

Euphorbium. CAP. LXXVIII.

EVphorbium Libyca arbor est, ferulæ speciem

*ciem habens, quæ * in monte Atlante iuxta Mauritaniā inuenitur. Ea acerrimo ſucco turget: cuius eximiū feruorem expaueſcētes incolæ, ouillos vētres elutos, arbori circunligāt, & eminus caulem contis incidunt, cōfeſtimq; è plaga, perinde atq; vaſe quodam, in ventriculos copioſus lactis humor effluit, præter id quod humi ſparſum, vulnus eiaculatur. Duo ſucci genera: vnū oroli magnitudine, ſarcocollæ modo emicat: alterū in ventriculis cōcreſcit, atq; vitreum ſpectatur. Eligēdum eſt trāſlucēs, & acre. Euphorbium adulteratur ſarcocollæ, & glutini miſtione, ſed difficile quidem experimentum: quippe cùm leui guſtu, os accēſum diu detineat, adeò vt quicquid ori obijciatur, planè euphorbium reſipiat. Eius inuētio tempore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Succus illitu ſuffuſiones diſcutit: potus tota die exurit: quare melli collyrijsq; pro acrimoniæ ratione admiſceri debet. Coxarū doloribus prodeſt in odorifera potiōe hauſtus: ſquamas oſſiū eadem die eximit: verùm eo vtētes, neceſſe eſt linamētis aut ceratis communire corpus, quo oſſa cōueſtiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percuſſos à ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi inciſa oſſe tenus capitis cute, intritus ſuccus infundatur, vulnúſq; poſtea conſuatur.*

* *Ita Plinius Græcus, in Tmolo.*

Galbanum. CAP. LXXIX.

GAlbanum ſuccus eſt naſcentis in Syria ferulæ, quod nōnulli metopium vocant. Ma-

x imè

ximè laudatur cartilaginosum, merum, thuris effigiem præbens, pingue, minimè lignosum, retinens nonnihil adiecti seminis, & ferulæ, graui odore, neque valde humidum, neque nimis aridum. Adulteratur faba fresa, resina & ammoniaco. Galbanũ excalfacit, vrit, extrahit, discutit: mẽses ac partus trahit appositu vel suffitu: lentigines aceto & nitro perunctas tollit: deuoratur ad tussim veterẽ, difficultatẽ spirandi, suspiria, rupta, conuulsa: aduersatur toxicis: potum cum vino & myrrha. simili modo sumptũ mortuos partus extrahit: imponitur lateris doloribus, & furunculis comitiales, & vuluæ strangulatus, et vertiginosos olfactu suscitat: si vratur, fugat nidore serpẽtes, & perunctos feriri nõ patitur: serpẽtes cum oleo & sphondylo circũpositum, necat: dentiũ dolorem oblitũ, aut cauernis inditũ, mitigat: vrinæ difficili prodesse existimatur. Resoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua, aut ruta, aut calido pane, mulsáve, aliàs meconio, ære vsto, aut felle liquido. Si purgare Galbanum voles, in feruẽtem aquam demittito: nanq; cum liquefactum fuerit, eius sordes fluitabunt: quas hoc modo facilè separabis: mundo linteo raróq; alligatum in fictili aut ærea pyxide ita pendeat, vt imum vasis ne tangat: opertóq; vase in feruidam aquam demittito: sic enim syncerum veluti per colum eliquescet, & lignosum in linteo remanebit.

Ammon

Ammoniacum. CAP. LXXX.

AMmoniacũ, ferulæ succus est, quã iuxta Cyrenẽ Aphrica gignit: cuius fruticẽ cũ radice agasyllim vocant. Probatur bene coloratũ, ligni & calculorum expers, thuris similitudine, minutis glebis, densum, synceriũ, nulla sorde spurcatum, castoreũ odore imitans, gustu amarum. hoc genus thrausma, id est, friaturã appellant: quod verò terrã, & calculos collegit, phyrama. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculũ, succũ stillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit: tubercula duritiasq; discutit: potum, aluum soluit: partus extrahit, lienam consumit, drachmæ pondere haustum: articulorum coxẽdicúmq; doloribus liberat: auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus. Itẽ quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisanæ succo sorbeatur, cruentam vrinam pellit: albugines oculorum absterget: genarum scabritiam absumit: tritum autem cum aceto, & impositum, iocineris lienísq; duritias sedat: discutit tofos, qui in artubus concalluerunt. cum melle aut cũ pice illitum, laßitudines, & coxendicum dolores eo perungi vtile est, cum nitro, & cyprino oleo, vice acopi.

Sarcocolla. CAP. LXXXI.

SArcocolla, lacryma est arboris in Perside nascentis, pollini thuris similis, rufa, gustu amara. Vulnera glutinat, oculorum fluxiones in-

bibet: emplastris inseritur. Adulteratur admisto gummi.

Glaucium. CAP. LXXXII.

GLauciũ, succus est herbæ, quæ ad Hierapolim Syriæ nascitur, folijs feri corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terrã sparsis, odoris tetri, gustus amari: tota croceo succo madet. Folia in olla fictili semi frigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsq; dũ flaccescant, deinde contusis succum exprimunt: cuius est vsus ad oculorum medicamenta, vt pote cùm inter initia refrigeret.

Glutinum. CAP. LXXXIII.

GLutinũ, quod xylocollan, alij taurocollã vocant, præstantissimum Rhodiacũ, quod ex bubulis corijs conficitur, id candidũ est, & translucens. Nigrũ verò minus probatur. Resolutum in aceto, impetigines leprasq; cutis delet: ambustis igni ex aqua calida dilutum illitúmque pustulas erumpere non patitur: vulneribus prodest, melle aut aceto madefactum.

Glutinum piscium. CAP. LXXXIIII.

ICthyocolla, gluten piscium, vẽter est piscis cetacei. Præstat candicans, natione Ponticum, subasperum, minimè scabrum, & quod celerrimè liquescit. Vtile emplastris, capitis & leprarũ medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant, & extendunt.

Viscum. CAP. LXXXXV.

VIscum optimũ est recens intus porraceum,

extra

extra fuluū, quod aſperi nihil, aut furfuroſi conceperit. Fit acinis in robore naſcētibus, buxeo fruticis folio: contuſum acinū lauant, & poſtea in aqua decoquunt. ſunt qui cōmanducando ipſum efficiant. Gignitur quoque in malo, pyro, & pleriſque aliis arboribus: quinetiā inuenitur in quorundā fruticum radicibus. Emollit, diſcutit, extrahit parotidas, tubercula, cæteraſq; collectiones ad maturationē perducit: cum reſina autem, & cera pari, epinyctidas in ſplenioſanat: vetera vlcera abſceſſúſque, quos cacoëthes vocant, ex thure mollit: lienem cum calce, gagate, aut Aſio lapide coctum, & impoſitum abſumit: cum ſandaracha, aut auripigmento illitum, vngues extrahit: miſtum cum calce, & vini fæce, ſuam vim intendit.

Aparine. CAP. LXXXVI.

AParine ramis multis, et paruis fruticat, aſperis, quadrāgulis, per interualla orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia: flos albus: ſemen durū, rotundū, concauū, albū, vmbilici figura, aſperitate veſtiū tenaci. Ea paſtores coli vice vtuntur, ad eximendos à lacte pilos. Seminis: caulium, ac foliorum ſuccus, potu contra viperarum phalangiorúmque morſus auxiliatur: infuſa aurium dolori medetur. Herba cum axungia trita ſtrumas diſcutit.

Vulgò aſpergula.

Alyſſum. CAP. LXXXVII.

ALyſſon exiguus frutex eſt, vnicaulis, ſub

aſpera, rotũdis folijs fructu dupliciũ ſcutorũ effigie, in quo eſt ſemen, quadámtenus latũ. in mõtibus, & aſperis locis emicat. Eius decoctũ ſingultus ſine febri, potu diſcutit: idẽ efficit, ſi quis eam aut teneat, aut odoretur: cũ melle trita, vitia cutis in facie, & lentigines emendat. cõtuſa in edulio, rabiei canis mederi putatur. domibus appenſa ſalutaris eſſe creditur, & hominibus atq; animalibus faſcini amuletum. Purpureo linteo circunligata, pecorum morbos abigit.

Aſclepias. CAP. LXXXVIII.

Aſclepias, ramos emittit longos: folia hederæ, longa: radices numeroſas, tenues, odoratas: floris virus graue: ſemẽ ſecuridacæ. naſcitur in mõtibus. Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra ſerpentium ictus. Folia aduerſus vuluæ mammarúmq; vlcera, quæ cacoëthe vocant, illinuntur.

Atractylis. CAP. LXXXIX.

Atractylis, ſpina eſt cnico ſimilis, folia multò lõgiora ferens in ſummis virgis, magna parte nuda, aſperaq;, qua fœminæ pro fuſis vtuntur. capitula in cacumine ſpinis horrent. flos luteus, quibuſdã in locis purpureus inuenitur: radix tenuis, ſuperuacua. Coma, ſemẽ & folia cũ pipere, & vino teruntur vtiliſsimè contra ſcorpionum ictus. percuſſos tradunt quandiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorẽ, ipsúmque depoſita ſtatim recrudeſcere.

Pol

Polycnemum. CAP. XC.

POlycnemon, frutex est surculosus, folijs origani caule, vt pulegij, geniculis multis intercepto, sine vmbella, tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris, & acris. Vulneribus agglutinandis recens, aut aridũ cum aqua, efficaciter illinitur: sed quinto die solui debet. Ad vrinæ stillicidia ruptaq; cum vino bibitur.

Clinopodium. CAP. XCI.

CLinopodion frutex est folijs serpillo similis, surculosus, duûm dodrantum altitudine. nascitur in petrosis. Flores, marrubij modo, ex interuallis distincti speciem lecti pedum præbent. Bibitur herba & succi eius decoctum, ad cõuulsa, rupta, strangurias, serpentium ictus: menses & partus pellit: & pensiles verrucas, quas acrochordonas vocant, eijcit, aliquot diebus potũ. aluum sistit decoctum ad tertias, potúmq;, si febrim sentiunt, ex aqua, alioquin ex vino.

Leontopetalum. CAP. XCII.

LEontopetalon, caulem emittit dodrãtalem, aut altiorem, plurimis alijs concauũ, & in cacumine semina parua duo aut tria, in siliquis, ciceris modo: flores anemonæ similes, punicei coloris: folia brassicæ, sed papaueris diuisura: radicibus nigris, rapæ similibus, strumosis. nascitur in aruis & segetibus. Radix auxiliatur serpẽtium ictibus, ex vino pota: nec alia res celerius dolorẽ finit. Miscetur ischiadicorum clysteribus.

Teucrium. CAP. XCIII.

* Chamædryos.

TEucrion, siue, vt aliis placet, teucris, herba est virgæ referẽs effigiem, * trissaginis similitudine, tenui folio, non multum à cicere alieno. hæc in Cilicia iuxta Gẽtiadem Cissadémq; vbertim prouenit. Recens cum posca, aut aridæ feruefactæ ius, potu lienem potenter absumit: lienosis cum aceto & ficis illinitur: item serpentium morsibus ex aceto solo, sine ficis.

Trissago. CAP. XCIIII.

* Plin. colore: quod & ipsum herbæ pulchrè cõgruit.

CHamædrys Græcis, aliis chamædrops, Latinis trissago dicitur. sunt qui eã teucrion appellauere, propter eam quam cum teucrio seruat similitudinem. Nascitur in petrosis & asperis frutex dodrantalis, folia habens exigua, amara, * effigie & diuisura quercus: flore paruo, penè purpureo. Carpitur semine prægnans. Recens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lieni, vrinæ difficultati, incipientibus hydropicis, auxiliatur: cit menses: partus extrahit, lienẽ ex aceto pota cõsumit: aduersus serpentium venena ex vino, potu, illitúq; efficacissima. Trita digeritur in pastillos ad supradicta: purgat vetera vlcera, cum melle: cum oleo illita, caliginẽ oculorum discutit: natura eius est calfacere.

Leucas. CAP. XCV.

LEucas mõtana, latioribus quàm vrbana foliis, semine acriore, amariore, ori ingrato, efficacior tamẽ quàm satiua habetur. Vtraq; ex

vino

vino contra animalium venena, præcipuè marinorum opitulatur.

Lychnis CAP. XCVI.

Lychnis coronaria, flore est albæ violæ simili, sed purpureo, quo carollæ factitantur. Cōtra scorpionum ictus semen in vino potum auxiliatur. Lychnis syluestris, omnia vrbanæ similis. Bilem per aluū detrahit, semine duabus drachmis poto: ictis à scorpione subuenit. Aiunt huius herbæ appositu, scorpiones torpescere, & inertes prorsus reddi.

Lilium. CAP. XCVII.

Lilia coronamentis se dedūt, Liria à quibusdam vocata. E quibus vnguentum tēperatur quod aliqui lirinū, alij susinum appellāt, neruos & priuatim vuluæ duritias emolliens. Folia herbæ illita, contra serpentium ictus auxiliantur: feruefacta, ambustis proficiunt: aceto condita, vulneribus opitulantur. Succus adiecto melle aut aceto, in æreo vase coquitur, conuenienti medicamento vetustati vlcerū, & ad recentia vulnera. Inassata radix & ex rosaceo trita, igni ambusta sanat: vuluā emollit, mēses ciet, vlcera cicatrice obducit: cū melle detrita, neruis præcisis, luxatisq; medetur: vitiligines, furfures, et lepras emendat: vlceráq; in capite manantia expurgat: abstergit faciem & erugat: teritur in aceto cum hyoscyami folijs: & farina tritici, mulcendis testium inflammationibus. Semen potum

morsibus serpentiũ aduersatur: ignibus sacris semen & folia cũ vino illinũtur. Tradunt & *rubra esse lilia. In Syria autẽ & Pisidia Pamphyliæ, efficacissima vnguentis nascuntur.

*πορφυρᾶ, id est purpurea.

Ballote. CAP. XCVIII.

Vulgò Prasium sub fœtidũ.

*στρογγυλόταις i. rotũdioribus.

Plinius nigriori bus: qđ magis arridet.

BAlloten, nomine alio nigrum marrubiũ vocant: caules edit quadrãgulos, nigros, subhirsutos, cõplures ex vna radice: folijs maioribus quàm marrubij, hispidis, cingẽtibus per interualla caulem, *subrotundis, graueolẽtibus, apiastro proximis: vnde aliqui apiastrũ eam vocauerũt: candidi flores vniuersi verticillato ambitu, caulẽ coronant. Vis eius efficax aduersus canis morsus, folijs ex sale illitis: ferventi cinere flaccescũt folia vt condylomata reprimant: purgant & sordida vlcera cum melle.

Apiastrum. CAP. XCIX.

Melissa officinis.

MElissophyllon siue melithæna, id est, apiastrum, id sibi nomen vsurpauit, quoniam apes ipsa herba delectãtur. cauliculi & folia ballotæ, de qua paulò antè dicimus, similia essent, nisi maiora, tenuioráque, nec ita hirsuta spectarentur: citreum malum olent. Folia cum vino pota ac illita prosunt contra ictus phalangiorum, scorpionúmq; item aduersus canis morsum. Decocto eorundem gratia, foueri prodest: desessionibus fœminarum ad ciendos menses conuenit, dentes eodem in dolore colluuntur, dysentericis infunditur. Fungorũ strangulationibus folia, addito nitro,

tro, potu auxiliãtur: torminibus & orthopnoicis delinctu. Illita cum sale strumas discutiunt, vlcera purgant, articularios dolores illita sedant.

Marrubium. CAP. C.

MArrubium, frutex est ab radice ramosus, cãdicans, subhirsutus, quadrãgularibus ramis: foliũ pollicẽ æquat: subrotundũ, hispidũ, rugosum, gustu amaro: semẽ in caulibus, & ex interuallis: flores verticillato ambitu, asperi. Nascitur propter ædificia, ruinas, & rudera. Huius folia sicca, cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suspiriosis, tußiẽtibus, & ad tabitudinẽ redactis. Crassam è pectore pituitam, cum sicca iri eijcit. Mulieribus à partu nõ purgatis datur, vt menstrua & secundas extrahat: item in difficili partu, & his qui venena hauserũt, aut à serpentibus demorsi sunt: vesicã renésque lædit. Folia cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis: pterygia nomásq; sistunt, laterũ dolores mitigant. Succus folijs cõtusis expressus, & sole coactus, ad eadem pollet: cum vino & melle illitus, oculorum claritatem adiuuat: naribus regium morbum expurgat: aurium doloribus conuenienter instillatur, per se aut cum rosaceo.

Stachys. CAP. CI.

STachys frutex est, marrubio similis, sed longior folia ferẽs numerosa, hirsuta, rata, prædura, cana, odoris iucundi, & complures virgas

ab radice exeuntes, marrubio candidiores: nascitur in mõtibus & asperis. Vim habet excalfactoriam & acrem. foliorum decoctum potu, pellit menstrua & secundas.

Phyllitis. CAP. CII.

PHyllitis, folia promit rumici similia, longiora, & viridiora, sena aut septena, recta, quæ parte anteriore læuia cernũtur. à tergo autẽ pensiles quasi vermiculos tenues ostẽdũt: in vmbrosis & opacis hortorum locis emicat, gustu acerbo: neq; caulem, neq; florẽ, neq; semen profert. Folia in vino pota serpẽtiũ morsibus aduersantur: quadrupedibus per os infusa auxilio sunt: & si dysenteria aut resoluta aluus exercet, potui dãtur.

Phalangium. CAP. CIII.

PHalangium à quibusdã phalangites vocatur *ramuli sunt ei duo, aut tres, pluresve, in diuersa tendẽtes: flos cãdidus, lilio similis, multas incisuras habens: semine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multò tenuiore: radice parua, tenui, herbacei coloris, dum à terra eruitur: prouenit in collibus. Huius folia, semen, flos cum vino pota, auxiliãtur contra scorpionũ phalangiorumq; ictus: tormina quoq; discutiunt.

* οἱ δὲ καὶ ταύτην λευκάκανθαν καλοῦσι.
* Ita Plinius. Græcus παχὺ id est, crasso.

Trifolium. CAP. CIIII.

TRifoliũ, Græci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij asphaltion, vocãt. Frutex supra cubiti altitudinem attollitur, virgas habens tenues, iunceas & nigras, vnde ramu

lares

lares euaſcuntur appẽdiculæ, in quibus terna ſingulis germinationibus exeunt folia, loto arbori ſimilia: ijs recẽter enatis rutæ odor ineſt: vbi autem adoleuerunt, bitumen olent. Florẽ edit purpureum, ſemen quadámtenus latũ, ſubhirſutũ, ex altera extremitate exertum, antennæ modo corniculum gerens. Radix tenuis, longa, valida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutẽ principia ſentiunt, fœminis quoq; vuluæ vitio opportunis, auxiliantur: menſes ciunt: ternæ drachmæ è ſemine dari debent, è folijs verò quaternæ. Contra ſerpentium ictus trita folia, & ex aceto mulſo pota, præſidio ſunt. Tradũt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorúmq; decoctũ fotu dolores eorum finire, quos ſerpentes percuſſerint: qua autẽ aqua ſanatus quis fuerit, ſi ea quiſpiã alius foueatur, qui vlcus habuerit, périnde afficitur vt à ſerpẽte demorſus. Quidam terna folia aut ſemina in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis, quaterna, vt quæ febrium circuitus diſcuterent. Radix antidotis inſeritur.

Polium. CAP. CV.

DVo genera polij: montanum, cui teuthrio nomen eſt, & cuius eſt vſus. Tenuis frutex eſt, candidus, dodrantalis, ſemine refertus: capitulo in cacumine quandam corymborũ ſpeciem præ ſe ferente, paruo, cano hominis capillo ſimili, grauiter olente, non ſine quadã ſuauitate. Alterum

rum fruticosius, non vsqueadeò valens odore, & viribus infirmius. Potum feruefacti ius auxiliatur serpentium ictibus, hydropicis, morbo regio, & lienosis ex aceto: stomachum malè habet: caput doloribus afficit, aluum & menses ciet: substratum suffitúmve serpentes abigit: illitum vulnera conglutinat.

ANNOTATIO.

Scordii hoc loco depicti vberrimus vbique est prouentus, vt non iniuria eorum sit explosus error, qui alliũ syluestre, aut obuiam quamcunq; herbam allium subolentem, hoc esse opinabantur. Est autem præter id, Plinio libro 25. cap. 6. authore, aliud quoddã genus latioribus foliis ac menthastri effigie, cuius nuper in monte quodã ad Viennam ingẽs se copia nobis obtulit: nec alia sanè nota, quàm foliorũ cum menthastro similitudine, à scordio huic authori descripto, differre obseruauimus.

Scordium. CAP. CVI.

SCordium in mõtibus & palustribus nascitur, folijs trissaginis, maioribus, nõ sic in ambitu diuisis, aliquantũ allia redolentibus, gustu amaris & adstringentibus: quadrangulis caulibus, subrubo flore. Herba vim excalfactoriã habet: vrinam cit. Cocta recens aridáve cum vino, aduersus venenatos serpentiũ morsus bibitur: ad stomachi quoque rosiones, dysenteriam, & vrinæ

diffic

difficultatem, binis drachmis cum hydromelite: crassamen purulentũ pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tußim, rupta, conuulsa, si cũ nasturtio, melle & resina misceatur in ecligmate: inflammata modicè præcordia, cerato excepta, recreat: cũ aceto acri aut aqua, podagris cõuenienter illinitur: mẽses imposita mouet: vulnera conglutinat: vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Sicca excrescentias in carne cohibet. Succus ad eadẽ vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticũ natione, Creticúmq;.

Tussilago. CAP. CVII.

Vulgò vngula caballina.

TVßilagini folia sunt maiuscula quàm hederæ, sex aut septem à radice, sub albida à terra, supernè virentia, in plures angulos exeuntia, caulis palmum altus: flos luteus, vere prodit, quo vnà cum caule confestim exuitur: inde nonnulli his vacare existimauerunt. Radix tenuis est & superuacua: nascitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni sacro & omnibus inflammationibus illitu medẽtur. Aridæ fumus per infundibulũ hianti ore raptus, hos sanat, qui sicca tußi atque orthopnœa infestantur: pectoris vomicas rumpit. Eundem effectum præbet suffita radix. Decocta in hydromelite, & pota emortuos partus eÿcit.

Artemisia. CAP. CVIII.

ARtemisia magna ex parte in maritimis nascitur, absynthÿ modo fruticosa, maio

ribus

ribus & pinguioribus folijs, ramísq; : huius quidẽ genera duo. Vnũ lætius habitiúsq; , folijs virgísq; latioribus. Alterum tenuius, flore paruo, tenui, candido, graueolente : æstate floret. Sunt qui in mediterraneis vnicaulis nomine appellãt, tenuẽ herbulam, simplici caule & minuto, floribus scatente tenuibus, flauo colore : hæc iucũdiorẽ quàm præcedẽs efflat odorẽ. Vtraque excalfacit, extenuat : feruefactæ cõuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahẽdos menses, partus, secundasq; : item ad præclusiones vuluæ, & eiusdẽ inflammationes : calculos cõminuunt : remoratam vrinam cient : menses pellunt pubi illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha, eadem quæ insessio trahit. Coma tribus drachmis eorundem educendorum gratia bibitur.

Ambrosia. CAP. CIX.

AMbrosia pusillus frutex est, ramosus, altitudine triũ palmorũ folijs rutæ, circa imum caulem exiguis : cauliculi seminibus, périnde quasi racemulis grauidi, qui nunquam florẽ pariũt, odore vinoso, suaui : radice tenui, sesquipedali. Coronantur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere, & illitu adstringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.

Botrys. CAP. CX.

BOtrys fruticosa herba est, lutea tota, & in multas alas sparsa : semen circa totos ramulos prouenit : folia cichorio similia : tota suauem

odorem

odorē ſpirat: quare veſtimētis interponitur: inuenitur in torrentiū ripis, & conuallibus. Pota orthopnœas mulcet. Hanc Cappadoces ambroſiam vocant, alij artemiſiam.

Geranium. CAP. CXI.

GEranion folijs anemones, diuiſuris lōgioribus: radice ſubrotunda, cùm eſtur dulci. Quæ drachmæ pondere in vino pota, vuluæ inflationes diſcutit. Geranium alterum, caulibus minutis & piloſis, ſeſquipedalibus: folijs maluæ, in ſummis alis ſurſumſpectantia gruum capitula inſunt, cum ſuis roſtris, aut canini dētes. Nullius in medicina vſus. Pes colūbinus vulgò.

Gnaphalium. CAP. CXII.

GNaphalij folijs mollibus ac albis pro tomento vtuntur. Bibūtur efficaciter folia in vino auſtero, ad dyſenteriam.

Typha. CAP. CXIII.

TYpha folium edit * ciperidi ſimile: caulem album, læuem, aquabilem: florem in cacumine ambientem, denſum, qui in pappos ſoluitur, quod paniculā aliqui nominăt. Huius herbæ flos ſuillo adipe eloto exceptus, ambuſtis medetur. Gignitur in paluſtribus & aquis ſtagnantibus. *Intellige quam libro I. cyperum vocauit.

Circæa. CAP. CXIIII.

CIrcæa, quā & dircæā aliqui vocăt, folijs eſt hortenſis ſolani, agratis crebris: flore nigro, puſillo, copioſo: ſemine milij, naſcente in quibuſdam veluti corniculis: dodrantali radice, tri-

plici

plici fermè aut quadruplici, cãdida, odorata, excalfaciente. Nascitur in apricis, saxis, & vento perflatis. radicis tusæ pondo quatuor, in sextarijs tribus vini dulcis, per diem & noctem macerantur, potuq; triduo vuluas expurgant. Semẽ in sorbitionibus datum, lacte mammas nutricũ explet.

Oenanthe. CAP. CXV.

Videtur nostra Filipendula.

OEnãthe folia habet pastinacæ: florem candidum: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnam, in multa rotũda capitula extuberantẽ: nascitur in petris. Caulis eius & folia, cum mulso vino pota secũdas eijciunt. Radix è vino, vrinæ stillicidio conuenit.

Conyza. CAP. CXVI.

Vulgò pulicaria.

COnyzæ duo genera. quæ parua vocatur, odore præstantior est: maior verò frutice altior & folijs latioribus, graui odore. Vtriusque folia oleæ similia, hirsuta, pinguia. In maiore caulis binûm cubitorum altitudine attollitur, in minore pedem æquat. Flos fragilis, lutei coloris, subamarus, qui in pappum abit: radices superuacuæ. Suffitu substratuq; frutex totus serpentes fugat, culices abigit, & pulices necat. Folia conuenienter illinuntur serpentiũ plagis, & tuberculis, ac vulneribus. Flores & folia cum vino ad mẽses partúsq; eijciendos bibuntur: item cõtra vrinæ stillicidia, arquatum morbũ, & tormina: comitiales pota ex aceto adiuuant. Decoctum in desessionibus medetur vuluæ malis. Impositus succus abortum

*tum facit. Ex oleo efficaciter horroribus * obli-* * ἠπιόα.
nitur. Capitis dolores tenuis illita ſanat. Eſt & tertium conyzæ genus, caule craßiore, ac molliore: folijs mediæ inter maiorem ac minorem amplitudinis, minimè autem pinguibus: multò grauioris hæc eſt odoris & iniucundioris, ſed inefficacior. Prouenit locis non riguis.

Hemerocallis, ſiue lilium ſylueſtre.

CAP. CXVII.

HEmerocallis folium & caulem habet lilij, porraceo colore: flores in caule per ſingulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, lilij diuiſura, quoties dehiſcere cœperunt, colore perquàm pallido: radix magna eſt atq; bulboſa: quæ pota, aut cum melle & lana in peſſo appoſita, aquam educit & ſanguinem. Folia trita mammarum inflammationes à partu contractas, oculorúmq; collectiones mitigant. Radix & folia igni ambuſtis vtilißimè illinuntur.

ANNOTATIO.

Leucoion, ſi nominis etymon ſpectes, albam ſignificat violam: ſolet tamẽ & pro lutea, cœrulea ac purpurea vſurpari. Nunc officinis Arabum ferè ſequacibus, Cheiri nuncupatur.

Leucoium, ſiue viola alba.

CAP. CXVIII.

LEucoion vulgaris eſt notitiæ, ſed in floribus differentia quædam: nanq; aut cœrulei, aut

albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur. Luteæ verò præcipui in medicina vsus. Huius aridi flores feruefacti in desessionibus, valent cõtra vuluæ inflammationes, & menstrua expellunt: sanant oris vlcera, cum melle: cum cerato, rimas sedis. Semen duûm drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle inditum, menses, secundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ, lienem reprimunt, & podagricos iuuant.

Cratæogonum. CAP. CXIX.

Videtur genus Persicariæ, non maculatum.

CRatæogonũ, siue, vt alijs placet, cratæonon, folijs melampyro simile est, multis calamis ex vna radice emicantibus, multorúmq; geniculorum: semine milij: nascitur magna ex parte in opacis & frutetosis, summopere acre. Traditum est à quibusdam, hoc si bibat ieiuno ore, ter die post menses purgatos, tribus obolis, in cyathis aquæ duobus mulier, ante cõceptũ quadraginta diebus: & vir modo cõsimili, totidem diebus ante coitum hauriat, virilis sexus partũ futurum.

Phyllum. CAP. CXX.

PHyllum, quod & eleophyllõ vocatur, duûm generum est: quod autem thelygonũ appellant, in saxosis musci modo gignitur, folio oleæ, sed magis herbaceo: caule tenui, breui: radice exili: florẽ albũ profert: semen papaueris maiusculum. Sed arrhenogonũ cætera huic simile, solo fructu distat: habet enim racemosum quiddam deflorentibus oleis non dissimile. Arrhenogonon

potu,

potu, masculi sexus facere partus, vt thelygonon fœminei, proditur. Horum Crateuas author est: sed huiusmodi historiátenus, mihi produxisse visum est.

Testiculus. CAP. CXXI.

TEsticulus, quem Græci cynosorchin vocăt, folijs circa imam caulis partem in terra stratis, oleæ molli similibus, lōgioribus, angustioribus, læuibus: caule dodrantali: floribus purpureis: radice bulbosa: oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine: superiore, quæ plenior est: inferiore, quæ mollior ac rugosior. Eduntur radices coctæ, vt bulbi: ex quibus si maiorem edant viri, mares generari dicuntur: si minorem fœminæ, alterum sexū. Addunt, in Thessalia mollem mulieres in lacte caprino bibere, ad stimulandos coitus: aridam verò, ad inhibendos: & alterum alterius potu resolui. Nascitur in petrosis & sabuletis. Testiculus alio nomine serapias, Andrea authore vocatur, quoniam radix ad multa vtilis sit. folijs est porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarum sinu inflexis: caule palmeo: floribus penè purpureis, radice testiculis simili: quæ illita tumores discutit, vlcera purgat, & serpere eadem non patitur. Abolet fistulas, & illitu inflammationes lenit. Aridæ radices nomas inhibent: sanántq; putredines, & oris vlcera cacoethe: aluū sistunt è vino potæ. De hac, eadem quæ de testiculo canis, produntur.

Officinis falsò satyriō, de quo seq. cap.

Satyrium. CAP. CXXII.

SAtyrium aliqui trifolium vocãt, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, rumici aut lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalem, nudum: florem lilij effigie, cãdidum: radicem bulbosam, mâli magnitudine, fuluam intus vt ouum, candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratam: quã in vino nigro austero bibere conuenit, contra opisthotonum. Vtendum ea dum concumbendi incessit cupiditas, si quidem ea proniores ad venerẽ fieri affirmant. Est & alterum satyriũ erythronium siue erythraicon, id est rubrũ, semine lini, maiore, duro, leui, splendente: quod fertur, non secus atq; scincus, libidinem excitare. Cortice radicis gracili, rufo: intus autem album includitur, sapore dulci, nõ ingrato ori: in montosis & apricis enascitur. Venerẽ, vt produnt, si omnino manu teneatur radix, stimulat: eóq; magis, si bibatur in vino.

Horminum. CAP. CXXIII.

Vulgò Gallitricum.

HOrminum herba est, folijs marrubio similis: caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeũt, quæ ad radicem spectant, in quibus diuersum semẽ recluditur: siquidem in syluestri rotundum, fuscũq; inuenitur: in altero, nigrum, & oblongum, cuius est vsus. Ad venerem stimulandam, cũ vino bibi volunt. Purgat cũ melle argemas albugineśque, et illitum ex aqua tumores discutit. Eo etiã extrah

trahuntur aculei ex corpore. Idem effectus est il litæ herbæ. Syluestre magis viribus pollet: quare vnguentis, præsertim gleucino, permiscetur.

Securidaca. CAP. CXXIIII.

HEdysaron, quod vnguentarij pelecinũ, id est securidacam vocant, frutex est, folijs ciceris: semen rufum in siliquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipitē securim æmulatur, vnde nomen accepit: amarum gustu. Stomacho vtile in potu. Additur in antidota. Cũ melle ante coitus subditũ, cõcipiendi spem adimit. Nascitur in segetibus & hordeis.

Onosma. CAP. CXXV.

*ONosma, *oblonga folia habet, ad similitudinem anchusæ, longitudine quatuor digitorum, & vnius latitudine, mollia, in terra iacentia, sine caule, sine semine, sine flore: radice nititur longa, tenui, infirma, rubescente: gignitur in asperis. Folia in vino pota partus extrahunt. Prægnans, si eam supergrediatur, abortum facere dicitur.*

*οἱ δὲ ὀσμάλα. οἱ δὲ φλόνιτιν. οἱ δὲ ὄνοσμα καλοῦσι.

Nymphæa. CAP. CXXVI.

NYmphæa nascitur in paludibus & stagnãtibus aquis, folijs fabæ Aegyptiæ, minorib⁹, & lõgioribus alijs in summa aqua, alijs demersis pluribus ex radice eadem prodeũtibus: flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente cùm defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput extuberat: nigro semine, denso &

Nũc Nenuphar.

lato, lenti gustus: caulis est læuis, niger, minimè crassus, Aegyptiæ fabæ cognatus: radix nigra, scabra, clauæ similis, quæ autũno secatur. Sicca cũ vino pota cœliacis, dysentericísq; auxiliatur et lienẽ absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus illinitur, vitiligines ex aqua emẽdat: imposita cũ pice, alopecijs medetur. Eadem contra veneris insomnia bibitur: siquidem ea prorsus adimit, pota aßiduè aliquot diebus, genitaléq; infirmat. Idem semen potũ efficit. Nymphææ nomen sibi vẽdicasse videtur, quoniã aquosa amet. Plurima inuenitur in Elide, in Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto. Est & altera nymphæa, cuius flos blephara dicitur, folijs antè dictæ radice alba, scabra, flore luteo, nitẽte, rosæ simili. Huius semẽ & radix, cõtra fœminarũ profluuia efficaciter ex vino bibũtur. Nascitur in Thessalia, amnẽ Peneo.

Androsaces. CAP. CXXVII.

ANdrosaces herba est amara, tenues spargens iũcos, sine folijs, folliculos in capitulis habẽs, in quibus semen cõtinetur: gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam ciet. Idem effectus est semini poto, & herbæ decocto: podagris vtiliter illinitur.

Asplenum. CAP. CXXVIII.

Ceterach officinis.

ASplenũ, aliqui scolopendrion vocant, alij splenion, alij hemioniũ, folijs est multis,

scol

*ſcolopendræ animali ſimilibus, ab radice vna prodeuntibus. Naſcitur in parietibus, ſaxíſq; ſiliceis, & opacis: nec caulem, nec florem, nec ſemẽ habet: folia * filiculæ modo diuidũtur, ſubter flaueſcentia hirſutáq;, ſupernè viridia. Vim hanc habẽt folia in aceto ferueſacta, vt per dies quadraginta pota, lienẽ abſumant: quibus etiã contritis lienem ex vino illini oportet. Stranguriæ, & regio morbo prodeſt, ſingultũ ſedat, calculos in veſica cõminuit. Cõceptum adimere creditur, per ſeſe aut cum muli liene appenſa. Tradunt noctu, ſilente luna, huius rei gratia effodiendam.* * Polipodum.

ANNOTATIO.

Ruellio & Fuchſio lingua ceruina nunc appellata: quam alij, minus rectè fortaſsis, Phyllitida ſuſpicantur, de qua ſuprà Capite CII.

Hemionitis. CAP. CXXIX.

HEmionitis, quam aliqui ſplenion vocant, foliũ emittit dracũculi, lunæ modo incuruum: radicibus cohæret multis, tenuibus: nunquam flores, neq; ſemen, neq; caulem gignit: in petroſis naſcens, auſtero ſapore. Ea ex aceto pota lienem abſumit.

Anthyllis. CAP. CXXX.

ANthyllis duplex eſt: quædam enim lenti ſimillima, folijs mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine: radice parua, tenui. Naſcitur in ſalſis terris, & à ſole illuſtratis, nõ inſulſo gu-

*stu. Altera est folijs ramulísq; * aiugæ similis, hirsutioribus tamẽ, breuioribus, & asperioribus: flore purpureo, odoris admodum grauis: radice cichory. Pota drachmis quatuor vrinæ difficultati, renibúsque plurimùm prodest. Tritæ, vuluæ pituitas emolliunt, cum rosaceo, & lacte impositæ, vulneribus medentur. Quæ autem aiugæ similitudinẽ refert, præter alia, pota cum aceto mulso comitiales sanat.*

* *Chamæpityi.*

Anthemis. CAP. CXXXI.

Officinis camomilla. Cuius nominum varietas ab interprete omissa est

ANthemidis genera tria, tantùm flore distantia: rami dodrantales, fruticosi, alis multis concaui: tenuibus foliolis, paruis, numerosis: rotũdis capitulis: floribus in medio aureis, forinsecus orbiculato ambitu candidis, melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ: nascitur in asperis, et iuxta semitas: colligitur vere. Vim habent radices, flores & herba excalfaciẽdi, extenuandíq;: potu, & insessione, pellunt mẽstrua, partus, vrinam, calculósq;: aduersus inflationes, & ilei tormenta bibũtur: bilem suffusam expurgant: iocinerum vitia sanãt: decocto earũ vesicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureũ habet, cuius amplitudo maiuscula est: hanc propriè heranthemon vocant. Ea, cui leucanthemo nomẽ est, item quæ chrysanthemon dicitur, vehementius vrinam ciunt. Aegylopijs illitæ medentur: commanducatæ vlcerum eruptiones in ore

san

sanant. Nonnulli in clysteribus ex oleo vtuntur, terũtúrq; in farinam, ad abigendos febrium circuitus. Flores & folia recondi debent, & priuatim tusa, in pastillos digeri: radix quoq; sicca ri, dúmq; ingruit necessitas, binæ partes herbæ dari, modò floris aut radicis pars vna, modò contrà floris partes duæ & herbæ vna, permutatim duplicato pondere, alternis diebus: bibere autem oportet in vino mulso, diluto.

Parthenium. CAP. CXXXII.

PArthenium aliqui amaracon vocant, foliis est coriandri, tenuibus: flore per ambitum albo, intus melino, odore subuiroso, sapore amaro. Siccatum cum aceto mulso, aut sale potũ, non secus atq; epithymum, & bilem & pituitam detrahit: suspiriosis prodest & melancholicis. Herba sine flore à calculosis, et anhelatoribus magna vtilitate bibitur. Valet decoctum ad insidẽdum in duritia vuluarum, & inflãmationibus. Illinitur sacro igni, & collectionibus, cum flore. *Vulgò matricaria.*

ANNOTATIO.

Non sunt sequendi, qui Cotulam fœtidam vulgò dictam pro hoc obtrudũt. Nam præter quàm quòd folia illius nullã aut saltem paruam cum fœniculo habeant similitudinẽ, flos eius nõ totus luteus (quod in illo tamẽ requiritur) sed per ambitum albus, ac intus tãtùm luteus cõspicitur: quod haud dubiè Dioscorides, si Cotula illa ve-

rum esset Buphthalmum, minimè, vt nec in Parthenio, Narcisso, & Anthemidos, prima specie, silentio prætermisisset.

Buphthalmum. CAP. CXXXIII.

BVphthalmon (quidam cachlam vocant) tenues emittit cauliculos, mollesque: folia fœniculi: luteum florem, anthemide maiorem, oculi similitudine, vnde nomen traxit circa oppida nascitur, & in campestribus. Flores cum cerato triti, tumores duritiásq; discutiunt. Aiunt epotam post exitum à balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.

Pæonia. CAP. CXXXIIII.

PAeonia siue glycyside, Græcis aliquibus pentboron dicitur: sunt qui ideos dactylos radicem pæoniam vocant. Caulis altitudine sesquipedis adolescit, comitantibus multis stolonibus. Huius duo genera: mas, folia iuglandis habet: in fœmina verò, smyrnij more diuiduntur. Summo caule siliquas emittit, veluti graecas nuces: in quibus, quū dehiscunt, multa granula rubra, acinis punicorum similia, inueniūtur, & in medio nigra, quinq; aut sex, purpurea. Radix maris [tenuis] digitali craßitudine, & palmi lōgitudine, gustu adstringens, alba: fœminæ radicibus ceu glandes circiter septē aut octo inhærent, vt in hastula regia. Fœminis à partu nō purgatis sicca radix datur: ciet menses nucis græcæ magnitudine pota: sic ventris doloribus cum vino auxil*

* Amygdalas intellige.

auxiliatur. Valet contra regium morbum, et renum, ac vesicæ dolores. Decocta in vino aluum sistit. Rubra grana rubenteis menses sistunt, decem vel duodecim pota in vino austero et nigro: stomachicis & erosionibus ea esse prodest: à pueris pota, initia calculorũ eximunt. Grana nigra auxiliantur suppreßionibus nocturnis, vuluæ strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa, aut vino. Nascitur in altißimis montibus & præruptis.

Lithospermum. CAP. CXXXV.

Lithospermon à seminis duritia nomen accepit: folijs est oleæ longioribus, & latioribus, mollioribus: iacent humi, quæ ab radice exiliunt: ramulis rectis, tenuibus, firmis, craßitudine acuti iunci, lignosis, in quorum cacumine bifidi exortus, cauliculorũ speciem exhibent: folijs longis, inter quæ paruum semen, rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Nascitur in asperis & editis locis. Vim hanc habet, vt semine cũ vino albo poto calculos frãgat, pellátq; vrinam.

Vulgò milium solis.

Phalaris. CAP. CXXXVI.

PHalaris cauliculos emittit Zeæ culmis similes, à minutis ac nullius vsus radicibus, multos duûm palmorum, geniculis cinctos, graciliores tamen ac dulces: semen candidum, oblongũ, milij magnitudine. Tunditur, & in aqua aut vino succus ad vesicæ cruciatus vtilißimè bibitur. Semen cochlearis mẽsura potũ, ad eadem ef-

ficax

ficax eſt.

Rubia. CAP. CXXXVII.

Hodie Rubia tinctorum.

★ ἢ ἐρευθέδανον. ἔνιοι δὲ τεύθειον καλοῦσι.

★ ὡς ἐν θαβάναις τῆς γαλλίας.

ERythrodanum★radix rubra eſt, qua tinguntur lanæ. Vna ſponte prouenit, altera ſeritur,★vt in Thebana Galliæ,& Rauēna Italiæ: in Caria inter oleas, vt in aruis, ſolo creditur. Hanc non ſine quæſtu ſerunt: nãq; maximũ ex ea ſentiunt prouentũ. Aſperi caules & quadranguli, longi, aparinæ nõ diſſimiles, robuſtiores, et multò prorſus maiores: folijs per interualla certa circum articulos, ſtellatim decuſſatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, poſtea cùm ematuruit, nigrum: radix tenuis longa, rubra. Vrinã ciet: qua de cauſa regio morbo opitulatur pota cũ aqua mulſa: item iſchiadicis, & reſolutis. Craſſam copioſámq; vrinam pellit: nõnunquã & ſanguinẽ: bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excremẽtorum quæ redduntur differẽtiam ſpectare. Aduerſus ſerpẽtium morſus, ramulos cũ folijs vino bibere prodeſt. Semen ex aceto potum, lienem abſumit. Impoſita radix trahit partus, menſes, ſecũdáſq;. Albæ vitiligini, illita ex aceto medetur.

Lonchitis. CAP. CXXXVIII.

LOnchitis folia habet porri, latiora, rubẽtia, plurima, ad radicem circũfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule, in quo flores, ceu galericuli, hiantibus comicis perſonis ſimiles, nigri, & è rictu albam exerẽtes velut linguam,

guam, quæ ad labrum inferius spectet: semen inuolucris clausum lanceæ simile, triangulum: vnde sibi cognomentum arrogauit: radix dauci. Nascitur in sitientibus, & asperis. Radix ex vino pota vrinã ciet. Altera est lonchitis, quã aliqui asperam lonchitin dicunt: folia scolopendrij emittit, sed asperiora maioráq;, ac multò magis diuisa. Vulneribus mirum in modum prodest, in eísq; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem absumit.

Althæa. CAP. CXXXIX.

Vulgò Bismalua, & Malua uiscus.

Althea, quam alij ibiscum vocant, in syluestriũ maluarum genere est, cui folia vt cyclamino, rotunda, lanugine canescunt: flore rosaceo: bicubitali caule: radice lenta, intus alba. Althæa appellatur, quòd inter primas sit vtilis, et pluribus polleat remedijs. Decocta enim in vino aut aqua mulsa, et per se cùm imponitur tusa, efficax est contra vulnera: itẽ ad strumas, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, fracta sedis, inflationes, neruorum rigores: siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricẽ perducit. Cocta, vt dictũ est, adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthináve, vt malagmatis lẽtor fiat, facit ad vuluæ inflãmationes, præclusionésq;, in pessis subdita. Decoctũ eodem fungitur munere: onera vuluæ, reliquiásq; à partu extrahit. decoctæ* succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculosorũ cruditatibus

** Αλθαίνω, quod medeti significat.*

** ζύμης.*

bus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis: dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccúmq; tritũ, vitiligines in sale * perunctas emendat: eodem cum oleo & aceto peruncti, à venenatis non feriuntur. Valet contra dysenteriam, & sanguinis reiectiones, aluíq; profluuium. In posca autem decoctum bibitur, contra omnes vesparum, apum, similiúmq; aculeatos ictus. Folia cum olei momento, morsibus, & igni ambustis illinuntur. Constat aquã, trita radice addita, sub diuo addensari.

* σὺν ὄξει.

Alcea. CAP. CXL.

Herba Simeonis vulgò.

ALcea syluestrium maluarũ generi asignatur: folia habet diuisa, verbenacæ proxima. caules treis aut quatuor, cortice cãnabino vestitos florem rosæ, paruum: radices albas, latas, quinq; aut sex, cùm plurimum cubitales: quæ cum vino aut aqua potæ, dysentericis ruptisq; medentur.

Cannabis. CAP. CXLI.

CAnnabis satiua planta magni in vita vsus ad robustißimos funes factitandos: folijs fraxini, graui odore: caulibus proceris, inanibus: semine rotundo, quod largiore cibo genituram extinguit. Succus ex ea recente, conuenienter auriũ doloribus instillatur.* Syluestris cãnabis virgas fert althææ similes, minores, nigriores, & asperiores, cubiti altitudinem æquantes: foliosa tiuæ, nigriore et asperiore flore lychnidis, subrubro:

* Fortè eupatoriũ vulgatum.

bro: semine & radice althææ. Decocta radix, illatu inflammationes mulcet, tumores discutit, tofos articulorũ dissipat. Huius cortex torquendis funibus accommodatus.

Anagyris. CAP. CXLII.

ANagyris * frutex est arboris instar, perquàm grauis odore foliis * agni, virgísque: flore brassicæ: semen in siliquis non breuibus gignit, subrotundum, firmum, versicolori facie, simile renibus, quod durescit vua maturescente. Tenera folia trita tumores illitu reprimunt. si partus hæreat & secundæ mensésq; morentur, drachmæ pondere bibũtur in passo: sic & suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino. Difficulter parientibus adalligantur, ita vt à partu statim auferantur. Radicis cortex concoquendis discutiendísque adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet.

* οἱ δ' ἀνάγυρον. οἱ δ' ἄκοπον καλοῦσι.
* viticis.

Cepæa. CAP. CXLIII.

CEpæa portulacæ similis est, sed nigriora habet folia, & radicem tenuem. Folia in vino pota, vrinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus, opitulantur: maximè id præstat, si cum decocto radicũ asparagi eius, quem myacanthon, hoc est, corrudam vocant, libatur.

* Vulgò plantago aquatica.

Alisma. CAP. CXLIIII.

ALisma, * alij damasonion appellãt: folia ei plãtaginis, nisi angustiora essent, * laciniosa, conuexáq; in terrã: caule simplici, tenui,

* Vox ex Plin. adiecta.

cub

cubito altiore: capitibus thyrsi: flore tenui candido, pallescente: radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus: aquosos amat tractus. Radix, si drachma vna aut altera bibatur, his conuenit, qui leporem marinum deuorarunt, aut à rubetis ranis demorsi sunt, aut opium hauserunt: torminibus atq; dysenteriæ, per se, aut cum pari modo seminis dauci, potui datur. Conuulsis, & contra vitia vuluæ prodest. Herba sistit aluum, menstrua pellit, tumores illita mitigat.

Onobrychis. CAP. CXLV.

ONobrychis, folia habet lentis, longiora paulò: caulem dodrantalem: florem puniceũ: radicem paruam: nascitur in vliginosis & incultis. Herba suapte vi, si trita illinatur, tubercula dissipat: cum vino pota, strãgurias sanat: illita ex oleo, sudores mouet.

Hypericum. CAP. CXLVI.

Nostra Perforata.

HYpericum alij androsæmon, alij corion, alij chamæpityn appellant, quoniã semen odore resinam imitatur, surculaceo frutice, dodrantali, subrubro, folio rutæ: flore luteo, qui digitis tritus sanguineum succum remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: semine intus nigro, resinosi odoris: gignitur in locis cultis et asperis. Vrinã ciet, mẽstrua pellit appositum: tertianis, quartanísq; cum vino potum

tum liberat. Semen quadraginta diebus haustũ, ischiadicis medetur. Folia cum semine illita, ambustas sanant.

Ascyron. CAP. CXLVII.

ASCyrum, siue ascyroides, hyperici genus est, magnitudine distans, fruticosius, maiores habẽs ramos, surculosiores, rubentésq;: folia tenuia: flores luteos, & fructum resinosum, hyperico nõ absimilẽ: cuius attritu digiti ferè cruentãtur, qua de causa androsemũ vocauere. Vsus seminis ad ischiadicos, potũ in hydromelitis sextario: nã biliosa recrementa amplissimè detrahit: sed assiduè dare oportet, donec sanitati restituantur. Illinitur & ambustis efficaciter.

ANNOTATIO.

*Vinoso succo.] Marcellus sanguineo vertit, qui non vt Ruellius οἰνώδη, sed potius αἱματώδη, vti capite de hyperico, legisse videtur: quæ fortè lectio magis genuina. Nam & Plinius libr. 27. cap. 4. Androsæmi comam tritam sanguineo succo manare, tradidit.

Androsæmum. CAP. CXLVIII.

*ANdrosæmõ ab hyperico, ascyróq; differt, quòd fruticet ramulis surculosis, ac tenuibus: rubẽtibus virgis, & folijs rutæ, triplo aut quadruplo maioribus, quæ trita * vinoso succo manant: cõplureis alas habet in cacumine, vtrinque expensas, pinnatasq;: circa quas, flores pu-*

silli, lutei: & in calyculis semẽ papaueris nigri, insigne lineis. Huius comæ tritæ resinosum odorem reddunt. Semen tritum drachmis duabus potum, biliosa alui excremẽta pellit: ischiadicis maximè medetur sed à purgatione aquam exorbere oportet. Herba ambustis illita medetur, vulneribus sanguinem cohibet.

Coris. CAP. CXLIX

Coris, quod aliqui hypericon vocant, frutex est folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior dodrante, suauis, odoratus: acris. Potũ semen menses trahit, & vrinas: cõtra phalãgiorũ morsus, ischiadicos, & opisthotonicos ex vino potum auxilio est: horroribus ex pipere, sed opisthotonicis ex oleo, aptissimè illinitur. Radix vino decocta potáq;, defectis opẽ ferre creditur: sed laborantẽ inter potandum quàm optimè cooperiri licet: siquidem corpus totum desudabit, ex quare pristinam agilitatem recuperabit.

Vulgò Iua arthritica.

* ὑπόκυρτος, i. subcurua.

* πυκνὰ, id est, frequentibus.

Aiuga siue chamæpitys. CAP. CL.

Aiuga herba in terra repẽs: * incuruæ similis: folijs semperuiui minoris, multò tenuioribus, hirsutis & puinguioribus, circum ramos * densis, odore pinus, flore tenui, luteo, vel cãdido: radice cichorij. Folia septem diebus in vino pota, regio morbo medẽtur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadicos sanant: dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iocineris, & renum vitijs torminosis prosunt. Ea apud Hera-

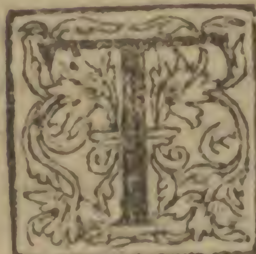
cle

eleam Ponticam, périnde atque antidoto contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti subacta: trita in farinam & cum fico in pilulis sumpta, aluum emollit: excepta melle cum æris squama & resina deijcit: apposita ex melle, vuluæ vitia extrahit: mammarum duritias discutit: vulnera glutinat: vlcera quæ serpunt, cum melle illita, cohibet. Alterum est genus aingæ, cubitalibus ramis, in anchoræ speciem incuruatis, prætenuibus, coma supradictæ: flore candido: semine nigro: hæc etiam pinum redolet. Tertia mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, pilosis, caule aspero, candido: luteis flosculis.
semine iuxta alas. Resipit & hæc pinum,
Hæ duæ vim superioris obtinent,
sed non vsqueadeò
efficacem.

TERTII LIBRI
FINIS.

PEDANII
DIOSCORIDIS
ANAZARBEI, DE
Medicinali materia,
LIB. IIII.
Ioanne RVELLIO Sueßionensi
interprete.

Rribus antè libris, amantißime Aree, tradidimus odoramenta, olea, arbores, vnguēta, animalia, frumenta, olera, radices, succos, herbas, seminaq́;. In hoc autem quarto differemus de radicibus, & eis, quæ restant, herbis.

Betonica. CAP. I.

*CEstron psychotrophon vocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur. Latini betonicam appellāt. Herba est, caulem ferens tenuem, cubiti altitudine, aut maiorem, quadratum: folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuisa, oderata, prope radicem maiora: in summis caulibus, semen veluti satureiæ spicatum inest. Decerpta huius folia siccantur, plurimos ad vsus. Radicibus nititur, vt veratri, tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, conuulsis, mulieri*bus

bus vuluæ malo opportunis,& ad laxãdos vteri strangulatus,denarij pondere cum hydromelite:tres in vini sextario drachmæ,contra serpentium morsus ebibuntur. Herba magna vtilitatẽ illatis à serpente vulneribus illinitur: aduersus etiã venena drachma ex vino pota cõuenit:præsumpta ea,si venenum hauriatur,nihil nocebit: vrinã ciet: aluũ subducit:medetur comitialibus & insanis,pota ex aqua:& iocineris lienisq; vitijs,drachmæ pondere in aceto mulso: cõcoctionẽ adiuuat, si quis eã fabæ magnitudine secũdum cœnam cum melle cocto deuorarit:modo cõsimili acida ructantibus propinatur. Stomachicis eam manducare & succũ deuorare proderit si postea dilutum vinum sorbeatur. Datur sanguinẽ excreantibus,tribus obolis,cum diluti vini egelidi cyatho:ischiadicis,renum & vesicæ doloribus,ex aqua:aquæ inter cutẽ binis drachmis ex hydromelite,si febricitãt:sin aliter,ex mulso:regio morbo laborantes recreat, menses pellit, drachma pondere cum vino pota: aluum purgant drachmæ quatuor potæ,in hydromelitis decem cyathis. Facit cum melle ad tabem & purulentam excreationem. Folia sicca tritáque fictili vase reconduntur.

Britanica. CAP. II.

BRitanica aut vetonica, folia habet syluestris lapathi, sed nigriora, & piliosiora, gustu adstringentia: radicem tenuem & breuem:

caulem paruũ emittit. Foliis exprimitur succus, qui igni aut sole cogitur. Vim habet adstringentem, priuatim depascentibus oris & tonsillarum vlceribus accommodatam. Valet etiã ad reliqua, quibus adstrictione est opus.

Lysimachia. CAP. III.

LYsimachia, quam aliqui lytrõ appellãt, caules emittit cubitales altioresue, fruticosos, tenues, prodeũtibus geniculatim foliis, tenuibus, salicis figura, gustu adstringẽtibus: flore rufo, aut aureo: gignitur in aquosis & palustribus. Foliorũ succus adstringẽte sua vi sanguinis reiectionem supprimit, dysentericis potui datur, aut infunditur: mensiũ abũdãtiã sistit, in pesso sanguinis profluuio subuenit, si nares ea herba obturentur: vulnerum cruorem cohibet: acerrimum nidorem suffita reddit: qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.

Sanguinaria, ceu polygonum.
CAP. IIII.

Nũc Centinodia.

POlygonũ mas ramos habet teneros & exiles, copiosos, geniculis cinctos, qui per terrã, vt gramen, repunt: folia rutæ, sed molliora longioraq; semine sub omnibus foliis turgescẽte: vnde marem appellari volunt: flos ei candidus, aut puniceus. Vis e poti succi est, spissare, ac refrigerare: prodest cruentæ excreationi, choleræ, alui fluxionibus, & vrinæ stillicidio: nam vrinam aperte ciet. Cum vino potus, contra serpentium morsus

fus auxiliatur, datúrq; in febribus per horã ante significationes: fœminarũ profluuia impositu sistit: idem succus purulentis auribus* instillatur. Facit eximiè ad genitalium vlcera, cũ vino, adiecto melle, decoctus. Stomachi feruori, sanguinis reiectionibus, vlceribus quæ serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinũtur. Sanguinaria fœmina fruticat vno caule, arundini teneræ simili, densis geniculis, & in se tubarũ modo farctis: articulos in orbẽ cingunt apices, foliolis piceæ similes. Radicis nullus vsus: nascitur in riguis. Huic quoq; spissandi refrigerandíq; natura, ad eadem valens, sed inefficacior.

* καὶ πρὸς ὠταλγίας

Polygonatum. CAP. V.

POlygonatum nascitur in montibus, frutice cubito altiore: folijs lauri, latioribus, & læuioribus. sapore mali cotonei, aut punici, cũ quadam adstrictione flores per singulos foliorũ exortus promit, cãdidos, folijs numerosiores, incœpta à radice supputatione: radicem habet albam, mollem, longam, crebro geniculatã, densam, graueolentem, digitum crassitudine æquantem: quæ vulneribus efficaciter illinitur. Quinetiam maculas in facie delet.

Vulgò sigillũ Salomonis.

Clematis. CAP. VI.

CLematis humi serpit: læto, pinguíq; solo prouenit, viticulas spargens crassitudine iunci exiguas: folio lauri figura & colore, multò mino-

Est quã Latini Vincam peruincam vocant.

ra. Ea cum caulibus in vino pota, alui profluuia & dysenterias sedant: subdita in pesso cum lacte & rosaceo, aut cyprino, cruciatibus vuluæ medẽtur. Dolores dẽtium cõmanducata finit: imposita serpentium morsibus, iuuamentũ præstat. Fertur etiam contra aspidũ ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur in terrenis. Est & altera clematis, quæ viticusolũ emittit ramulũ, rubescentem, lentum: folium gustu admodum acre, ac exulcerans: repit per arbores, vt smilax. Semen tritum, pituitã bilémque detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illata lepras purgant. Cum lepidio conditur ad cibos.

Flãmula vulgò

Polemonia. CAP. VII.

POlemoniam alij philæteriam, Cappadoces chiliodynamin appellant, ramis exilibus, vtrinque pinnatis: folijs paulò quàm rutæ maioribus, ac lõgioribus, calaminthæ aut * sanguinariæ proximis, quibus in summis velut corymbi dependent, nigro semine: radice cubitali albicante, * radiculæ simili: nascitur in montosis & asperis. Bibitur in vino radix contra serpentes & dysenteriam, & ex aqua aduersus vrinæ difficultatem, & coxendicum cruciatus. Datur ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt, eum, qui radicem gustauerit, à scorpione non feriri: eúmque, si ictus sit, nihil molesti passurum. Dentium dolorem manssa mitigat.

* Polygoni.

* Struthio.

AN

ANNOTATIO.

*Flores lutei.] Ne moueâre ſicubi fortè, vt nos pleriſque locis, candidis floribus cō-ſpexeris: ſolent enim pro loci varietate in vna eadémque herba flores non rarò commutari: id quod Dioſcorides etiam in Atractylide, ac multis aliis plantis fatetur.

Symphytum, ſiue alus.

CAP. VIII.

*Symphyton petræū, id eſt alus, naſcitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano ſimilibus: capitulis thymi: *ſurculoſum totum, odoratum, guſtu dulce, ſaliuam ciens: longa radice, ſubrufa, digitali craßitudine. Decoctum in aqua mulſa & potū pulmonis vitia purgat: ſanguinem reijcientibus, & renum malis, ex aqua datur: ad dyſenteriam, rubraq́; fœminarum profluuia, in vino decoctum: ad cōuulſa verò & rupta, ex aceto mulſo bibitur. Quin & cōmanducatum ſitim ſedat, faucibus aſperis ſubuenit, vulnera recentia enteroceláſq; conglutinat, & illitu cohibet. Carnes autem cū ſymphyto decoctæ coaleſcunt. Eſt & alterum ſymphyton, quod aliqui pecton vocant: id caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, craſſum, leuem, anguloſum, vt ſonchi inanem, circa quem breui interuacante ſpatio, folia exeunt anguſta, bugloſſo proxima, oblonga, hirſuta: caule ſecundum angulos quoſdā ſtriato. folijs tenuibus ex alarum ſinu prodeunti-*

* Ita Plin. Græcus ξυλῶδες id eſt, lignoſum.

Nunc Cōſolida maior.

*bus, in quibus * flores lutei, & circa caulē velut verbasci semina emicāt. Tam caulis, quàm folia, aspera lanugine horrent, tactúq; pruritum concitant radices demittūtur: foris nigræ, intus candidæ, viscosæ quarū est vsus. Tritæ & potæ cruētis excreationibus, ruptísq; proficiūt, recētia vulnera illitæ cōglutināt: carnes quoq;, si cōcoquantur, cogunt additæ: inflāmationibus, præsertim sedis, cum senecionis folijs vtiliter illinuntur.*

Holoſtium. CAP. IX.

HOloſtiū herba est pusilla, tribus quatuórve digitis supereminens extra terram, folijs viticulísq; coronopo aut gramini proximis, gustu adstringentibus: radice alba, prætenui vsque in capillamenti speciem, longitudine quatuor digitorum: nascitur in collibus terrenis. Vsus eius ad rupta, in vino potæ: nam & carnes coguntur, decoctionibus addita.

Stœbe. CAP. X.

STœbe vulgaris est notitiæ: cuius semē & folia stringunt: quapropter decoctum dysentericis infunditur: auribus quoq; purulentis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis prosunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent.

Clymenum. CAP. XI.

CLymenum caulem fert fabæ, quadratū: folia plātaginis, folliculis supra caulem in sese inflexis, vt in iride, & polyporū cirrhis. Probatissimum est è montibus. E frutice toto cum radice

dice ſuccus exprimitur, qui ad ſanguinis reie-ctiones, in potu efficax eſt: cœliacos, rubráq; fœminarum profluuia, refrigerando infrænat. ſanguinem naribus erumpentem ſupprimit. Tritæ folia, aut ſiliquæ recentibus vulneribus impoſitæ, ea ad cicatricem perducunt.

Periclymenum. CAP. XII.

PEriclymenon ſimplex fruticat, ex interuallis parua folia habens: ipſum amplectentia, ſubcandida, hederacea: inter folia ſurculi exeũt, in quibus baccæ, hederæ ſimiles: flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quaſi in folium procumbens: ſemen durũ, & quod difficilè euellatur: radice rotũda, craſſa. Naſcitur in aruis ac ſepibus, cõuoluens ſe adminiculis, propter aſſidentibus. Semẽ eius poſtquamematuruit collectum, & in vmbra ſiccatum, ſi drachmæ põdere detur in vino, quadragenis diebus, lienẽ abſumit, laſſitudinẽ diſcutit: ſed vrinam ciet, ſtatim à ſexto die cruentam. Orthopnœæ, & ſingultui prodeſt: partum accelerat. Folia ſunt eiſdem viribus prædita, quæ tricenis ſeptenis diebus epota, ſterilitatem facere produ͂tur: perunctis ex oleo, febrium algores abigunt. *Vulgó Caprifolium, & Matriſylua.*

Tribulus. CAP. XIII.

TRibuli genus vnum terreſtre, folijs ad effigiem portulacæ, tenuioribus, viticulis in terra ſtratis: ſpinis ſecundũ folia rigidis, præduris: iuxta amnes & rudera naſcitur. Eſt & alterũ

genus

genus, aquis familiare, quod in fluminibus natũ comam exerit, aculeos condens: folijs latis, & pediculo longo: caule parte summa, quàm ima crassiori. Adsunt ei & capillamenta quædam spicacea semen durum, ab altero nõ abhorrens. Vterq; refrigerantis & inspissantis est naturæ: ideò inflammationes omneis cataplasmate adiuuat. Vlcera in ore erumpẽtia, putredines, gingiuas, tonsillásq; persanat. Succus ex his colligitur, ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculosis iuuamentum affert. Drachma terrestris tribuli pota, illitáve, ictos à vipera recreat: cõtra venena cum vino aptissimè bibitur. Decoctum eius sparsum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amnem habitant, virenti tribulo equos saginant, & è dulci semine & esculento panem, quo vescuntur, faciunt.

Limonium. CAP. XIIII.

LImonium, folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, sæpe plura: caulem tenuẽ, rectum, lilio æqualem, seminibus rubris scatentem, quæ gustata adstringunt. Semen tritum, & ex vino acetabuli mensura potum, dysentericis cœliacisq; prodest: rubra fœminarum profluuia sistit. Nascitur in pratis & palustribus.

Lagopus. CAP XV.

LAgopus herba sistit aluũ in vino pota: aut in febri, ex aqua. Eadem inguini alligatur, in inflammatione. Nascitur in segetibus.

Medium. CAP. XVI.

MEdiū in ſaxis & opacis naſcitur. folia habet *iridis: caulem tricubitalem, & in eo florem grandem, purpureum, rotundum: ſemine cnici, minuto: radicem dotrantalem, craſsitudine baculi, guſtu acerbo. Quæ trita in farinā, & ex melle decocta, rubros menſes fœminarum ſiſtit, eclegmate per aliquot dies ſumpto. Semen in vino potum, menſtrua pellit.

* Aliȷ ſeridis.

Epimedium. CAP. XVII.

EPimedium, caulis eſt nō magnus, hederæ folijs, denis atque duodenis, neq; florem, neque fructum ferens: radice tenui, nigra, graui odore, guſtu fatuo: naſcitur in humidis. Folia cum oleo trita, impoſito cataplaſmate, mammas increſcere non ſinunt. Radix conceptum adimit. Folia trita quinis drachmis, poſt menſtruas purgationes, quinque diebus in vino pota, præſtant mulieribus ne concipiant.

Gladiolus. CAP. XVIII.

XYphion, aliȷ phaſganon, aliȷ machæronion, Romani gladiolum, vocāt: nomen inde accepit, quòd folium gladȷ prę ſe ferat ſpeciē. Iridi ſimile erat, niſi minus & anguſtius videretur, & gladȷ modo mucronatum, neruoſumq;. In caulē exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinē digeſti, inter ſe diſtant: rotūdo ſemine: radicibus geminis, vna puſillorum bulborū modo, ſuper alteram inſidente, quarum inferior gracilis eſt ſuperna

perna vberior: nascitur in aruis. Superior cũ thus reillita, admisto vino, spicula & aculeos è corpore extrahit: panos cũ lolij farina & hydromelite discutit: qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. Menses imposita trahit. Superiori radice ex vino pota, venerẽ stimulari, & inferiore sumpta sterilescere tradunt. Superiorẽ quoq; vtiliter infantiũ enterocelis, cũ aqua potui dare præcipiũt.

Sparganium. CAP. XIX.

SParganiõ, aliqui xiphidion vocant: folia habet gladioli, sed arctiora, & in terram magis procumbentia: in summo caule veluti pilulæ prominent, in quibus semen. Contra serpentis venena, radix cum vino datur.

Xyris. CAP. XX.

XYris folia habet iridis, latiora, & in cacumine mucronata: quorũ medio caulis erũpit, satis crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triangulares dependent: in quibus purpureus flos, in medio puniceus semen in foliculis simile fabis, rotõdũ, rubrũ, acre: radix lõga, geniculata, rufa. Cõtra capitis vulnera, fractaq; efficax est: aculeos & spicula omnia citra molestiã extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis centaurij ac mellis quinta: tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex passo bibitur, ad conuulsa, rupta, coxendicũ dolores strãgurias & alui profluuia. Semen tribus obolis potũ, vrinã vehementius impellit: & cum aceto, lienẽ absumit.

Ana

Anchusa. CAP. XXI.

ANchusa, quæ alio nomine calys, aut onocleiæ appellatur, folia habet lactucæ in acumen fastigiata, hirsuta, aspera, nigra multa, ab radice quoquouersum humi sparsa, spinis horrida: radici craßitudo digitalis, quæ æstate prouenit, ac manus inficit sanguineo colore: læto sole nascitur. Radix adstringit: ad ambusta & vetera vlcera, ex oleo & cera efficax est: igni sacro cum polēta medetur: lepris & vitiliginibus illinitur ex aceto: partus extrahit, vuluæ indita. Eius decoctū renū vitÿs lieni, & bile suffusis datur: & si febris sit, ex aqua mulsa. Sistunt aluū folia in vino pota. Radice pigmētarÿ vtuntur ad vnguētorū spissamenta. Est & altera, quā aliqui alcibiadiō, aut onochiles appellarūt. Hæc à priore distat, quòd minora habeat folia, sed simili modo aspera, ramulos exiles, in quibus flos purpureus in puniceū vergēs cōspicitur: radices rubræ, prælongæ, quæ meßibus sanguineū succum fundunt: in sabulosis nascitur. Vis ei folÿsq; inest, quæ contra virus cùm reliquorum serpentium, tum maximè viperarum, auxilietur, siue cibo, siue potu, siue alligatu: nam si quisquam mandens, in serpentis os inspuat, eum necabit. Est & alia huic haud dißimilis, semine puniceo, minore. Cuius semen mādu catum, si in serpentis fauces inspuatur, eam interficiet. Radix acetabuli mensura cum hyssopo & nasturtio pota, latas ventris tineas excutit.

Lycopsis. CAP. XXII.

LYcopsis, quæ & anchusa à nonnullis vocatur, folijs lactucæ, longioribus, asperioribus, latioribusq́; crassis, ad radicis caput recidẽtibus: caule lõgo, recto, scabro, hirsutis adnatis multis, cubitalibus: flore in ijs paruo purpurascente: radice rubra, & adstringẽte. nascitur in campastribus. Cum oleo radix illita, vulneribus medetur: & cum farina hordeacea ignibus sacris: sudores peruncta mouet, adiecto oleo.

Echium. CAP. XXIII.

Vulgò lingua hircina.

ECHion, folia habet prælõga, aspera, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, minora tamen, subrubra, & pinguia spinulis tenuibus horridula: cauliculos exiles, numerosos: minutáque vtroq; latere folia, expensa, pinnatáq; nigra, in summo caule breuiora: flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarũ similia insunt: & radix nigricat, digito tenuior. Quæ nõ percussis modò à serpentibus ex vino prodest, sed eos qui antea biberint, feriri nõ patitur. Folia & semẽ idẽ præstãt munus. Lumborũ dolores sedat, in vino aut sorbitione sumpta, & lac extrahit.

Ocimastrum. CAP. XXIIII.

*OCimoides, Latini ocimastrum vocant, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos: siliquas hyoscyamo similes, semine, vt * gith, nigro prægnantes. Vim habet semẽ in vino potum, qua viperarum cæterarúmq; serpentium mor-*

** Melãthij.*

sib

ſibus medeatur. Datur iſchiadicis cum melle, vino, myrrha, & pipere. Radice nititur tenui & ſuperuacua.

Erinus. CAP. XXV.

ERinus naſcitur apud fontes & fluuios, folijs ocymi, ſed minoribus, parte ſuperna diuiſis, dodrantalibus ſurculis quinis ſeníſve, flore candido: ſemine nigro paruo & acerbo: folia & caules * lacteo ſucco turgent. Semen drachmis duabus, in quatuor mellis cyathis, oblitum, oculorum fluxiones cohibet. Succus cum ſulphure & nitro inſtillatus, aurium dolores ſedat.

* Sic Plin. In Græco ſimpliciter, Succo.

Gramen. CAP. XXVI.

GRamen geniculatis ſerpit ramulis, à quibus radices ſpargit dulces, articulis præcinctas: folia acuminata, dura, &, vt arundinis paruæ, lata, in exilitatem faſtigiãtur, eáq; iumenta & boues paſcunt. Trita radix illitu vulnera conglutinat. Decoctũ eius in potu, torminibus medetur, & vrinæ difficultatibus: calculoſa etiam veſicæ excremẽta comminuit. Eſt & arundinaceum gramen, priore multò maius, quod iumenta necare traditur, præſertim in Babylone, id, quod iuxta vias naſcitur. Quod in Parnaſo mõte gignitur, denſius fruticat: folijs hederaceis: flore odorato, candido: ſemine paruo, nõ inutili: radicibus quinis aut ſenis, digitali craſſitudine, candidis, mollibus, robuſtis, ac dulcibus. Succus ſi in vino cum melle pari, & myrrhæ dimidio deco-

quatur, adijciātúrq; piperis & thuris tertiæ portiones, probatißimum erit oculorũ medicamentum: id in ærea pyxide reconditur. Decoctũ radicis idem, quod herba, præstat. Semen vehemētius vrinã impellit, aluũ vomitionésq; sistit. Natum in Cilicia gramen, quod incolæ cinnam appellãt, boues inflammat, si eo virenti sæpe pascantur.

Sideritis. CAP. XXVII.

Nunc herba Iudaica, & Tetrabil.

SIderitin aliqui heracleã vocant: folia habet marrubij, sed longiora, satis ad frondẽ quercus aut saluiæ accedentia, minora tamẽ, & aspera: caules edit quadratos, dodrantem altos, ac quandoque etiam maiores, nõ iniucundi gustus, aliquantúmq; substringẽtis: in quibus per interstitia orbiculatæ vertebræ, vt in marrubio, spectantur, & semen in eis nigrum: nascitur in petrosis. Illita folia, suapte vi, vulnera sine inflammationis periculo iungunt. Altera sideritis linûm cubitorũ, ramulis exilibus: folio filicis, numeroso, vtrinque per oras diuiso: pediculo longo, prodeuntibus è summo alarum sinu surculis, longis, tenuibus: capitulo in cacumine orbiculato, aspero, in quo semen cõtinetur, quàm betæ rotundius aliquantò, ac durius. Huius vis, foliorũmq;, ad vulnera, præcipua est. Sideritin aliã esse tradunt, quam Crateuas heracleã vocat, in macerijs, & vineis nascentẽ, folijs ab vna radice multis, coriandro similibus, circa cauliculos dodrantales, teneros, læues, subcandidos atque subrubicundos:

cundos: flore puniceo, paruo, gustanti amaro, & lento. Huius ea vis est, vt quãuis recenti vulneri imposita, sanguinem supprimat.

Achillea. CAP. XXVIII.

ACHillea, quibusdã Achillea sideritis, dodrantales aut maiores gerit scapos, fusorũ effigie, minutulis folijs circundatos, ex obliquo crebras habentibus incisuras, sectionibus coriandro similibus, subfuluo colore lentis, odore multo, non insuaui, verùm medicato: vmbella in cacumine rotũda, floribus candidis [purpureis] & aurum æmulantibus prouenit læto solo. Trita coma sanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur: erumpentem sanguinem inhibet, & cruenta vuluæ profluuia, in vellere. Decocto quoq; insident fœminæ fluxione vuluæ laborantes. Ad dysenteriam bibitur.

Rubus. CAP. XXIX.

RVbus, notitiæ vulgaris. Vim habet siccandi, & adstringendi: capillum tingit. Ramorum decoctum, potu aluum sistit, & fœminarum profluuia, presteris morsui accommodatissimum. Gingiuas firmãt, & oris vitijs folia commãducata medẽtur, cohibéntq; illita, vlcera quæ serpunt. Vlceribus in capite manantibus, oculísq; procidentibus remedio sunt, & condylomatis, & hæmorrhoidibus folia illinuntur. Cardiacis, & stomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimitúrq;

succus, mox sole cogitur, singulari remedio, contra omnia, quæ modò dicta sunt. Mori in rubo nascentis, quàm optimè maturi succus, ad oris medicamenta cõuenit: sistitur aluus præmaturi cibo, necnon flore in vino poto.

Rubus Idæus. CAP. XXX.

IDæus rubus appellatus est, quoniam copiosus in Ida prouenit. Est autem longè tenerior priore, ac minoribus spinis horrens: quanquam & sine spinis inueniatur. Insuper eadem præstat, quæ supradictus. Cæterùm flos cum melle oculorum collectionibus commodissimè illinitur, & ignem sacrum extinguit: stomachicisque ex aqua bibendus datur.

Helxine. CAP. XXXI.

HElxine cognomento cissampelos, folijs est hederæ, minoribus: ramulis exilibus, quibus complectitur quodcunq; contigerit adminiculum. Nascitur in sepibus, vinetis, & segetibus. Foliorum succus potu deijcit aluum.

Elatine. CAP. XXXII.

ELatine folia habet helxinæ, minora, rotundiora, pilosa: tenuibus & dodrãtalibus ramulis, quinis senisve, à radice foliosis, gustu adstringentibus. Nascitur in segetibus & cultis. Oculorum fluxionibus, & inflammationibus auxiliatur, folijs cum polenta tritis, & impositis. Eadem cocta sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

Eupat

Eupatorium. CAP. XXXIII.

*EVpatorium, fruticosa herba est, vnicum efferens caulem, lignosum, nigricantē, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalem, interdum ampliorem: folijs per interualla quinquefolij, aut cānabis potius similibus, quinquepartitò aut amplius diuisis, nigricātibus, & ipsis per ambitum serratis: semen medio caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod siccatū vestibus inhæret. Contrita huius folia, & cum suillo adipe imposita, vlceribus, quæ ægrè cicatricem trahunt, medentur. Herba & semen in vino potum, dysenteria, iocineris vitijs, & serpentium ictibus, liberat. Nec desunt qui aberrantes * argemonen hāc appellarint, cùm tamen longè alia sit, vti exposuimus.*

Est Officinarum Agrimonia: earū autē Eupatoriū fortè Cānabis sylue stris, de qua præcedenti libro.

*Grecus Artemisiam habet: sed esse, vt nunc vides, argemonē legendum, ex anemone (de qua libro ij.) non obscurè cognoscas.

Quinquefolium. CAP. XXXIIII.

QVinquefolium ramulos fert festucarum similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semen: folia mēthæ, quina singulis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata: florem ex candido pallescentem, auri æmulum. Nascitur in riguis, & aquarijs ductibus. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorem. Plurimis pollet remedijs. Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore contineatur, dentium dolores sedat: putrida oris vlcera, collutione sistit: arteriæ scabritias, gargarizatu læuigat: contra aluiprofluuia, & dysenterias auxiliatur: item articulorum coxendicúmq; cruciatibus potum. Cocta in

aceto, & illita, serpentia vlcera cohibet: strumas, tumores, duritias, abscessus & collectiones discutit: ignes sacros, reduuias, condylomata, psorásq; sanat. Teneræ radicis succus, cōtra iocineris, pulmonúmq; vitia prodest: item aduersum venena. Cum hydromelite aut ē, vel diluto vino, & piperis exiguo, bibuntur folia, cōtra febrium circuitus, in quartana quidem, quaternûm ramulorū: in tertiana verò, ternûm: in quotidiana, vnius. Ea quoque folia, tricenis pota diebus, comitialibus prosunt. Foliorum succus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrimè regio morbo medetur. Illita cum melle & sale, tam vulneribus quàm fistulis remedio sunt: enterocelicis auxilium præstant. Quinquefolium sanguinis profluuia & potu & illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & incantamenta inciditur.

ANNOTATIO.

* Spicam lolio similem.] Non obscurè hinc elicitur Lolium spica esse insignitum. ac proinde explodendam eorū sententiam, qui Nigellam vulgò cognominatam, cuius in segetibus vbique tam vber prouentus, id esse statuunt. Ea siquidem non spicam, sed purpureum florem emittit.

Phœnix. CAP. XXXV.

*PHœnix folia habet hordei, sed breuiora, & angustiora, * spicam lolio similem: calamos digitorū senûm, radici aduolutos: septenas octonásve*

násve spicas. In aruis tectísq; recenter illitis nascitur. Harum virium compos, vt in vino austero pota, alui profluuium, & emanantem vulua sanguinem sistat, vrinæ impetus infrænet. Sunt qui adalligatam in puniceo vellere & suspensam, sanguinem supprimere prodant.

Idæa radix. CAP. XXXVI.

IDææ radici folia sunt ea, quæ rusco: circũ ea veluti exigui capreoli sunt, in quibus flos. Radix spissandi naturam habet, his cõueniens, quibus adstrictione opus est. Pota, citam aluũ, mensesque, & omnẽ abundantiam sanguinis sistit.

Rhodia radix. CAP. XXXVII.

GIgnitur Rhodia radix in Macedonia, costo similis, leuior, inæquabilis: quæ contrita rosas redolet. Vtilißima capitis doloribus, si madefacta fronti & tẽporibus cum rosacei momento imponatur.

Equisetum. CAP. XXXVIII.

EQuisetum in riguis & scrobibus nascitur: cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in se farcti, rubescentes, leniter scabri, duri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In sublime attollitur, vicinos arborum caudices scandens, obuolutúmque dependet, comis multis, nigris, vt equorũ cauda: radix lignosa, dura. Vis herbæ spissare: quare sanguinem naribus erumpentem succus ipse sistit: prodest dysentericis in vino potus: vrinam cit. Sanguinolenta vulnera glutinãtur, tri- Vulgò Cauda equina.

tis folijs, & illitis. Radix cum sua herba tußim, orthopnœam, ruptáq; adiuuat. Folijs in aqua potis, dissectiones vesicæ et intestinorũ, enteroceléq; in vnũ coalescere, cogiq; feruntur. Alterũ equisetum caulis est rectus, æqualis, cubito maior, inanis: comis per interualla breuioribus, cãdidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritũ vulneribus remedio est, eadémque fungitur facultate.

Coccum infectorium. CAP. XXXIX.

COccum, quo infectores vtuntur, frutex est surculosus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congerũtur. Optimum gignitur in Galatia, & Armenia, deinde Asia, & Cilicia: vltimum ex omnibus Hispanicum. Vis huic spissandi: vulneribus, neruísq; præcisis, conuenienter ex aceto tritũ illinitur. Nascitur quoque in Cilicia, è quercubus, cochlearum exilium similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum vocitant.

Tragium. CAP. XL.

*TRagium nascitur in Creta tantùm insula, lentisco semine, folio, & ramis simile, singulis tamen minoribus, *succus ei lacteus, gummi non dißimilis. Semen, folia, lacrymáq;, illitu spicula è corpore eijciunt: omnia quoq; corpori impacta, euocãt: pota stranguriæ medentur, calculos vesicæ frangũt, menses trahũt. Modus in sumptione est, drachma vna. Fama est, syluestres capras sagittis confossas, eius herbæ pabulo spicula excut*

** Ita Pli. Græcus codex simpliciter, succus.*

excutere. Est & alterum tragium, quod tragoceros aliqui vocant, folia scolopendrij habet, & radicem syluestris rhaphani, tenuē, candidam: quam crudam vel coctam esse dysentericis prodest. Folia autumno, hirci virus olent: exinde sibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in montibus, & præcipitijs. Nominis causa.

Tragum. CAP. XLI.

EST etiam herba tragos, quam aliqui scorpion aut traganon vocāt: maximè in maritimis nascens, palmū alta, aut amplior, fruticosa, humilis, oblōga, sine folijs, pusillis circa ramos acinis, rufis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, gustu multùm adstringente. Racemorum acini decem ex vino poti, cœliacis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, auxiliātur. Tunduntur à plerisque, & in pastillos digesti asseruantur, quibus vtuntur cùm opus est.

Iuncus. CAP. XLII.

IVnci duo genera: vnum læuis nominati, alterum acuti, qui in mucronem fastigiatur. Cuius etiam duo aßignantur genera: vnum sterile, reliquum fert semen nigrū, rotundum, & crassiore cōstat calamo, carnosioréq;. Tertius est iuncus, qui vocatur oloschœnos, prioribus carnosior, asperiórq;, is similem supradicto fructum in cacumine parit. Semen vtriusq; tostum, ex diluto vino potum, sistit aluum, & rubra fœminarum profluuia: vrinam cit, capitísque dolores facit.

Quæ proxima sunt radici folia tenera, conuenienter illinuntur, aduersus phalangiorum morsus. Aethiopici iunci semine somnus illicitur: sed modus in potione seruandus est, ne sopor fiat.

Lichen. CAP. XLIII.

Offici-nis He-patica. *LIchen, qui saxis est familiaris, aliquibus bryon appellatur, asperginosis petris adhæret, vt muscus. Is illitus sanguinis profluuia sistit, inflammationes arcet, impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus: oris & linguæ defluxiones inhibet.*

Paronychia. CAP. XLIIII.

PAronychia exiguus frutex, in petris nascens, peplo similis, minor longitudine, maioribus folijs. Illita paronychijs atque duritijs, remedio est.

Chrysocome. CAP. XLV.

CHrysocome palmi altitudine fruticat: comæ specie corymborũ, hyssopo simili: radice hirsuta, veratri nigri modo, tenui, cyperum æquante: gustu non iniucundo, ex dulci austero: in petrosis opacísq; nascitur. Radix excalfacit, & adstringit: his conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio malè habet: contra purgationes vuluæ, decocta cum hydromelite assumitur.

Chrysogonum. CAP. XLVI.

CHrysogonum dense fruticat, quernis folijs: flore coronarij verbasci: radix vt rapũ extuberat, intus ruberrima, foris nigra. Quæ trita cum

ta cum aceto, atq; imposita, muris aranci morsibus auxiliatur.

Elichrysum. CAP. XLVII.

ELichryson quidam chrysanthemon, nonnulli & id amaranton vocāt, quo deorum simulacra coronāt: ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmū: folia intercedentibus spatijs angusta, abrotono similia: comam aureæ lucis in orbē, vmbella rotunda veluti siccis corymbis dependentibus, radice tenui: nascitur in asperis, & torrentium alueis. Contra serpentium ictus, coxendicū dolores, vrinæ stillicidia, ruptaq;, coma è vino pota opitulatur: ciet menses. Sanguinē concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cū mulso: ieiunis, trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto: vestibus inseritur, vt eas ab erodentium iniurijs tueatur.

Alij Heliochryson. Officinis Stœchas citrina.

Chrysanthemum. CAP. XLVIII.

CHrysanthemon aut caltha, nonnullis buphthalmos: herba est tenera, fruticosa, læues proferens caules, & multifida folia: flores supra modum splendentes, luteos, orbem oculi imitātes, vnde buphthalmi nomen traxit: propter oppida nascitur. Cuius caules oleris vice mādūtur. Flores cū cerato triti, steatomata discutere produntur: regio morbo correptis, colorē breui reddūt, si sequēte longo balnei vsu, post exitum ebibantur.

Ageratum. CAP. XLIX.

AGeratō fruticosa herba est, palmari lōgi

tudine

tudine assurgens, simplex, humilis, origano maximè similis: vmbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryso minor. Nomẽ ei inditum est, quoniam diutissimè flos in sua coloris specie conseruetur. Vis decocti feruens: huius vstæ nidor vrinam cit, & vuluæ duritias emollit.

Verbenaca. CAP. L.

PEristeriō, siue verbenaca nascitur in aquosis. Nomen ex eo duxisse videtur, quòd columbæ circa hanc perquàm libenter versari soleant. Dodrãtis altitudine, & interdũ amplius adolescit. folia è caule prodeunt incisa, & subalbida: ea singulari ramo, radicéque sola, constare sæpius inuenitur. Folia cum suillo adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarũ dolores finire putantur: ignem sacrum illita ex aceto reprimunt: putrida vlcera cohibent: vulnera glutinant: veteráque ex melle, ad cicatricem perducunt.

Sacra herba. CAP. LI.

SAcra herba, quæ & peristereō nominatur, ramulos emittit cubitales, aut maiusculos, angulosos, in quibus ex interuallis folia quercus, sed minora angustioráq;, eisdẽ diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio: radix longa, tenuis: flores purpurei, graciles. Folia cũ radice in vino pota, illitáve, aduersus serpentes pollent: eadem drachmæ pōdere cum thuris obolis tribus in vini veteris hemina, quadragenis diebus, ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur: veteres tumores

res

res & inflammationes mitigant: sordida vlcera purgant. Tota in vino decocta, tonsillarum crustas abrumpit: oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, si aqua spargatur tricliniũ, qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur potandum in tertianis febribus, tertiũ à terra geniculum, cum foliis circundantibus, quartanis, quartum. Sacram vocãt herbam, quoniam multùm ad amuleta, expiationésque commendetur.

Astragalus. CAP. LII.

ASTRAGALVS, paruus à terra frutex, foliis & ramis ciceri similis: flore purpureo, paruo: radice rotũda, rhaphani modo grãdi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, praeduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. nascitur in ventosis, opacis, & in niualibus. eo Memphis Arcadiæ scatet. Aluum sistit radix in vino pota: vrinam mouet: vetustis vlceribus, sicca efficaciter inspargitur: sanguinẽ supprimit: ægrè propter duritiam tunditur.

Hyacinthus. CAP. LIII.

HYACINTHVS folia habet bulbi: dodrantalem caulem, læuẽ, minimo digito tenuiorẽ, herbacei coloris: comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incuruam: radicẽ quoq; bulbaceam. Quæ, vt creditur, pueris cum vino albo illita, pubertatem coërcet, & non patitur erumpere: sistit aluum pota, & vrinam impellit, phalangiorúmq; morsibus auxiliatur. Semẽ adstringentius

gentius eſt, theriacis expetitum: regium morbum emendat cum vino potum.

Papauer erraticum. CAP. LIIII.

PApauer erraticum, quod rhœada vocant, vere quidem in aruis cum hordeo naſcitur, flore protinus deciduo, vnde & nomen apud Græcos accepit. * *Folia erucæ, aut origano, aut cichorio, aut thymo ſimilia ſpectãtur: ſed longiora, diuiſa, ſcabra: iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, aſper: flos ſylueſtris anemones, puniceus, interdum albus: oblongũ caput, ſed quàm anemones minus: ſemen rufum: radix longa, ſubalbida, minoris digiti craßitudine, guſtu amara. Huius capita quinque aut ſex, in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus ſomnus accerſendus eſt. Semina acetabuli menſura ex aqua mulſa pota, aluum leniter emolliunt: ad idem præſtandum mellitis placentulis, & dulciarijs libis admiſcentur. Folia cum calycibus illita, inflammationes ſanant: eorundem fotu & perfuſione, ſomnus allicitur.*

*Locum deprauatum eſſe manifeſtè apparet. Sunt enim herbæ quas hic cõmemorat Dioſcorides, diuerſa planè facie, vt vni eidémq; rectè cõparari nequaquã poſſint: quo modo autem inſtaurandus, peritioribus cogitandum relinquimus.

Papauer ſatiuum. CAP. LV.

E Satiui papaueris genere, quod hortenſe eſt, ſemen in panem denſatur, qui ſanis in vſu ſit: eo etiam ex melle pro ſeſama vtũtur: thylacitin vocãt. Capitulum habet longũ, & ſemẽ candidũ. Sylueſtre verò, caput inſidens demiſſúmq;, & nigrum ſemẽ, quod pithitis nominatur: nonnullis tamen & ipſum rhœas dicitur, quoniã eius

ſcap

ſcapo lacteus ſuccus emanat. Tertium magis ſylueſtre, & ad medicinas valentius, multò his longius, productiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix: quare ſi capita ipſa & folia decoquantur in aqua, ſomnũ fotu conciliabunt. Bibitur decoctum contra vigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplaſmatis admiſti, ignibus ſacris, & inflãmationibus proſunt. Tunduntur quoq; virides, & digerũtur in paſtillos, qui ſiccati ad vſum reconduntur. Capita quoque per ſe in aqua coquuntur ad dimidias, iterúmq; adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorẽ. Id medicamentũ in tuſſi, arteriæ fluxionibus, & cœliacorũ affectu, doloris leuamentum præbet. Efficacius tamen redditur, addito hypociſtidis ſucco & acacia. Papaueris nigri ſemen tritum cum vino bibitur, contra citã aluum, & fœminarum profluuia: in peruigiliis fronti temporibúſque illinitur, ex aqua. Opium eius magis refrigerat, inſpiſſat, ſiccátq;: ſumptum erui magnitudine, dolorem finit, concoquit, & ſomnum allicit: tuſſi, atque cœliacorum valetudini auxiliatur: verùm ſi copioſius hauriatur, nocet, cùm lethargicos efficiens interimat. Ad dolores capitis cum roſaceo perfuſum efficax eſt: aurium dolori, cum amygdalino, myrrha, & croco inſtillatur: inflammationibus oculorum cum torrefacto oui luteo proficit: igni ſacro & vulneribus, cum aceto: podagris, cũ lacte mulieris & croco:

ſomnum

Opium quod optimũ. somnum accersit, subditũ sedi pro balano. Optimum habetur graue, & densum, gustu amarũ, odoratu soporiferũ, quod facilè aqua diluitur, læue, candidum, neque asperum, neque grumosum, quod inter colandum nõ vt cera coëat, & in sole diffundatur: dein admotum lucernis, non atra luceat flamma: extinctũ deniq; odoris vim cõseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut syluestris lactucæ succo, adulterant. Verùm glaucio fucatũ, in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo succo fictum, exiliter spirat, & asperius spectatur: gummi vitiatum, splendescit, & infirmum est. Nec desunt, qui eò dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiscerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atque rufius appareat. Diagoras, vt Erasistratus author est, vsum eius damnauit, oculorũ lippitudinibus & aurium vitijs infundi vetans, quoniam visus aciem hebetaret, & soporem gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excæcari, si nõ adulteraretur. Mnesidemus vsum dũtaxat olfactandi probauit, quoniam ad conciliandum somnum cõueniret, alioqui nobis vt noxio interdicit. Quæ commentitia esse, experimento deprehenduntur: siquidem effectus, virium huiusce medicamenti, fidem faciunt. quare non alienum fuerit scriptis mandare, quonam modo is excipiatur succus. Aliqui capita ipsa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terentésque in mortario, digerunt

Eius adulteratio.

in

in pastillos: id meconium vocatur, multùm opio ignauius. Porrò opij faciundi ratio hæc est: Cum ros in eo exaruerit, cultro decussatim in stellam, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summã cutem incidere oportet, lacrymam exeuntem, digito in concham abstergere: nec multo pòst redire, vt concreta inueniatur: etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in vetere pila teri debet, & in pastillos cogi. Cùm tamen inciditur, retrocedendum est, ne vestibus succus deradatur.

Opij colligendi ratio.

Corniculatum papauer. CAP. LVI.

Papauer ceratites, id est, corniculatum, folia habet candida, hirsuta, verbasco similia, in ambitu syluestris papaueris more serrata: caule non dissimili: flore pallido: calyculo fœnigræci, in corniculorum modum inflexo, vnde nomen mutuatur: semine papaueris, pusillo, nigróq;: radice per summa cespitũ nigra, crassa: nascitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt in aqua decocta ad dimidium, coxendicum & iocineris affectus, potu sanet: prodest his, qui crassa quædam, aspera, aut araneosa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat semen, acetabulo in aqua mulsa poto. Crustas emarginant illita ex oleo folia floresq;, & argema ac nubeculas iumentorum perunctas, abstergunt. Sunt qui glaucium, hoc papaueris genere factitari existimarunt, falcè quadam foliorum cognatione.

Vulgò papauer cornutũ.

Spumeum papauer. CAP. LVII.

ALiud papaueris genus, aphrodes, id est, spumeũ vocatur, ab aliis heracleũ, caule dodrantali: foliis admodũ paruis, * radiculæ similibus: fructu inter ea candido. Nam herbula alba est, & spumea tota: * radice in summo caspite. Legitur æstate semẽ, cùm integrè adoleuit, decidítque exiccatum. Datum acetabuli mensura in aqua mulsa, vomitione expurgat priuatim huiusmodi purgatio; comitialibus prodest.

* Struthio.

* Sic ex Theophrasto. Videtur enim locus in Græco Dioscoridis codice corruptus.

Hypecoum. CAP LVIII.

HYpecoon, aliqui hypopheon vocãt: nascitur in segetibus aruisq; , foliis rutæ, exilibus ramis. Natura eadem, quæ papaueris succo.

Apollinaris, siue hyoscyamus. CAP. LIX.

HYoscyamus, frutex est caules emittens crassos: folia lata, oblonga, diuisa, nigra, hirsuta: flores è latere caulis, ordine prodeũt, tanquã punicorũ cytini, scutulis septi seminũ plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ: Vna semine nigro, floribus penè purpureis, smilacis folii, citinis prædurìs, & spinosis. Alterius semẽ subflauũ, vt irionis: flores lutei: folia, & siliquæ simpliciores. Ambo insaniam gignut & soporem, ideo in communi vsu damnantur. Tertiũ genus, vt quod mitissimum esset, medici recepere: pingue, lanuginosum, molle, candidi floris seminísq; , in maritimis ruderibúsq; nascens. Cuius occasio si non adsit,

Nunc Iusquiamus.

rufum

rufum vſurpari oportet: niger, vt deterrimus, improbatur. Recenti ſemine, caulibus folijsq́; tuſis, ſuccus in ſole exprimitur, & excicato humore, vſus ad annũ vſq; prorogatur: nã facilè corruptionem ſentit. Extrahitur etiã ex ſicco ſemine ſeparatim in aqua calida tuſo, & expreſſo. Liquamẽtum autem ſucco lacteo præſtãtius eſt, & magis dolores finit. Contuſa herba recens, addita trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod à ſicco ſemine exemptum eſt, collyrijs, quæ doloris ſenſum auferunt, commodiſsimè inſeri ſolent: contra acutas calidasq́; fluxiones, dolores auriũ, atque vuluæ mala, proſunt: cum farina autem aut polenta, oculorum, pedum, ceterarúmq; partiũ inflammationes placant. Semen eadem præbet: tuſsi, deſtillationibus, oculorũ fluxioni, & doloribus, efficax: contra menſium abundantiam, & rumpentem aliunde ſanguinem, oboli pondere cũ papaueris ſemine, & aqua mulſa, bibitur: podagris ſubuenit: teſtibus inflatis mãmiſq; tumentibus à partu, tritum ex vino illinitur. Alijs quoq; cataplaſmatis, quæ doloris leuamentum præſtãt, admiſceri ſolet. Folia omnibus medicamentis dolorem ſedãtibus, per ſeſe, & ex polenta, vtiliſsimè imponuntur: recentia ad mitigãdos omne genus dolores, oblinũtur: cum vino terna, quaternáve pota, ſanant algidas febres, quas epialos vocant. Cocta olerum modo folia, ſi acetabuli menſura mãdun_tur, me-

diocrem insaniam gignunt: idem efficere tradũt, si, colo vlcus sentiente, infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

Psyllium. CAP. LX.

Psyllion folijs coronopo non dißimilibus, hirsutis, longioribus: sarmentosa fœni modo, in totũ herbula: ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribúsve cõuolutis in cacumine capitulis: in his semine duró, nigro, pulicũ simili: vnde & nomẽ. in aruis & incultis nascitur. Vis ei ad refrigerandũ, inspissandũ, & molliendum cõueniens: articulorũ morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, vulsis, illitũ auxiliatur: imponitur in dolore capitis, cũ rosaceo, aqua, aut aceto: enterocelis infantium, & prominenti vmbilico, illitũ ex aceto, medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madefactum, vbi concreuit aqua, illinitur: si quidem vehementer refrigerat, & in feruentem aquam deiectum calorem reprimit. Cõtra ignes sacros efficax est. Fama est, si virens domum importetur, non sinere in ea pulices gigni. Cum adipe tusum, sordida vlcera, & quæ cacoëthe vocantur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluxione laborantibus, ex melle prodest.

Hortense solanum. CAP. LXI.

Hodie solatrũ corruptè.

Hortense solanum, frutex cibis idoneus, pusillus, multis concauus alis folio nigro, maiore quàm ocymi, & latiore: fructu rotũdo, viridi,

di, qui post maturitatem nigricat, aut fuluescit: herba innocentis gustus. Natura ei refrigerandi: quare folia vlceribus quæ serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur: ægylopia, capitisq; dolores, trita & imposita per se sanant: æstuanti stomacho auxiliantur: parotidas, cũ sale detrita, illitu discutiũt. Valet succus eius aduersus ignem sacrum, atque vlcera, quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo & argenti spuma: ad ægylopas cũ pane: infantium adustioni, quam syriasin vocant, cum rosaceo perfusus proficit: in collyriis, aquæ vel oui vicem exhibet, cõtra acutas fluxiones illitus: auriũ dolori instillatus prodest. Mensium abundantiam sistit, in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum cortalium fimo subactus, & linteo appositus, ægylopiis præsentaneo est remedio. Est & aliud solanum, quod peculiari nomine halicacabon aut physalida, id est vesicariam vocant, foliis antedicto similibus; verùm latioribus: cuius caules, posteaquam adoleuerunt, prona terram spectant: folliculis orbiculatis vesiculis similibus: semine intus fuluo, rotundo, læui, acinorum vuæ effigie: quo coronarii vtuntur, corollis intorquentes. Vim vsũmq; hortensis solani habet: verùm cibis nequaquam expetitur. Regium morbum purgat, semine poto, & vrinam pellit. Ex vtraque herba succus extrahitur, qui siccatus in vmbra, reconditur, ad eadem valens.

Officinis Alkekengi Arabũ exẽplo.

Solanum somniferum. CAP. LXII.

SOlanum somniferum, aliqui etiam halicaca bon appellant, fruticat multis ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum, cotonéæq; mali similium plenis: flore grãdi, rubro: fructu in folliculis crocato: radce grãdi, sub rubro cortice vestita: nascitur in saxis, non procul à mari. Radicis cortex, in vino drachmæ põdere potus, somnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim, hydropicis dãtur: si quid numero adijciatur, alienationem mentis faciũt. Remedio est aqua copiosa mulsa, potui data. Succus pastillis inseritur & medicamẽtis, quæ doloris leuamentũ præbent: decoctus in vino, si in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.

Manicum solanum. CAP. LXIII.

SOlanũ manicum, aliqui per sion, alij thryon appellauere. Huic foliũ erucæ simile, maius aliquantò, satis acantho, quem pæderota vocant, accedens: caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescẽtes: caput in cacumine, oliuæ figura, sed vt platani pilulæ hirsutius, verùm maius, latiúsq; florem nigrum: postquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus: radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali: gignitur in

mont

montibus, vento perflatis, & platanetis. Radix drachmæ vnius pondere pota ex vino, facit species vanas, imaginésq; non iniucundas obuersari: sed duplicatus hic modus, ad treis vsque dies mentis alienationē affert: quadruplicatus, interimit. Remedio est aqua mulsa copiosius pota, & vomitione reiecta.

Dorycnium. CAP. LXIIII.

DOrycnion Crateuas halicacabon, aut caleam vocat: frutex oleæ nuper prodeunti similis: nascitur in petris, nō procul à mari, ramis cubito minoribus, folijs oleæ similibus colore, minusculis, firmioribus, præter modum scabris: flore cādido: siliquis in cacumine, ceu ciceris, dēsis, rotūdis, quinis intus aut senis seminibus, exigui erui magnitudine, leuibus, firmis, versicoloribus: radix ad digiti craßitudinē & cubiti longitudinem adolescit. Id somniferum esse constat. Copiosius haustum mortem adfert. Nec defuere, qui dicerent, semen in amatoria expeti.

Mandragoras. CAP. LXV.

MAndragoram, aliqui antimalū, alij circæam vocant, quoniā videatur radix ad amatoria cōducere. Duo eius genera: niger, quæ fœmina existimatur, thridacias appellatus, angustioribus folijs, ac minoribus quàm lactucæ, virosis ac graueolentibus, in terra sparsis: mala gerit sorbis similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pirorum: radicibus inhæret bene ma-

gnis, binis, ternísve, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis, caule viduus est. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis * norion vocitatus: huius folia magna, alba, læta, læuia vt betæ: malla quã alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucũdè cum grauitate quadã olentia: quorum pomorum cibo, aliquantum opiliones soporãtur. radix, alterius similis, maior & candidior, orbata & hæc caule. Succus fit è cortice recentis radicis tuso, & prælis subiecto: qui insolatus vbi concreuerit, fictili reconditur. Malis quoq; succus depromitur, sed aliquantò ignauior. Deliberatur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias coquũt, & defæcatũ ius seruãt: cyathóq; vno vtuntur, in peruigilijs, & doloribus, & ante sectiones vstionésque ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt veratrũ, per vomitiones bilem atrã pitutámque extrahit: verùm potu largiore, vita adimitur. medicamentis ocularibus, & his, quæ dolores finiunt, pessis quoque emollientibus, admiscetur: semioboli pondere inditus, per se menses & partus expellit: subditus sedi probalano, somnificus est. Radix ebur emolire fertur, quæ senis horis cum eo decocta sit: & ad accipiendam, quã effingere optaueris, formam, ipsum facile præstat. Folia recentia conuenienter oculorum inflãmationibus, & collectionibus, quas vlcera citarunt, cum polent

* Alijs morion.

lenta illinuntur: duritias omneis, suppurationes, strumas & tubercula discutiunt: stigmata sine exulceratione delent, si quinsen'ſve diebus, sensim perfricentur. Folia seruantur in murijs, eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, serpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur: strumas atque tubercula, cũ aqua dißipat, articulorum cruciatus, cum polenta sedat. Fit citra coctionem vinum è cortice radicis, ad hunc modum: Ternæ minæ in vini dulcis metretam conijciũtur. Dantur ex eo terni cyathi ijs, qui secari aut amburi debent, vt antè dictum est: siquidẽ nullo tunc afficiuntur dolore, sed veterno quodam preßi, torpescunt. Mala soporẽ afferũt olfactu, & etiam si mandantur: item expressus ex eis succus: nimio tamen odore percußi, obmutescunt. Semen malorum potum vuluas purgat: appositúmque cum sulphure ignem non experto, rubra fœminarum profluuia sistit. Scarificata punctísq; multifariàm aperta radice, erũpens lacryma, cauo vase recipitur. Liquamentum autem succo lacteo præstantius est: sed non vbique, vt experientia docet, radices lacteum succum delacrymant. Alium tradunt esse mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta specus enatũ: folijs albi mãdragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, radicem ambiẽtibus: quæ mollis est & candida, paulò maior palmo, pollicémque craßitudine æquat. Tradunt eam in pane, offa, obsonióve,

drachmæ pondere deuoratam, vsum rationis intercipere. Obdormiscit enim homo, eo ferè quo comederit habitu sensus impos, ternis, quaterníſve, ex quo data eſt, horis. Hac medici vtuntur, cùm scindendi, vrendíq; neceſsitas adeſt. Antidotum eſſe volunt radicem, cum manico ſolano potam.

Aconitum. CAP. LXVI.

ACONITŪ, aliqui pardalianches, alij cāmoron, alij thelyphonō, alij myoctonō, alij theriophonon vocant: folia habet cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora & *subhirsuta: caulem palmo altum: radix scorpij caudam æmulatur, & alabaſtri modo ſplēdet. Torpeſcūt, vt fama eſt, ſcorpiones admota radice, ſtupéntq;: qui rurſum hellebori contactu excitantur. Oculorū medicamentis leuandi doloris gratia adijciuntur. Enecat pantheras, ſues, lupos & feras omneis in carnibus obiectum. Eſt & alterum aconitum quod aliqui cynoctonon, alij lycoctonon appellant. Huius genera ſunt tria: vnum, quo vtuntur venatores: alia duo in vſum ſuū vertere medici, è quibus tertiū, quod Pōticum nominatur, plurimum in Italia, montibus Iuſtinis exilit: à priore diſtans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuiſura, longiora, & multò nigriora: caulem filicis pediculo ſimilem, nudum, cubitali altitudine, aut ampliorem: ſemē in ſiliquis oblongis recondit: radices in modū ſquillæ marinæ cirrorum nigreſcunt. Quibus ad venationem luper

* Ita Plinius Græcus ὑπότραχεία, id eſt, ſubaſpera. vtra autem lectio potior, herbæ, ſi quādoſeſe obtulerit aſpectus indicabit.

porum vtuntur: insertæ siquidem crudis carnibus, & deuoratæ, lupos enecant.

Cicuta. CAP. LXVII.

*Cicuta caulem edit geniculatum, vt fœniculi, grandem, * folia ferulæ, angustiora, graui odoratu: rami, mox vmbellæ in summo prodeunt: flores quoque albicantes: & semen aniso candidius: radice non alta, concaua. Cicutæ lethale venenũ inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur contusis cacuminibus, priusquã semina & comæ siccescant: qui sole densatur in pastilos. Multus ad medẽdi rationem vsus est aridi: cõmodè miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur: ignes sacros, & vlcera quæ serpũt, illitu restinguit. Herba cũ coma trita, & testibus circunlita, libidinũ imaginationes in somno, compescit: sed genitale resoluit: lac puerperarum mammis apposita extinguit: in virginitate mãmas coercet, & increscere nõ patitur, pueris præstat, vt eorum testiculi cibum non sentientes, intabescant. Efficacißima vis Creticæ, Megarensi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia nascenti.*

* *Plinius lib. 25. cap. 13. Coriãdro aßimilauit, cui propius sanè, quã ferulæ, quæ fœniculi cõstat folijs, Cicuta omnibus hodie cõperta, videtur accedere.*

Taxum. CAP. LXVIII.

Smilax à græcis, taxus à Latinis appellatur arbor abietis magnitudine, & foliorũ eiusdẽ figura, in Italia & Narbonẽsi Galliæ Hispaniæ cõtermina nascens. Aniculæ quæ Italicæ taxi

xi baccas deuorant, denigrantur: & qui ederint easdem homines, alui profluuio corripiũtur. Narbonæ tam præsentis est veneni, vt si qui dormiant sub ea, aut in eius vmbra subsideant, lædãtur, & sæpenumero moriantur: quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea caueamus.

Apocynum. CAP. LXIX.

APocynũ, siue cynocrãbe, braßica canina, frutex est longis viticulis cõstans, malè olentibus, lentis, vitiliúmq; modo obsequiosis, fractu ferè inuictis: folio hederæ, molliore tamen, & per extremũ acutiore, lento, graui odore: id luteo succo turget. Siliquæ, ceu fabarum, folliculari specie, digiti lõgitudine protenduntur: semine intus albo, duro, paruo. Folia cũ adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & pantheras enecãt, in cibo data, & protinus eorum coxendices resoluunt.

Nerium, seu rhododendrum. CAP. LXX.

NErion aliqui rhododaphnen, alij rhododẽdron vocãt. frutex est vulgaris notitiæ, lõgioribus quàm amygdala folijs, craßioribúsq;: flore in rosam cõformato: fructu* nuci græcæ simili, corniculato, qui patefactus quandam lanosam naturam ostendit, spinarum pappos repræsentantem radice lõga, acuta, ligniosa, gustanti salsa: nascitur in amœnis, maritimis, & secus amnes. Flores & folia mulis, canibus, asinis, & quadrupedum plurimis venena sunt: hominibus verò cõtra

*Amygdalæ.

tra

tra serpentium morsus præsidia, è vino pota: eo magis ruta addita: imbecillæ etiam animantes, vt pecus & capræ, si aquam bibant, in qua folia ea maduerint, moriuntur.

Fungi. CAP. LXXI.

FVngorum differentia duplex: aut enim man duntur, aut perniciales sunt. Multis de causis venenosi gignuntur, vbi videlicet clauus ferreus, in quo sit rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut si iuxta serpentis cauernā, arborésve, quæ priuatim pariūt noxios fructus, erumpāt. Continent qui tales sunt, nescio quod strigmentū cōcretamq; pituitā, terráq; eruti, quàm celerrimè cōputrescunt, atq; marcore vitiātur. Sed qui veneno imbuti nō sunt, suauē in iuribus gratiam habēt: largius tamen sumpti nocent, & ægrius concocti strangulant, aut choleram morbum citāt. Remedio est nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut feruefactæ satureiæ, aut origani iusculū: debellantur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiusdē delinctu cū melle multo. Corpus alunt, sed ægrè dissoluuntur, cùm magna ex parte integri ipsi, cum recrementis alui reijciantur.

Colchicum. CAP. LXXII.

COlchicon, aliqui ephemeron, sunt qui agrestem bulbum vocant. autumni exitu florem edit croci, candicantem ab eo tempore, folia bulbi, sed pinguiora caulem palmo altum, ferentē rufum semen: radicem foris è nigra rufescentem,

Censetur Hermodactylus officinarum.

quæ

quæ deliberata, candida & mollis spectatur, lacteo succo madet, atq; gustatu dulcis inuenitur: bulbus eius mediā habet rimam, fissuramq;, qua flos erumpit: plurimum in Messenia, & Colchis enascitur. Ea comesa, fungorū more, strangulādo enecat. Hanc autē depinximus, ne à quoquā imprudenter pro bulbo deuoretur: mirū enim in modum saporis voluptate imperitos allicit. Remedio sunt eadem, quæ fungis: bubulum etiam lac potum auxiliatur: itaque cùm adfuerit, non aliud desideratur auxilium.

Ephemerum. CAP. LXXIII.

Fortè nostrū Liliū cōuallium.

EPhemeron, aliqui syluestrem irin appellāt. folia habet liliij, sed tenuiora: caulem parem: florem candidum, amarum semen molle: radicē vnam, digitali craßitudine, lōgam, adstringentem, odoratā: nascitur in syluis & opacis. Huius radix dentibus præcipua, si decocto coluantur. Folia in vino cocta, discutiunt tumores, & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.

Helxine, id est muralis herba. CAP. LXXIIII.

Officinis Parietaria.

HElxine nascitur in parietinis, sepibus, vineis & segitibus: folia ei mercurialis insunt, hirsuta: cauliculi subrubētes, & circa eos veluti semina aspera, adhærētia vestibus. Folia refrigerādi spissandiq; naturā habēt, qua ex causa sanant illitu sacros ignes, adusta, cōdylomata, panos incipiētes, tumores, inflammationesq;. Suc-

cus eius cum cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, commodè illinitur, imponiturq́; podagris cum hircino adipe aut cerato ciprino: veterē tussim emendat instar cyathi haustus: tonsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur, & oblinitur: aurium dolorem cum rosaceo instillatus leuat.

Alsine. CAP. LXXV.

ALsinē, aliqui anthylliō, nōnulli myos ota vocant, quoniā masculorū aures folia imitātur. Lucis opacísq; gaudet, vnde alsine dicta est. Hæc erat eadem quæ helxine, nisi humilior esset, & folijs minoribus, * nec hirsuta cùm teritur odorē cucumis reddit.] Vim refrigerandi adstringendíque obtinet: oculorum inflammationibus cum polenta illinitur. Succus auriū doloribus infunditur: quin & emendat omnia quæ helxine, id est, muralis herba. *Vulgò morsus gallinæ.* ** Ex Plinio adiecta.*

Lens paiustris. CAP. LXXVI.

LEns palustris, inuenitur in aqua nō fluente, muscus lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod cōuenienter collectionibus, igni sacro, & podagris, illinitur per se, & cum polenta: glutinat & procidētia puerorū interanea. *Officinis lenticula aquæ.*

Semperuiuum, seu sedum.
CAP. LXXVII.

SEmperuiuū magnum ideò nominatur, quoniā perpetuò folia vireant: cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedūt, pin-

gues,

gues, craßitudine pollicari, virentes, characiæ ti-
* Vox addita ex Plinio. thymali modo insecti: folia pinguia, * carnosa,] magnitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram conuexa, alia in capite stantia inuicem, ita vt ambitu effigiem imitentur oculi: nascitur in montibus, & testaceis: supra domicilia etiam seritur. Eius vis refrigerare, & adstringere: medentur igni sacro, nomis, vlceribus quæ serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni, podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti, in doloribus, cum polenta aut rosaceo perfunditur: datur in potu contra phalangiorum ictus, dysenteriam, aluíq; profluuia: teretes tineas potus in vino, excutit: subditus in vellere, mulierum abũdantiam sistit: succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vitio conceptis,
Vulgò vermicularis. inungitur. Semperuiuum paruũ in petris, parietinis, & macerijs, nécnon scrobibus opacis nascitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus crebrò foliatis: exilibus folijs, rotundis, pinguibus, mucronatis: caule à medio emicante, palmum alto: vmbellam herbidósq; flores, & tenues gerente. Folia eisdem cum priore viribus prædita sunt. Tertium videtur semperuiui genus, quam aliqui andrachnen agriam, aut telephion vocauerunt, Romani illecebram, pusillis, craßioribúsq; folijs, hirsutis, portulacæ proximis: nascitur in saxis. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans: illita cum axungia strumas discutit.

Vmb

Vmbilicus Veneris. CAP. LXXVIII.

COtyledon, siue vmbilicus Veneris, folio est in acetabuli formã tornato, ineuidenter concauo, breui in medio cauliculo, in quo semẽ inest: radice oliuæ modo rotũda. Succus cum vino circunlitus, instillatúsve, cõtecta genitalia nudat: inflãmationibus, sacris ignibus, strumis, pernionibus, illitu auxiliatur: stomachi ardorẽ refrigerat. Folia cum radice comesa, calculos frangunt, vrinam cient, hydropicis ex melle dantur. Herba vtuntur ad amatoria. Est & alterũ genus eiusdem, cymbalion aliqui vocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularũ modo densis circa radicem medium oculi ambitũ describentibus, vt in maiore semperuiuo, adstringentis gustus: cauliculo tenui, in quo flores & semina hyperici: radice maiuscula. Facit eadem, quæ semperuiuum.

Vrtica. CAP. LXXIX.

DVo vrticæ genera: syluestris, asperior, latioribus, nigrioribúsque folijs: semine lini, sed minore. Altera non æquè aspera, minuto semine. Folia vtriusq; illita, canis morsibus, addito sale, medentur: gangrænas, carcinomata, sordida vlcera, & quæ cacoëthe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppurationésq; sanant: lienosis cum cerato imponũtur: faciunt ad profluuia narium, cum succo trita, & naribus indita: menses ciunt, eadem detrita cum myrrha, & imposita: procidentes vuluas, recen-

tia contactu resilire cogunt. Semen potũ ex passo, venerem stimulat, vuluæ ora patefacit: cum melle delinctũ, orthopnϾæ, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem expurgat: erodentibus medicamẽtis admiscetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliunt, vrinas mouent, inflationes discutiũt: decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahunt: mulierum menses euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammationem turgentem vuam gargarizatus succus reprimit.

Galiopsis. CAP. LXXX.

GAliopsis frutex in totum caulem, & folia habet vrticæ, leuiora, & quæ grauem odorem trita reddant: flore purpurascente, tenui: nascitur circa sepes, ædificiorum areas, ac semitas vbiq;. Folia, caules, semen, succúsq;, duritias & carcinomata dißipant: strumas, panos, & parotidas discutiunt. Oportet bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere: ad putrescentia gangrænas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.

Galion. CAP. LXXXI.

GAlion, nomen ex eo traxit, quòd in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat: ramulum foliúmq; habet aparinæ simillimum, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, densum, copiosum, odoratum. Flos igni ambustis illinitur. sanguinis profluuia sistit. Cerato rosaceo galion admiscetur, insolatũ vsquedum albescat: lassitud

lassitudines reficit. Radix venerem concitat. Nascitur in paluſtribus.

Senecio. CAP. LXXXII.

SEnecio cauliculo eſt cubitali,ſubrubro,folijs con..uis, erucæ modo per extremitates diuiſis,ſed minoribus multò:luteis floribus, qui celeriter diſſecti vaneſcunt in pappos. Nomen verò ſibi vendicauit,quoniam flores capillorum ritu,vere caneſcant. radice ſuperuacua : naſcitur maximè in macerijs,& circũ oppida. Folia cum floribus refrigerant:quare illita cum vini modico,vel per ſeſe , teſtium & ſedis inflammationes ſanãt:quin & ex manna thuris medentur,cum reliquis vulneribus , tum ijs quæ nerui acceperunt. Illiti per ſe cum aceto pappi , idem munus præſtant:verùm recentes epoti,ſtrangulant.Totus caulis,ſi coctus in paſſo potui detur,ſtomachi dolores à bili contractos,perſanat.

Thalictrum. CAP. LXXXIII.

THalictron folia coriandri habet,pinguiora paulò:cauliculum rutæ craſsitudine,in quo folia. Quæ trita,illitu antiqua vlcera ad cicatricem perducũt. Naſcitur maximè in cãpeſtribus.

Marinus muſcus. CAP. LXXXIIII.

MArinus muſcus naſcitur in ſcopulis, teſtaceiſque haud procul à mari , gracilis, capillaceus , caulis expers. Præcipua ei ſpiſſandi vis, & collectiones cohibendi,& podagras, quas refrigerare opus ſit.

Phycus marinus. CAP. LXXXV.

PHyci marini generibus, quoddam latũ, & alterum sublongius, & rubens: tertiũ candidum, nascens in Creta iuxta terram, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia vim habent refrigeratoriã, non pedagra modò, sed etiã inflammationibus, in cataplasmatis efficaciter vtilem: verùm ijs vti humidis convenit, priusquam exarescant. Nicander, puniceum aduersus serpentes dedit. Hoc fuco quidam putant mulieres suum calorem mentiri, cùm tamen sit radicula eiusdẽ nominis, qua sese fucant.

Potamogeton. CAP. LXXXVI.

POtamogeton, folium betæ simile, hirsutum paululùm supereminens extra aquam. Refrigerat & inspissat: pruriginibus vtile, & contra veterum vlcerum nomas. Nomẽ ex eo inditum est, quòd palustribus, & aquosis enascatur.

Stratiotes. CAP. LXXXVII.

STratiotes in aquis nascens, iisdem supernatat, & sine radice viuit: vnde cognomẽtum traxit. Herba semperuiuo similis, ni maiora haberet folia: quæ refrigerant. Sanguinem qui defluit à renibus, pota sistunt: vulnera, quæ inflammationem minantur, intumescere non sinunt: ignibus sacris, & tumoribus ex aceto illinuntur.

Stratiotes millefoliũ. CAP. LXXXVIII.

Vulgatũ millefolium.

STratiotes millefoliũ exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius assurgit: folijs auriculi-

cularum pennas imitantibus, breui admodum dissectóque foliorum exortu. Folia syluestre cuminum simulant, præsertim breuitate atq; scabritia, breuiora paulò, densiore vmbella, & pleniore. Surculos in cacumine gerit, exiguos, & capitula in modum anethi: flores paruos, candidos. Nascitur in asperis agris, præcipuè circa semitas. Eximij vsus ad vlcera vetera, recentiáque, profluentem sanguinem, & fistulas.

Verbascum. CAP. LXXXIX.

Verbascum differētias summas habet duas, hoc nigrum, illud album: in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia sunt braßicæ, pilosiora multò, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis, aut amplior, subhirsutus: flores albi, aut subpallidi: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, craßitudine digiti: nascitur in campestribus. Verbascū, qui mas appellatur, oblongius, albis folijs, & angustioribus, tenuiori caule. Sed nigrum prorsus albo simile esset, nisi nigriore latioréq; constaret folio. Syluestre folia fert saluiæ, altas virgas, & * lignosas, & circa eas ramulos, quales marrubiū flores luteos, auri æmulos. Sunt & phlomides duæ, hirsutæ, rotundis folijs, humiles. Tertia lychnitis appellatur: ab alijs autem thryallis, folijs ternis, aut quaternis, vel paulò pluribus, hirsutis, craßis, pinguibúsq; apta ad lucernarum lumina. Radix priorum duarū adstringit: quare quod magnitudine

Tapsus barbatus vulgò.

* Sic Pli. qui ξυλώδεις videtur legisse. Græcus codex δενδρώδεις, id est, arborescentes.

ludicrum talum æquet, in alui profluuio, conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, cõuulsis, fractis, antiquæ tußi auxiliatur. Dentiũ dolorem collutione mitigat. Verbascum, cui flos aureus, capillos tingit, et quocunq; abijciatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, aduersus tumores, inflammationes oculorum, syderata vlcera, ex vino & melle illinũtur: cum aceto quoq; vulneribus medentur: contra scorpionum ictus, sunt auxilio. Syluestris folia ambustis igni, sunt cataplasmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino nõ putrescere.

Aethiopis. CAP. XC.

AEthiopis folia habet verbasco similia, perquam hirsuta, densáque, in orbem circa radicem imam redacta: caulem quadrangulum, crassum ac scabrum, similẽ apiastro, aut arctio, multis concauum alis: semen erui magnitudine, geminum, in vno conceptaculo: radices ab eodem cæspite numerosas, longas, plenas, glutinosas gustu, quæ siccæ nigrescũt durantúrq;, vt cornua poßint videri: plurima nascitur in Ida monte Troadis, & in Messenia. Auxiliatur purulentis excreationibus, ischiadicis, pleuriticis, arteriæ scabritijs, decocta radix, & pota: quin & cum melle: eclegmatis vicem præbet.

Arction. CAP. XCI.

ARction, aliqui potius arcturon vocant, similis est verbasco folijs, nisi quòd hirsutiora,

ſutiora, & rotūdiora ſunt: caule longo, molli: ſemine cumini, paruo: radice tenera, alba, dulciq;. Decocta cum ſemine radix in vino, dentium dolorē mulcet, ſi cōtineatur ore decoctū: ambuſta pernioneſque fouentur eodem: bibitur aduerſus coxendicum dolores, & ſtranguriam, è vino.

Arcion, ſiue Perſonata. CAP. XCII.

Vulgò Lappa maior, & Bardana.

PErſonata folia habet cucurbitæ, maiora & hirſutiora, nigriora & craſſiora: caulem albicantem, quanquam & interdum vidua caule reperiatur: radice grandi, intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota, cum pineis nucibus, purulenta & cruenta extuſſientibus auxiliatur: trita dolores à contorſionibus artuum cōtractos, illitu ſedat. Folia vtiliter antiquis vlceribus illinuntur.

Petaſites. CAP. XCIII.

PEtaſites pediculus cubito maior, craſſitudine pollicis, à quo prægrande folium, galerí modo amplū, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & vlcera, quæ caccëthe vocant, efficaciter illinitur.

Epipactis. CAP. XCIIII.

EPipactis ab alijs helleborine, parua herba, exiguis folijs. Iocineris vitijs vtilis, & contra venena pota.

Capnos, ſeu fumaria. CAP. XCV.

Officinis fumus terræ.

FVmaria fruticoſa herbula eſt, prætenera, coriandris ſimilis: folijs candidioribus, vndiq;

numerosis, cineracei coloris: flore purpureo. Huius succus claritatem facit oculis delacrymationémque: vnde nomen traxit. Illitus cum gummi, euulsas palpebras renasci prohibet. Commanducata herba biliosam vrinam trahit.

Lotus vrbana. CAP. XCVI.

LOtum vrbanam alij trifolium vocāt: nascitur in hortis. Extractus succus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, cateràsque caligines discutit.

Syluestris lotus. CAP. XCVII.

SYluestris lotus, quam trifoliū minus appellant, plurimùm in Libya gignitur, caule bicubitali, & sæpe maiore, alis multis: folijs trifolij pratensis: semine fœnigræci, multò minore, gustu medicato. Vim calfaciendi, & leniter adstringendi obtinet: vitia cutis in facie, maculásq; cum melle peruncta expurgat: trita per sese aut cum maluæ semine, in vino aut passo bibitur aptissimè contra dolores, qui vesicam malè habent.

Cytisus. CAP. XCVIII.

CYtisus, frutex est albus in totū, vt rhamnus, ramos spargens cubitales, sæpe maiores in quibus folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorso medio prominente. Ea digitis trita erucam olent, gustatáq; cicer recens sapiunt. Folia refrigerant: tumores inter initia discutiūt, si cum pane trita illināatur. Decoctū potu vrinā ciet. Nonnulli, quòd apes alliciat, prope aluearia serunt.

Lotus

Lotus Aegyptia. CAP. XCIX.

Est & in Aegypto lotus, quæ in campis flumine inundatis prouenit, caule fabæ: flore paruo, candido, lilio simili, quem tradunt occidente sole comprimi occludíque, ad ortum autem aperiri: adduntque, caput ipsum vespera aquis condi, & ad exortũ Solis emergere. Caput quale papaueris, maximum: & intus grana ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogũt. Radicem lotos hæc habet, mali cotonei similitudine, quæ cruda coctáque manditur: decoctáque lutei oui qualitatem exhibet.* * κρίνῳ, non κριθῇ.

ANNOTATIO.

Aliud eſt à noſtro Millefolio, quod paulò ante ſtratiotem millefolium eſſe monuimus.

Millefolium. CAP. C.

Myriophyllon, siue millefoliũ, caulis est tener, singularis, vnica nixus radice: plurimis folijs, leuibus, fœniculo similibus: vnde nomen accepit. Caulis flauescit, varius, ac veluti ex industria delimatus: nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, si vel viride, vel siccum ex aceto, oblinatur: præcipitatis in potu cum aqua & sale datur.

Myrrhis. CAP. CI.

Myrrhis, simillima est cicutæ, caule foliisque: radix ei oblõga, mollis, rotunda, odorata, cibo non insuauis. Quæ pota in vino, pha-

langiorum morsibus auxiliatur: cit menstrua, & partus secundos: purgátq; à puerperio fœminas: subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiunt quoque eandem bis térve die potam ex vino in pestilentia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

Myagrum. CAP. CII.

*τήλι-δι. non τραχή-λῳ.

Myagron, aliqui melampyron vocãt, herba est surculacea, folijs rubiæ, pallidis, tripedanea: semen oleosum, * fœnogræco simile. Quod contusum igni torrent, perunctísque virgis ad lucernarũ lumina vtũtur: hoc pingui, scabritias corporis lęuigari, atque expoliri constat.

Onagra. CAP. CIII.

ONagra, siue onothera, aut onuris, frutex est arboris instar, prægrandis, amygdalino folio, sed latiore, lilio nõ dissimili: flore rosaceo, magno: radice candida, longa: cùm siccata est, vinũ olente: nascitur in montibus. Aqua, in qua radix maduerit, in potu data feras mitigat, & cicures facit: illitu quoque tetra vlcera mulcet.

Cirsium. CAP. CIIII.

Censetur Buglossa officinarum.

* Plin. minora.

CIrsium, caulis est tener, duorum cubitorum, triangulo similis: ab imo foliola, rosæ speciem referentia: anguli spinosi, per interualla molles: folia buglosso similia, * maiora, subcandida, modicè hirsuta, partibus extremis aculeata: cacumen caulis orbiculatum, hispidum, in quo capitula in summo purpurea, quæ soluuntur

uuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum sedare Andreas scripsit.

Aster Atticus, seu inguinalis.

CAP. CV.

Aster Atticus cauliculus lignosus, florẽ in cacumine habens purpureũ, luteúmve, per ambitũ, anthemidis capituli modo diuisum, foliolis stellæ modo radiatis. quæ autè caulẽ circundant folia, oblõga sunt ac hirsuta. Feruẽti stomacho, oculorũ inflammationibus, procidua sedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradũt purpureũ florẽ, si ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malum sentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos sinistra dolentis manu decerpatur, & inguinibus adligetur, dolore liberat.

Isopyrum. CAP. CVI.

Isopyron aliqui phasiolon ob similitudinem vocant, quoniam folium, quod est aniso simile, in pampinos torquetur: capitula sunt in summo caule tenuia, plena seminis, melanthij gustum imitantis. Contra tussim, & cætera pectoris vitia, semen ex aqua mulsa bibitur: hepaticis, & sanguinem excreantibus vtile.

Viola purpurea. CAP. CVII.

Viola purpurea foliũ habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multò dissimile: cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus,

lus, suauissimè olens, purpureus: opacis & asperis nascitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per se & ex polenta illinuntur aptissimè stomacho æstuanti, & oculorum inflammationibus, sedíque procidenti.

Cacalia. CAP. CVIII.

CAcalia, quæ leontice vocatur, folia fert magna, alba: è quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem ferēs robori aut oleæ similem: nascitur in mōtibus. Radix in vino madefacta, vt tragacantha, delinctu aut manducatu per se tussibus, scabritijs arteriæ, medetur. Grana, quæ post excussum florē innascūtur, trita, & cum cerato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.

Bunium. CAP. CIX.

BVnion caulem edit quadrangulum, procerum, digiti crassitudine, in quo ramuli minutis folijs ac floribus scatent: folia proximè radicem, apio similia, longè tenuiora, coriandrinis proxima: flores anethi: semen odoratū, hyoscyamo minus. Vrinam ciet, excalfacit, secundas euocat: lieni, vesicæ, renibus vtile. Tam humidi quàm sicci, expressíque succi caulibus, folijs, radicibúsque, vsus inualuit ex aqua mulsa. Pseudobunion palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulósque napi ferens, acri gustu. Tormina, atq; stranguriam, laterúmq; dolores, sanant quaterni rami eius poti in aqua: illiti quoq; cum sale & vino, tepentes, strumas discutiunt.

Cham

Chamæcissus. CAP. CX.

CHamæcissos, folio est hederæ, tenuiore, longiore, ramulis à radice quinis senísve, dodrantalibus, foliosis: flore violæ albæ simili, candidiore, ac tenuiore, gustu supra modum amaro: radice tenui, candida, inutili: nascitur in cultis. Bibunt conuenientissimè ischiadici folia, tribus obolis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadragenísve diebus: eodem pota modo, senis aut septenis diebus, regium morbum purgant.

Non est, quanuis id sonet Græcanica dictio, hedera terrestris vulgò nominata: quod eam paulò studiosius cum descriptione conferens, liquido cognosces. Vulgaris Borago.

Chamæleuce. CAP. CXI.

CHamæleuce lumborum doloribus propitia est, herba virens, incuruis folijs, surculísque: flore rosaceo.

Buglossum, seu lingua bubula.

CAP. CXII.

BVglossum nascitur in campestribus, & sabulosis. Iulio mense colligitur. Aiunt eam, quæ treis thyrsos emittit, cum semine & radice tritam, potámque, contra tertianos horrores prodesse: quæ quatuor, ad quartanos: ea in vino decoquitur. herbã abscessibus vtilem esse volunt. Verbasco simile est, folium in terra sparsum, nigrius, asperum, bubulæ imitans linguas. Quod in vinum deiectum, animi voluptates auget.

ANNOTATIO.

Nostrum Cynoglossum caulem & purpureos flosculos edens, nõ esse verum ac legitimũ, historia eius apertissimè indicat.

Cynog

Cynoglossum. CAP. CXIII.

Cynoglosson folia latifoliæ plantaginis habet, arctiora, minora, lanuginosa: caule vacat, & humi sternitur: prouenit in sabuletis. Folia cum suillo adipe veteri, medentur morsibus canum, alopeciis, & ambustis. Emollit aluum, decoctum herbæ ex vino potum.

Phyteuma. CAP. CXIIII.

* *Struthij.*

*Phyteuma folia habet * radiculæ, minora: copiosum semen, perforatum, radicē paruam, tenuē, per summa terræ nitentē: quam ad amatoria conuenire, nonnulli scriptum reliquerunt.*

Leontopodium. CAP. CXV.

Leontopodium duûm digitorum herbula est, folia ferens angusta, longitudine ternûm quaternûmve digitorum, hirsuta, quæ iuxta radicem lanosiore floceo canescūt: capitula in summo caule quasi perforata: flores nigri: semen vsqueadeò spissa lanugine inuolutum est, vt sæpe fallat: radice parua cohæret: quā tradūt appēsam ad amatoria prodesse, & tubercula discutere.

Hippoglossum. CAP. CXVI.

Hippoglosson, frutex est folia habens rusci tenuis figura, & spinosam comam, & in summo ceu linguas è foliis exeuntes. Capitis dolorem corona ex comis imposita minuit. Malagmatis radix succúsque admiscetur.

Antirrhinum. CAP. CXVII.

Antirrhinon, alij anarrhinon vocāt, herbam

bam caule & folijs anagallidi similẽ: flore albæ violæ, purpureo, minore tamen, ideóque syluestris lychnis nominata est: semine vituli narium simili. Tradunt perunctos ea, cum oleo lilino, venustiores fieri: nec vllo medicamento lædi posse, si quis appensum gestet.

Catanance. CAP. CXVIII.

EX eo genere vna, folia coronopi habet, longa, radicem iunci modo prætenuem: capitula sena, septenáve, in quibus erui semen inest. Arescens in terram flectitur, & se contrahit ad speciem vnguium milui exanimati. Altera mali parui magnitudinem explet, radice exiguæ oliuæ magnitudine: folijs quoque oliuæ colore, & figura, mollibus, diuisis, humi inclinatis: semen, vt cicer, minutum, in virgulis dependet, punicei coloris, multis foraminibus pertusum. Vtranque narrant in amatoria expeti. Thessalicæ mulieres his vti traduntur.

Tripolion. CAP. CXIX.

TRipolion in marinis nascitur locis, quæ allidit vnda, recedénsq; dimittit, neque in mari, neq; in sicco: folio glasti crassiore palmeo caule, in mucrone diuiso. Eius, vt tradunt, flores colorem ter die mutant, mane candidi, meridie purpurei, sero punicei conspiciũtur. Radice alba, odorata, calidi gustus. Quæ drachmis duabus in vino pota, aquã, vrinámq; per aluum extrahit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

ANN

ANNOTATIO.

Officinarum Capillus Veneris. Eſt enim earum Adiantum, non quod hic Dioſcorides, ſed Plinins lib. xx. cap. xxj. depinxit, & candidum vocauit: non quin & ipſum, vti ſuſpicamur, fuſcos obtineat coliculos, ſed quia Trichomani, quod illi nigrum eſt adiantum, comparatum, album potius, quàm nigrum, appareat.

Adiantum. CAP. CXX.

ADianton, polytrichon, puſilla gerit folia, ſimilia coriandri, in ſummo inciſuris diuiſa: cauliculi, quibus exoriũtur, nigro colore nitent, prætenues, palmũ alti: radice ſuperuacua: neq; caulem, neq; fructũ, neq; florem profert. Decoctum herbæ potũ prodeſt ſpirandi difficultati ſuſpirioſis, lieni, & felle ſuffuſis, & vrinæ difficili. Calculos frãgit, aluum ſiſtit, ſerpentium morſibus auxilio eſt. Contra ſtomachi fluxiones in vino bibitur. Secundas ciet, & menſtrua, ſanguinis reiectiones inhibet. Cõtra ſerpentiũ morſus cruda herba illinitur, alopecias denſat, ſtrumas diſcutit: furfures, et manãtia capitis vlcera, ex lixiuio emẽdat: defluẽtes capillos continet cũ ladano & myrtino, & ſuſino, aut hyſſopo, vinóq;. Decoctum eius cum lixiuio & vino infuſum, idem præſtat: coturnices, & gallinaceos pugnaciores facit, in cibos eorum additum. Seritur gratia vtilitatis pecorum circa ouilia.

Vmbroſis,

Vmbrosis, & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascitur.

Trichomanes. CAP. CXXI.

TRichomanes nascitur eisdẽ in locis, quibus adianton filici simile, sed exilius: foliis lenticulæ, tenuibus: in ordinem vtrinque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus, acerbis, fusco colore splendentibus. Eadem quæ & adianton præstare posse constat.

Officinis polytrichõ quod idẽ tamẽ cũ Adianto.

Xanthium, siue Lappa. CAP. CXXII.

XAnthiũ nascitur læto & pingui solo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloso: pingui, prodeuntibus ex eo crebris alis: folia atriplicis habet, insecta, nasturtium odore imitãtia, fructum grandis oliuæ modo, rotundũ, & vt platani pilula, spinosum, qui contractu vestibus adhærescit. Is antè collectus quã perfectè siccescat, tunditur, & fictili vase reconditur. Flauos autẽ facit capillos, si acetabuli instar tepida aqua madescat, mox caput, nitro antè perfrictum, illinatur. Alij in vino tundunt, & ita asseruant. Semen aptißimè tumoribus imponitur.

Vulgò lappa minor.

Aegilops, siue festuca. CAP. CXXIII.

AEgilops herbula folia tritici habens, sed moliora, in summo capite semina bina ternáve, rubra, quibus aristæ quasi capillaceæ exeũt. Illita cũ farina herba ægylopijs medetur, duritias discutit. Succus farinæ admistus, siccatur, & eorundẽ gratia reponitur. * Bromus her-

Marcello suppositia.

ba ægilopi similis, exiccatoriã vim habens, decoquitur cũ sua radice in aqua ad tertias, & iuri colato per modũ mellis adijcitur: rursus incoquitur, dũ liquidi mellis craßitudo fiat. Linteũ eo humore imbutũ, & narribus inditũ, contra graueolentiam vlcerum efficax est. Aliqui tritã aloen addunt, & eo modo vtuntur. Cum siccis rosis cocta in vino, grauem oris halitum emendat.

Glaux. CAP. CXXIIII.

GLaux cytiso aut lenticulæ folijs similis, quæ supernè viret, auersáque cãdidiora spectantur: ramuli à terra exiliũt quini seníve, tenues ab radice, dodrantẽ alti: flores violæ albæ, purpurei exeũt, minores tamẽ: nascitur iuxta mare. Coquitur cũ hordeacea farina, sale, & oleo in sorbitione, ad reuocandam extincti lactis vbertatem.

Polygala. CAP. CXXV.

POlygala palmi altitudinem petit, folijs lenticulæ, gustu adstricto. Quæ pota, lactis abundantiam facit.

Osyris. CAP. CXXVI.

Censetur Linaria vulgo appellata.

OSyris, frutex est niger, ramulos ferẽs tenues, lentes, fractúq; contumaces: & in his folia, quaterna, quina, senáve, ceu lini, nigra in initio, déin colore mutato rubescentia. Decoctum eius potum, iuuat arquatos.

Aspera smilax. CAP. CXXVII.

SMilax aspera, folia habet periclymini: sarmenta tenuia, multa, rubi modo aut paliurĩ

aculeata: arbores ſcandit ab imo ad ſumma perreptans, ſe conuoluens eis. Fert racemos exiles, qui maturi rubeſcunt, guſtúmq; leniter mordent. Naſcitur in paluſtribus & aſperis: radice dura, craſſaq;. Folia & acini, & antè & pòſt epoti, venenorum antidota ſunt. Tradunt, ſi infantibus nuper in lucẽ editis, quid ex his tritum propinetur, nulla poſtmodum venena nocitura. Inciditur etiã ad alexipharmaca, id eſt, ad ea medicamenta, quibus venena arcentur.

Læuis ſmilax. CAP. CXXVIII.

LAeuis ſmilacis folia hederæ ſimilitudinẽ habent, molliora, læuiora, tenuiora: huius ſarmenta nullis horrent ſpinis: cõuoluitur arboribus, vt prior: fructum parit lupini modo nigrum, exiguum: flores circunquaque exiliunt cãdidi, copioſi, orbiculati. Hac ſmilace, quadã topiariorum arte, tentoria contra æſtus moleſtiam factitantur: folia per autumnum decidua. Semine cum dorycnio poto, ternis ſingulorum obolis, varia & tumultuoſa in ſomnis obſeruari traduntur.

Ruſcus. CAP. CXXIX.

SYlueſtris myrtus, aliquibus oxymyrſine, aut myrtacantha, Latinis ruſcũ appellatur: foliũ fert myrti latius, in formam lanceæ mucronatum: baccæ per maturitatẽ rubeſcunt, rotundæ, à medio folio dependentes, oſſeo intus nucleo: cubitales ramuli ad radice exeunt, vitiliũ modo lenti, fractu contumaces, folioſi: radice graminis Officinis Bruſcus.

ſimili, acerba, & ſubamara. Folia & baccæ in vino potæ vrinam cient, mẽſes pellunt, veſicæ calculos frangũt, ſtillicidio vrinæ medentur, dolores capitis ſanant, & regium morbũ. In aſperis & præcipitibus locis enaſcitur. Decoctũ radicis in vino potum, eoſdem præbet effectus. Cauliculi recẽtes, aſparagorum vice, in cibo ſumũtur. Amari autem ſunt, ſed vrinam mouent.

Laurus Alexandrina. CAP. CXXX.

LAurus Alexãdrina, folio eſt ruſci maiore, molliore, & cãdidiore: ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine: ramos ſpargit in terra, dodrãtales, interdum longiores: radice *ſylueſtri myrto ſimili, maiore, molliore, odorata: inuenitur in montoſis. Difficiles partus accelerat, radice pota ſex drachmarũ pondere in vino dulci: & ſtillicidio vrinæ auxiliatur, ſed ſanguinem extrahit.

*Ruſco.

Daphnoides. CAP. CXXXI.

Vulgò Laureola.

DAphnoides cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus obſequioſiſq;, multis, inde ſurſum verſus folioſis: cortex ſupra modũ viſcoſus ramos veſtit: folia lauri graciliora & molliora, fractu cõtumacia, quorũ guſtatu os & fauces incenduntur. flores candidi: bacca, cùm emarturuit, nigra: radix inutilis: naſcitur in mõtoſis. Pituitas extrahit folium recens vel aridum in potu, menſes ciet & vomitus: caput inanit commanducatum, ſternutamenta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum reſoluunt.

Cha

p·388

Chamædaphne. CAP. CXXXII.

CHamædaphne virgas emittit cubitales, singulari ramulo cōstantes, rectas, tenues, læues: folia lauri similitudine, læuiora multò, ac viridiora: semen rotūdum, rubens, annexū folijs. Illinūtur capitis doloribus trita folia, & stomachi ardores mulcēt: ad sedanda tormina cū vino bibūtur. Potus cum vino succus, menses & vrinā ciet: idem facit pesso appositus.

Veratrum album. CAP. CXXXIII.

*HElleborum album, Latini veratrū album vocant, fert folia plantaginis aut betæ syluestris similia, sed breuiora, & nigriora, *rubescentia: caulem cauū, quadrantalem, tunicis cōuolutū, quas abdicat cum arescere incipit: radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo & exiguo capite cæparum modo exeūtibus: nascitur in mōtibus & asperis. Radices messibus colligendæ. Optimum habetur candidū, friabile, carnosum, modicè extentū, nec tamen iunci modo mucronatum, quod frāgendo puluerem emittit, & tenuē habet medullam, gustu nō admodum feruēs, neque saliuam subinde ciens, (huiuscemodi autem strangulat.) Primatum Cyrenaicū tenet. Galaticum autem & Cappadocium, cādidiora, & puluere quodā obsita, celerius strāgulatus mouent. Vomitione autem varios extrahit humores. Collyrijs admiscetur, quæ caliginem oculorum discutiunt. Partus impositum necat, menses pellit, ster*

* *Plin. canaliū dorso rubescētia.*

nutamenta excitat, mures interficit cũ melle & polēta subactũ, absumit carnes si coquatur vnà. Datur per se ieiunis, & cum sesama, aut ptisanæ succo, aut halicæ, aut lentis cremore, cum aqua mulsa, aut pulte, aut quauis alia sorbitione. Coquitur cũ pane, & ita inassatur. Præparatio corporũ, ac victus ratio, diligenter tradita est, cũ ab his qui de medica eius potione scriptitarũt, tũ maximè à Philonide Siculo Enensi, cui nunc assentimur: quippe longũ nimis esset, in hac præsertim editione de materia, simul medicã curãdi rationem exponere. Dant nõnulli in pultis sorbitione, aut copioso halicæ cremore: aut paucum antea cibum dari præcipientes, statim veratrum offerũt, iis præsertim, quibus strangulationis suspicio imminet, aut si valetudo corpus infirmat: hoc enim modo deiectio nihil periculi minatur, quòd cibo munitis non intempestiuè medicamentum corporibus offeratur. Vomitiones concitant subditæ ex eo balani, cum aceto.

Veratrum nigrum. CAP. CXXXIIII.

HEllεborum nigrum, appellatur melampodion, quoniam caprarum pastor, nomine Melampus, furentes in se Prœtidas, primus purgasse, & sanasse fertur. Folia ei viridia, platani similia, minora, foliis sphondylii proxima, subaspera, nigriora, pluribꝰ diuisuris incisa: caulis asper: flores purpurei, candidi: racematim cohærentes: semen cnici, quod in Anticyra sesamoides vocant:

cant:quo deiectiones moliuntur:radicibus cohæ ret nigris,tenuibus,à capitulo cæpæ ſimili confibratis.quarum eſt vſus:in collibus,aſperis,& ſitientibus locis enaſcitur. Optimum eſt,quod ex huiuſmodi petitur terris,vt ex Anticyra. Nigrũ inibi probatiſsimũ gignitur. Eligi debet corpulentũ & plenũ,in quo tenuis ſit medulla,acre guſtu,feruensq;:cuiuſmodi eſt in Helicone,Parnaſo,& Aetolia natum:attamen Heliconium præcellit. Veratrum nigrum purgat vẽtrem,detrahit bilem pituitamq; , datum per ſe,aut cum ſcammonia,& tribus obolis, ſiue drachma ſalis: decoquitur vel cum lente & iuſculis,quæ purgationis cauſa ſumptitantur. Prodeſt morbis comitialibus,melancholicis , inſanientibus,articularijs doloribus,& reſolutis. Menſes inditũ trahit partus necat,purgat fiſtulas impoſitum,& tertia die detractũ. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur,ibíque in alterum aut etiam tertium diem eſſe ſinitur. Scabiem ſanat, illitum cum thure,aut cera, & pice, & cedrino oleo:vitiliginibus,lepris,impetiginibus,ex aceto medetur:dentiũ dolorem collutione mitigat:erodentibus medicamentis commiſcetur:hydropicorum ventri vtiliſsimè imponitur factum ex eo, farina hordeacea,& vino,cataplſama: cõſitum proximè radices vitiũ ,vinũ purgandi facultate donat. Huius reſparſu domos expiari arbitrã- tur:quare inter fodiendum ſtantes, Apollinem,

Aesculapiúmq; precătur, ac vitant aquilæ volatus: aduolare enim nō sine periculo tradūt: nanq; si auis effoßionem hellebori conspexerit, moriturum qui succidit, augurium est. Celeriter effodiatur oportet, quoniā halitu caput aggrauat. quapropter, ad id arcendum, fossuri alium præsumere, & vinū bibere consueuerūt: nulli ita noxæ opportuni redduntur. Veratri albi modo emedullatur.

Sesamoides magnum. CAP. CXXXV.

SEsamoides magnum, in Anticyra helleborū vocant, quoniā albo veratro in purgationibus misceatur. Simile est senecioni aut rutæ: longo folio: flore cădido: radice gracili, ignaua: semē gustu amaro, cætera sesamæ simile. Ventrē detrahit: datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, quantū tribus digitis capitur, addito veratri albi sesquiobolo, ex aqua mulsa. Sesamoidi paruo cauliculi sunt dotrātales: folia coronopi, minora, hirsutiora: & in cauliculorū cacumine capitula, florū penè purpureorū, medio eorum albo: semen sesamæ: fuluum, amarum: radix tenuis. Detrahit bilem pituitasq;, semen ex aqua mulsa potum dimidio acetabulo: illitum ex aqua, tumores ac tubercula discutit. Nascitur in asperis.

Syluestris cucumer. CAP. CXXXVI.

Vulgò Cucumer asininus.

CVcumis syluestris fructu solo distat à satiuo cucumere, quem longè minorem parit, oblongis glandibus non dißimilem: folia atque sarmen

mentaſatiui refert:radice cãdida,magna:naſci tur in ſabuletis,et ruderibus,frutice in totũ ama ro.Inſtillatus foliorum ſuccus,aurium dolori cõ uenit.Illita ex polẽtâ radix,veterem omnem tu morẽ diſcutit:impoſita cũ reſina terebinthina, tubercula rumpit:iſchiadicis infunditur: podagras diſcutit,decocta ex aceto, & illita. Eius de cocto dentes in dolore colluuntur. Aridæ farina impetiginem,lepras & vitiligines abſterget:nigris cicatricibus colorẽ reddit:& in facie maculas expurgat. Radicis ſuccus ſeſquioboli põdere, & item cortex,acetabuli quarta parte,bilem pi tuitámque deijciũt,præſertim in hydropicis:(deiectiones autem citra ſtomachi iniuriam mouet) radicis ſelibra,in vini præſertim Libyci heminæ conteritur,dantúrque ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abundè deprimi cernatur. E fructu huiuſce cucumeris,ſit medicamentũ,quod elaterium vocatur,ad hunc modum: Decerpti cucumeres,qui tacti protinus exiliunt,ſeruantur no cte vna: poſtridie impoſito ſupra craterem rariore cribro, vtriſque manibus prehenſi,ſigillatim ſupino cultro,ſurſum verſus aciem habente, finduntur , atque per cribrum humor in ſubiectum vas exprimitur:ſimúlque carnoſum quod hæſit cribro,quò facilius excidat , eliditur,quod ita preſſum eſt , reſidere ſinitur, atq; in vicinam peluim demittitur. Coaceruata autem in cribro ſegmina,dulci aqua perfundũtur,et denuò preſ-

Elaterium.

sa abijciũtur. Humor in pelui agitatur, & linteo opertus Soli exponitur: dúmq; steterit, tota supernatans aqua cum humore cõcreto, effunditur. Hoc verò identidem fieri solet, donec, existens aqua liquescat: qua stillatim exhausta, sedimentũ mortario suscipitur, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad hauriendam protinus succi abundantiam, cribratos cineres humi inspargant, & medium cauantes, triplicatum linteum obtendant, per quod elaterium cum sua humiditate diffundunt, siccatúmque in pila, vt dictum est, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouissima lotione, mulsam aquam respergunt. Elaterium optimum esse constat, læue, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quódq; lucernarum luminibus obiectũ, facilè flagret. Porraceum tamen scabrúmq;, si turbidum spectetur, atque erui cineríſq; plenum sit, graue & vitiosum esse solet. Nec desunt, qui cucumis succo amylum immisceãt, vt candorem ipsum & læuitatem imitentur. A bimatu ad decenniũ deiectionibus vtile est. Integer modus, obolus est: minimus, semiobolus: pueris, chalci duo: siquidẽ copiosius, periculũ adfert. Bilẽ ac pituitam vtrauis parte extrahit. Optima suspiriosis est purgatio. Quòd si in animo sit deiectionẽ moliri, adiecto salis duplo, & stibij quod colorare sufficiat, ex aqua, erui magnitudine catapotia dato, postea

cyat

cyathus vnus aquæ tepidæ sorbeatur: ad citãdas tamen vomitiones aqua diluens elaterium, subiectas linguæ partes penitißimè penna oblinito: quòd si quisquam difficilius euomat, oleo aut vnguento irino resoluito somnũ inhibeto. Porrò his qui eximiè vacuantur, continuè vinum, & oleũ dari cõuenit: etenim vomendo restituũtur. Quòd si vomitiones non finiantur, aqua frigida, polẽta, posca, poma, & quæ stomachum densando corroborant, offerenda sunt. Ciet elaterium mẽses, & partus enecat, in pesso subditum: morbo regio medetur, cũ lacte naribus infusum, & diuturnis capitis doloribus liberat: efficacißimè anginis illinitur, cum vetere oleo, melle, aut felle taurino.

Staphis agria. CAP. CXXXVII.

STaphis agria, siue herba pedicularis, folia habet labruscæ, diuisa: & cauliculos rectos, molle, nigrósq;: fert florem glasti, & folliculos virides, similes ciceri, & in his nucleum triangulum, scabrum, ex nigro subfulaescẽtem, intus album, gustu acrem. Grana quindecim, si trita in aqua mulsa dẽtur, crassum humorem per vomitũ purgant: sed qui hauserunt: ambulare debent: prudẽter tamen attendere oportet, & aquam mulsam continuò potui dare: quoniã pericula strãgulationis inferunt, & fauces adurũt. Trita, & ex oleo illita phthiriasi prodest: item prurigini & psoris. Ciet plurimam pituitam commanducata: decocta in aceto, dentiũ dolori, colluto ore, subuenit: rheu-

mat

matiſmũ gingiuarũ ſiſtit: vlcera oris manãtia, cũ melle ſanat. Vrẽtibus malagmatis imponitur.

Thapſia. CAP. CXXXVIII.

THapſia nomen ideo accepit, quòd in Thapſo eiuſdem nominis Inſula primùm inuenta ſit. Tota verò natura ferulæ ſimilis eſt: graciliore caule folijs: fœniculi: vmbella anethi in cacumine, à ſingulis ſurculis erũpẽte: flore luteo: ſemen quale ferulæ, latiuſculũ, ſed aliquantò minus: radix foris nigra, intus candida, longa, acris, craſſiore libro veſtita. Lactis extrahẽdi ratio hæc eſt: Facto in ambitu ſcrobe, cortices inciduntur: aut radix in fornicis ſpeciem in ſe excauata, cooperitur, quò merus ſuccus cõfluat: oportet illuc ſequenti die ſe conferre, & congeſtũ ſuccum extrahere. Tunditur etiã radix in pila, & ſuccus organo per quallũ expreſſus fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium vnà terunt: ſed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autẽ intereſt, quoniam qui ab radice manauit, grauius olet, & humidus permanet: è folijs autem extractus, exiccatur, atq; teredinum iniuriam ſentit. Qui ſuccum colligit, ſtare debet non obuerſus vento: aut potius, cùm dies apricus eſt, & à flatu ſilet: quoniam ob halitus acrimoniã facies vehementer intumeſcit, nudaq; corpora inuadũt puſtulæ: ob id prius liquido cerato, & adſtringẽte, nudas partes illinunt, & ita muniti accedunt. Tam cortex radicis, quàm ſuccus, purgandi vim habent,

& lact

& lacteus succus in aqua mulsa potus: nā vtrinque bilē extrahūt. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus seminis anethi drachmis: succi, terni oboli: lactis, obolus vnus, quod eo amplius assumitur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit suspiriosis, & diuturnis laterum doloribus, reiectionibúsque, datur in cibis aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix, quàm succus omnium maximè, quæ pares cū eis vires adepta sunt: vim habent extractoriam ex alto, vbi ex imo aliquid euocandum est, aut meatuū laxitas aliò transferēda est: vnde succus illitione, aut radix recēs affrictu, alopecias explent. Radix succúsque cum æquis ceræ thurísque portionibus, sugillata liuorésque tollunt: sed non plus binis horis dimittantur: locus déinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus succus: lepras tollit: tubercula discutit, perunctus cum sulphure. In diuturnis pulmonū, laterum, pedū, articulorúmque valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integendam colis glandē, ijs qui natura, non circuncisione, curti sunt: tumorem enim excitat, qui pinguium fotu emollitus, præputij iacturam resarsit.

ANNOTATIO.

*Sine foliis,] Spartium, vt in agro Monspessulano eius feracissimo sæpe obseruaui (à G. Rondelletio eius loci clarissimo Medico primùm admonitus) cùm primū erum

pit,

pit,plurimis foliolis turget,quibus omnibus cùm ad consistentiam peruenit (quo solo fortassis tẽpore visum Dioscoridi)exuitur,adeò vt ramuli eius iuncei déinde appareant. Est tamen hoc diuersum planè ab eo, cuius Plinius lib.xix.cap.ii.meminit.Cæterùm an spartiũ hoc loco depictum,sit idẽ cum genista Latinorum,malo equidem dubitare cum Plinio, quam eorum iudício subscribere,qui diuersi generis plantas esse contendunt : & pro genista fruticem quendam rebus alligandis (quod in illa tamen requirit Plinius,& Maro in Georgicis, cùm lentam appellet satis innuit) parum idoneum ostentant.

Spartium. CAP. CXXXIX.

Spartiõ frutex est,longas ferens virgas, sine folijs,firmas,fractu contumaces, quibus vites vinciũtur :semẽ lenticulæ,in foliculis phasiolorum modo nascens:florem,vt albæ violæ,luteum. Purgant per superna vehemẽter,hellebori vice,citra periculũ flores,& semina,quinis obolis in aqua mulsa pota. Semẽ deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis , mox tusis,extractus succus:ischiadicis,& angina laborantibus auxiliatur,si cyathi modum ieiuni bibant. Quidã marina aqua macerare malunt,& infundere ischiadicis clystere:strimenta autem elicit cruenta.*

Silybum. CAP. CXL.

SIlybon, lata ſpina eſt, folia ferens chamæleo-nis albi. Hæc recens cum ſale oleóque cocta eſtur. Radicis ſuccus drachmæ pondere potus, vomitiones ciet.

Glans vnguentaria. CAP. CXLI.

GLans vnguentaria, fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad pretioſa vnguēta pro oleo vtūtur: naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia, & Petra oppido ſecus Iudæā. Præfertur plena, recens, candida, quæ facilè delibretur. Ea drachmæ pondere pota, linem abſumit: cum lolij farina, & aqua mulſa, podagricis illinitur: pſoras lepraſq; decocta in aceto, vitiligines & nigras cicatrices cum nitro, emendat: & cū lotio lentigines, varos & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones mouet, & aluum cum hydromelite reſoluit: ſtomacho aduerſatur. Oleū quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adſtringit: verùm tuſæ & expreſſæ ſuccus abſtergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduerſus prurigines & ſcabritias idonea ſunt.

Narciſſus. CAP. CXLII.

NArciſſum ſunt qui vt lilium, liriū appellarint, folia porro ſimilia, tenuia, multò minora, & anguſtiora: caulis vacuus, & ſine folijs, ſupra dodrantem attollitur: flos albus, intus

croc

croceus, in quibusdam purpureus: radix intus alba, rotunda, bulbosa: semen velut in tunica, nigrum, longum: probatissimus nascitur in montibus suaui odore: cæteri porrum imitantur, atque herbacium virus olent. Radix cocta, siue estur, siue bibitur, vomitoria est: ambustis igni prodest, cum exiguo melle trita: præcisos neruos illitu glutinat: luxatis melleolis, diuturnísque articulorũ doloribus, trita ex melle & imposita, subuenit: vitia cutis in facie, vitiliginésque cum semine vrticæ, & aceto emaculat: cum eruo & melle, vlcerũ sordes expurgat: abscessus rumpit, concoctioni repugnantes: infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina, & melle.

Hippophaës. CAP. CXLIII.

Hippophaes, quo fullones vestes interpolãt, in sabulosis, maritimísq; nascitur surculaceo frutice, vndique denso & largo: folijs oleæ, lõgioribus, mollioribúsque: inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosæ, interstitio quodam distantes: flores hederæ corymbis similes, racematim cohærent, minusculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubescentes: radix lacteo succo madet, crassa, mollis, amara gustãti: ex qua périnde ac thapsiæ, succus eximitur, qui per se, & cum erui farina subactus, siccatur, & ad vsum reconditur. Syncerus, pituitas, bilem, aquasq; detrahit, oboli pondere: erui verò farina subactus, quatuor obolis, cum aqua mulsa. Frutex cum radicib

dicibus ſiccatus tunditur, & cum aquæ mulſæ dimidia hemina tritus datur. Radice & herba liquamentum depromitur, vti in thapſia: huius in purgationibus modus eſt drachma.

Hippophæſtum. CAP. CXLIIII.

HIppophæſton, id, quod aliqui hippophaës appellāt, naſcitur eiſdem locis, quibus hippophaës, éſtq; ſpinæ fullonię genus, humilis herba, ſine cauliculo, ſine flore: inanibus tantùm capitulis: folijs paruis, ſpinoſis: radiculas habēs molles, craſſas. Succus radice, folijs & capitulo exprimitur, & exiccatur. Datus, cui voles, tribus obolis, in aqua mulſa, aquā pituitáſq; detrahit: priuatim comitialibus morbis, neruorum vitijs, & orthopnϾ conuenit huiuſcemodi purgatio.

Ricinus. CAP. CXLV.

CIci, aut croton, nomen accepit à ricini animalis ſimilitudine: arbor prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani, maiore, læuiore, & nigriore: ramis, caudicibúſq; cauis, in arundinis morē: ſemine in vuis aſperis, quod corticibus exutam, ricinū animal repræſentat: ex quo oleum, nomine cicinum, exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplaſtríſque vtile. Grana triginta numero purgata, trita potu, pituitas, bilem, aquámq; per aluum extrahunt: vomitionéſq; mouent, ſed iniucunda admodū eſt, & moleſta purgatio: ſiquidem ſtomachum vehementer ſubuertit. Tuſa & impoſita, vitia cutis in facie, varóſq; expurgat.

Vulgò Catapu-tia maior.

B

Folia cum polenta trita, inflãmationes oculorũ, tumorésq; leniunt: rigentes mammas cohibent. eadem ex aceto illita, ignes sacros restinguunt.

Tithymali. CAP. CXLVI.

TIthymali genera septem, quorũ masculus, characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter, myrtites, qui fœmina existimatur, eúmq; myrsiniten aut caryiten vocant: tertius, paralius, quẽ tithymalida appellarunt: alius helioscopius: quintus, cyparissias: sextus, dendroides: septimus, platyphyllos dicitur. Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo succo atque acri madentes: foliis oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus: radice crassa, lignosa: pendet in cacuminibus caulium, coma iunci, sub qua caucolæ foliolis balnearum similes, in quibus semen cõtinetur. nascitur in asperis, & montibus. Succus aluum purgat: trahit pituitã bilémq;, binis obolis in posca sumptis: & cũ aqua mulsa, vomitiones mouet. Appetente vindemiarum tempore, succus congestis ramulis, mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinã erui: & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos, ternas quaternásve guttas instillant, vt cum his inarescant: quas ad vsus recondunt. Per se etiã tusus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porrò cũ extrahitur lac, neque quò ventus aspiret, stare quenquam, neq;

manus

manus oculis admouere conuenit. sed antequam colligas, corpus, præsertim faciem, collum, scrotúmq; genitalis, adipe aut oleo cum vino perungere. Fauces autem exasperat: quapropter catapotia, cera aut decocto melle oblini par est, & hoc modo dari: binas tamen ternásve ficos, purgationis gratia sumpsisse, satis est. Recens lac ex oleo, perunctos in sole capillos euellit, renascentésque flauos, & exiles efficit: denique omnes perimit. Dentium cauernis inclusum, leuat dolores: sed cera dentes oblinendi, ne suo delapsu, fauces & linguã vitiet. Tollit illitu impetigines, formicantes verrucas, pensiles, & quæ thymi florem repræsentant. Valet aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fistulásque. Legitur semen autumno, & siccatũ sole leuiter tunditur, feruefactúmq; loco mundo reponitur. Folia itẽ siccantur. Semen & folia lactei succi effectũ præbẽt, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admisto cũ lacte lepidio, & caseo cõtuso. Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Fœmina, quam myrsiniten, aut caryiten vocarunt, similis suapte natura daphnoidi: foliis myrti, sed maioribus, firmis, in cacumine acutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit dodrantales: fructum fert alternis annis, nuci similem, mordaci gustu: nascitur & hæc in asperis. Suc-

cus, radix, semen, folia, cõsimilem antedicto sortiuntur facultatem: sed ad citandas vomitiones inualidior hæc est. Aliud tithymali genus dicitur paralios, quẽ tithymalida, aut mecona aliqui appellauere. Nascitur in maritimis, ramis subrubentibus, palmũ altis, quinis senísve à radice exeuntibus: folijs lini, angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam digestis: capite in cacumine orbiculato, in quo semen, vt eruum, vario colore emicat: flos albus. Frutex totus cũ radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur. Helioscopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribúsque: ramulis prodeuntibus à radice, quatuor aut quinque, rubentibus, dodrãtali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis: capite anethi: semine velut in capitulis incluso. Helioscopi nomẽ accepit, quoniã comas cum sole circũagat: circa oppida nascitur, potissimùm in ruderibus. Colligitur succus seménq; vt aliorũ. Eædem quæ superioribus vires, nõ tamen vsqueadeo validæ.

Ciparissias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subrubrum: ex quo folia piceæ similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum nascentem piceam æmulatur, vnde nomen traxit. Candido succo madet, cui eadem vis quæ superioribus. In petris nascens, dendroides cognominatur, ampliter opacat, in cacumine frondosam spargens comã, succo lacteo prægnãs, cauliculis rubentibus: folijs myrti tenuioris: fru-

ctu characiæ. Eiuſdem effectus, cuius ſuperio-res,ſimilíq; modo reconditur. Platyphyllos, verbaſco ſimilis eſt. Radix, ſuccus, & folia, per inferna trahunt aquas. Piſces necat, tuſus, & aquæ inſparſus. Reliqua tithymalorum genera, quæ ſuprà ſcribuntur, idem efficiunt.

Pityuſa. CAP. CXLVII.

PItyuſam ſpecie à cypariſsia differre conſtat, etſi tithymalorũ generi aſsignetur. caulis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit, geniculatus: folijs piceæ, acutis, exilibus: flore paruo, velut purpureo: ſemine inſtar lenticulæ, lato: radice craſſa, candida, ſucco referta. quibuſdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluũ radix, drachmis duabus data in aquæ mulſa: item ſeminis drachma: ſucci cum farina ſubacti cochlearium, in catapotio datur: modus foliorum drachmæ tres.

Lathyris. CAP. CXLVIII.

LAthyris, quam aliqui tithymalum appellant, eámq; tithymalorum numero adſcribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craſsitudine, inanem: gignũtur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora: quæ autem in ſummis ramulis exierunt, minora cõſpiciuntur, ariſtolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructũ ſummis ſurculis gerit, triplici loculamento inſignẽ, rotundum, ceu capparin, in quo gra- Officinis Cataputia minor.

na intercusantibus membranis inter se distincta continentur, eruis maiora, rotunda: quæ dum corticibus exuuntur, candida sunt, & gustu dulcia. Nullus radicis vsus. Totus frutex lacteo succo turget, vti tithymalus. Grana sex aut septem in catapotio, aut cum ficis, aut palmulis deuorata, aluum purgant: sed aqua frigida postea sorbenda: trahunt autem bilem, pituitā, & aquas. Succus, tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. Cum gallinaceo aut oleribus folia decoquuntur ad eosdem effectus.

Peplus. CAP. CXLIX.

PEplos frutex est lactei succi plenus, folijs paruis, vt rutæ, paulò latioribus: rotunda coma, ferè dodrantali, humi respersa: semine sub folijs rotundo, minore quàm candidi papaueris: pluribus scatet auxilijs. vnicam radicem habet, superuacuam, ex qua fruticat: nascitur inter vites, & in hortis. Colligitur messibus: siccatur in vmbra, & continuè versatur. Fructus tusus & feruefactus reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto: obsonijs inspersa cōturbat aluū: muria conditur.

Peplis. CAP. CL.

PEplis, quam aliqui syluestrem portulacam vocant, Hippocrates peplion, in maritimis maximè nascitur, latè opaco frutice, cādidi succi pleno: folijs satiuæ portulacæ, rotundis, infernè rubentibus: semine sub folijs rotundo, vti in

peplo,

peplo, feruente gustu: radice singulari, superuacua, tenui. Colligi, & reponi ac dari, vti peplos, & sale condiri solet. Easdem habet vires.

Chamæsyce. CAP. CLI.

CHamæsycen aliqui sycen nominant. Ramos emittit quaternûm digitorũ, teretes, succosos, in terrã deiectos: folia lentis, parua, peplum planè referentia, tenuia, quæ à terra nõ attollun tur: semine sub foliis rotundo, vt in peplo: neque caulem, neque florem promit: radice firmatur tenui, superuacanea. Rami ex vino triti vuluæ dolores sedant, in pesso appositi, tollunt tumores ac verrucas omniũ generum illiti: decoctorũ cibo, aluus resoluitur. Succus simili effectu prodest: illitus contra scorpionis ictum auxiliatur: aduersus caligines oculorũ vtilis, & hebetudines, incipientes suffusiones, nubeculas, cicatrices, cũ melle inunctus. In squallidis petrosisque nascitur.

Scammonia. CAP. CLII.

SCammonia, ramos ab vna radice emittit triũ cubitorũ, multos, pingues, & qui nonnihil craßitudinis præ se ferant: foliis helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen, hirsutis, & triãgulis: flore candido, rotundo, in calathi modũ cauo, graueolente: radice prælonga, craßitudine cubitali, cãdida, graui odore, succo grauida. Legitur ad hunc modũ succus. Capite excepto radix in testudinis speciẽ cultro excauatur, quo fit vt in cauum confluat succus, qui cõchis demum ex-

cipitur. Alij scrobes in terra cõcamerato sinu fodiunt, in quos subiectis iuglandium folijs, profundunt succũ, siccatúmq; extrahũt. Laudatur autem scammoniũ læue, nitidum, rarum, & colore quàm simillimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fistulis, quale ex Mysia regione Asiæ deportatur. Nec attendere solùm pars est, si linguæ tactu albescat (hoc enim euenit adulterato, quod admisto fit tithymali lacte) sed longè magis antea narratis. Item si non vehementer linguã exurat, id quod misti tithymali argumentum est. Natione autem Syriacum & Iudaicũ deterrima habẽtur, grauia, densa, erui farina & tithymalo vitiata. Succus drachmæ vnius aut quaternûm obolorum pondere haustus, ex aqua pura vel mulsa, per inferna bilem & pituitam extrahit. Ad resoluendam aluum binos obolos cum sesama, alióve semine, sumpsisse satis est. Dantur efficacioris purgationis causa, succi tres oboli, cũ duobus veratri nigri & aloës drachma vna. Fiunt purgatorij sales, drachmis viginti succi scammoniæ, in senos salis cyathos adiectis. Horũ modus proportione virium: integer quidem, tria cochlearia: medius, duo: minimus, vnum. Radicis drachma vna aut altera purgat, cum ijs quæ retulimus. Nonnulli decoctum radicis ebibunt. Coquitur in aceto, & cum hordeacea farina teritur, cataplasmate ischiadicis vtili. Partus enecat succus: vuluæ in lana subditus: tubercula discutit

ſcutit cum melle aut oleo illitus: decocto in aceto perunctæ lepræ abiguntur: diuturni capitis dolores ex aceto & roſaceo perfunduntur.

Chamælea. CAP. CLIII.

CHamælea ſurculoſa fruticat, ramis dodrantalibus: folia oleæ ſimilitudinem habent, tenuiora & amara, quæ guſtata linguã mordent: & arteriã deradunt. Detrahit pituitã bilémq;, folijs præſertim in catapotio deuoratis: nãq; duæ abſynthij partes, adiecta chameleæ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntur: ea autem in ventre non liqueſcunt: ſiquidem quotquot fuere deuorata, regerũtur. Folijs cum melle tritis ſordida vlcera & cruſtoſa repurgantur. *Officinis Mezereon, Arabũ more.*

Thymelæa. CAP. CLIIII.

THymelæa eſt, qua granum gnidium, quod eſt ſemen ipſius, colligitur. Hoc Syri apolinum vocant, quoniam ſatiui lini frutex ſuapte natura ſimilitudinem referat. Virgas edit perpulchras, multas, tenues, binûm cubitorũ altitudine: folijs chamæleæ, anguſtioribus, & pinguioribus, viſcoſis, gummoſiſque, ſi mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotũdo, qui inter initia viret, & tandem rubeſcit: inuolucrum fructus durum, foris nigrũ, intus album. Hoc per inferna bilem, pituitam, aquáſq; detrahit, ſi viginti granorũ pars interna libatur: verùm fauces adurit. Itaq; cũ farina aut polẽta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto obductũ deuo- *Granũ Gnidiũ.*

rari. Qui ægrè desudant, trito semine cum nitro & aceto, inunguntur. Folia quæ peculiariter cneorum appellantur, per menses colligi debent, & siccata in vmbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruos eximere conuenit. Illitum acetabuli modo, cum diluta vini potione, aquā extrahit: mediocrius purgat, addita lente cocta, aut contritis oleribus. Thymeleæ farina vuæ acerbæ succo excipitur, & in pastillos diuiditur. Herba stomacho infesta, partus imposita necat. Nascitur in montibus & asperis. Hallucinantur, qui coccon gnidium fructum esse chamæleæ existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

Sambucus. CAP. CLV.

SAmbuci duo genera: vnum in arborē assurgit, surculos spargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros: folia iuglandis, terna, quaternáve, ex interuallis circa ramos exeunt, grauia odore, minutim in ambitu secta: & in ramulorū cacuminibus cauliculisq; circinatæ vmbellæ, quæ florē candidum pariunt, mox acinum terebintho similem, in nigredine suppurpureum, racemosum, succo madentem, vinosúmq;. Alterum genus, chamæacte vocatur, Romanis ebulum, longè humilius est, magisq; herbaceo generi aßignandum, caule quadrangulo, geniculato. foliis amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim expansis, pinnatisq; graueolētibus,

in ambitu ſerratis: muſcario ſambuci, flore & acino eiuſdem: radice nititur longa, craſsitudine digitali. Eadem vtriuſq; vis, & vſus exiccans, aluo detrahens aquam, ſtomacho inutilis. Folia, olerum more coquuntur, ad pituitam bilémque detrahendam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta, & in cibis data hydropicos adiuuat: prodeſt viperarum morſibus, eodem pota modo: vuluas emollit inſidentium decocto, patefacit earum ſpiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti eodem funguntur munere: denigrant capillos illiti. Folia ſi prætenera ac mollia ex polenta illinãtur, inflammationem mitigãt: ambuſtis & canis morſibus illitu proſunt: vlcera quæ dehiſcunt in fiſtulam, agglutinant: iis, qui podagra tentantur, cum ſeuo taurino aut hircino proſunt illita folia.

Pygnocomum. CAP. CLVI.

PYgnocomon conſtat erucæ foliis, acrioribus, ſcabris & craſsis, caule quadrangulo: flore ocymi: ſemine marrubii: radice nigra, aut pallida, rotunda, exigui mali figura, terram redolente: inuenitur in ſaxoſis locis. Semen grauia ſomnia, & tumultuoſa facit, drachmæ inſtar potum: tumores diſcutit, illitum cum polenta, & ſpicula, adactóſq; corpori aculeos, extrahit. Folia illitu tubercula, panóſque diſcutiunt. Radix eius in aqua mulſa duûm drachmarum pondere, aluum ſoluit, & bilem extrahit.

Apios.

Apios. CAP. CLVII.

Apios ramulos duos siue tres iunceos spargit, rubros, tenues, qui à terra parum attolluntur: folijs rutæ, oblongioribus tamē & angustioribus, herbaceis: semine paruo, radi-
*Aspho deli. *ce * hastulæ regiæ, in formā pyri turbinata, rotundiore tamē, succi fœcunda, intus habet corpus candidum, extrà cortices nigros. Superior pars eius vomitione bilem pituitásque extrahit: inferior, per aluum: tota vtrinque purgationes mouet. Succum si libet eximere, tusa radix in fictili mergitur, & agitata aqua, quod supernatat penna selectum, exiccatur. Purgat vtraq; parte is succus, sesquiobolo potus.*

Colocynthis. CAP. CLVIII.

Colo-quinti-da offi-cinis. *Colocynthis sarmenta foliáq; satiui cucumeris emittit, per terram repentia, diuisa, fructum in speciem mediocris pilæ conglomeratum, vehementer amarum: quem legere oportet, cùm cœperit in pallidum colorē permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quatuor oboli cum aqua mulsa, melle cocto, myrrha & nitro excipiātur, & cogantur in catapotium. Arefactæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus prosunt neruorum resolutioni, coxendicum doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam & strigmēta, interdum etiam cruorem eliciant: fœtus admotæ enecant: dentium dolorem tollit, si vna repurgetur & luto oblita cū aceto & nitro inferuescat,*

hoc

hócq; iure decocti dentes colluātur: si aqua mulsa aut passum in eadem incoquatur, & sub diuo refrigescat, potu crassum humorē & strigmenta alui detrahet: stomacho supra modū aduersatur: subdita ex ea balano, alui excremēta eÿciuntur. Virentis succo vtilißimè ischiadici perfricantur.

Epithymum. CAP. CLIX.

EPithymon, flos est è thymo duriore, satureiæ similis: capitula habet tenuia, & leuia, & in eis caudiculas, quasi capillamēta. Potum cum melle detrahit pituitam bilémque atram, per inferna. Priuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura, ad quatuor drachmas, cum melle, sale, & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

Aliud à nostro Epithymo.

Alypum. CAP. CLX.

ALypon surculosa herba est, subrubra: gracilibus ramulis: tenuibus folÿs, flore molli, leui, & copioso: radice betæ, tenui, referta acri succo, semine epithymi: gignitur in maritimis, maximè Libyæ, quàm largißima: quāquam alibi quoq; plurima prouenit. Semen atrā bilem deÿcit, si mensura epithymo pari cū sale & aceto sumatur: verùm interanea leniter exulcerat.

Empetrum seu calcifraga.

CAP. CLXI.

EMpetron aliqui * phacoides vocant, nascitur in montibus, & maritimis, salso gustu, sed quò propius terreno fuerit, amarius sentitur.

** Galenus prasoides.*

Trahit

Trahit bilem, pituitam, & aquam, si bibatur in iure aliquo, aut hydromelite.

Vitis syluestris. CAP. CLXII.

Vitis syluestris sarmēta vitis modo prælonga emittit, aspera, lignosa, rimoso cortice, folijs hortensis solani, longioribus ac latioribus: muscoso flore, & capillaceo: fructu exiguis vuis simili, post maturitatē rubente: rotunda est acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus vini aqua marina diluti, pota, humorē alui ciet: ideò hydropicis datur. Vuæ eius, vitia cutis in facie, et maculas omneis expurgāt. Enascentes viticulæ, cibi gratia, sale cōdiuntur.

Vitis alba. CAP. CLXIII.

Officinis Bryonia.

Vitem albam aliqui bryoniā vocāt. Folijs, viticulis, pampinísq;, satiuā vitem imitatur, sed hirsutiora sunt omnia: ea, quos prope se nacta sit frutices, suis clauiculis cōplectitur: fructus rubens in vua dependet, quo coria pilis spoliantur. Ex ea asparagi, qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluū & vrinā cient. Folia, fructus, radix, acrem vim sortiūtur: itaq; vlcerū phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarū tædio, efficaciter ex sale illinuntur. Radix corpus abstergit, & cutem erugat: vitia cutis in facie, varósq;, lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta Chia, & fœnogræco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, vsque dum liquescat: sugillata tollit, & reduuias

comm

committit: inflammationes discutit illita ex vino: suppurationes rumpit: medicamento aptè immiscetur, quod carnē excrescit: infracta ossa extrahit, trita & imposita. Datur comitialibus in potu drachmæ pondere, quotidie, anno toto. Prodest attonitis, & vertigine laborātibus, consimiliter assumpta. Contra viperarū ictus pota drachmis duabus, auxiliatur: partus necat, mentem interdum subturbat: fœminarū locis apposita, partus secundásque morantes trahit: cit vrinam pota. Eclegma ex ea fit cum melle, difficilè spirātibus, strangulatu oppressis, tussientibus, vulsis, ruptis, & laterū doloribus. Lienem ternis obolis pota ex aceto, triginta diebus, consumit: illinitur ad eadem cum fico. Ad muliebres insessus decoquitur: siquidem vuluas purgat, sed abortū facit. Succus è radice vere exprimitur, qui trahit pituitā, cum aqua mulsa potus. Ad psoras & lepras, semen efficaciter illinitur. Lactis abundantiam facit succus eius, si cum tritico decocto sorbeatur.

Vitis nigra. CAP. CLXIIII.

NIgra vitis, quam aliqui nigrā bryoniam vocant, folia fert hederæ, smilaceis proxima, sed maiora: caules etiam cognatos capreolis suis arbores, quasi adminicula, cōprehendit: fructus racematim cohærēt, qui inter principia virent, & post maturitatem nigrescunt: radix foris nigra, intus buxeo colore. Viticulæ, quæ primo germinū partu erumpunt, in olera recipiuntur:

tur: menses pellunt, vrinas cient, lienem absumunt, vertiginosis, comitialibus, neruorum resolutione tentatis, prosunt. Radix eadem, quæ vitis alba præstat, sed inefficacius. Folia cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus commodissimè illinuntur: luxatis itidem imponuntur.

Filix. CAP. CLXV.

Filici folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo, cubitali longitudine exeũt, multifida, & lateribus pennata, subgraui odore: radice per summa cæspitum nigra, oblonga, filices multas fundente, subadstringente gustu. nascitur in mõtibus, & saxosis. Radix latas tineas excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsa: melius si cum scãmoniæ aut veratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumũt, allia prægustare debent. Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu cum axungia vulneribus sagitta arũdinea factis, est auxilio: cuius rei probatio talis fertur: Peribit filix, quam per ambitum sata copiosior arundo coronet: & contrà, euanescens abibit arundo, quam obsepiens multa filix in orbem cinxerit. Filix fœmina foliis est filicis, surculosis, altioribúsq;, & quæ non singulari, vt illa, pediculo fulciantur: radicibus longis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteum flauescunt: aliquæ etiamnum rubræ inueniũtur. Pellunt lata interaneorũ animalia, cum melle, eclegmate sumpto: potæ cum vino, drachmis tribus,

teretes.

teretes tineas eijciunt: datæ fœminis, sterilitatem faciunt, & prægnantibus abortũ, si supergrediantur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnantibus inspargitur: iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia, in oleribus cocta menduntur vt ventrem emolliant.

Filicula, siue polypodium.

CAP. CLXVI.

FIlicula nascitur in muscosis petris, & vetustis arborũ caudicibus, præsertim quercuũ, palmi altitudine, filici similis, subhirsuta, nõ tenui perinde diuisura: radix pilosa, in qua continẽtur cirri, ceu polyporum, crassitudine digiti minimi, coloris intus herbacei, austera aliquantùm, & gustu subdulcis. Purgandi vim habet: coquitur cum gallina, aut piscibus, aut beta, aut malua, ad aluum soluendam. Aridæ farina aquæ mulsæ inspersa, detrahit bilem & pituitam: trita luxatis efficaciter illinitur, & aduersus rimas, quæ inter digitos fiunt.

Dryopteris. CAP. CLXVII.

DRyopteris nascitur in veterum roborum musco, filici similis, multò minore foliorum incisura: radicibus inuicem implexis, hirsutis, gustu acerbis, in dulcedinem vergentibus. Psilothrum est cum radicibus trita: illinitur enim primùm vsque dum sudorem euocet, mox sudor abluitur, & recens imponitur.

C

Cnicus. CAP. CLXVIII.

Officinis, Cartamus.

CNicus folijs cõstat oblongis, per ambitum diuisis: asperis, spinosis: caule sesquipedali: capitulo magnitudine grandis oliuæ: flore croci: semine cãdido, alioqui rufo, lõgo, anguloso. Huius flore in obsonijs vtuntur. Seminis tusi & expreßi succus cũ aqua mulsa, vel iure gallinacei aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Ex eo autẽ fiũt offulæ, quas placẽtulas vocãt, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso, & melle decocto, quæ aluum emolliũt. Hæ in partes quatuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duas vel tres sumpsisse satis est. Ratio temperandi hæc est: Cnici candidi sextarius, amygdalorum tostorum & delibatorũ cyathi tres, anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carnibus triginta caricarum. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluendæ alui facultate donat.

Mercurialis. CAP. CLXIX.

LYnozostis, aliqui parthenion, alij hermubotænion appellãt: folijs cõstat ocymi, helxinæ cognatis, sed minoribus: ramulis duplici geniculorum nodo cinctis, alarum cauis multis: fructu fœminæ, copioso, quandam racemorum speciem præbente: mari, è foliorum sinu dependente, paruo, rotũdo, ceu binis testiculis vnà cohærentibus: frutice dodrantali aut maiore. Vtraque in oleribus manditur, ad aluum ciẽdam: cocta in aqua,

epo

epoto iure, bilem aquamq; detrahit. Constat vt mares gignãtur, hunc facere: vt fœminæ, illam, si à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur.

Cynocrambe. CAP. CLXX.

Cynia aut cynocrambe, cauliculum binûm dodrantum altitudine emitit, mollem, subalbidum: folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitijs subalbida: semen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota, aluum cient: oleribus commendantur. Ius decocti & pituitam & bilem aquámque detrahit.

Heliotropium. CAP. CLXXI.

Heliotropio magno flos est effigie scorpionis caudæ, vnde scorpiuro ei nomen: & quoniam folia cum sole circumagat, heliotropiõ dicitur. Folia ocymi habet hirsutiora, candidiora, & maiora ramuli à radice terni, quaterni, aut sæpe quini exiliunt, multis alis cõcaui: flos in cacumine cãdidus, aut subfuluus incuruatur vt scorpionis cauda: radix tenuis est, & inutilis. nascitur in asperis. Decoctũ herbæ ex aqua, fasciculo manus plenæ, potu pituitã bilémq; per aluũ extrahit, contra scorpionũ ictus ex vino potũ, & illitum prodest: adalligatur ad conceptus arcendos. Aiunt per horam vnam ante accessiones, seminis grana quatuor cum vino quartanas finire: tria verò, tertianas. Illitum semen formicantes verrucas pensiléſq;, & thymos, & epinyctidas exic-

cat. Folia infantium destillationibus, quas syriaseis vocant, podagris, luxatisq; vtilissime illinuntur: menses cient: partus trita & imposita pellũt. Heliotropion paruũ nascitur in palustribus, iuxta lacus, folijs, antedicto proximis, rotundioribus: semine, acrochordonum verrucarum modo, pensili, rotundo. Herba cum suo semine pota, adiecto nitro, hyssopo, nasturtio, & aqua, latas tineas teretésque excutit. Pensiles verrucas, quæ crochordones vocantur, cum sale illita tollit. Scorpioides herbula est, folijs paucis, semine caudæ scorpionis effigie. Illita scorpionum ictibus præsentaneo est auxilio.

QVARTI LIBRI

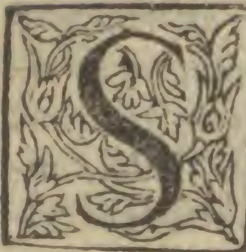
FINIS.

PEDANII

DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE Medicinali materia,

LIB. V.

Ioanne RVELLIO Sueßionensi interprete.

Vperioribus quatuor libris, amicißime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, & earundē lacrymis ac fructibus, itē animalibus, melle, Lacte, adipe, cerealibus, oleribus, necnō de omni radicū herbarum, succorū, seminúmq; ratione. In hoc autē totius operis quinto differemus de vinis & metallicis, à vite nostram commentationem auspicati.

Vitis vinifera. CAP. I.

FOlia vitium & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigant, & inflammationem stomachi ardorémque, cum polenta: folia etiam per se, vt quæ refrigerent & adstringant imponi solent. Potus eorum succus dysentericis, sanguinē excreantibus stomachicis, & grauidarum malaciæ medetur. Eadem efficiūt madefacti in aqua capreoli & poti. Lacryma vitiū, quæ veluti gummi in caudicibus concrescit, ex vino pota calculos

pellit: illita lichenas & psoras leprásque nitro prius perfrictas sanat: eadem cum oleo sæpius pilis illitis, psilothri effectum habet: maximéque sanies, quam accensa sarmenta vitium viridia exudarunt: qua & perunctæ verrucarum informicationes extrahuntur. Cinis sarmentorum & vinaceorum, detractis in cede condylomatis, & thymijs, illitus ex aceto medetur: prodest luxatis & viperarum morsibus: contra lienis inflammationem illinitur, cum rosaceo & ruta & aceto. Labrusca duorum generum est: alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nominatam perducit. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & adstringens. Folia, caules, & claiculæ, quibus repunt, vim habent cultæ viti similem.

Vua. CAP. II.

VVæ recentes aluum turbant, & stomachũ inflant: innocentiores, quæ decerptæ diu pependere, (ideo quòd in eis copia humoris exiccatur) vtiléſque fiũt stomacho, ægrísque, atque cibi auiditatẽ excitant. In vinaceis & ollis seruatæ, ori & stomacho gratæ sunt: aluum sistunt (sed vesicam & caput tentant) & sanguinem excreantibus conueniunt. Similésq; quæ in musto fuere. Sapa aut passo conditæ, stomachum magis infestant. At quæ solem prius passæ in aqua cælesti conduntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, ardentibus & longis febribus salubres. Reconditi

vin

vinacei inflammatis mãmis, rigentibus ac prœduris, cum sale illinũtur: decoctura eorum dysentericos, cœliacos, & fœminas fluxione vuluæ labo rantes iuuat infusa: ad desessiones, ac fotus assumitur. Nuclei acinorũ adstringendi vim obtinent, stomacho vtiles sunt: inspargitur farina tostorum, polentæ modo, dysentericis, & cœliacis, & solutis stomacho. Vua passa alba adstringentior est: prodest esitata caro earum tussi, faucibus, renibus, ac vesicæ. Estur in dysenteria per se cum nucleis: & decocta in pa tinis cum melle, admista milij ac hordei farina & ouo, valet ad purgandum caput: eiusdémque gratia cum pipere commanducatur. Testium inflammationes sedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos epinyctidas, carbunculos enatas in articulis putredines, & gãgrænas, sine nucleis trita, & cum ruta imposita sanat: podagræ conuenienter cum panacis succo illinuntur: mobiles vngues illita, celerius extrahit.

Oenanthe. CAP. III.

OEnanthe vocatur vitis syluestris fructus, cùm floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq́; substrato linteo, in vmbra siccatur. Laudatissima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adstrictoria: quare pota stomacho ac ciundæ vrinæ vtilis: aluum sistit, ac sanguinis excrea tiones: contra fastidia, & acorem stomachi sicca & illita efficax est: capitis doloribus tam viri-

dis, quàm ſicca, ex aceto & roſaceo perfunditur: ſanguinolenta vulnera cataplaſmate, & incipiẽtes ægylopas, oris vlcera, & genitaliũ nomas, trita cum melle, croco, myrrha, & roſaceo, ab inflãmatione vindicat. peſſis miſcetur, ad ſiſtendum ſanguinem: cõtra oculorum delacrymationẽ, & ſtomachi ardores, cum pollinæ pollentæ & vino illinitur. Cinis crematæ in teſta, candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: reduuias & pterygia, abſcedentes gingiuas, cruentáſque, cum melle ſanat.

Omphacium. CAP. IIII.

OMphacion, ſuccus eſt acerbæ vuæ, nondum matureſcentis, è Thaſia vite aut Aminæa. Oportet autem ante Canis ortum, expreſſam melliginem in rubro ære, linteo cooperto, inſolare, vſque dum cogatur, ſempérque quod ceruici vaſis cõcretum hæſit, reliquo humori permiſcere: noctúque à ſubdialibus locis in tectum referre: quandoquidem nocturni rores ipſum cõcreſcere non ſinunt. Eligendum eſt flauum, friabile, vehementer adſtringens, & linguam mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogant. Prodeſt contra tonſillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarum vitia, purulentas aureis, cum melle aut paſſo: itẽ ad fiſtulas, vetera vlcera, nomasq́; ex aceto. Dyſentericis, & mulieribus fluxione vuluæ laborãtibus clyſtere infunditur: oculorum claritati, & ſcabritiæ, & eroſionibus angulorum conuenit,

Bibitur ad recentē ſanguinis excreationem, etiā ſi rupta parte aliqua contingat. ſed pauco, & aquatiore eſt vtendum: valde ſiquidem exurit.

Vini natura. CAP. V.

VIno vetere nerui læduntur, & reliqui ſenſus, quod tamē guſtu ſuauius eſt: quare cauendū iis, qui inteſtinæ alicuius partis imbecillitatē ſentiunt. Attamen in ſecunda valetudine paucum, aqua dilutū, innoxiè ſumitur. Nouū inflat, ægrè coquitur, inſomnia parit grauia, & vrinam ciet. Aetate medium, vtraq; vitia fugit: quare ad victus ſanorum ægrorumq; vſurpatur. Album, tenue, ſtomacho vtile eſt, ac facilè in mēbra diſtribuitur. Nigrum verò, craſſum eſt, & concoctu difficile, carnem alit, & ebrietatem creat. Giluum, vtpote quod medium eſt, medias inter vtrunque vires habet: in ſecunda tamen & ſiniſtra valetudine, cum primis laudatur album. Quin & vina ſapore diſtāt: ſiquidem dulce craſſis partibus conſtat, & difficilius à corpore expirat: ſtomachum inflat: aluum & interanea, vt muſtum, turbat: ſed minus inebriat, renibus & veſicæ aptiſſimum. Auſterum, per vrinam celerius tranſit: ſed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum, ad ciborum per membra digeſtionem accommodatiſſimum: aluum, & cæteras fluxiones cohibet, minusq; vrinam expellit. nouū neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum: ſtomacho aduerſatur: ſitim ſtimulat, ner

uos infestat, aluo aptum, à valetudine se recolligentibus inutile. Passum, quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine, aut pramnion, aut protropon: & sapa, quæ fit musto igni decocto, Græci sirion aut hepsema appellant: nigra quidem, & quæ dicuntur melampsythia, crassa sunt, & corpora multùm alunt: candidum, tenuius: & heluola inter hæc media, medias sortiuntur vires. Omnia tamē adstringunt, & pulsus reuocant: faciunt aduersus venena, quæ exulcerando necant, ex oleo pota, & vomitionibus reddita: cōtra cicutas, meconiū, pharicō, toxica & concretū in grumos lac: item contra renū, ac vesicæ pruritus, rosiones, exulcerationésq;. Inflant tamen, & stomacho aduersantur. Priuatim, prodest melampsythium, si venter reumatismum sentiat. Album, magis cæteris emollit aluum. Gypso conditum neruis officit, caput aggrauat, & incendit, ac vesicæ aduersatur: contra venena cæteris aptius. Picata, aut resinata, excalfaciunt, concoquunt: sanguinem excreātibus inimica. Quæ verò aparachyta vocant, vt quæ admistam sapam recipiunt, caput implent: temulentiam gignunt, ægrius in halitum expirant, stomachum malè habent. Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet, quod inueteratum perquā facilè coquitur, pulsus exuscitat, aluum adstringit, stomacho vtile: sed vesicæ nocet, atque ijs: qui

visus

nisus hebetudinem sentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana crassioribus constant partibus, dulcia: stomachum inflant, ventrem emolliunt (sed concoctionem nõ æquè adiuuant,) & neruosa minus infestant: vetustate, eadem austerum saporem concipiunt. Cecubum, cùm sit dulce, est & Albano crassius: corpus & colorem alit: ægrè tamen coquitur. Surrentinum, valde austerum est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, &, cùm tenue sit, caput minus tentat, inueteratũ suauius redditur, & stomacho vtile. Adrianum & Mamertinũ in Sicilia æquè crassis partibus gignuntur: modicè adstringunt, & ocyssimè inueterantur, minúsque, ob suam tenuitatem, neruos tentant. Parætypianũ, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratum ac tenuius est: quare liberaliter epotum fallit. diu seruat ebrietateem, & soporẽ adfert. Istricum, Paratypiano simile est. sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui est: bene alit, & minus inebriat. fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facilè membra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur: verùm Asianum è Tmolo monte. Mesogites appellatum, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum verò & Clazomenium, quoniam multam sibi maris aquam vendicant, facilè corrumpuntur. flatus mouent,

aluum turbant, neruis officiunt. Vinum omne (vt reliqua in commune dicantur) merum ac syncerum, & sua natura austerũ, excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomachum adiuuat, appetentiam ciborum inuitat, vires alit, ac robur auget: somnum conciliat, & commendat colorẽ. Potum liberalius auxilio est contra assumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconiũ, argenti spumam, taxũ, aconita, fungósve: cõtra serpentium morsus, & omnium ictus, quæ refrigerendo necant, aut stomachũ in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionésque præcordiorum, ac distẽtiones, stomachi resolutionem, & si venter aut interanea rheumatismum sentiant. Conueniunt sudatoribus, & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè alba, vetera, & odorata. Quæ tamẽ vetustate dulcescũt, renibus ac vesicæ accommodatiora redduntur: vulneribus, inflãmationibúsque in succida lana imponuntur: tetra vlcera, & phagedænica, & fluxionibus obnoxia, cõmodè perfunduntur. Quæ marinam non receperunt, austera & alba, ad sanorum victus vsurpantur. In his præstãt Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniæ, & Paretypianum ab Adriatico sinu, & Siculum, quod, Mamertinum appellatur. Ex Græcis Chium, Lesbium, & Phygelites ex Epheso. Crassa verò & nigra, stomacho negotium exhibent, inflationem

par

pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & austera stomacho prosunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vrinam ciũt, & dolores capitis mouẽt, neruósq; largius pota tentãt. In media ætate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autẽ pro ætate, & tẽpore anni, & cõsuetudine, & qualitate vini definiatur. Nõ sitire, & modicè cibos prolui, optimũ est præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maximè assidua: siquidem obsessos neruos quotidie remittit: largiórque potus, acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamẽ vinolentia, aliquot diebus, maximè post aquæ potus, vtilis: nãque modo quodã ex alto euocat, sensilésq; expurgat excretus, & per cæca corporis ducit spiracula. Sed aquã post vinolentiam libere oportet: si quidẽ valetudinis alicuius gratia factæ temulentiæ remedium adfert frigida. Omphacites nomine, peculiariter fit in Lesbo, siccata sole acri vua, paulò ante maturitatẽ decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expressumq; vinũ cadis insolatur. Vim adstringendi habet: prodest dissolutis stomacho, & ilei dolore laborantibus: item prægnantium malaciæ, & crudis: in pestilentia quoque sorptum auxiliari dicitur. Huiusmodi vina nõ nisi post multos annos bibi possunt. Lora, quam deuteriam, alij potimon appellant, fieri solet, adiectis metretis tribus aquæ, in vinacea, quibus triginta vini

metr

metretæ extractæ fuerint calcatis vinaceis, expressóq; decocto ad tertias parteis, & additis in singulos congios modicius, qui remansit, binis salis sextariis, post hyemem transfunditur in vasa. Lora intra annum vtendum: etenim celeriter exolescit. Conuenit ægris, quibus timemus noxã vini, coacti sæpe desiderijs eorum obtemperare: item à longa valetudine se recolligentibus. Fit & vinum, quod adynamon vocant, loræ vires habens hoc modo: Pares aquæ, & musti mensuræ coquuntur molli igne, donec absumatur aqua: quod vbi refrixerit, elutriatum: picato vase reconditur. Alij marinæ, & cœlestis aquæ, mellis & musti pares miscent portiones, decapulant, & quadraginta diebus insolent: quo ad annum vtuntur ad omnia eadem. Vinum è syluestri vua nigrum adstringit: prodest alui & stomachi fluxionibus, & cæteris, quibus cõstrictione, & contractione opus est.

Vinum melitites. CAP. VI.

Melitites datur in longis febribus, quæ stomachum infirmarunt: nanq; aluũ leuiter emollit, vrinam eiet, stomachum expurgat. Prodest articulario morbo, renum vitijs, imbecillo capiti, & mulieribus abstemijs: odoratum siquidem est, & corpus alit. Distat à mulso, quod fit è vino vetere, austero, & melle exiguo. Melitites autem adiecto ad quinq; cõgios austeri musti, mellis congio, & salis cyatho, cortinis magnis, quò

magis

magis ad efferueſcendum locus pateat, fieri oportet, ſenſim aſperſo ſale: cúmque efferuere deſierit, in alia vaſa transfunditur.

Mulſum. CAP. VII.

MVlſum è vetere vino auſteróque, & bono melle factũ, præfertur: minus enim inflat, ac celeriter id genus in vſum venit. Vetus corpus alit: media ætate, aluo prodeſt, vrinam pellit: à ſummo cibo ſumptum nocet: & inter initia potum, implet: déin appetendi auiditatem reuocat. Fit mulſum duabus vini metretis, admiſta vna mellis. Aliqui, quò celerius præberi poſſit, mel cum vino coquunt, & ita transfundunt. Alij vtilitatis gratia, ad ſextarios ſex muſti feruentis, vnum mellis adijciunt: & vbi ferbuerit, vaſe recondunt. Dulce autem permanet.

Aqua mulſa. CAP. VIII.

AQua mulſa eaſdem quas mulſum vires poßidet. Cruda vtimur, cùm moliri deiectionẽ, aut vomitionem incitare volumus: vt ijs, qui venena hauſerũt, ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hominibus elangueſcẽtis pulſus, quos illi dixere microſphyctos, tußiẽtibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico ſudore digeruntur. Iã paratum conditiuúmque, quod aliqui hydromeli propriè vocant, media ætate adynamo vino, aut loræ in recreandis viribus, reſpondet, & ſimilem vim adipiſcitur: quare inflãmationibus alicuius membri plus quàm lora prodeſt. Inueterati tamẽ

vſus

vsus damnatur, inflammatis, aut constrictis: sed laboranti stomacho, aut cibũ fastidienti, sudatoribúsve conuenit. Fit, duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnam mellis partem additis, & insolatis. Alij Fontanã aquã adijciunt, & ad tertias parteis decoquunt, & ita recondunt. Nec desunt, qui hydromeli appellent, quòd à melle elutis aqua fauis confici ac seruari soleat: sed meratius confieri conuenit: aliqui id coquunt. Aegrotantibus noxium est, quoniam plurimum ceraginis sibi vendicat.

Aqua. CAP. IX.

DE aquis in vniuersum decernere, propter locorũ proprietates, & peculiares naturas, cœlum, & alia pleraque, difficile est. Magna tamen ex parte optima est dulcis, syncera, nullius omnino qualitatis particeps, & quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commoratur. ad hæc, quæ & facili via fertur, & citra molestiã, nec inflationes creat, & minimè computrescit. Aqua maris calida est, & acris: stomacho aduersatur (aluum enim conturbat) pituitam expellit. Si verò calida ad fotus adhibeatur, elicit & discutit: neruorum vitijs, & pernionibus, ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris, & discutientibus malagmatis. Ad mouẽdas deiectiones tepefacta infunditur, & ad tormina: calida, psoras, pruritus, impetigines, lendes, & mammas rigentes

tes, foueri vtile est: liuores fotu discutit: ad venenatos ictus, qui tremorem & refrigerationem adferūt, salutaris intelligitur, maximè scorpionum, phalangiorum, aspidúmq; etiam si quis in calidam descendat, auxiliatur. Et malo habitu confectis iam diu corporibus, neruísq;, balneæ ex ea vtiles: hydropicos, capitis dolores, auriū grauitates, feruentis vapor leuat. Syncera, & sine potabilis aquæ mistione reposita, virus deponit. Sunt qui etiam præcoquant, & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese, aut ex posca, aut cum vino, aut melle: verùm post deiectionem, dant gallinæ aut piscium iuscula, ad domandam morsus acrimoniam.

Thalassomeli. CAP. X.

QVod thalassomeli vocatur, vehemēter purgare constat. Temperatur autem æquis portionibus maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato vase per Canis æstus insolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adijciunt, & vase condunt: huiusmodi moderatius est aqua marina & mitius.

Acetum. CAP. XI.

ACetum refrigerat, & adstringit: stomacho vtile, & appetentiā excitat: erumpentē vndecunq; sanguinē, potu insessúve sistit: prodest alui fluxionibus coctū cum cibis: cruentis vulneribus inditur & inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongia impositum: reprimit

procidentia sedis, vuluæq́;: itē abscedentes gingiuas, & sanguine manantes. Ad nomas, & ignē sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo cōuenienti efficax est. phagedænas vlcerum, noméſque fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cū sulphure auxiliatur. sugillationes rapit, cū melle illitū. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus, aut spongia imponitur. Ad aquā inter cutē, grauitatem auriū, & sonitus, sibilósq;: feruentis vapor proficit: instillatum quoq; aurium vermes necat. Panos coërcet tepidi fotus, aut si imbuta aceto spongia admoueatur, & pruritus permulcet. Contra venenatos serpentiū ictus, qui refrigerando nocent, calidū cōmodè fouetur: & frigidum, iis, quæ exurens virus eiaculantur. Calidum potum, atq; vomitionibus redditū, aduersus omnia venena efficax est, præsertim contra meconium, & haustam cicutam, conglobatum in ventre sanguinē, lac coagulatū, fungos, ixiam, taxúmq;, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eiicit: tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa calidum commodè sorbetur, gutturis fluxiones gargarizatum inhibet, anginis & vuæ procidenti conuenit: contra dentium dolorem, calidum colluitur.

Acetum mulsum. CAP. XII.

Acetum mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur: Aceti heminas quinque,

quinque salis marini pondo, mellis minas decem, aquæ sextarios quinque pariter coquito, decies efferuescēte cortina: atq; vbi refrixerit, diffundito. Sumptū crassos humores extrahere, & ischiadicis, comitialibus, & articulorū morbo cōflictatis prodesse creditur. Cōtra morsum eius viperæ, quam sepa vocant, haustum meconiū, ixiámve, auxilio est. Anginis vtiliter gargarizatur.

Acida muria. CAP. XIII.

ACida muria, quam Græci oxalmen vocant, cōtra nomas fœtu, putrida vlcera, canum morsus, & venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluxiones post excisos calculos sistit, si statim calida in vulnus iniiciatur, & procidua̅ sedem reprimit: dysentericis, si nomas sentiāt, infunditur: oportet autem ex lacte instillare. Hirudines sorbitione aut gargarizatu necat: furfures & manantia capitis vlcera exterget.

Thymoxalme. CAP. XIIII.

THymoxalme veteres vtebantur, dabántq; laborantibus imbecillitate stomachi, ternos quaternósve cyathos, aqua calida dilutos: in articularibus morbis, & inflationibus. Crassos humores, atrósq; trahit. Hoc modo factitatur: Thymi triti acetabulum salis idem modus, rutæ, pulegij, polentæ, singulorum exiguæ portiones in vas coniiciuntur, aquæ terni sextarij, & aceti terni cyathi infunduntur, & circumposito linteo sub dio madescunt.

Scillinum acetum. CAP. XV.

SCillinum acetum hoc modo fit: Scilla, quæ candida fuerit, expurgata cõciditur, traiectáq; lino segmenta modicis interuallis, ne se contingant, siccãtur in vmbra quadraginta diebus: mina eorũ in aceti boni sextarios duodecim immergitur, & vase diligenter operto septenis diebus in sole madescit: post eum numerũ dierũ scilla eximitur, & expressa abijcitur: defæcatum acetum transfunditur, & reponitur. Aliqui scillæ minam, quinque aceti sextarijs miscent. Alij citra exiccationẽ repurgantes, parem mensuram adijciũt, & senis mensibus macerari patiuntur. Id multò magis humorum lentitias digerit: gingiuas humore prægnantes collutione stringit firmátq;, & motos dentes stabilit: putredines oris, & graues halitus tollit: durat fauces sorbitione, & callosas facit: vocem expedit, & limpidam canorámque reddit. Datur stomachicis, ægrè cibum cõcoquentibus, melancholicis, comitialibus, vertiginosis, mente captis: item vuluarũ strangulationibus, lienis incremẽto laborãtibus, ischiadicísq;. Imbecillos admodum recreat: corpus sanum reddit, & bonum colorem præstat: oculorum aciem exacuit: tarditatem quoque aurium infusione purgat. In summa, ad omnia efficax. Cauendum tamẽ intestinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorũ vitijs. Datur quotidie ieiunis sorbendum, inter initia exiguũ, pau-

latim

latim adaugendo, ad cyathum vsque. Nonnulli binos dant cyathos, aut largius.

Scillinum vinum. CAP. XVI.

SCillinum vinũ fit hoc modo: Dissectam, vti dictum est, scillam, & sole siccatam cõtundito, minam eius tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam, in vicenos sextarios musti recentis ac boni demergito: vbi trimestri spatio madue rit, elutriatum vinum, obstructo diligẽter vase, recondito. Licet quoque sic humida scilla vti: In orbiculos, rapi modo, dissectã duplicato pondere, quadraginta diebus insolari oportet, & valde inueterascere. Alia parandi ratio: Scillæ dissectæ & repurgatæ tres minas, in Italicã metretam musti demittito, & senos menses in vase obstructo macerari sinito: post id tempus defæcatum & excolatũ vinum recondito. Vtile est contra cruditates, & ciborũ corruptiones: item ijs, qui reuomunt cibum, & si pituita in ventre, aut stomacho coierit. Prodest lienosis, malè habitis corporibus, aquæ inter cutem, regio morbo, difficili vrinæ, torminosis, inflationibus, resolutioni neruorum, horroribus longis, vertiginosis, & vulsis. Menses pellit, minimẽq; neruos infestat. Hoc vinum vetustate fit melius. Cauendus in febre vsus, aut si interanea vlcus sentiant.

Marina vina. CAP. XVII.

MArina variè factitantur: Aliqui enim statim quum decerptæ sunt vuæ, aquam

maris admiſcent. Alij in area vuas ſole ſiccant: quibus calcatis, marinam adijciunt. Alij paſſas prius vuas in dolijs marina aqua macerãt, mox calcatas exprimunt: id magis paſſi generibus adſcribitur. Quæ tamen auſteriore guſtu temperantur, contra febrium aduentãtium indicia valent, ſi modò meliora non adſint: aluum ſubducunt: proſunt purulenta extuſsiẽtibus, aut ſi dura aluus exerceat. Quæ ex Aminæis vuis fiunt, caput tẽtãt, ſtomacho aduerſantur, flatus creãt. Verùm quò plenior habeatur hiſtoria, ijs, qui huius ſtudio tenentur, non inutile exiſtimamus varias vinorum cõpoſitiones adferre, non quòd frequens eorum aut neceſſarius exiſtat vſus, ſed ne quid omiſiſſe videamur, quod ad eorũ rationem attinet. Sunt autem quædam ex ijs factitia, minoris curæ ac impendij, quæ cadunt in vſus: vti quæ ex cotoneis malis, pyris, ſiliquis, item myrti baccis componuntur.

Cydonites. CAP. XVIII.

CYdonites nomine alio melites appellatur, & ita fieri conſueuit: Mala cotonea exemptis ſeminibus, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim minarum pondo, in muſti metretã, triginta diebus macerantur, poſtea defæcatum vinum reponitur. Alia faciendi ratio: Oportet ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſucci cotoneorum tuſorum preſſorúmq; adijcere, & ita recondere. Vinum hoc adſtringit: prodeſt ſtomacho, dyſenteris,

riæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati. Melomeli, quod & cydonomeli nominãt, sic fit: Cotonea mala seminibus suis castrata, in quã plurimũ mellis, quo penitus demersa cõtegãtur, conijciuntur: id post annum mitescit, mulso non dissimile. Præstat eadem, quæ superior cõpositio.

Hydromelum. CAP. XIX.

FIt hydromelon duabus mensuris aquæ coctæ, & sub Caniculæ sydus insolatæ, additis ad vnam melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadem est.

Omphacomelites. CAP. XX.

OMphacomelitis faciendi ratio hæc est: Acerbæ vuæ adhuc immaturæ, & tribus diebus insolatæ exprimuntur, & ad ternas succi partes mellis optimi despumati singulæ partes adijciuntur, & insolatur in vasa transfusum. Vim reprimendi ac refrigerandi habet: stomachicis cœliacisq; conuenit. Vsus post annum est.

Apijtes. CAP. XXI.

FIt & è pyris, périnde atq; cotoneis, vinum, apijtes nomine, sed ita vt pyra nõ magnopere maturescant. Ex siliquis etiam, mespilis, sorbis, simili modo temperatur. Omnia hæc genera acerba sunt, & adstringunt: stomacho vtilia sunt, atq; intestinas fluxiones cohibent.

Oenanthinum. CAP. XXII.

FIt è feraci vite syluestri, quod vocatur œnãthinum: Sicci flores minis duabus musti ca-

do macerati: post triginta dies mutantur, mox colatum vinum reconditur. Facit aduersus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, cœliacos, & dysentericos.

Rhœtes. CAP. XXIII.

FIt è punicis malis maturis quod rhœten nominant, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, apyrena vocant, ac decocto ad tertias, & ita reposito. Efficax est contra fluxiones internas, & febrim cum alui profluuio exortam: stomacho vtile: adstringit aluum, & vrinam mouet.

Rhodites. CAP. XXIIII.

RHodites sic fit: Rosarũ siccarum tusarũmque minam linteolo deligatã in sextarios octo musti demergito: & post tres menses defæcatum vinum transfundens, recondito. Vtile ijs, qui febri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores à cibo potum, & contra humidas aluos, & dysenterias. Fit quoque ex succo rosarum, addito melle, quod rhodomeli vocant, quod arteriæ scabritijs conuenit.

Myrtites. CAP. XXV.

MYrtites fit, baccis nigris, quæ maturitatẽ excesserint, tusis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquũt. Alij baccas prius sole torrẽt, & quaternis sextarijs contusarũ, ternas aquæ heminas adijciunt, & vini veteris parem modũ postea exprimunt, & seruãt. Magnopere adstringit

adstringit stomacho vtile, fluxionibus ventris ac stomachi prodest: & contra intestinas vlcerationes, & profluuia: denigrat capillos.

Myrsinites. CAP. XXVI.

MYrsinites sic temperatur: Rami nigræ myrti cum suis baccis & folijs tusi, decem minarũ pondo, in tribus musti congijs feruescunt, donec duo supersint, aut certè dimidiũ: id vinum colatũ ad vsus reconditur. Contra furfures, vlcera in capite manantia, eruptiones papularum, gingiuas, tonsillas, & purulentas aureis efficax est: sudores sistit.

Lentiscinum & terebinthinum.

CAP. XXVII.

LEntiscinum similiter vt myrsinites temperatur: nec secus terebinthinum. Nanq; bacciferi eorum rami sumi debent. Similes insunt vires: adstringunt, stomacho accommodantur, & defluxionibus intestinorum, vesicæ, & stomachi, et sanguinis profluuio: vlcera omnia fluxionibus obnoxia, fotu ad cicatricem perducunt: fluxiones vuluæ ac sedis insessione cohibent.

Palmeum vinum. CAP. XXVIII.

PAlmulas maturas, quas vocant chydæas, in vrceolum imo pertusum, & obstructum picata arundine, demittito: lino foramẽ sit obturatũ, et quadragenis sextarijs ternos aquæ congios infundito: quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinque congios infudisse satis est: post de-

cem dies detracto ab arundine linteo assumito vinũ crassum & dulce, & reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxiũ: cõtra fluxiones, propter adstrictoriã vim, efficax: stomachicis, cœliacis, sanguinẽ expuentibus cõuenit. Aliqui idem addita aqua iterũ capiũt, & tertiò, quartò, quintò, sextóve faciunt: quod tandem acore vitiatur.

Catorchites. CAP. XXIX.

CAtorchites, aliquibus sycites vocatur, in Cypro fit, ita vt palmeum: sed hoc interest, quoniã pro aqua tantũdem humoris adijciũt, in quo recenter pressa vinacea maduerint. Caricæ, quæ chelidoniæ aut phœniceæ appellantur, præsertim nigræ, macerãtur, vti diximus, et post decem dies humor excipitur, atq; iterũ aut tertiò, idem modus aquæ, in qua vinacea maduerint, infunditur: simili modo intercedẽte spatio, quartò aut quintò assumitur. De maceratarũ liquor non secus acorẽ cõtrahit, & aceti vsum præbet. Id tenue est: flatus gignit, stomacho aduersatur, fastidiũ parit: aluo tamẽ prodest, vrinã ciet, menses trahit, lactis vbertatẽ facit, vitiosum sanguinẽ creat, et elephãtiasin adfert, vt potio, quã zythũ appellamus. Aliqui sex amphoris, decẽ salis sextarios adijciũt. Alij muriæ amphorã: quod non facilè vitiatur, & aluo idoneũ fore censent. Alij thymũ et fœniculũ imo subijciũt, & caricas superponũt: et ita vicissim, donec vas expleuerint. Fit & è sycomoris eodem modo vinũ, sed in ace-

tum acre degenerat: quoniã non ita præualet vis eorũ, vt fluctis liquoris dulcedinẽ retinere poßit.

Resinatum vinum. CAP. XXX.

RESinatum vinum populatim factitari solet: copiosum in Galatia: quoniã vinũ illic coacescat, vua non maturescente, ob cœli algorẽ, nisi picea resina temperetur. Resina autem cum cortice tunditur, et amphoræ dimidiata hemina permiscetur. Aliqui, vbi efferbuit, excolant, separãtes resinam: alij relinquũt. Hæc vina vetustate dulcescũt. Omnia capitis dolorem, & vertigines faciũt: concoctionem tamen adiuuant, & vrinã cient: tußietibus, ac destillatione vexatis cõueniunt: item cœliacis, dysentericis, & hydropicis, et fœminis fluxione vuluæ laborãtibus: altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo constringit.

Strobilites. CAP. XXXI.

STrobilites fit maceratis in musto nucibus pineis, recentibus, fractisq́; præbétq; resinati effectus. Si quis madefactas nuces pini musto decoquat: potum affatim conuenit ijs, qui tabitudine conficiuntur.

Cedrinum vinum. CAP. XXXII.

CEdrinum, iuniperinum, cupreßinum, laurinum, pineum, aut abiegnum, simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos, cùm fructũ edũt, aut Soli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, vti consudent, congióq; vini minam vnã permiscere

scere, & post duos menses transfundere, & antequàm recondantur, insolare. Factitiorum vinorum vasa impleri debent: nanque non plenis vasis, vina in acorẽ corrumpuntur. Medicata autem vina, rectè valentibus insalubria. Omnia excalfaciunt, vrinã cient, & substringũt. Laurinum tamen vehementius excalfacit. Fit quoq; è fructu cedri maioris vinũ, congio musti, adiecta tusarum baccarũ selibra: diebus quadraginta insolari debet, & defæcatũ in vasa trãsferri.

Fit etiam vinum è baccis iuniperi, non aliter quàm cedrites, & ad eadem valens. Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & singulas amphoras singulis cyathis diluunt, & ita musto replent. Hoc genus vini excalfacit, extenuat: tussi antiquæ vtile sine febre, pectoris laterúmque doloribus, torminibus ventris, & interaneorũ vlceribus, purulentis excreationibus, mulieribus vuluæ causarijs, hydropicísque: facit aduersus ventris tineas & horrores: contra venenatos ictus auxiliatur: serpentes necat: auriũ doloribus instillatum medetur.

Picatum vinum. CAP. XXXIII.

PIcatũ ex liquida pice & musto tẽperatur. Picem autẽ primũ marina aut muria tantisper eluere oportet, dum inalbuerit, & syncera maris aqua defluat, mox aqua dulci proluenda: cõgijs octo musti, vncia picis vna aut altera adijcitur: vbi efferbuerit, et cõstiterit, in vasa diffunditur.

ditur. Hoc genus vini excalfacit, concoquit, purgat, abstergit: vtile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vuluæ, si sine febre sint, veteri rheumatismo, exulcerationibus in altũ recedentibus, tußi, suspiriis, cõcoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præsertim in succida lana impositũ.

Absynthites. CAP. XXXIIII.

ABsynthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enim duodequinquaginta sextariis. Italicarũ amphorarũ, admistam absynthii Pontici librã decoquũt ad tertias: & vbi infuderint sex aceti sextarios, & absynthii selibrã, ac diligenter permiscuerint, diffundunt in vas: dúmq; cõquieuerit, defæcãt. Alii absynthii minã in amphoram demittunt, tusámq;, & raro linteo deligatam, in cado musti macerant, binis mensibus. Alii absynthii quadrantẽ, alii trientẽ, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caßiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarũ singulos sextantes iniiciunt in metretam musti, & tundentes prius pila, obstructo vasis spiraculo, binis, ternísve mensibus dimittunt: postea defæcatũ vinũ transfundunt ad vsus. Alii addunt in musti cadum, celticæ nardi drachmas quatuordecim, & absynthii drachmas quadraginta, linteo inuolutas: & post quadragesimum diem eluriãt. Alii in senos sextarios musti, absynthii librã, & siccæ pini resinæ sextantem immittunt, & post decem dies excolant, & recondunt. Vtile est stoma-

cho:

cho : vrinam cit: tardam concoctionẽ accelerat: hepaticis, regio morbo, et renũ vitijs auxiliatur: fastidia discutit : ijs prodest, quibus stomachus negotium exhibet: valet contra longam præcordiorum distentionem, & inflationes, teretésque ventris tineas, & remoratos menses : cõtra hausta ixiæ venena quàm plurimum potum, & vomitionibus redditum, auxiliatur.

Hyssopites. CAP. XXXV.

HYssopites è Cilicio hyssopo maximè laudatur, fitq; similiter, foliorum hyssopi tusorũ libra in amphoram musti coniecta, linteolo raro cum quibusdam lapillis, folia inuoluuntur, vt degrauatus ponduseulo fasciculus sidat : vinum post quadraginta dies defæcatum elutriatur. Contra pectoris, laterum, & pulmonis vitia, veterem tussim, & suspiria prodest. vrinam cit, tor minibus, & horroribus febrium circuitu repetẽtibus auxiliatur: menses mouet.

Ex diuersis plantis facta. CAP. XXXVI.

SImili modo chamædryites fieri solet. Excalfacit, discutit: conuulsis, regio morbo, vuluæ inflationibus, tardæ concoctioni, incipienti aquæ inter cutem, subuenit. Inueterascẽs melius redditur. Stœchadites non secus temperatur. Congiis sex, stœchadis minam addere oportet. Crassitiem, inflationes laterũ, neruorúmq; cruciatus, & perfrictiones discutit : comitialibus commodé dat

datur, cum pyrethro & sagapeno. Fit ad eadem acetũ è stœchade herba, vt paulò antè diximus, aceto macerata, quod eosdem implet effectus. Fit vinum è betonica, quam cestron psychotrophon appellant. Herbã semine maturo prægnãtem, cũ suis ramulis minæ pondo, congiis duobus vini macerant, & post septimum mensem transfundunt. Ad multa interaneorum vitia, vt frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, factitia vina, sibi mixturarum vires adsciscunt: quare non difficile fuerit iis, qui illarũ naturas norint, vinorũ vires coniectura quadam cõsequi: verũtamen vinorum vsus febricitantibus abdicãdus. Fit etiamnum è betonica acetum, ad eadem vitia vtile. Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mensem trãsfusis. Prodest torminibus, vulsis, ruptis, laterum doloribus, spirituũ discursationi, ægris concoctionibus. E' napis fit vinum, nomine bunites, drachmis duabus tusi napi in sextarios duos musti additis, et cæteris eodem modo factis. Prodest stomachicis, & dimicatione, aut longo equitatu fatigatis. Dictamni drachmas quatuor macerato quaternis musti sextariis. Facit aduersus stomachi fastidia: menses, & purgamẽtum à partu subducit. Marrubii adulti folia tundito, & sextarios octo in musti metretam demittito, & reliqua consimiliter facito. Conuenit hoc

vinum

vinum pectoris vitijs, & omnibus, quibus marrubium. Thymi tusi & cribrati vncias centum linteo colligatas, in amphoram musti adijcito. Valet contra ægras coctiones, fastidia, dysenteriam, neruorum & præcordiorū dolores, hybernos algores, & venenata animalia, quorū morsum frigus insequitur, aut putrescit locus. Simili modo è satureia vinum fit, quod eadem quæ thymites præstat. Sic quoq; origanites ex heracleotico origano conficitur cum supradicto. Facit eadem quæ thymites. E calamintha, pulegio, & abrotono vina fiunt eodem quo thymites modo. prosunt stomachicis, cibum fastidientibus, & regio morbo: quòd vrinā moueant. Fit itē è conyza vinum, contra venenata ante alia efficax.

Aromatites. CAP. XXXVII.

ARomatites ita fit: Palmæ, aspalathi, calami, nardi gallici, singulorum quatuor sextarios sumito: postquā cōtriueris, passo subigito, coactis ingētibus offis, & in sextarios duodecim austeri musti deiectis, operculato vase, quadraginta diebus quiescere sinito: deinde vbi fæce expurgatū fuerit, recondito. Alia eius ratio: Calami vnciæ, plus drachmæ septem, costi drachmæ duæ, nardi Syriacæ drachmæ sex, casiæ vncia, croci drachmæ quatuor, amomi drachmæ quinque, asari drachmæ quatuor: omnia simul trita & linteo colligata in cadum musti demergūtur, & postquam vinū deferbuerit, transfunditur:

Facit

Facit ad pectoris, & laterum, & pulmonis dolores: difficili vrinæ, horroribus, retardatis mensibus, atq; ijs, qui per frigora iter faciunt, potum conuenit: pituitæ crassitiem extenuat: colorem alit, somnum conciliat, dolorem finit, renum & vesicæ vitijs auxiliatur.

Ex diuersis odoramentis facta.

CAP. XXXVIII.

FIt & vinũ ad destillationes, cruditates, tussim, inflationes, & si humor in stomacho coijt: myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma vna, iridis drachmæ sex, anisi drachmæ tres: omnia plenius tusa: & linteolo inuoluta in sex vini sextarios conijciuntur: vinũ post triduũ colatur, & in lagena reconditur. Datur post deambulationẽ, meraculũ, cyathi vnius mensura. Fit quoque nectarites ex helenio herba: Radice sicca põdo quinq; drachmarum linteolo colligata, & in congios sex musti addita, & post tres menses effusa. Facit ad stomachi & pectoris vitia: vrinã pellit. E syriaca nardo, et Celtica, malabathróq; vinũ factitatur, hac ratione: Singulorum selibrã in binos musti congios mittito, post menses duos colato. Datur cyathus vnus cũ tribus aquæ. Hoc vinum efficax est cõtra vitia renum, hepaticos, regium morbum, & vrinæ difficultatem: prodest stomachicis, atq; ijs quos pallor decolorat. Alij vnciam, aut sextantẽ acori, & celticæ nardi quadrantem, in musti ampho-

ram adijciunt. Asari quadrantē in senos musti sextarios itidem demittito. Id vini genus vrinā ciet: hydropicis, & regio morbo laborantibus hepaticis, ischiadicisq; conuenit. Radicis syluestris nardi recentis & tritæ cribratæq; bessem, in congium musti conijcito, duos menses quiescere sinito. Vtile est hepaticis, difficili vrinæ, inflationibus, stomachicis.

Ex diuersis herbis facta.

CAP. XXXIX

RAdicis dauci contusæ drachmas sex in musti amphoram imponito, & similiter transfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorum, & vuluæ menses pellit: ructus ciet, & vrinam: prodest tussi, ruptis, vulsisq;. Saluiæ vnciam in musti amphoram, quod idem cum ceramio est, mittito. Valet contra renum, vesicæ, & laterum dolores, reiectiones sanguinis, tussim, rupta, vulsa, & suppressos menses. Panacis vnciam in musti cōgium mittito, & transfundito. Prodest ruptis, vulsis, contusis, orthopnϾ: lienis crassitiem extenuat. contra tormina, coxendicum dolores, efficax est: tardas concoctiones accelerat: menses & partus extrahit: aquæ inter cutem, & serpentium ictibus auxiliatur. Vina ex acoro & dulci radice consimili modo fiunt. Oportet enim singulorū vncias octo in senos congios mittere, tribus mensibus macerare, mox in vas transferre. Faciunt ad pectus, & latera, &

vrinam mouent. Seminis apij recētis, maturi & cribrati vnciæ nouem in linteo colligatæ in musti amphoram demittantur. Appetitum excitat: stomachicis, & difficili vrinæ auxiliatur: faciles spiritus facit. Ex fœniculo, anetho, & petroselino, vina eodem modo fiunt, & ad eadem efficacia. Fit & è flore salis vinum, multò ad purgandum efficatius, quàm vinum aqua marina temperatum. Fauces, vesicam, renes, & stomachum infestat: quare neque in secunda, neq; aduersa valetudine prodest. Fit etiam vinum quod phthorion vocant, quoniam partus necat, & abortus facit: veratro, aut scammonia, aut syluestri cucumere iuxta radices vitium sato. siquidem vites sibi illorum vires adsciscunt. Id vinum partus enecat. datur ieiunis mulieribus, quæ antè vomuerunt, cyathorum octo mensura, dilutum. Ramorū thymeleæ cum suis folijs & fructu triginta drachmas mittito in congios tres musti, & leui igne coquito, donec congij duo supersint, defæcatúmque recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit. Chamælea dum floret, cum folijs tusa & cribrata decē drachmarū pondere, in musti congiū additur. Post duos mēses vinum in vas transfertur. Aquæ inter cutē, hepaticis, & lassitudine confractis, efficax est: item mulieribus, quæ à partu ægrè purgantur.

Chamæpityinum simili modo fit, ad eadem conueniens: vrinam quoque ciet. Librum radicis

mandragoræ concidito, ſegmenta lino traijcito, quod ſelibram æquat in muſti cadum demittito, ibíq; eſſe ſinito ad mẽſes treis, deinde trãsfundito. Media potio, heminæ dimidiũ: bibitur, paſſo in duplum addito. Aiunt heminam vini congio miſtam, potu ſoporem adferre: cyathus vnus cũ ſextario vini potus, enecat: mediocris vſus eius, doloris ſenſum aufert: fluxiones incraſſat: olfactu potúque, & cum inditur, idem præſtat. In congiũ muſti aqua marina diluti, drachmas duodecim nigri veratri triti in linteo mundo, mittito: dúmq; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim, vbi pleniuſculè fregeris, inijcito: poſt aliquot dies colato, & vtitor. Dato ciathũ vnũ ex aqua balnei in potu, ad aluum ſoluendã, iis qui euomuerunt à cœna. Alia ratio: Veratri drachmas viginti, iunci odorati vncias duodecim, ſpicæ Syriacæ vncias tredecim, cribratas, & linteo colligatas in ſeptem vini Coi ſextarios diebus quadraginta macerandas indito, poſtmodum colato: dabis in potu ſeſquiheminam. Aliter: Decoctæ marinæ aquæ ex alto petitæ ſextarios duodecim, veratri candidi libras ſex, in muſti amphora quadrageſimo die, quàm madefeceris, collato, & vtitor. Alia ratio: Veratri drachmas duodenas, et aphronitri quaternas, in ſenis muſti ſextarijs diebus quiniſdenis macerato, mox colato: & ſemeſtri exacto, vtitor. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut

vnus

vuas in sole siccatas imponito in musti metretam (implet autẽ metreta congios duodecim) & gypsum in vinũ mittito põdo drachmarũ viginti, & biduo residere sinito, conijcito veratri nigri drachmas triginta, iunci odorati, calami, singulorũ drachmas triginta, baccarum iuniperi sextarios duos & trientem, myrrhæ & croci singulorũ drachmã, inuoluens linteolo diebus quadraginta appendito, postea colato. Dabis heminas treis, aut duas dilutas. Purgat à partu, & abortu fœminas: fœtus extrahit, cõtra strãgutatus vuluæ efficax. Scãmonites sic fit: Radicis scãmoniæ per messes effossæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinq; in musti congium mittito, ad dies triginta. Aluum purgat, bilem & pituitam extrahit.

Metallica omnia, & primùm Cadmia.

CAP. XL.

EX cadmiæ generibus optima est Cypria, botryitis nomine, densa, modicè grauis, & in leuitatem magis declinans, racemosa facie, colore spodij, quæ fracta cinerulenta est, & æruginosa. Proxima habetur foris cœrulea, intus candidior, internatis venarum discursibus, onychitæ lapidi similis, cuiusmodi sunt, quæ è veteribus metallis effodiuntur. Quædam etiam placodes, id est, crustosa dicitur segmentis quibusdam périnde quasi Zonis cincta, ob quod eam Zonitin appellauere. Alia ostracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. Sed quæ testaceã faciem habet,

terram amplexa est. Improbatur candida. Oculorum medicamētis botryitis nomine, & onychitis, vtiles reliquæ ad amplastra, & farinas, quæ cicatricibus inducendis inspargutur. Ad eadē Cypria prodest. Ex Macedonia verò, Thracia, & Hispania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adstringere, caua explere, sordes expurgare, exiccare, corporis meatus infarcire, excrescētia in carne coërcere, crustas creare, & vlcera, quæ cacoëthe vocātur, ad cicatricē perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus candente, fuligine egesta flatu, & lateribus camerísque fornacum inhærente. Prægrandes autē ac ferreæ sunt rudes, ab officinis appellatæ acestides, per summa fastigia cōuexæ & cōcameratæ, vt quæ ab ære iactantur sursum corpuscula cohæreant, & inibi detineantur: quæ cum spissius insident, in corpus concrescunt, & modò genus vnū eius, modò duo, modò omnia perficiunt. Extrahitur & cadmia in Cypro è monte, qui Solis incumbit, cremato lapide, cui pyritæ cognomen est: in quo etiam monte quædam quasi venæ chalcitis, misyos, soreos, melanteriæ, cærulei, chrysocollæ, atramenti sutorij, diphrygísq; inueniūtur. Nec desunt, qui cadmiam in lapidum fodinis inueniri tradant, falsi quadam lapidum cognatione: qualis inuenitur & apud Cumas lapis, nullam sui vim ostendens. Ii eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, nullúmq; alienum mandentibus

sapo

saporem exhibent: commanducatus item lapis, dentes offendit. cadmia, vt pote cùm cedat, esum non respuit. Alio autem discerni possunt argumẽto: Cadmia in farinã detrita, & aceto subacta, atque in sole siccata, coit: quod in lapide non accidit. Itẽ tritus & igni appositus lapis prosilit, & fumũ igni similem eiaculatur: cadmia verò quieta manet, fuliginémq; luteo colore aut æreo splendentem exspuit, vario Zonarũ discursu. Insuper Lapis ignem expertus, atq; refrigeratus, colorem mutabit, ac leuior multo fiet: sed cadmia nihil euariat, nisi quis eam multis diebus cremauerit. Fit & in argẽti fornacibus candidior, ac minus ponderosa sed viribus nequaquam comparanda ærariæ. Vritur cadmia superior carbonibus obruta, donec translucida spectetur, & ferrei stercoris modo bullet: mox extinguitur vino Aminæo, quæ ad emplastra preparatur: sed quæ ad psorarum medicamenta præparatur, aceto. Alii hoc modo exustã conterunt in vino, rursumq; fictili crudo torrent, donec pumicosa videatur: iterũmq; tritam ex vino, tertiò vrunt, donec prorsus in cinerem redigatur nihil scabritiæ retinens: hac spodii vice vtuntur. Lauatur autem in mortario trita, effusa subinde aqua, dum sordidum nihil emergat: dein coacta in pastillos reponitur.

Pompholyx. CAP. XLI.

POmpholyx specie sola, non genere, à spodio distat. Siquidem spodios nigricat, & ple-

rumque ponderosior est, palearum pilorúmq; plena, quasi purgamentum quoddam, quod ab ærariarum officinarum pauimentis & fornacibus euerritur: pompholyx verò pinguis est, & candida, vsqueadeò leuis, vt in auras euolare poßit. Cuius duo fluxerunt genera: vnum ad aëris colorẽ vergens, subpingue: alterum magnopere candidum, summámque leuitatem nactũ. Candida fit pompholyx, quoties in perficiundo ære, fabri præstantiorem facere volentes, detritam cadmiã cumulatius insparserint. Nanq; tenuißima fauilla, quæ effertur, in pompholygen coit. Cæterũ pompholyx non ex æris modò materia, & fabrili industria factitatur, sed ex cadmia quoque, ad gignendã ipsam, eximiè follibus proflata. Cuius faciundæ ratio hæc est: In domo gemina contignatione operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fenestra ad tabulatũ à supernis partibus pateat: domicilij paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacem vsq; perforetur, ad excipiendam follis narem: ostiũ mediocre habeat, pro exitu ingreßúque artificis fabricatum: domuncula altera huic cõiuncta sit: in qua & folles, & flator suo munere fungantur: déinde carbonibus in camino succensis, aßidẽs artifex cadmiã particulatim fractã inspargit, à locis supra infurnibulũ extructis: idem negotiũ obit infernè artificis minister, simulq; carbones adijcit, vsque dum indita cadmiæ copia prorsus absumiatur. Itaque egesta

suffitu

suffitu tenuis pars, & leuis materiæ in summam domũ euolat, & parietibus, tectis, fornicíq; adhærescit: conflatum autem inde corpus, inter initia erumpentibus aquarum bullis simile prodit, postea maius incrementum capessens, glomusculis vellerum simile redditur. Ponderosius autẽ in ima loca se recipit: sed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento cohæret. Quod tenuiore deterius existimandum est, ideo quòd multũ terræ collegerit, & spurcitia in aceruatione refercia tur. Sunt qui hoc modo tantùm fieri spondiũ arbi trantur, de qua antè dictũ est. Optima creditur Cypria, quæ accepto aceto halitum æris præstat, colore aliquantùm piceo, sapore cœni horrido: & si fraudem non experta, flagranti carbone inferuescit, aëreum colorem contrahit. Antedictis autem notis diligenter attendendum est. Siquidem à nonnullis adulteratur taurino glutine, ouil lo pulmone, aut marino, aut crimatis grossis, & quibusdam cõsimilibus. quod facilè cognitu fuerit, quippe nihil in ijs probãdis inuenietur eorum quæ antè dicta sunt. Pompholygem in commune ita lauari oportet: Ligatã linteo mũdo modiceq; raro, aut siccam, aut aqua respersam, in labellum demittito, quod imbrem contineat, & huc atque illuc fasciculũ deferens, immergito: ita enim limo sa pars eius ac vtilis, effluet, & omne sedimentũ in linteolo remanebit. Postea residere sinẽs, aquã cum cinere colis incernito, & nouam infundens,

agito, & effundito: mutata tantisper aqua, & colata, dum arenosi nihil sidat. Demum aquam exprimito, & siccatum cinerem reconditо. Alij quantum maximè fieri potest, siccant, & manibus in aqua conterunt, dum mellis crassamentũ imitetur: déinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut laxius illigato, colant, & quò facilius trãseat, infusa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant: mox spumosum, quod traiectum est, & supernatat vasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit, sensim cribratum, in aliud vas transfundunt, relicto arenoso, quod pessum ierat: rursus lapidosa sidere patiuntur, & in vas aliud excolant: hoc identidem faciunt, donec cinis merus & arenæ expers inueniatur. Alij paulatim integram in aqua respergunt, arbitrati arenas lapillósq; suo pondusculo degrauatos, pessum ire: pilos autem & paleas leuitate sua in sublime attolli. Cæterùm cinerem medium separant, & in pilam coniectum, vt cadmiã, eluunt. Quinetiam lauatur vino Chio marina aqua diluto, modis, quos suprà diximus: & ita redditur adstringentior, quã aquis elota. Vis põpholygis adstringere, refrigerare, explere, purgare, obstruere, & aliquantũ exiccare. Inter medicamenta numeratur, quæ leniter crustas obducunt. Quod si spodiõ torrere libet, diligenter tritam, & irrigatam aqua, colliges in pastillos, fictilíq; nouo, subiectis lucibus

bus prunis, orbiculos cõtinuò versabis, dum aßiccati fuluescant. Neque ignorandum, ex auro, argento, plumboq; fieri spondion: verùm post Cypriũ plumbeum maximè commendatur. Quoniã spodios sæpenumero desideratur, necesse est ostendere, quæ simili virtute polleant, vt in spodij locum suffici poßint, antispodia vocant, quoq; modo sumi debeant. Folia itaque myrti, cum floribus, & baccis immaturis, in fictile crudum conie cta, indito operculo cõtinua foramina habente, vruntur fornacib. donec figlinum percoquatur: iterum in fictile aliud crudum transferuntur, quod vbi peraßatum fuerit, exempta lauãtur ad vsus. Idem quoque fit è termite syluestris oliuæ, si habeatur: sin secus, satiuæ cum suis floribus, aut malis cotoneis dissectis, & detractis oßibus, aut gallis, aut laceratis linteolis: item ex moris immaturis, id est cãdidis, in sole prius arefactis, aut terebintho, aut lentisco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs, vel buxi coma, vel pseudocypero cum flore. Alij ficulneas frondes in sole antea siccatas, eodẽ modo parant: alij taurinum gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle irrigatas: quæ omnia in spodij vicem vsurpantur.

Aes vstum. CAP. XLII.

AEs vstum probatur rubrũ, & quod cõtritu colore cinabarim imitetur: nigrũ verò plusquam deceat exustum est. Fit autem è clauis solutarum nauium, fictili crudo cõpositis:

ſubſperſo ſulphure cum ſale pari, omnibus viciſſim inſparſis, fictile circunlito figulari creta ſpiramēto, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidem pro ſulphure & ſale alumen inſpargunt. Alij ſine ſulphure ac ſale, fictili multos dies vrunt. Alij ſulphure ſolo vtuntur, fuliginē tamen excutiunt. Alij oblitos ſciſsili alumine clauos, cum ſulphure & aceto, fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto reſperſos vrunt, & iterum ac tertiò idem efficiunt, poſtea recondūt. Principem locū tenet, in Memphide cōbuſtum: proximum in Cypro. Adſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit: vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: vitia oculorum emendat, excreſcentia in carne conſumit, nomas cohibet, vomitus ciet, cum hydromelite potum, aut cum melle delinctum, illitúmve. Lauatur vt cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat. Aeris recrementum, ſtercúſve quam ſcoriam vocant, eodem modo lauatur: & eandem vim, ſed imbecilliorem, habet.

Flos æris. CAP. XLIII.

FLos æris, quem nonnulli clauorum veterum pſegma, quaſi reſegmen aut ſegmentum, nominarunt, optimus eſt friabilis, in attritu fulueſcens, milij effigie, & numero, breuis, ponderoſus, modicè ſplendens, atque cōſtringens, qui delimatam æris ſcobem non recepit, qua ſæpe adulteratur. Sed id facilè deprehenditur, cùm dentiū illi-

ſu dilantantur ramẽta. Fit autem, cùm æs fornacibus fuſum, in receptacula delabitur, per cola fiſtularum ad ea pertinẽtiũ: tum huic negotio addicti miniſtri, ſordes expurgantes, aquam clariſſimam infundunt, refrigerandi propoſito: itaque repentino concretu, ac addenſatione, velut expuitur, & erũpit antedictus flos. Adſtringit & excreſcentia coercet: offuſam oculis caliginẽ emendat, ſed magnopere mordet. Quaternûm obolorũ pondere datus, craſſum humorem extrahit: carnoſanariũ & ſedis vitia abſumit: eruptiones papularum cum vino cohibet. Candidus contra diuturnas auriũ grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur: vuam, tonſillaſque reprimit, farina eius cum melle admota.

Squamma æris. CAP. XLIIII.

SQuamma æris excuſſa ex Cypriis officinarum clauis, craſſa quidem ipſa præſtantior, quæ helitis, id eſt clauaris, nominatur. ſed ex vili promiſcuóq; ære, aut candido, vitioſa intelligitur: quam vtpote tenuem, & inualidam damnamus, maximè approbantes craſſam, rufam, præſertim ſi aceti reſperſu æruginem contrahat. Vim habet adſtrictoriã, extenuantem, reprimentem, & erodentẽ: nomas coercet, vlcera ad cicatricem perducit: pota ex aqua mulſa, aquam trahit. Aliqui farina ſubactã, dant in catapotio. Additur ad oculorũ medicamẽta, quòd genarũ ſcabritiam abſumit, & fluxiones exiccat. Lauatur

hoc

hoc modo: Siccæ æris squammæ expurgatæ selibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter cõturbatur, quicquid que pessum ierit: abijcitur quod subsidit, & effusa aqua, hemina cœlestis imbris adijcitur, & distenta manu, squãma quasi destrigenda sit, vehementer cõfricatur: dúmque lentorem emittere cœperit, aqua cẽsim ad sex heminas vsq; superinfunditur, terẽdo validè: squãma ad latus mortarij colligitur, ibíque apprimitur: quo facto, expressus humor pyxide ex ære rubro facta, excipitur. Hoc est enim velut flos squammæ valens viribus, & ad ocularia medicamenta cum primis efficax. Inutile imbecillumq; quod superest, lauatur donec nullam prorsus lentitiam excernat, & linteo apertum biduo conquiescere sinitur, effusáq; extante aqua, vbi siccatũ erit, reconditur pyxidicula. Alij vt cadmiã lauant, & reponunt. Squammæ ex acie aut mucronibus decussæ, quam vocant stomoma, eadem vis. Lauatur modo simili & reconditur: sed ad moliendam alui deiectionem inefficatior est.

Aerugo rasilis. CAP. XLV.

AErugo rasa fit his modis: In cadum, aut aliud cõsimile vas acetũ quàm acerrimũ infunditur: superponitur inde inuersum æneum vas, præsertim concameratum: sin minus, planum: sitq; obstructum, nullúmq; habeat spiramẽtum: exempto, quo doliolũ obturaueris, operculo, decimum post diem insidens ærugo deraditur.

Aut

Aut æris lamina in cadis super acetum ita suspẽditur, ne ipsum attingat, & totidem post dies raditur. Aut massula æris, aut lamina vna pluresve, vinaceis nõ recẽtibus, sed iam acescẽtibus cõduntur, & simili modo versantur. Quinetiam ex delimata æris scobe æruginem facere licet, nécnõ è laminis, quibus bracteæ auri cõclusæ malleo ducuntur: si quis eas aceto respargat, & ter aut quater verset, donec æruginem contrahant. Tradunt æruginem in Cypriis metallis gigni, lapidibus quibusdam nonnihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit: addúntq; per Caniculæ æstus è quodam specu manare: sed illam paucam & optimam esse: hanc speluncis effluentem, copiosam quidẽ, & boni coloris, sed vitiosam, quòd lapides multos collegerit. Pluribus autẽ modis adulterãt aliqui pumice admisto, alii marmore, alii atramento sutorio. Sed deprehendemus pumicem aut marmor, dum pollice sinistræ manus madefacto, æruginis partiũculam altero atterimus: siquidẽ eam diffundi constat: marmoris autẽ pumiciiq; partes coëunt non dissipatæ, demúmq; tractatione crebra & humoris cõplexu dealbescunt. Quin & dentium appressu, si quidem syncera cedit læuis, & sine asperitate. Atramentũ verò sutorium igne coarguitur: nanque si fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, & ferventi cinere aut carbonibus incalescat alterutrum, mutabitur, rubescétq; id, quod atramentum sutorium

acceperit: quod id vstum suapte natura talem sortitur colorem. Aeruginis, quam vocant scoleciam, duo sunt genera: quædam fossilis est, altera factitia ad hũc modum: In mortario Cyprij æris dimidiam heminam aceti albi acrísq; pistillo cupreo conterito, donec strigmenti crassitudinem imitetur: déinde aluminis rotundi drachmam vnam, cum salis fossitij, translucẽtis, aut marini quàm albissimi solidíq;, aut certè cum nitri pari pondere terito in sole, æstuosissimis diebus, sub sydus Caniculæ, donec colorem æruginis cõtrahat, & cõcretu strigmẽtosum fiat: vbi autẽ se in vermiculorum Rhodiacis similium speciem coegerit, recõdito. Efficax & valde boni coloris redditur, si duas parteis vrinæ veteris cum vna aceti adieceris, et alia, quæ dicta sunt, peregeris. Sunt qui æruginem rasilem, quæ in apparatu non respondit, gummi mistо digerãt in formas, & ita vendant: quod genus, vt vitiosum, improbatur. Fit & quædam ærugo ab aurificibus, mortario & pistillo Cyprij æris, cum vrina pueri impubis, qua aurum ferruminãt. Antedicta æruginũ genera, vsto æri omnino respõdent, sed magis effectu valent. Sciẽdum fossilem scoleciam præstantissimã esse: derasam sequi: postremo loco factitiam. Mordacissima tamen est hæc, & magis adstringens. Aurificum autẽ ærugo rasæ respondet. Aerugines omnes adstringunt, extenuant, excalfaciunt: oculorum cicatrices emendant, la-

crymas

crymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcera ex oleo ceráque ad cicatricem perducunt: callos & sordida vlcera purgant, cũ melle coctæ: callum fistularum erodunt, cũ ammoniaco, collyrij modo in eas adactæ. Ad gingiuarũ autẽ excrescentias, & extuberationẽ vtiles. Magnopere extenuant genarũ crassitiẽ, cum melle illitæ: verũ post illitionem spongia ex aqua calida locus fouendus est. Resina terebinthina exceptæ, cum ære & nitro lepras abigunt. Vritur ærugo, quacunq; velis, minutissimè fracta comminutáque, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita: versatúrque donec se mutet, & colorem cinereum concipiat: postea refrigerata reponitur ad vsum. Sunt qui cruda olla eam vrant, vt dictum est: sed non prorsus eundem colorem crementa reddit.

Rubigo ferri. CAP. XLVI.

RVbigo ferri restringit: sistit fœminarum profluuia, admota, potúque præstat ne concipiant. Illita ex aceto, ignibus sacris, & papularum eruptionibus medetur. Perquàm vtilis ad scabritias genarũ, reduuias, & pterygia: condylomatis prodest, gingiuas firmat, podagras illita lenit, alopecias replet. Vinum aquáve, in qua cãdens ferrum sit restinctum, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho auxiliatur. Stercus ferri, quam scoriam vocant, eadẽ potest quæ rubigo, sed ineffica

eius. Aconito, ex aceto mulso potum, opitulatur.

Plumbum elotum. CAP. XLVII.

LOtura plumbi sic fit: In mortariū plumbeū aquam inijciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat aqua, & limi modo crassescat, aut lutulenta reddatur: linteolo deinde colato, aquā superfundens, quò facilius quicquid est resolutū incerni poßit. Hoc iterū facito, vsquedum satis tibi habuisse videatur. Vbi cōsederit, priore aqua effusa, nouam adijciens, vt cadmiā lauato, donec nulla extet nigritia: postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobem mūdi plumbi lima quæsitam, mortario pastilloq; lapideis terūt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigrescat: mox vbi id pessum ierit, effusa aqua, colligunt in pastillos. Nam tritum vehementer, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicam plumbaginē adijciūt, affirmātes ita elotum plumbum præstantius esse. Potest refrigerare, adstringere, inducere, mollire, explere caua, sistere oculorum fluxiones, & vlcerū excrescentia. Sanguinem supprimit: prodest contra sedis vlcera, cōdylomata, & hæmorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea, quæ ægrè cicatricem ducunt: & in totum spodij effectus præbet, nisi quòd non obducit crustas. Syncerum plumbum affrictu, marini scorpionis draconisque plagis auxiliatur.

Plumbum vstū. CAP. XLVIII.

VRitur plumbum sic: Super quàm tenuißimas

mas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspargito, additísq; alijs rursus laminis, interiecto semper sulphure, vsq; dũ vas expleueris, succẽdito: flagrante autem plumbo, ferrea rude versato, donec perfectè redigatur in cinerem, nihilq; è plumbo non vstum hæserit: tum demum, obstructis naribus, eximito: alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut elimatã plumbi scobem in olla sulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictum est, imponunt fornaci, aut foco, & circunlinentes operculum, dato exili spiramento, vrunt. Alij pro sulphure cerussam aut hordeum inspargunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtũtur, & rudicula ferrea cõtinuè mouent, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio: & si vehemẽtius vratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis tamen nobis placet prima vrendi ratio. Plumbum vstum lauatur vt cadmia, & reconditur. Eosdẽ effectus habet, quos plumbum elotum, sed multò acriores. Recrementum plumbi, quod scoriam vocãt, optimum est, densum, fractu cõtumax, cerussam planè repræsentans, nihil plumbosi habens, quod ad luteum colorem accedit, & vitri splendorem imitatur. Eadem, quæ plumbum exustum, potest, sed magis adstringit. Lauatur in mortarijs infusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteum colorem duxit: idq; sæpius, dum recrementum absumatur. Dein vbi consederit crassamen

tum, aqua effusa, digeritur in pastillos. Molybdoides lapis à plumbi similitudine dictus, respondentem recremẽto vim habet, & eodem modo lauatur.

Stibium. CAP. XLIX.

STimmi optimum, quod splendidißimũ est, modóq; nitedularũ emicat, confractu crustosum, nihil terræ aut sordidi habẽs, friabile, quod stibi appellarunt, alij platyophthalmon. Vis eius adstringere, meatus obstruere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricẽ perducere, sordes & vlcera oculorũ expurgare. Sistit & sanguinẽ è cerebri mẽbrana profluentem: &, vt in vniuersum dicatur, vis vsto plũbo similis est. Priuatim, ambusta igni, in postulas erumpere non patitur, cum adipe recẽti illitum: crustosas exulcerationes ad cicatricẽ perducit, cum cera & exigua cerussa. Torretur pinsita farina circunlitum, & carbonibus obrutũ, donec carbunculetur crusta, exemptúmq; restinguitur mulieris lacte, quæ marem peperit, aut vetere vino. Vritur etiam carbonibus succensis efflatũ, quoad igni deflagret: si enim paulò magis concremetur, plumbum fit. Lauatur, vt cadmia & æs. Sunt qui vt plumbi recrementum eluant.

Molybdæna, seu plumbago. CAP. L.

MOlybdæna optima est flaua, argẽteæ spumæ æmula, modicè splẽdens, cùm teritur rufa. cocta cum oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa

tiosa est, quæ aërem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Est etiam quædam fossilis, ad Sebastiam & Corycum inuenta. Quo in genere probatur, quæ lapidosa nō sit, aut recrementosa, sed nitens & flaua. Vim habet spumæ argenti, aut recremētu plumbi simi lem. Vritur lauatúrque eodem modo. Miscetur conuenientissimè medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minimè mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit: glutinantibus tamen medicamentis, aut abstergentibus non conuenit.

Argenti recrementum. CAP. LI.

RΕcrementum argenti, quod scoriā vocāt, aut helcysma, aut encauma, molybdænæ vim habet: quare emplastris, quas phæas appellant, additur, ac medicamentis, quæ cicatricem obducunt, vtpote cùm adstringat, extrahátq;.

Spuma argenti. CAP. LII.

SPuma argēti quædam gignitur ex arena, quam molybditin vocant, in fornacibus cōflata, donec perfectè igni incādescat. Altera ex argento: tertia ex plumbo. Probatissima est Attica: secunda, Hispaniensis: has sequitur quæ fit Dicæarchiæ, id est Puteolis, Baijs, in Campania, & Sicilia: plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur, omnium optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argen-

to,calabritis. Vis autem adstringere,mollire,explere caua,excrescentia in carne reprimere, ad cicatricem ducere,refrigerare,& occludere. Vritur argenti spuma,confractis partibus ad magnitudinem iuglandium,prunæ superpositis: ita accensa follibus,vt conflagret: abstergitur insidens spurcitia,& reconditur. Aliqui ter aceto aut vino restinguentes,rursus vrunt, & eadem prosequuti,reponunt. Lauatur vt cadmia. Vt argyritidi nominatæ,aut, si desideretur, alteri candor detur,ea in parteis magnitudine fabarum confracta,chœnicis Atticæ mensura,fictili nouo superfusa aqua,addito candidi tritici pari pondere,priuatimq; pugillo hordei,linteolo puro,raro, ansulis vasis alligato,coquitur, donec hordeum fractum dissiliat: deinde omnia in nouum craterem oris ampli transfunduntur: triticum abijcitur,spuma argenti vehementer manibus affricãdo infusa aqua lauatur,asiccatáq; in Thebaico mortario teritur,affusa feruente aqua,donec soluta fatiscat: excolata aqua,iterum tota die teritur,& vesperi infusa calida aqua sinitur: manè colis excernitur,alia infunditur,atq; ter die excolatur. Id septẽ diebus fieri solet: postea additis ad singulas minas spumæ argenti, quinis salis fossilis drachmis,infusaq; calida aqua,ter die teritur,& addita aqua excolatur: cúmq; inalbuerit,calida infusa,idem facito,dum nullam prorsus salsedinem resipiat. Demum ardẽtissimo sole
siccat

siccata, eiecto prius humore, reconditur. Sin minus, mina spumæ argyritidis diligenter teritur, addito sale fossili trito, triplicato pondere, in fictile nouum conücitur, aqua infunditur, ita vt superemineat: mouetur quotidie mane & vesperi, aquáque superinfunditur, priore nequaquã effusa. Hoc fit triginta diebus: nanq; nisi moueatur, crassescit, vsq; in duritiem testæ. Post hæc effusa leniter muria, in Thebaico mortario spuma argẽti teritur, coniectáq; in fictile aquã continẽs, manibus diligẽter agitatur, mutata subinde aqua, donec nullum salsuginis indiciũ præbeat. Deinde quod ex argenti spuma candidũ apparet, in vas aliud transfertur, & redactum in pastillos, plumbea pyxide conditur. Alÿ spumam argenti in fabarũ magnitudines confractã, in ventre suillo crudo ex aqua coquunt, dum viscus eliquescẽs contabescat, exemptámq; cum sale pari terunt, &, vt suprà dictum est, lauant. Sunt qui salis libram vnam, & spumæ argenti tantũdem, in sole terant, aqua continuè mutata, dum candor ei detur. Alia ratio: Sumito quantam vis argenti spumam: vbi lana cãdida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cũ pugillo fabarũ recentium repurgatarúmq; decoquito. Cúmq; fabæ disruptæ dehiscent, lanáq; non denigretur, exemptam argenti spumam, & altera lana inuolutam, iterũ coquito, cyathum aquæ & parem fabarũ modũ adÿciens: eadem tertiò, quæ suprà, facito: in summa,

tantisper, dum lana iam non inficiatur. Insuper transfundens in mortarium, ad singulas salis fossitij libras, adijcito octogenas spumæ argenti drachmas Atticas, & terito: intermiténsque, nitri quàm albissimi cum aqua diluti drachmas quadragintaseptem indito: iterum terito, donec sat is candoris contraxisse videatur. Ita autẽ fundẽs eam ex alto in fictile oris ampli, adiecta largiore aqua, vbi considere desierit, colato: tum nouã superadijciens aquam, manibus probè uersatam, sinito vt considat, ac rursus per colum traijcito. Alternis eadem prosequere, dum pura aqua dulcisque effluat, & nullam salsedinem præ se ferat. Postremò in fictile nouum translatam, colato sensim omni humore, Soli quadraginta diebus sub Caniculæ sydus exponito, & siccata vtitor. Elotam autem constat ad oculorum collyria prodesse, & ad cicatricum fœditates tollendas, & rugosas facies, & cicatricosas, laceratásque, & macularum plenas.

Cerussa. CAP. LIII.

CErussa fit hoc modo: Infuso in vrceum oris lati, aut fictile labellũ quàm acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculũ, subiecta prius arundinea tegete, firmato: superiectísque velaminibus, ne halitum expiret acetũ, vbi resoluta fuerit, defluénsq; deciderit, humorẽ purum ad summa delatũ colato, crassamẽtumq; transfundito: deleт quoq; siccari in sole, mox tru

sat

ſatili mola teri, aut aliàs tritum cribrari. Poſtea quod ſupereſt duri, in tenues partes redigẽdum, cribrandumq́; : viciſsim eadẽ tertiò quartoq́; facienda. Melior, quæ primò cribrata eſt, & medicamentis oculorum aſſumenda. Secundũ locum tenet ſequẽs, & reliquæ ſuo ordine. Nec deſunt, qui ligneas rudes, in medio vaſe appendant, & deraſo ceu ſitu impoſito, ita vt acetum nõ contingat, inditoq́; operculo circunlinentes dimittunt. Poſt dies decẽ, laxato obturamẽto viſunt: cumq́; reſoluta materia fuerit, reliqua, vt ſuprà diximus, exequũtur. Si autẽ quis in paſtillos velit digere, aceto acri ſubacta, diuiditur in paſtillos, qui in ſole ſiccantur. Aeſtate tamen ſuprà dictum opus obeundum eſt. ita enim candida atque efficax redditur. Quinetiam hyeme paratur, vrceis ſupra furnos, balnea, aut fornaces impoſitis: aſcẽdens enim calor, idem quod ſol præſtat. Laudatiſsimam fieri putãt Rhodi, & Corinthi, aut Lacedæmone, proximã Puteolis. Torretur hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo, maximè Attico, tritam ceruſſam imponito, & aſsiduè verſato: cumq́; cinereum colorem traxit, eximens refrigerato, & vtitor. Eſt & illud vrendi genus: Trita patinis nouis ſupra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec colore ſimilis ſandarachæ fiat: extractáque ad vſus miniſtratur. Quæ verò ita parata eſt. ſandyx à quibuſdam dicitur. Lauatur ceruſſa cadmiæ modo.

Vis ei refrigerare, occludere, emollire, explere, extenuaréq; insuper excrescentia leniter reprimere, et ad cicatricem perducere. Miscetur ceratis, & emplastris, quæ liparæ vocantur, pastilliśq;: est autem lethalis eius potus.

Chrysocolla. CAP. LIIII.

CHrysocolla laudatißima Armeniaca, colorem porri quàm simillimè reddens. Secundū locum sibi vendicat Macedonica, & proximum Cypria, quo in genere præfertur pura: damnatur quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc est: Tusam infusa aqua, mortario expassa manu ad pilā vehemēter fricato, & statim quā consederit, colato. Alteram infundens aquā, rursum terito: hæc vicißim prosequere, donec pura synceráque spectetur. Dein siccato in sole, & ad vsus recōdito. Quòd si vrere volueris, ex ea terēs quod satis esse videbitur, patinis supra carbones apponito, & alia facito, quæ suprà diximus. Dos chrysocollæ ad purgandas cicatrices: excrescentē carnē coërcet: adstringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordendo exest. Inter medicamēta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt.

Lapis Armenius. CAP. LV.

ARmenius lapis præfertur læuis, colore cæruleo, perquàm æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadē quæ chrysocolla præstat, sed inefficacius. Quinetiā vsum habet ad pilos in

pal

palpebris alendos.

Cœruleus. CAP. LVI.

COerulei origo ex ærariis metallis in Cypro: copiosior ex arena litorali: secundum quosdam sub cauatos specus maris inuenitur, qui magis probatur. Eligi debet inebriatus. Vritur vt chalcitis, lauatur vt cadmia. Vim habet reprimentem, & modicè erodentem: crustas gignit, & exulcerat.

Indicum. CAP. LVII.

INdici duo genera, vnum sua sponte nascitur, tanquam spuma, germinatione Indicis arundinibus exiens. Alterum infectoriæ dant officinæ: & est spuma purpurea, innatās cortinis, quā detractam artifices siccant. Optimū existimatur quod cœrulei speciem præbet, succū suum sorbet, & læue. Inter medicamenta est, quæ leuiter adstringunt, & inflammationes, tumorésq; rumpunt: purgat, & reprimit vlcera.

Ochra. CAP. LVIII.

OChram leuissimam, & omnino luteam eligere oportet, saturatam, non lapidosam, friabilem, natione Atticam. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adstringere, erodere, collectiones & tubercula dissipare: excrescentia in carne reprimit: caua cum cerato explet, & articulorum tufos comminuit.

Cinnabaris. CAP. LIX.

HAllucinantur qui cinnabarin minio eandem

dem esse existimant. Miniũ enim in Hispanijs ex lapide quodam argenteæ arenæ permisto, temperari solet, alioqui nõ dignoscitur. Fornacibus autem in florentissimum flagrãtissimúmq; colorem permutatur: in metallis verò strangulantem halitũ eructat: itaq; facies incolæ vesicis obuelant, vt per illas spectent, nec respirãdo noxiũ aërem attrahant. Eo pictores ad sumptuosa parietum ornamẽta vtuntur. Cinnabaris vere ex Aphrica defertur, & magno constat: hactenus inuenitur, vt vix versicoloribus pictorum lineis satisfaciat: intento colore nec diluto præditum: quare quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eãdem: conuenit ad oculorum medicamẽta, verùm efficacius: magis enim adstringit, & sanguinem cohibet. Ambustis igni, & papularum eruptionibus, cerato excepta, medetur.

Argentum viuum. CAP. LX.

ARgentum viuum fit ex minio, quod abusiuè cinnabaris dicitur, patinis fictilibus imposita, ferrea concha cinnabarin cõtinẽte, & calice cooperta, argilla superlita, carbonibus succẽdunt: siquidẽ detersa fuligo, quæ calici insidet, refrigerata in argentũ viuũ coit. Quinetiã inuenitur in argẽtifodinarũ tectis stillatim concretum. Alij per sese in metallis inueniri tradunt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut stãneis, aut argenteis vasis: siquidem aliam materiam

riam omnem exedit, & defluere facit. Potum vim pernicialem habet: suo enim põdere interna exest. Remedio est lac multum subinde potũ, & vomitionibus reiectum, aut vinum cum absynthio, aut apij decoctum, aut semen hormini, aut origanum, vel hyssopum cum vino, auri limata scobs, id est, ramentum quàm tenuissimum epotum mirabili est auxilio.

Rubrica Sinopica. CAP. LXI.

RVbrica Sinopis maximè probatur grauis, densa, ad iocineris imaginem vergens, calculorum expers, concolor, cùm diluitur, impẽdio fusilis. Effoditur in Cappadocia, speluncis quibusdã, expurgatáq; defertur in Sinopem vrbẽ, in qua vẽditur, vnde cognomentũ accepit. Vim habet exiccatoriã, quasi inducẽdo obstruentem, & adstrictoriam: quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccantibus, & adstrictorijs commisceri solet. Aluũ sistit in ouo sumpta aut clystere infusa: datur iocineris vitio laborãtibus.

Rubrica fabrilis. CAP. LXII.

RVbrica fabrilis, ad omnia Sinopide inferior est. Optima Aegyptia, et Carthaginiẽsis, lapidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia quæ ad occidentem spectat, ochra exusta, & degenerante in rubricam.

Lemnia terra. CAP. LXIII.

LEmnia terra, cuniculoso in specu nata è lemno insula, palustri loco defertur, inibi

elect

electa, & caprino sanguini permista: quam incolæ cogũt in pastillos, & imagine capræ signãt: vnde & sphragida ægos, hoc est, sigillum capræ, appellauere. Vim antidoti habet contra perniciosa venena singularem, pota cũ vino, & præsumpta euomi venena cogit. Contra ictus morsusq́; animalium, quæ exitiale virus eiaculãtur, prodest. Antidotis familiaris. Sunt qui hac ad sacrificia vtantur: est & dysenteriæ vtilis.

Atramentum sutorium. CAP. LXIIII.

ATramentum sutorium genere quidem vnũ & idẽ est, molle & concretũ: sed in specie differẽtias treis habet. Vnum nanq; humoribus stillatim in cuniculos quosdã colatis, concrescit: quare ab ijs, qui Cypria metalla perficiunt, stillatitium appellatur. Peteesius ipsum pinarion vocat: alij stalacticon, id est, stillatitium. Alterum simplici ratione fit in speluncis: postea trãsfusum in excauatos scrobes, concrementum capessit, quod pecton, id est concretitium, propriè nominatur. Tertium dicitur coctile, & in Hispania fieri solet: sed inutile, ac inualidissimum esse constat. Ratio parandi hæc est: Aqua madefactum decoquunt, mox in piscinas transfundũt, & residere patiuntur. Hoc certis diebus coalescit, in complureis formulas digestum, tesserarũ speciem reddentes, quæ racematim inter se cohærescunt. Optimum esse creditur, cæruleum, graue, cõcretum, translucens: cuiusmodi stillatitium

est

est, ab aliis lonchoton nominatũ. Proximũ, concretitium. Coctile verò ad infectus & denigrationes, aptius cæteris esse compertum est: sed ad medicinæ vsum inualidius esse, experimēta docent. Valet adstringere, calfacere, & crustas inducere: latas ventris tineas necat, drachmæ pondere deuoratũ, aut cũ melle linctum: vomitus ciet: aduersus hausta fungorũ venena, ex aqua potum auxiliatur: purgat caput, aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Vritur, vt paulò post in mentione chalcitis ostendemus.

Chalcitis. CAP. LXV.

CHalcitis præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursantibus oblongis venis, splendentibúsque. Huic abstersoria vis inest, excalfaciens, & crustas vlceribus obducens: purgat quæ oculis & eorundem angulis hærent. In genere leuiter exedentium est. Ad ignem sacrum, & vlcera quæ serpunt, efficax est. Sanguinē e vulua, & naribus erumpentem, cum succo porri sistit: gingiuarum vitia, depascentia vlcera, tonsillásque, eius farina compescit. Vsta, & cum melle trita, oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum genarum, & scabritiam absumit, abstergétque. Fistulas tollit, collyrii modo in eas adacta. Fit ex chalcite medicamentũ quod psoricon vocāt, duabus eius partibus, cum vna Cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autē in fictili obruere fimo, diebus

quad

quadraginta, per Caniculæ ardores: sic enim fit acrius. Idem, quod chalcitis, potest. Alij pares vtriusq; portiones in vino terunt, & cãdem prosequuntur. Vritur chalcitis fictili nouo, viuis carbonibus superposito. Modus autem vstionis in humidioribus est, dum ipsa chalcitis bullas excitare desierit, & perfectè inaruerit: in reliquis verò, dum mutata in floridum colorem fuerit, & sanguineum & miniatum colorem contraxerit, tum demum eximenda est. Insidens autem spurcitia flatu expellenda, mox reponenda. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, vsquedum luteo colore pallescat: aut fictili subditis cadẽtibus prunis, subinde versata, donec igni conflagret, & colorem mutet.

Misy. CAP. LXVI.

MIsy assumendum natione Cyprium, auri simile, durum, quod friãdo auri colorem imitatur, & stellæ modo splendet. Vim habet, & vstionem cum chalcitide eandem, præterquàm quòd psoricum ex eo non conficitur, excessus defectusq; ratione tantùm differens. Aegyptium autem cæteris præstat, vtpote quod efficacius habeatur, sed ad ocularia medicamenta multò supradicto inferius.

Melanteria. CAP. LXVII.

MElanteria geminæ est originis: quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur, salis modo concrescit. Alia verò in summa

fac

facie ſupradictorum locorum coit, quæ terrena eſt. Quinetiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibuſdam regionibus, foßilis quædam. Præſtat, quæ ſulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confeſtim nigreſcit. Vim causticam eam obtinet, quam & miſy.

Sory. CAP. LXVIII.

SOry existimarunt aliqui melanteriam eſſe, aberrantes, ſiquidem ſui generis eſt ſory, ei non abſimile: verùm ſorëi virus ineſt graue, & nauſeam mouẽs, inuenitur etiam in Aegypto, & alijs quibuſdam regionibus, vt in Libya, Hiſpania, & Cypro. Præfertur Aegyptium, quódque frianti nigrius apparet, in multa foramina dehiſcens, ſuppingue, inſuper adſtringens, & olfactu deuorationéque magnum virus olens, ita vt ſtomachus in vomitiones effundatur. Quod autem friatum ſcintillis miſyos modo non emittit, & alterius generis eſſe, & inualidũ cenſendum eſt. Vim & vſtionem ſupradictis ſimilem habet: dolori dentium, cauernis inditum medetur, eóſque labantes firmat: iſchiadicis ex vino infuſum auxiliatur: illitũ cũ aqua, varos extinguit. Medicamentis admiſcetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem ferè omnia, & alia, quæ vſtionem experta nõ ſunt, peruſtis validiora eſſe existimãtur. præter ſalem, & vini fæcem, nitrum, calcem, & conſimilia, quæ cruda remißiora ſunt. Com-

busta enim, viribus efficaciora redduntur.

Diphryges. CAP. LXIX.

Diphrygis tria genera esse creduntur. Quoddam enim metallicum est, quod in Cypro sola gignitur: lutosum nanq; extrahitur ex luto cuiusdam inibi specus: extractum, sole siccatur, mox circumpositis sarmentis vritur. Diphryges ideo vocatum est, quòd & à sole, & à sarmentis vratur, arescat, & fermè torreatur. Alterū perfecti æris: quasi subsidens fæx est: si quidem post frigidæ aquæ offusionē, vt suprà retulimus, cum de flore æris dissereremus, sublato ære, fornacū ima parte cohærens id genus inuenitur, & adstrictionē & gustū æris habens. Tertium sic fit: Lapidem pyriten, vt calcem multos dies cremant in camino: cúmq; colorem rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradunt hoc ex sola materia, quæ lapidē æris gignit, fieri: quādo in dictis areis assata & in scrobes translata peruritur. Tunc enim ambientem scrobis locum cōprehendit, & exēptis lapidibus nihilò minus inuenitur. Præfertur quod saporem æris reddit, æruginísq;, adstringens, & vehemēter exiccās linguam. quod sibi exusta ochra non vendicat: quæ cremata, diphrygis vice venit. Vis eius adstringere, perpurgare, extergere, siccare, excrescentia consumere, vlcera serpentia, & quæ cacoëthe vocant, ad cicatricem perducere. Suppurationes terebinthina aut cerato exceptum discutit.

Auripigmentum. CAP. LXX.

AVripigmentũ in eiſdẽ metallis, quibus ſandaracha, gignitur. Optimũ exiſtimatur cruſtoſum, aureo colore micãs, nulli materiæ permiſtum, in ſquammas fiſsile: quale in Myſia Helleſpõti naſcitur. Huius duo genera fluxerũt: Vnum ſuprà dictũ eſt. Alterum glandis effigie, pallidum, & colore ſandaracham imitans, gleboſum, ex Põto, & Cappadocia defertur: quod etiã ſecundũ locũ tenet. Torretur in teſtu noua viuis carbonibus ſubiectis, aſsiduóque verſatur, donec igne flagret, & mutet colorem: déinde refrigeratum, tritúmque reconditur. Vim habet adſtrictoriam, & erodentem, cruſtas cum vehementi vredine, & violento morſu excitat: reprimit quæ excreſcunt: & capillos euellit.

Sandaracha. CAP. LXXI.

SAndaracha probatur rufa, & ſaturatior, & aliena materia vacãs, friabilis, cinnabaris colore, ſulphuris virus redolens. Dos eadẽ & vſtio, quæ auripigmento: explet alopecias, reſina excepta, & ſcabros vngues cum pice eximit: cõtra phthiriaſin ex oleo efficax eſt. Tubercula cũ adipe diſcutit. Prodeſt ad narium oríſque vlcera: & cæteras papularum eruptiones cum roſaceo: item condylomata. Datur ex mulſo, purulenta extuſsientibus. Suffitur quoque cũ reſina: aduerſus veterem tuſsim, rapto per fiſtulã nidore: vocem expedit, cum melle delincta: ſuſpirioſis

cum resina in catapotio optimè datur.

Alumen. CAP. LXXII.

OMne aluminis genus ferè in Aegypto & in eisdem metallis inuenitur: etenim scissile quoddam, quasi flos glebosi intelligitur. Gignitur & in alijs quibusdam locis, in Melo, in Macedonia, in Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, & plerisque alijs regionibus, sicut & rubrica. Plurimæ eius species: verùm ad medendi vsum scissile, rotundum, & liquidum expetuntur. Optimum est scissile, præsertim recens: candidissimũ, gustu perquàm adstringens, graue olens, calculorum expers, nec glebulose aut assulose compactũ, sed sigillatim in capillamenta quędam canescentia dehiscẽs, quale est quod trichites, quasi capallare nominatur, in Aegypto natũ. Reperitur quoq; lapis huic alumini persimilis, qui gustus iudicio dignoscitur, quod nõ adstringat. Dãnatur in rotũdi genere, quod manu cõfictũ est: sed ex figura deprehenditur. Assumendũ autẽ suapte natura rotundũ, bullis turgens, albo propius, atq; validius adstringens, præterea, nõnihil palloris cũ quadã pinguitudine præ se ferens, sine arenis, friabile, natione Aegyptiũ, aut ex insula Melo. Liquidi probatio, vt sit limpidũ, lacteũ, æquale, & semper succo madens, sine lapidibus, atque quẽdã coloris igniculum expirans. Vim habent excalfaciendi, stringendi, & expurgandi, quæ caliginẽ pupillis ocu-

lor

lorum offundunt:genarum carnem,cæterasq; excrescentias extenuant. Scißile rotundo efficacius intelligitur. Vri & torreri chalcitidis modo debet. Putrescentia vlcera cōpescunt:sanguinis fluxiones inhibent:gingiuas humore prægnantes comprimunt: motus dentium cum aceto & melle firmant. Prosunt cum melle vlceribus oris, eruptionibus papularum, & fluxionibus aurium, cū sanguinalis herbæ succo: lepris conueniunt cū braßicæ folijs aut melle cocta: itē, pruritui & vnguiū scabritijs, pterygijs, & pernionibus, aspersa cum aqua. Valent cum aceti fæce, & galla, pari ponde re cremata, ad phagedænas vlcerum, & cū salis duabus partibus, ad vitia quæ pascunt: furfures cum eruo & pice illita abstergūt: ad lendes, pedi culos: ambusta, cū aqua illita auxilio sunt. Contra tumores: & graue alarum inguinúmque virus, illinuntur. Ex Melo autem aduectum, mulieribus præstat ne concipiant, ante coitū ori vuluæ inditū: partus quoq; extrahit: gingiuis, si caro excreuit, vuæ ac tonsillis accōmodantur, ori, auribus & verendis cum melle illinuntur.

Sulphur. CAP. LXXIII.

SVlphur optimū existimatur viuū, quod apyron vocant, nitidulæ modo splendidū, perlucens, minimè lapidosum. Probatur in genere sulphuris ignē experti, quod viret, ac præpingue spectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Supradictum sulphur calfacit, discutit, & cele-

riter concoquit prodest tussibus, suspiriosis, purulenta extussientibus in ouo sumptum, aut suffitũ: præterea partus, vsti nidore extrahit: lepras, lichenas, scabros vngues, cum resina terebinthina mistum, aufert: cum aceto autem illitũ, ad lepras efficax est: vitiligines tollit: scorpionis ictibus, addita resina, medetur: cũ aceto verò, draconis marini scorpioni sque plagas sanat. Pruritus toto corpore erumpentes, cũ nitro detersum, sedat: regium morbũ emendat, inspersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ouo sumptũ. Facit ad grauedinẽ, & destillationes: sudores quoque cõspersum inhibet: podagricis, cũ aqua & nitro illitũ, cõducit. grauitatem auditus, suffiti nidore raptim per fistulam hausto, sanat: lethargicos suffitu excitat, erumpentem vndecunque sanguinem sistit: contusis auribus, cum vino & melle illitum medetur.

Pumex. CAP. LXXIIII.

PVmicis probatio, vt magnopere leuis, spongiosus, scissilis, nec arenosus, item teri facilis, & candidus. Crematur flagrantissimis carbonibus obrutus, & vbi canduerit, extractus, vino restinguitur odorato: iterúmque incensus extinguitur: & tertia vstione exemptus, & per se refrigeratus, ad vsus conditur. Vis eius adstringere, gingiuas abstergere: purgat cum calfactione, quæ caliginẽ pupillis offundũt: explet vlcera, & ad cicatricẽ perducit: excrescentia cohibet. Fit ex
far

farina eius dentifricium. Corpori crustam obducit: auellendis capillis aptus. Theophrastus author est, si quisquam in bullientem vrceum vini pumicem iniecerit, feruorem statim sedari.

Sal. CAP. LXXV.

SAl fossilis efficacior est, cõmuniter, si est cãdidus, calculis vacans, & perspicuus, densus, æquali cõpage. Peculiariter Ammoniacus natione laudatur, si modò findi facilè possit, & in recta segmenta diduci. In marino sale eligẽdus est cãdidus: æqualis, densus. Probatissimus in Cypro fit, & Salamine Cypri, & Megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta salis genera lacustris præfertur: sed multò validissimus est. Phrygius nomine tapæus, aut tritæus, aut gnatæus. Salis, natura in cõmune perquàm vtilis est: adstringit, absterget, expurgat, dissipat, reprimit, extenuat, & crustas inducit. Sed hoc interest, quòd alius alio sit præstantior. Quin & à putredine vindicat. Admiscetur medicamẽtis psoras abstergentibus. Excrescentia in oculis reprimit, & pterygia consumit, cæterasq; carnis extuberationes tollit: clysteribus infunditur: discutit lassitudines ex oleo illitus. Contra hydropicorum tumores auxiliatur, doloresq; in saccis fotu mitigat, & pruritus sedat, ex oleo & aceto infrictus ad ignem, donec sudent. Item lichenas, lepras, psorasq;. Anginam ex melle, aceto, & oleo illitus leuat: tonsillis vuæq;, cum melle tostus. Vlceribus in ore

manãtibus, gingiuis, quas humor vexat, & phagedænis vlcerum, cum polenta crematus illinitur. Aduersus scorpionum ictus, cum lini semine: contra serpentium morsus, cum origano, melle, hyssopo: aduersus cerasten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliatur. Contra scolopendræ morsus cum melle & aceto: aduersus vesparum ictus, & teredines, albidásq; capitis pustulas, thimos & tubercula, cum seuo vitulino: furunculos cũ vua passa, aut suillo adipe, aut melle discutit. Testium tumores cum aurigano, & fermento maturius concoquit. Crocodilorum morsibus auxiliatur, tritus, in linteolo, & intinctus aceto, ita vt vinculis loca constringantur. Prodest ad bestiarum morsus. sugillationes in facie, ex melle. Cõtra haustum opiũ & fungos, cũ aceto mulso bibitur. Luxatis imponitur cum farina, & melle: ambustis igni cum oleo impositus, pustulas erumpere non patitur. Podagricis itidem imponitur. & auriũ doloribus cum aceto: ignes sacros, & vlcera quæ serpunt, cum aceto aut hyssopo illitus sistit. Vritur fictili, diligenter opertus ne exiliat, conditúsque prunis, vsquedum efferuescat. Aliqui fossilem subacto polline obliniunt, & carbonibus subijciunt, vsque dum eius crusta exuratur. Solet & sal communis hoc modo vri: Aqua semel abluitur, & siccatus in ollam coopertam mittitur, subdito igne, mouetúrque, donec iam nõ exiliat. Spuma salis, spumosi maris lanugo siue ramentum

tum

tum est in exilibus petris inuentum, cui vis eadem quæ sali.

Muria. CAP. LXXVI.

MVria effectus salis præbet, abstergítque: dysentericis infunditur, etiam si nome intestina corripit: & ischiadicis veteribus. Ad fotus, aquæ marinæ vsum præstat.

Flos salis. CAP. LXXVII.

FLos salis flumine Nilo defluit: lacubus tamen quibusdam innatat. Assumendus qui crocei coloris est, odore ingrato, ceu gari. Interdum longè magis virus olet, gustúque mordacior, & pinguiter lentus. Fucatus autem rubrica, aut scrupulosus, improbatur. Præterea syncerus non nisi oleo resoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua, diluente factitium colorem. Ad vlcera, quæ cacoëthe vocantur, & phagedænas, genitalium nomas, & purulentas aureis, efficax est: oculorum hebetudines, cicatrices albuginésque tollit. Emplastris vnguētísque coloris causa, vt rosaceo, miscetur: sudorem cit: aluum turbat, in vino aut aqua sumptus: stomachum malè habet. Additur acopis, & smegmatis, quæ albandi capilli gratia componitur: & in vniuersum acris est, & feruentis naturæ, vt sal.

Nitrum. CAP LXXVIII.

PRæfertur nitrum leue, roseo colore, aut candido, in foramina dehiscens, périnde quasi

ſpongioſum quiddam, quale ex Bunis affertur. Humores euocat, qui in alto concreuerunt. Spuma nitri optima eſſe putatur, leuiſsima, gleboſa, friabilis, colore penè purpureo, aut ſpumoſa, & mordẽs: qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. Secũda eſt Aegyptia. Quin & in Magneſia Cariæ gignitur. Vim & vſtionem ſalis habet, tam nitrum, quàm ſpuma eius. Præterea nitrum tormina ſedat, ſi tritum cum cumino bibatur, in hydromelite, aut ſapa, aut aliquibus, quæ inflationes diſcutere poſſunt, vti ruta, vel anetho. Febribus circuitu redeũtibus illinitur, ante ſuſpectam acceſsionẽ. Miſcetur emplaſtris, quæ extrahũt, et diſcutiũt, extenuant, & lepras abſtergũt. Cum aqua autẽ calida aut vino infuſum, inflationes, purulentas aureis, & ſonitus earundẽ ſanat: ſordes expurgat, cum aceto inſtillatum. Canũ morſibus ex aſinino adipe aut ſuillo medetur: reſinæ terebinthinæ admiſtũ furunculos aperit: aquæ inter cutem cum fico illinitur: oculis ad claritatem viſus cũ melle ſuccurrit: & venenis fungorum, ex poſca potum: aut ſi bupreſtis momorderit, ex aqua: ijs verò, qui taurinum ſanguinem biberint, ex laſerpitio, ijſq; qui cibum non ſentiunt, vtiliter obducitur: opiſthotoníſque iã remiſsioribus, & luxatis, cum cerato: in reſolutione linguæ, pani cõmodè permiſcetur. Aliqui ſupradicta carbonibus vrunt, ſubiecta prius teſta noua, donec incandeſcant.

Fæx

Fæx. CAP. LXXIX.

ELigenda fæx maximè à vino vetere, Italico: sin minus, ab alio consimili. Fæx aceti viribus longè acrior est. Crematur vt alcyoniũ, antè diligenter siccata. Sunt qui noua testa igni largo vrant, vsque dum penitus incẽdatur. Alij viuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus prosequuntur. Experimentum est legitimæ vstionis, vt aërio nitore inalbescat, linguamq́; tactu vrere videatur. eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vis ei supra modum vrens, & abstergens: vlcera ad cicatricem perducit, adstringit, vehemẽter exest, siccátq;. Sed recenti vtendum est, quoniã celeriter exanimatur: próinde nõ nisi in cõditorio, & vase aliquo reponi debet. Lauatur, vt pompholyx. Quæ vstionẽ experta non est, tumores & per sese, & cum myrto cohibet: ventris stomachíq; fluxiones illita sistit: muliebre profluuium, imo ventri aut genitalibus imposita, mitigat: panos discutit, nondũ exulceratos, & tubercula: rigentes mammas, suíq; lactis impatientes, cum aceto peruncta extinguit. Cremata verò, vngues scabros cum resina aufert: addito lentiscino oleo, illita nocte tota, rufat capillum. Elota oculorum medicamentis, vt spodos, adijcitur: cicatrices eorum & caligines eadem abstergit.

Calx viua. CAP. LXXX.

CAlx viua hoc modo fit: Marinorum buccinorum testas igni condito, aut feruenti cli-

bano

bano, nocte dimittito: postera die, si candidissimæ fuerint, extrahito: sin aliter, iterum vrito, vsque dum vehemẽter inalbuerint. Déin vbi in aquam frigidam immersæ fuerint, in fictile nouum conijcito, & exactè pannis operiens, noctem vnam conquiescere sinito: manè eam extrahens, vbi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, recondito. Fit & è litoralibus calculis igne crematis, nécnon è vili & fusaneo marmore, quæ cæteris præfertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens: quibusdam alijs immista, vt adipi, oleo, concoquendi vim assumit, mollit & dissipat: vlcera ad cicatricem perduci. Efficacior existimatur recens, nec aspersa aquis.

Gypsum. CAP. LXXXI.

GYpsum vim habet adstringendi, obstruendi sanguinis eruptiones sudorésque cohibet: sed potum, strangulationis modo iugulat.

Sarmentitius cinis. CAP. LXXXII.

SArmentorum cinis vrendi vim habet: cum axungia autem vel oleo illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorum nodis prodest, cum nitro & aceto, excrescentias carnis in scroto reprimit: serpentium canúmque morsibus illitus ex aceto medetur: crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit ex eo lixiuiũ contra præcipitationes, & fungorum venena, cum aceto, sale, & melle.

Alcyonium. CAP. LXXXIII

ALcyonij quinq; esse genera compertum est: vnũ enim spissum, acerbi saporis, spõgiosa facie, item tetri odoris: ponderosum, & piscem olens, quod plurimum in litoribus, inuenitur. Alterum pinnulæ oculorum aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureum, quod Milesium quidem vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians, leue. Quintum figura fungi sine odore, asperum, parte interna quodammodo pumicosum, foris læue, acre, quod plurimũ in Propontide iuxta insulam Besbicum appellatam gignitur, patrio nomine halos achnen vocãt. Duo priora in fœminarum smegmata assumuntur, cõtra lentigines, lichenas, lepras, vtiligines, nigritias, & maculas in facie reliquóque corpore. Tertium ijs, qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneum est: item renibus affectis, aquæ inter cutem, lieni. Vstum autem, & ex vino illitum alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est: in alia smegmata, psilothráque assumitur, cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit, cum sale in crudum fictile mittat, & oblinens vasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoctum fuerit, extrahens ad vsus recondat. Lauatur vt cadmia.

Adarc

Adarces. CAP. LXXXIIII.

Fit in Cappadocia quod adarces appellatur: est autem tanquam concreta salsilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Asij similis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantùm cauo proxima, vt videri possit lacustre alcyonium. Ad euellẽdas lepras, lentigines, lichenas, & vitia cutis in facie, & similia, accommodatur: & in summa, vis ei acris: Humorem euocat, qui in alto concreuit, & ischiadicis prodest.

Spongiæ. CAP. LXXXV.

E Spongijs alias mares appellauere, tenui fistula, spissas: quarum duriores tragos nominarunt. Fœminas autem, quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ, vt alcionium. Recentes sine pinguitudine, vulnerariæ sunt, & tumores reprimũt: recentia vulnera ex aqua poscáve cõglutinant: veteres sinus ex decocto melle iungũt. Vetustæ autem inutiles. Aridæ ligatæ lino, si penicili modo adigantur; occlusa vlcera, callósque laxant: sicce recentes & vacuæ senilia vlcera, & quæ fluxione laborant, aut cuniculatim exedunt, imposita siccant: sanguinis profluuium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridæ lippitudini auxiliatur: & vbi quid abstergere, aut adstringere opus est. Vtilius, in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice

crem-

crematarum, profluẽtem sanguinem sistit. Candidæ cura fiunt, è mollißimis recentes, per æstus tinctæ salis spuma, quæ petris cohæret: insolantur inuersæ, hoc est, parte caua sursum spectante, & qua abscissæ fuerunt, deorsum. Si verò æstiua serenitate ad lunam sternantur, perfusæ salis spuma, aut maris aqua, maximum candorem referent.

Corallium. CAP. LXXXVI.

Corallium, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atq; emergit, tanquam offuso aëre protinus concrescat. Plurimũ inuenitur ad Syracusas, in promõtorio cui Pachyno nomẽ est. Laudatißimũ, rubens, colore antherici aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facilè cedens, æquali vsquequaque cõcremento, rursus algæ aut fuci marini odore, quàm ramosißimum, forma fruticis, cinamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum, vitiosum existimatur. Adstringit, & refrigerat mediocriter: excrescentia coërcet: oculorũ cicatrices abstergit: vlcerũ caua, & cicatrices explet: cõtra sanguinis reiectiones magnopere efficax est, vrinæ difficultati auxiliatur. Quin & potũ ex aqua lienem absumit. Quod antipathes vocãt, coralliũ esse arbitrãtur, specie tantũ distãs. Est autẽ colore nigro, arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet.

Phry-

Phrygius lapis. CAP. LXXXVII.

PHrygius lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, à qua nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non solida corporis compage, intercedentibus albis segmentis, vt in cadmia. Vritur autem vino optimo perfusus, viuisque carbonibus obrutus, perflatur aßiduè follibus, donec mutato colore rufescat: rursus extractus eodem vino restinguitur. Hoc iterum & trinis vicibus faciendum: attendendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euanescat. Vis crudo vstóque adstrictoria, expurgans: vlceribus crustas quadámtenus inducit, ambustis cum cerato medetur. Lauatur vt cadmia.

Asius lapis. CAP. LXXXVIII.

ASius lapis assumi debet pumicis colore, leuis, fungosus, itē friabilis, scißiles venas lutei coloris ad imū actas habens. Eius flos, salsugo subflaua est summo lapide insidens, cōpage tenui, colore in aliquibus albo, in alijs pumici simili, ad luteum vergente: admotus linguæ aliquantùm mordet. Vim habet vterque adstrictoriam, & modicè erodentem, admistus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit. Longè validior flos existimatur. De cæterò siccatus flos, vetera vlcera & cicatrici repugnātia sanat: excrescentia cohibet, tetráque vlcera & fungis similia, cū melle expurgat: vlcerum caua explet,

& ex

& expurgat cum melle, depascentiáque cum cerato sistit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento: & lienosis, ex aceto & viua calce. Prodest flos ex melle phthisicis linctu. Podagrici iuuantur, pedibus in solo ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoque pulueres, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporũ crassitiem absumũt, cùm vice nitri in balneo sparguntur. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

Pyrites. CAP. LXXXIX.

PYrites lapidis genus est, à quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, facilè scintillas edens. Vritur sic: Melle irrigatus molli pruna continuè flatur follibus, donec rufescat. Alij in multos carbones igni candẽtes, lapidem copioso melle perfusum deijciũt, & vbi ad fuluum colorẽ vergere cœperit, extrahunt: efflatóq; cinere, rursus madefactũ cremãt, donec æquabiliter assiccatus, friabilis reddatur: siquidem sæpe facies summa solùm vritur. Ita crematus, siccatúsq;, recõditur. Si eloto opus sit, lauari debet vt cadmia. Tam crudi quàm vsti vis est, excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet, sed calorem quẽdam & adstrictionẽ parit. Ita vstum nonnulli diphryges appellant.

Hæmatites. CAP. XC.

HAematites optimus habetur friabilis, satu

rate colore niger, durus & suapte ingenio æqualis, nulla sorde admista, nulloq; Zonarum discursu. Vim habet adstringentẽ, & excalfactoriã aliquantùm extenuantémq;: oculorũ cicatrices & scabritiã cum melle purgat: cum lacte autẽ muliebri, lippitudini, fractis, & oculis cruore suffusis cõuenit: bibitur contra difficultatẽ vrinæ, & fluxiones mulierum in vino: & ab hijs qui sanguinẽ reiecerunt, cum succo punici mali. Fiũt ex eo coticulæ & collyria oculorũ vitijs apta. Vritur vt Phrygius, sine vino duntaxat. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdã intumescat. Sunt qui hæmatitẽ ita adulterãt: Densam glebam rotundámq; schisti lapidis, cuiusmodi sunt quæ eius radices vocãtur, in vrceũ figlini operis, qui feruentẽ cinerem contineat, condunt, paucáq; interiecta mora eximũt, experiuntúrq; si trita ad cotẽ hæmatitæ colorem reddat: quòd si ita res se habet, reponũt: sin minus, iterũ obruũt, & subinde conspicientes, periculum faciũt: siquidem in cinere diu dimissus, colore mutato diffunditur. Coarguitur mal. confictus, primùm scissilibus venis: quippe in rectos venarum discursus refringitur. At hæmatites longè secus se in colore habet: nanque hic floridum reddit: hæmatites verò saturatiorem, atque cinnabarim imitantẽ. Inuenitur in Sinopica rubrica. Fit & è magnete lapide, vehementer ambusto. In Aegypto sponte naturæ cum metallis enascitur.

Schiſtus lapis. CAP. XCI.

SChiſtos lapis in Iberia Hiſpaniæ gignitur. Probatur maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis, ſuapte natura fiſsilis, concremento & alterno cohærentium venarũ diſcurſu, pectinum modo, Ammoniaco ſali ſimilis. Vim exhibet hæmatitæ, ſed ad omnia infirmiorem. Quin & caua replet muliebri lacte perfuſus: ad procidẽtia, rupta, item genarum craſsitiem, & vuas oculorum, magnopere efficax eſt.

Gagates. CAP. XCII.

IN gagatarũ lapidum genere præferẽdus, qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit: niger eſt plerunque, & ſquallidus, cruſtoſus, perquàm leuis. Vis ei molliendi, & diſcutiẽdi: deprehendit ſonticum morbum ſuffitus, recreátque vulwæ ſtrangulationes: fugat ſerpẽtes nidore: podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia naſci ſolet, qua influens amnis in mare effunditur, proxime oppidum quod Plagiopolis dicitur. Vocatur autẽ & locus & amnis Gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniuntur.

Alij plures lapides. CAP. XCIII.

LApis thracius dictus, naſcitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomen eſt. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo reſtingui: quod in bitumine accidit. Magnes lapis optimus eſt, qui ferrum facilè trahit, colore ad cœruleum vergente, denſus, nec admodum grauis.

Datur cum aqua mulsa, trium obolorum ponde re, vt crassos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematū pro hæmatite vēdant. Arabicus lapis maculoso ebori similis. Is tritus illitu hæmorrhoidas exiccat: eius cinis dentifricio optimus.

Galactites appellatur, quòd lacteum succum resudet: cinerei tamen est coloris, ac gustu dulcis. Ad oculorum fluxiones & vlcera conuenienter illinitur. Oportet autem in aqua tritum, pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod ei obhæret. Melitites omnia galactitæ similis: hoc tantùm interest, quòd dulciorem succum remittit. Eiusdem vt galactites effectus. Morochthus lapis, quem aliqui glaxiam, aut leucographida vocauerunt, in Aegypto nascitur: quo, vtpote molli, & facilè liquescente, linteones dealbandis vestibus vtuntur. Spiracula corporis obstruere videtur, conueniens ijs, qui sanguinem expuunt, cœliacis, & vesicæ doloribus, cum aqua potus: itidē fluxionibus vuluæ, et impositus velleri. Mollibus oculorū collyrijs miscetur: explet enim caua, atq; delacrymationes sistit. Idē cerato exceptus, vlcera que fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricem perducit. Albastrites vocatus onyx, crematus, resina aut pice assumpta duritias discutit: stomachi dolores cum cerato leuat, & gingiuas comprimit. Lapis nomine thytes, in Aethiopia gignitur, subuiridi colore iaspidem imitatus: cùm diluitur tamen lacteum succum reddit.

Vel-

Vehementer mordet: tenebras, quæ pupillis obuersantur, expurgat. Iudaicus lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, scita admodum cõfiguratione, lineis æqualiter inter se distantibus, quasi industria detornatis: solutus nullã qualitatem manifestam gustui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, vt collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati vrinæ auxiliari, et calculos in vesica cõminuere. Amiantus lapis in Cypro nascitur, scisso alumini similis: quo, vt pote flexili, telas & vela tantùm spectaculi gratia texũt, quæ ignibus iniecta ardent quidem, sed flammis inuicta splendidiora exeunt. Saphirus lapis, percussis à scorpione potu prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes libitur. Excrescentia in oculis, vuásque & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Memphites in Aegypto iuxta Mẽphin inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor. Tradunt trito & illito, quæ vrenda aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita vt nõ sentiant cruciatum. Selenites lapis, quem aliqui aphroselenon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunæ imaginem reddere, qui cum ea quidẽ augetur & decrescit. Nascitur in Arabia, candidus, transluces, leuis. Huius ramẽta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu gestamine ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur. Iaspidum quædã smarag-

dum imitatur, alia crystallum, colore similis pituitæ: alia non dissimilis aëri, ob id vocatur aërizusa: alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento vocatur: quædam lineis albis & resplendentibus præcingitur, Assyrios appellata: alia terebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur: alia colore callaida gemmam æmulatur. Omnes amuleta esse traduntur, & accelerare partum femoribus appensæ. Aëtites lapis est veluti prægnans, cùm quatitur, alio in vtero sonante. Grauidis continet partus, cũ lubricæ sunt vuluæ & parum tenaces, sinistro brachio adalligatus: sed parturientibus è brachio amoueatur, & feminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim mansum deuorare nõ poterit. Quin etiam concoctus, furem coarguit: quippe decocta cum eo, deuorare non poterit. Tritus, & cerato exceptus, cyprino, aut gleucino, aut alio excalfaciente, comitiales magnificè iuuat. Ophitæ genera multa: quidã ponderosus & niger: alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus: tertius lineis quibusdã candidis intercinctus est. Omnes alligati contra capitis dolores, & serpentiũ ictus prosunt. Feruntur qui lineas habent, lethargo, & capitis doloribus auxiliari. Lapides in spongijs inueniuntur, qui vesicæ calculos rumpũt, in vino poti. Lithocolla glutinũ, quo lapides cõiunguntur: conflatur autem ex marmore, lapide Pario,

rio, & taurino glutinæ. Potest cādēte specillo admotum, incōmodos oculis pilos replicare. Ostracites testæ similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice vtuntur. Menses drachmæ pondere potus ex vino, sistit. Si quatuor diebus à purgatione bibatur sicilici pondere, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autē impositus, mammarum inflāmationes lenit, & nomas cohibet.

Smyris lapis est, quo annularij sculptores lapides expurgant, ad erodendum & vrendum vtilis: gingiuis, quas humor vexat, prodest: dentifricio cōmēdatur. Arena è litoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenus, in ea obruantur. Torreri solet ad aridos fotus, pro milio aut sale. E cote Naxia, quod exacuēdo ferro deteritur, illitū alopecias ad pilū reducit: virginum mammas cohibet, nec increscere patitur: potum ex aceto, lienem absumit, & comitialibus prodest. Geodes lapis, adstringit, siccat, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, testiū mammarúmque inflammationes sedat.

Terra. CAP. XCIIII.

OMnis terra ad medendi vsum recepta, summam & primam vim habet refrigerandi, meatúsq; obducendi, occludendíque. sed specie distat, cùm alia adiūctis quibusdam ad alia sit vtilis. Eretriades duæ sunt, vna vehemēter alba est, altera cinericia. Optima habetur ad cinereū co-

lorem vergens, perquàm mollis, quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam violaceam refert. Lauatur vt cerussa, ad hunc in modũ: Teritur seorsum, & cũ aqua, & vbi pessum ierit, humor leuiter excolatur: siccata solibus, iterum teritur interdiu, adiecta aqua, vt vespere cõsidat: antelucanis colo excernitur, & demum in sole trita si fieri potest, digeritur in pastillos. Quòd si tosta desideratur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oréq; vasis diligẽter obturato, supra carbones cãdentes continenter follibus perflantur: vbi verò cinis in fauillas se cõuertit, aut aëreum colorem cõtraxit, exẽpti reconduntur. Vim habet adstringentem, & refrigeratoriam, leuiter mollientem: caua explet, & sanguinolenta cõglutinat. Samia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescẽs, mollis succosa, friabilis: cuiusmodi est, quã aliqui collyrion vocant. Duæ enim species eius: vnam, antè diximus: altera aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vritur ac lauatur vt eretria, vímq; consimilem habet: sanguinis reiectiones sistit, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, cum flore syluestris punicæ datur. Testium & mammarum inflammationes, illita ex rosaceo & aqua, refrigerat: sudores arcet: contra serpentium morsus & venena, pota ex aqua auxiliatur. Samius lapis, in Samia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur poliendo auro, vt re-

splen

ſplendeat. Probatur cãdore & duritia. Vis ei adſtrictoria, & refrigerans: prodeſt ſtomachicis potus: ſenſus hebetat: verùm ad fluxiones oculorũ & vlcera, cũ lacte efficax eſt. partus, vt tradũt, adligatus accelerat, & conceptus fœminarũ cuſtodit. Chia eligi debet candida, vergens ad cinereum, Samiæ ſimilis: eſt autem cruſtoſa, albáq;, ſed fictitijs formis differẽs. Vis eadem quæ & Samiæ: extendit faciẽ, & erugat, atq; ſplendidã reddit: colorẽ in facie & corpore toto commendat: in balneis pro nitro deterget. Eadem præſtat Selinuſia: maximè laudatur, quæ vehemẽter reſplendet, & cãdida, friabilis, & humore dilui celerrima. Cimoliæ duo genera, cãdida & ad purpureũ inclinãs. Optima exiſtimatur, quæ innatã habet pinguitudinẽ, tactúq; frigida ſentitur. Vtraq; aceto diluta, parotidas, & alia tubercula diſcutit: ãbuſta igni, ſi ſtatim cimolia oblinantur, puſtulas non ſentient: teſtium duritias, & totius corporis collectiones cohibet, igni ſacro imponitur. In ſumma, vtraq; multùm in medicina commendatur, ſi incorruptæ originis, nec ſpuria aſſumatur. Quæ pnigitis ducitur, colore ferè eretriæ ſimilis eſt, grãdioribus tantùm glebis: manũ ſi quis admoueat, refrigerabit: tactu linguæ, vſqueadeò glutinoſa, vt pẽſilis hæreat. Cui effectus idẽ qui cimoliæ, paulo tamen infirmior. Hãc aliqui pro eretriade vendunt. Fornaceæ teſtæ vehementer toſtæ, cruſtas vlceribus obducunt: quare prurigini & papula

rum eruptionibus medētur. Podagricis prosunt, strumas discutiunt, cerato exceptæ. Fornacū terra quæ retorrida fulueſcit, eiuſdem cū teſta effectus. Melia colore cinereā eretriā imitatur, aſpera tactu: ea digitis friata, deraſi pumicis modo crepitat. Vim habet aluminoſam, ſed remiſsiuſculam, id quod guſtu deprehēditur: nam modicè linguā ſiccat: purū corpus reddit, & colorē cōmendat: pilos extenuat: vitiligines, & lepras abſtergit. Pictoribus vſum præbet, vt colores diutius perennent: emplaſtris viridibus, quæ chloræ dicūtur, efficaciter inſeritur. Ex omni Melia terra & omni alia in vniuerſum eligi debet recēs, mollis, non lapidoſa, friabilis, quæ cùm humorē attigerit, facilè reſoluatur. Ex ampelitide terra, quæ pharmacitis nomine, in Seleucia Syriæ naſcitur, laudatur in primis nigra, piceæ longos carbones referēs, modicè aſſuloſa, æquabili ſplendore, quæ detrita, accepto oleo, ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida, & cinerea, quæ in liquorē non reſoluitur. Vim diſsipandi & refrigerādi habet: ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vſus eius ad illinēdas vites ſub germinationis tēpus, vtpote cùm innaſcētes verniculos enecet.

Fuligo pictoria. CAP. XCV.

FVligo qua pictores vtūtur, ex vitrariis officinis colligi ſolet: ſiquidē ei palma tribuitur. Vis ei ad adſtringendum & erodendum efficax: fracta cū roſaceo cerato ad cicatricem perducit.

Atr

Atramentum librarium. CAP. XCVI.

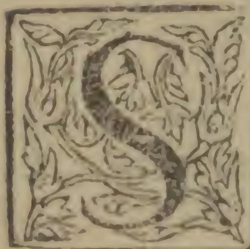
ATramentum, quo ſcribimus, fuligine è tedis coacta colligitur. In ſingulas libras gummis ternæ fuliginis vnciæ adijciuntur. Fit etiam è reſinarum & pictoria fuligine, de qua paulò antè diximus. Aſſumitur autem fuliginis mina, gummi ſeſquilibra, glutinis taurini, atramenti ſutorij, ſingulorum ſeſcuncia. Additur conuenienter erodentibus medicamentis: ambuſtis, ex aqua commodè craßius illinitur, ſed non antè ſoluatur, quàm cicatricem induxerit: ſanatis ſiquidem vlceribus, ſua ſponte decidit. Cæterùm habes, amiciſsime Aree, ferè quæ tradenda duximus pro operis modo, quem deſtinaueramus, & materiæ auxiliorúmque medicinalium copia.

QVINTI LIBRI FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE venenis, quóque modo arceantur, vitentúrque,

LIBER VI.

VPERIORIBVS, *amicißime Aree, libris tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earũdem fructibus, lacrymísque: item animalibus, melle, lacte, seuo, frumentis, oleribus, herbis, radicibus, liquamentis, vinis, metallísq;. In hoc verò totius operis vltimo, facultates medicamentorũ recensebimus, quæ prodesse nobis, vt efficere possunt. Vitata igitur orationis prolixitate, opus institutum prosequamur. Huiuscemodi autem tractatus, cùm bifariàm distributus sit: in partẽ venena præcauentem, ita vt ne fallant sumentes, aut si quando per imprudentiam dentur, vt tum quoque innoxia fiant, irritáque: & in rationem ijs succurrendi, qui iam noxiam sentiunt: primũ differam de præcauendi modo, quem esse difficillimum plerique maiorum arbitrantur, quòd dantes clàm venena, ita insidias temperant, vt perit*

ritißimum quenque decipiant. Siquidem venena sua amaritudine, permistis dulcibus, spoliãt, & graue odoris virus mistura odoramentorum eximũt: aut medicamẽta immiscent, quæ tuẽdæ sanitatis gratia dari putantur: & præsertim in valetudine, vt absynthium, tragoriganum, satureiam, aut hyssopum, quinetiam thymum, irim, origanum, abrotonũ, castorium: aut si quid medicamentis purgatorijs cognatã habere qualitatem videatur. Aut potionibus inserunt: vt vinis asperis, iuribus, passo mulsæ aquæ, musto: succis, vt in cremore lentis, polẽtis: aut medicaminibus, aut alijs quæ assumũtur, edulij speciem referentibus. Quare qui in ea suspicione sunt, cõditos cibos vitare debent, omníq; intẽso sapore dulcium, aut salsorũ, aut acidorũ, abstinere: nec sitibundi affatim bibere, aut esurientes voraciter comesse, sempérq; ad saporem horũ diligenter attendere, præsertímq; potu frigidam aquam præsumere. Satiato enim appetitu, qualitates ægerrimè postea cõcoquuntur. In ægris quidem facilè cauemus potiones auxilij prætextu dari solitas, quas offerũt improbi veneficiorum artifices: itaque ob id laborantes morbo nõ perinde audentium iniurijs patent. Et hæc quidẽ ne facilè incauti seductíq; homines capiantur dolis veneficorũ, ratio est, & facultas. Sed alia superest expeditior, vt suspiciosi aliqua præsumant, quæ venenorum vires hebetent, & inefficaces irritásq; reddant: cuiusmodi

car

caricæ sunt cum iuglandium nucibus manducatæ, & quæ cedromela vocant, id est citria, seminísq; napi drachma cum vino. Item folia calaminthæ, aut creta quæ Lemnia sphragis appellatur, pondere pari cũ vino: aut rutæ folia & nucis iuglandis nucleũ: aut caricas duas: & salis callum ieiuni sumant, & nullo veneni genere læden tur. Antidota ex vino sumpta eundem effectum præbent: inter quæ intelligitur magnum Mithridatium, & quod scinco, & quod sanguine temperatur. Quin & sæpe venenis obsistunt peculiares quidam corporum affectus certo quodã modo constitutorum cum quadam cibi potúsq; qualitate, tum vini copia ita temperatorum, vt cum venenis dissentiant: siquidem ingesti veneni vires frangũt, atq; iam priore alimẽto farctis præclusísq; meatibus, obstant ne membratim per digestionem insinuetur. Verumenimuero quoniam fortunæ necessitas interdum similia discrimina peregrè agentibus affert, absq; vllis insidijs hominum, nonnihil differendum mihi de hac re necessarium duco. Iam primùm igitur culinam apparare loco subdiali conuenit, cibósq; & potus in huiuscemodi loco struere. Si id fieri cõmodè nequit, secunda erit conditio hæc, apparandi apponendíque sub tecto. Sed tum diligẽter laquearia animaduertenda: frequenter enim à superioribus cõ tabulamentis animalia decidunt, exigua quidem, sed quæ non modicam perniciem moliãtur,

vt

vt phalangia, stelliones, & alia quædã reptilia. Porrò vinaria vasa diligenter intueri oportet: nanq; reptilia odore vini illiciuntur, quæ interdum sorbendo, noxium virus eructarũt, interdũ verò delapsa immersaq; expirarũt, et exitij causas haurientibus attulerunt. Sed hæc hactenus dicta sint, ne cauti & prouidi insidijs pateant. Quòd si qui sua sponte, aut ex quorundã insidijs sumpserũt, auxiliari primo quoq; tẽpore oportebit: siquidem dum comites singulorum venenorũ notæ expectantur, immedicabile fit venenum, & paulisper neglectum, medicamentis ægrè cedit. Quare si qui pro comperto se virus sumpsisse intelligant, & fateantur, aut eorum, qui aderant, testimonio constet, protinus ad idonea remedia transeuntes, facile peculiari natiuæq; constitutioni restituemus. Neq; enim ijs assentimur, qui prorsus auxilia in huiuscemodi frustra adhiberi contendunt. Quo enim modo morbi, quorum causæ cæcæ latentésq; corporibus insidit, medicinam admittunt, & quæ forinsecus incurrunt venena, medendi rationem aspernantur? Aequè verò omnes morbi pro causarum ingruentium magnitudine, próque antecedentibus affectionibus qualitatibúsque, quibus sit opportunum corpus, vel medicabiles sunt, vel nullis cedũt medicamẽtis. Quòd si qui forsan obmutescentes, aut temulenti, aut nolentes alioqui venenũ à se egeri, nullam nobis eius cognitionem præbeant, tum protinus

tinus accedendum ad ea, quæ communiter epotis quibuscunque venenis opitulari consueuerunt. Atqui nullum magis in omnia valens auxilium dari potest, quàm vt proximo loco virus foras exhauriatur, priusquã inualescat. Quare sine mora, calidũ oleum ex aqua, aut seorsum, vt vomitare cogãtur, dari cõuenit. Aut si oleũ natura loci negat, butyrũ cũ aqua calida, aut malua, aut lini semine, aut trago, vrtica, fœnogræco, aut halicæ decocto, vicem eius exhibebit. Hæc enim non modò vomitionibus exigent vi illa sua laxatrice, aut nauseam ciẽte, sed aluum quoq; subducẽt, & corporum inanitione ita aduersabuntur, vt acrimonias venenorum hebetent. Id quod euidenter huiusmodi argumẽto deprehẽdere licet: Esto, vt quisquam viua calce vel fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare statuerit, is si ipsum oleo leniter illinat, exulcerationem nõ accipiet. Atqui neq; vehemẽter adstringi corpus, neq; refrigerari poterit, si antea perungatur. Quinetiam vomitus non ob id modò quòd vacuet, & noxium humorem excernat, iuuamẽtũ adfert, sed quòd assumptũ virus nõnunquam odore, coagulatis grumis aut colore prodat: quippe cùm odore & amaritudine, meconium: colore, cerussam, gypsũmve: grumis, lac aut sanguinem animalis recens iugulati ostendat. Nam grauis odor regestorum, leporis marini, aut rubetæ veneficia deprehendit, ita vt nonnulla ab ijs

rem

remedia peti poßint, ad idonea singulorum auxilia transeuntibus. Oleo etiam maluæ decoctum admiscetur: aut glaucium, aut adeps anserinus, aut pinguium carnium iura, aut lixiuium lignorum cinere factum. Vbi verò vomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in ventre coierit, quæ hæserunt intestinis reliquiæ, clystere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum & cum hydromelite sumptum, vina vetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues pisces, vetustæ carnes pinguésque, & quæ adipe aut recenti butyro parantur. Aluum namque subducunt, vti diximus: & stomachum resoluētia, proniorem ipsum ad vomitionem reddunt: & venenorum acrimonias hebetāt, atque meatus obstruētia, celerem virium penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dantur, quæ cōmuni dote prosunt: vt Lemnia terra, agaricum, abrotonū, irio, radix eryngij, semen pastinacæ, & calaminthæ, nardum gallicum, castorium, ferulæ virētis medulla, flos rhododendri, succus marrubij, laser aut laserpentium, sagapenū, peucedani succus, aut panacis, & radix, quā magudarim appellarūt, aristolochia longa, syluestris rutæ semen, & betonicæ, quam cestron nominant, folia: singula cum vino drachmæ pōdo sumi debent. Effectū præbet polij decoctum, & seseli, & liquida pix lincta. Magnificè ferunt opem antidota, quæ in calce operis scripta reliquimus. Communis ratio

præstādi auxilij ita se habet. Cæterùm ab ijs quæ consueuerunt euenire, cōmunia remedia sumptitari possunt. Ferè enim vires venenorum quàm plurimorum, in affectus consimiles corpus tandem redigunt. Quam ob causam plerisque communia cōducūt auxilia: varia etenim sunt venenorū genera, communes tamen nec multi ijsdem affectus oriuntur. Neq; fieri potest, vt omnes cōcurrentésque casus, quæ symptomata vocant, vnū venenū sequantur. Alioquin superuacanea fuisset venenorum singulorum traditio cum suis remedijs ab authoribus descripta. Neq; verò in vno eodémque promptū est inuenire, vt quis stomachi, alui, intestinorum, iecoris, renum, & vesicæ dolore vehemēter crucietur, vt singultiat, erodatur, cōtremiscat, r frigeretur, obmutescat, conuellatur, pulsus elāguescat, spiritus difficilis fiat, veterno prematur, vertigo obuersetur, caligent sensus, stranguletur, sitiat, sanguis erūpat, febre conflictetur, ægrè lotiū reddat, torminibus vexetur, crebrò vomitet, nausea prematur, rubescat, liuore sugilletur, pallescat, decipiat, stertat, viribus deficiatur, & pleraq; alia faciat, patiaturq;: singula enim in generales affectus deducta, pau ca numero, & cōmunia ea demōstrant, quæ euenire consueuerunt. Quare in singulis, quæ suprà diximus, non facile fuerit deuoratū virus cognoscere. Nam oris & linguæ erosio, stomachi, ventris, vesicæ ac renum inflammatio, vehemens vrinæ diff

næ difficultas, & interdum cruoris cũ eo exitus, lancinatio, & in plurimis partibus quidam adu stionis sensus, nõ in cantharidibus modò potis reperiuntur, sed in erucis quoque pinorum, & bupreste, & salamandra. Porrò non modò eos, qui meconium hauserunt, veterno aut sopore premi, stertere, liuore sugillari, corpore, refrigerari, stupescere, toto torpere pruritum sentire, sensu priuari constat, sed eos etiam qui mandragorã aut cicutam deuorarunt. Delirium nõ hyoscyamus tantùm infert, verumetiam quæ toxica appellantur: itidem aconitũ, & mel quod in Heraclea Pontica gignitur. Strangulatio non minus in fungis, quàm in sanguine taurino, lacte, aconito, cerussa, gypso conspicitur. In summa, difficile vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod haustum, gustatúmque virus prodere poßit: maximè, quòd hæc cæterorum etiam vitiorum, quæ in corpore exoriuntur, communia sequi solent. Cæterùm in his quæ celeriter enecant, noxam signis forsitan indicare poßit, si ad ea respexeris, quæ sumus dicturi. Sed in ijs, qui ad longas ægritudines spectant, nihil ad medẽdi rationem difficile, dũtaxat quod pertineat ad indicia noxæ, vtpote cùm venena statim atque præsentaneam vim illam perdiderunt, transmutata in longos affectus, communia reliquorum vitiorum remedia, compositionésque flagitent, cũ venefica proprietas non amplius insit. Si verò longa sit affectio,

in aliquod diuturnorum morborum genus recidet, à quibus facilè fuerit medendi rationem assumere. Sed de ijs quæ generaliter auxiliantur, hactenus. Cõsequẽter quæ priuatim singulis prosunt, scriptis mandabimus, si prius sigillatim exposuerimus, quæ ex singulis ordinibus exitialem aut maleficam vim sortiuntur, vt medicinæ studiosi ea cautè obseruent, quæ ad ratiõnẽ salutis scripta inueniũtur: quòd nonnulla eorũ, quibus vtuntur, venenis sint cõmista. Incuria enim magnas adfert noxas, & sæpe continuo vsu eorum, homo in perniciẽ agitur. Proinde animalia quæ exitiosam vim habẽt, hæc sunt: cantharides buprestis, salamandra, pinorum erucæ, lepus marinus, rubeta, & rana palustris muta, deuoratæ hirudines. Semina sunt: hyoscyamus, coriandrũ, cicuta, gith, psyllion. Liquamenta: meconiũ, opocarpason, thapsiæ succus, elaterium, mandragoras. Radices, quas mittit chamæleo, aconitum, thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrum, ephemerum, quod aliqui Colchicum vocant, quòd in Colchide nascitur. Herbæ oleraq; : smilax, quam aliqui tithymalum appellant, Romani taxũ, solanum manicũ, quod & dorycnium dicitur: sardinia herba, quæ ranunculi genus est, corniculatum papauer, pharicũ, toxicum, ruta syluestris, fungi. Ab animalibus: taurinus sanguis recens, coagulatum lac, mel Heracleæ in Ponto genitũ. Metalla: gypsum, cerussa, calx, auripigmẽtum, duo

duo ſandarachæ genera, ſpuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentum viuum dicitur. E liquoribus domeſticis: vinum abundè poſt balneas potum, aut paſſum, & frigida aqua ſimiliter.

Cantharides. CAP. I.

Quibus datæ ſunt cantharides, ſigna eueniunt grauiſſima. Ab ore enim ad veſicam vſque cuncta erodi ſentiuntur, picem aut ſimile quidem cedriæ reſipiunt, dextra præcordia inflãmantur: vrinam ægre reddunt, & ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt: ſtrigmenta non ſecus atque dyſentericis, aluo deferuntur: faſtidia vrgent: animo linquuntur, obortáque vertigine concidunt: poſtremò mente abalienantur. Ergo antea quàm tale nõnihil accidat, dato oleo, aut ſupradictorũ aliquo, vomere cogantur: mox vbi vomitione plurima reiecerũt, halicæ aut oryzæ, tragi aut ptiſanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut ſeminis lini. aut fœnigræci, aut radicum althææ, quam Latinus ſermo ibiſcũ appellat, clyſtere infundatur. Præterea nitrum eiſdem dandum, ex hydromelite, vt quæ ſtomacho adhuc aut inteſtinis adhærent, eluendo excernantur, ac deſcendant. Quæ niſi ſic diſcutiantur, ingeſta in aluum ex nitro aqua mulſa, vacuari debet. Detur deinde vinum aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina contrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut anſerinus adeps in paſſo li-

quefactus. Inflammatæ autē partes, hordei farina cū mulsa decocta perungantur. Ab initio admota cataplasmata nocent, quòd citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, vt in principes se parteis insinuet: ipsa tamen, interiecto tēpore, molestißimis inflammationibus opitulantur, vt pote quæ dolores & permulceant & leniāt. Tum vbi corpus calfaciente oleo inunctū fuerit, in solium descendere oportet, ac lauare, vt per cutem summam, quæ corpori noxia inhæserunt, etiā excernātur. Et deiectiones multifariā moliri oportet, ne affectus infigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus & hœdinis, aut suillis catulis, maximè pinguibus & tenerrimis, ac cum lini semine coctis, vesci debent: siquidem aluum cient, atque venenorum acrimonias hebetant. Vinum dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & Samia terra, quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passo sumantur. Item pulegium ex aqua tritum, irinum aut rosaceum, cum rutæ decocto, recentes vitis ramuli, cum passo detriti. Longè omnium potentißimè, antidota auxiliantur, cum aqua mulsa, drachmis quatuor pota.

Pinorum erucæ. CAP. II.

Is, qui erucas pinorum hauserunt, illico dolor in ore & palato excitur: vehemens alui, linguæ ac stomachi inflammatio torquet: intestina dolor excruciat, ita vt pruriginē sentire videantur:

tur: corpus totũ exæstuat: fastidiũ vrget. Quibus est succurrendum remediis, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamen pro simplici oleo & irino, melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

Buprestis. CAP. III.

QVi buprestin biberunt, non dissimile nitro virus sapiunt, stomachi ventrisq; vehemens dolor insequitur. tamen venter, quàm stomachus mirum in modum, vt in aqua inter cutẽ difflatus, inturgescit. Vniuersa corporis facies cõtenditur: vrina supprimitur. Quibus eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim post vomitus & vacuationes, quas clysteribus molimur, aridæ ficus prosunt: itẽ earũ decoctum, ex vino. Vbi verò iam ferè pericula inclinantur, Thebaicarum palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulso aut lactis potu, iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse, & lac humanum bibere, conuenit.

Salamandra. CAP. IIII.

SI salamandram hauserunt, linguæ inflãmatio consequitur, mens & sermo præpeditur, tremor cum corpore aut horrore quodam ac exolutione accedit: partes nõnullæ corporis liuoribus circunquaq; sugillantur. sæpéque, diutius immorante veneno putrescentes, defluũt. Quibus præstabimus cuncta, quæ potis cantharidibus. Peculiaria verò remedia, resina pinus, aut galbanum

ex melle linctũ, & aiugæ decoctũ, in quo nuclei pinei conterantur: vrticæ quoque folia, cum liliјs & oleo decocta. Prosunt etiã oua testudinis marinæ aut terrestris, cocta: item ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta sit.

Ephemerum. CAP. V.

SVmpto ephemero, quod aliqui Colchicon, aut syluestrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atque ijs qui vrtica aut scilla lacessuntur: interna rosionem sentiũt: stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. Cæterùm inualescente morbo, cruor strigmentis admistus, per aluum exigitur. Quibus, vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conueniet: sed antea quàm venenum inualescat, dandum est decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorij: lac bibere prodest, in quo serpyllum sit decoctum: itẽ succum sanguinalis herbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrti cum vino. Baccæ autem myrti tusæ tritæque, & aqua maceratæ, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Media castanearum tunicula, similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumptitetur: origanum quoque cum lixiuio epotum: eximiè iuuantur asinini lactis aut bubuli calidi potu, etiam si in ore contineant: ita vt quibus copia lactis huius adsit, non aliud desideretur.

Dor

Dorycnium. CAP. VI.

DOrycnium, quod aliqui manicon solanum appellarunt, epotum, lactis saporem in gustu refert: continentes singultus ciet, humor linguam vexat: sanguis confertim reijcitur: mucosa quædam perinde quasi dysentericis, aluo egeruntur. Itaque antequam aliquid ex ijs eueniat, auxilio sunt antedicta, vomitus, clyster, & quæcunq; potũ venenũ expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur, aqua mulsa, lac caprillum, aut asininum, dulce vinum, quod tepidum cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ, gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tã cruda quã tosta esse, salutare est. Conueniũt & locustæ marinæ & gammari, & pota eorundem iuscula.

Aconitum. CAP. VII.

ACenitũ statim in lingua inter bibendũ, cũ adstrictione quadã dulcescit: & subinde, potissimũ cũ exurgere conãtur, vertigines offundit: lacrymas ciet: grauitatẽ pectori, & præcordijs adfert, simulq; crebri spiritus deflantur. Quare venenũ vomitione abigi, aut clystere per aluũ egeri opus est. Vtimur inter propinandum, origano, ruta, marrubio, vel absynthij decocto, cum vino absynthite, vel semperuiuo, vel alrotono, vel chamælea, aut aiuga. Prodest etiamnum opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex vino. Coagulum hædi, leporis, aut hinnuli cũ aceto,

ferri quoque stercus, item vinum, in quo aurum, ferrũ, argentúmve cãdens restinguatur, potũ, lixiuiáque cum gallina & vino decocta, aut carnium bubularum præpinguiũ iura, cũ vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis subuenire.

Mel Heracliæ. CAP. VIII.

MEl in Heraclia Ponti, vbi aconitum gigni solet, inuenitur: quod qui edunt bibúntve, nõ secus afflictantur, quàm qui aconitũ ebiberunt. Iis eadem, quæ poto aconito conueniunt: adiuuantur in primis continuo vini mulsi potu, cui rutæ folia sint adiecta.

Coriandrum. CAP. IX.

COriandrum ob odorem latêre non potest: epotum autem vocem exasperat, insaniam adfert, à temulentijs non abhorrentem. Qui sumpsêrunt, pudẽda dictu blaterant, totiúsque corporis odore, venenum fatentur. Quibus post vomitionem irino oleo concitatam, vti retulimus, merum & per sese, & ex absynthio potum auxiliatur. Item oleum, nec secus oua in eodem exinanita, si liquefacta in muria sorbeantur: & epota muria, & ius salsum ex gallina & ansere: passum quoque cum lixiuia sumptum.

Psyllium. CAP. X.

PSyllion epotum, corpori toti frigus & torporem cum exolutione & mœrore quodã adfert: ita vt animum despondeant. Cui omnia quæ exhausto coriano auxiliantur.

Cicu

Cicuta. CAP. XI.

CIcuta pota vertiginem excitat, oculisq; caliginem offundit, ita vt minimum cernatur: singultus ciet, mentem turbat, extremi artus gelantur: deniq; conuulsi, suppresso arteriæ spiritu, strangulantur. Quare inter initia, vt in reliquis, cicutam vomitu excutiemus: postmodum deiectionẽ moliemur, vt quod ad intestina prolapsum sit, excernamus: tũ demũ in meracam potionem, quæ maximo est auxilio, deueniemus: repetendum per interualla, in quibus proderit lac asininum, aut bubulũ potui datũ, aut absynthium cum pipere & vino, castorio, ruta, mentha cum vino, aut amomi, cardamomi, aut styracis vncia, aut piperis cum semine vrticæ & vino, aut lauri folia. Item laser ex oleo & passo, & passum per sese largius potum proficit.

Taxus. CAP XII.

SMilax, à quibusdam tithymalum, à Latinis taxus appellatur: frigus vniuerso corpori, strangulatus, & celerem interitum infert. Cui eadem quæ cicutæ conueniunt.

Carpaci succus. CAP. XIII.

EPotus carpaci succus soporem, citámq; strangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauserunt, epotæ cicutæ remedijs.

Sardonia herba. CAP. XIIII.

SArdonia ranunculi herbæ generi aßignatur, quæ vescẽtibus mentem adimit, & quadam

dam neruorum distentione labia in rictũ contrahit, vt risus speciem præbeant: à qua quidẽ affectione, de Sardonio risu adagiũ in vulgus infausto omine manauit. Post vomitũ peculiariter cõuenit aqua mulsa & lac, liberalius epota: irrigatio, perunctióq; à pinguibus medicamentis, totum corpus excalfacientibus: in calidã aquã oleúmq; descendant, sed tũ multùm perfricare & inungere expedit: & in summa, curam omnem, quæ cõuulsioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

Hyoscyamus. CAP. XV.

HYoscyamum potum aut comesum, similem ebrijs abalienationẽ mouet: sed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiose data, lacq;, præsertim asininum: si id desideratur, caprillum, vel bubulum, vel aridarum ficuũ decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis semen ex passo sumptum, & vinum salsum cum adipe suilla recenti, paßóq;: itidem vrticæ semen, aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus, & sinapis, & nasturtium, radix, cæpa, & allium: & hæc singula cum vino sumantur. Postea sinendi quiescere, quemadmodum qui vinum biberunt, vt excoquant.

Mandragora. CAP. XVI.

MAndragora, si bibatur, cõfestim sopor insequitur, exolutio, ac vehemẽs veternus, nihil temere distans à lethargo. Cui, antequàm aliquid ex ijs accidat, vomitus & aqua mulsa proderit

proderit postea nitrum & absynthium ex vino dulci aut passo sumantur. Caput rosaceo et aceto perfundatur. Proficit excitatio, & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, sinapis, castorij, & rutæ tritorum in aceto: & liquidæ picis, et odor è lucernarũ exustione & extinctu. Quòd si ægrè ij reuocentur, sternutamenta mouere, alijsq; communibus auxilijs vti conueniet.

Meconium. CAP. XVII.

E Poto papaueris succo, quẽ meconion vocãt, consequitur veternus cum perfrictione & pruritu vehementi, ita vt sæpe inualescẽte veneno, tanta erumpat prurigo, vt hominem excitet. Corpus id medicamẽtum olet. Post citatam oleo vomitionẽ, acres clysteres auxiliãtur, acetúmq; mulsum cum sale potum, aut mel cum rosaceo calido: merũ cum absynthio aut cinnamomo copiosum, aut calidũ per sese acetũ: nitrum ex aqua, & origanum cum lixiuia aut passo, & rutæ syluestris semen cum pipere, vino, & panace: pipérq; cum castorio & aceto mulso, vel cum satureiæ aut origani decocto, cum vino. Hi olfactilibus excitandi, & ob enatam pruriginem in balneas descẽdant, & foueantur. Post lauacrũ prodest iurium pinguium vsus, cum vino aut passo: medulla etiam ex oleo pota.

Corniculatum papauer. CAP. XVIII.

Q Vod corniculatũ papauer appellant, & potu, & cibo eadẽ inferre cõsueuit, quæ papaueris

pauerisſuccus:nec alijs expugnatur auxilijs.

Pharicum. CAP. XIX.

QVod pharicon vocant, ſapore ſylueſtre nardum imitatur. Reſolutionem neruorum potum affert, cum conuulſione & delirio. Oportet autem poſt vacuationes vinum abſynthitem potui dare, cum cinnamomo, aut myrra, aut nardo gallico, quod ſerinen aliqui vocauerunt: aut ſpicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum paſſo: aut irim cum croco ex vino: deraſúmque caput illinire hordeacea farina cum aceto, & trita ruta.

Toxicum. CAP. XX.

TOxicum ex eo nominari videtur, quòd barbarorum ſagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflammatione torquentur: in coercitus furor varias ijs imagines obuerſat: quare vix medicinæ locus eſt: raróq;, qui hauſerunt, euadent. Vinculis ergo cohibendi, vt vinũ dulce cum roſaceo bibere, & reuomere cogãtur: rapi ſemen bibendum cum vino. Priuatim ijs cõuenit, quinque folij radix, & hircinus ſanguis, aut caprillus, eodem modo ſumptus, roboris, fagi, aut ilicis cortex cum lacte tritus, maláque cotonea trita eſſe, aut cum pulegio & aqua bibere, conueniet, amomum & balſami ſemen ex vino. Sed qui periculis defuncti ſunt, diu lecticis decumbunt, & vbi ſurrexere, ſtupidi reliquum vitæ tempus degunt.

Ixia:

Ixia. CAP. XXI.

IXia, quæ vlophonō appellatur, inter potandū aliquid ocymo simile gustu & odore redolet: vehemētem linguæ inflammationē excitat: mentem mouet: omnes excrementorum exitus supprimit: strepitum cum animi deliquio ciet, ijsq; intestina latrant, nec egeritur quicquam. Post vomitionem aluúmq; resolutam, auxilium præstat aqua, in qua absynthium maduerit, ex vino largiore, aut aceto mulso pota: rutæq; syluestris semē aut laseris radix: item tragorigani decoctum, cū aliqua supradictorum, aut lacte, aut resina terebinthina, aut nardo, aut castorio, aut laserpitio, quorū singuli oboli conueniunt. Quin & nuces iuglandes ex vino, cū resina, castorio, & ruta tritæ, ita vt singula drachmæ pondus æquent. Itidē chamæleæ aut thapsiæ aut absynthij succi sicilicus cum aqua mulsa, & acetum calidum potum.

Cerussa. CAP. XXII.

CErussa suo colore proditur: sumpta enim, mox palatum, gingiuæ, lingua, & commissuræ dentium, candore quodam inficiuntur: singultus, tussim, ac linguæ ariditatem excitat: ijs extrema frigescunt, mens labat, membra torpescunt. Quibus dare cōuenit aquam mulsam, aut ficuum, aut maluæ decoctum, aut lac calidū, aut sesamam ex vino tritam, vel lixiuiā ex sarmētis factam, amaricinum oleum aut irinum, persicorum ossa cum hordei decocto: columbina oua cum

thure.

thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gũmi quod vlmus plorauit, aut humor, quem vlmea folia reddiderunt, cum tepida aqua: sed tum quoq; vomant. Conuenit etiã thapsiæ succus, aut scammoniæ, cum aqua mulsa potus.

Fungi. CAP. XXIII.

FVngorum alij genere, alij copia lædunt: omnes tamen strangulatus suspendio similes concitant. Quibus confestim succurrendum: communiter ex oleo vomere cogendi: mirificè iuuat lixiuia ex sarmentis aut pyrastri surculis, epota cum sale, posca & nitro. Fructus, aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, esitatáq; eisdem auxiliãtur. Aduersus fungos gallinacea oua cum posca proficiunt, adiecta aristolochiæ drachma. item absynthium cum vino melléq; sumptum, & ex aqua potum: apiastrum ex nitro, panacis radix & semen in vino, fæx vini cremata cum aqua, atramentum sutorium ex aceto, radix, vel sinapis, aut nasturtium esu prosunt.

Gypsum. CAP. XXIIII.

LApidescens gypsum strãgulationem creat: quare eadem proferenda sunt, quæ mansis fungis, auxilia, & ad hæc maluæ decoctũ, quod etiã olei vicem pẽsat, vtpote cùm pingue sit, euomendo lubricas vias & faciles reddit, deradíq; corpora nõ sinit. Quod vbi duratur in lapidem, gypsum efficit. Quinetiam prodest oleũ ex aqua mul

mulsa, aut ficorum decocto: & lixiuia è ficulneo cinere, aut sarmentis facta, cum vino copiosiore pota: & origanum aut thymum cū lixiuia, aut aceto, aut passo: hique decocto maluæ proluendi.

Sanguis taurinus. CAP. XXV.

TAuri recens iugulati sanguis epotus, spirandi difficultatem strangulatúmq; concitat: faucium tonsillarúmq; meatus cum neruorū distentione præcludit, lingua rubescit: dentes inficiuntur, & quædam concreti sanguinis vestigia, inter eorum commissuras restant. Quare vomitū vitabimus: sanguinis enim globi attractu illo in sublime relati, magis gulæ inculcātur. Dari ergo opus est quæ concretum sanguinem discutiunt & aluum subducūt. Grossi lacteo succo turgentes ex posca, & nitrum per sese, auxiliantur: nec secus coagulum omne cum aceto & laserpitij radice, aut lasere: itidem & braßicæ semen, & è cinere ficulneo lixiuia: conyzæ folia cum pipere, & rubi succus ex aceto. Aluus resoluēda: Is qui seruantur, stercorosa & fluida per sedē egeri consueuerunt. Stomachum aluúmq; hordeacea farina ex aqua mulsa perungere oportet.

Lac coagulatum. CAP. XXVI.

EOs, qui coagulatum lac hauserant, frequēs illico strangulatio inuadit, quòd in globulos quosdam lac coalescat. Quibus iuuādis pro antidoto, coagulum ex aceto damus, & bibere sæpius cogimus. Damus & calaminthæ folia ari-

da, item succum, aut laserpitij radicem, aut laser cum posca: thymúmq; ex vino, & cum luto suo lixiuiam. Sed nulla salsilago obijciatur, quoniã magis lac coiret, & in caseum densaretur. Neq; illos vomere conuenit: siquidem concretum lac sese in gulæ angustias insinuans, strangulat.

Argenti spuma. CAP. XXVII.

SPuma argenti pota, stomacho, ventri, & interaneis grauitatẽ cum magnis torminibus adfert, & nõnunquã pondere suo intestina vulnerat, vrinámq; supprimit: corpus intumet, plumbeámq; deformitatẽ cõcipit. Quibus subuenit secũdum vomitionẽ, potũ syluestris hormini semen, myrrhæ drachmæ octo, absynthiũ, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino: aridum palumbis fimum, cum nardo et vino.

Argentum viuum. CAP. XXVIII.

ARgentum viuum potũ, eadem quæ spuma argenti infert, eisdémq; vtendũ auxilijs. Lac copiose potum auxiliari constat: sed postea euomant, qui hauserunt.

Calx, Sandaracha, Auripigmentum.
CAP. XXIX.

CAlx, Sandaracha, et Auripigmentum, pota aluum & intestina cum vehemẽti erosione excruciant. Præbenda cuncta quæ suo admistu illorũ acrimoniã hebetãt, ac soluũt, & facilem lubricámq; aluũ reddunt, cuiusmodi ibisci & maluæ succus est: natura enim vtriq; perlu-

bric

brica. Dandum decoctum seminis lini, vel semen tragi herbæ, vel oryzæ, lácq; cum aqua mulsa copiosum, iura pinguia, & boni succi.

Lepus marinus. CAP. XXX.

QVi leporem marinum biberũt, piscium virus olent: procedente tẽpore, aluus dolore afficitur, & vrina sistitur: & si quando eam reddere contingat, purpureum colorem referet. Omne piscis genus auersantur, & odio habent: fœtido ac graui sudore manant: biliosus vomitus, interdum sanguini promiscuus, subsequitur. His dandum lac asininum, vel passum continuè, aut radicis maluæ foliorúmq; decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut scammonij succi drachma, cum aqua mulsa, puniciq; mali acinis. Cedria cũ vino efficax est: anserinus sanguis, vt tepebit, potus. Sed cùm pisces omnes respuant, aspernentúrq;, solis fluuiatilibus cancris vesci possunt, bibuntq; eos admisto vino, adiutíq; ab his percoquunt. Cumq; appetere & comesse pisce cœperint, suæ salutis indicium habent.

Rubeta & palustris rana.
CAP. XXXI.

RVbeta aut rana palustris assumpta tumores ciet: pallor corpus vehementer decolorat, vt planè buxeũ spectetur: spirãdi difficultas torquet, & grauis halitus oris, singultúsq; et inuita interdũ genituræ profusio cõsequitur. Ad-

iuuantur ſecundum vomitionẽ multo meri potu, & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidẽ. Breuiter, cogendi ſunt vt vehementi ambulationi & curſui ſe credant, ob torporem quo corripiuntur. Quinetiam quotidie lauandi ſunt.

Hirudo. CAP. XXXII.

DEuoratæ cum aqua hirudines, ſi ori ventriculi adhærent, tractione partium, nonnullam ſuctionis imaginem præbent: eo enim argumento hauſta hirudo deprehenditur. Has muria ſorbitione excutit, & cyrenaicus ſuccus, aut laſerpitij folia, aut betæ, cum aceto, aut pota niuis glebula, cum poſca. Nitrum ex aqua gargarizatur, aut atramentum ſutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, iniecta lupinorũ farina, aqua frigida ore contineatur, & ad eam hirudines exilient. Prouidendum etiam ijs, quæ etſi ferendi auxilij gratia tradantur, non minora tamẽ cæteris venenis pericula ſæpius adferũt. Qualia ſunt album veratrũ, thapſia, elateriũ, agaricũ nigrum: ſiquidem ea ſtrangulatus concitãt, aut immodicas deiectiones mouẽt. Quibus ea medentur, quæ in fungorum mentione & ſimilibus retulimus. Nimias autem deiectionum impetus, medicamẽtis, quæ excrementa ſupprimũt, coërcebimus. Neque negligenda quæ parũ quidẽ nocere videtur: interim verò vitã in diſcrimina agũt. Quo in numero ſunt ſylueſtris ruta, gith, nouæ glacies, papi recentes: flores autẽ ſunt eius ſpinæ, quæ cactos dicitur.

citur. Eos, qui ſumpſerint, ſola vomitio recreat.

Domeſtica nobis. CAP. XXXIII.

AQua frigida abundè pota, aut meracum vinum liberalius epotum, aut paſſum, præſertim à balneo, aut curſu, aut vehemēti exercitatione, ſtrangulatus & dolores infert. In quibus ſanguinis miſsio protinus, & vacuatio, imminentia ſoluunt pericula. Sed de notis veneficiorū, ac remedijs, & cauēdi modo, hactenus dicta ſint. Subiungeremus etiam antidota neceſſaria, quæ præclarè auxiliantur, quibus vtimur, quale Mithridatium eſt, præſertim & quod ſanguine, & quod ſcinco temperatur. Verùm quoniam alijs in locis diligētiſsimè ſcripta ſunt, hîc ab eorum deſcriptione ſuperſedemus.

Venenata. CAP. XXXIIII.

DE beſtijs, quæ virus eiaculātur, & exitialibus venenis, ideò ſcribere aggredimur, vt tota curationis remediorúmq; ratio ad vmbilicū perducatur: ſiquidem pars hæc non minus quàm cæteræ aliæ, neceſſaria eſt ijs, qui artem medicam exercent, vtpote cum adminiculo eorū, quæ inibi traduntur, doloribus, periculis, & cruciatibus, plurimiſq; alijs malis homines liberari conueniat. Hæc autem in ſumma faſtigia duo, ſicuti ab initio relatum eſt, diſtribuitur. Nam qui de feris virus inſpuentibus ſermo diſſerit, Theriacus dici ſolet: qui verò de amoliendis veneficijs, Alexipharmacus: quo prius tradito, ſimul quæ

se qui signa consueuerũt, præmonstrabimus: tum quæ nonnihil auxilij ferunt. Omnia autem in promptu, & ad manum habere artificẽ oportet, propter vrgentẽ sæpenumero necessitatẽ: siquidẽ pauca e venenis & virulẽtis animãtibus, tarda & grassantia sensim pericula cient, ita vt dilationẽ admittãt: pleraq; verò præsentaneam perniciem afferunt. Hominum autem partim malè alijs cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita tẽperant, vt spatiũ curanti liberũ non relinquant: partim sceleris admissi conscientia, aut tristi aliquo euentu oppressi, hausto sponte veneno, mortem sibi cõsciscere conantur. Qui postea deprehensi, aut resipientes, & vitæ cupidi, præsentaneam opem poscunt. Non desunt, qui hostiles sagittas illinentes, aut fontes aquásq; puteanas hac labe polluentes, certam & ineuitabilem aduersarijs perniciem moliuntur. In quibus ipsis etsi maleficium non subitò, sed aliquantò pòst grassari natura sua comparatum est, tamen nisi primò quoq; tẽpore coërceatur, & remedijs subinde excipiatur, frustra tãdem succurritur, occupatis iam corporibus exitiali vi veneni. Proinde nõ vulgari industria diligẽtiáq; in ea re vtẽdum est, vt quod in alijs incõmodis ars cõsueuit, in his quoq; salutem mortalibus præbeat. Quin & apud priscos genus hoc vnũ existimabatur esse eius partis, quæ medicamẽtis pugnat: sed recentiores id ipsum discreuerũt, nominãtes

præ

præcautionem, & modum præcauētem, salubris sanantísq; medium statuentes, parua & leui supra modum persuasione decepti. Siquidem treis in humanis corporibus constitutiones esse contēdunt: vnam, qua sani degimus: alterā, qua sinistra valetudine corpora laborant: tertiam, quæ medium inter vtrasq; locū sibi vendicat. In qua positi, sanitatem specie mentiuntur, faciléq; in morbos & pericula concidunt, ob vim corruptricem, quæ corporibus nostris incumbit: quemadmodum in ijs videre licet, quos excandescens rabie canis momorderit, necdum tamē aquam horrent. In ijs quoq; qui cantharidas hauserūt, sed nondum vrinæ tormento cruciantur. Tripartitò igitur artem digeri, triplicíque corporis constitutioni meritò respondere trahunt. Salubrē partem esse volunt, quæ sanitatem tuetur: præcauentem, eandémq; prohibentem, quæ obstat quò minus in morbos incidant: & sanantem, qua vitia discutiuntur. Quibus ita responderi potest, quòd primùm ex ista ratiocinatione non treis corporis tantùm, sed quatuor haberi cōstitutiones fatendum esset: quippe vt aliqui sunt, qui necdum morbo laborāt, morbo tamē maximè ob impēdentem causam sunt obnoxij: ita sunt, qui iam priore morbo defuncti, nōdum tamē secūdæ valetudini restituti sunt: id quod in ijs, qui à morbo proximè sese recolligunt, cernere licet, qui viriū recreationē & robur desiderant. Sed quē-

admodum curandi ratio ad partem medicamētariam pertinet, ita præcautionem eidem subijci par est. Ad arcendas enim valetudines vehementibus vtimur auxilijs, altiore sacrificatu, vstionibus, amputatione, derodētibus epithematis, potionibus perniciei occurrētibus, & plerisq; alijs. Verumenimuero sunt vsque eò rudes nonnulli, vt ne remedia quidem appellēt, quæ morbos arceāt. Cuius sententiæ inire rationem haud promptum est: etenim cùm verbum ipsum, præcauere, tum agendi modus, omnino auxiliarē remediariámq; vim præse ferunt. Mirum verò nisi etiam sua illa distributione partium eos complectūtur, qui in pestilentis cœli statu morbo nondum correpti sunt: pesti tamen, propter obseruantis aëris occasionem, opportuni, & in morbum proni redduntur. Dicere forsitan quis posset, salubris institutionis præcepta non aliud esse, quàm arcendorum morborum rationem: quippe cùm firma reddere corpora, & minus vitijs obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degant, nec morbis conflictentur. Neque id silentio prætereundum, quod maximè præcipuum, & tanquam caput rei est, non oportere medicinæ partium distributionem, totidem corporis constitutionibus respondere: sed naturas singulorum suis notis seorsum scrutari ac explorare, vt suis locis ostendimus. Cum ijs igitur non pluribus agendum. Illud magis adnotare conuenit, affectus, qui à virulentis

anim

animalibus venenísq; contrahuntur, vocari cæcos, id est, quorũ ratio minimè iniri potest. Quin & ea, quæ eisdem auxiliantur, nulli pariter sunt addicta causæ: quapropter quæstionibus obseruatoriæ artis, & eius, quæ ratione fulciatur, annumerari solent. Neque prorsus verum deprehenditur, affectus huiusmodi cæcos esse. Nam quod semper se protrahit, & nullum in quibusdam necessarijs vsum exhibet, haud facili coniectura colligi potest: etsi naturæ proprietate prorsus cæcos eos affectus concedimus, qui ab exitialibus venenis, & animantibus, quæ virulento morsu sæuiunt, contrahuntur. Nam quod ad opus nonnullum vsum præbet, dátque medendi occasionem, neque imperceptibile, neque cæcum, nullíve causæ obnoxiũ reputatur: sed magis ab ipso quis impulsus, demonstrationem se habere, & opinionem de abditorum cognitione confirmare poterit. Nam etsi sæpe minora sunt, quàm vt sensibus percipiantur, euidenter tamen ex ipsis inter se collatis deprehenduntur. Diocles autem in eo cõmentario quem Plistarcho dicauit, satis modos perstrinxit, ad verbum ita scribens: Nosse quis hoc potest cùm in alijs non paucis, tum in viperis, & scorpionibus, & reliquis id genus, secum animo reputans, vt quamuis exiguo sint corpore, vixq; conspectui subijciantur, magnorum tamẽ discriminum ac dolorum causas inferunt: quorum nihil præter quãdam corporis exiguitatem,

vímq; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit spectare. Quanta enim ea moles corporis est, quæ à scorpij ictu, & aliorum id genus venenatorum, quæ nos morsu cõficiũt, attingitur? quorum aliqua vehementes cruciatus excitant, alia erodũt, & putredines cient, nec desunt quæ præsentaneam perniciem moliãtur. Aut quãtulum est quod à phalangij morsu ingeritur, & vniuersum corpus excruciat? neq; enim quis magnitudinem ipsorum deprehendere posset, cùm prorsus exigua mole cõstent. Ergo quòd hæc ad affectus referãtur, constitit inter omnes. Verùm quòd exactè deprehẽsum sit, vim quandam ipsis inesse mortiferam, quæ insinuata corporibus molestiarum, quæ exoriũtur, nobis causa sit, in confessò est, & omniũ cõsensu persuasum. Nec quisquam inuenietur vsqueadeò contentionis studio flagrãs, qui aliunde exoriri molestias asseueret, quàm à materia mortifera partẽ corporis attingẽte. Porrò id erat, quod inter vtilia artis opera in omni opere dicere oportuit, quænam res opus hoc efficiat, vt nihil prorsus nos lædat, incomprehensa communis causæ, quæ proprijs inest ratio: quandoquidẽ tum euidenter indicari poßit cùm deprehensa est. Ideò Erasistratus empiricorum pertinaciam graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causas aßignauit, inficiatus his communem, & supremam morborum causam incõprehensibilem esse: & hanc in eo, quem de causis

scrip

ſcripſit commẽtario aptiſsimè prodidit, candido ſignatam lapillo. Nec ferendos eos eſſe cenſuit, qui ſe dicãt in quibuſdam, vt in venenis, ſerpentium ictibus, & cæteris id genus trita medendi ratione contentos eſſe. Neque ſatisfacturam ſibi obſeruationem eam, quæ à cauſarum comprehenſione ſeparata eſt. Primùm enim genere comprehendi facilè poſſunt. Quòd autẽ ſit lethifera vis, corporáq; permutans, ita vt perimat, ex ijs, quæ per genus, non per ſpeciem vagantur, curationem indicat, qua hæc hebetare, & prorſus expugnare liceat. Cùm verò ſubiungit: Ad aquã dulcem, & potui idoneam venit quis, & ante obſeruationem ad vomitum, ad vulneris dilatationẽ, ad demorſæ partis ſuctum, cucurbitulas adfixit, partem incîdit, vrẽtia medicamẽta, aut ea quæ vim eandẽ adipiſcuntur admouit, poſtremò partem amputauit: ſecum reputauit medicamina, quæ per ſummã cutim ferre, & applicari ſolita, immiſſa ad intima perniciei repugnarent. Hæc itaq;, quæ diſſeruit Eraſiſtratus, veritati conſentanea ſunt, nec arti refragãtur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam vim corporibus illapſam negotiorum, quæ ipſa faceſsit, eſſe cauſam diffiteantur, verùm rudiuſculè nomini attendunt. Nã apud ipſos palàm immiſſa vis φθοροποιὸς, id eſt mortifera, nominatur: φθοροποιὸν autem nullius officij alius eſſe poteſt, quàm cauſæ. Aiunt hæc nomina, μάρσιππος, & ἀγκα-

καλὶς

καλύπτειν, esse reliquis omnibus similia, in quibus partes quædam dictionum non pro virtute, sed nuda enuntiatione comprehenduntur. Enimuero quemadmodum in his vocibus μάςσιππος & ἀνακαλύπτειν, partes neq; certos, neq; principes retinent significatus: sic in hoc verbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia, non pro virtute coaluerũt. Hinc ad causarum differentias trãseunt, affirmántq; causarum aliquas euidẽtes esse, quæ dum aduersam valetudinem crearunt, separantur: cuiusmodi sunt frigus, labor, æstus, & similia. Quasdam continentes, quæ permanent postquàm morbum excitarũt, hoc est, quibus præsentibus, & effectus eorum adsunt: increscentibus, effectus augentur: decrescentibus, minuuntur: & cùm desinunt, ijdem finiuntur: quibus solis ac per se manentibus, effectus quoque ipsi manent. Talia quidem receptissima sunt causarum discrimina, quorum nulli phthoropœon subijci potest. Euidens enim causa non est, quoniam morbus ipse permanet, nec ipsa à corpore separatur. Nec continens causa dici potest, cùm magna ex parte hæc adsit: quẽadmodum accidit ijs, qui à rabioso cane sunt demorsi. Quòd si neque euidens causa, neque continens fuerit, neque per se, neq; alterius consortio causa erit. Quòd si à nulla causarum differentia phthoropœon deducere possumus, consequitur, vt neque causam esse fateamur. Quod

aut

autem asserunt, vocabula quædam in se non habere parteis rerum significatrices, sed nuda, & simplici pronuntiatione ficta esse, fateri necesse est. Verùm non omnia, sed perpauca talem nancisci conditionem existimandum est: neque enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν perinde atque assumptitia profertur, sed longè principem obtinet significationem. Quemadmodum enim φθορᾶς, id est corruptionis nomen mutationem in peius significat, si hoc verbum ποιεῖν sumi debet, vt nihil amplius ex eo quod hanc dictionem φθορὰ secum habeat, declaret: neque prorsus id significat, quod omnes palàm audiunt, & huic simile redditur, παιδ᾽ χειρ δίδος. Si dant à corruptione sanis fieri morbum, concedunt vtique vim in huiuscemodi verbo ποιεῖν subesse, siquidem aliquid est quod corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, ostenditur per singulas causas, quæ corporibus subijciuntur, idq; tam in lethalibus venenis, quàm in ijs, quæ corporibus ingeruntur. Verùm nonnihil subiacere causarum differentijs produnt. Quinetiam aberrarunt, nõ exactam diuisionem assumentes. Qui verò se dogmaticos profitentur, causam esse partim præparantem, partim continentẽ asserunt: vt inguinũ vlcus, & inguinariã febrim, & quæ effectui tũ assistat, tum etiam separetur, vt à fractis præcipitatio. In summa, quoties quidpiã suapte natura causa fuerit, nec vlla diuisione comprehẽditur,

vit

vitiosum est, neq; causæ adscribitur, eorum quæ idem genus sortiuntur. Sed quod phthoropœon causa sit, nomen ipsum argumento est, & in ijs quæ contingunt apertius ostenditur. Quid aliud causæ arbitrantur esse post impressum à serpentibus ictum, quàm ex animāte vim, & illapsum in corpora virus? Neq; enim frigus, neq; æstum, neq; sectionem corporis, neq; cruditatem, neque aliud quicquam simile causari possunt. Verùm quoniam causarum differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant: ipsis dicendum, vtroq; istorum modorum euidentem quidem causam esse, quod effectum præcedit, & quod corporis substantiam præoccupat: cōtinentem verò, quod morbis præsentibus adest, qua separata recedunt, quæ cum ipsa euenerant. Sed de ijs hactenus. Statuēdum itaq; mortiferā vim intrinsecus manifestißimā esse causam, ipsámq; principem facere scopum oportet. Et antequam ad ima decumbant morbi, varijs modis est certandum, donec vis tota corporibus excutiatur. Modò enim reuocari debet ea parte, qua pestis intrauerit: modò aliqua alia, præsertim principatū non obtinēte, antè coërceatur, quàm altius irrepens viscera tangat: aut eius pernicies eluatur, retūdatūrq;, cùm iam membratim peruagatura est. Itaq; venena si hausta sunt, crebris vomitionibus: si morsu impressa, scarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circunscriptione,

ne, nonnunquam amputatione extremæ partis, euocantur. Retinentur verò infusione, & imposito medicamẽtorum acriũ cohibẽtur. Hæc simul vtiq; arcere virus, & eluere possunt. Restinguũtur, et euincuntur meraciore potu, aut passo nulla aqua diluto, vel contrariorũ esu, quæ acrimonia sint prædita. Postremò deiectio alui, euocatus sudor, & alia quædam in commune, quæ membratim demonstrabimus, auxiliantur. Verumenimuero nõ lethiferam modò materiã, sed & magnitudinẽ, & tẽpus, pro scopo considerare oportet. Etenim ab ijs remedia quàm plurimum discrimen capessunt. A' magnitudine quidem, cùm nonnulla ex venenis, & virosis animalibus pericula minãtur: alia putredines altas aut exteriores excitant: alia vehementissimos dolores aut cæcos cient: alia vix medicamẽtis cedunt, & magis minúsve molestias excitãt. Oportet autẽ ea, quæ pericula ferunt, peruicacioribus auxilijs expugnari: & minus infesta, mitioribus. Quippe absurdum fuerit in grauioribus, segnioribus medicamentis homines in discrimen adducere: in minoribus verò, vehementiũ auxiliorũ iniuria corpus lacessere. Finitio à tẽporibus in promptu est. hoc enim subitò in pericula, & præsentes molestias adducit: illud verò sensim, & dilatas in diem longam aut breuiorem producit. Itaq; in acutis quidem cõfestim multa simul auxilia repræsentari oportet: reliquis paulatim. Hæc quadam

dam artis formula breuiter definita sint. Iam membratim rem prosequamur.

Signa rabiosi canis, & demorsorum ab eo. CAP. XXXV.

DE rabiosi canis morsu sermonem aliis præposuimus, quòd id animal domesticum ac frequens esse consueuit, & in rabiem sæpius agitur, ac perit, ab eóque caueri difficile: inde periculum ineuitabile hominem manet, nisi multis vtatur auxiliis. Canis plerunq; flagrantissimis æstibus in rabiem efferatur: interdum quoties frigora incesserunt. Rabiosus autem potum, & escam auersatur largam spumatémq; pituitam naribus, & ore proycit: toruè & solito tristius intuetur: in omnes passim sine latratu irruit, & æquè feras hominésq;, tã familiares, quàm ignotos mordet: nec protinus infestum quicquã infligit, nisi, vt vulnus, dolorem: exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus Graia est voce appellatus, contrahitur. Euenit autem cũ distentione neruorum, totiúsque corporis rubore, præsertim faciei, cum sudore, & languore quodam. Aliqui auræ splendorem fugiunt: alii sine vlla doloris intercapedine vexantur. Sunt etiam, qui canum more latratus edant, & obuiam factos morsu aderiuntur, ac mordendo simili vitio labe factãt. Proinde ex iis, qui hoc vitium senserint, neminem seruatum vidimus, nisi forsitan ex historia vnũ aut alterum euasisse audiamus: siqui-

dem

dem Eudemus superasse quẽdam affirmat. Themisonem aliqui demorsum in hunc furorem incidisse, & euasisse fatentur. Alij ipsum cùm amico aquam expauescenti morem gereret, & officiũ exhiberet, quadam naturarum concordia similẽ contraxisse affectum: sed post multos tandem cruciatus seruatum extitisse. Molestissimum itaque genus morbi, à quo multos, antequam ipsam experirentur, vindicauimus: & complures ab alijs medicis seruatos nouimus.

Remedia demorsorum à cane rabioso.

CAP. XXXVI.

Ratio medendi duplex: vna cõmunis, qua vtendum in omnes morsus, quos virulentæ animantes impresserumt: alia peculiaris priuatáq;, eorũ dũtaxat, quos rabiosi canes momorderint: quæ nõnullis quidẽ summã opem ferre cõsueuit: alijs verò inutilis, maximè qui ex multo iã tempore ictum acceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primũ exponemus, deinde cursim perstringemus, quæ ad cõmunem medendi rationem pertinent. Cancros itaque fluuiatiles in sarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem eorũ quàm minutissimè tritum habere reconditum: itidem gentianæ radicẽ tusam cribratámque reponere. Quoties autẽ canis rabiosus morsum intulerit, in quaternos cyathos meraci vini, bina cineris cancrorũ cochlearia, vnúmq; gentianæ cõijciantur: hæc in polentæ dilutioris modum subacta, quatri-

duo bibantur. Inter principia medicamentũ hoc modo detur. At qui si ab illato morsu bini ternive dies fluxerint, curationẽ auspicabimur à triplicato pondere, supra id quod ab initio retulimus. Optimũ hoc aduersus rabiosorũ morsus auxiliũ, quod & plerisque vnum satisfecit, eóq; cũ fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnum auxilijs contra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multò fuerit etiam si in vanum recidat, medicamentorum inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam ac diffidiã in discrimen adduci. Nec ita in demorsis à rabioso animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcusculis cutis similia: quippe maiori vulnere cõfertim copiosus sanguis emanans, potest nõnihil virulenti liquoris exaurire: quod in minoribus nõ accidit: quin à maioribus abscedentes carnes hinc auferre, & labia aciescalpelli circumscribere, & prebẽsam hamulo aut vulsella carnẽ amputare oportet. In vtrisque circũstantia loca altioribus vlcusculis scarificanda, vt copiosior sanguinis vacuatio arceat, ne venenũ mẽbratim insinuetur. Cucurbitulæ cũ multa flãma agglutinatæ id iuuamẽti præstãt, vt venenis vis extrahatur. Contra virulentos ictus, vstio expeditissimum est auxilium, vtpote cùm ignis cætera viribus præstet, simul quòd virus domet, & ferri penitius non patiatur: simul quòd pars ignem experta, postea non vulgare funda-

men

mentum curationi futuræ præbeat, manente diutius exulceratione. Animaduertendũ ex eo tempore cùm crustæ decident, ne vlceris oræ coalescant, & cicatrice induantur: sed si fieri potest ad multum, idq; præstitutum tempus, vlcerationes & sordidas adhuc & inflammationẽ minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs salsamentum optimè præstabit, & syluestre allium detritum: item cæpe, succúsq; præsertim Cyrenaicus, aut qui Medicus, aut Parthicus appellatur. Tritici grana tam mansa, quàm non mansa imponantur: siquidem subacta pistáve à perfusione vulnera dilatãt. Sunt qui à mandentiũ ieiunio, sibi aliquid asciscere arbitrentur, quod suapte natura resistat: verùm id certum non est. Cæterùm tempestiuus eorum vsus minimè est contemnendus. Si verò, quod persæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirent, committerentúrque, manum postulabunt: nanque eas diducere, carnémque scalpello circinare, aut iterum inurere, expedit. Vbi verò propositum tempus præterijt, vlcus ad cicatricem ducendum, & emplastro, quod è salibus conficitur, locus comprehendendus: nec multò pòst sinapismo vtendum.

Ratio victus in morsu rabiosi canis.

CAP. XXXVII.

Quæ ad partem istam pertinent præsidia, ita se habent. Cæterùm victus rationem ex ijs quæ veneno aduersantur, conie-

ctura quadam colligere oportet, simul vt veneni vires hebetet restinguátque, simul vt arceat, quò minus ad intima pernicies illabatur. Etenim assumpta, perniciosarum virium penetrationi resistunt. Quorũ vtrunq; præstare potest vini meracioris, paßi, & lactis potus: quippe qui hæc omnia capiũt ad curã, nonnihil veneno obijciũt, quod omnẽ eius acrimoniã obtundat. Simili modo alliorum, porrorũ, cæparúmque cibus: quòd ea difficulter conficiantur, víxq; aboleantur. Nam multos dies huius cibi qualitates remanent, quo tẽpore nec euincuntur, nec permutantur à mortifera vi, sed contrarijs illa vis expugnatur. Cui rei antidotorũ vsus accommodatur, & theriaces. Mithridatij, & eius, quod eupatorio tẽperatur. Denique omnium, quæ magnam aromatũ partem sibi vendicant: quippe aromata omnia viribus & substantijs ægrè permutantur: quare in corporibus euincunt. Victus ratio hec modo se habet: Nosse cõuenit, pauorẽ aquæ nõ stato definitóque tẽpore exoriri: plurimũ tamen ad quadragesimum vsq; diem neglectis differri cõsueuit. Post semestre etiam nonnullos inuadit: quendam post annum aquam horruisse constat. Quæ nobis visu comperta fuere. Narrant & aliquos post septenniũ aquæ metu fuisse tẽtatos. Inter principia demorsorũ à cane rabiosa curandi ratio talis est. Verumenimuero si ea, quæ retulimus auxilia, primis diebus prætermissa fuerint, nec scalpro carnẽ

circinare, nec vstionem experiri operæpretium est. Non enim quod iam pertransiit, satis euocare possent. Nulla vtique istius rei occasio aut vtilitas, sed in cassum corpora doloribus sternantur. Alter verò curationis modus accedat. Deiectio magnũ præbet iuuamentũ, vt pote cùm mouẽdo, corporis habitũ transmutet: & quæ colocynthidẽ recipit hiera. Itẽ lac schistum, quod simul deiectionem moueat, & venenum domare possit. Cibi acres, & meraculi potus, quibus vis veneni vehementer retunditur, quotidie sumi debent. Cæterùm sudores ante cibos, & post etiam ciendi. Dropacismi sinapismique alternatim per corpus totũ adiiciendi. Sed longè omniũ efficacissimum auxilium helleborismus cognoscitur, quo cum fiducia non semel atque iterum, sed frequentius ante quadragesimum diem, vel post hoc tempus vti licet. Tantam enim vehementiam hoc auxilium habere fertur, vt quidẽ, qui iam aquæ metum sentirent, sumpto helleboro, simul ac primum morbi impetum experirentur, fuerint seruati. Nam & iã vitio tentatos nemo vnquã seruare potest. Itaque primùm curam contra rabiosi canis morsus breui sermone exposuimus: iam ad alia, quæ venenatis morsibus sæuire consueuerunt, transeundum. Notas vno contextu, deinde communem medendi modum, qui omnibus cõuenire possit, explicabimus. Cursim deinceps subiungemus ea, quæ sua proprietate nonnullis auxi

lium præstare possunt. Postremò subnectentur etiam venenata, quæ nullis cedunt remedijs.

Notæ eorum, qui à venenatis demorsi sunt. CAP. XXXVIII.

DEmorsis à phalangijs locus quidem ipse, quasi ab impacto aculeo rubet, nō intumescens, nec per ambitum calidus est, sed mediocriter humescit: vbi verò contrariorum occursu refrixit, consequitur corpore toto tremor, distētiones poplitum & inguinū conuulsionibus nō dissimiles. In lumbis collectio exoritur, & perpetua vrinæ libido lacessit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Vniuersa cute frigidus sudor emanat, collacrymant oculi, offusísq; nebulis caligant. Si scolopendra aut dicta ophioctene, morsum intulit, locus per ambitum liuore sugillatur, & computrescit: interdúmque, licet rarò, fæculentus atque ruber cernitur. A morsu ipso exulcerari locus incipit, vlcúsq; id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum: præterea toto corpore prurigo sentitur. Scorpionis morsu inflammari statim incipit locus, & induresçit, ac intentus rubet, vicissímq; dolore premitur. Modò siquidem exæstuat, modò frigore occupatur. Labor repentè fatigat, & aliquando meliusculè habet, aliquando verò recrudescit. Consequitur sudor, horroris sensus, & tremor. Extremæ corporis partes refrigescunt, inguina extolluntur, per sedē flatus exeunt, capilli eriguntur, pallor mem

bra

bra decolorat & dolor, tanquam ex pungente acu, per vniuersam cutem sentitur. Si marina pastinaca percussit, protinus accidunt molesti dolores, assiduæ conuulsiones, lassitudo, & imbecillitas. Mens percussis labat, postea obmutescunt: oculi caligant. Percussus autem locus in ambitu cum vicinis partibus denigratur, & ita obstupescit, vt tangentem non sentiat. Hunc si quis premat, atra sanies, crassa et malè olens excernitur. A mure araneo percussis, circa morsum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; pustula, diluta sanie turgens, exurgit: proximæ partes liuent. Rupta pustula, depascens vlcus, non ei dissimile quod serpit, occupat. Intestinorum quoq; tormina, difficultas vrinæ, et frigidæ asperginis effusio consequuntur. Si vipera momordit; corpus intumet, vehementer arescit, subalbidúmque colorẽ concipit. Sanies à vulnere profunditur, primùm suppinguis, mox cruenta: pustulæ adustis similes erumpunt: & antea depascens vlcus, quod in proxima repens, nõ summa modò corporis, sed intima quoque corripit: gingiuæ iis cruore suffundũtur: inflammatio circa iecur erumpit: tormina & biliosi vomitus sequũtur. Sopor, tremor, & vrinæ difficultas accedit, & frigidus sudor effunditur. Consimilia eueniunt iis, qui à cæcilia vel mine, aut amphisbæna demorsi sunt, eadémq; ferè auxiliantur: quare hoc venenũ priuatã descriptionẽ sortitum nõ est,

neque visum est dignum quod alio genere cõprehendatur. A dryino morsis pustulæ molestiq; dolores incidunt, præsertim quà dilutæ saniei emissarium subest: quinetiam erosio, torminaq; consequuntur. Ab hæmorrhoo ictis vehementes cruciatus accidunt, qui angusta cõtractaq; corpora ex continuo dolore reddunt. Ex plaga copiosus cruor effluit, & quacunque parte corporis cicatrix vlla fuerit, ea sanguine manat. Excrementa per aluum cruenta eijciuntur, profluénsq; sanguis in globos coit. A pulmone sanguinẽ extussiunt, & in vomitiones effusi sine remedio commoriuntur. Quos dipsas percussit, solutus ac non constrictus tumor premit, sitísque vsque eò pertinax, vt satiari nõ possit, ac sine vlla intercapedine excruciet: etsi potum pleno ore affatim trahant, illico in eandem sitim relabuntur: proinde toto habitu similes sunt ijs, qui antea potus nihil hauserint. Quare propter continuã sitim, & prester, & causon, aut dipsas appellatur. Ab natrice demorsis vlcus dilatatur, & liuidũ ac ingens euadit. Sanies ex eo multa, & atra, & malè olens, non secus atque ijs, quæ serpunt vlceribus, expuitur. Cenchri morsum, qui viperino ictui similis est, putridum vlcus sequitur. Carnes antea, vt in aqua inter cutem, prætumidæ, defluũt. Lethargo corripiũtur, & veterno pressi somnos captant. Erasistratus eos iocinere, intestino ieiuno, colóq; conflictari author est. Quippe

dis

dissectis ipsis, omnes ferè partes corruptæ reperiũtur. A ceraste percußis locus attollitur, cum duritia pustulosus. E plaga sanies profluit, modò atra, modò pallidior: sed toto concretu varicosus intumescit: genitale intenditur: mens labat, & cœlorum caligo exoritur: denique rigore neruorum distenti commoriuntur. Ab aspide ictis vulnus exiguũ prorsus, quasi ab adacta acu citra tumorem cõspicitur: sanguis exiguus ille quidem, sed ater distillat: caligo velox oculos obnubit: labor in totum corpus multiplex, omnino leuis, & non sine voluptate consequitur. Ideo Nicander perpulchrè cecinit: At vir perit absque labore, virẽs atque discolor. Mediocris stomachi dolor afficit: frons perpetuò reuellitur: genæ contremiscunt, quasi sine sensu in somno vacillèt. Hos mors tollit, ad diei trientẽ non dilata. Erasistratus in libro, quem de medicaminibus & venenis cõdidit, de vocato basilisco scitè ita refert, Cũ basiliscus momorderit, vulnus ad auri colorem efflauescit. Itaque in plurimis, quæ virus eiaculantur, comites notæ ita se habent. Transeuntes vtique ad medendi rationem, primùm, vt fieri poterit, de communibus disseremus.

Communis curatio in omnes ictus virulentos. CAP. XXXIX.

ADuersus quidẽ omnẽ animalis ictum, quod venenũ vibrat, oris suctio cõuenit Sugentem verò oportet ieiunum nõ esse, sed & ci-

bum sumpsisse, & vino os abluisse: postea exiguum olei in ore continens plagam exugat. Locus ipse spongia fouēdus, deinde scarificādus: sed vlcuscula altius imprimere expedit, quo virosa materies profundo euocetur. Circinatio autem carnis, & sectio, scarificatione longè potentius opitulantur: nanque ab ijs duo peculiaria præsidia fiunt. Vnum, quod virus è loco tollitur. Alterum, quod eius veneni pars, quæ ad interiora grassatur, cum multo copiosóque sanguine excernitur. Quòd si locus sectionem non admittat, cucurbitulæ cum largiori flamma adfigendæ sunt. Sed iā de vstione suprà in rabiosorum morsu disseruimus. Si verò icta pars, vt pote extrema, eā sectionem commodè non respuat, præsertim in omnibus serpentium ictibus, vt aspidis, cerastæ, similiúmq;, procul dubio amputāda est. Couenientiora suprà dictis auxilia sunt, quæ epithemata vocāt. Imponatur sarmētitius cinis, aut ficulnus, cū lixiuio stillatitio subactus, garo, & acri salsamento: porri, cepæ, & allia modò minutissimè cōtrita illinūtur, modò cremata vulneribus inijciuntur. Quinetiam dissecti gallinarum pulli, cū maximè tepent, percuso loco applicentur. Nec desunt qui hisce tanquam discordia quadā naturali pugnātibus vtantur: verùm huius rationem inire facillimū fuerit. Gallinæ enim calida natura præditæ sunt argumēto, quod deuoratum insigne virus cōficiūt, & aridissima quæq; semina cō

sum

ſumant, item nonnunquã arenas lapillóſq; ingluuie ſua deuoratos, diſſoluũt. Itaque animãtis admoti calore adiutus ſpiritus, ab icta parte impetum capeſcens exiliénſq; ſecum venenum exigit. Nec me fugit quid in Aegypto fieri ſoleat. Cùm ſpicas Aegyptij metunt, ollam picis paratam habẽt, & appenſam faſciam: tũc enim maximè ſerpentium iniurias expaueſcunt, tũ propter ſpicilegij tempus, tum quòd opacis ſimul abditæ ſpelũcis & cauernis, densóque aruorum cæſpite deliteſcunt. Moleſtiſsima enim animalia & virus eructantia, Aegyptus in campis ferre conſueuit. Vbi ergo aut in pedem aut partem aliam, morſum intulerunt, qui adſunt, faſciam in ollã picis conijciunt, & ſemel aut iterum brachium aut crus paulùm ſupra vulnus obligant, & arctiſsimè duo è præſentibus diſtringũt, locúmq; ſecantes, qua circumactus eſt laqueus, picem inſtillant. Cúmque ſatis vulnus excepiſſe videtur, laqueum reſoluunt, & cæpis alijsq; ſuprà memoratis illiniunt. Prćterea pix liquida cum ſale trito & feruẽte illita, præſentaneo eſt auxilio, ſi iugiter innouetur: Conuenit & cedria, & fimum caprarũ ex vino decoctũ. Locum aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri ſalutare eſt. Quinetiã non deſunt emplaſtra vehementiſsima, & calidiſsima, quæ venenũ elicere, expugnare, & diſcutere poſſunt Cuiuſmodi ſunt quæ ex ſale, aut nitro, ſinapi, &

eachrye componuntur: de quibus consequenter erit tractandum. Erasistratus autē non iniusta reprehensione eos incessit, qui incognitas ad hunc vsum facultates conscripserunt, vt elephanti fel crocodilíve sanguinem, ouaq; testudinis, & consimilia. Nam cùm iuuantia quædam literis tradidisse videntur, planè in hæc sola incidentibus imposuerunt. Quare talia deuitanda sunt, cùm difficilè, nisi regia facultate, peruestigari possint: neque, quò nostra fides ijs obstringatur, frequēti obseruatione, sufficiens experimentū præstiterint. Quæ autem ad cōmunem omniū vsum pertinent, quæq; facilè suppeditari, & omnibus à serpente percussis auxilium ferre queunt, subiungenda vidētur. Intubus itaq;, & erica, & astragalus, cum aceto pota, contra omnes serpentium morsus auxiliantur. Item bitumē, & virētes platani pilulæ in vino diluto coctæ, & paliuri decoctum: radix aristolochiæ, & eryngij: decoctæ etiā lauri baccæ & deuoratæ, pipérque largius esitatum, ruta, anethum, & cyclaminus: coma porrorum priuatim ex pane, aut allium, aut cæpe, salsamentáque quàm acerrima: origani decoctum cum vino potum, fœniculi, pulegij, calaminthæ, porrorúmque succus cum melle desorptus. Hæc quidem à plantis conquiruntur. Ab animātibus verò quædam vtiliter peti solent: gallinaceorum cerebella in cibo, leporinum coagulum cum vino, itidem castorij sextans: testes mari-

na

næ testudinis sumpti multùm prodesse traduntur: mustella sale inueterata inter auxiliaria medicamenta est. Cōmendatur in primis exenterata, quæ sale siccescens inueteratur: ex qua binas drachmas cū vino bibisse satis est. Sed de simplicibus, quæ dari solent, hactenus. Percussis à serpente prodest alui deiectio, diffluens sudor, vrina copiosè reddita. Sunt & compositæ quædam potiones, quæ mira remedia polliceri traduntur, vt & opij & myrrhe singuli oboli, piperis sicilicum: ea melle excipiuntur, & instar Aegyptiæ fabæ dantur cum vino. Itidem syluestris rutæ seminis, gith, cumini Aethiopici, aristolochiæ, galbani, singulorū pares portiones tritæ, & cum erucæ succo subactæ, digeruntur in pastillos, qui drachmæ pondus equent: dantur ex ijs terni cyathi cum vino. Hæc habui de communibus auxilijs quæ dicerem. De peculiaribus remedijs contra bestias, quæ venena vibrant, consequenter est dicendum.

Peculiaria remedia virulentorum ictuum. CAP XL.

INter ferientium venenatorum notas nihil de vespis & apibus articulatim digeßimus, quòd conspicuæ omnibus forent, & nihil excellēs aut notatu dignum in his obseruaretur: inter remedia tamen, earum meminisse nō fuit alienū. Igitur aduersus vtrarumque ictus prodest illita malua, & hordeacea farina cum aceto, ficulneum

neum lac in vulnus instillatũ, à muria, aut maris aqua fotus. Phalangiorum ictibus ficulneum cinerẽ, adiecto sale trito, & vino, imponere oportet, aut radicẽ syluestris punicæ quã tenuißimè tritam, aut aristolochiam cum hordei farina & aceto subactam. Vlcera aqua maris proluenda, aut apiastri decocto, foliaq; eiusdẽ illinenda. Lauacris perpetim vtendum, & propinandum abrotoni semen, anisum, aristolochiam, cicer syluestre, cuminum Aethiopicum, cedrides tritas, platani corticem, & trifoliæ herbæ semen: priuatim autem, singulorum ex ijs binas drachmas dare cum vini hemina conuenit. Item myricæ fructus & chamæpityos, & viridium cupreßi pilularũ decoctũ, admisto vino. Sunt qui fluuiatilis cancri expreßi succum, cũ lacte, assumpto apij semine, confestim molestijs liberare prodant. Si scolopendra morsum infixit, sal quàm leuißimè tritus ex aceto vulneri inspargendus, aut ruta syluestris superponenda. Locus acida muria fouẽdus, & danda in poti aristolochia cũ vino, aut serpylli, aut calamintha, aut ruta syluestris. Percußis à scorpione, præsenti est auxilio ficulneum lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse, qui ictum vibrauit, tritus, & percusso loco impositus, suæ plagæ remedium est, ob cæcam quandam naturarum (vt cõstat) discordiam, quæ antipathia appellatur. Præterea tritus & impositus cum sale, lini semine, & althæa, scorpius conuenit. Sulphur

ignem

ignem non expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adiectum auxiliatur. Itidem galbanum ad splenij formã ductum, & calamintha, quæ trita illinatur, & farina hordei in vino parata, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritũ, & vulneri iniectũ opitulatur. Hæc ad affectum locũ pertinent. Post hæc quàm efficacißimis potionibus vtendũ, cuiusmodi sunt aristolóchiæ, præsertim corticis Linæ drachmæ cum vino, tusa gentiana, & pulegiũ decoctũ, & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calaminthæ sũ posca, in qua magnopere discoqui debet: cupressus cũ vino & rutra, nec secus ficulneum lac, laserpitiũ, si adsit, sin desideretur, peucedani succo vtendum. Efficax est potus trifolij, & ocymi semen. Horum autem omnium vicem pensat iugis lauacri vsus, euocatus sudor, et dilutæ vini potiones. Ei, qui marina pastinaca icitur, omnia quæ de viperarũ morsu paulò post referemus, simili modo conuenint. Peculiariter autem ictus à marino scorpione, & dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient: interdum autem, sed raro, nomas excitãt. Quibus absynthij, saluiæ, aut sulphuris ex aceto triti potio subuenit. Pastinacæ diuulsa & vulneri imposita, sui ictus medela est. Si mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano spleniũ, per se vulneri exterius impositũ, vt medicamẽti modo aceto tritũ, et hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quinetiam mus ipse

qui

qui morsum intulit, si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit: resistunt quoq; acini dulcis punici decocti, & illiti. Item porri, & allia contrita, necnon aquæ calidæ fotus: sed hæc ad locum pertinent. Prodest potum abrotoni decoctum, maximè si in vino detur. Præterea serpyllũ, & galbanũ, & eruca vino madefacta, recẽtes cupressi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrũ cum vino, & camæleonis herbæ radix. Nec desunt, qui literarũ monumentis tradiderunt, tritum murem araneum contra suos ictus commodè bibi. Quam historiam apud alios inuentam, dignam duntaxat censuimus, quæ annotaretur. Alij asseuerant demorsum non aliâs exulcerari, nisi prægnãs mus araneus fuerit: tum sanè auxiliari ferunt. Si vipera morsum impreßit, fimum caprinum cum vino, studiosè impositum opitulatur. Item laurus, & abrotonum, & galbanum splenij loco superiectum, & origanum viride inditum. Pulli gallinarum discerpti, & confestim admoti: erui farina vino subacta: radicis cortex vsque eò tusus, vt in puluerem solutus abeat, & scilla tosta: detritum chamæmelum hordeaceæ farinæ cataplasma in aceto mulso præparatum: sed locus antè eo calido foueatur. Hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cum vino prodest. Aliqui anchusam tenui folio constantẽ auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibuntur, & porracei succi

hem

hemina in mero, & foliorum apiaſtri ſuccus, & ſylueſtris ruta: hæc in vino potari debet. Vinum frequenter bibendum, allia mãdenda, & cæpæ, et porri recentes, ſalſamẽta acerrima, & opipara. Simplicia hæc ſunt. Percuſsis à vipera præclarè auxiliatur medicamentum, quod myrrhæ, piperis, caſtorij, floris portulacæ ſeminíſque, dimidio acetabulo conſtat: hæc omnia in Cretico paſſo teruntur, aut in alio probato. Eraſiſtratus in eo libro, qui περὶ δυνάμεων, id eſt, de viribus, inſcribitur, pleraque alia tradidit, quæ ictis ab vipera auxilium ferre poſſunt: inter quæ talia maximè laudantur, Gallinacea cerebella cum vino pota, ſemen ſatiuæ braſsicæ tritum, & acetabuli menſura cum vino potũ. Quinetiam bonum eſt digitum in liquidam picem intingere, déinde vinum, quo digitus fuerit elutus, bibere. Hæc ſunt, quæ contra viperæ ictus auxiliantur. De amphisbæna mentionem hoc loco fecimus, quoniam ferè remedijs ad viperas ſcriptis, percuſſi ab ea adiuuari ſoleant. A dryino ictis conuenit ariſtolochia cum vino pota, trifolium herba, radix haſtulæ regiæ ſimiliter aſſumpta, & fructus ex omni quercus genere, & tuſæ ilicis radices, & illitæ parti ictæ auxiliantur. Hæmorrhoi dipſadíſq; morſus velut immedicabiles à pleriſque maiorum deplorati relinquebantur: quare ſi peculiaribus cõtra dipſadem remedijs egeamus, communia experiri operæ pretium erit. Protinus au-

tem scarificatione vti, vstionē facere, & si locus patiatur, extremorū amputatione opus erit: consequēter quā acerrima cataplasmata admouere, de quibus sæpenumero diximus. Nec me fugit, acres cibos, maximè à salsamētis, vtiles esse. Meracæ potiones et lauacra prosunt, quæ subinde interiecto breui spatio assumēda sunt, priusquam morbi genus emerserit: quo semel erūpēte, opē ferre non potest vlla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem prosunt. Insuper quæ in cōmune opitulātur, vt scarificatiōes, vstiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipsade definiuimus. Quinetiam decocta vitis folia, & cū melle trita. Si morsum natrix adegit, prodest origanū tritū & aqua subactū, lixiuia cum oleo indita, aut aristolochiæ cortex, aut querna radix minutim contrita; & hordei farina cum aqua & melle colliquata. Bibūtur etiā binæ aristolochiæ drachmæ in potione poscæ cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctū alterius cū vino. Fauus recens datur in aceto. Morsis à cēchrio auxiliatur lactucæ fructus cum lini semine illitus, & satureia trita, & syluestris ruta, & serpyllū cū duabus hastulæ regiæ drachmis, & tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix. Item cardamomū & gentiana. Si cerastes percusserit, cita partis amputatio suffragatur: quare sine mora istā partem amputare, aut scalpro confestim circuncidere, & ijs similia prosequi

oport

oportet. Vrentia insuper reliquijs admouenda, siquidem virus hoc veneno basilisci simile est. Iis, qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt auxilia dari debent. Nam venenū hoc, quemadmodum basilisci, aut sanguis bubulus, celerrimè in arterijs sanguinem cogit. Ad basilisci morsum, vt Erasistratus author est, auxiliatur castorij drachma in vino pota: item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent.

SEXTI ET VLTIMI
LIBRI FINIS.

M 2

NOTHA ET DIOSCORIDI FALSO ADSCRIPTA, QVAE

vt facilè, si quis ita velit, suis singula locis applicentur, numeris notantur: quorũ primus Dioscoridis paginam, secundus versum signat.

6.12. *Iris ab aliquibus Illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs vrania, à nonnullis catheron aut thaumaſtos, à Romanis marica radix, à quibuſdam gladiola, ab alijs opertritos, ab alijs cõſecratrix, ab Aegyptijs nar appellatur.*

8.2. *Aliqui choron aphrodiſius, Romani venereã, aut radicẽ nauticã, Galli piper apiũ vocãt.*

9.6. *Romani iunci radicem aut iuncum.*

13.23. *Magi ſanguinem Martis, Latini perpẽſam, alij bacchar, Oſthanes theſam, Aegyptij cerea, alij nardum ruſticum, Galli bacchar, Hetruſci ſuccinum: odorata herba eſt, qua in coronamentis vtuntur.*

15.8. *Quibus odor ineſt cinnamomo proximus: aſperum ſiccúmq; ſolum amat. Eius radix, ruptis, conuulſis, in tuſſi vetere, & ſpirãdi difficultate, & ſi vrina ægrè redditur, opifera eſt: mẽſes ciet, contra ſerpentium ictus, eam in vino bibere ſalutare eſt. Folia, vt quæ adſtringãt, illita capitis doloribus, oculorũ inflãmationibus, incipientibus*

tibus ægylopijs, mãmis tumẽtibus à partu, ignibus sacris auxiliãtur. Odor somnũ gignit. Crateuas herbarius de eo ita scriptũ reliquit: Asarũ.

24.17. *Alij sphagnon, alij phasganon, Syri diaxylon vocant.*

27.5. *Ab aliquibus castor, ab alijs cynomorphos, à Magis Herculis sanguis appellatur.*

28.23. *Symphyton aliqui vocãt, alij persicã, alij medicã, alij orestiũ, alij nectariõ, alij cleoniã: alij idæambatõ, aut phlomũ idæũ, Latini terminalium, aut enulam campanã, Aegyptij lenen.*

68.29. *Iuniperum paruam Græci arceuthida, aliqui mnesitheum, alij acatalidem, Aphri zuorinsipet, Aegyptij libyum, Galli iupicellum, Romani iuniperum vocant.*

69.15. *Iuniperus magna.* Cap. Iuniperus *magna, quam aliqui syluestrem cupressum appellant, alij mnesitheum, alij acateram, Romani iuniperum, vulgò cognita est, cupresso aßimilis: asperis maritimisq; locis plerunq; nascitur, easdem quas supradicta vires habens.*

69.17. *Brathy, alijs baryton, alijs baron, Romanis herba Sabina appellatur.*

76.7. *Rhamnum alij persephonion vocãt, alij leucacantham, Romani spinam albam, aut cerualem spinam, Aphri atadim.*

76.21. *Halimum alij damasonium vocãt, alij erymon, alij britanicã, alij rhabdiõ, alij basilion, Magi Mercurij basim, aut Osiridis diadema,*

alij elystephanon, aut sacrum caulem, Pythagoras anthenoros, Aegyptij asontiri, alij asphē, alij ascaluri, alij asariphen, Latini albucium aut ampeluciam.

85.6. *Agnon aliqui agynon, alij lygon vocāt, alij amictomixenon, alij tridactylon, Magi semnon, alij hæmaideos, Aegyptij sum, Romani salicē marinā, alij piper agreste, alij lecristicū.*

122.20. *Eorū vetersale cōditus, & in vmbra siccatus, cōtra eximias vacuationes medicamētorū, triū drachmarū pondere, præsenti est auxilio: quādoquidē protinus deiectiões cohibet. Teri autē debet in farinam, & aqua subactus dari.*

158.18. *Telin, alij carpon, alij buceron, alij ægoceron, alij ceraitiden, Latini fœnumgræcum appellant. Aegyptij itasin.*

159.5. *Aliqui linocalamin vocāt, alij annon, alij linō agrion, Romani linū, Pœni Zeraphoës.*

164.15. *Thermon, Romani lupinum, Aegyptij brechon vocant.*

165.10. *Gongylen satiuā, alij gongylida, alij golgosium, Romani rapum vocant.*

166.10. *Alij polyides eryngiū, Aphri thorphat.*

167.5. *Syluestris rhaphanus, quam Romani armoraciam vocant, alij montanum rhaphanū, alij apiū, alij ischada, alij chamæbalanum. Romani etiam radicē syluestrem: ramulos tenues, iunceos, duos siue tres spargit, rubētes: folijs rutæ syluestris, oblōgioribus, et angustioribus: semine*

par

paruo: radice albuci, rotundiore, turbinatiore, pyri figura, candido cortice. Ea lacteo succo madet. Pars radicis superior vomitione bilem pituitámq; extrahit, inferior per aluũ, tota sursq; déq; purgationes mouet. Quod si tibi in animo est succum extrahere, radix tusa in fictili mergitur, et qui supernatat succus pinna eximitur. Is sesqui obolo potus, vtraq; parte purgat.

168.12. Romani napium dicunt.

168.14. Aegyptij echlotoripam appellãt, alij riplam, Romani blitum, Daci bles.

168.21. Pythagoras anthema vocauit, Zoroastres diadema, Aegyptij chocortem, Magi lienem capræ, aut muris vrinam.

169.12. Atraphaxin, Romani atriplicem, Aegyptij ochi vocant.

169. 19. Cramben Romani braßicam vocãt.

170.22. Romani rusticam appellant.

172.13. Portulaca syluestris. Cap. syluestris portulaca, quam aliqui aizon syluestre vocãt, alij telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoen, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs pusillis, ad satiuã accedentibus, hirsutis, latioribus: nascitur in petrosis, nonnunquam in hortis, folia oleæ habet, minora multò, plura & teneræ, rubentes cauliculos, ex vna radice multos, in terra seßiles, qui manducati bonum succum pariunt, viscosi, & aliquantũ salsi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans: discutit

strumas, cum axungia illita.

173. 3. *Aliqui petræon, alij myacanthan, alij myon vocant.*

173. 27. *Arnoglosson alij arnion vocant, alij probation, alij cynoglosson, alij heptapleuron, alij polyneuron, Magi eurechmemona, Aegyptij asonth, Romani plantaginem, Hispani thesaricam, Pœni atÿrcon.*

175. 10. *Syri ius plantaginis, & calaminthæ, cum melle produnt ijs mederi, quos vires defecerunt, datum die secunda, & quarta, et parasceue, id est, Veneris die. Hoc autem velut arcanum accipito, quod veraci experiĕtia compertum est.*

175. 12. *Aliqui aquatilem anagallida, alij darenion, alij lauer, alij schinon aromaticū vocăt.*

175. 21. *Alij Veneris coronam, Romani veneream, aut eusteralem.*

176. 24. *Aliquibus ammonos, alijs astrion, Pœnis atirsite, Romanis caciatrix, alijs stilago, alijs sanguinaria dicitur.*

177. 2. *Sonchon asperū aliqui cichoriū vocăt, Romani cicerbitam asperam, Aphri gathuonē.*

177. 26. *Alij picrida appellant, Aegyptij agon, Romani intubum.*

180. 9. *Thridaca hemeron, Romani lactucam satiuam, Aegyptij embrosi dicunt.*

180. 21. *Magi sanguinem Titani, Zoroastres pherumbrū, Romani lactucă syluestrē appellăt.*

181. 8. *Romani bisacutū, Aegyptij dorisatrū.*

Syr

Syri adorium, Aphri tiricta appellant.

181.16. *Romani herbam scanariam, aut aculam nominant.*

181.21. *Alij caucum, alij myitin, Democritus brion, Romani pedem gallinaceum, aut pedem pulli, Aegyptij seselin vocant.*

181.28. *Euzomon Romani Erucam vocant, Aegyptij ethrericem, Pœni asuric.*

182.27. *Alij cynomorion appellant, à similitudine canini genitalis, alij leonem, Cyprij thyrsinem, communiter lycon.*

185.27. *Crommyon aliqui polyidos vocant, Magi calabotim, Romani cepam.*

186.26. *Græci scorodon, alij geboscon, alij elaphoboscon vocant.*

188.9. *Romani sinape vocant.*

186.9. *Cardamon alijs cynocardamon, alijs iberis, alijs cardaminaca, Aegyptijs semeth, Romanis nasturtium dicitur.*

189.25. *Aliqui thlaspidion, alij sinapi Persicum, alij myiten, alij sylvestre synapi, alij dasmophon, alij myopteron, alij bitron, Aegyptij suitempsum, Romani scandulatium, alij capsellam, aut pedem gallinaceum vocant.*

190.20. *Aliqui chamæplion, Magi Herculis alphita, Aegyptij erethmon.*

194.4. *Ab aliquibus cerdon, ab alijs catharsis, ab alijs struthocamelus, à quibusdam chamærrhytō, à Magis callirrhyton, ab Aegyptijs œnu, à*

Pœnis syris, à Latinis lanaria herba, aut radicula appellatur.

194.18. *A' quibusdam cissanthemon, ab aliis cissophyllon, ab aliis chelonion, ab aliis ichthyotheron, ab aliis silene, à Zoroastre triumphalites, ab Osthane aspho, à Magis miaspho, Aegyptiis thesce, à Romanis rapum terræ, aut terræ vmbilicus, ab aliis arcar vocatur.*

160.14. *Dracunculus. Cap. Draguntium magnum aliqui aron, alii isaron, alii iaron, alii hieraciũ, alii biaron, alii armiagrion, alij ciperida vocant: in vmbrosis sepibus gignitur. Caulem habet rectũ, leuẽ, duûm cubitorũ, baculi craßitudine, versicoloribus draconum maculis, purpureis tamẽ euincẽtibus: folia rumicis, inflexa: fructũ summo caule facit, racemosum, coloris primùm cineracei, mox per maturitatẽ in crocũ & purpurã vergentis: radicem prægrãdem, rotũdam, candidam, cortice tenui vestitam. Colligitur, & dum maturescit, succus exprimitur, siccatúrq; in vmbra. Radix quoq; meßibus effoditur, elotáq; particulatim cõciditur, & funiculo trãsfixa siccatur in vmbra. Cum diluta potione, crudam coctámve, cum melle delingi prodest, contra orthopnœas, rupta, conuulsa, tußim, & destillationes: pota cum vino venerẽ stimulat: vlcera quæ cacoëthe vocantur atq; phagedænica, expurgat, præsertim cum vite alba: ex ea & melle collyria ad fistulas & partus euocandos cõponuntur: ad*

vitil

vtiligines cum melle, efficaciter illinitur: polypos & carcinomata absumit. Succus ad oculorũ medicamenta, item contra nubeculas, caliginem, albuginesq́; effectum præbet: herbæ radicisq́; odor, teneros conceptus abortu vitiat: item si triginta grana eius in posca bibantur. Sunt qui eius succum cum oleo aurium doloribus infudere: quin etiã folia, vtpote quæ adstringãt, vulneribus recẽtibus imposuere, & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicem exemerit, posse à vipera feriri inficiantur.

197.23. Aliqui alimon, alij thymon, aij dracontiam, Cyprij colocasion dicunt.

198.13, Græci asphodelon, alij narthecion, Romani albucum vocant.

199.11. Floret meßibus albucũ. Quare æquinoctio verno, antequã semen adoleuerit, demetendum. Radicem aiũt potam, Veneris cupiditatem inhibere, quod herbarius Crateuas asseuerat: addiditq́; sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere bibatur.

200 7. Cocti cũ polenta, & ex suillo adipe impositi, tumores ac tubercula velocißime ad suppurationem perducunt, & rumpunt.

202.4. Aliqui cynosbaton, alij capriam, alij corui malum, alij ophioscorodon, alij phyllostaphylon, quidam thalliam, aut petræam, alij olophyton, alij ionitẽ, nonnulli oligochloron aut acõtiõ, aut hippomanes, alij trichomanes, Magi potera,

tera, alij pentheron, aut cor lupi, alij aloschorodon, alij crinon, alij thlaspin, Romani persicum synapi aut inturim, Aphri herbiacathon.

203.16. Ranunculum aliqui sylvestre apium vocant.

204.8. Anemonen, alij agriam, aut nigram vocãt, alii anemonen phœnicam, alii enemion, nonnulli meconion, alii tragoceros, alii terræ parinen, aut barbylam, Osthanes berilion, item ornios ceranion, Pythagoras atractilida, Magi cnicũ agriã, Aphri chuffit, Romani orci tunicã.

205.16. Aliquibus œnone vocatur, aliis anthemis, aliis homonœa, aliquibus flos campestris, Romanis concordialis, aut pergalia, aliis liburnia, Gallis corona.

205.22. Ea, vt herbarius Crateuas author est, contusa cũ axungia, strumas discutit. Cribrata eius farina cum nitro, & sulphure ignem non experto contra vitiligines efficax est: eásq; sicco linteo antea confrictas in balneis sanat: facit & ad scabiem.

Altera argemone. Cap. Altera est Argemone, quã artemonem aliqui, alii arselam, aut sarcocollam vocãt, Romani argemoniam. Ea foliis sylvestri papaueri similis est. Recens trita intercisiones impositu sanat: oculorũ inflammationes mitigat: pota cũ aqua dysentericis auxiliatur: vulnera cõglutinat: cõuulsis, & vellicatibus imposita medetur, inflammationibus vtilis, contra

ser

ſerpentium morſus cum vino bibitur.

205.24. *Anagallis purpurea, quibuſdã aëritis aut ægitis vocatur, aliis ſauritis, Magis oculi ſanguis, aut chelidonion: Romanis macia, Hetruſcis maſytipos, Gallis ſapana, Dacis cerceraphrõ. Anagallis communis, quibuſdam corchoron, aliis halicacabon, aliis zeliaurus, Magis nycteritis, Aegyptiis mecii, Romanis aneciaton, Aphris aſirriſæ.*

206.12. *Aliquibus citharon, aliis ciſſaron, aliis chryſocarpos, aliis poëtica, aliis corymbethra, aliis cyßion, aliis dionyſia, aliis ithytheriõ, aliis perſis, aliis cemos, aliis aſplenos, Romanis ſylua mater, aliis hedera, Gallis ſuibites.*

207.17. *Chelidoniam magnam nonnulli pæoniam vocant, alii cratæam, alii aubiũ, alii glauciam, alii pandios radix, quidam philomedion, alii othonion, Romani fabium, Galli thonan, Aegyptii mohoth, Daci cruſtana.*

209.13. *Auricula muris. Cap. Myoſota alii myotõ, alii anthyllion, alii alſinen, nõnulli myor thocon, alii myrthoſplenon, Latini muris auriculam vocant, Aphri labatholabat. Nomen ideò accepit, quòd muſculorum aures foliis imitetur. Lucos & ſabuloſa loca amat, ideò alſine dicta eſt. Ea helxinæ ſimilis, ſed humilior, ac foliis minor. Vim refrigeratoriam habet, oculorũ inflammationibus cõueniẽter ex polenta illinitur. Succus eius aurium doloribus inſtillatur: in totũ eadem*

dem poteſt, quæ helxine.

209.24. Iſatis ſatiua aliquibus augion, alijs egne, Magis aruſion, Romanis gluta aut glaſtum dicitur.

210.8. Sed ſciendum eſt, ne tradita errorem pariant, ſatiuum glaſtum, luteũ florem, tenuiores, multifidóſq; ramulos proferre: in cacumine autem folliculos linguæ ſpeciem repræſentantes, in quibus ſemen continetur melanthio ſimile, caulémq; ſupra binûm cubitorum altitudinem attolli: ſylueſtre verò nigriora ferre folia, caulem minorem, ſed craſsiorem: florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformẽ, aſperum, in quo ſemen, folijs exilibus quinquepartitò diuiſum.

210.10. Aliqui ſylueſtre ſemperuiuum, alij portulacam ſylueſtrem appellant, Romani illecebram, Aegyptij anoth, Aphri atirtopurin.

213.3. Aliqui rhiam vocant.

123.29. Aliqui centauriã radicem, alij aloen Gallicam, alij narcen, alij chironion, Dardani aloitin, Romani gentianam aut cicendiam, alij ciminalem vocant.

214.29. Aliis melocarpos, alijs teuxinon, Latinè ariſtolochia.

216.4. Appellatur à quibuſdam arariſa, & melecaprum, epheſios, lectitis pyxionyx, Dardanion, iontitis, Gallis theximon, Aegyptiis ſophoeph, Siculis chamæmelon, Italis mâlum

terræ

terræ, Dacis absynthium rusticum: nascitur in montibus, & calidis locis, aut campestribus, & petrosis. Ad grauem febrim efficax est, si nidore subditis carbonibus febricitans suffiatur, febris leuabitur: vulnera impositu sanat: carcinomatis narium, cum cypero, & dracunculi semine, & melle prodest: rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe suillo, illitáq;. Crateuas herbarius, Gallus, eadem de hac tradiderunt, & præterea podagricis eam auxiliari.

216. 6. Glycyrrhizam aliqui ponticam, alij glyceraton, quidam symphyton, alij leonticam, alij glycyphyton, aliqui scythion, alij adipson, alij sylithram, alij lilyestason, alij homœnomœon, alij peenthaomœon, Latini dulcem radicem appellauere.

216. 24. Aliqui narcem vocant, alij limnesion, alij marcnem, alij plectroniam, alij chironiam, alij limnestim, Magi Herculis sanguinem, Romani plieri, & vneferam, & fel terræ.

217. 17. Panacia appellata est, quoniã omnia mitigat vitia, quæ inflammationem minantur, plurimisq; scateat remedijs: pulsationes vulnerum, vrinæ stillicidia, calculosorum cruciatus, clystere immissa sedat. Legitur matutinis, sole ad ortum spectante, hora diei pura, cùm omnia lumine complentur.

217. 18. Aliqui limnesion, alij helleboriten, alij amarãton, Magi Herculis sanguinẽ, Latini fe
brisu

brifugiam, alij auram, multi radicem, Daci tul belam appellant.

218.27. Quibusdam chrysisceptron, alijs ixia, Romanis carduus varinus, Aegyptijs epher dicitur, alijs ephthosechin.

219.18. Pancarpon aliqui, alij vlophonon, alij ixiã, alij cynomazon, alij ocimoides. alij cnidion coccon, alij cynoxylon, Latini carduum nigrum aut vernilaginem, Aegyptij sobel vocãt.

220.22. Aliqui crocodilion vocãt, alij chamæleonẽ, alij onocardion, alij Veneris lauacrũ, Romani labrũ Veneris, alij carduum Veneris, Aegyptij seseneor, alij chir, alij meleta, Daci sciarã.

221.11. Aliqui agriocinnarã, alij donacitin, alij erysisceptrum vocant, Romani spinam albam aut regiam, alij carduum ramptarium.

221.26. Que acanthis aliquibus dicitur.

222.3. Aliàs pherusa, aliàs pyracantha nominatur, in Aegypto cnus.

222.12. Aliqui phrynion, aliqui acidoton.

222.25. Acantham aut herpacantham, quidam melamphyllon, aliqui topiariam, alij mamolariam, quidam cræpulam vocant.

224.7. Quidam polygonaton, alij phyllon, alij ischiada vocant, Romani spinam albam.

225.2. Aliqui eryngen, alij eryneren, alij caryon, alij gorginion, alij hermion, alij origanũ, chlounion, alij myracanthon, alij moly, Aegyptij crobysson, Magi sysserton, Romani capitu-

lum

lum Martis, Daci sicupnoëx, Hispani centumca pita, Aphri cherdam, alij oriam chloem, alij chida appellant.

225.22. *Aloë aliquibus amphibion, aliis herminion, aliis eryngion, aliis tragoceros, Romanis aloa, Barbaris aloê dicitur.*

227.16. *Aegyptij somi, Romani absynthium.*

228.24. *Latini Sandonicum vocant.*

229.13. *alij abutonon, alij absynthium, alij heraclion, alij cholopœon, alij absynthiomenon, alij thelybthorion, alij procampylon, Magi aêuraphœnicos, alij cynanchiten, Romani absynthium ponticum, nonnulli thelythamnum, alij glycin ancona vocant.*

230.7. *aliqui later vocãt, alij caßialam, Aegyptij pesalem.*

230.26. *aliqui syncliopa, alij alcibiadem, alij pancration, nonnulli styphoniam, Aegyptij suphlo, Magi pythonis oculum, Romani sciolebinam vocitant,*

232.37. *vers. vlt. Glichona alij blechron, alij arsencanthon, Latini pulegion vocant, Galli aluolum, Aphri apoleium, quidam galisopsim.*

233.16. *aliis embactron, aliis belouacos, aliis artemedeion, aliis cretica, quibusdam ephemerõ, nonnullis eldia, aliquibus belotocos, aut dorcidion. aut helbunion, Romanis vstilago rustica.*

234.19. *alij elaphoboscon, aliqui phacon, alij ciosmin, alij phagnon, Aegyptij becion, Roma-*

ni saluiam vocant.
235.4. Hedyosmon satiuum alij mintham, alij calamintham, Latini mentham vocãt, alij nepetam, Aegyptij tis, alij pherthrumerthumonthu, alij perxo, alij maceto.
235.24. quidam cephaloton, alij epithymida, alij thyrsion, Latini thymum, Aegyptij stephanem, Daci mosulam.
237.23. aliqui Zygiu sylueštrẽ, alij polion vocant, Aegyptij meruopyum, Latini serpyllum.
238.14. aliqui nominant amaracum, alij triphyllon, alij agathides, alij cnecion, alij acapnõ, Pythagoras thramben, Aegyptij sopho, Armenij myuron, Magi ichrei asinum, aut hecigonon Isidis, Latini maioranam.
239.20. aliqui origanida, aut hysobriũ vocãt.
229.28. alijs syluestre basilicum, Latinis ocimastrum.
240.25. ruta montana, quã aliqui rhytẽ mõtanã vocant: & hortensis, quã Aegyptij epnubum, Syri harmala, alij besasa, Aphri churma.
242.25. Syluestris ruta Cap. Rutam syluestrẽ aliqui appellant hypericon, alij androsænon, alij coron, alij chamæpityn, Romani hederalem, aut centonalem, Aphri churma semmaced. odor seminis resinosus est, ideo chamæpitys aliquibus nominatur. Frutex est surculosus, rubescens, folia rutæ figura flores lutei, qui digitis triti sanguineo succo manãt, vnde androsæmõ vocitarũt. Ramuli
sub

subhirsuti, siliquæ teretes, hordei effigie, in quibus semẽ nigrum resinã olensq;, gignitur incultis & asperis. Vrinã ciet, menses appositu trahit, pota cũ vino quartana liberat. Folia cũ semine ambustis illitu medentur, & diebus quadraginta epota ischiadicos sanant.

243.13. *aliqui syluestre leucoion appellant,*

247.1. *aliqui cerascomẽ vocãt, Latini rusticam pastinacam, aliqui carotam, Aegyptij babibyron, Aphri sicham.*

247.19 *nonnulli sphagnon vocant.*

248.3. *Aegyptij cyonum phricem vocant.*

249.23. *Anethum quod estur, aliqui polgida vocant, alij anicetum, Magi cynocephali genituram, aut capillos, alij Mercurij semẽ, Latini anethum, Aphri sicciriam, Aegyptij arachu, Daci pulpum.*

250.18. *siue cuminum syluaticum.*

251.11. *Ammi, Latini ammium Alexandrinum, quidam regium cuminum appellant.*

251.24. *Aegyptij ochion vocant, Aphri gœd.*

252.6. *alijs sonchites, Romanis lampuca, Pœnis sithileas.*

252.17. *aliqui sonchiten, alij entimon agrion, Romani intybum syluestrem vocant.*

253.18. *à quibusdã pedinon, ab alijs hydroselinon agrion, Romanis apiũ rusticum appellatur.*

253.19 *aliqui petroselinon syluestre appellant, Aegyptij anonim.*

254.6.aliqui grielon,alij agrioſelinum.

255.22. aliqui elaphicon,alij nephrion, alij ophigenion,nonnulli ophioctonon,aliqui herpyacen,alij lymen vocãt, Romani cerui ocellum, Aegyptij chemin, Aphri aſcaucau.

256.25.hippomarathrum, aliqui marathin, alij marathrũ agrion, Aegyptij ſampſoth, Magi thymarnolion, Latini fœniculum erraticum, aliqui mion, Galli ſiſtrameor.

257.29.alijs diachyſis, alijs diachytos, alijs paralyſis, alijs camarus, alijs hyacinthus, alijs delphinias, alijs nerion, alijs neriadion, aut ſoſandron, aut cronion, Romanis bucinus minor vocitatur.

258.14.aliqui dorycnion,alij pyrinon,alij pyroton, aut pyrothron,alij arnon pyriten, Magi pyriten, Romani ſaliuarem vocant.

258.25,aliquibus Zea aut campſanema appellatur.

260.19.aliqui arangem vocant, alij phalangion,alij aſterion,nonnulli neſyrin aut ſphondylin,quidam chorodanon,aut œnanthen,Romani herbã rutinalẽ, Aegyptij apſapher, Magi oſirin

261.21.aliqui agrion vocant, alij agriophyllon, Magi bonum dæmonem,Romani ſatariam.

263.8.aliqui melanthium,alij mecona agrio melana, Romani papauer nigrum appellant.

269.2.herba eſt,ex qua ammoniacum fit ſuffimen,quod thymiama vocãt, aliqui agazyllon,

alij

alij criotheum, alij heliustrum, Romani guttam.

271.18. aliqui ampelocarpon, alij omphalocarpon, nonnulli philantropon vocant.

271.29. aliqui aspidion, alij haplophyllon, alij accyseton, alij adyseton nuncupant.

272.12. aliqui cißion, alij cissophyllon.

272.20. aliqui armyron vocant, alij cnicon sylvestre, alij aspidion, Magi aphedrō, Aegyptij chenon, Romani præsepium, aliqui fusum agrestem, alij colum rusticam.

273.2. quidā clinopedion, alij polygonatō, alij Iouis colum, alij echeonymon vocant.

273.8. Edocuit experientia cōtritos in vino albo ramulos, ijs qui affectibus laborāt, quæ violētiæ vocantur, magno esse præsidio.

273.10. aliqui leonicon, alij ocimoides, alij zopyron vocant.

273.21. aliquibus leontopodion, alijs leuceorō, aliis leōtiō, aliis doris, aut dorïcteris, aliis lychnis agria, aliis pardale, aliis thorybethron, aliis rhapeion, aliis cornutū papauer, aliis anemone, Romanis patabelclon, aut semen leoninum dicitur.

275.4. aliqui athanaton vocāt, alii acylonion, alii ballarion, alii geranopodion, quidam corymbiō, aliqui taurion, alii sceptrō, aut maloion, Aegyptii semeon, Magi sanguinem apocathemenes, Romani genicularem aut ballariam.

275.7. aliâs tragonaton, aliâs atocion, aliâs hieracopodion, aut lampas vocatur, Aegyptijs

ſemura, Magis apocathemenes taurus, Romanis agreſte intubum.

275.13. *Crinon baſilicon aliĳ crināthemon vocāt, aliĳ galliriō, Magi Martis ſanguinē, Oſthanes aurem crocodili, Aegyptĳ ſymphæphon, quidam tialon, Latini liliū, aliqui roſam iconis, Syriſaſa, Aphri abiblabon.*

276.6. *Aliĳ magnū vocāt, aliqui naphthā, aliĳ notianoſcemin, aliĳ neſpraſſon, aliĳ nothera, aliĳ nochelin aut noſtellin, aliĳ nephryn, aliĳ gnotorim, aliĳ gnotera, Romani apniū, aut medatam, aut vlcerariā, aut marrubiū nigrū, aliĳ canthurinū. Aegyptĳ aſphon, magi Iſionis ſanguinem.*

276.18. *Aliĳ melitæon, aliĳ meliphyllon, aliĳ erythran, aliĳ temele, Latini apiaſtrū aut citraginem, Galli meriſimorion vocant.*

277.5. *Praſion, aliĳ eupatorion, aliĳ phyllophares, aliĳ tripedilon, aliĳ camelopodion, Aegyptĳ aſterope, Magi tauriſanguinē, aliqui aphedrō, aliĳ Hori geniturā, Latini marrubiū, aliqui labeoniam, Aphri atierberziam.*

278.8. *Aliqui phyllin, aliĳ acaulon, aliĳ ſylueſtre lapathum vocitant.*

278.16. *Aliĳs leucacantha dicitur.*

278.26. *Aliĳ cnicion vocāt, Romani trifoliū acutum, aut odoratum.*

279.24. *Polium montanū, aliqui teuthrion, aliĳ pheux aſpidiō, aliĳ achamenin, aliĳ ebenitin, aliĳ meloſmon, nonnulli bellion, quidā leontocharon*

ron vocant,

280.22. Aliqui scorbiõ, alij pleuritin, alij dyſoſmon, alij ſylueſtrem calaminthen, quidam chamædryn, alij mithridanion, Magi Podotis ſanguinem, Aegyptij apho, Romani triſſaginem paluſtrem appellant.

281.13. Bechion quidam rhichion, alij petrinam vocãt, alij peganõ, alij pithiõ, alij pagonaton, alij chamæleucem, alij procheton, alij arcophyton, alij chamægeron, Aegyptij ſaartam, Latini tuſſilaginem, quidam pharphariam aut puſtulaginem, Beſsi aſa.

281.28. Quibuſdam polyclonos, alijs monoclonos, alijs toxiteſia, alijs epheſia, alijs anactorios, alijs ſozuſa, alijs leia, alijs licophryx, Magis hominis ſanguis, alijs chryſanthemon, Romanis valentia, aut ſerpyllum, aut herba regia, aut artemiſia, alijs rapium, aut tertana, Gallis pona, Dacis Zuoſte dicitur.

282.16. Artemiſia tenuior. Cap. Altera tenuioribus folijs, in ſepibus & cultis, iuxta aquarũ ductus, naſcitur: cuius flores & folia cõtrita, ſampſuchi odorem reddũt. Si quis ſtomacho laborãs, herbam cum amygdalino oleo bene contundat in malagmatis lentorẽ, & ſtomacho imponat, ſanitati reſtituetur: qui neruorũ dolore cruciantur, ſi ſuccum ex roſaceo illinant, ſanantur.

282.18. Romani caprum ſyluaticum vocant, quidam botryn, alij apium ruſticum, Aegyptij

merſeon.

283.6. *Aliqui Pelonitin, alij tricam, alij geranogeronta, Romani vchinaſtrum, Aphri ieſcen appellant.*

283.9. *Aliqui mertryga, alij myrrhin, alij oxyphyllon, alij cardamomon, alii origanum vocant, Magi hierobryncas, Latini gruinam, aut pulmoniam, aut cicotriam.*

282.15. *Gnaphalion, alii hires, alii ampetocō, alii anaxiton, alii anaphlin, Aegyptii ſemeon, Galli gelaſonen, Latini centumculum vocant, quidam tucularem, alii albinum.*

284.8. *Aliqui ceraſcomion, alii leucanthon vocitant.*

284.15. *Conyza magna. Cap. Conyza magna aliquibus cynozematitis, aliis danais, aliis tanachion, aliquibus phycos, aliis iſchijs, aliis dynoſmos, Magis brephoctonos, quibuſdā anubias, nōnullis hedemias, Aegyptijs ceti, Romanis intybum, aut militaris, aut deliariū, aut febrifuga, alijs phragmoſa, alijs muſteros, alijs piſſa nuncupatur.*

285.2. *Aliqui conizam paruam, alij panion, alij libanotidem, Magi cronon vocant.*

285.10. *Alij hemerocatalacton, alij crinon agrion, alij crinanthemon, alij porphirantes, alij bulbū hæmaticon, alij anticantharon, Aegyptij iocri, Romani bulbū, aut liliū ſylueſtre, aut marinum, Aphri abiblabon vocant.*

285.28. *Aliqui basilion vocant, Latini violam albã, aliqui angustiã, nonnulli violam matronalem, aut passarinam, aut polyphuram.*

288.11. *Alii melion aqueum, alii entaticon, alii priapicon, aut satyriscon, aliqui satyri testiculum appellant, Latini molorticulum Veneris.*

288.21. *à Latinis geminalis, à Dacis hormius dicitur.*

289.14. *Aliqui osmada, aliqui ononin, alij phlonitin appellant.*

290.13. *Hanc nymphona alij vocant.*

290.20. *Sunt qui picrada appellent, alij leucen, alij thalassiam.*

290.28. *Alij pteryx, alij lonchitim, alij aturion, alij phrygiam, aut phrygitim, aliqui philtrodotem, Magi mustelæ sanguinem.*

291.26. *Quidã anthyllon, alij anthemida vocant, alij eranthemin, alij leucathemõ, alij soranthin, alij campestrem florem, Romani solastrũ.*

292.11. *Anthemida aliqui leucanthemõ, alij eranthemon, quoniã vere floreat: alij chamæmelon, quoniam mâli odorem habeat: nõnulli melãthemon, alij chrysocomam, alij calliam, Romani malium, Aphri astertiphen appellant.*

293.11. *Alij anthemida, alij leucanthemon, alij chamæmelon, alij chrysocalin, alij melabathron, nonnulli campestrem florem, Romani solis seculum, aliqui millefoliũ Hetrusci cautam, Aphri tamath.*

294.5. *Alij balsamenā, Magi hæmorrhā, alij Mercurij geniturā, alij aphthitis semē, aut mne sitheum, Romani Cappacoraniā, Aphri narat.*

294.14. *Aliјs orobelion, quibusdam orobax, aliјs hæmagogon, aliјs pæsæden, aliјs monogenion, aliјs menion, aliјs pæonion, aliјs panthiceratos, aliјs idæi dactyli, aliјs aglaophotis, aliјs theodonion, aliјs selenion, Magis selenogonon, aliјs phthisis, Romanis casta.*

295.12. *Alij ægonychon vocāt, alij leontion, alij leoninum lapidem, alij gorgonion, alij tantalitin, alij diosporon, Romani columbam, Daci goncletam, alij heracliam.*

296.3. *Aliqui teuthrion, alij dracanon, alij cinnabarim, Latini rubiam, Hetrusci lappā minorem, Aegyptij sophobi vocant.*

296.25. *Aliàs cestron aut medusa dicitur, Latinè venerea aut lanceola.*

297.5. *Latini longinā, aut calabrinā dicunt.*

297.12. *Alij althiocon vocant.*

298.21. *Aliqui cannabion, alij schinnostrophon, alij asterion appellarunt.*

298.26. *Aliqui hydrastinam, Romani terminalem dicunt.*

299.26. *Aliqui accopon, alij anagyron, alij agnacopon vocant.*

299.27. *Alij alceam, alij acyron, alij lyron.*

300.13. *Aliqui onobrochilon, alij eschasmenē, alij hypericon, alij corion, alij chamæpytin, Romani*

mani

mani opacem, alij brichilatam, alij leptam, alij iocinalem, Daci amaſſexe appellant.

301.24. Alij aſcyron aut dionyſiadem.

302.21. Alijs pityſoryſis, alijs orizelō, ijs qui Pontum incolunt olocyron, alijs bryonia ſylueſtris, Athenis ionia, Eboicis ſideritis, Magis Mineruæ ſanguis, Latinis aiuga aut cypripum, Dacis do hela appellatur.

306.6. Vettonica. Cap. Vettonica naſcitur in pratis & mōtibus, locis mundis, & opacis, circa frutices: animas hominum & corpora cuſtodit, nocturnas ambulationes, & loca ſancta: grauibus ſomnis reſiſtit: ad omnē medendi vſum commēdata. Radicem habet rubrā, odoratā, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Farina recētis vulneribus capitis indita, dolorē finit: vulnera glutinat: fracta oſſa extrahit: ſed quotidie imponi debet, dū perſaneſcant: dolori capitis medetur, ſi iure decocti perfundatur, aut tēporibus cū bitumine illinatur, aut radix ſuffiatur.

306.21. Aliqui polygonatū appellant, alij cynochalam, alij heracliam, alij aſphalton, alij chiliophyllon, alij clema, alij polycarpon, alij carcinethron, alij teuthalida, alij myrtopetalon, alij cnopodion, alij Zaritheam, alij pedalion, Aegyptij thephin, aliqui ſtemphin, Magi geniturам herois, aliqui vnguem muris, Latini ſanguinariam aut ſeminalem, Aphri chulum.

307.27. *Aliis philetærion, aliis daphnoides, alijs smyrnoides aut polygonoides appellatur.*

308.7. *Aliqui epigetin, Aegyptii philacuun, Romani ambuxum vocitant.*

309.23. *Romani soldaginem vocant.*

310.1. *Rutaceis similes.*

310.29. *Alii tobion, Romani stipam vocant.*

310.26. *Alii calycanthemõ, alii periclymenõ, alii heliophyes, nonnulli hepatitim, alii milacem, alii anatolicon, alii diticon, alii merginem, Latini volucrum, aliqui volucrum maius, Aegyptii oxyui, alii clymenon, alii clymeniõ, quod & agonon nuncupant.*

311.8. *Aliqui Aeginam, alii clymenon, alii carpathon, alii splenion, alii epætitim, alii axinã maiorem, nõnulli clematitim, alii myrsinen, alii calycanthemon, Magi polion Veneris, Aegyptii turcon, Romani volucrum maius, Aphri lanath appellant.*

311.26. *Tribulus aliquibus bucephalus, aliis tauroceros, Romanis tribulus aquaticus dicitur.*

312.18. *Sarxiphagon. Cap. Sarxiphagon aliqui sarxiphrangon, alii empetron, Romani saxiphragiam vocant: frutex est surculosus, in petris & asperis locis nascens, epithymo similis. Coctus in vino, mox potus, febricitantibus opitulatur: stranguriæ prodest: singultum sedat: calculos vesicæ frangit, & vrinam ciet.*

312.19. *Aliquibus potamogiton appellatur, aliis*

alij neuroides, alijs lonchitis, alijs rapionium, Nysijs mendrutha, Syris neuda, alijs lycosemphyllō: alijs helleborosemata, alijs scylliō, Magis lupicor, Romanis viartum nigrum, quibusdā tintinabulum terræ, Gallis iumbarum, Dacis dacina.

312.27. *Aliqui leporis cuminum appellant.*

313.2. *Aliqui medicam appellāt, ali triphyllō, alij clemation, nonnulli osmon, quidem trigonon, alij cybellion, alij polyphyllon, Romani trifolium odoratum, Aegyptij epaphon.*

313.11. *Ab alijs erineos, ab alijs thryas, à nōnullis pollyrrhizō, à Romanis vindicta nominatur.*

313.21. *Aliqui anactoriō, alij phasganon, alij machæronion, alij arion vocant, Romani gladiolam, quidem genitalem.*

314.10. *Alij bolum vocant.*

314.16. *Ab aliquibus iris agria, ab alijs cacos, à Romanis gladiolus, aut iris agrestis, à Dacis aprus dicitur.*

315.2. *Anchusam aliqui catanchusam vocāt, alij libycam, alij archibelliō, alij alcibiadion, alij onophyllon, alij porphyrida, alij mydusam, alij salycā, alij noneam, Aphri buinesath.*

316.12. *Aliqui aridam, alij alcibiadion, Romani alcibiacum nominant.*

316.25. *Aliqui & hanc echiō vocant, alij scorpiuron, alij sparganō, alij althæam, alij amarātida, alij probatæam, alij elaphion, alij antiminon, alij porphyrida, alij augion, alij nemesiō, alij phileter*

leterion, alij hyenopsolon, alij thyrsitim, alij thermutim, alij misopathos.

317.5 Aliqui hydreron, aliqui ocymoides.

317.14. Agrostin aliqui ægicō, alij amaxitin, Aegyptij amphi vocant, Latini gramen, aliqui asyphyllion, alij sanguinalem, alij vniolam, Hispani apariam, Daci cotiatem, Aphri iebal.

318.9. Magi geniturā, aut sanguinem Titani, alij scorpionis vrinam, Pythagoras parmirō, Andreas xāthophanea, Osthanes boëphthalmō, Aegyptij sendionor, Romani vertemnum, alij soleastron, Aphri vdedonin.

319.5. Aliqui myriomorphon nominant, alij chiliophyllon, alij stratioticon, alij heracleon, Latini supercilium Veneris, alij acron syluaticum, alij militarem, alij millefolium.

319.19. Batos, ab aliis cinosbatos, ab aliis selinorition, ab aliis asyntrophos, à Magis Titani sanguis, ab aliis ibidis sanguis, à Romanis rubus, ab aliis sentes, à quibusdam mora baticana, à Dacis mantia, Aegyptijs hæmoos, aliis ametros appellatur.

321.2. Alij hepatorium, aut hepatitis, Romani volucrum maius.

321.17. Pentaphyllō aliqui pētapetes, alij pentatomō, alij pentadactylon, alij pseudoselinū, alij callipetalon, alij xylololon, nonnulli xylopetalō, alij asphalton, alij pentacœnon, alij thymiatitin, Aegyptij orphitebeocē, alij enotrō, Magi ibidis

ung

vnguem, alij ibidis pennam, alij hermodactylon. Romani quinquefolium, Galli penpedulã, Daci propedulam appellant.

322.27. *Aliqui rhon, alij anchinopa, alij phœnicopteron, alij rhon stachyos, alij osthalen, Aegyptij athnon nominant.*

323.14. *Alij rhodida nominant.*

323.20. *Hippurin, alij trimachion, alij anabasin, alij cheredranon, alij phædran, alij itiandendron, alij gis, alij schœniostrophon vocant, Aegyptij pherphran, Magi Saturni cibum, Romani equinalem, alij equi salicem, aut anabasion, alij ephydron.*

234.4. *Aliqui equition, & alij chedran, alij gynon, Romani salicem equinam appellant.*

325.1. *alij scorpion, alij garganõ, Romani cornulacam, alij bituensa, Daci saliam, Aegyptij sober, Aphri achœosim.*

325.20. *Oxyschœnos aliquibus schœnos læuis, alijs oxypternos, alijs Solis supercilium, Romanis iuncus marinus, aut manualis, Aphris chudua dicitur*

326.13. *Alijs adocetos, alijs neuras, alijs phrynion, Romanis bouinalis.*

326.17. *Alijs chrysitis, alijs chrysanthemon, nonnullis amaranton, alijs diospogon, Aphris dubath, vel burchumath, Romanis Iouis barba appellatur.*

326.26 *aliqui chrysospermon vocant, alij daspin,*

ſpin, alij origanum, alij arcophthalmon, Romani arilariam.

327.19. *Aliqui chalchitin vocant, alij chalcāthon, alij chalcanthemon, Romani acantham, Hetruſci garuleum, Aphri churſeten.*

328.8. *Alij trigoniō, alij buniō, alij hierobotanen, alij philtrodotē, Aegyptij pēpſempte, Magi Iunonis lacrymam, nōnulli muſtelæ ſanguinem, alij ſanguinem Mercurij, Romani criſtam galli uaceam, alii pheriam, alii trixalidem, alii exuperam, aliqui herbam ſanguinalem.*

328.20. *Alii erigenion, alii chamælycon, alii ſideritin, quidam curitin, alii perſephoniō, alii Iouis colum, alii dichromon, alii calleſin, alii hippariſon, nonnulli demetriada, Aegyptii pemphthenphtham, Pythagoras eryſiſceptron, Romani cincinalem.*

329.11. *Aliqui chamæſycen, alii gatalē, alii onycha vocāt, Romani pinū triuiam, aut ficū terræ, aliqui glandulam, alii tium, alii nonariam.*

329.22. *Aliqui heloniam, alij porphyrantes, Romani vaccinium, alij vlcinum vocant.*

330.4. *Nonnulli oxytonō, Romani papaueralem, Aegyptij nanthi.*

530.22. *Papauer ſatiuum aliqui chamæſycē, alij papauer rhœada, alij oxytonon appellant, Romani papauer, Aegyptij nanti.*

333.13 *Aliqui paraliō, alij ſylueſtre papauer, alij thalaſſion, Romani fabulū marinum, Aphri*

ſiſim

ſiſimacam vocant.

334.2. *Qui hoc papauer hauſerit, non alia accident, quàm qui opium ebiberit. Cui eiſdem ſuccurritur, auxilijs. Semen æſtate dum ſiccum eſt, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum vino, ſanatq; dyſenteriam.*

334.17. *Alij pythonion, aliqui dioſcyamon vocant, alij adamāta, alij adamenon, alij hypnoticon, alij emmanes, alij atomon, nōnulli dithiambriō, Magi, Pythagoras et Oſthanes, xeleo, Zoroaſtres tiphoniō, Magi rhapōticā, Romani inananoentariā aut apollinarē, Aegyptij ſaphtho, Hetruſci fabulū, Galli bilinuntiā, Daci dieliam.*

336.5. *Aliqui cataphyſin, alij cynocephalion, alij chryſtalion, alij cynomyā, alij pſyllerin, alij ſicelioticon, Siculi comidijn, Romani herbā pulicarem aut ſilbacium, Aphri vargugū appellāt.*

336.27. *Romani ſtrumum vocant, alij cacubalum, Aegyptij allelo, Galli ſcubulum, Aphri aſtriſmunim vocant.*

338.2. *Aliqui dircion appellant, alij ſtrychnon manicon, alij dorycnion, alij calliada, Romani apollinarē minorem, alij vlticanā herbam, aut opſaginem, Daci cycolidem, Pœni cacabum.*

338.19. *Strychnonmanicon, alij anydron, alij pentadryon, alij enoron, quidā orthogyiō vocāt.*

339.22. *Alij exerāthes, aliqui antimnion aut antimion, alij bombochylon, nonnulli minon, Aegyptij apemum, Pythagoras anthropomor-*

phon, alij alœten, alij thridaciã, alij cammaron, Zoroastres diamonon, aut archinen, Magi hemionos, aliqui gonogeonas, Romani caninum mâlum, alij terrestre mâlum.

342.18. *alij cyamõ leucon, Romani colomestrũ.*

343.4. *Conion, aliquibus æginos, alijs ethusa, alijs apolegusa, alijs dolia, alijs amaurosis, alijs paralysis, nõnullis aphron, quibusdã creidiõ, alijs cœten, alijs catechomeniõ, alijs abiotõ, alijs apseudes, alijs ageomoron, alijs timoron, alijs polyanodynos, alijs dardanis, alijs catapsyxis, Osthani babathy, Aegyptijs apemphi, Romanis cicuta appellatur.*

344.8. *Aliqui cynanchon appellant, alij pardalianches, alij cynomoron alij cynoctonon, alij phaleon, alij cynanchen, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynaricam, alij elaphoscorodon, Magi paralysin, Romani braßicam rusticam aut caninam.*

344.20. *Alij spongon, alij hæmostarin, Romani rhododendron, Lucani icmanen, Aegyptij schimphen, Pœni rhododaphnen dicunt.*

346.23. *Aliqui elitim vocãt, alij canocerseã, alij amelxinen, alij eusinem, alij amorginen, alij sucotachos, alij psychuacos, alij melampelon, alij citampelon, alij cissamethon, alij anatetamenõ, Romani volutum laparon, Aegyptij apap, alij parthenion, alij sideritin, alij heracleam, nõnulli agriam, quidam clibodion, alij polyonymon.*

374.

347.9. *Aliȷ myortochon dicunt, aliȷ myortosplenon, Romani muris auriculam: Pœni labatholabat.*

347.20. *Agriā phacon aliqui, aliȷ epipteron, Romani viperalem, aliȷ iceosmigdonon vocant.*

347.27. *Aizoon maius, aliqui aithales, aliȷ ambrosion, aliȷ chrysispermon, aliȷ zoophthalmon, aliȷ bubophthalmon, aliȷ stergethron, aliȷ æonion, aliȷ aichryson, aliȷ holochryson, nonnulli chrysanthemon, aliȷ protogonon, aliȷ boron, aliȷ notion: Magi paronychiā, aliȷ chrysitin, Romani ceriā cuspiam, aut Iouis caulem nominăt, aliȷ leapetes, aliȷ sedum maius, Aegyptiȷ pāphanes.*

348.17. *Aizoon paruum, aliȷ petrophyes appellant, aliȷ brotion, aliȷ theobrotion, crobysson, aliȷ chimerinen, aliȷ cerauniam, Romani vitalem, aliȷ semperuiuum, Aegyptiȷ etiȷceltam.*

348.24. *Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aizoon paruum, aliȷ petrophyes, aliȷ aizoon syluestre, Romani semperuiuum minus appellant.*

349.2. *Aliquibus cymbalion, aliȷs scytalion, aliȷs hortus Veneris, aliȷs terræ vmbilicus, aliȷs stœchis, aliȷs stergethron, Latinis vmbilicus Veneris dicitur.*

349.19. *Acalyphen aliqui cnidem, aliȷ adicen, Latini vrticam, Aegyptiȷ selepsion, Dacidyn appellant. Acalyphen etiam alteram aliqui cniphen, Romani vrticam mollem vocant.*

350.12. Alijs galeobdolon, vel galephos, Aegyptijs ætopi, Latinis vrtica labeo dicitur.

350.23. Alijs galation, aut gallerion.

351.4. Erigeron à Latinis herbulum, aut senecio vocatur, aliàs erechthites.

351.25. Marinum bryon, aliqui ballarin, alij iranen, Latini gnomeusilon vocant.

352.14. Aliàs stæchyites, apud Aegyptios ethenchis, Latinè fatalis dicitur.

352.20. Aliquibus fluuiatilis stratiotes nuncupatur, Aegyptijs tibus, Magis æluri sanguis.

353.11. Phlomon, alij phlonon, Latini verbascum, alij pheminalem vocant.

355.8. Arcion alij prosopida, alij prosopion, alij aparinen, Latini personatam, aut lappam appellant.

355.24. Alijs borion appellatur.

355.28. Capnon, aliqui corydalion, aut corion vocant, alij syluestre corydalion, alij capnon in hordeis, alij capniten, alij marmariten, alij capnogorgion, alij chelidonion micron, alij peristerion, alij cantharida, alij chalcocri, Romani apium aut fumariam, Aegyptij enyx, alij tucin.

356.7. Alij tripodion, alij tribolion.

356.12. Aliqui libyon, alij triphyllon.

356.22. Aliqui telinen, alij lotum magnum, alij triphyllon, Romani trifolium maius appellant.

357.18. Alij melophyllon, alij stratioticē, alij achillion, Latini millefoliū vocant, aliqui supercilium

cilium veneris, Galli beliocandas.

357.27. *Alij myrrham, alij conilen vocant.*

358.23. *Aliqui buglossum magnum vocant, Romani spinam mollem.*

359.6. *Ab aliquibus bubonion appellatur, ab alijs asteriscos, alijs asterion, quibusdam hyophthalmō, Romanis inguinalis, Dacis rathibis.*

359.19. *Stellares huius radij noctu splēdent, quapropter qui ignari antea non viderunt, esse inane, simulacrū arbitrantur. Medijs saxis & asperis exit: inuenitur autem ab opilionibus. Crateuas Rhizotomus hæc de ea refert: Si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorum morsus, turgentia guttura, proderit, suffitu quoq; serpentes fugat.*

359.27. *Aliqui dasypodion, alij priapeion, alij ion syluestre, alij cybelion, Romani fetialin, aut murariam, aut violam purpuream vocant.*

360.5. *Aiunt quod purpureum est in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maximè pueris, in aqua potum.*

360.16. *Aliqui aton, alij actinen, alij anemosphorō vocāt: magi paradacry, Aegyptij erxoen, Romani scopā regiā, Aphri Zigar, nōnulli thepso*

361.2. *Alio nomine chamæleuce, alio cissos acarpos, aut terræ corona, aut selinitis, Latinè hedera pluuiatica dicitur.*

361.17. *Magi æluri gonon, Osthanes tzaunchi, Aegyptij autuenrinbesor, Romani linguam*

bubulam, alij libanium, Pœni asanaph vocant.

362.2. Alij phyton, alij caballation, alij splineion, alij scolymon, Romani linguã canis, aut caninam appellant.

362.14. Aliqui Zoonychon vocant, alij aëtonychon, alij cemos, alij damnamenẽ, alij idiophyton, nonnulli phytobasilam, aliqui crosion, alij crossophthoon, Magi sanguinẽ crocodili, alij crocomerion, Aegyptij daphnœnen, Romani minerciũ, alij palladium, alij neumatũ, alij flãmulam.

362.23. Aliqui & id antirrhinon, alij anarrhinon, nonnulli lychnida agriam vocant-

362.29. Nonnulli lychnida agriam appellãt.

363.8. Catanance aliquibus damnamene, alijs dionysias, alijs thyrsion, alijs demos, alijs cemos, alijs crotion, Magis archaras, alijs arcopus, Romanis herba filicula, alijs datisca, Dacis caropithla dicitur.

363.21. Aliqui psychen, alij merida, alij potamogitona, alij stachyiten, Romani caliummarem nominant.

364.11. Alij callitrichon, alij trichomanes, alij ebenotrichon, alij argion, alij corion enygron, Aegyptij epier, Romani cincinnalem, alij terræ capillum, alij supercilium terræ, Daci phithophthethela vocant.

365.4. Aliqui pterion, alij opteron, Romani capillarem, alij pinulam, alij fidiculam, nonnulli & eam adianton appellant.

365.11. *Aliqui phasganon, alij antithesion, alij chascanon, alij chæradolethron, alij & hanc aparinam nominant, Latini lappam.*

365.24. *Aliquibus sitospelos, alijs siphon, alijs bromos, Romanis auena dicitur.*

365.29. *Aliqui siphonion, alij acrospelō vocāt.*

366.28. *Alijs epapitis, alijs lycanthemon, alijs cynosbatō, alijs anicetō, alijs heliophitō, alijs anatolicō, alijs dyticō, alijs helide, Aegyptijs lyisthe, Romanis mergina, Hetruscis radia appellatur.*

367.23. *Alijs hieromyrton, alijs myacantha, alijs agonon, alijs scincos, alijs mintha, alijs catangelos, alijs anangelos, alijs acæron, alijs ocneron, alijs cinen, alijs lichene, alijs chamæpitys, alijs chamæmyrte, Bœotis gyrenia, Magis Herculis genitura appellatur.*

368.10. *Aliqui idæan, alij danaēn, alij hippoglotton, alij Zaliam, alij stephanen, alij daphnō, alij samothracicen, alij methrion, alij hypoglossion vocant.*

368.19. *Daphnoides alypo simile, flos vt nymphææ, cuius medium nuci cypreßi non dißimile, in quo semē: aliqui chamædaphnen, alij peplion, alij eupetalon vocant.*

368.2. *Aliqui & hanc alexandrinam appellarunt, alij daphniten, alij hydragogon, Romani laureolam, alij lactaginem, Galli vsubim.*

369.11. *Aliqui ascida vocāt, alij atomon, alij pigatoxarin, Magi sanguinē Herculis, alij polyi-*

dos, alij anaphyston, Aegyptij somphia, alij vnre, Galli laginum, aliqui anepsa.

370.22. *Aliqui melanpodion vocãt, alij ecstomon, alij polyrrhizon, alij protion, alij melanorrhizon, alij cyiranion, Magi zomarition, Aegyptij isæam, alij elaphine, alij cemeleg. Latini veratrum nigrum, alij saraca, Daci prodiorna.*

372.10. *Aliqui sesamiten, alij sesamin, alij lycocytalion, alij belleborum album appellant.*

372.17. *Aliqui coronion, alij sesamon syluestre.*

372.27. *Aliqui elaterion vocãt, alij grynon, alij balin, alij syncrisin, alij bubalion, alij scopiõ, alij pherombron, alij peucedanon, alij notion, Romani ancetum, alij agrestem, Pœni cusimezar.*

375.15. *Satiuus cucumer. Cap. Satiui cucumeris trita radix, & drachmæ vnius pondere pota in hydromelite, vomitus ciet. Si quis facilè secundum cœnã vomere velit, binis obolis sit cõtentus.*

375.16. *Alij triphyllon, alij stesion, alij astaphida, alij phthiroctonon, alij phthirion, alij apanthropon, alij polyides, alij pseudopathes, alij arsenoten, Aegyptij ibesaæden, Romani herbam pedicularium vocant.*

376.4. *Aliqui hypopyon vocãt, alij pãcranon, alij scammonion, alij thelyterim, Romani ferulaginem, alij ferulam syluestrem. Pœni bæden.*

378.17. *Aliqui lygon, alij lobon appellant.*

379.26. *Aliqui narcisson anydron, alij autogenes, alij bulbon emeticon, alij lirion, Romani bul*

bum

lum morbitarium dicunt.

380.16. Alij hippophyes, alij hippophanes, alij hippion, alij echinion, alij pelecinon, Romani lappaginem vocant.

381.17. Aliqui sesamon syluestre vocant, alij seseli cyprion, alij crotona, Aegyptij systhanna, aliqui trixin, magi sanguinem febris, Latini ricinum, alij lupam.

382.5. Aliquibus cometes, alijs gobios.

385.8. Aliqui clema, alij crambion, alij paralion, alij canopicon vocant.

386.13. Aliqui sycen, alij mecona aphroden.

387.5. Alij spumosum papauer vocitant.

387.20. Aliquibus scambonia radix, alijs colophonia, alijs dactylion, Romanis colophonium, Magis apopleumonos, Aegyptijs sanilū dicitur.

389.5. Alij chamælea nigra, alij pyros achnen, alij heraclion, alij bdelyram, alij coccon gnidiō, Romani citocacium, nōnulli oleaginem, quidam oleastellum vocant.

389.16. Alij chamæleam, alij pyros achnen, alij cestron, aut cneoron vocant.

390.15. Acten aliqui dendron arctu, alij hemeron, Latini sambucum, Galli scobiem, Daci sebam vocant.

390.23. Alijs heliosacte, alijs agria acte, alijs Euboica, Gallis ducone, Dacis olma.

392.2. Nonnulli ischiada, alij chamebalanum agriā, alij linozostin, Latini radicem syluestrē,

Pœni thorphathſadæ appellant.

392.16. *Aliquibus colocyntha ægos, aliјs ſicya picra, aliјs Alexandrina colocyntha, Zoroaſtri thymbra, Oſthani autogenes, Romanis cucurbita ſyluatica, Dacis tutraſtra dicitur.*

393.8. *Aliј cedœs, Romani inuolucrū vocant.*

394.15. *Aliј ophioſtaphylon, aliј chelidonium, aut melothron, aut pſylothron, aut archezoſtin, aut agroſtin, aut cedroſtin appellant.*

395.22. *Aliј chironion ampelon, aliј bucraniō, Romani oblameniam, aliј batanutā, aliј betiſalcā, Daci priadelā, aliј pegrinā, Aphri lauothen.*

396.8. *Pterin aliј pterion, aliј pterineon, aliј daſyclonon, aliј anaſphoron, aliј blechnon, aliј polyrrhizon vocant, Magi hermubain, Romani filicem, aliј laculam, aliј filusfanariā, Aegyptiј aſini ſanguinem.*

396.23. *Thelypterin aliqui nymphæam pterin nominant, Romani linguam ceruinam.*

397.9. *Polypodion aliqui ſcolopendrion, aliј pterin, aliј polyrrhizon, Latini filiculam vocāt.*

398.2. *Aliqui pterion, aliј nymphæam pterin nominant.*

398.21. *Aliј argyron, aliј aritrillin, aliј chryſitin, Aegyptiј aphlopho, Latini mercurialem maſculam, aliј teſſeculatam, Aphri aſumes.*

399.6. *Aliquibus linozoſtris, Aphris armas, aliјs aſumes labon dicitur.*

399.14. *Aliqui ſcorpiuron vocāt, aliј heliotropon,*

pon, alij dialion, alij heliopon, alij scorpioctonō, alij sesamon agrion, alij scorpij vram.

400.4. Aliqui scorpiuron vocant.

405.3. Idem adstringit: prodest stomacho qui cibi tenax non est, aut tardius cibum concoquit. Item ijs qui ilei dolore conflictantur: conuenit in grauidarum malacia: scriptum auxiliari constat, cùm populatim grassatur pestifera lues. Huiuscemodi omphacium non nisi post annos multos bibi potest.

429.17. Quam alij Medicinam, alij symphyton, alij idæum phlomon, alij crestion, alij nectarion vocant.

448.6. Alij larbason, alij gynæcion, alij Chalcedonion.

458.20. Alij pecton, lephtō, aracton, lonchotō.

505.7. Athenis ionia, in Eubœa sideritis dicitur.

De Rhamno.

Rhamnū si quis eruat silente luna, & secum ferat, contra venena & improbos homines proderit: pecoribus iuuandis appenditur: nauigijs circumponi solet: valet contra capitis dolores & laruas.

De Artemisia.

Artemisiam herbā si quis teneat, dum iter facit, lassitudinē discutiet: & si in pedibus ferat, bestias et lemures abiget: si sanguis circa artus coaluerit, ramulos ex rosaceo in olla feruefacito, & locum totum oblinito, cū somno indulgēdum est:

strang

ſtrangulatui vuluæ mirum in modum auxiliatur: vrinæ ſtillicidia & opiſthotonum leuat.

De Pentadactylo.

Pentadactylum ſi quis circum corpus portet, nullo dolore afficietur: oculos, ſtrumas, calloſos tonſillarũ tumores, vuã, articulos ſub lingua, neruorũ dolores & dẽtes, pſorã perniciali fame contractã iuuat: remoratos à partu mẽſes eijcit: infuſa manibus ex aqua tepida cõtra terrores, faſcinũ, & laruas, mirum in modum cõmendatur. Vellito herbam cùm luna creſcit, oriente ſole.

De Verbenaca.

Verbenaca recta genitale intendit, ſed ſupina exiccat. Recta appenſa doloribus oculorũ auxiliatur: contra hebetudines eorundem, & capitis dolorem efficax eſt, trita ex aceto laßitudinem reficit. Strumas, calloſos faucium tumores, ſtatim diſcutit: febrium horrores ſanat, ſi quis ſolùm ex aduerſo ſtans ramulos tenuerit.

De Dictamno.

Dictamnum ſiccatum manibus terito, & redigens in farinam adiecta vini ſtilla, corpus tangito: ſiquidem contra omnes ſerpẽtium iniurias auxiliatur: vlcera & putreſcentes nomas præpurgans explet: adactis corpori aculeis oblinitur, vt præſenti ſit auxilio: ad lienem & in abditis locis vitia inflammatione turgentia, redactũ in farinam illinito. Herbam vere, magnis æſtibus, autumnóq; eruito.

De

De Saluia.

Saluia singultum tussímq; discutit: omnibus malis vlceribus cum cera & rosaceo sumpta auxiliatur: lienis dolorem dysenteriámq;, pota cum vino albo pari modo sanat: sanguinem excreantibus, potu medetur: ad extrahēda vuluæ onera efficax est: pessimæ mulieres pessum ex ea subijciunt, vt partus excutiant.

De Cupresso.

Cupressus herba cōtra raucedines auriculásq; prodest: induratos tonsillarum tumores, aquam inter cutem, & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio.

Centaurium contra inflāmata vitia & pulsantes ictus valet, fœminis vuluæ malo laborantibus auxiliatur: stillicidij vrinæ, calculorúmq; tormēta leuat. Herbam vere oriente sole legito.

De Buphthalmo.

Buphthalmum crescente luna legere oportet. Facit autem contra pauores, laruas, & mala medicamenta, fascinationes, vtpote cùm eas auertat. Radicem si quis mandat, dentem expuet, fluxionémq; confestim sistens auxiliatur: quin & ventrem resoluit.

De Pæonia.

Pæonia herba per æstus Caniculæ ante Solis ortū vellitur: appēsáq; cōtra venena, fascinū, pauores & laruas prodest: item cōtra febrem cum horrore veniētem, diurnā nocturnámve, & ad-

uer

uersus tertianam. Proditur lemures à monte, in quo nascebatur, fugasse.

De Moly herba.

Moly herba si secta radice feratur, veneficiorum & fascinationis amuletum est.

De Marina quercu.

Marinam quercum cum rosaceo & oleo misceto, & faciē illinito cùm ad negotia te cōferes: vegetiores reddit pueros, imo ventri appensa et ad arcēdos pauores nocturnos manu teneto. Contra fascinū, & omnia maleficia prodest: corpus tuetur: cùm enim fascinātes recedūt, arescētē ramulum occludit, & cùm propius accedūt, aperit.

De Chrysanthemo.

Chrysanthemon si terra ante solis ortum eruatur, & collo appendatur, veneficas mulieres omnésq; fascinantes amolitur.

De Erysimo.

Erysimon cum vino tritum, aduersus ventris dolorem bibitur: si quis grana septem domum iniecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

De Helleborine.

Helleborine, aliquibus epipactis, aliis boion dicitur. Frutex est exiguus, minimis foliis cōstans. Bibitur contra omne venenū, & iecineris vitia.

FINIS.

IND

INDEX OMNIVM quæ in Dioſcoride continentur.

A

ABrotonum 229
Abſynthium 227
Abſynthiũ marinũ 228
Abſynthiũ Sãtonicũ 229
Acacalis 76
Acacia 83
Acacia altera 84
Acantha,us 223
Acanthium 222
Acanthus ſylueſtris 223
Acetum 413
Acetum è betonica 427
Acetum mulſum 414
Acetum ſcillinum 416
Acetum è ſtœchade 427
Achillea 319
Achras 99
Acida muria 415
Acinos 239
Acorum 8
Aconitum 342
Adarces 474
Adeps omnis 135
Adianton 364
Aegilops 365
Aeris ſquamma 441
Aeris flos 440
Aerugo raſa 442
Aerugo ſcolecia 444
Aes vſtum 439
Aethiopis 354
Aetites lapis 482
Agallochon 25
Agaricum 211
Ageraton 327
Agnus 85
Aiuga 302
Alabaſtrites 480
Alcea 298
Alcibiadion 315
Alcyonium 473
Aliſma 299
Allium 186
Aloë 225
Alſine 347

Alt

Althæa 297
Alumen 464
Alumen ſciſsile ibidem
Alus 309
Alyſſon 271
Alypon 393
Amaracum 238
Amaranton 327
Ambroſia 282
Amiantus lapis 481
Ammi 251
Ammoniacon 269
Amomis 20
Amomum 19
Ampelitis terra 486
Ampelopraſon 186
Amphisbenæ ictus: notæ 531. eius curatio 541
Amurca 88
Amygdalæ amaræ 101
Amylum 157
Anagallis 205
Anagyris 299
Anchuſa 315
Androſaces 290
Androſæmon 301
Anemone 204
Anethum 249
Anguium ſenectus 115
Aniſum 249
Anonis 225
Anthemis 292
Anthericum 198
Antyllis 291
Antipathes 475
Antirrhinon 362
Antiſpoda 439
Aparine 271
Aphaca 184
Apiaſtrum 276
Apios 392
Apium 253
Apocynon 344
Apollinaris 334
Apri iecur 121
Apum ictus curatio 537
Aqua 412
Aqua frigida 513
Aqua marina 412
Aqua mulſa 411
Arabicus lapis 480
Araneus 126
Arbutus 101
Arcion 355
Arction 354
Arcturon ibidem
Arena 483
Argemone 205

Arg.

Argenti recrementũ 449
Argenti ſcoria ibidem
Argenti ſpuma ibi.& 510
Argẽtum viuũ 456.& 510
Ariſarum 198
Ariſtolochia 214
Armeniaca mala 98
Armenius lapis 454
Armoracia 167
Aron 197
Arthenogonon 286
Artemiſia 281
Arundo: vide Harundo
Aſarum 13
Aſclepias 272
Aſchyron 301
Aſininum iecur 121
Aſini vngula 120
Aſius lapis 476
Aſpalatus 24
Aſparagus 173
Aſplenon 290
Aſpidis ictus notæ 533.
eius curatio 543
Aſter Atticus 359
Aſtragalus 329
Athamanticum 8
Athera 155
Atractylis 272
Atramentũ librariũ 487
Atramentum ſutoriũ 458
Atriplex 169
Auellana nux 103
Auena 156
Auricula muris 209
Auri pigmẽtum, ſiue arſenicon 463.& 510

B

Baccæ lauri 71
Baccharis 240
Balauſtium 94
Ballote 276
Balſamum 22
Barbula hirci 183
Baſiliſci ictus notæ 533.
eius curatio 543
Bdellium 55
Beta 171
Betonica 304
Bitumen 66.& 67
Blata piſtrinaria 120
Bliton 168
Botrys 282
Braſsica 169
Braſsica marina 171
Braſsica ſylueſtris 170
Britanica 305
Bromus 365

P

Brion 25
Bryonia 594
Buccina 110
Buglossum 361
Bulbus esculentus 199
Bulbus vomitorius 200
Bunion 360
Buprestis 125.& 499
Buphthalmos 294
Butyrum 131
Butyri fuligo ibidem

C

Cacalia 360
Canchrys 260
Cadmia 433
Cæciliæ ictus notæ 531. curatio eadem quæ viperæ morsus.
Calamus odoratus 21
Calamintha 235
Calcifraga 393
Caltha 327
Calx 510
Calx viua 471
Cancamum 26
Cancri 113
Canis rubus 77
Canis rabidi iecur 121
Canis rabiosi signa 524
curatio morsus eius 525. ab eo morsorum victus ratio 527
Cannabis 298
Cantharides 125
Capnos 355
Capparis 202
Capræ vngula 121
Caprinum iecur ibid.
Cardamomum 10
Cardamina 175
Carduus 222
Carpasi succus 503
Cariotæ 92
Carum 249
Caseus 130
Casia 16
Castanea 90
Castorium 117
Catanance 363
Caucalis 181
Cedria 70
Cedrites 71
Cedromela 98
Cedrus 69
Celticum nardum 12
Cenchri ictus notæ 532. eius remedia 542
Centauriũ magnum 216

Cent

Centaurium minus 217 327
Cæpa 185
Cepæa 299
Cera 151
Cerasia 96
Ceraſtæ ictus notæ 533.
eius cu ratio 542
Cerui genitale 120
Ceruinum cornu 124
Cerussa 452.& 507
Ceſtrum 304
Chalcitis 459
Chamæ 111
Chamæacte 390
Chamæcissos 361
Chamædaphne 369
Chamædrys 274
Chamæleo albus 118
Chemeleo niger 219
Chamæleuce 361
Chamæpitys 302
Chamæſyce 387
Chamælea 389
Characias tithymal⁹ 382
Chelidonium 207
Chelidoniũ minus 208
Chia terra 485
Chondrylla 178
Chryſanthemon 292. &
Chryſocolla 454
Chryſocome 326
Chryſogonon ibidem
Cicadæ 123
Cicer ſatiuum 159
Cicer arietinum ibid.
Cicer ſylueſtre 160
Cichorion 178
Cici 381
Cicuta 343.& 503
Cimices 119
Cimolia 485
Cinis ſarmenritius 472
Cinabaris 455
Cinnamomum 17
Cionia 110
Circæa 283
Circium 358
Ciſtus 78
Citria mala 98
Clematis 307
Clinopodion 273
Clymenon 310
Cnicus 398
Coagulum 134
Coccum gnidion 390
Coccum infectoriũ 324
Cochleæ 112

Cœreleus 455
Colchicon 345
Colligendorum ratio 4
Colocaſia 161
Colocynthis 392
Colymbades 87
Cõmunis curatio in omnes ictus virulẽtos 533
Conyza 684
Corallium 475
Coriandrum 251.&502
Coria veteramẽtaria 121
Coriarius frutex 91
Coris 302
Coronopus 176
Cornu cerui 124
Cornus 100
Coruda 173
Cos Naxia 483
Coſtus 20
Cotonea mâla 97
Cotyledon 349
Cratæogonon 286
Crimnon 155
Crithmum ſeu crithamõ 176
C rocodilion 220
Crocomagma 27
Crocum ibidem
Croton 381
Cucurbita 179
Cucumis ſatiuus 179
Cucumis ſylueſtris 372
Cuminum ſatiuum 250
Cuminum ſylueſtre ibi.
Cunila 231
Cupreſſus 68
Curmi 154
Cyclaminus 194
Cyclaminus altera 196
Cydonomeli 419
Cynia 399
Cinocrambe ibidem
Cinogloſſon 362
Cynoſorchis 287
Cypariſsias tithymalus 384
Cyphi thimiama 26
Cypirus 9
Cytinus 94
Cytiſus 356

D

DAmaſcena prũa 100
Damaſonium 299
Daphnoides 368
Daucus 257
Delphinium ibid.
Dendroides tithymalus 384

384
Deuteria 409
Dictamnum 233
Dictamnum Cretẽſe 234
Diphryges 462
Dipſacum 220
Dipſadis morſus notæ 532. eius curatio 541
Dorycnion 339.& 501
Draba 190
Draco marinus 113
Draconis marini ictus remedia 539
Dracunculus 196
Dryini ictus notæ 532. eius curatio 541
Dryopteris 397
Dulcis radix 216

E

EBenus 80
Ebulum 390
Ebur 124
Echinus 109
Echion 316
Elaphoboſcon 255
Elaterion 373
Elatine 320
Electrum 73
Eleliſphacos 234
Elæomeli 32
Eleoſelinum 253
Elichryſon 327
Empetron 393
Ephemeron 346.& 500
Epimedion 313
Epimelis 99
Epipactis 355
Epirotica mâla 98
Epithymum 393
Equiſetum 323
Equorum lichenes 121
Eretria terra 483
Erica 75
Erinaceus 109
Erinei 107
Erinum 317
Eruca 181
Erucæ olerum 125
Erucæ pinorum 125. & 498
Eruum 163
Eryngium 225
Eryſimon 190
Erythrodanon 296
Eupatorium 321
Euphorbium 266

F

FAba 162

Faba Aegyptia 161
Fæx 471
Fagus 90
Farina crafsior 155
Fel 143
Ferri rubigo 445
Ferula 261
Feftuca 365
Fibrini teftes 116
Ficus 105
Filicula 397
Filix 396
Filix fœmina ibidem
Fimum 145
Flos æris 440
Flos falis 469
Flos punicæ 94
Flos fylueftrispunici ib.
Fœniculum 256
Fœniculum erraticũ ibi.
Fœnum græcum 158
Fraxinus 72
Fuligo è myrrha, refina, ftyrace 59
Fuligo liquidæ picis 65
Fuligo pictoria 486
Fuligo thuris 59
Fumaria 355
Fungi 345.& 508

G

Gagatas lapis 479
Galactites lapis 480
Galaxias ibidem
Galbanum 267
Galerita 123
Galion 356
Galiopfis ibidem
Galla 90
Gallina 122
Gallinæ cerebellum ibi.
Garum 119
Genitale cerui 120
Gentiana 213
Geranion 283
Geodes lapis 483
Gingiberis 192
Gingidion 181
Gith 273
Gladiolus 313
Glans 89
Glans Iouis 90
Glans Sardiana ibidem
Glans vnguentaria 379
Glaftum fatiuum 209
Glaftum fylueftre 210
Glaucium 270
Glaux 366
Gluten pifcium 270

Glut

Glutinum ibidem
Glycyſide 294
Gnaphalium 281
Gnidium granum 389
Gobius 118
Gramen 317
Gramen arũdinaceũ ibi.
Gramen Parnaſi ibid,
Groſsi 107
Gummi amygdalæ 102
Gummi ceraſi 96
Gypſum 472.& 508
H
HAematites 477
Hæmorrhoi ictus notę 532.ei⁹ curatio 542
Halica 156
Halicacabon ſolanũ 338
Halimus 76
Harundo 74
Harundo Cypria ibid.
Harundo vallatoria ibi.
Haſtula regia 198
Hedera 206
Hedyſaron 289
Helcyſma 449
Helenium 28
Helenium alterum 29
Helioſcopius 384
Heliotropium magnum 399
Heliotropiũ paruũ 400
Helleborum album 369
Helleborum nigrum 370
Helxine 320.& 346
Hemerocallis 285
Hemionitis 291
Herba Sabina 69
Hieracium magnum 252
Hieracium paruum ibi.
Hippace 131
Hippocampus 110
Hippogloſſon 362
Hippolapathon 168
Hippomarathron 256
Hippophaës 380
Hippohæſton 381
Hippopotami teſtes 116
Hippoſelinon 254
Hirci barbula 183
Hirculus 12
Hirundines 124
Hirudo 512
Holoſtium 310
Hordeum 153
Horminum 288
Hyacinthus 329
Hydromeli 412

Hydromelon 419
Hydropiper 193
Hyoſcyamus 334.& 504
Hypecoon 334
Hypericon 300
Hypociſtis 78
Hyſſopum 230

I

IAſpis 481
Iberis 108
Ibiſcum 297
Ichthyocolla 270
Idæa radix 323
Iecur apri 121
Iecur aſininum ibi.
Iecur canis rabidi ibi.
Iecur caprinum ibi.
Iecur mergi ibidem
Illecebra 348
Ilex 90
Indicum 455
Inguinalis 359
Intybus 177
Iouis glans 90
Irio 190
Iris 6
Iſopyron 359
Iudaicus lapis 481
Iuglandes nuces 102
Iuncus 325
Iuncus odoratus 21
Iuniperus 68
Ius piſcium 119
Ixia 218

L

LAbrum Veneris 220
Labruſca 402
Lac 128
Lac coagulatum 509
Lac humanum 130
Lac ſchiſton 129
Lactis ſerum ibid.
Lacerta 127
Lactuca ſatiua 180
Lactuca ſylueſtris ibi.
Ladanum 79
Lagopus 312
Lampſana 168
Lana 132
Lana cremata ibidem
Lanaria herba 194
Lappa 365
Lapathum 167
Lacer 264
Laſerpitium ibidem
Lathyris 385
Lauer 175
Laurus 71

Laurus Alexandrina 368
Lauri baccæ 71
Lemnia terra 457
Lens 162
Lens paluſtris 347
Lentiſcus 61
Lentiſcina reſina 64
Leontopetalon 272
Leontopodion 363
Lepidium 203
Leptocarya 103
Lepus marinus 115 & 511
Lepus terreſtris 115
Leucacantha 224
Leucanthemon 292
Leucas 274
Leucoion 285
Lichenes equorum 121
Lichen 326
Lignorum marcor 73
Ligusticum 246
Liguſtrum 77
Lilium 275
Lilium ſylueſtre 285
Limonion 212
Lingua bubula 361
Linozoſtis 398
Linum 159
Lithocolla 482
Lithoſpermon 295
Locuſtæ 123
Lolium 157
Lonchitis 296
Lora 406
Lotus arbor 99
Lotus aegyptia 357
Lotus ſylueſtris 356
Lotus vrbana ibid.
Lupinus 164
Lychnis coronaria 275
Lychnis ſylueſtris ibid.
Lycium 82
Lycopſis 316
Lygos 86
Lyſimachia 306

M

Macer 73
Mænæ 118
Magnes 479
Magudaris 365
Malabathrum 15
Malicorium 94
Malua 168
Malum 97
Malum Armeniacum 98
Malum cotoneum 97
Malum dulce 98
Malũ Epiroticum ibid.

Malum Medicum ibid.
Malum orbiculatũ ibid.
Malum Persicum ibid.
Malum præcox ibid.
Malum punicum 93
Malum syluestre ibid.
Mandragoras 339.& 504
Manna thuris 58
Marcor lignorum 73
Maron 239
Marrubium 277
Marrubium nigrum 276
Mastiche 61
Meconium 504
Medica 184
Medica mala 98
Medion 313
Medulla 142
Mel 149
Mel heraclion 502
Melampsytium 462
Melanteria 460
Melanthium 263
Melia terra 486
Melilotos 239
Melimela 98
Melissophyllon 276
Melitites lapis 480
Melomeli 419
Memphites 481
Mentha 235
Menthastrum ibid.
Meon 8
Mercurialis 398
Mergi iecur 121
Mespilus 99
Metopion vnguentũ 49
Milium 156
Millefolium 357
Millepedæ 120
Misy 460
Mituli 111
Moly 243
Molybdæna 448
Molybdoides lapis 448
Morochthus 480
Morus 103
Mullus 116
Mulsum 411
Muralis herba 346
Muria 469
Mures 128
Muris auricula 209
Mus araneus 127
Muris aranei ictus notæ 531. eius curatio 539
Muscus 25
Muscus marinus 351

Must

Muſtela 117
Myagron 358
Myoſotis 209
Myrica 75
Myrrha 52
Myrrha Bœotica 54
Myrrhis 357
Myrtidanum 96
Myrtus ſatiua 95
Myrtus ſylueſtris 367

N

NAphtha 67
Napus 166
Narcaphthon 25
Narciſſus 379
Nardi genera 10
Nardum Celticum 12
Nardum montanum 13
Nardinum vnguentũ 51
Naſturtium 189
Natricis ictus notæ 532
eius curatio 542
epeta 235
Nerion 344
Nitrum 469
Nitri ſpuma 470
Nux auellana 103
Nux iuglans 102
Nux pinea 60
Nymphæa 289

O

OChra 455
Ocymaſtrum 316
Ocymum 182
Oenanthe 284.& 403
Oeſypum 133
Olea ſylueſtris 86
Oleaſter ibidem
Oleę ęthiopicę lacrĩa 88
Olei vires 29
Oleum amygdalinũ 33
Oleum balaninum 34
Oleum cicinum 32
Oleum cnicinum 34
Oleũ è gnidio grano ibi.
Oleum hyoſcyaminũ 34
Oleum laurinum 35
Oleum lentiſcinum 36
Oleum maſtichinũ ibid.
Oleum melanthinum 34
Oleum melinum 98
Oleum myrteum 35
Oleũ oliuæ ſylueſtris 30 & 88
Oleum omphacinum 29
Oleum picinum 63
Oleum rhaphaninum 34
Olęum Sicyoninum 31

Oleum ſinapinum 34
Oleum ſtyracinum 55
Oleum terebinthinũ 36
Oliuæ colymbades 87
Oloſchœnos 325
Oluſatrum 254
Omphacium 404
Omphacomelites 419
Onagra 358
Onitis 231
Onobrychis 300
Ononis 223
Onoſma 289
Onyx 111 & 480
Ophioſcorodon 187
Ophites lapis 482
Opium 331
Opobalſamum 22
Opopanax 243
Orbiculata mâla 98
Oreoſelinon 253
Origanum 231
Origanũ ſylueſtre ibid.
Ornithogalum 183
Orobanche 182
Oryza 156
Oſsifragus 123
Oſtracites 483
Oſyris 366
Othonna 208
Ouorum natura 122
Oui candidum ibid.
Oxalme 415
Oxylapathum 167
Oxymyrſine 367

P

Paederota 223
Pæonia 294
Paliurus 76
Palma 92
Palma elate 93
Palmæ Thebaicæ 92
Panaces Aſclepij 245
Panaces Chironium ibi.
Panaces Heracleum 243
Pancration 201
Panicum 156
Papauer corniculatum 333 & 505
Papauer erraticum 330
Papauer ſatiuum ibid.
Papauer ſpumeum 334
Pappi 512
Papyrus 74
Paralios 384
Pardalianches 341
Paronychia 326
Parthenium 293

Paſ

Paſſum 406
Paſtinaca herba 247
Paſtinaca marina 115
Paſtinacæ marinæ ictus notæ 531. eius curatio 339
Pedicularia herba 375
Pelecinon 289
Peplis 386
Peplos ibid.
Pepo 179
Periclymenon 311
Periſtereon 328
Perſea 108
Perſica mâla 98
Perſonata 355
Petaſites ibid.
Petroſelinum 253
Peucedanom 261
Phalangium 278
Phalangij morſus notæ 530. eius curatio 538
Phalaris 295
Pharicon 506
Phaſiolus 163
Phœnicobalanus 92
Phœnix 322
Phrygius lapis 476
Phu 14
Phycus marinus 352
Phyllitis 278
Phyllon 686
Phyteuma 362
Picea 59
Picis liquidæ fuligo 65
Pineæ nuces 60
Pinorũ erucæ 125. & 498
Pinus 59
Piper 191
Piſcium ius 119
Piſſaſphaltos 67
Piſſelæon 65
Piſtacia 102
Pityuſa 385
Pix liquida 64
Pix ſicca 66
Plantago 173
Platanus 72
Plumbago 448
Plumbum elotum 446
Plumbum vſtum ibid.
Plumbi recrementũ 447
Pnigitis terra 485
Polemonia 308
Polion 279
Polycnemon 273
Polygala 366
Polygonaton 307

Polygonon 306
Polypodion 397
Pompholyx 435
Populus alba 72
Populus nigra ibid.
Porrum capitatum 184
Portulaca 172
Potamogeton 352
Poterion 222
Propolis 152
Prunus, pruna 100
Pſeudobunion 360
Pſeudocaſia 16
Pſeudocinnamomum 19
Pſeudodictamnum 234
Pſoricon 459
Pſychotrophon 304
Pſyllion 336. & 502
Ptarmica 193
Pulegium 232
Pulegium ſylueſtre 233
Pulicaria 336
Pulticula 155
Pulmones animaliũ 120
Pumex 466
Purpura 110
Pygnocomon 391
Pyraſter 99
Pyrethrum 258
Pyrites 477
Pyrorum genera 99

Q

Quercus 89
Quinquefoliũ 321

R

Radicula 194
Radix 166
Radix dulcis 216
Radix ſylueſtris 167
Rana 117
Rana paluſtris 511
Ranunculum 203
Rapum 165
Recondendorum ratio 5
Recrementũ argẽti 449
Reſinæ variæ 63
Reſina lentiſcina 64
Reſina liquida è pinu & picea 63
Rha 213
Rhamnus 78
Rhaphanus 166
Raphanus ſylueſtris 167
Rhaponticum 213
Rheon ibi.
Rhodia radix 323
Rhododendron 344
Rhus 91

Ric

Ricinus 381
Rosa 81
Rosei pastilli ibidem
Rosmarinus 258
Rosmarinum coronariũ 260
Rubeta 511
Rubia 296
Rubigo ferri 445
Rubrica fabrilis 457
Rubrica Sinopica ibid.
Rubus 315
Rubus canis 77
Rubus Idæus 320
Rumex 167
Ruscum 367
Ruta 240
Ruta syluestris 242

S

Sabina herba 69
Saccharum 150
Sacra herba 328
Sagapenum 266
Sal 467
Salis flos 469
Salis spuma 468
Salamandra 126.& 499
Saliuaris 258
Saliunca 12
Salix 86
Saluia 234
Sambucus 390
Samia terra 484
Samius lapis ibid.
Sampsuchum 238
Sandaracha 463.& 510
Sandix 453
Sanguinaria 306
Sanguinaria fœmina 307
Sanguis 144
Sanguis tauri 509
Sapa 406
Sapphirus 481
Sarcocolla 269
Sardianæ glandes 90
Sardonia 503
Sarmentitius cinis 472
Satureia 237
Satyrion 288
Satyriõ erythroniõ ibi.
Scammonia 387
Scandix 181
Schistum lac 129
Schistos lapis 479
Scilla 200
Scincus 127
Scolopendra 114
Scolopendræ ictus notæ 530

530. eius curatio 538
Scolymos 222
Scordion 280
Scorodoprasum 188
Scoria plumbi 447
Scorpioides 400
Scorpius marinus 113
Scorpius terrestris ibid.
Scorpij ictus notæ 530.
eius curatio 538
Securidaca 289
Sedum magnum 347
Selenites lapis 481
Selinusia terra 485
Semen 155
Semperuiuum 347
Semperuiuũ minus 348
Senecta anguium 118
Senecio 351
Sepia 115
Seps 127
Seris 177
Serpyllum 237
Sertula campana 239
Serum lactis 129
Sesama 157
Sesamoides 372
Seseli 247
Seseli Aethiopicum 248
Seseli Creticum ibid.
Seseli Peloponense ibid.
Setanium 99
Sicyonium oleum 31
Sideritis 318
Sidion 94
Siligo 155
Siliquæ 97
Silphium 264
Silurus 118
Silybum 379
Sinapi 188
Sion 175
Siser 167
Sison 248
Sisymbrion vtrũque 175
Sitania 153
Smarides pisces 118
Smilax 183. & 343. & 503
Smilax aspera 366
Smilax læuis 367
Smyris lapis 483
Smyrnion 254
Solanum hortense 336
Solanum manicum 338
Solanum somniferũ ibi.
Sonchus 177
Sorba 100
Sory 461
Spar

Sparganion 314
Spartion 378
Spatha 93
Sphondylion 260
Sphragis ægos 458
Spina acuta 77
Spina alba 221
Spina Arabica ibid.
Spongiæ 474
Spongiarum lapides 482
Spuma nitri 470
Spuma ſalis 468
Spuma argenti 449. & 510
Squamma æris 441
Squamma exacie decuſſa 442
Stachys 277
Stacte 50
Staphis agria 375
Stercus ferri 445
Stibium 448
Stimmi ibidem
Stœbe 310
Stœchas 230
Stomoma 442
Stratiotes 352
Stratiotes millefoliũ ibi.
Strigmẽta balnearum 31.
Struthia cotonea 98
Struthion 194
Styrax 54
Succinum 73
Suilus pulmo 120
Suillus talus 124
Sulphur 465
Sycomorus 104
Symphyton 309

T

Talus ſuis 124
Tamarix 75
Taxus 343. & 503
Tauri ſanguis 509
Telephion 210
Tellinæ 111
Terebinthus 62
Terebinthina ibidem
Terra 483
Terra fornacum 486
Teſtæ 485
Teſticulus canis 287
Teucrion, Teucris 274
Thalaſſomeli 413
Thalictron 351
Thapſia 376
Thelygonon 286
Thlaſpi 189
Thracias lapis 479

Q

Thunnus 119
Thus 56
Thuris cortex 58
Thuris fuligo 59
Thuris manna 58
Thyites lapis 480
Thymelæa 389
Thymoxalme 415
Thymus 236
Tilia 78
Tithymali 382
Tordylion 248
Torpedo piſcis 114
Toxicon 506
Tragacantha 224
Tragium 324
Tragoriganum 232
Tragos 155.& 325
Tribulus 311
Trichomanes 365
Trifolium 278
Trimeſtria 152
Triphyllon 278
Tripolion 363
Triſſago 274
Triticum 152
Tuber 183
Tuſsilago 281
Typha 283

V

Venenata 513
Veneris vmbilicus 349
Veratrum album 369
Veratrum nigrum 370
Verbaſcum 353
Verbenaca 328
Vermes terreni 127
Veſparũ ictus curatio 537
Veſicaria 337
Vetonica 305
Victus ratio in morſu rabioſi canis 527
Vimen 86
Vina marina 417
Vina picata 424
Vina reſinata 423
Vini natura 405
Vinum abiegnum 423
Vinum abrotonites 428
Vinum abſynthites 228 & 425
Vinum acorites 430
Vinum adynamon 410
Vinum anethinum 431
Vinum apiites 419
Vinum aromatites 428
Vinum aſarites 430

Vin

Vinum bunites 427
Vinũ calaminthites 428
Vinum catorchites 422
Vinum cedrinum 423
Vinum cedrites 424
Vinum ceſtrites 427
Vinũ chamædryites 426
Vinum è chamælea 431
Vinũ chamæpityinũ ibi.
Vinum è coniza 428
Vinum cupreſsinum 423
Vinum cydonites 418
Vinum daucites 430
Vinum dictamnites 427
Vinum è flore ſalis 431
Vinum helleborites 432
Vinum hyſſopites 426
Vinum ex iride 429
Vinum iuniperinum 423
Vinum laurinum ibid.
Vinum lentiſcinum 421
Vinum mandragorites 432
Vinum marathrites 431
Vinum è marrubio 427
Vinum melites 418
Vinum melitites 410
Vinum melomeli 429
Vinum è myrrha 429
Vinum myrſinites 421
Vinum myrtites 420
Vinum à nardo ſylueſtri 430
Vinum nectarites 429
Vinum œnãthinum 419
Vinum omphacites 409
Vinum palmeum 421
Vinum origanites 428
Vinum panacites 430
Vinum phthorion 431
Vinnm è petroſelino ibi.
Vinum pícatum 424
Vinum pineum 423
Vinum è pipere 429
Vinum è pulegio 428
Vinum reſinatum 423
Vinum rhodites 420
Vinum rhœtes ibid.
Vinum ſaluiatum 430
Vinum è ſatureia 428
Vinum ſcammonites 433
Vinum ſcillinum 417
Vinum ſelinites 431
Vinum ſtœchadites 426
Vinum ſtrobilites 423
Vinum è ſycomoris 422
Vinũ è Syriaca nardo, celtica, malabathro 429

Vinum terebinthinum 421
Vinum thymites 428
Vinum è thymelæa 431
Vinũ tragoriganites 427
Viola alba 285
Viola purpurea 359
Viperæ ictus notæ 531.
eius curatio 540
Viperinæ carnes 114
Viſcum 270
Vitis alba 394
Vitis nigra 395
Vitis ſylueſtris 397
Vitis vinifera 401
Vitex 85
Vlmus 73
Vmbilicus Veneris 349
Vnedo 101
Vnguentorum ratio 36
Vng.abrotoninum 41
Vng.amaracinum 48
Vng.anethinum 42
Vnguentum butyrinũ 45
Vng.cinnamominum 50
Vnguen.crocinum 44
Vnguentũ cyprinum 45
Vnguen.elatinum 38
Vng.gleucinum 48
Vng.hedychroon 45
Vnguen.iaſminum 52
Vnguentum irinum 46
Vnguen.lilinum 42
Vng.malabathrinum 52
Vnguen.megalinum 49
Vng.melinum 39
Vng.mendeſium 50
Vng.metopion 49
Vng.narciſsinum 44
Vnguen.nardinum 51
Vng.ocyminum 41
Vng.œnanthinum 39
Vng.onychinum 45
Vng.roſaceum 37
Vng.ſampſuchinum 40
Vng.ſtyracinum 45
Vng.ſuſinum 42
Vng.telinum 40
Vngula aſini 120
Vngula capræ ibidem
Vnguis odoratus 111
Vrina 148
Vrtica 349
Vſtio contra venenatos ictus 526
Vua 402
Vua paſſa 403
Vulpinus pulmo 120

X

XAnthion 365

Xyphion 313

Xylobalsámon 23

Xylocinnamomum 18

Xyris 314

Z

ZEa, seu semen 155

Zopissa 66

Zythum. 154

FINIS.

INDEX NOMENCLATIONUM, *quibus officinæ Seplasiariorũ, & Herbarij nostri temporis utuntur.*

A

ACacia 83

Agnus castus 85

Agrimonia 321

Alcanna 77

Alkekengi 337

Aloë 25

Apium 253

Apium risus 283

Aphrodilos 198

Arabis 190

Artichault 222

Aspergula 271

B

BAlsamita 175

Bardana 355

Basilicon 182

Berberis 77

Berula 175

Bismalua 297

Borago 361

Branca vrsina 223

Bruscus 367

Bryonia 394

Buglossa 358

C

CAlamentum 235

Camomilla 292

Capillus Veneris 364

Caprifolium 311

Cartamus 398

Cataputia maior 381

Cataputia minor 385

Cauda equina 323

Centinodia 306
Cerefolium 131
Ceterach 290
Cheiri 285
Coloquintida 392
Consolida maior 309
Cornu cerui 176
Crassula maior 210
Cucumer asininus 372

D

DRagaganthum 224

E

ENula campana 28
Eupatorium vulgatum 298

F

FAba inuersa 210
Filipendula 284
Flammula 308
Fumus terræ 355

G

GAllitrichum 288
Genista 378

H

HEdera terrestris 361
Hepatica 326
Herba Iudaica 318
Herba Simeonis 298
Herba tetrahil 318
Hermodactylus 345

I

IArus 197
Iringus 225
Iua arthritica 302
Iusquiamus 334

L

LAcca 26
Lapatium 167
Lappa maior 355
Lappa minor 365
Laureola 368
Lenticula aquæ 347
Lilium conuallium 346
Linaria 366
Lingua hircina 316
Liquiritia 216

M

MAluauiscus 297
Malum granatũ 93
Mastix 61
Matricaria 293
Matrisylua 311
Melissa 276
Mezereon 389
Milium solis 295
Millefolium 352
Morsus gallinæ 347

N

N

NAsturtium aquaticum 175
Nenuphar 289

O

ORobus 163

P

PApauer cornutum 333
Papauer rubrum 330
Parietaria 346
Perforata 300
Persicaria 286
Pes columbinus 283
Petroselinum 153
Piperitis 203
Plantago aquatica 299
Polytrichon 365
Prasinum fætidum 276
Pulicaria 284

R

REsta bouis 223
Reuponticum 216
Rostrum porcinum 177
Rubia tinctorum 296

S

SAponaria 199
Satyrion 287
Scariola 177
Scrofularia minor 208
Sicla 172
Sigillum Salomonis 307
Siler montanum 247
Solatrum 336
Sparagus 173
Spelta 155
Squilla 200
Squinantum 21
Stichas Arabica 230
Stœchas citrina 327
Sumach 91

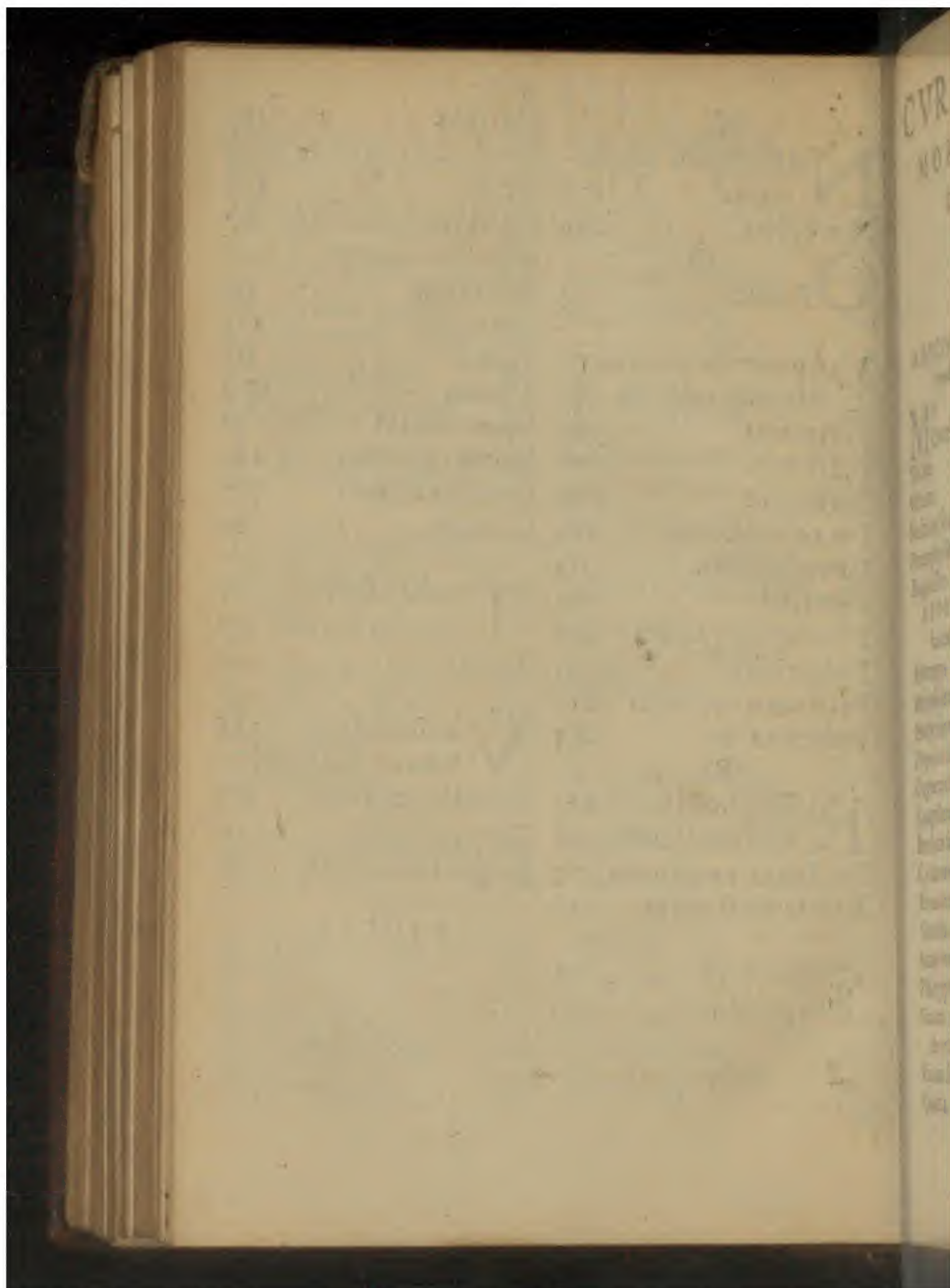
T

TAmariscus 75
Tapsus barbat⁹ 353
Terpentina 62

V

VErmicularis 348
Vicia syluestris 184
Vincam peruincá 307
Tirga pastoris 220
Vngula caballina. 281

FINIS.

CVRATIONVM MORBORVM IN DIOSCORIDE contentarum Index.

ABSCESSVVM remedia.

MEl Cucurbitæ
Thlaſpi Mentha
Viſcum
Bechion ſiue Tuſsilago
Pentaphyllon
Bugloſſon.

ABORTVM facientia.

Aſparagus Ariſaron
Ampeloleuce
Hedyſſaron
Populus alba
Oxyacanthos
Coagulum
Braſsica ſatiua
Cyclaminos
Dracunculus duplex
Onoſma Elaterium
Scammonium
Thelypteris
Vinum phthorion, ſiue abortiuum
Vinum helleborites
Coniza.

ABORTVS remedia.

Sabina Galbanum

ACONITO contraria.

Balſamum
Morus
Lac ſchiſton
Coagulum
Chamæpitys
Vinum in communi
Scoria, ſiue recrementum ferri.
Dioſc.lib.6.cap.7.

ACVLEOS extrahentia.

Vide, ſpicula corpori infixa extrahentia.

ACVLEATORVM ictus remedia.

Laurus
Malua
Siſymbrium
Aniſum
Althæa
Oxalme
Vinum thymite

Adipum medelæ
Diosc.lib.2.cap.68.

ADVRENTES medicinæ.

Bupreſtis
Cantharides
Pityocampæ
Salamandra.

ADVSTIONVM remedia.

Vide, Ambuſtorum remedia.

AEGYLOPIAE remedia.

Aſarum Myrtus
Iuglans Oryza
Malua Plantago
Myoſota, vel myoſotis altera
Baccharis Anthemis
Strychnon ſatiuum ſiue Solanum hortenſe
Aegilops
Vua œnanthe Alica.

ALARVM virus extinguentia.

Myrrha Myrtus
Scolymos, ſiue Carduus Alumen.

ALGORIS REmedia

Laurinum oleum
Ocyminum vnguētum
Cinnamomum
Ariſtolochia terra
Abrotonum
Vinum ſcilliticum
Elcomel, vel Elcomeli.

ALLII acrimoniam extinguentia.

Ruta.

ALOPECIAE morbi remedia.

Harundo Iuglans
Auellanæ
Erinaceus terreſtris
Hippocampus
Ranæ Locuſtæ
Adeps Fimum
Rhaphanus Beta
Cæpe Milium
Sinapi Cyclaminus
Aſphodelus
Batrachion
Myoſotis
Nymphæa
Cynogloſſon
Adianton Thapſia
Aerugo ferri
Sandaracha
Halcyonium Cotes
Cinis vngularum caprinarum

ALVVM conturbantia.

Eruum Orobus
Braſsica ſatiua
Allium Capparis
Peplus Vuæ recentes
Vinum dulce
Aqua maris Flos ſalis.

ALVVM ſoluentia atque

atque purgantia.
Asarum Crocus
Crocomagma
Oleum amygdalinum
Oleum cicinum
Oleum balaninum
Oleum cnidium
Olea Aethiopica
Fagus Galla
Faba Thebaica
Siliquæ
Mespilus Cornus
Ficus Aegyptia
Caprificus
Cerasia Melimela
Citrea mala Pruna
Amygdalæ amaræ
Morus Ficus
Tellinæ Chamæ
Iuncus odoratus
Cochleæ terrestres
Sepiæ Silurus
Pisces saxatiles
Lac Lac schistum
Butyrum Medulla
Fel Fimum
Tragus Linum
Lens Phaselus
Rhaphanus
Lapathum
Masturtium
Eruum Eruca
Scandix Lactuca
Cucumis
Cucurbita Atriplex
Brasica satiua

Brasica marina
Malua Blitum
Asparagos
Porrum Cepe
Struthion Zinziber
Cyclaminos Scilla
Bulbus esculentus
Agaricum Aloë
Absynthium seriphium
Hyssopum
Ammoniacum
Phyllitis Cestron
Scordion
Chamæpitys
Androsæmon
Papauer ceratitis
Vrtica Cynoglosson
Spartum
Balanus myrepsica, siue glans vnguentaria
Hippophaës
Characias Linozostis
Lathyris Quercus
Chamæsyce Cici
Scammonium
Ampeloleuce
Thelypteris Passum
Melicratum
Vinum Albanum
Vinum Lesbium
Coccimela
Vinum melitite
Thalassomeli
Vinum absynthite
Vinum helleborite
Vinum scammonite

Rub

Rubrica ſinopis.
ALVVM ſiſtentia.
Aſpalathus
Maſtichinum
Laurinum
Populus nigra
Populus picea
Paliurus
Oxyacantha
Cynosbatos
Ciſtos Roſa
Acacia Palma
Palma elate
Malum punicum
Malus Siliquæ
Cotoneæ
Mala epirotica
Pyra Meſpilus
Lotus Cornus
Sorbus Pruna ſyriaca
Lepus terreſtris
Lac Caſeus
Fuligo butyri
Sanguis Fimum
Lyncurion Triticum
Braſsica ſatiua
Hordeum Plantago
Crininon Seris
Bromos Chondryllæ
Oryza Alica
Milium Faba
Lens Anethum
Apium Aphace
Smyrnion
Hippomarathrum
Acantha
Aloë Hæma
Ruta Aniſum
Orchis ſerapias
Pæonia Althæa
Polygonon mas
Lagopus
Clematis daphnoides
Xyris Anchuſa
Gramen Parnaſium
Rubus Pentaphyllon
Phœnix herba
Idæa radix
Oxyſchœnus
Rubrica ſinopis
Aizoon
Papauer ſatiuum
Adianton
Phlomides Vuæ
Vinum phalernum
Vinum œnanthe
Vinum paſſum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum cedri
Vinum lauri.
ALVINIS vtilia.
Coagulum
Nymphæa
Clymenon
Papauer ſatiuum
Omphacomeli.
AMATORIIS veneficiis attributa.
Cyclaminos
Catanance
Dorycnion

Cotyledon
Mandragoras
Leontopodion
Phyteuma.

AMBVSTORVM remedia.

Acacia
Asphodelos
Aristolochia
Althæa Ascyron
Aizoon maius.
Arction Alumen
Atramentũ scriptoriũ
Buccinum Beta
Cyoros Cistos
Coriũ vstum, siue veterum calceamentorum
Cynoglossum.
Cinnabaris
Ebulus Fimum
Phlomus, siue verbascũ
Gallion Hedera
Hypericon Helxine
Lactuca syluestris.
Lilium Myrtus
Morus Malua
Narcissus
Oliuæ colymbades
Ouum Picea
Platanus Plantago
Sesamum Stimmi
Sal Thus
Vnguentum felinum.

AMPHISBAEnæ morsus curatio.

Dioscorides lib. 6. cap. 64.

ANGINAE remedia.

Acetum Absynthium
Cyprinum vnguentum
Cedria Cæpe
Crocodilium
Elaterium
Fel animalium
Fimum Hirundo
Hyssopus Irinum
Laserpitium
Mel Oxymel
Spartum siue genista
Sal Violæ
Piper Pix
Rhaphanus

ANHELITVS difficultatis remedia.

Asarum Balsamum
Naphtha
Centaurium maius
Baccharis Peucedanũ
Galbanum
Parthenion
Adianton
Ampeloleuce
Et infrà in verbo Orthopnoicis

ANIMALIVM feritas mitigatur

Oenagra.

ANI remedia.

Vide, Sedis remedia.

ANIMALIA ventris

tris expellentia.
Vide, Tineas latas pellentia.
ANIMALIA quæ perimunt.
Dioſco.lib.6. in præfationis fine.
ANIMALIVM ictus remedia.
Bdellium
Panaces heracleon
Terra lemnia
Dioſc.lib.6.cap.55.
ANIMI defectus remedia.
Cucumis Pulegium
Coris
ANIMI voluptates auget
Bugloſſon.
ANIMI deliquia generantia
Dioſc.lib.6.in præfat.
ANODYNA.
Hyoſcyamus
Aconitũ pardaliãches.
ANTIDOTVM ingredientia.
Acorus Phu
Amomum Coſtum
Iuncus odoratus
Cyphi
Scincus, ſiue ſcingus
Sanguis Rapæ ſatiuæ
Napum, ſine bunias
Braſsica ſatiua
Piper Abrotonum
Stichas Ruta
Caros Anethum
Petroſelinon
Hedyſaron
Mandragoras
Rubrica, ſiue terra lemnia.
APVM ictus remedia.
Laurus Malua
Siſymbrium
Althæa
Dioſco.lib.6.cap.57.
APOSTEMATVM remedia.
Vide, Suppurationum remedia.
APPETITVM generantia
Ceraſia.
APPETITVM incitantia.
Vinum in communi
Vinum Selenite.
AQVAE inter cutem remedia.
Vide, Hydropicorum.
ARANEIS contraria.
Morus
Groſsi
Melanthion.
ARANEI ictus remedia.
Mullus piſcis

Allium
Melissophyllon
Coris Oxyschœnus
Hyacinthus
Aizoon maius.

ARGENTI viui curatio.

Diosc.lib 6.cap.28.

ARGEMATVM morbi remedia.

Fel animalium
Vrina
Lactuca syluestris
Cera Argemone
Anagallis Ocymimum
Papauer ceratitis
Lotus satiua.

ARQVATORVM remedia.

Onos siue millepeda
Asparagus
Cyclaminos
Sphondylion
Oenanthe
Buphthalmos
Chrysanthemon
Vinum absynthite.

ARSENICI, siue auripigmenti curatio.

Diosc.lib.6.cap 29.

ARTICVLORVM morbis vtilia.

Amurca Anethinum
Agaricum
Arction
Bulbus esculentus
Centaurium minus
Cinis vitium
Helleborus niger
Scammonium
Mandragoras
Meon Naphtha
Nardus Narcissus
Ouum Oxymel
Palma elate
Pentaphyllon
Psyllium
Ruta Thapsia
Thymoxalme
Vua passa
Vinum melitite.

ARTERIAE remedia.

Irinum
Myrrha Thus
Caryotæ, siue caryotides
Ficus
Sinapi
Prason, id est porrum
Glycyrrhiza
Triticum
Rhaphanus
Laserpitium
Pentaphyllon
Vua passa
Rhodomeli
Tragacantha.

ASPIDVM morsus remedia.

Cimices lecti

Butyrum Clematis
Daphnoides
Aqua maris
Diosc.lib.6 cap.70.
ASTRICTORIAE medicinæ.
Aspalathus
Bryon Crocus
Oleum omphacinum
Oleum ex oleastro
Myrrha
Vnguentum melinum
Vnguentum œnāthinū
Cortex thuris
Picea acpinus
Pityides Lentiscus
Terebinthus
Fuligo picis
Cypressus Iuniperus
Vlmus Paliurus
Cyprus Lilia
Cistos Hypocistis
Cydonia Rosa
Acacia Salix
Vitex
Olea syluestris
Quercus Castanea
Galla Thus
Palma Palma elate
Malicorium Myrtus
Myrtidanum Malus
Cotonea Persica
Pyra Pyra syluestria
Mespilus
Mespilus alia
Cornus Morus
Lixiuia ex ficu
Ionia siue Cionia
Adeps
Adipum medicinæ
Faba Aegyptia
Lens Portulaca
Seris Porrum
Hedera Myosotis
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Absynthium
Absynthium seriphium
Mentha Melilotus
Maron Ruta
Cyminum satiuum
Hieracium maius
Conizæ tertium genus
Lysimachium
Clymenos Anchusa
Idæa radix
Granum tinctorum
Chrysocome
Aizoon maius
Phlomides
Lotus syluestris
Ebulus
Vitis syluestris
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Pallum
Vinum omphacite
Vinum nigrum è labrusca
Vinum cydonite

Omphacomeli
Vinum apitie
Vinum myrtite
Vinum palmeum
Vinum è cedro
Vinum pissite
Vinum absynthite
Vinum tragoriganite
Vinum prasite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Spuma argenti
Chrysocolla
Cinnabaris
Chalcanthon.
Diphryges
Arsenicum Sal
Fæx vini Spongiæ
Lapis Phrygius
Lapis Asius
Lapis scissilis
Terra eretria
Lapis Samius
Fuligo pictoria.

ASSVLAS fixas corporibus extrahentes.

Cochleæ terrestres.

ATTONITIS vtilia.

Ampeloleuce.

AVRVGINEM tollentia.

Lycium Agaricum
Libanotis coronaria.

AVRICVLArum remedia.

Bulbus esculentus.

AVRIVM medicinæ.

Cannabis satiua
Araneus
Adipum medicinæ
Asphodelus
Absynthium Anisum
Aparine Aqua maris
Acetum
Acetum scilliticum
Alumen Aphronitrum
Blattæ Beta
Crocus Cistos
Cornix Cucurbita
Cæpe Capparis
Cucumis anguinus
Daphnides
Dracunculus maior
Ficus
Fel animalium
Faba Aegyptia
Flos æris Flos salis
Hedera Helxine
Irinum vnguentum
Hyssopus Laurinum
Lycium Lapation
Malum punicum
Myrtus Mel
Myosotis Mentha
Melilotus Myrrha
Oleum amygdalinum
Oleum balaninum
Oleum hyoscyaminum
Olea syluestris
Onos Origanum

Omphacium Pix
Populus alba
Plantago
Porrum Peucedanus
Prafion
Polygonon mas
Papauer fatiuum
Pfyllium
Rhus obfoniorum
Rofa Salix
Senecta ferpentis
Sefamum Sinapi
Spondylium Stœbe
Strychnum fatiuum
Sulphur
Thus cum pice
Terebinthina
Vermes Vrina
Vinum myrteum, fiue myrfinite
Vinum cedrites.
BDELLARVM, fiue hirudinum curatio.
Diofc.lib 6.cap.32.
BESTIAS fugantia.
Acantha leuce, fiue fpina alba.
BESTIARVM venenatarum remedia
Balsamum.
BESTIARVM morfus remedia
Helenium Aegyptium
Sanguis Porrum
Allium Argemone
Eryngium Pulegium
Apium Vinum cedrite
Sal Terra famia.
BILEM adgenerantia.
Iuglans.
BILEM purgantia.
Agrio rhaphanus
Androfæmos
Anchufa Apios
Brafsica canina
Calamintha
Clematis Cici
Cucumis anguinus
Characias Chamælea
Helleborum nigrum
Elaterium Ebulus
Epithymum Empetron
Helenium Hippophaës
Heliotropium
Iris Illyrica
Lychnis fylueftris
Lathyris Linozoftis
Malus Melanthion
Mentha
Nandragoras
Ocymum Parthenion
Peplos Scammonia
Thlafpi Thapfia
Thymelæa
Vitis fatiua
Vnguentum fufinum id eft, lilij.
BLATTAS in fe
cont

contrahentia
Phlomides.
BOVM scabiem emendantia
Cedria.
BRONCHOCELas discutientia.
Vide, gutturis remedia.
BVPRESTIS veneni remedia.
Lac schiston.
Dioscorides libro 6. cap.3.
CACHEXIAE, i. maciei remedia.
Aqua maris.
CACOETHE remedia.
Vnguentum rosaceum
Crocinum Thus
Glandes Ficus
Cicer Plantago
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera Viscum
Asclepias Psyllium
Vrtica Petasites
Cadmia Diphryges
Flos salis.
CALCIS curatio.
Diosc.lib.6.cap.29.
CALCVLI remedia.
Cyperus
Cardamomum
Oleum amygdalinum
Cerasia
Amygdalus amara
Ossifragus
Vrina Sium
Struthion
Centaurium maius
Bdellium Daphnides
Paliurus Pruna
Fimum Lapathon
Sisymbrium Onenis
Cyminum syluestre
Artemisia
Hippomarathron
Asplenon Anthemis
Parthenion Pæonia
Lithosperma
Althæa Tribulum
Saxifragum
Gramen Tragion
Acanthus
Cotyledon prima
Vitis satina
Myrtus syluestris
Oxalme
Lapis Iudaicus Ochra
Lapides spongiarum.
CALEFACTORIæ medicinæ.
Adipum medicinæ
Medullæ animalium
Fel Cera
Propolis Triticum
Rhaphanus
Rhaphanus agria
Sisymbrium
Sisymbrium aquaticum
Sinapi Nasturtium

Thlaſpi Eryſimon
Piper Zingiber
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Bulbus eſculentus
Agaricum
Gentiana
Anonis, ſiue Ononis
Eryngion
Abſynthium
Abſynthium ſeriphium
Hyſſopum Origanum
Tragoriganum
Pulegium
Mentha
Serpyllum
Sampſuchum
Maron Aſpalathus
Crocomagma
Helenium
Oleum vulgare
Oleum ſicyonium
Strigmenta gymnaſto-
rum & palæſtrarum
Elæomeli Laurinum
Sampſuchinum
Ocyminum
Anethinum Suſinum
Cyprinum, ſiue liguſtri
num
Irinum Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Stacte Nardinum
Malabathrinum
Myrrha
Myrrha Bœotica
Styrax Bdellium
Thus Terebinthus
Reſina Palimpiſſa
Iuniperus
Sabina Cedria
Cedrides Laurus
Daphnides Cyprus
Ciſtosalia Vitex
Amygdalæ amaræ
Ficus
Lixiuia ex ficu
Ciſſeris
Cochleæ terreſtres
Fiber
Bupreſtis pityocampa
Salamandra
Oeſypus
Panaces heraclion, ſiue
herculeum
Liguſticum
Seſeli Maſsilienſe
Siſon Aniſum
Caros Anethum
Cyminum ſatiuum
Ammi Oreoſelinon
Smyrnion
Hippomarathrum
Daucus Libanotis
Laſerpitium
Galbanum
Ammoniacum Stachys
Scordion Artemiſia
Anthemis Chryſocome
Portulaca agreſtis

Lot

Lotus sylueſtris
Vinum picatum
Vinum in communi
Aqua maris
Vinum è cedro, arboribúsque aliis
Vinum è cypreſſo
Vinum cedrite
Vinum chamædryite
Aerugo aurificum
Chrysocolla
Chalcanthon
Alumen Sulphur
Flos salis Pyrites
Lapis hæmatites.

CALEFACTORUM remedia.

Lana ſuccida.

CALIGINIS oculorum remedia.

Fel animalium
Lactuca sylueſtris
Ocymum Cæpe
Dracunculus maior
Sinapi Naſturtium
Eryſimon Piper
Zinziber
Dracunculus minor
Anagallis
Chelidonium maius
Sagapenon
Chamædrys
Chamæſyce
Flos æris
Pumex Fæx vini
Lapis thyites.

CALLORVM remedia.

Triticum
Laſerpitium
Chalcitis lapis.

CANCRESCENTIBUS vlceribus medetur.

Vrtica.

CANES occidentia.

Aſparagus
Apocynon.

CANIS rabiẽ ſanat

Alyſſum.

CANIS rabioſi morſus remedia.

Lycium Cancri
Cinis vitium Garum
Omotarichos
Smaris
Iecur ardens canis
Triticum Sanguis
Mel Groſsi
Panaces heracleon
Cæpe Laſerpitium
Vrina
Aſter atticus
Meliſſophyllon
Vrtica Cynogloſſon
Fœniculum
Ballote Oxalme
Aphronitrum, ſiue ſpuma nitri.
Dioſc. lib. 6. cap. 37.
Herm. Coroll. cap. 212.

CANIS non rabidi

morſus remedia.
Amygdalæ amarę
Iuglans Ficus
Mituli Gobius
Cucumis
Bulbus eſculentus
Mentha Ebulus.
CANIS impetum cohibentia.
Iecur & dens canis.
CANES necantia.
Chamæleon albus.
CANVM ſcabiem emendantia.
Oleum lentiſcinum
Cedria.
CANTHARIDES fugantia.
Vnguentum melinum.
CANTHARIDVM veneni remedia.
Lac ſchiſton
Adipum medicinæ
Dioſc.lib.6.cap.1.
CAPILLORVM defluuium reprimentia.
Oleum ex oleaſtro
Myrrha
Ciſtos alia, ſiue ladanũ
Myrtus.
Braſsica ſatiua
Naſturtium
Aloë Adiantum.
CAPILLVM denigrantia.
Cupreſſus
Fagus Ilex
Palma elate
Myrtus Hedera
Eleliſphacos Rubus
Vinum myrtite.
CAPILLVM rufantia.
Cyprus Lycium
Lotus Fæx vini.
CAPILLVM flauum reddentia.
Aqua maris.
CAPILLVM purgantia.
Fœnogræcum
Linum.
CAPILLOS tingentia.
Acacia
Myrtus Morus
Stratiotes terreſtris
Ebulus
Terra ampelites.
CAPILLOS nutrientia.
Iu glans.
CAPITIS vlcerum remedia.
Balſamum
Oleum ex oleaſtro
Oleum amygdalinum
Vnguentum roſaceum
Telinum
Narciſsinum
Myrrha Thus
Vrina

Vrina Fœnogræcum
Cicer Linum
Malua Allium
Cyclaminos
Bulbus esculentus
Melilotus Lilium
Bettonica, siue Britannica
Xyris Rubus
Rubus Idæus Oxalme
Vinum myrsinite Sal.

CAPITIS doloris remedia.

Iris Illyrica Asarum
Meon, siue meu
Oleum oleastri
Oleum amygdalinum
Vnguentum rosaceum
Narcisinum Cyprus
Rosæ Vitex
Amygdalæ amaræ
Torpedo
Lac humanum
Lana succida
Curmi Sisymbrium
Sesamum Hedera
Portulaca Aloë
Mentha Serpyllum
Baccharis Ruta
Anisum
Sphondylion
Peucedanum
Melanthion
Coniza maior
Anagyris Bettonica
Radix hederæ
Oxyschœnos
Psyllium
Papauer rhœas, siue erraticum
Strychnon, siue solanũ satiuum
Aizoon maius
Hippoglosson
Chamæ daphne
Myrtus syluestris
Elaterium
Scammonium
Vitis satiua
Vinum
Vua œnanthe
Aqua maris
Acetum scillite
Lapis ophites.

CAPITIS dolorem facientia.

Styrax Oliuæ
Glandes Palma
Arbutus
Iuglans
Eruum
Absynthium
Ferula
Meu siue meon
Peucedanus
Mandragora
Vinum gypsatum
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Vinum mesagite.

CAPVT purgantia.

Anemone

Brafsica fatiua
Beta Cæpe
Chelidonium minus
Chalcanthum
Cyclaminos
Origanum.
CARBVNCVLOrum medicinæ.
Brafsica fatiua
Cupreſſus
Cinnamomum
Cyprus
Coriãdrum Characias
Eruum Fimum
Iuglans
Lupinum ſatiuum
Laſerpitium
Naſturtium
Olea ſylueſtris
Pix Plantago
Panaces heracleon
Sabina Vua paſſa.
CARDIACOrum remedia.
Bupreſtis
Seris Rubus.
CARNEM teneriorem reddentia.
Vrtica ſiue acalyphe.
CARNEM coaleſcere facientia.
Lixiuia ficus
Symphyton.
CARNES ſuperuacuas compeſcentia.
Characias Cadmia
Aes vſtum
Flos æris
Laſerpitium
Lana vſta
Lapis Aſius
Spuma argenti
Smaris.
CARCINOMAtum remedia.
Fuligo thuris
Bupreſtis Cicer
Eryſimon
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Ariſtolochia tertia
Vrtica Caliopſis.
CASEVS ne cariem ſentiat.
Dracunculus minor.
CAVA implentia.
Cadmia Pompholyx
Ceruſſa
Lapis ſchiſtos
Lapis morochthus
Terra ſamia
Fuligo thuris
Ariſtolochia tertia.
CAEPAE acrimoniã retundit.
Ruta.
CAERASTAE ictus remedia.
Cedria, ſiue cedrinus liquor.
Harundo

Rosa Sal
Dioscor. lib. 6. cap. 55. & 69.
CERVSSAE Curatio.
Dioscor. lib. 6. cap. 22.
CERIONVM VLcerum remedia.
Crossi Pepo
Quære, Fauos rumpentia.
CERVICIS rigoris medicinæ.
Vide, Opisthotonicorum remedia.
CHIRONIORVM vlcerum remedia.
Plantago
Ampeloleuce.
CHOLERICIS vtilia.
Cotonea mâla
Calamintha
Ferrum Mentha
Polygonon mas.
CICATRICVM remedia.
Anemone
Aloe Adeps
Bulbus esculentus
Balanus myrepsica
Cistos Centaurium
Chamæsyce
Calx viua
Corallium
Aes vstum
Aeris flos
Aerugo aurificum
Fuligo butyri
Faba Fæx vini
Oleum myrtinum
Oleum Balaninum
Oleum cicinum
Olea Aethiopica
Peucedanum
Plumbum elotum
Pumex
Scoria argenti.
CICVTAE contraria.
Passum & vinum
Vinum in communi
Acorum
Hermo. Cor. cap. 17.
CIMICES fugantia & necantia.
Hermo. Cor. cap. 366. & 806.
CLAVORVM remedia.
Smaris Fimum
Laserpitium.
COELIACORVM Remedia.
Myrrha Hypocistis
Lycium
Olea syluestris
Quercus aut robur
Galla Thus
Myrtus Cotonea
Morus
Lixiuia ex ficu

Ceruinum cornu
Faba Aegyptia
Lapathon
Plantago Coronopus
Rhaponticum
Acantha leuce, ſiue ſpina alba
Ferula
Laſerpitium
Tragos herba
Papauer ſatiuum
Vinacei
Nuclei vinaceorum
Elæomeli
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Ferrum
Lapis morochthus.
COLI remedia.
Colocynthis
Fimum Galerita
Mel Petroſelinum
Ruta Seſamum
Talus ſuis.
COLOREM commendantia.
Acetum ſcillite
Buphthalmos
Ceruſſa
Cyminum ſatiuum
Laſerpitium
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Vinum
Vinum aromatite.
COLLECTIOnum remedia.
Amomum
Vnguentum telinum
Zopiſſa Naphtha
Nyrica Paliurus
Cyprus
Olea ſylueſtris
Glandes Morus
Groſsi Ouum
Triticum Hordeum
Fœnogræcum
Linum Cicer
Agriorhaphanus
Plantago Sonchos
Naſturtium
Bulbus eſculentus
Argemone altera
Rhaponticum
Acantha leuce
Thymus
Coriandrum
Smyrnium
Libanotis Viſcum
Parthenion
Cannabis ſyluatica
Anagyris ſyluatica
Helxine
Pentaphyllon
Periſterion ſupinus
Papauer ſatiuum
Stratiotes aquaticus
Cytiſus
Ampelos leuce
Vinum in communi
Vinum adynamon
Vinum cydonite.

COMITIALIS morbi remedia.

Cardamomum
Balſamum Naphtha
Populus nigra Ficus
Iuncus odoratus
Lepus terreſtris
Muſtela Iecur
Vnguis aſini
Lichen equi
Iecur hirci Hirundines
Serum Lac humanum
Coagulum Fel
Sanguis Fimum
Plantago
Eryngion Ruta
Seſeli Maſsilienſe
Libanotis
Sphondylion
Peucedanum
Laſerpitium
Galbanum
Sagapenum
Ammoniacum
Trifolium
Conyza Anthyllis
Symphyton Ceſtron
Pentaphyllon
Papauer aphrodeles
Viola purpurea
Helleborum nigrum
Hippophæſton
Ampelos leuce
Ampelos melæna
Oxymel
Acetum ſcillite
Lepis ſelenites
Lapis aetites
Cotes.

CONCEPTIONI contraria.

Epimedion
Heliotropium maius
Aerugo ferri
Alumen
Lapis oſtracites
Hermo.Cor.cap.167.

CONCEPTIOnem facilitantia.

Coagulum
Lolium
Staphylinos agrios
Lapis ſamius.

CONCOCTIONI vtilia.

Anethum Althæa
Acetum ſcillite
Balſamum Crocus
Crocomagma
Caros Ceſtron
Calx viua Eruca
Liguſticum Pulegium
Papauer ſatiuum
Reſina Styrax
Seſeli Maſsilienſe
Sulphur Vinum
Vinum reſinatum
Vinum abſynthite
Vinum tragoriganite.

CONSTRICTOriæ medicinæ.

Vide, Adſtrictoriæ medic

dicinæ.
CONVVLSIONIS remedia.
Iris Illyrica
Acorus
Cardamomum
Asarum Costus
Iuncus odoratus
Balsamum Helenium
Calamus odoratus
Sampsuchinum
Metopium
Bdellium Iuniperus
Cedrides Halimos
Lixiuia à ficu Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Asphodelus
Capparis Argemone
Rhaponticum
Gentiana
Aristolochia tertia
Centaurium maius
Acantha leuce
Abrotonum
Origanum Pulegium
Calamintha
Serpyllum
Baccharis
Panaces heracleon
Libanotis
Peucedanum
Laserpitium
Sagapenon
Galbanum
Clinopodium
Chamædrys
Alisma Cestron
Xyris Symphytum
Psyllium Phlomides
Ampeloleuce
Vinum scilliticum
Vinum chamædryte
Vinum tragorigantiæ
Vinum daucite
Vinum panacite.
CONDYLOMATUM remedia.
Strigmenta à balneis
Myrteum Myrtus
Cotonea Ouum
Aloë Anethum
Libanotis
Ballote Stachys
Phalangion
Pentaphyllon
Vitis satiua Ferrum
Plumbum elotum
Sandaracha.
CORDIS tremoris medicinæ.
Nardi spica
CORIANDRO contraria.
Vinum in communi
Dioscor. lib. 6. cap. 9.
CORPORA defuncta à corruptione diu tuetur
Cedria.
CORPVS macrescentia.

Canc

Canchamum.

COXAE doloris remedia.

Strigmenta à palæstris.

COXENDICVM doloris remedia.

Aſparagus

Agaricus Althæa

Abrotonum

Aſter Atticus

Acetum ſcilliticum

Centaurium minus

Calamintha

Coris Ceſtron

Cucumis ſylueſtris

Eryſimon

Euphorbium

Fimum Garus

Helenium

Ammoniacum

Hypericon Hiberis

Heliochryſos

Iris Illyrica Lolium

Lupinum ſatiuum

Laſerpitium

Laphtha Onos

Populus alba

Panaces heracleon

Peucedanum

Pentaphyllon Ruta

Scammonium

Vinum aſarite Xyris.

CRASSITVDInem extenuãtia.

Porrum

Staphis agria.

CROCEVM colorem facit

Rhaponticum.

CRVDITATIS remedia.

Balſamum

Strigmenta à balneis

Gentiana

Vinum ſcilliticum.

CRVSTAS generat

Lana vſta.

CVLICES fugantia.

Cupreſſus

Coniza Ebulus

Abſynthium

Hiberis

Plumbum vſtum.

CVTEM albicantia.

Rapum ſylueſtre.

CVTEM erugantia.

Oleum amygdalinum

Styrax.

CVTEM lenientia.

Amygdala amara

Oleum ſicyonium

Vnguentum telinum

Succus peponis

Terra Chia.

CVTIS vitia tollentia.

Adarce Ampelos leuce

Amygdalæ amaræ

Cochleæ terreſtres

Coſtus

Chamæleon niger

Iris

Iris Illyrica Lac
Ficus Linum
Lupinus
Lotus ſylueſtris
Mel Ponticum
Oleum rhaphaninum
Picea
Sanguis leporis
Spuma argenti.

CVTIS pruritus remedia

Lac.

DENTIVM doloris remedia.

Amurca
Halicacabus
Aſparagus
Allium Anagallis
Ariſtolochia
Acantha leuce
Abſynthium
Arction Acetum
Acetum ſcillite
Alumen Batrachion
Cedria Cytinus
Cochleæ terreſtres
Capparis
Chelidonium maius
Chamæleon niger
Clematis daphnoides
Cucumis anguinus, ſiue ſylueſtris
Characias
Colocynthis
Ephemeron
Helleborus niger
Ficus Galba
Galbanum Hedera
Hyoſcyamus
Hyſſopus
Laſerpitium
Leucacantha
Myrica Morus
Melanthion
Meliſſophyllon
Naphtha
Olea Aethiopica
Picea Plantago
Panaces heracleon
Pyrethrum
Peucedanum
Pentaphyllon
Rhus Ranæ
Sepiæ
Senecta ſerpentis
Strychnō hypnoticon, ſiue ſomniferum
Vnguentum roſaceum
Vermes terreni.

DENTIVM ſtuporis remedia

Portulaca.

DENTITIONI infantium vtilia.

Leporis cerebrum
Butyrum cum melle.

DENTIFRICIA.

Purpura Buccinum
Ceruinum cornu
Halcyonium
Corallium.

DENTIBVS ſtuporem

rem adferentia.
Cadmia.
DENTES firmantia.
Lentiscus
Oliuæ colymbades
Myrrha
Oleum omphacinum.
DENTES albicare facit
Halcyonium.
DENTES vitiatos extrahentia.
Amurca
Oleum oleastri.
DENTES mouentia
Oleum oleastri.
DEPILES facientia.
Scolopendria
Characias.
DESQVAMATIS vtilia.
Strigmenta gymnastorum
Lana succida.
DESTILLATIOnes coercentia.
Irinum Styrax
Naphtha
Et in verbo, Pituitæ destillationis remedia.
DILACRYMAtiones emendantia.
Picea Pinus.
DISCVSSORIAE medicinæ.
Androsæmon
Althæa Viscum
Galbanum
Ammoniacum
Lapis Gagates.
DOLORVM inueteratorum remedia.
Sinapi
Lana succida
Ligusticum.
DOLORES lateris.
Vide, laterum dolores.
DOLOREM ne sentiant qui vrendi secandi ve sunt.
Mandragoras
Lapis memphites.
DORYCNII curatio
Diosc.lib.6.cap.6.
DRACONIS marini morsus.
Mullus piscis
Vrina Ocymum
Absynthium
Plumbum elotũ & crematum
Sulphur
Diosc.lib.6.cap.61.
DYRINI morsus curatio.
Diosco.lib.6.cap.65.
DVRITIEM emollientia.
Amaracinũ vnguentum
Bdellium
Buphthalmos
Cyprinum

Cap

Capparis
Eryſimon Aegilops
Ficus Fimum
Glans Galiopſis
Hydropiper
Ammoniacum
Lens Linum
Lapis alabaſtrites
Megalium
Melanthion
Mandragoras
Porrum
Panaces heracleon
Pentaphyllon
Paronychia
Pyrites Styrax
Sanguis Smyrnion
Terra cimolia
Vinacei.
DYSENTERICO rum remedia.
Adipum medicinæ
Aſparagus Argemone
Agaricum
Althæa Alcea
Aliſma
Aizoon maius
Butyrum Cupreſſus
Cotonea Cornu
Ceruinum cornu
Coagulum Cera
Clematis daphnoides
Elatine
Eupatorium
Fœnogræcum
Faba Aegyptia
Ferrum Galla
Omphacium
Hypocyſtis
Hedera Hippuris
Lentiſcus Lycium
Lotus
Lixiuia ex ficu
Lac ſchiſton
Linum Lapathum
Lyſimachia
Myrrha Macer
Malum punicum
Meliſſophyllum
Naphtha
Nymphæa
Nuclei acinorum
Oryza Omphacium
Oxalme Portulaca
Plantago Phyllitis
Polemonium
Pentaphyllon
Papauer ceratite, ſiue corniculare
Quercus
Rubrica, ſiue terra lẽnia
Silurus Sanguis
Sium Scordium
Symphyton
Stœbæ
Sideritis Achilleia
Salſugo Tragion
Vitis ſatiua, ſiue vinifera Vinacei
Vinum cydonite
Et in verbo, Inteſtinorum remedia.

Ebriet

EBRIETATI vtilia.
Amygdalus amara
Brassica satiua
Absynthium.
ELEPHANTIAE remedia.
Cedria
Erinaceus terrestris
Serum
Fel animalium
Zythum Plantago
Calamintha.
ELEPHANTIAS gignentia.
Vinum sicyte.
EMOLLIENTES medicinæ.
Adipum medicinæ.
Bdellium
Cinnamomum
Cypros
Cistos Cera
Cerussa Chalcanthum
Calx viua Oesypus
Fœnogræcum
Gleucinum
Ammoniacum
Irinum Laurus
Lana succida
Linum
Lapis Gagates
Metopium
Myrrha Bœotica
Medullæ animalium
Naphtha
Palimpissa
Panaces heracleon
Psyllion
Plumbum elotum
Resina
Styrax Viscum.
ENTEROCELAE remedia.
Hippuris, siue equisetũ.
EPHELIDIS vtilia.
Balanus myrepsica
Cici.
EPINYCTIDIS morbi remedia.
Olea syluestris
Myrtus
Amygdalæ amaræ
Grossi Fimum
Brassica satiua
Plantago Cucumis
Porrum Absynthium
Coriandrũ cum melle passáque vua
Viscum
Heliotropium maius
Vua passa.
EPIPHORAE remedia.
Asarum Malobathrũ
Cotonea Crimnon
Coriandrum Lilium
Ambrosia Vua passa
Terra samia.
ERVCIS pinorum conuenit.

Vnguentum melium
Diosc.lib.6.cap.2.
ERVPTIONVM remedia.
Serum
Lupinum satiuum
Beta Portulaca
Pentaphyllon
Balanus myrepsica
Vinum myrsinite
Alumen.
EXCREATIONIS crassæ pectoris remedia.
Pix liquida
Dracunculus minor
Tordylon.
EXCRESCENtia deprimětia.
Alumen Cerussa
Cinis vitis
Diphryges
Erinaceus marinus
Lapis Asius
Ochra Pumex
Pyrites Scordion
Spuma argenti Sal.
EXTENVATOriæ medicinæ.
Artemisia
Anthemis
Iris Illyrica
Hyssopus
Lapis hæmatites
Pulegium
Panaces heracleon.
EXTRACTOriæ medicinæ.
Galbanum
Viscum Thapsia
Scoria argenti.
FACIES ne à sole aduratur.
Ouum.
FACIEI vitia auferentia.
Ampelos agria
Halcyonium
Adarces
Brassica satiua
Bulbus esculentus
Balanus myrepsica
Cinnamomum
Cochleæ terrestres
Cyclaminos
Eruum Ficus
Hedera Iris Illyrica
Lepus Lilium
Lotus syluestris
Mastichinum
Mel sardoum
Oleum amygdalinum
Oleum rhaphaninum
Pepo Polygonaton
Spuma argenti
Sisymbrium aquaticum
Thapsia.
FACIEI rugas auferentia.
Cacalia
FASTIDIVM gener

nerantia.
Vinum catorchite
Diosc.6.in præfat.
FATIGATIONum remedia.
Adeps
FAVOS rumpentia.
Eruum
Vua passa
Peponis radix
Grossi.
FAVCIVM morbi remedia.
Acetum
Acetum scillite
Cacalia Aethiopis
Ficus Lac
Laserpitium Mel
Papauer satiuum
Styrax.
FAVCES asperas facientia.
Characias
Cimolia terra.
FEBRIBVS contraria.
Mala punica.
FEBRIFVGIA.
Centaurium minus
Coniza.
FEBRIVM remedia
Agaricum
Aristolochia tertia
Anthemis Anchusa
Aphronitrum
Balsamum Buglossum
Costus Cucurbita
Clymenon
Fœniculus Hypericon
Hyoscyamus
Heliotropium maius
Lac humanum
Lagopus
Myrrha Ouum
Oleum sicyonium
Portulaca Piper
Panaces heracleon
Polygonon mas
Pentaphyllon
Peristerion supinus
Rhaponticum
Ruta Smyrnion
Sapapenon
Saxifraga
Trifolium vuæ
Vinum melitite
Vinum rhoite
Vinum hyssopite.
FEBRIS quartanæ remedia.
Araneus Buglosson
Cimices lecti Dipsacum
Hypericon
Heliotropion maius
Pentaphyllon
Verbenaca supina
Trifolium Ruta.
FELLE suffusis vtilia.
Adiantum.
Vinum asarite.
FELLEI humoris

remedia.
Absynthium
Centaurium minus.
FERITATEM animalium mitigantia.
Oenagra.
FERRVMINANdi vim habentia.
Spuma argenti
Rubrica sinopis
Spongia
Lapis morochthus.
FILIVM masculum generantia.
Phyllon Orchis
Cratæogonos.
FISTVLARVM remedia.
Adeps Arisaron
Cinnamomum
Characias
Chalcites lapis
Dracunculus minor
Dipsacus
Helleborum nigrum
Orchis Serapias
Omphacinum
Papyrus Plantago
Pentaphyllon
Stratiotes terrestris.
FLATVS discutientia.
Cinnamomum
Ocymum
Vinum stichadite.
FLATVM adgenerantia.
Malus Zythum
Phascolus.
FLVXIONVM remedia.
Fuligo butyri
Erysimon
Lichen in petris
Ocymum Portulaca
Pepo Squama æris
Papauer satiuum
Acantha Arabica
Chium vinum
Acetum Ebenus
Licium Lixiuia ex ficu
Vinum rhoite
Vinum terebinthinum
Vinum pissite
Vinum melampsythiũ.
FOETVS necantia.
Vide, Partus necantia.
FOEMINAS sterilescentia.
Lepus terrestris
Hedera.
FORMICAE morbi remedia.
Cicer Characias
Chamæsyce
Batrachion Dipsacum
Heliotropium maius
Lacerta Ruta
Thus Vitis satiua.
FRACTVRAE remedia.
Fuligo pictoria.

FVNG

FVNGORVM venenatorum remedia.

Verbenaca
Fimum Mel
Rhaphanus
Abſynthium
Meliſſophyllon
Fungi
Vinum in communi
Acetum
Calcanthum Sal
Pyrorum ligni cinis
Aphronitrum
Cinis vitium
Lapis Aſius
Dioſc.lib.6.cap.23.

FVRVNCVLOrum remedia.

Ficus
Groſsi Triticum
Rhaphanus
Aſphodelus
Galbanum
Pygnocomum Sal
Aphronitrum.

FVRFVRES tollentia. Allium

Adiantum Alumen
Fœnogræcum
Fel animalium
Groſsi Linum
Lilium Myrtus
Malua
Oleum oleaſtri
Oleum amygdalinum
Oleum myrtinum
Oxalme
Olea Salix
Vnguentum melinum
Vnguentum telinum
Vrina
Vinum myrſinite.
Allium Beta.

GANGRENAE morbi remedia.

Ampelos leuce
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Cinnamomum
Characias Galiopſis
Iuglans
Lixiuia è ficu
Lilium Lens
Lupinum ſatiuum
Laſerpitium
Rhus Rhaphanus
Vrtica Vua paſſa.

GENITALIVM morbi remedia.

Aſparagus Amurca
Aloe Aſter atticus
Cyprinum Cotyledon
Fœnogræcum
Flos ſalis Linum
Malum punicum
Polygonon
Sampſuchinum
Vinum terebinthinum.

GENITALIVM virus extinguentia.

Alumen.
GENARVM morbi remedia.
Aloe
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Ammoniacum
Lapis ſchiſtos
Mituli Naphtha
Olea ſylueſtris.
GENITVRAE profluuii in ſomno remedia.
Lactuca ſylueſtris
Nymphæa
Hermol. Cor.cap.932.
GENERATIOnem deprimentia.
Clymenon
Heliotropium maius
Menta Thelypteris
Xyphion Aſplenon.
GENITVRAM extinguentia.
Cannabis ſatiuæ ſemen
Anethum.
GENITVRAM augentia.
Semen coriandri.
Coriandrum.
GENITALIVM torporem inducentia.
Cicuta.
GINGIVARVM morbi remedia.
Ariſtolochia tertia
Aloe Acetum
Acetum ſcillite
Alumen Butyrum
Canchamum Cytinus
Chalcitis lapis
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Galla Lycium
Lepus terreſtris
Lac ſchiſton
Lapis alabaſtrites
Myrrha Maſtiche
Oleum omphacinum
Pruna Plantago
Pumex Roſa
Rubus Staphis agria
Sal Tribulus
Vua œnanthe
Vinum rhetinite.
GLABROS aut depiles facientia.
Scolopendra
Characias.
GLADIORVM aciem perſtringentia.
Malum ſylueſtre.
GLANDIS membri remedia.
Mel.
GRAVEDINIS remedia.
Styrax.
GVRGVLIONI vtilia.
Silurus.

GVTTVRIS remedia.
Bdellium
Ficus Aster Atticus
Vinum halosanthinum
GYPSI curatio.
Lixiuia ex ficu
Diosc.lib.6.cap.24.
HAEMORRHOIdarũ remedia.
Amaracinum
Allium Anonis
Aloe Cæpe
Irinum Libanotis
Lapis Arabicus
Ouum Palma
Plumbum elotum
Rhus Rubus.
HAEMORRHOIdarum curatio.
Diosc.lib.6. cap.69.
HALITVS oris remedia.
Agallochum
Anisum Bromos
Citrum Malobathrum
Myrrha Mastiche
Vinum selenite.
HASTVLAS infixas corpori extrahentia.
Oxyacantha.
HEPATICORVM remedia.
Vide, Iecinoris morborum remedia.
HERBAE quæ perimunt.
Diosc.lib.6.in præfat.
HERNIAE medicinę
Cinnamomum
Cupressus Cytinus
Pentaphyllon
Psyllinm Xyphion.
HERPETIS contraria.
Strychnon satiuum
Acetum.
HIRVNDINVM visus restaurantia.
Chelidonium maius.
HIRVNDINES pellentia.
Acetum.
HIRVDINIS curatio.
Diosc.lib.6.cap.32.
HOMINEM necantia.
Iuniperi ramenta
Smilax seu taxus.
HOMINIS morsus remedia.
Iuglans.
HORRORES excutientia.
Vide, Rigorem excutientia.
HVLCERANTES medicinæ.
Buprestis Salamandra
Batrachion Ruta

Lonchitis Hedyſaron
Clematis
Portulaca agreſtis
Ampeloleuce.
HVLCERVM remedia.
Amygdala amara
Anemone Amylum
Anagallis Ariſtolochia
Aloe Anthemis
Althæa Anchuſa
Aſtragalus Aconiton
Arction Acetum
Arſenicum Alumen
Braſsica ſatiua Beta
Bulbus eſculentus
Ballote.
Caries lignorum
Ciſtos Chelidonium
Centaurium
Chamæleon niger
Coriandrum
Chamædrys
Chamæpitys
Chamælea
Cadmia Cinis vitis
Corallium
Dracunculus
Elelisphacon
Eupatorium
Ebulus Aes vſtum
Ficus Fimum
Aerugo aurificum
Fel Glans
Groſsi Hedera
Goed, id eſt, coriandrũ
Gentiana
Iris Illyrica Iſatis
Indicus lapis
Lixiuia cum cinere ficus
Lentiſcus Lycium
Lana combuſta
Lolium Lens
Lupinus Libanotis
Laſerpitium
Lilium Myrtus
Mel Mandragoras
Naſturtium
Narciſſus
Olea ſylueſtris
Oleum amygdalinum
Orobus Orchis
Oenagra Omphacium
Plantago Pix
Palma
Purpura combuſta
Pepo Panaces
Peucedanum Praſion
Pentaphyllon
Periſtereon ſupinus
Papauer ceratitis, id eſt, corniculare.
Pſyllium
Plumbum elotum
Pumex
Rhamnus Ruta
Stratiotes terreſtris
Scordion
Sandaracha Sal
Spongia Thus
Viſcum Thelypteris
Teſtæ fornacum

Vrtica.

HVMORVM malorum medicinæ.

Metopium vnguentum
Nardinum
Amygdalæ dulces
Mel

HYDROPICOrum remedia.

Aſarum Amurca
Halicacabus Allium
Abſynthium Aniſum
Androſaces Aliſma
Ampelos agria
Aqua maris
Acetum Aphronitrum
Halcyonium
Bupreſtis Cyperus
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cochleæ terreſtres
Cicer
Chamæleon albus
Chamædrys
Ceſtron Cotyledon
Cucumis anguinus
Cici
Helleborum nigrum
Ebulus Ficus
Erinaceus terreſtris
Hippophaes
Hippophæſton
Hyſſopis Laſerpitium
Lathyris Origanum
Plantago Pancratium
Polium Rhaphanus
Ruta Scilla
Sampſuchus
Staphylu
Smyrnion
Strychnon hypnoticon, ſiue ſolanum ſomnificum Sal
Trifolium Tithymalus
Vitex Vrina
Vinum ſcillite
Vinum rethinite
Vinum cedrite
Vinum aſarite
Vinum panacite.

HYOSCYAMI curatio.

Dioſc.lib.6.cap.15.

IECINORIS remedia Acorus

Nardi ſpica
Nardum Gallicum
Amomum
Iuncus odoratus
Agallochum
Picea Pinus
Daphnoides
Palma elate
Amygdalæ amaræ
Lac humanum
Scandyx Struthium
Anagallis Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Glycyrrhiza
Eryngium
Abſynthium

Serpyllum Sphōdylium
Ammoniacum
Anthemis
Chamæpitys
Vettonica Eupatorium
Hyoſcyamus
Pentaphyllon
Chryſocome
Papauer ceraticis, ſiue cornutum
Epipactis Iſopyron
Vinum cydonite
Vinum piſsite
Vinum abſynthite
Vinum nardite
Vinum aſarite
Vinum ex ſylueſtri aſaro
Vinum chamælætes
Rubrica ſinopis.
IGNIS ſacri remedia.
Aſarum Acacia
Acinos herba
Anchuſa Lycopſis
Aizoon maius
Braſsica ſatiua
Acetum Beta
Baccharis Bechion
Crocus Cupreſſus
Coriandrum Cicuta
Cotyledon Cici
Chalcitis lapis
Aerugo ferri
Harundo Helxine
Iſatis Lens
Lilium Lens paluſtris
Lapis ſmyris
Myrtus Malua
Mandragoras
Portulaca Plantago
Parthenion
Polygonon mas
Pentaphyllon
Periſtereon rectus
Papauer ſatiuum
Pſyllium Rhamnus
Roſa Ruta
Rubus Idæa
Salix Sanguis
Seris
Strychnon, ſiue ſolanū ſatiuum.
Stratiotes aquaticus
Vrina.
ILEI morbi remedia.
Oleum vulgare
Strychnos halicacabus.
IMPETIGINIS morbi remedia.
Amygdalæ amaræ
Lapathon
Lichen in petris
Lolium Thus
Myrrha Naſturtium
Sinapi Propolis.
INCVSSIS vtilia.
Phlomides.
INFANTES mortuos vtero eiicientia.
Dictamnus.

INFANTIBVS vtilia.

Athara Aſter Atticus
Strychnum ſatiuum
Smilax aſpera.

INFANTIVM pupillæ vt glaucæ, non nigræ reddantur.

Auellana.

INFLATIONES facientia.

Allium
Capparis Glans
Laſerpitium Porrum
Bulbus eſculentus.

INFLATIONVM remedia.

Aſpalathus
Amygdalæ amaræ
Abſynthium
Aniſum Anethum
Anthemis Althæa
Coſtus Cicer
Cyminum Eryngion
Epithymum
Helenium Hyſſopum
Hieracium maius
Iuncus odoratus
Iuniperus Lac
Liguſticum Hordeum
Ocymum
Peucedanum
Rapa ſylueſtris
Rhaponticum
Triticum
Thymoxalme
Vrtica Vinacei
Vinum
Vinum piſsite
Vinum abſynthite
Vinum ſcilliticum
Vinum chamædryite
Vinum tragoriganite
Vinũ ſylueſtris nardi.

INFLAMMATIONum remedia.

Coriandrum
Adeps Aſphodelus
Argemone
Anagallis
Artemiſia
Aizoon maius
Acetum Butyrum
Braſsica ſylueſtris
Bechion
Brion thalaſsion
Caſia
Cotyledon prima
Elatine Ebulus
Faba Ficus
Harundo
Hyoſcyamus
Irinum Laurus
Linum
Lupinum ſatiuum
Lonchitis
Lichen in petris
Lens paluſtris Lapis
Melilotus Mãdragoras
Naphtha Ocymum
Ochra Picea

Platanus Portulaca
Pulegium Parthenion
Polygonon mas
Papauer erraticum
Rosa Rhus
Susinum Sabina
Sesamum
Sonchos Scordion
Symphytum
Stratiotes aquaticus
Triticum Tribulus
Vinacei Xyris.

INGVINVM morbi remedia.
Vide Genitalium.

INGENIVM promptum facientia.
Ouum.

INSANIAM inducentia.
Hyoscyamus
Strychnon hypnoticon
Mandragoras.

INSANIENtium remedia.
Betonica
Helleborum nigrum.

INSOMNIA inducentia.
Vide, Somniferæ medicinæ.

INTESTINOrum remedia.
Agallochum Anthemis
Cochleæ terrestres
Hippuris
Irinum Lac
Linum Mastichinum
Malua Hordeum
Palma Portulaca
Rosaceum Rosa
Ruta Salix
Spartum
Vinum Surrentinum
Triticum
Et in verbo, Dysentericorum remedia.

INTERTRIGO vt tollatur.
Vitex Corium.

ISCHIADICOrum remedia.
Asarum Balsamum
Cardamomum
Silurus Fimum
Nasturtium Thlaspi
Rhaponticum
Thymus
Ammoniacum
Leontopetalon
Erythrodanum
Ascyron
Andro sæmum
Chamæpitys
Polemonia
Ocymoides
Aethiopis
Arction
Chamæcissos
Spartum
Colocynthis
Oxymeli

Vinum

Vinum panacite
Salſugo Adarces.

IVMENTIS contraria.

Gramen cilicum
Nerion.

IVMENTORVM ſcabiem emendantia.

Amurca Alyſſon
Lupinum ſatiuum
Oleum piſcinum
Oleum lentiſcinum.

IVMENTORVM vlcera emendantia.

Oleum picinum
Alyſſon
Thelypteris.

LABIORVM ſciſſuræ remedia.

Adeps Lycium.

. LAC coagulantia.

Balſamum Ficus

LAC extinguentia.

Cicuta.

LACRYMAS trahentia.

Aerugo aurificum.

LACERTAE morſus remedia.

Portulaca
Seps, ſiue lacerta calchidica in vino epota.

LACRYMAE quæ perimunt.

Dioſcorides libro 6. in præfat.

LACRYMAtiones emendantia.

Vide, dilacrymationes emendantia.

LACTIS vbertatem facientia.

Argemone Anethum
Ampeloleuce
Cicer Cicæa
Echion Fœniculus
Halimos Hordeum
Lactuca Malua
Melanthion
Ocymum
Sonchos Vitex.

LACTIS coagulati curatio.

Dioſc. lib. 6. cap. 26.

LASSITVDINVM remedia.

Anethinum
Adeps Clymenon
Laurinnm
Ammoniacum Sal
Lapis gagates
Vinum chamælætes.

LATERVM morbi remedia.

Acorus agallochum
Aſphodelus
Ariſtolochia tertia
Ampeloleuce
Balſamum

Braſ

Brassica satiua
Bdellium
Cyprinum Fimum
Centaurium maius
Centiana Galbanum
Hordeum
Leucacantha Myrrha
Naphtha Phu
Panaces heraclion
Petroselinon
Prasium, siue marrubiũ
Pseudobunion
Ruta Sagapenum
Terebinthina
Thapsia Vrtica
Vinum cedrite
Vinum hyssopite
Vinum stichadite
Vinum tragoriganite
Vinum aromatite
Vinum acorite
Vinum glycyrrhite.
LENDES necantia.
Cedria Mel
Myricæ Beta
Allium
Alumen
LENTIGINIS maculæ remedia.
Alysson Halcyonium
Aqua maris
Ampeloleuce
Brassica satiua
Bulbus esculentus
Balanus myrepsica
Cinnamomum
Eruum Galbanum
Melãthion Rhaphanus
Sanguis leporinus
Sisymbrium syluestre
Spuma argenti
Triticum cum aceto.
LEPRAE remedia.
Allium Anemone
Aristolochia
Acantha Anchusa
Acetum
Ampelos leuce
Halcyonium
Alumen Adarce
Buprestis
Brassica satiua
Cochleæ terrestres
Clematis Fraxinus
Cucumis anguinus
Helleborum nigrum
Aerugo aurificum
Ficus Fel
Hordeum Iuniperus
Lolium Lapathum
Lepidium Myosotis
Oleum oleastri
Oleum cicinum
Olea Aethiopica
Oryza Salamandra
Serum Sinapi
Struthion
Scammonia
Sulphur Sal
Terebinthina
Thapsia
Terra melia

Vlmus Vrina
Vitis satiua.

LEPORIS marini remedia.

Fiber Cornus
Lapis ophites
Halcyonium
Chamæleon niger
Cicer
Cucumis anguinus
Characias
Helleborum nigrum
Ficus Glutinum
Laserpitium Olea
Pruna
Rhaponticum
Ruta Sal
Vitis satiua
Vinum tethalassonicenum.

LIENIS morbi remedia.

Iris Illyrica
Nardum Gallicum
Myrice Acorus
Canchamum
Oleum amygdalinum
Lycium Vitex
Cotonea Linum
Ficus Aegyptia
Lac humanum
Lupinum satiuum
Rhaphanus
Lapathum Sinapi
Brassica satiua
Nasturtium
Piper Struthion
Hedera Cyclaminos
Pancration
Capparis Lepidium
Agaricum
Rhaponticum
Aristolochia tertia
Crocodilion
Absynthium
Hyssopum
Tragoriganum
Pulegium
Dictamnus
Sison Anison
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Ammoniacum
Viscum Polium
Chamædrys Leucoion
Nymphæa Asplenon
Hemionitis
Erythrodanum
Vetonica
Lonchitis altera
Polemonia
Clymenon Xyris
Anchusa Vrtica
Adiantum Pteris
Ampelos leuce & agria
Aqua maris
Vitis satiua
Acetum scilliticum
Vinum panacite
Ferrum Corallium
Lapis Asius Coris
Her

Hermol. Cor. cap.124.
LINGVAE vtilia.
Olea Aethiopica.
LIPPITVDInis remedia.
Ebenus
Lapis hæmatites
Plantago Spongiæ.
LIQVORES qui perimunt.
Dioscorides libro 6.in præfat.
LIVOREM emendantia.
Allium Aqua maris
Iuglans
Lana succida
Rhaponticum
Sinapi
Lupinum satiuum
Thapsia.
LOCORVM muliebrium remedia.
Anethum Althæa
Fœnogræcum
Linum Leucoion
Trifolium
LVMBRICOS necantia.
Coriandri semen
Absynthium seriphium
Brassica satiua
Chamæleon albus
Calamintha
Myrrha Portulaca
Oleum cicinum
Thelypteris
Lupinum satiuum.
LVMBORVM affectuum remedia.
Asparagus Capparis
Chamæpeuce
Echion Harundo
Leucacantha
Papauer cornutum
Sampsuchinum
Smyrnion.
LVPOS necantia.
Aconitum pardalianches
Aconitum alterum
Apocynum.
LVSCIOSORVM remedia.
Fel animalium
Sanguis.
LVXATIS vtilia.
Asparagus Acantha
Aphronitrum
Bulbus esculentus
Fimum
Harundo
Heliotropion
Iuglans Lilium
Narcissus
Polypodion
vitex
vrtica
vitis satiua
vinum pissite
Sampsuchus
Sal.

MAC

MACIEI corporis remedia.
Erinaceus.

MACVLAS tollentia.
Oleum balaninum.

MACVLAS rubescere facientia.
Crocodilea, id eſt, Crocodilli terreſtris fimũ.

MALIS medicamentis contraria.
Adeps Ruta
Pentaphyllon
Antirrhinon.

MALORVM quæ ſerpunt remedia.
Acacia Plantago
Polygonon mas
Helxine Cicuta
Strychnum ſatiuum
Aizoon maius
Colymbades oliuæ
Sabina.

MAMMARVM morbi remedia.
Aſarum Cotonea
Iuglans Thus
Eryſimon Ochra
Lens Eruum
Aſphodelus
Mentha
Scammonia
Sandaracha
Triticum
Baccharis
Apium Aſclepias
Hemerocallis
Althæa
Chamæpitys
Epimedion Cici
Hyoſcyamus
Vinacei
Aqua maris
Fæx vini
Terra ſamia.

MAMMAE virginum ne creſcant.
Cicuta Cotis.

MASCVLVM filium generantia.
Cratæogonos
Phyllon Orchis.

MATRICIS morbi remedia.
Malua
Oleum balaninum
Pæonia.

MAXILLARVM doloris remedia.
Ceruinum cornu.

MEATVS aperientia.
Allium Cyperus.

MECONIO contraria.
Paſſum & protropon vinum
Acetum Oxymel.

MELICERIDVM morbi remedia.

Serum
Parthenion
Helleborum nigrum
Epithymum
Acetum ſcilliticum
Amomum
Melilotus.

MENSTRVA prouocantia.

Iris Illyrica
Meu Cyperus
Aſarum Caſia
Cinnamomum
Coſtum
Iuncus odoratus
Balſamum
Canchamon
Helenium Myrrha
Sampſuchinum
Amaracinum
Abrotonum
Styrax Naphtha
Cedrides Myrice
Tilia Hypociſtos
Lycium Acacia
Vitex
Olea ſylueſtris
Lotus
Amygdala amara
Ficus
Cochleæ terreſtres
Fiber Bupreſtis
Oeſypus Fimum
Cicer Rhaphanus
Lapathum
Braſsica ſatiua
Chondrylla
Lactuca ſylueſtris
Caucalis Eruca
Ocymum Cæpe
Orobanche Allium
Porrum
Ampelopraſon
Naſturtium
Thlaſpi
Struthion
Cyclamino
Aſphodelus
Capparis
Anemone
Hedera
Agaricum
Ariſtolochia tertia
Centaurium maius & minus
Eryngion
Abſynthium
Origanum
Tragoriganum
Pulegium
Elelisphacos
Calamintha
Thymus
Serpyllum
Sampſuchus
Baccharis Ruta
Panaces heracleon
Liguſticum
Seſeli Maſsilienſe
Tordylon
Siſon Aniſum
Fœniculus

Oroſe

Orofelinum
Petrofelinum
Hippomarathrum
Hippofelinum
Smyrnion
Daucus Libanotis
Melanthion
Laferpitium
Sagapenon
Euphorbion
Clynopodium
Chamædrys Lilium
Meliffophyllum
Prafium Stachys
Trifolium
Polium Scordion
Artemifia
Leucoion
Anthemis Pæonia
Erythrodanum
Anagyris
Alifma Coris
Hypericon
Ceftron Medion
Xyphion Tragion
Heliochryfos
Mandragoras
Vrtica Myrtus
Adiantum
Myrtus fyluestris
Laurus Alexandrina
Daphnoides
Chamædaphne
Helleborus niger & albus
Ampelos melæna
Heliotropion maius
Vinum fcilliticum
Vinum abfynthite
Vinum hyffopite
Vinum aromatite
Vinum daucite
Vinum panacite
Vinum helleborite
Vinum dictamnite
Staphylinus.

MENSTRVA fiftentia.

Lentifci fuccus
Myrica
Oxyacanthos
Thus Palma
Malum punicum
Myrtus
Lepus terreftris
Fuligo butyri
Coagulum
Sanguis Acinos
Acantha Arabica
Hieracium maius
Nymphæa
Pæonia Limonion
Medion
Sideritis achilleos
Rubus
Idæa radix
Tragos Lyfimachia
Oxyfchœnos
Heliochryfos
Papauer fatiuum
Mandragora
Aizon maius

Aerugo ferri
Vinum rhetinite
Fæx vini
Lapis Asius
Morochthus
Hæmatites
Ostracites
Terra samia.
MENTEM commouentia.
Coriandrum
Oreoselinum
METALLA quæ perimunt.
Diosc.lib.6.in præfat.
MOLLIENTES medicinæ.
Vide, Demollientes.
MORBI regii medicinæ.
Vide, Regii morbi.
MORBORVM quæ serpunt remedia.
Vide, Malorum quæ serpunt.
MVLIERVM desiderio quo satisfiat.
Acorum
Picea Pinus
Adeps bubulus.
MVLIERVM infirmitatum remedia.
Amomum
Balsamum
Susinum
Seseli Massiliense.
MVRES necantia.
Chamæleon albus
Aconitũ pardalianches
Helleborus candidus
Hermol.Cor.cap.28.
MVRIS aranei morsus remedia.
Mus araneus
Absynthium
Chrysogonon
Diosc.lib.6.cap.62.
MVRIS morsus remedia.
Grossi Allium.
MVSCAS necantia.
Lysimachia.
MYRMECIAS tollentia.
Ficus.
NARIVM morbi remedia.
Malum punicum.
NAVSEAM discutientia.
Tragoriganum
Pulegium
Fœniculus.
NAVSEAM mouentia.
Laurinum
Susinum.
NERVORVM morbi remedia.
Oleum sicyonium
Oleum elæomeli

Laurinum
Cyprinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium Bdellium
Lixiuia ex ficu
Erinaceus terreſtris
Cochleæ terreſtres
Vipera
Vermes terreni
Lac humanum
Triticum Poterium
Peucedanum
Laſerpitium
Lilium Satyrium
Meliſſophyllon
Althæa Coccus
Erigeron Cacalia
Narciſſus
Hippophæſton
Vini qualitas
Aqua maris
Acetum ſcilliticum
Vinum ſtichadite
vinum thymite
Fæx vini Fiber.
NERVOS lædentia.
Malus Hedera
vinum
vinum gypſatum
Meſagite.
NERVOS tollentia.
Mel ſardoum.
NIGREDINES abſtergit.
Sabina.
MODIS vtilia.
Bdellium.
NOMARVM morbos curantia.
Aſparagus
Sabina Papyrus
Ciſtos
Olea ſylueſtris Olea
Oliuæ colymbades
Malum punicum
Smarides
Fel animalium
Vrina Lilium
Plantago Ariſaron
Aſphodelus
Maron Praſium
Orchis ſerapias
Britannica
Periſtereon ſupinus
Galiopſis
vua œnanthe
Omphacinum
Acetum Oxalme
Squama æris
Aerugo aurificum.
Chalcites lapis
Flos ſalis
Lapis oſtracites.
NVBECVLAS oculorum emendantia.
Vide, Oculorum remedia.
NYCTILOPARVM morbi remedia.
Vide, Luſcioſorum re-

media.
OBMVTESCEre facientia.
Mandragora.
OCVLORVM epiphoræ remedia.
Asarum
Malabathrum
Cotonea Sesamum
Lens Cucurbita
Anemone
Argemone
Myosotis
Gentiana
Baccharis Ruta
Apium Hemerocallis
Rubus idæa
Papauer satiuum
Phlomides
Aster atticus
Viola purpurea
Cici.
OCVLIS contraria.
Lactuca
Porrum Ocymum
Coriandrum
Anethum.
OCVLORVM morborum remedia.
Acorum Casia
Cinnamomum
Amomum
Balsamum
Canchamum
Crocum
Crocomagma
Oleum vulgare
Elæomeli
Oleum amygdalinum
Myrrha Thus
Fuligo thuris & resinæ & picis
Picea Cupressus
Sabina Platanus
Populus alba
Myrice Acalis
Ebenus Rosa
Lycium Acacia
Salix
Olea syluestris
Olea
Olea Aethiopica
Palma Thebaica
Cytinus Myrtus
Cerasia
Halicacabus Mituli
Cochleæ terrestres
Scorpius marinus
Vipera
Senecta serpentis
Sepia
Mullus piscis
Ouum Hirundines
Ceruinum cornu
Lac humanum
Costus
Fuligo butyri
Lana vsta Oesypus
Fel animalium
Sanguis
Vrina Mel
Amylum

Faba Lens
Braſsica ſatiua
Portulaca
Seris Pepo
Lactuca ſyluestris
Ocymum Cæpe
Sinapi Piper
Zingiber
Cyclaminos
Aſphodelus
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Argemone
Anagallis
Chelidonium maius
Othonna
Centaurium minus
Tragacantha Aloe
Abſyntbium
Abrotonum
Ruta Sampſuchus
Melilotus
Ruta Galatica, ſiue ſyl-
ueſtris
Panaces heracleon
Fœniculus
Libanotis
Sagapenon
Ammoniacum
Sarcocolla
Chamædrys
Praſium Stœbe
Tribulus Erinos
Gramen Parnaſium
Rubus Elatine
Papauer ſatiuum, et cor
nutum
Hyoſcyamus
Mandragoras
Aconitum pardalian-
ches
Aizoon maius
Helleborus albus
Cici Chamæſyce
Capnos
Lotus ſatiua
Seſamoides maius
Aes vſtum
Vua œnanthe
Vinum Surrentinum
Acetum ſcilliticum
Cadmia
Squama æris
Aerugo aurificum
Plumbum elotum
Stimmi Cinnabaris
Chalcitis lapis
Alumen Pumex
Sal Flos ſalis
Fæx vini Spongia
Corallium
Pyrites
Hæmatites
Galactites Thyites
Morochthus
Sapphirus
Geodes
Samius.

OPISTHOTONICORUM, id eſt, ceruicis rigore laborantium remedia.

Acanthion
Eryngion
Laſerpitium
Sagapenon
Satyrion Coris.
OPII remedia.
Sal
Dioſc.lib.6.cap.17.
ORIS halitus remedia.
Vide, Halitus oris remedia.
ORIS vlcerum remedia.
Cyperus Aſpalathus
Fuligo picis Cyprus
Tilia Acacia
Olea ſylueſtris
Caſtanea
Malum punicum
Mæna
Lac ſchiſton Butyrum
Plantago Aloë
Origanum
Leucoion
Orchis ſerapias
Anthemis
Periclymenon
Rubus
Staphis agria
Vua œnanthe
Omphacium
Acetum ſcilliticum
Sandaracha
Alumen Sal.
ORTHOPNOICIS id eſt, difficulter ſpirantibus remedia.
Helenium
Myrrha
Cupreſſus
Daphnides
Cotonea Vrina
Struthion
Cyclaminos
Dracunculus maior
Abrotonum
Hyſſopus
Calamintha
Thymus
Baccharis
Seseli Maſsilienſe
Hieracium maius
Smyrnion
Sphondylium
Peucedanum
Melanthion
Ammoniacum
Meliſſophyllon
Bechion
Botrys
Anemone
Hippuris
Vrtica
Elaterium
Hippophæſton
Vinum panacite.
OSSIVM ſquamas extrahentia.
Ariſtolochia
Ampelos leuce.
OSSA fracta conſolidan-

lidantia.
Vetonica Xyris.
OVES necantia.
Nerion.
OXYPARA ingredientia.
Ligusticum
Caros Anethum.
PALPEBRArum remedia.
Vnguentum rosaceum
Mastiche Resina
Fuligo picis
Grossi
Lixiuia ex ficu
Vrina Alumen
Chondrylla
Vide suprà, Genarum morbi remedia.
PALPEBRARVM pilli euulsi ne renascantur.
Tellinæ
Sanguis Capnos.
PALLIDVM colorem facientia.
Hierachium minus
Aloe.
PANORVM remedia
Atriplex Acetum
Bulbus esculentus
Coriandrum cum faba fracta
Coniza Ficus
Galiopsis
Olea syluestris
Helxine
Ocymastrum
Ammoniacum
Isatis Plantago
Xyphion.
PANTHERAS necantia.
Aconitum pardalianches.
PAPAVERIS curatio.
Dioscor. lib. 6. cap. 17. & 18.
PAPVLARVM remedia.
Vrina Flos æris.
PARALYTICOrum remedia.
Capparis
Erythrodanum
Colocynthis
Ampelos melæna
Vinum scilliticum
Aphronitrum.
PARTVS necantia.
Daphnides
Coagulum
Adeps hircinus & ouillus & bubulus
Nasturtium
Thlaspi Ruta
Hedysaron
Helleborus albus & niger
Colocynthis
Ampelos leuce

Vinum phthorium.
PARTVS quibus iuuatur.
Iris Illyrica
Cinnamomum
Balsamum
Vnguentum telinum
Irinum
Amaracinum
Myrrha
Picea Fiber
Olea Aethiopica
Oesypum
Fimum
Cicer
Lupinum satiuum
Allium
Cyclaminos
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Gentiana
Centaurium maius
Centaurium minus
Pulegium
Elelisphacos
Calamintha
Baccharis
Panaces heracleon
Staphylinus
Thynni salsi caro
Seseli Massiliense
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Clinopodium
Ammoniacum
Chamædrys
Prasium
Bechion
Artemisia
Coniza
Leucoion
Onosma
Anthemis
Anchusa
Mandragoras
Laurus Alexandrina
Ampelos leuce
Heliotropium maius
Vinum panacite
Vinum helleborite
Alumen
Sulphur
Lapis Iaspis
Aetites
Samius.
PARONYCHIArum, id est, vngulum morborum remedia.
Thus cum melle
Olea syluestris
Myrtus
Ebur
Paronychia
Vua œnanthe
Aerugo ferri
PAROTIDVM id est, aurium apostematum remedia.
Ficus

Fim

imum
inum Faba
apathum
lantago
ryſimon
iſcum Althæa
ſyllium
trychnon ſatiuum
rtica
aliopſis
Terra cimolia.
Et in verbo, Aurium medicinæ.

PAVESCEMtium remedia.

Linum
Melicratum
Hydromel.

PECORIS ſcabiem emendantia.

Vide, Iumentorum ſcabiem.

PECORI vtilia.

Adiantum.

PECVS necantia.

Nerion
Aconitum lycoctonon.

PECVS mortuum extrahentia.

Ariſtolochia.

PECTORIS morbi remedia.

Acorus Meu
Coſtum Myrrha
Iuncus odoratus
Pityides

Terebinthina
Iuniperus
Ficus
Pomum
Naſturtium
Piper
Chelidonium minus
Rhaponticum
Stichas
Thymus
Ruta
Libanotis
Sagapenum
Ammoniacum
Scordion
Bechion
Vrtica
Iſopyrum
Vinum cedrite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum daucite.

PEDICVLOS necantia.

Allium
Alumen
Mel
Cedria.

PEDVM qui à frigore alſerunt remedia.

Cyclaminos.

PEDVM rimarum remedia.

Scilla

PERFRICTIOnis medicinæ.

Iris

Iris Illyrica
Cyperus
Balſamum
Oleum
Ficus Aegyptia
Vinum ſtichadite.

PERCVSSIS à feris vtilia.

Balſamum
Paliurus
Muſtela
Ouum
Argemone
Hippomarathrum
Coagulum
Sanguis
Piper
Elaphoboſcon
Phyllitis.

PERNIONVM remedia.

Vnguentum melinum & telinum
Thus cum ſuillo adipe
Acacia
Ficus
Cancri
Pulmo marinus
Vngues aſini
Adeps
Lens
Eruum
Rapa ſatiua
Beta
Cyclaminos
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Scilla
Batrachion
Arction
Cotyledon prima
Aqua maris
Alumen.

PERIPNEVMOniacorum remedia.

Abrotonum
Tragoriganum.

PESTILENTIAE contraria.

Myrrhis, id eſt celifolium.
Vinum omphacite.

PHALANGIOrum ictus remedia.

Cinnamomum
Terebinthus
Myrica
Myrtus
Lixiuia ex ficu
Cancri
Malua
Aſparagus
Lactuca ſylueſtris
Hedera
Abrotonum
Daucus
Sphondylium
Aparine
Phalangium
Myrrhis
Aqua maris
Dioſc.lib.8.cap.58.

Phag

PHAGEDAENAE morbi remedia.
Vel Fimum
Dracunculus minor
Isatis
Chamæleon niger
Panaces
Staphylinus
Petasites
Characias
Ampelos leuce
Vinum
Acetum
Alumen
Sal Flos salis.
Hedera
Staphis agria
Sandaracha.

PHARICO veneno contraria.
Vinum Albanum
Diosc. lib. 6. cap 19.

PHLEGMATIS contraria.
Plantago.

PHRENETICOrum remedia.
Crocinum
Vitex
Asparagus
Serpyllum
Coniza tertia
Leucoion.

PHTHIRIASIS. siue pedicularis morbi remedia.
Strigmenta gymnastorum
Myrica

PHTHISICOrum remedia.
Pix
Adeps
Porrum
Agaricum
Rhaponticum
Acantha
Prasium
Cestrum
Lapis Asius.

PILI genarum ne defluant.
Spica nardi
Cochleæ terrestres
Oesypus
Chondrylla
Armenius lapis.

PILI palpebrarum euulsi ne renascantur.
Tellinæ
Sanguis
Capnos.

PILI alarum euulsi ne renascantur.
Fabæ.

PITVITAE crassæ remedia.
Iris Illyrica
Sesamum
Hyssopus
Thymoxalme.

PITVITAE remedia.
Cinnamomum
Styrax Naphtha
Vlmus
Auellana
Ouum
Serum
Vrina
Hordeum
Linum
Faba
Lupinum satiuum
Agrio rhaphanus
Portulaca
Cucurbita
Cæpa
Sinapi
Piper
Cyclaminos
Dracunculus maior
Capparis
Anemone
Anagallis
Centaurium minus
Tragacantha
Hyssopus
Origanus
Tragoriganum
Pulegium
Thymus
Ruta
Pyrethrum
Sphondylium
Melanthium
Parthenion
Clematis
Sideritis achilleos
Hyoscyamus
Helleborum nigrum
Sesamoides maius
Cucumis
Elaterium
Staphis agria
Thapsia
Hippophaës
Hippophæston
Cici Characias
Lathyris
Scammonia
Thymelæa
Ebulus
Apios
Colocynthis
Epithymon
Empetron
Ampelos leuce
Polypodion
Heliotropium maius
Vua passa
Aqua maris
Vinum rhetinite
Vinum aromatite
Vinum mandragorite
Vinum scammonite
Sulphur Peplus.
PITYOCAMPArum curatio.
Diosc.lib.6.cap.2.
PLAGARVM vibices emendantia.
Susinon.

PLANTAE quæ perimunt

Diosco.lib.6.in præfat.

PLEVRETICOrum remedia.

Staphylinus
Laserpitium
Aethiopis.

PODAGRAE morbi remedia.

Amomum
Naphtha
Populus nigra
Amurca
Salix
Ficus
Cochleæ terrestres
Mustela
Marinus pulmo
Lac humanum
Adipum medicinæ
Sanguis scilicet menstruus
Fimum
Hordeum
Lens
Rapa satiua
Brassica satiua
Seris
Cucurbita
Aros
Asphodelus
Bulbus esculentus
Pulegium
Panaces Heracleon
Libanotis
Scordion
Leucoion
Androsaces
Helxine
Papauer satiuum
Hyoscyamus
Lens palustris
Aizoon maius
Bryon thalassion
Phycos marinus
Cucumis anguinus
Balanus myrepsica
Ebulus
Heliotropium maius
Vua passa
Acetum
Ferrum
Sulphur
Sal
Lapis Asius
Lapis gagates
Testæ siue terrę fornacum.

POLYPI morbi remedia.

Dracunculus maior
Dracunculus minor.

PRESTERIS serpentis morsus remedia.

Omotarichos
Rubus.

PRAEPVTIOrum morbi remedia.

Aloë.

PRAECORDIOrum remedia.

Scor

Scordion
Vinum thymite
Vinum daucite.
PRAECIPITAtis ex alto vtilia.
Iris Illyrica
Vitex
Asparagus
Anisum
Cannabis satiua.
PROFLVVII geniturę remedia.
Vide Geniturae profluuii in somno.
PRVRIGINEM facientia.
Scolopendra
Ephemeron
Opium.
PRVRIGINEM emendantia.
Vrina Eruum
Lapathum
Aloë
Origanum
Pulegium
Elelisphascos
Melilotus
Balanus myrepsica
Acetum
Alumen
Sulphur
Sal.
PSILOTHRVM, siue vnguentum depilatorium.
Lepus marinus
Hedera
Ampelos leuce
Dryopteris
Arsenicum.
PSORAE morb remedia.
Cardamomum
Oleum amygdalinum
Lycium
Olea
Palma elate
Ficus
Erinaceus marinus
Cicer
Lupinum satiuum
Batrach ion
Chelidonium minus
Origanum
Pentaphyllon
Staphis agria
Balanus myrepsica
Ampelos leuce
Vitis satiua
Aqua maris Sal.
PSYLLII curatio.
Diosc.lib.6.cap.10.
PTERIGII morbi remedia.
Acacia
Rhus
Malum punicum
Myrtus
Ficus
Glycyrrhiza
Aloë

Prasium
Pentaphyllon
Characias
Ampelos leuce
Vua œnanthe
Acetum
Alumen
Sal
Ferri rubigo.

PVBERTAS ne erumpat.

Hyacinthus.

PVLMONIS morbi remedia.

Iuncus odoratus
Balsamum
Cedria
Amygdalus amara
Ficus
Lac
Pulegium
Ruta
Sagapenum
Symphyton
Pentaphyllon
Chrysocome
Vrtica
Thapsia
Melicratum
Vinum hyssopite
Vinum aromatite.

PVLICES necātia.

Vnguentum telinum
Crocinum
Butyrum.

PVTREDINVM genitalium remedia.

Aspalathus.

PVTREDINES purgantia.

Irinum
Cinnamomum
Pix
Sal

QVADRVPEdum scabiem emēdantia.

Vide Iumentorum scabiem.

QVARTANAE febris remedia.

Vide, Febris quartanæ remedia.

RADICES quæ perimunt.

Diosc. lib. 6 in præfat.

RAVCEDINIS remedia.

Tragacantha

REDVVIAS sanantia.

Ferri rubigo.

REFRIGERANTES medicinæ.

Vnguentum melinum
Cupressus
Rhodides
Rosa
Acacia
Ouum
Sonchos
Seris

Lactuca
Caros
Coriandrum
Hieracium maius
Polygonum duplex
Clymenon
Periclymenon
Helxine
Papauer satiuum
Psyllium
Cicuta
Lens palustris
Aizoon duplex
Erigeron
Phacos thalassion
Potamogeton
Cytisus
Ebulus
Acetum
Omphacomeli
Pompholyx
Plumbum elotum
Spuma argenti
Cerussa
Corallium
Terra
Lapis samius
Terra ampelitis.

REGII morbi remedia.

Nardi spica
Schistos
Ceruinum cornu
Fimum
Cicer
Lapathum
Atriplex
Asparagus
Erysimon
Scilla
Chelidonium
Aloë
Absynthium
Origanum
Hippomarathrum
Libanotis
Sphondylium
Laserpitium
Prasium
Scordion
Asplenon
Anthemis
Pæonia
Erythrodanum
Chamæpitys
Pentaphyllon
Hyacinthus
Halicacabus
Chamæcissos
Osyris
Myrtus syluestris
Elaterium
Vinum chamædryte
Vinum calaminthite
Vinum nardite
Sulphur.

RENVM doloris remedia.

Amygdala amara
Asparagus
Anagallis
Agaricus

Anthyllis
Anchusa
Halcyonium
Cardamomum
Calamus odoratus
Cicer Casia
Cinnamomum
Chamæpitys
Passum
Glycyrrhiza
Iuncus odoratus
Laurinum
Lac
Lotus satiua
Meu
Pistacia
Nardus Gallica
Nuclei pini
Oleum amygdalarum
Palma elate
Portulaca
Plantago
Porrum
Petroselinum
Peucedanum
Pæonia
Rhaponticum
Saccharum
Scandyx
Smyrnion
Symphyton
Stratiotes aquaticus
Tragacantha
Cordylon
Vrina
Vetonica
Vua passa
Vinum
Vinum cydonite
Vinum holosanthinum
Erinaceus terrestris
Fœniculus
Vinum absynthite
Vinum nardite
Vinum aromatite
Oleum balaninum.

RHAGADVM remedia.

Pix
Lycium
Vitex
Cancri.

RHEVMATISmis vtilia.

Acetum
Cupressus
Daphnoides
Ficus
Fæx vini
Macer
Oleum oleastri
Ouum
Persica
Portulaca
Plantago
Staphis agria
Triticum
Vini qualitas
Vinum labruscæ
Vinum ex pyris
Vinum myrtite.

RICINOS necãtia.

Cedria.
RIGORES ſeu horrores febrium excutientia.
Gleucinum
Piper
Panaces heracleon
Staphylinus
Vinum cedrite
Pyrethrum.
RIMARVM ſedis remedia.
Vide, Sedis rimarum.
ROSIONIS remedia.
Lac ſchiſton.
Pæonia.
RVCTVM mouentia.
Maſtiche
Rhaphanus
Anethum
Smyrnion
Vinum daucite.
RVPTORVM remedia.
Acorus
Cardamomum
Aſarum
Calamus odoratus.
Helenium
Bdellium
Iuniperus
Cedrides
Halimos
Lixiuia ex ficu
Fel
Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Bulbus eſculentus
Capparis
Rhaponticum
Gentiana
Ariſtolochia
Centaurium
Acantha
Leucacantha
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Serpyllum
Baccharis
Panaces heracleon
Libanotis
Laſerpitium
Sagapenum
Galbanum
Polycnemon
Clinopodion
Althæa
Ceſtron
Symphyton
Holoſteum
Xyris
Hippuris
Heliochryſon
Phlomides
Ampelos leuce
Vinum daucite
Vinum trageriganite
Vinum panacite

Lapis

Lapis ſciſtos.

SAGITTAS infixas extrahentia.

Vide, Spicula infixa.

SALIVAM euocantia.

Pyrethrum.

SALAMANDRAE veneni remedia.

Dioſc.lib.6.cap.4.

SANGVINEM excreantibus vtilia.

Iuncus odoratus
Aſpalathus
Thus in potu datum
Lentiſcus
Maſtiche potu data
Naphtha
Cupreſſus
Macer
Myrica
Hypociſtis
Roſa
Lycium
Salix
Quercus
Palma
Malum puniceum
Myrtus
Cichorium
Amygdalus amara
Ouum
Ceruinum cornu
Fimum
Coagulum
Triticum
Amylum
Portulaca
Plantago
Porrum
Eryſimon
Agaricum
Aloë
Rhaponticum
Centaurium
Acantha leuce & Arabica
Ferula
Althæa
Ceſtron
Lyſimachiæ
Symphytum
Polygonon mas
Symphytum alterum
Clymenon
Aethiopis
Iſopyrum
Adiantum
Vitis ſatiua
Vua
Omphacium
Vinum phœnicite
Corallium
Lapis hæmatites
Terra ſamia.

SANGVINEM ſiſtentia.

Thus
Cupreſſus
Galla
Perſea
Cochleæ terreſtres

Ranæ
Araneus
Ouum
Coagulum
Sanguis
Fimum
Faba
Plantago
Porrum
Isatis
Elelisphacos
Mentha
Serpyllum
Ruta
Cyminum satiuum
Stœbe
Ferula
Clymenon
Hippuris
Sideritis achilleos
Pentaphyllon
Phœnix herba
Astragalus
Lichen in petris
Idæa radix
Gallium
Stratiotes terrestris
Vua œnanthe
Acetum
Vinum terebinthinum
Plumbum elotum
Stimmi
Cinnabaris
Alumen
Sulphur
Spongiæ
Gypsum.
SANGVINEM concretum discutientia.
Lixiuia ex ficu
Thymus
Heliochryson.
SANGVINEM per vrinam expellentia.
Eruum
Cantharides
Ammoniacum.
SANGVINEM per nares expellentia.
Crocodilium.
SANGVINEM per vrinam reddentium remedia.
Cyminum syluestre.
SANGVISVGAS necantia.
Oxalme
Diosc.lib.6.cap.32.
SANDARACHAE curatio.
Diosc.lib.6.cap.19.
SARDONIAE curatio.
Diosc.lib.7.cap.14.
SCABIEM iumentorum emendantia.
Vide, Iumentorum scabiem.
SCABIEI morbi remedia.
Argemone prima
Chamæleon niger
Hel

Helleborus niger
Oesypum Sal
Oleum oleastri
Sinapi
Sulphur
Vnguentum melinum.

SCOLOPENDRAE morsus remedia.

Grossi
Scolopendra
Asphodelus
Sal.
Diosc.lib.6.cap.59.

SCORPIONIS ictus remedia.

Cyperus
Amomum
Cardamomum
Cinnamomum
Daphnoides
Myrtus
Ficus
Cancri
Scorpius terrestris
Smarides
Mullus piscis
Locustæ
Lacerta
Mures domestici
Fimum
Lapathum
Sonchos
Seris
Lactuca syluestris
Ocymum
Abrotonum
Sampsuchum
Hieracium maius
Delphinion
Laserpitium
Atractilis
Lychnis vtraque
Millefolium
Phalangium
Polemonia
Chamæsyce
Heliotropium
Scorpioides
Aqua maris
Vinũ tethalassomenum
Vinum cydonite
Sulphur
Sal
Lapis sapphirus.
Diosc.lib 6.cap.60.

SCORPIONES necantia.

Cancri.

SCORPIONIS marini ictus remedia.

Vrina
Asphodelus
Plumbum syncerum & crematum
Sulphur.
Diosc.lib.8.cap.61.

SCORPIONES torpefacientia.

Delphinion
Lychnis syluestris
Lens palestris.

SECVNDINAS

trahentia.
Balſamum
Sampſuchinum
Abrotonum
Picea Schiſtos
Fiber
Iecur mergi
Linum
Ariſtolochia tertia
Thymus
Pulegium
Praſium
Stachys
Artemiſia
Oenanthe
Hemerocallis
Erythrodanum
Anagyris
Myrtus
Adiantum
Ampelos leuce
Vinum dictamnite.
SEDIS rimarum remedia.
Strigmenta balneorum
Meu Aloë
Dipſacos
Leucoion.
SEDIS inflammationis remedia.
Oleum cicinum
Amaracinum
Lens Libanotis
Symphyton
Erigeron
SEDIS morbi remedia.
Thus
Lentiſcus
Pix Roſa
Amurca
Malum punicum
Myrtus
Cancri
Ouum
Oeſypum
Adeps Fel
Lens
Malua
Althæa
Portulaca
Sonchos
Anagallis
Melilotus
Laſerpitium
Aſter Atticus
Viola purpurea
Cucumis anguinus
Colocynthis
Acetum
Oxalme
Vinum terebinthinum
Flos æris
Plumbum elotum.
SEMINA quæ perimunt.
Dioſc.lib.6.in præfat.
SENSIBVS nocētia
Vinum annoſum.
SENSVS recreantia.
Lapis Samius.
SEPIS beſtiolæ morſus

sus remediæ.
Portulaca
Oxymel.
SERPENTIVM venenis contraria.
Paliurus
Vitex
Cancri
Hippopotamus
Fiber
Mustela
Gallinaceus
Cantharides
Chondrylla
Nasturtium
Dracunculus
Asphodelus
Rhaponticum
Aristolochia tertia
Origanum syluestre
Baccharis
Ruta
Phlomos, siue verbascum
Panaces chironium
Staphylinus
Smyrnion
Aparine
Chamædrys
Lychnis satiua, siue coronaria
Erythrodanum siue Rubia
Sparganion
Polygonon mas
Clematis daphnoides
Polemonia
Anchusa
Ocimoides
Hyacinthus
Mandragoras
Nerion
Adiantum

SERPENTES fugantia.

Iuniperus
Cornu ceruinum
Adeps
Nasturtium
Dracunculus maior
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Peucedanum
Melanthion
Galbanum
Polium
Oenanthe
Lysimachia
Aster Atticus
Vinum conizite
Lapis gagates.

SERPENTIVM morsus remedia.

Iris Illyrica
Asarum
Cinnamomum
Balsamum
Pix
Naphtha
Iuniperus
Platanus
Erice
Glandes
Pistacia

Ficus Aegyptia
Paſtinaca piſcis
Ranæ
Gobius
Fel
Omotarichos
Fimum
Marinus pulmo
Mel
Eruum
Dictamnus
Rhaphanus
Agaricum
Braſsica ſatiua
Cyclaminos
Ampeloprafon
Dracunculus minor
Aſphodelus
Anagallis
Acantha leuce
Abrotonum
Aſclepias
Origanum
Lilium
Calamintha
Clinopodion
Serpyllum
Leontopetalon
Panaces heracleon & aſclepion
Cyminum ſatiuum & ſylueſtre
Ammi
Fœniculum
Daucus
Libanotis
Sagapenon
Praſion
Phyllitis
Trifolium
Scordion
Ceſtron
Periclymenos
Echion
Ocymoides, ſiue ocymaſtrum
Rubus
Eupatorium
Heliochryſon
Adiantum
Periſtereon ſupinus
Ebulus
Ampelos leuce
Vitis ſatiua
Vinum
Acetum
Oxymeli
Vinum conizite
Vinum panacite
Sal
Cinis vitis
Lapis ophites.

SERPENTES ne feriant.

Cerui medulla.

SERPENTES necantia.

Anchuſa onocheles
Vinum cedrite.

SICCANTES medicinæ.

Ammi
Bromos

Ciſt

Ciſtos
Cyminum ſatiuum
Ebulus
Aes vſtum
Arena litoris
Libanotis
Mentha
Pompholyx
Spodium
Rubus
Terra Chia
Rubrica ſinopis
Fæx vini
Diphryges.

SINGVLTVM pellentia.

Fiber
Siſymbrium
Rhaponticum
Mentha
Ariſtolochia tertia
Anethum
Cyminum ſylueſtre
Alyſſon
Aſplenon
Clymenon
Saxifragum.

SIRIASIS remedia

Cucurbita
Pepo
Heliotropium maius.

SITIM generantia.

Cæpe Allium
Capparis
Vini qualitas.

SITIM extinguentia.

Glycyrrhiza
Symphyton

SMILACI cõtraria.

Vide, Taxo contraria.

SOMNIFERAE medicinæ.

Amygdalæ amaræ
Halicacabus, ſiue ſolanum veſicarum
Aniſum
Amomum
Ciſtos tertia, ſiue ladanum
Baccharis
Dorycnion
Hyoſcyamus
Lactuca
Iris Illyrica
Opium
Mandragoras
Papauer rhœas, ſiue ſatiuum
Porrum
Styrax
Smilax hortenſis
Strychnon hypnoticon ſiue ſolanum ſomniſicum
Vitex
Vinum nouum
Lapis memphites.

SOMNVM diſcutientia.

Sphondylium
Peucedanum.

SOMNIA imaginoſa &

& mala inducentia.
Faba
Lens
Pycnocomum
Smilax leuis.
SORDES purgantia.
Irinum
Cortex thuris
Sabina.
SPATICORVM remedia.
Fiber.
SPASMI remedia.
Vide, Conuulsionis remedia.
SPIRITVM, id est, flatum generantia.
Gentiana.
SPIRANTIBVS difficulter vtilia.
Vide, Orthopnoicis.
SPIRITVS discurrẽtes coërcentia.
[illegible]dellium.
SPIRANTIBVS vitam auferentia.
Cedria.
SPICVLA infixa corpori extrahentia.
Anagallis
Harundo
Aristolochia
Dictamnus
Propolis
Narcissus
Oxyacantha
Silurus
Triticum
Tragion
Xyphion
Xyris
Lacerta.
SPISSANDI vim habentia.
Acacia Malus
Cotonea
Malum syluestre
Amygdalus amara
Baccharis
Britannica
Polygonon mas & fœmina
Clymenon
Medion
Rubus
Helxine
Idæa radix
Hippuris
Psyllium
Bryon thalassium
Potamogeton
Acetum
Vinum Hadrianum
Aerugo aurificum
Vinũ nigrum labruscæ
Vinum Tyburtinum
Cadmia
Pompholyx
Squama æris
Pumex
Corallium
Rubrica sinopis

Lapis hæmatites.

SPLENETICIS vtilia.

Vide, Lienis morbi remedia.

SPVMAE argenti contraria.

Vinum in commune.

SQVAMAS ossium extrahentia.

Aristolochia tertia

Peucedanum.

STAPHYLOMAtis remedia

Palma Thebaica

Lapis schistos

Lapis sapphiros.

STERNVTAMENtum mouentia.

Iris Illyrica

Fiber

Sinapi

Ptarmice

Struthion

Batrachion

Daphnoides

Helleborus albus.

STERILES fœminas facientia.

Vide, Generationem deprimentia.

STIGMATVM remedia.

Batrachion

Mandragora.

STOMACHO contraria.

Terebinthina

Cedrides

Melimela

Pruna

Arbutus

Iuglans

Auellana

Ficus

Hordeum

Lens

Malua

Porrum

Brassica satiua & marina

Cæpe

Nasturtium

Capparis

Absynthium

Absynthium seriphium

Balanus myrepsica

Vua

Thymelæa

Ebulus

Prasium

Galbanum

Aqua maris

Vinum tethalassomenũ

STOMACHI morbi remedia.

Meu

Nardi spica

Nardum Gallicum

Malabathrum

Iuncus odoratus

Agallochum

Helenium

Oleum

Oleum balaninum
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Suſinum
Nuclei pini
Maſtiche
Cupreſſus
Iuniperus
Laurus
Populus nigra
Roſa
Oliuæ colymbades
Palma
Palma elate
Malum punicum
Siliquæ
Myrtus
Cotonea
Mala Epirotica
Armeniaca
Meſpilus Lotus
Pruna
Amygdalæ dulces
Piſtacia
Iuglans
Morus
Perſea
Ficus Aegyptia
Ionia
Cochleæ terreſtres
Ouum
Lac
Lac humanum
Caſeus
Lana ſuccida
Oryza
Lyncurion
Saccharon
Faba Aegyptia
Siſer
Lupinum ſatiuum
Lapathum
Lampſana
Braſsica ſatiua
Portulaca
Sonchos
Seris
Cucumis
Lactuca
Gingidium
Scandyx
Aphace
Ampelopraſon
Allium
Zingiber
Scilla
Bulbus eſculentus
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Acantha leuce
Aloë
Abſynthium
Mentha
Tragoriganum
Pulegium
Melilotus
Liguſticum
Caros Anethum
Cyminum ſylueſtre
Hieracium maius
Apium

Pet

Petroſelinum
Smyrnion
Fœniculus
Scordion
Artemiſia
Nymphæa Pæonia
Ceſtron
Polygonon mas
Rubus
Strychnon ſatiuum
Cotyledon prima
Erigeron
Adiantum
Aſter Atticus
Viola purpurea
Chamædaphne
Colocynthis
Vitis ſamia
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Vini qualitas
Phalernum
Hydromel
Thymoxalme
Omphacomeli
Vinum
Vinum Surrentinum
Vinum omphacite
Vinum nigrum ex labruſcæ floribus
Vinum melitite
Vinum ſcilliticum
Vinum cydonite
Vinum apiite
Vinum anethinum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum terebinthinum
Vinum phœnicite
Vinum abſynthite
Vinum bunite
Vinum dictamnite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
Vinum ex ſyluestri nardo
Vinum ſelenite
Ferrum
Flos ſalis
Fæx vini
Lapis alabaſtrites
Lapis Samius.

STRVMAE gutturis remedia.

Iris Illyrica
Groſsi
Vipera
Muſtela
Vnguis aſini
Fimum
Hordeum
Lolium
Fabæ Lens
Lupinum ſatiuum
Lapathum
Andrachne, ſiue portulaca ſyluestris
Plantago
Piper

Capp

Capparis
Argemone
Coriandrum
Libanotis
Laserpitium
Aparine
Millefolium
Scordion
Lithospermon
Cotyledon prima
Galiopsis
Pseudobunion
Adiantum
Testæ huc terræ fornacum.

STRANGVLAtus remedia.

Irinum
Absynthium.

STRANGVRIAE morbi remedia.

Aspalathus
Cedrides
Locustæ
Asparagus
Sisymbrium
Medica
Panaces heracleon
Seseli Massiliense
Hipposelinon
Hippomarathron
Polycnemon
Clinopodium
Oenanthe
Coniza
Asplenon
Cape
Onobrychis
Polygonon mas
Saxifragon
Xyris
Laurus Alexandrina
Tragion
Pseudobunion
Adiantum.

STYPTICAE medicinæ.

Vide, Adstrictoriæ medicinæ.

SVCCI qui perimũt.
Diosc. lib. 6 in præfat.

SVDOREM deprimentia.

Oleum
Oleum omphacinum
Oleum oleastri
Myrtinum
Lentiscinum
Vnguentum melinum
Rhodides
Myrtus
Bulbus esculentus
Vinum myrsinite
Sulphur
Gypsum
Terra samia.

SVDORE Sceuocãtia.

Metopium vnguentum
Smyrnion
Pyrethrum
Onobrychis
Flos salis.

Anch

Anchusa
Lycopsis.

SVES necantia.

Chamæleon albus.

SVFFVSIONVM morbi remedia.

Fel Sanguis
Sagapenum
Euphorbium
Chamæsyce
Harena litoris.

SVGILLATORVM remedia.

Acetum Sal.

SVPERCILIOrum raritati vtilia.

Picea.

SVPERCILIIS glabris vtilia.

Fuligo resinæ.

SVPPVRATIOnis tuberculorum remedia.

Crocomagma
Palimpissa.

SVPPVRATIOnum remedia.

Ficus Aegyptia
Mel Hordeum
Lolium
Cucurbita
Ligusticum
Smyrnion
Althæa
Mandragoras
Vrtica
Narcissus
Ampelos leuce
Diphryges.

SVSPIRIOSOrum remedia.

Canchamum
Cyphi
Oleum amygdalarum
Pix
Ficus
Vulpinus pulmo
Eruum
Plantago
Agaricum
Rhaponticum
Aristolochia tertia
Hyssopum
Thymus
Acinos
Ruta
Galbanum
Ammoniacum
Prasium
Parthenium
Anagyris
Adiantum Thapsia
Ampelos leuce
Vinum passite
Vinum hyssopite.

TABIDI corporis remedia.

Vide, Phthisicorum remedia.

TABESCENTIbus vtilia.

Daphnoides

Vinum strobilite.

TAXO contraria.

Vinum in commune

Acetum.

Diosc.lib.6.cap.12.

TELA infixa corporibus extrahentia.

Vide, Spicula infixa.

TENASMI morbi remedia.

Lac schiston

Fœnogræcum

Linum

Eruum.

TEREDINEM sentientia.

Ficus Aegyptia

Hyoscyamus.

TEREDINEM non sentientia.

Tilia.

Hermol.Cor.cap.133.

TEREDINEM necantia.

Sal.

TESTIVM morbi remedia.

Vitex

Myrtus

Cicer

Faba

Erysimon

Asphodelus

Melilotos

Ruta

Cyminum

Lilium

Hyoscyamus

Erigeron

Vua passa Sal

Geodes lapis

Terra samia

Cimolia.

THAPSIAE contraria.

Dioscо.lib.6.in præfat. & cap.33.

THERIACAM ingredientia.

Rapa satiua

Zingiber

Dictamnus

Apium.

THERIOMATVM remedia.

Lupinum satiuum

Elelisphacos.

THORACIS remedia.

Cerebrum gallinacei

Glycyrrhiza.

THYMOS absumentia.

Smaris Fimum

Thymus Ruta

Heliotropium maius

Vitis satiua Sal.

TIBIARVM vlcerum remedia.

Hydropiper

Ampelos leuce.

TINEAS latas

Pellem

pellentia.
Cardamomum
Costum
Malicorium
Melimela
Iuglans Morus
Heliotropium minus
Vinum absynthite
Lupinum satiuum
Brassica satiua
Portulaca
Chamælcon albus
Hyssopum
Calamintha
Thymus Ruta
Coriandrum
Melilotum
Bryon thalassion
Pteris
Thelypteris
Vinum cedrite
Chalcanthum
Anchusa tertia.

TINEAS rotundas generantia.

Triticum.

TINEAS necantia.

Absynthium seriphion
Mentha
Heliotropium minus
Cedria
Aizoon maius.

TINEIS contraria.

Citria.

TONSILLARVM morbi remedia.

Pix Cedria
Lycium
Pruna
Morus
Ficus
Hirundines
Lac schiston
Mel Sinapi
Aloë
Origanum
Britannica
Periclymenos
Helxine
Peristereon supinus
Omphacium
Vinum myrsinite
Flos æris
Alumen Sal.

TORMINIS remedia.

Iris Illyrica
Acorus Meu
Cardamomum
Balsamum
Agallochum
Oleum
Iuniperus
Halimos
Iuglans
Ficus
Fiber
Talus suis
Triticum
Milium
Panicum
Eruum
Atriplex

Sisymbrium
Piper Scilla
Agaricum
Rhaponticum
Centaurium maius
Eryngion
Calamintha
Serpyllum
Sampsuchus Ruta
Panaces heracleon
Acetum
Cyminum satiuum
Seseli Massiliense
Cyminum syluestre
Elaphoboscon
Petroselinum
Daucus
Libanotis
Ferula
Peucedanum
Asclepias
Melissophyllon
Phalangion
Coniza
Alisma
Chamæpitys
Gramen
Pseudobunion
Chamædapne
Vinum scillite
Vinum cedrite
Vinum hyssopite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Aphronitrum
Et in verbo, Dysenteri-
corum remedia.
TORPORIS remedia.
Fagus.
TORSIOMIS remedia.
Tragoriganum.
TOXICO contraria.
Glande:
Sanguis.
TREMOREM excutientia.
Vnguentum cinnamominum.
TREMORIS remedia.
Lepus terrestris.
TVBERCVLOrum suppurationis remedia.
Strigmēta gymnastorū
Morus Cæpe
Asphodelus
Panaces Asclepion
Laserpitium
Viscum Thapsia
Mandragoras
Ephemeron
Cucumis anguinus
Vrtica
Aerugo aurificum
Lapis Asius
Terra cimolia.
TVBERA extenuantia.
Triticum
Leontopodium

Scammonia
Vinum nigrum è labrusca.

TVMORVM remedia.

Anagyris
Platanus
Fagus
Ilex
Adeps
Hordeum
Faba
Braſsica ſatiua & ſyluestris
Cucurbita
Naſturtium
Hydropiper
Bulbus eſculentus
Iſatis
Chamæleon
Tragoriganum
Sampſuchum
Liguſticum
Daucus
Libanotis
Melanthion
Orchis ſerapias
Orminum
Buphthalmus
Cannabis ſyluatica
Polygonon mas
Lagopus
Xyris
Helxine
Pentaphyllon
Periſtereon ſupinus
Hyoſcyamus
Pſyllium
Xanthium
Seſamoides
Ephemeron
Phlomides
Cucumis anguinus
Thapſia
Chamæſyce
Pygnocomum
Aqua maris
Indicus lapis
Fæx vini
Spongia.

TVSSIS remedia.

Amygdala amara
Aſphodelus
Apium ſatiuum
Bdellium
Bromos
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cupreſſus
Cedrides
Ciſtos
Cacalia
Chamædrys
Tragacantha
Dracunculus
Faba
Helenium
Hippuris
Hyoſcyamus
Iris Illyrica
Lycium
Laſerpitium
Mel
Melicratum
Origanum
Pix
Paliurus
Piper
Peucedanum
Praſium
Papauer ſatiuum

Ruta Styrax
Struthion
Smyrnion
Sulphur
Triticum
Tragoriganum
Terebinthina
Vua paſſa.

TVSSIS veteris remedia.

Aſarum
Myrrha
Nuclei pini
Maſtiche
Naphtha
Ceraſia
Amygdala amara
Auellana
Allium
Ficus Propolis
Rhaphanus
Scilla Hyſſopus
Centaurium maius
Baccharis
Seſeli Maſsilienſe
Daucus
Sagapenon Galbanum
Scordion
Bechion
Helxine
Phlomides
Acetum
Vinum hyſſopite
Sandaracha.

VAROS purgãtia
Oleũ balaninum.
Myrrha
Lacerta Linum
Porrum Cæpe
Bulbus eſculentus
Pulegium
Balanus myrepſica
Cici Sory.
Ampelos leuce.

VARICES ſanantia.

Cirſion.

VENEFICIIS medetur

Scilla.

VENEREM cum voluptate expedientia.

Laurus Alexandrina.

VENEREM cohibentia.

Portulaca
Lactuca
Lactuca ſylueſtris.

VENEREM ſtimulantia.

Coſtum Crocum
Maſtiche
Linum
Rapa ſatiua
Sicer Eruca
Porrum Cæpe
Naſturtium
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Bulbus eſculentus
Mentha
Staphylinus
Aniſum Orchis

Orc

Orchis ſerapias
Satyrion
Satyrion alterum
Orminum
Xiphium
Vrtica Caliopſis.

VENENATA fugantia.

Vitex
Dictamnus.

VENAS excitantia.

Vinum Phalernum.

VENTRIS animalia expellentia.

Vide, Tineas latas.

VENTREM ſoluentia.

Vide, Aluum ſoluentia.

VENENATORVM ictus remedia.

Cardamomum
Nardum gallicum
Helenium
Cinnamomum
Bdellium Vitex
Ficus Propolis
Rhaphanus Triticum
Eryngium
Cyminum ſylueſtre
Althæa Tribulus
Praſium
Smilax aſpera
Aqua maris
Acetum.

VENENORVM remedia.

Cinnamomum
Oleum Pix
Paliurus Lycium
Olea Aethiopica
Iuglans
Lixiuia ex ficu
Lepus terreſtris
Fiber Butyrum
Sanguis Vrina
Rapa ſatiua
Malua
Eryſimon
Agaricum
Ariſtolochia ſecunda
Abrotonum
Ruta Apium
Laſerpitium
Leucas
Polium Ceſtron
Pentaphyllum
Colchicon
Epipactis
Paſſum
Linum gypſatum
Rubrica lemnia
Terra ſamia.

VERMIBVS contraria.

Cedria.

VERRVCAS tollentia.

Batrachion
Clinopodion
Characias
Chamæſyce Dipſacos
Ficus Groſsi
Cicer Lacerta

Heliotropium
Fimum
Staphis agria
Scilla Thymus.
VERTIGINIS morbi remedia.
Balſamum
Lac humanum
Peucedanum
Galbanum
Ampelos leuce
Ampelos melæna
Acetum ſcilliticum
Vinum ſcilliticum.
VERTIGINEM adgenerantia.
Cardamonum
Balſamum
Hyoſcyamus
Mandragoras
Falernum
Vinum rhetinite
Mandragorite
Aconitum Cicuta.
VESICAE morbi remedia.
Meu
Nardum Gallicum
Nuclei pini
Cupreſſus
Laurus Palma
Palma etate
Myrtus Lac
Ficus Ouum
Cochleæ terreſtres
Cicadæ Napum
Ceruinum cornu
Saccharum
Gramen Malua
Hippuris
Portulaca
Lotus ſylueſtris
Plantago Vua paſſa
Cucumis
Scandyx Paſſum
Ochra Porrum
Bulbus vomitiuus
Rhaponticum
Glycyrrhiza
Tragacantha
Panaces heracleon
Petroſelinon
Smyrnion
Peucedanum
Fœniculus
Nymphæa
Anthemis Pæonia
Phalaris
Cæpe
Halcyonium
Ceſtron
Vinum terebinthinum
Vinum ſcilliticum
Vinum aromatite
Vinum haloſanthite
Lapis morochthus.
VESPARVM ictus remedia.
Laurus Malua
Siſymbrium.
VESTIBVS ne animalia noceant.

Abſyn

Abſynthium
Heliochryſos.
VIBICES plagarum emendantia.
Suſinum.
VIPERAE morſus remedia.
Caſia Coſtum
Iuniperus
Macer
Fraxinus Vrina
Carles lignorum
Triticum Eruum
Ferula Anchuſa
Onocheles
Ocimoides
Dioſc.lib.6.cap.63.
Herm.Cor.cap.721.
VIRIVM infirmitates roborantia.
Nuclei pini.
VISCO contraria.
Vinum in communi
Acetum
Vinum abſynthite
Dioſc.lib.6.cap.21.
VISCERVM morbi remedia.
Thus.
VITILIGINIS remedia.
Daphnoides Myrtus
Ficus Croſsi
Cochleæ terreſtres
Lepus terreſtris
Sepiæ Faba
Beta
Lupinum ſatiuum
Chondrylla
Cæpa Allium
Piper
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Capparis
Argemone
Gentiana
Telephion Ruta
Chamæleon niger
Libanotis Lilium
Nymphæa Cicuta
Erythrodanum
Helleborum nigrum
Cucumis anguinus
Balanus myrepſica
Narciſſus
Sulphur
Halcyonium
Terra melia.
VITRA fracta conglutinantia.
Herm. Cor.cap.254.
VMBILICI remedia.
Lapis magnes.
VNGVIBVS vtilia.
Pix Cupreſſus
Daphnoides
Olea Oryza
Linum Lapathum
Bulbus eſculentus
Batrachion

Chelidonium minus
Viſcum Vua paſſa
Sandaracha
Alumen
Sulphur
Fæx vini.
VOCEM claram reddentia.
Myrrha
Styrax Silurus.
VOLVPTATES animi augeſcentia.
Bugloſſum.
VOLVCRVM morſus remedia.
Iecur aprinum.
VOMITIONES mouentia.
Irinum Laurus
Cochleæ terreſtres
Omotarichos
Blattæ Pepo
Aſphodelus
Capparis
Bulbus vomitorius
Origanum
Celtrum
Anagyris ſemen
Papauer ſpumeum
Mandragoras
Daphnoides
Helleborus albus
Elaterion Silybon
Balanus myrepſica
Narciſſus Cici
Melicratum
Aes vſtum
Chryſocolla
Rubrica lemnia.
VOMITIONES cohibentia.
Atriplex Acetum
Apium Faba
Mentha
Eupatorium.
VOMICAE morbi remedia.
Paliurus Thlaſpi
Struthion Eryngion
Bechion Pſyllion
Mandragora
Acetum.
VRENDI vim habentia.
Miſy Melanteria.
VREDINEM facientia.
Trifolium.
VRINAE difficultatem generantia.
Dioſc.lib.6.in præfat.
VRINAE harenoſæ & aſperæ remedia.
Papauer ceratitis.
VRINAM cruentam mouentia.
Clymenon.
VRINAM arceſſentia.
Eruum Galbanum.
VRINAM mouentia.

Acorus Meu
Cyperus
Cardamomum
Nardi ſpica
Nardum Gallicum
Aſarum Phu
Malabathron
Caſia
Cinnamomum
Coſtum
Iuncus odoratus
Calamus odoratus
Balſamum
Crocum
Crocomagma
Helenium
Oleum amygdalinum
Vnguentum melinum
Suſinum
Irinum
Amaracinum
Bdellium
Picea Nuclei pini
Lentiſcus Reſina
Terebinthus
Cupreſſus
Iuniperus
Populus alba
Paliurus Tilia
Olea Aethiopica
Glandes Myrtus
Palma elate
Siliquæ Cotonea
Mala Epirotica
Cornus
Amygdalæ dulces

Erinaceus marinus
Cimices lecti
Oues Bupreſtis
Vermes terreni
Mel Hordeum
Zythum
Milium
Panicum
Cicer Eruum
Rapa ſatiua
Rhaphanus
Rhaphanus agria
Siſer Bunion
Braſsica ſatiua
Aſparagus
Siſymbrium aquaticum
Crithmon
Cucumis Pepo
Lactuca
Gingidium
Caucalis Eruca
Ocymum
Smilax hortenſis
Porrum
Ampelopraſon
Cæpa Allium
Piper
Struthion
Dracunculus
Aſphodelus
Scilla Capparis
Agaricum
Crocodilion
Centaurium maius
Chamæleon albus
Acantha leuce

Acan-

Acantha Anonis
Eryngion
Absynthium
Abrotonum
Tragoriganum
Elelisphacos
Thymus
Serpyllum
Baccharis
Ruta Moly
Ligusticum
Staphylinus
Tordylon
Sisum Anisum
Caros Anethum
Cyminum syluestre
Opium
Oreoselinum
Petroselinum
Daucus Libanotis
Melanthion
Ammoniacum
Chamædrys
Trifolium Scordion
Androsaces
Anthyllis
Anthemis
Lithosperma
Erythrodanum
Lonchitis Althæa
Hypericon
Choris
Chamæpitys
Cestron
Polygonon mas
Polemonia
Saxifragon
Xyris Gramen
Gramen parnasium
Phœnix herba
Hippuris
Oxyscœnos
Heliochrysos
Astragalus
Hyacinthus
Papauer rhœas
Strychnon hypnoticon
Cotyledon prima
Vrtica Arction
Vinum Lesbion
Hydromel
Melicratum
Vinum rhetinite
Vinum catorchite
Vinum è cedro
Vinum è lauro
Vinum absynthite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
Vinum asarite
Vinum syluestris nardi
Vinum daucite
Vinum acorite
Halcyonium
Lapis hæmatites
Lapis Iudaicus
Corallium
Vinum chamæpyteos.
VRTICAE herbæ pruritus remedia.

Herm.Cor.cap.707.
VSTIS vtilia.
Vrtica siue acalyphe.
VVAE faucium remedia.
Pix Galla
Pruna
Hirundines
Vrtica
Omphacium
Acetum
Flos æris
Alumen Sal.
VVLPES necantia.
Apocynon.
VVLNERVM remedia.
Amurca
Allium
Argemone
Aristolochia
Aloë Anthyllis
Althæa
Androsæmon
Lycopsis Acetum
Butyrum
Brassica
Coccus
Chamæpitys
Centaurion
Cyclaminos
Cytinus
Cupressus
Dracunculus
Dictamnus
Aerugo aurificum
Oenanthe
Ficus Aegyptia
Fimum
Gentiana
Glycyrrhiza
Glutinum
Hippuris
Isatis
Lana succida
Ligusticum
Lilium
Lysimachion
Minium sinopicum
Myriophyllon
Picea
Palma
Portulaca
Porrum
Polycnemon
Polium
Polygonon mas
Polygonatum
Pentaphyllum
Phœnix herba
Pteris
Peristereon
Papauer
Plumbum elotum
Scordion
Symphyton
Sideritis
Stratiotes aquaticus
Spongia
Cochleæ terrestres
Thus
Terra cretria

Vin

Vinum
Vinum œnanthe
Vnguentum citrinum
Vlmus
Vitex.

VVLVAE mulieris remedia.

Meu
Cyperus
Nardi ſpica
Caſia
Coſtum
Iuncus odoratus
Balſamum
Bryon
Narcaphthum
Oleum amygdalinum
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Melinum
Sampſuchinum
Abrotoninum
Suſinum
Narciſsinum
Crocinum
Irinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Cinnamomum
Myrrha
Styrax
Bdellium
Lentiſcus
Pix
Naphtha
Iuniperus
Laurus
Myrica
Ciſtos
Roſa
Lycium
Acacia
Amurca
Vitex
Galla
Palma elate
Myrtus
Cotonea
Iuglans
Cimices lecti
Lac ſchiſton
Butyrum
Oeſypum
Coagulum
Adeps
Fœnogræcum
Pinum
Malua
Portulaca
Plantago
Sonchos
Porrum
Sinapi
Piper
Agaricum
Rhaponticum
Pulegium
Centaurium maius
Melilotus
Ruta
Panaces heracleon

Amm

Ammi
Sphondylion.
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Aſclepias
Lilium
Circæa
Artemiſia
Geranion
Anthyllis
Parthenion
Pæonia
Ceſtron
Clematis daphnoides
Chryſocome

Ageraton
Vinum terebinthinum
Vinum cedrite
Vinum picatum, ſiue piſsite
Vinum chamædryte
Vinum daucite
Vinum helleborite
Lapis gagates
Periſtereon rectus
Hyoſcyamus
Mandragoras
Ebulus
Ampelos leuce
Acetum
Acetum ſcilliticum.

INDICIS CVRATIVI
FINIS.

Lugduni,

Excudebat Iacobus
Faure.

ad. Caput III libri quarti propriam
etiam graeci codices apud Dioscoridem
chamaeleon legunt pros. alp. Libro 2
de plant. Exot. cap. 35.
ad. Cap. clx libri 2. In hujus plantae —
nominibus, interdum non consentiunt autor[es]
tantum interpretum culpa, maxime dis[...]
qui hujus hae verba de asphodelo καλὸν
ὀλίγον ἔχοντα ἐπ᾽ ἄκρῳ ἄνθος καλούμενον ἀνθέρ[ικον]
ita interpretantur caule levi foeminea in cacum[ine]
florem, quem anthericon appellant: cum adjec[...]
καλούμενον id est vocatum respondeat di[...]
caulem non ad florem ut optime plinius —
attendit quod nuper animadvertere —
animadversum. [illegible] in annotatio[...]
[illegible] in dioscorid[...]
in commentariis [illegible]
Lib. 2o de ment. medic.

